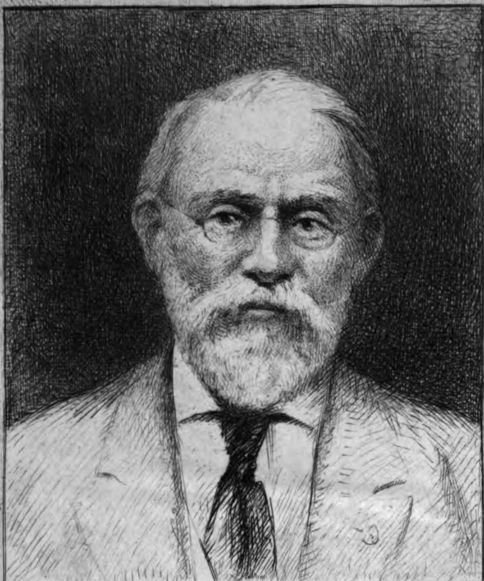

SAMLADE DIKTER

AF

KARL AUG. NICANDER.

FEMTE UPPLAGAN.

FÖRSTA DELEN.

STOCKHOLM
ADOLF BONNIER
Kongl. Hof- & Universitets-Bokhandlare.

STOCKHOLM
ISAAC MARCUS' BOKTR.-AKTIEBOLAG
1883

KARL AUGUST NICANDER.

LEFNADSTECKNING.

Son af den sextioårige Conrector Nicander i Strengnäs, föddes Karl August den 20 Mars 1799. Han röjde tidigt håg för läsning och vitterhet. Hans enda nu mera äfven aflidne något yngre syster Carolina, delade denna fallenhet.

Då modern blifvit enka, flyttade hon med sina barn på landet och hyrde, om vi icke misstaga oss, just af den politiskt ryktbare possessionaten Lindsfelt i Södermanland, byggningen på en af hans gårdar. Åtminstone umgicks hon i hans hus och Karl August blef der informator. Lindsfelt plägade kalla honom »professorn» och hade fattat en egen välvilja för honom, så att han till och med tänkte på att rycka honom ifrån studierna, gifva honom sin dotter och sålunda göra honom till sin arfvinge. Men ynglingens håg drog honom mäktigt till skaldekonstens och kunskapernas tempel.

Vid Strengnäs gymnasium blefvo Nicander och Sjöberg (Vitalis) kamrater och vänner. Båda hade mycket inflytande på hvar andras bildning. Nicander med sin milda och älskliga stämning förmildrade ofta det dystra och menniskofiendtliga hos Vitalis, medan denne tillbaka stålsatte den förres vekhet. De brefvexlade och skickade till hvar andra skaldestycken, hvilka de granskade och bedömde för att inbördes bilda sig. I denna brefvexling framträder Vitalis såsom en äldre broder med en viss myndighet, hvilken Nicander gerna erkände. Ett slags vittert sällskap, hvari några deras kamrater deltogo, och hvari de uppläste sina poem, öfvade och utbildade ytterligare deras unga

skaldeförmågor. Statsrådet Gudmund G. Adlerbeth, som lärt känna den unga Nicanders skaldeanlag, visade honom uppmärksamhet och välvilja. Genom enskiltas och äfven offentligt understöd kom han till universitetet i Upsala, der han blef student 1817. Vid denna tid blef han, i den ryktbara processen mot Lindsfelt, kallad från Upsala, för att inför Hofrätten höras såsom vittne. Då den anklagade majestätsförbrytaren befans död i fängelset, blef hela processen nedlagd.

I Upsala hade bokhandlaren Emanuel Bruzelius på något sätt fått höra talas om Nicanders och Sjöbergs anlag. Han vände sig till dem, och båda uppträdde inför den större allmänheten i *Kalender för Damer för år* 1820.

Följande året utgaf Nicander sitt sorgespel, *Runesvärdet eller den förste Riddaren.* Detta ungdomsarbete väckte allmän uppmärksamhet och fästade stora förhoppningar vid den unge skalden. Han utgaf sedermera några smärre lyriska stycken under titel: *Fjärilar från Pinden,* och en idyll: *Rosalfs lefnad och död.*

Nicander inträdde 1823 på ämbetsmannabanan, i det han antogs till e. o. kanslist vid konungens kansli. Följande året blef han i Upsala promoverad till filosofie magister. Om sommaren gjorde han, åtföljd af sina disciplar, söner af en grosshandlare i Stockholm, en resa till fots omkring södra Sverige och till Christiania. I hans dikter förekomma några minnen från denna resa.

Nicander inlemnade till Svenska Akademien (1826) *Tassos död,* och vann stora priset för detta med verklig sydländsk färgprakt i de mest harmoniska verser sammanfattade skaldestycke. Nu hade hans skaldekonst hunnit denna fulländning i formen, som endast ett sant snille kan äga. *Konung Enzio,* äfven ett italienskt ämne, röjer samma mognade förmåga och samma sydländska värma som Tassos död.

Sedan Svenska Akademien tilldömt honom det stora priset, erhöll han af då varande kronprinsen, nu mera aflidne högstsal. konung *Oscar* I understöd till en utländsk resa. Äfven Svenska Akademien understödde honom med ett betydligt bidrag. Nicander begynte resan 1827. Öfver Köpenhamn, Hamburg och uppför Rhen begaf han sig söderut. Han vandrade till fots öfver Alperna, och kom till Italien, det egentliga målet för resan. I Rom tillbragte han, bland artister och lärde, några sköna månader. En utflygt till Neapel och besöket på Vesuvius upptogo någon tid. Han

återvände derifrån till Rom. Kanhända hade den nämde praktiske skalden för mycket påräknat sina gynnares kunna och vilja. Han befann sig utan tillgångar och måste beslutas att vända om hem igen. I Venedig väntade han i flere veckor på understöd hemifrån, men det kom icke. Han vände sig till en rik norrman, hvilken han fört omkring och gjort många tjenster, som äro af värde för en resande. Men knappt hade han nämt, att han behöfde låna en obetydlig summa, förrän norrmannen drog sig tillbaka och undvek honom.

Nu började en kedja af förödmjukelser och behof, hvilka slutligen förkrossade den arme skaldens hjerta. Nicander hade egentligen icke förut känt behofvet särdeles tryckande. Han hade såsom lärare i rika hus haft sin utkomst och kanhända antagit många vanor, som det sedan kändes bittert att bortlägga och umbära. Utan bekymmer för sin framtid, gladde han sig med en innerlig naivitet åt allt skönt och godt och gladt, som mötte honom i lifvet. Men nu förändrades på en gång alla hans förhållanden. Han hoppades imellertid, att, om han blott kunde komma hem, någon utsigt till befordran och bergning skulle öppna sig för honom. Han gick, med tungt hjerta, till värden på hotellet i Venedig, der han bodde, och sade, att han befann sig utan penningar, men att han i Wien hoppades möta en väntad remiss hemifrån. Den hederlige värdshusvärden visade honom ett verkligen oväntadt deltagande, sade, att han kände den största aktning för en lärd, som lefvat så indraget och varit så flitig, samt förklarade, att räkningen dem imellan alldeles icke hade någon brådska, utan kunde uppgöras framdeles, när helst den lärde herren fann det lägligt. Derjämte erböd sig värden att förskaffa honom plats på diligensen till Wien, samt försedde honom till och med vid afresan med något penningar.

Då Nicander ankom till kejsarstaden, gick han att besöka svenska ministern. Han blef af honom mottagen på ett så kränkande sätt, att han var glad att icke hafva framställt sitt behof för honom. Lyckligtvis uppehöll sig då i staden den märkvärdiga fröken Hejkensköld, hvilkens bekantskap Nicander gjort i Italien, der äfven han visat henne många sådana tjenster, som man i främmande länder gerna bevisar landsmän och i synnerhet fruntimmer. Den rika fröken, som i Italien sjelf kokade sina måltider i kaminen, men i Paris och Wien uppträdde med den glans, som endast kunde öppna för henne societeterna, lemnade

skaldeförtryckte poeten understöd. Efter några veckors uppehåll, hvarunder han låg sjuk, i Wien, fortsatte han resan uppåt Berlin, der han hos svenska legationen åter måste låna sig fram. I Stralsund mötte honom den underrättelsen, att hans vän Vitalis aflidit.

Så återkom Nicander till fäderneslandet, fattig och skuldsatt. På ämbetsbanan, der han icke heller egentligen passade, hade han föga framgång, och hvad skulle han lefva af, tills han kunde vinna någon lön så att han kunde berga sig? Tegnér tyckes just om honom hafva skrifvit sitt sköna poem "Romresan".

"Och så drar han hän, och hinner
Rom på svullna fötter, vinner
Konstens pris, som anden bjöd.
Till sitt land han återvände:
Främlingen, som ingen kände,
Fann ej bröd."

Den stackars poeten försökte nu att tjenstgöra i Krigsexpeditionen, der han var kopist, men utsigterna voro ringa. Han hade ingen industriel förmåga, så att han, utan några inkomster, mången gång led brist på det allra nödvändigaste. Hans enda utsigt var att erhålla ett ansenligt honorarium för sin resebeskrifning, hvaraf första delen, under titel: *Minnen från Södern*, utkom 1831. Den sednare delen hade han svårare att utarbeta. Under namn af *Hesperider*, utgaf han imellertid några poem och noveller från Italien, hvilka kanhända utgöra det gedignaste, som hans penna framalstrat. Han hade på baron Åkerhjelms begäran för kongl. teatern bearbetat Shakspeares *Othello*, och öfversatte nu Schillers *Röfvarbandet* och *Jungfrun af Orleans*. Det arfvode han åtnjöt för dessa öfversättningar, utgjorde sedan 1828 hans reelaste inkomst. Honorariet för *Hesperiderna* och senare delen af "Resan", hvilket först utföll efter hans död, hade han anvisat till en af sina ungdomsvänner, baron Hugo Hamilton, som för honom utbetalat en större summa på en gång, för ordnandet af hans angelägenheter. I denne väns hus på landet tillbragte han ett par år, egentligen i afsigt att sluta sina *Minnen från Södern;* men arbetet hade för honom något motbjudande, kanhända i följd af de hågkomster, som det väckte hos honom: han förmådde icke fullborda det före sin död.

För det honorar han härför samt för ofvan nämde förlagsrätt betingat sig blef han satt i tillfälle att kunna tillbringa de senare åren af sin lefnad utan bekymmer och dess utom hjelpa sin åldriga mor och sjuka syster i deras fattigdom. Under de stunder, som hans bekymrade själ förmådde sysselsätta sig med skaldekonsten, sammanfattade han "*Lejonet i Öknen*". En af hans vänner blef förläggare härtill, i afsigt att kunna erbjuda honom ett för honom väl behöfligt honorarium.

Då han sedan 1836 återkom till Stockholm hade han icke mer någon offentlig tjenst. Han sålde då förlagsrätten till sina samlade dikter åt bokhandlaren Adolf Bonnier, i hvars hus han bodde och tillbragte sina senare lefnadsår med redigerandet häraf samt första bandet af planschverket: *Pittoreskt Universum,* hvaraf flera texter snillrikt af honom utarbetades.

Några dagar före sin död erfor han den tillfredsställelsen, att Svenska Akademien å nyo tillsände honom ett understöd, så att hans sista stunder voro alldeles fria från de tyngsta bekymren.

På sin dödsdag, den 7 februari 1839, satt han ännu uppe en liten stund. En af hans innerligaste vänner kom till honom på eftermiddagen. "Blif nu hos mig tills jag dör!" sade Nicander till honom. Mot aftonen kände han sig allt svagare. Han reflekterade sjelf öfver sin död. "Nu ser jag icke längre!" yttrade han. Snart och utan särdeles plågor slocknade hans lif.

Vid obduktionen befanns hans hjerta hafva växt ända till dubbelt mot den naturliga storleken, och således afled han af samma sjukdom som Stagnelius.

Nicanders lefnadsskiften voro hvarken märkvärdiga eller lysande. De senaste voro sådana, att de måste tära på ett finkänsligt sinne; och ett sinne, renare och varmare än hans, ägde ingen. Allt skönt i konsten och naturen, allt ädelt i ord och gerning verkade med en omotståndlig kraft på honom, så att han ofta utbrast i tårar. Aldrig kände han sig lyckligare, än då han med några af sina bästa vänner fick om sommaren vandra omkring i Stockholms sköna omgifningar. Då blef han ofta inspirerad och deklamerade sina egna skaldestycken med en hänförande känsla och eld.

Hvarje artist var hans vän, och hans tillgifvenhet hängde lika troget fast vid de äldre vännerna från Rom, som hans glädje öfver de yngres snille och framsteg fästade

honom vid dessa. Att han måste äga sinne för tonkonsten, röjer sig klart i hans klangrika och harmoniska vers. Under sina resor och i umgänget med sina musikaliska vänner hade han hört de flesta tonkonstens mästerstycken. Händelsevis hade han imellertid icke kommit i tillfälle att höra Mozarts Figaros bröllop förr än ett par månader före sin bortgång. Några af hans vänner hade inbjudit honom att medfölja på spektaklet. Hans förtjusning för hvarje musikalisk skönhet i det odödliga mästerstycket var alldeles utomordentlig, och han förmådde knappast beherrska sin upprörda känsla. Han gick derefter i ett par dagar och tänkte och drömde endast om Mozarts toner, utan att kunna företaga sig något annat. Denna djupa känsla var i synnerhet mäktig i hans egen konst, skaldekonsten. De stora skaldernas verk voro för honom verkliga helgedomar. Att äga en vacker upplaga af en stor författare var hans glädje och stolthet. Hans sinne för yttre skönhet förnekade sig icke heller deruti, och då det sista af hans egna arbeten trycktes med utsökt prydlighet, kände han deröfver en egen tillfredsställelse. Hans manuskript voro också utmärkta af den renaste och vackraste handstil. Med en vidsträckt beläsenhet, i synnerhet i den moderna literaturen, förenade Nicander en särskild kärlek för de gamla klassikerna. Han älskade särdeles Seneca och citerade stundom sentenser af honom. Redan tidigt hade han blifvit bekant med de moderna skalderna, och i synnerhet italienska vitterheten och språket kände han så fullkomligt, att han i Rom på italienska författade åtskilliga poem, hvilka vunno allmänt bifall derstädes.

Nicander var, såsom konstnär, fullt utbildad och mogen. Han hade så fullkomligt bemäktigat sig formen, att alla hans produktioner utmärkte sig såsom helgjutna och fulländade icke blott i språkets och rythmens harmoniska byggnad, utan i sjelfva tankens uppfattning och framställning. Skönare sonnetter, än Nicanders, hafva öfverhufvud icke blifvit skrifna på svenska språket. Genom alla hans skaldestycken går en mild och varm anda. Han skall, för den sanna skönheten och den rena syftningen af sina arbeten, alltid äga ett stort och aktadt namn inom Sveriges literatur.

Vid hans begrafning i Stockholms Storkyrka, den 18 februari 1839, hade den aflidne skaldens vänner talrikt samlat sig. Komminister C. F. Dahlgren förrättade jordfästningen, hvarvid han uppläste följande skaldestycke,

hvilket utgör en lika varm som snillrik teckning af den för evigt tystnade skalden och hans lyra.

Ett sångarhjerta brustet är i döden,
Det öga släckt, som opp mot ljuset såg.
Ej mer af lifvets vexlingar och öden
Höjs eller sänkes hjertats känslovåg.
Allt är förstummadt, dödt och ödsligt vordet,
Och sångarklangen liksom sångar-ordet
Ej ljuda mer på lifvets tomma strand,
Der döden på dem båda lagt sin hand.

Från fjärilns lif till lejonets i öcknen,
Från envåldsherren till hans köpta slaf,
Likt solens stråle, hvilken dör i töcknen,
Allt sjunker småningom uti sin graf.
Blott saknan aldrig dör och aldrig smärtan.
De flytta om från hjertan och till hjertan,
Och äfven nu i denna högtidsstund
Osynligt stå de här i denna rund.

Ty se, en sångens son af dödens härjning
Med brusten sträng är sliten ur vår famn,
Dock än, likt skenet efter solens bergning,
Står som en återspegling qvar hans namn;
Ej för den skiftning blott af rika toner
Hans sköldmö göt i sångens höga zoner,
Men för det lif, den värma hon oss gaf
Och ännu ger ur djupet af hans graf.

Ty hvad är sången? Klangen ej, som tjusar
Ett djuriskt sinne med sin låga ton,
Begären lockar, smeker och berusar
Och hymner stämmer inför lustans tron;
Ej detta spel, som dygd och oskuld hånar,
Och endast drägten utaf konsten lånar —
Men ej dess skönhets sanna drag och lif, —
Till lumpet pris för dårars tidsfördrif.

Så var ej du, begråtne sångarbroder!
Ej så din luta här i stoftet klang.
Djupt kände du, att dygden blott är moder
Till allt, hvad konsten äger högt i rang.
Att skönhetssinnet liksom skaldegåfvan

Likt dagens ljusflod komma ifrån ofvan,
Och, hvad från det ej lånar ton och sång,
Är jordiskt och förkastligt på en gång. —

Ej för den lystna hopens fikna blickar,
För stundens korta njutning eller kraf
Naturens konung sina gåfvor skickar,
Och strör sin gudaprakt kring land och haf:
I blommans färgspel på de gröna ängar:
I källans glitter: bäckens silfversträngar
Och fjällets topp, hvars snöbetäckta glans
Bär öfver molnen himlens gyllne krans.

Nej, för att menskan lyfta utur gruset
Och lära henne se i allt en Gud,
Steg lifvande till jorden himlaljuset,
Steg ifrån höjden tusen stämmors ljud.
Med hvarje morgon dessa budskap komma,
Att huldrikt mana alla ädla, fromma
Och rena bröst till dyrkan af den magt
Som så i allt sin gudaskönhet lagt.

Så ock med sången. Ve, om han förglömmer
Sitt höga värf för jordens glittergrus,
Förspiller kraften, känslans flöde tömmer
Till offring blott åt stundens korta rus;
Ovärdig då det kall utaf naturen,
Hvartill han född och kårad var och buren,
En ljusets fallna engel blott han är,
Som, hvart han går, sin straffdom med sig bär.

För sådan flärd och sådan sanslös yra,
Som tär sig sjelf i dårande begär,
Ej stämde han till sånger opp sin lyra,
Hvars gömda aska vi begråta här. —
Ej den kaskad, som grannt för ögat spelar,
Men faller ned och intet duggregn delar
Åt markens ros, han var — en gyckeldröm;
Nej, denna klara, friska vattuström,

Som på sin yta dagens konung speglar
Och himlens blå och stjernans milda glans,
Och som, hvarthän han genom fälten seglar,
Välsignande befruktar gräsets krans,

Åt vandrarn bjuder svalkande sin bölja,
Och, der han går bland fjellar att sig dölja
I underjordiskt, hemligt, stilla lopp,
Sin guldsand kastar uti dagen opp. —

Dock äfven här sig många missljud blanda
Med harmoniens klara, rena ton,
Hvem kan en tafla utan skuggor randa?
När utan något moln stod himlens zon?
Ju längre upp som själen vingad stiger,
Och sig åt ljuset och dess huldhet viger,
Ju bittrare, att åter från dess höjd
Sig sänka ned till jordens tomma fröjd.

Och hvem förstår väl eller mäktar fatta
Det tysta qval, som skaldens inre tär?
Han mer än andra åt sin konst får skatta,
Och känna djupt, att han af stoft ock är.
Förlåten då, I vänner af det sköna!
Om I hos honom månget fel fått röna,
Som ingen annan i sin boja band!
För jordens värf ej blick han fick, ej hand.

Och derför skönt det bjudes om de döda:
Der du ej prisa kan, ej tadla dem.
Till högre dom från verldens, ofta snöda
Och vrångvist bittra, de ha vandrat hem.
Oss såsom menskor tillhör att förlåta,
I andras brist vår egen djupt begråta,
Och så, försonande, ge åt vår färd
I dödens stund den samma skoningsgärd. —

Och nu farväl, du brustna sångarhjerta!
Ej mer du slår din ton på jordens strand.
Der såsom tvillingsbröder fröjd och smärta
Jemt vexla om i lifvet hand i hand;
Ja, der vi alla tröstens ord behöfva
Och sångens trollkraft, som kan plågan döfva,
Och med sin klang de ängder mana opp,
Der evigt trona kärlek, tro och hopp.

Du jord, han trampat har i svett och möda,
Tag åter detta lån, som stunden gaf!
O! må det frö, han sått, till himmelsk gröda

En gång stå upp utur hans tysta graf!
När domsbasunen genom rymden skallar,
Och inför herrans dom oss alla kallar,
O! må han då bland ljusa andars tropp
Till evig fröjd sin harpa stämma opp!

Nicanders stoft nedbäddades derefter af hans vänner på Mariæ kyrkogård, i samma graf, som gömmer Stagnelius.

G. H. Mellin.

SAMLADE DIKTER

AF

KARL AUG. NICANDER.

Till min moder Jorden.

»Statt upp och sjung! låt strängaspelet höras,
»Att det må bättre varda med min själ,
»Den onde anden flyr, då harpor röras,
»Och jag behöfver läkedomen väl,
»Att jag mitt anlet må upplyfta töras
»Till ljusets hem, jag arma stoftets träl.»
Jord! du är Saul lik: du sång behöfver,
Men hvar är Davids klang, som stormen söfver?

Ditt inre bäfvar: du är blek, o Hertha!
Och jag vill gråta, då du mot mig ler:
Jag rycker blomstren ur mitt eget hjerta,
Tag dem och lek en stund; jag har ej mer.
De blyga barnen, all min fröjd i smärta,
Till ro och glädje jag dig öfverger.
Och flyktar ej för dem ditt minnes ånger,
Så bed en bättre skald om bättre sånger.

Här stå de nu uti sin oskulds kläder,
Så undersamma på sitt nya land.
Den fosterländska sol ej mer dem gläder,
De tvina bort på öknens torra sand.
Si, syskonringen dig till mötes träder,

Var deras mor! vid deras sång ibland
Uppstånde skön den tiden för ditt minne,
Då sjelf ett barn du var med barnasinne!

Hör! väktarne mig redan ondt bebåda,
Från trädens topp de skratta skators skratt:
»Ett lustigt främmande här är att skåda,
»Upp! skyndom taga dessa trollen fatt.»
Ja! öfver blad och blommor må de råda,
Slå ned på dem som drakar på en skatt.
Men när de blomsterslöjan sönderslita,
Fly andarne mot höjden, englahvita.

När himlens englar för mitt öga svinga,
Och för mitt öra diktens harpor slås,
Ho är på jorden född, som mig kan tvinga,
Att af förstummad salighet förgås?
I dagen fram vill jag min gåfva bringa,
Fastän af mången gåfvan tör försmås.
Se'n som ett ljus i storm mitt *jag* försvinne,
Om mina verk stå qvar i folkets sinne!

Var tröst, min själ! drick mod ur sångens källa,
Uppå hvars spegelgrund Guds anlet ler,
Kraft, ljus och skönhet dig till mötes välla,
Och evigt, evigt får du dricka mer.
Om vredens härar sig i vägen ställa,
Stig dristigt fram; ty fri är skalden der.
Hans enda rikedom är Urdarbrunnen,
Som ej af våld blir grumlad eller vunnen.

Som bröder skalder vandra må tillsamman,
Men handle hvar och en som egen man.
Den, som ej sjelf består sig diktens gamman,
En ringa hjelp hos sina bröder fann.

Jag vill ej låna, dela gudaflamman.
Jag ensam gör och lider hvad jag kan,
En krona räcks mig sist af Jofursörnen,
Af diamanter, lager — eller törnen.

Endera. — Ett är visst, att kommer qvällen,
Och herrans budskap kysser mig och går,
Du, Hertha! öppnar för mig blomsterpellen,
Och glad min bild i dina armar får.
Förtörnas ej, jag trifs ej under hällen;
Men ur din brudsäng stilla jag uppstår.
Jag vingar har: jag är mitt hemland trogen,
Och flyr med solen nedom purpurskogen.

Den unge sångarens helsning.

O chiunque tu sia, che voglia, o caso
Peregrinando adduce a queste sponde!

TASSO.

På sångens äng jag dessa knoppar brutit,
Fast outspruckna och af späd gestalt;
En känslans tår likväl på dem jag gjutit,
I hoppets stunder voro de mitt allt.
Må hända äro många knoppar tomma
Och torka bort med vårens sista fläkt;
Ur någon enda skall en liten blomma
Med sommarn utslå uti purpurdrägt.

Väl, om hon då i middagsbranden blänker
Och utaf någon får en flyktig blick,
Hon vissnar snart och ned sin krona sänker,
Nöjd med det lof, hon af de goda fick.
Jag öfverlefver kanske mina sånger,
Med min bortljuder säkert deras röst,
Och likväl känner minnet ingen ånger
Utaf de stunder, jag på dem förslöst.

Trots all sin ringhet ha de dock ett värde,
Fast det för mången kanske döljer sig;
Dock uti dem jag först att älska lärde,
Och de ha varit njutningar för mig.
De äro genljud ur en ynglings sinne,
Och strödda taflor af hans känslors gång,
Der mången endast oförmåga finne!
Fastän hvart ord var i min själ en sång.

Väl vinkar skön från fjerran sångens lager,
Väl är jag känslig för dess friska krans;
Men, ack, uti odödlighetens dager
För stora snillen blott han virad fans.
Och om min sångmö icke dit kan hinna,
— Hon ovan är, och vingen darrar än, —
Om jag ej efterverldens dom kan vinna,
Välan, så må min samtid tyda den!

Mitt lif, min sång och min död.

Min *lefnad* var en stilla flod,
Uppå hvars spegel dimma stod.
När solens stråle föll derpå,
Den glänste klar och himmelsblå.

Jag lefde föga, tänkte mer;
Det bästa verlden icke ser.
Men i det stora helas sfer
En ringa ting det bästa är.

Jag syntes kall, men var dock varm;
Jag slöt min låga i min barm.
Jag skördat lof: mig tadlet slog;
Jag vet ej, hvem af dem bedrog.

Min *sång* en verld ej tjusa skall;
Så högt gick ej dess vågors svall.
Den vaktelns var, i enslig skog,
Som hörs af få, men höres nog.

Så skall i lifvet, mången gång,
Af vänners krets bli hörd min sång.
Den skall ej vidt kring jorden gå,
Men icke dö så snart ändå.

Min *död* — den ej beklagas bör;
Ett uselt stoft han blott förstör.
Hvad som odödligt hos mig var,
Sin högsta flygt i döden tar.

Farväl, o jord! Farväl, mitt stoft!
Farväl, du hoppets rosendoft,
Hvad jag med jordisk längtan sett,
Jag glömmer allt. Jag hoppas ett.

Till min mor.

Från fjerran strand en suck till dig jag sänder
Med östanvinden, resande i qväll,
Och när han fram till dina bygder länder,
O, må han träffa dig förnöjd och säll.

Nej! icke säll — jag vågar det ej hoppas, —
I värnlös kamp mot ödets hårda slag;
Men må ur sorgen sjelf en glädje knoppas,
Ur mörkrets vinternatt en sommardag.

Må någon gång i ömma dottersfamnen
En himmel öppna sig för känslans flygt,
Af fordna fröjder återskalla namnen,
Dem ödet afundsjukt dig undanryckt.

När under himlens blå, i gröna ängen,
I sitten båda språkande om mig,
Så lyssnen noga invid blomstersängen
Om der ej hviskas fram ett ljud från mig.

O! lyssnen, lyssnen! Många sommarqvällar
Min ande än utöfver fälten far,
Och spejar än ifrån de höga hällar,
Kring dem jag fordom glädjens härold var.

En gång jag förde edra nöjens spira,
Bar blomstermantel, myrtenkransadt hår,
Böd bygdens glada ungdom fester fira,
Och lyddes gladt och villigt år från år.

Jag konung var. Så många sköna tärnor
Omkring mig sväfvade i glädtigt lopp:
Min krona gnistrade af himlens stjernor:
Min tron var väfd af rosor och af hopp.

Men nu, fast än jag älskar dessa nejder,
Som vittnen voro till min barndoms prakt,
Jag nedlagt lilje-spiran: — tidens fejder,
De fordra annan rustning, annan makt.

Likväl, min mor, jag dig ett löfte gifver
Att icke svika hvad du spått om mig,
Och om en trogen nordson jag förblifver,
Hvem tillhör derför äran, om ej dig?

Hoppet.

A.

Söker du en grund till lifvets plåga?
Undrar du, hvarför ditt hopp bedrar,
Och på känslans varma fråga
Verkligheten ger så kalla svar?
Sänk din blick uti ditt eget hjerta,
Der är roten till din smärta:

Sök med ifver, släck med styrka der
Gnistan till den eld, som dig förtär!
Likt ett barn, som vekligt fostradt blifver,
Sitter hoppet, gråtande, och ber,
Kastar bort hvad moderns kärlek gifver,
Leds vid allt och gråter efter mer.
Aga hoppet! Måtta är din ära;
Tukta manligt dina känslors svall,
Lär att mindre njutningar begära,
Och du mindre lida skall.

B.

Törnet växer först och rosen sedan:
Så när »lidandet» var fullväxt redan,
Föddes »hoppet,» skaparns yngste son.
Utan skuld till allt hvad menskan lider,
Balsamgjuter det hvart sår, som svider,
Väcker »styrkan» upp, Olympens lån.
Ty, när lifvets skepp på hafvet sväfvar
Och imellan storm och vågor flyr,
När dess styrman, »tanken,» sanslös bäfvar,
Och »förtviflan» rakt på klippan styr —
Rasen, vindar! böljor, eder häfven!
Lugnt och skönt, med rosor på sin kind,
Sitter »hoppet» vakande i stäfven,
Och föraktar både våg och vind,
Spanande de dolda grundens bankar,
Fäller det till djupet ned sitt ankar,
Räddar skeppet på ett vredgadt haf,
Frälsar lifvet ur dess öppna graf.
Hvad gör då, om bränningen mig tvingar,
Att min rikdom kasta öfver bord?
Endast hoppets hjeltemod mig bringar
Till lycksalighetens nya jord.

Seger vinna endast de, som strida:
Medelmåttan är ett syndafall.
Sök det högsta: frukta ej att lida,
Och du mera njuta skall.

Auroras kyss.

"Säg, hvem kysser du, Aurora!
När ur österns rosengårdar
Du på himlens fäste träder,
Att bereda väg för dagens
Majestätiska monark?
Säg, mot hvilken först du sänder
Dina kärleksfulla blickar!
Säg mig, hvilken du hugsvalar
Med din första morgonkyss!
Är det alpens snöbehöljda,
Kalla panna förbehållet
Att af dina läppar värmas?
Eller rör din purpurmun
Oceanens blåa bölja?
Eller sjunker du i Phœbi
Armar, och med första kyssen
Väcker honom ur sin slummer,
Förrn du fram på hvalfvet tågar,
Att hans bana blomsterströ?
Rosenkindade Aurora!
Säg mig hvilken gynnad älskling
Får din första morgonkyss? —»

Så jag frågade en morgon,
Då jag, under höga ekar,
Satt uppå ett berg, med ögat
Vändt mot österns öppna port,
Der den unga morgonrodna'n
Stod, i all sin friska fägring,
Med en korg af orientens
Skönsta rosor i sin hand:
Och dess fötter syntes hvila
Öfver hafvets blåa yta,
På en bädd af hvita skyar,
Liksom på en svandunsbädd.
»Rosenkindade Aurora!
Säg mig, hvilken gynnad älskling
Får din första morgonkyss? —»

»*Mig* hon väntar. Jag har brådt om,
Skyndar fort i hennes famn;
Mig hon kysser, det är tydligt: —»
Hviskade en fjärilvingad,
Ljum och doftfull vestanvind,
Sväfvade förbi mitt öra,
Som han kom ur lundens sköte,
Der hos blommorna han sofvit:
»*Mig* hon kysser, det är tydligt. —»
Utför berget bar det af,
Och med sina fina vingar
Krusade han obetydligt
Hafvets spegel, närmast stranden:
Flaxade en stund beställsamt,
Smälte sedan bort och dog.

Men Aurora skön sig höjde,
Öppnade sitt blåa öga:
Och den klara morgonstjernan

Bleknade för hennes blickar;
Himlen ljusnade dervid:
Och hon strödde sina rosor,
Och en purpurglans sig bredde
Öfver haf och berg och torn;
Men den första morgonkyssen
Fick den vaknande naturen,
Skyar, dalar, berg och floder,
Haf och kullar, land och städer,
Lunder, blommor, djur och menskor —
Jord och himmel på en gång.

Vapensång.

Du sköna svärd, med dina klara strålar!
Du, som med purpur jordens tafla målar!
Du värmer själen, men du kyler kroppen,
Och flyr, kometen lik, bland stjerne-loppen,
Med eld kring fästets vida hvalf.

Jag mins än hur min moder skalf,
Då fordom jag med granna sabeln lekte,
Och Göta lejonhufvud smekte,
Som främst på gyllne fästet lyste;
Jag mins hur jag åt honom myste,
Och tyckte sjelf, att jag var karl,
Så stolt i gång, så djerf i svar;
Ty redan tidigt vi bekantskap gjorde,
Och gammal vänskap icke glömmas borde.
Ännu en gång kom, svärd, intill min sida,

Kom hjelp mig för mitt fosterland att strida!
Vårt bröllop firas invid dödens flod,
Vi vigas der utaf det höga mod.
När ryktet lågande kring fältet flammar,
Och jemte fosterlandet storverk ammar,
Då lagrar svigta mellan höjda lansar,
Och hjertat klingar mot det blanka pansar,
Skall ock bland vapenbrak och gny
För mig en högre dager gry.

Och när en tapper fiende jag slagit,
Som sköld och svärd för fosterjorden dragit,
Då lägger sig min varma ungdomslåga,
Och jag blir känslig för min broders plåga,
Och fäller på hans stoft en tår,
Då han till hjeltars fader går.

Der sökes nu hans lik utaf en tregen maka,
Som qvalens offer är; men stundom i sitt bröst,
Uppglimmande af hopp, tycks höra denna röst:
Han kommer väl tillbaka.

Kör af krigare.

Han kommer ej tillbaka,
Du ömma, hulda maka!
Han bars på sin sköld
Ned i jordens köld
Att svalka sitt brinnande hjerta,
Och sårens smärta:
Vi följde vår broder med sorg
Ned i dödens borg.
Dock honom än en gång vi råka

I en annan verld:
Der skola vi språka
Om krig och svärd.

Så klaga då fritt öfver båren!
Låt rinna din tår uti såren;
Men ropa ej ve öfver mig,
Förkrossade maka,
Att Ruben ej kommer tillbaka:
Jag kände ej honom, ej dig.

»Hvad? Flykten I, skingrade rotar,
»För fienden, medan han hotar?
»God lycka på färden!
»Ha, flyn genom verlden
Med nesa till afgrundens sal!»
Så dundrade höfdingens tal.
Och svajande fanor,
Som mjellhvita svanor,
Igen flyga opp,
Och fladdra
Och pladdra
Kring gyllene topp
Om seger och hopp.
Hussarerna kommo och rusade fram
I dånande luften, i blod och i dam;
De stålblanka sablarna hveno,
De gyllene rustningar skeno;
Hussarerna kämpade käckt,
Och jorden af slagna blef täckt,
Och segern var vår!

Kör.

Och segern är vår,
Och fröjd bland oss rår.

En Hussar (sårad).

Hör, jag kan en vacker visa!
Sången skall min smärta lisa,
Kanske roa er dertill;
Derför jag den sjunga vill:

(Sjunger.)

Lilla *Nina* röd om kind,
Sprang så tidigt, lik en hind,
Med sin hjord i skogen.
Inge samma morgonstund,
Efter tvänne timmars blund,
Tröskade på logen.

Skällan ljöd i skogens famn,
Älskade herdinnans namn
Ringde i hans öra.
Han det nämde mången gång
I en öm och hjertlig sång,
Som ej hon fick höra.

Slagan gick så hurtigt på,
Eko förde då och då
Ljudet inåt skogen.
Nina kände det igen,
Glad att hennes goda vän
Tröskade på logen.

Men det tillrade en tår,
Sorgligt minne se'n i går,
Ned från hennes öga.
Inge skulle snart i krig:
»Ack! han kan ej frälsa sig
Der de kulor snöga.»

Tyst hon nu till logen smög:
Öfver balken lätt hon flög,
Var hos Inge inne:
Kyssar gaf och kyssar tog,
Ömsom grät och ömsom log
Öfver hopp och minne.

Ack, hvad du är vacker nu!
Ingen yngling är som du,
Så du jemt skall vara.
Tänk på Nina då du far,
Som du ensam lemnat qvar:
Hon skall gråta bara.

»Ja! nog har jag Nina kär,
»Stor likväl min längtan är
»Att för kungen strida.
»Tro ej, att jag nånsin flyr:
»Hellre vill jag med blessyr
»Fram på kryckor skrida.»

Nina grät. En kyss hon fick.
Och så sorgsen återgick
Till sin hjord i skogen.
Inge skurade sitt svärd,
Tog sin bössa, gick sin färd,
Modig, glad och trogen.

Ibland kulor och bland krut
Höll han hjeltemodigt ut,
Aldrig Inge flydde.
Sabeln skötte han gesvindt:
Stred och hurrade, och blindt
Sina order lydde.

Snart likväl en stormig dag,
Då der gåfvos lag på lag
Ur kanoners skara,
Kom en kula, pep och hven,
Knäckte Inges ena ben,
Som stod främst i fara.

Lika glad var han ändå,
Tänkte likväl så och så
På sin lilla Nina.
»Hennes kärlek kallna lär,
»Inge ju en krympling är; —
»Hon skall fly och grina!»

Och sitt hem han åter såg:
Hyddan på sitt ställe låg,
Och bredvid stod linden.
Nina ropade hans namn,
Flög i krigarns öppna famn,
Mera snabb än vinden.

Ömheten ej kallnat har,
Och att benet krossadt var
Nina icke brydde.
Så i kärlek och i tro
Deras lif förflöt i ro:
Såret ära tydde.

Kör af Hussarer.

Tärnorna,
Stjernorna
Älska oss lika
Då vi ej vika.
Tärnorna
Trycka
Oss till sin famn.
Stjernorna
Rycka
Till sig vårt namn.

Sommarfröjd.

Solens barn, du sköna sommar,
Klädd i gyllne skrud och kransar,
Glad jag dig till möte dansar,
När du öppnar mig din famn.

Se, hur hela jorden blommar,
Hör hur alla bäckar sjunga.
Fåglarna på grenar gunga,
Qvittrande ditt ljufva namn.

Sorl af bi'n kring blomsterkalkar,
Solsken öfver gröna rågen,
Stilla lugn på blåa vågen,
Röda smultron mellan blad.

Och en löfsal, som oss svalkar,
I hvars skugga vestanvinden
Kysser rosorna från kinden,
Och flyr bort med rofvet glad.

Blomman är ju mer än knoppen,
Sommaren är mer än våren,
Med sin blomsterkrans i håren,
Och fullbordan mer än hopp.

Solen somnar. Ungdomstroppen
Samlar sig i aftonstunden
Mellan lindarna i lunden;
Månen vaknar och går opp.

Arm i arm med muntra sinnen;
Genom Floras slott och dalar,
Öfver perlbeklädda salar
Taget går med skämt och sång.

Ljufva aningar och minnen
Spricka ut i ram af strålar
Månen skuggporträtter målar,
Som ledsaga skarans gång.

Bakom silfvermolnet sitter
Jägarn Amor tyst och smilar,
Brynar sina rosenpilar,
Lägger an och gifver fyr.

Allt är fröjd. I dagens glitter
Ha de sköna hvar sin spegel,
Till dess Amor sina segel
Rakt mot månens skifva styr.

Nu man snafvar öfver tufvor,
Plockar lysmask opp kring hatten,
Skiljes åt och gifver natten,
Somnar in vid vaktelslag.

Dragen sist af små små dufvor,
Körande med perletömmen,
Kommer lilla silfen Drömmen
Med inbillningens behag.

Vecklar ut för själens öga,
Sina landskapstaflor gröna,
Sina englar undersköna —
Var välkommen, blida dröm!

Älsklingsbarn af solen höga,
Måste vi dig snart försaka.
Sommar! skynda dig tillbaka,
Och din bröllopsskrud ej glöm.

Norna-Gest.

I.

Gästen kommer.

På Frondhems borg en nyårsqväll
Satt Olof Trygwason:
»Hell konung! from och segersäll!»

Ljöd mannastämmors dån.
Den gamle lyster hvila.

Och kungen höll sitt horn i hand,
Att dricka dem godt år;
Men inom hornets gyllne rand
Det föll en silfvertår.
Den gamle lyster hvila.

Och Olof sade: »Vänta horn!
»Jag vill på stormen lyss.
»Hör, hur han skakar träd och torn,
»Och var dock stilla nyss.»
Den gamle lyster hvila.

»En droppa blott af detta haf
»Nu vore mången nog,
»Som irra utan ljus och staf
»Med törst i villsam skog.»
Den gamle lyster hvila.

Och årets sista qväll det var,
Och Olof var en kung.
Han satte från sig drycken klar;
Den blef hans hand för tung.
Den gamle lyster hvila.

Si, inom dörrn en främling går;
En hög och härlig man.
Han synes ung, dock rik af år,
Och föga lutar han.
Den gamle lyster hvila.

Hans hy var ljus, hans drägt var blå,
Och skägget, hvitt som snö,

I vågor nedföll der uppå,
Som månsken på en sjö,
Den gamle lyster hvila.

Han bar en harpa i sin hand,
Der vinden lekte matt,
Och på hans skuldra utan band
En snöhvit dufva satt.
Den gamle lyster hvila.

»Stig fram, o främling, till mitt bord,
Och sitt, eho du äst.»
Tack, konung! för ditt blida ord,
Mitt namn är Norna Gest.
Den gamle lyster hvila.

»Välkommen, gäst! mitt horn till rand
»Är fullt af bästa mjöd.
»Drick ut; det löser tungans band,
»Och släcker törstens glöd.»
Den gamle lyster hvila.

Tack för din dryck, o konung from!
Den för min törst förslår.
Ja! mången gång min läkedom
Har varit blott en tår.
Den gamle lyster hvila.

»Sof sött i natt.» Nu kungen sig
Till bön och sömn beger.
Frid vake, konung! öfver dig!
»God natt! i morgon mer.»
Den gamle lyster hvila.

II.

De drucknas strid i salen.

Hornen i sorlande laget vandra,
Roliga jungfrur med guld i mun.
Kämparna kyssa, så ömt hvar andra,
Ösa med makt utur fröjdens brunn.
  Stora droppar utaf dräggen
  Pryda långa kämpaskäggen,
Och när hornen ej mer förslå,
Blänkande hjelmar till karet gå.

Ute på fjärdarna stormen hviner,
Månan tycks ragla på himmelen röd
Sprakande elden i salen skiner;
Ingen brist är på ved och mjöd.
  Kolbjörn slumrar nöjd vid bordet,
  På hans läpp ler sista ordet.
Gästen sitter vid eldens brand,
Håller sin harpa i trogen hand.

Einar leker med blanka pilar,
Stum vid de yrande kämpars glam,
Blåa ögat på gästen hvilar,
Makar sig sakta till honom fram.
  Se, hur öfverste munskänken,
  Som i hast tog fel om bänken,
Satte sig vackert i en vrå;
Men han smilar så nöjd ändå.

Thorkel, dryg uti elgskinnshandskar,
Skjuter sitt svärd både in och ut,

Prisar sin strid imot elfva danskar,
Slår på en gaffel af jern en knut.
»Bleke främling! lös upp knuten,
»Utaf karlahänder bruten.
»Är du ej kommen hit från Rom,
»Efter du synes så tom och from?»

Einar lade en pil på bågen,
Sköt mellan fingren på Thorkels mudd.
Strålen for ut som en blixt ur lågen,
Kröp in i väggen med blodlös udd.
Einar qvad: »Hui muntra pilar!
»Hårda träd få hårda kilar.
»Hade en ädlare detta sagt,
»Pilen jag närmare hjertat lagt.»

Thorkel qvad: »Dina veka nålar,
»Stick i den rodnande jungfruns barm.
»Lägra dig fort bakom fat och skålar;
»Svärdsleken varder dig allt för varm.»
Svärdet drar han ur sin skida;
Tänker göra mycken qvida.
Kolbjörn förlorar sin loskinnshatt,
Under Herr *Thorkels* gälla skratt.

»Gubbe! låt lysa din blanka måne,
»Medan jag leker en nyårslek!
»Kyssar du får af min tärna, fåne!
»Du är en hjelte i qvinnosmek.
»Lustigt, gossar! mjödet sjuder,
»Upp till kamp min jungfru bjuder:
»*Kolbjörns* måne i fylle står,
»Lyser oss ända till nästa år.

Rolfer den svarte i fjälligt pansar
Reser sig upp med ett blottadt svärd;

Gnistrande kastar hans öga lansar,
Bådar Herr *Thorkel* en neslig färd.
»Länge skall du så ej qväda,
»Gäster eller gubbar häda.
»Svärdet ej dårar smaka få;
»*Rolfer* dig tänker med baljan slå.»

Väldigt han rasslande baljan svingar,
Bräcker den bräckliga Thorkels pamp.
Eldslågor fladdra med röda vingar!
Brusande dånar de kämpars kamp.
Icke en, men alla, alla
Fälla andra eller falla.
Gräselig lek medan *Olof* sof
Blef det i eneväldskungens hof.

III.

Harpans makt.

Norna Gest sin harpa slår, att det så ljufligt klingar,
Och dufvan sitter flägtande med sina hvita vingar:
Hvart finger uppå skaldens hand, det är en näktergal,
Som hoppar himmelskt qvittrande på gyllne strängars tal.
Han sjunger: vore nu all jorden blott ett öra.
Det nog ej kunde höra.

»Kom, lägg dig tätt intill mitt bröst: hugsvala mig, du harpa!
»När vapnen susa mig omkring, så blixtrande och skarpa.

»Ej finnes malm så hård och kall, den du ej smälta kan,
»Och den, som rör ditt strängaspel, han rädes ingen man.»
Si, re'n på skaldens knä sitt hufvud *Einar* hvilar,
Och släpper sina pilar.

»Jag mins när luften dånade af bilorna och svärden,
»Hur lugn och stilla du har gjort mig sjelf och hela verlden,
»Liksom den tysta, helga lund, der Nornans spegel står,
»Och som Allfaders anlet är, när som han stjernor sår.»
Si, Thorvigg der, som nu ett dråpslag gifva tänker,
Hur han sin yxa sänker.

»Ve, ve, det är det rätta namn på lifvets hårda hammar,
»Som smider hjertats heta stål i bröstets djupa kammar,
»Tung, tung och stor i vilda slag han bultar och han slår;
»Kling klang ur harpan klingar fram, och hammarn stilla står.»
Si, Orm fick i sin barm ett glödrödt kol, han känner
Alls intet, att det bränner.

»Låt hammar'n gå, du bleka smed! hon gör ej ondt, din tuktan;
»Mitt svaga harpospel i qväll förtjenar ej din fruktan,
»Och fast mitt hjerta är af blod, och ej af jern och stål,
»Jag vet så väl som någon man, hvad mannahjertat tål.»
Si, *Kolbjörn*, som på knä mot taket ögat vänder,
Hopknäpper sina händer.

»Men vore jag ej mätt af strid, liksom af år och
stunder,
»Jag rasa lät, på gammal sed, min vredes blixt och
dunder.
»Och tämde mig ej sång och spel i denna stund,
försann
»Jag med min knytta kämpahand dref ut hvar enda
man.»
Si, *Thorkel*, röd som blod, sitt anlete betäcker
Och *Rolfer* handen räcker.

»Men fridens natt på fästet går med sina hvita tärnor.
»Skön Balder ler så mildt dertill uti en krans af
stjernor,
»De stråla klart, de vinka mig; förrn morgonsolen
grytt,
»Den gamle denna nyårsnatt får blifva barn på nytt.»
Si, *Einar* nu till tack en kyss åt skalden bringar:
Och harpan mer ej klingar.

Grekinnan.

"God afton!» redan ned i dalen hördes,
Och flöjten ljöd, och flickor band sin krans.
Ej minsta fåra uppå viken kördes
Af skälmska vindar. Solens aftonglans
Som honung nederflöt: ej träden rördes,
Blott löfvens skuggor höllo tyst sin dans.
Den skönsta majdag blundade och dödde,
Och i sin död den skönsta dotter födde.

Två svenska ynglingar med fröjd och gamman
Uti en häck af blommande syren
Förtroligt sutto språkande till samman
På gröna bänkar vid ett bord af sten.
En silfverurna, med den gyllne flamman,
Och vin i munnen, midt på bordet sken.
Mer fröjd än vin de från dess läppar sögo,
Och orden lätt på skämtets vingar flögo.

Den äldre brodern, ämne till en hjelte,
Var klädd i blått och gult, en stridens man.
Han hette *Sigurd*, bar sitt svärd i bälte,
Och frisk den brynta ros på kinden brann.
Den yngres rosor voro nästan smälte
Af diktens eld och *Albert* hette han,
Han sångens morgonrodnad bar på munnen,
I sång och kärlek aldrig öfvervunnen.

Han blåögd var och ljus. En gyllne cittra
Han höll i stilla tjusning mot sitt bröst.
Der inne hördes diktens fåglar qvittra,
Ledsagande med samljud skaldens röst.
Mot solen sågos cittrans strängar glittra,
En lek för fingrarna, för själ'n en tröst.
Och Sigurd basen sjöng till Fredmans sånger,
Och bergen svarade tre, fyra gånger.

»I qväll jag sjunger icke Fredman mera,» —
Sad' Albert, hälften ledsen, hälften mild.
»Så sjungom vi en stridsång eller flera? —
»Nej, broder Sigurd! då blir du så vild,
»Och börjar af och an i takt spatsera,
»Och så är all vår glädje strax förspild.
»Jag ser förut, hur du med svärdet dansar,
»Och skrålar högt, som en sonett i pansar.»

Men Sigurd sade: »Sjung! jag sitter stilla,
»Och håller djupt, men tyst min svenska bas.
»Se blott på mig, om jag beter mig illa,
»Och vill begynna någon kämparas.
»Stäm fort, och sjung; ty eljest, Brage lilla,
»Jag slår med svärdet allt ditt spel i kras.»
Och Albert log, den vänliga, den unga,
Om Thormod Skald han började att sjunga.

Men bäst han spelte, brast den ena strängen,
Och som en blomma afbröts skaldens sång.
Då vandrade der framme öfver ängen
En hvit gestalt, högtidlig, smärt och lång.
Dess gång på den förgyllda blomstersängen
Var som mot solen silfvermolnets gång.
Han nalkades, vid slutet utaf dalen,
Till våra ynglingar i gröna salen.

Helt hvit han var. Hans kinder hvita voro,
Och manteln hvit af skinande musslin;
På ögonlocken låg en stilla oro,
Och pannan var en slocknad fröjds ruin.
Kring munnen matta rosenflägter foro,
Som kring en sugen blomma mätta bin.
En sirlig hvit turban var hufvudbona.
Den höga, sköna riddarliljans krona.

En blomsterkorg uti den venstra handen
Den unga främling vid sin sida bar,
Och i den högra, höjd mot blåa landen,
En korsets staf, högt glänsande och klar.
Och ljudet af hans steg mot blomsterranden
Som svanens stilla flygt mot vassen var.
Då ropte Sigurd: »Hell dig! du med stafven,
»Om du från himlen kommer, eller grafven.»

Som af en blixt han slogs vid dessa orden.
Och stod förstenad, från all verlden skild,
Det himmelskt ljufva anletet mot jorden
I slummer sjönk, och munnen log så mild.
Han syntes, som man tänker sig i norden
En sofvande, förklarad baldersbild.
Se på — det syns, att drömmen honom dårar
Och ögonlocken svälla utaf tårar.

Utur två ögons himlar, när han vaknar,
Två stora, klara perlor rulla ner,
Den heliga gestalten långsamt raknar,
Och raskt, men sorgligt åter kring sig ser.
Det tyckes som hans öga något saknar,
Vill finna allt, men finner intet mer.
Han sade: »död — o lären väl det ordet!»
Och dermed satte han sig ned vid bordet.

Men Sigurd, som vid Fredrikshalls belägring
Kung Carl, med handen på sitt fäste stod,
Och Albert, rörd af gästens ord och fägring,
Böd silfverbägarn fram med blygsamt mod.
Då gästen sett deri, med vänlig vägring
Han sad': »Jag dricker icke eld och blod.
»Min dryck är bäckens klara silfverdroppar,
»Min spis är född i dadelträdens toppar.»

Nu lyftes blommorna ur korgen sakta,
Och dadlarna på bordet ströddes ut:
»Se dessa hvita små mitt visthus vakta;
»De vissna snart, och snart är maten slut.
»Nu vill jag här dem räkna och betrakta,
»Ack, ack, de lukta ännu lik och krut.
»Men jag skall gå tills jag förtärt den sista:
»Då blir jag glad, då lär mitt hjerta brista.» —

»Hvem är du unga främling?» Sigurd sade.
»Du vandringsman med glimmande turban.
»Du vore engel om du vingar hade;
»Är du en hamn af Saladin Sultan? —
»Är du af turkiskt blod? det vore skada;
»Du är för god att vara ottoman.» —
Då lågade vår främlings ögonblickar:
Och fram till Sigurd han en stråle skickar:

Och lyfter af den glimmande turbanen,
Och plockar sönder den i stycken små,
De sväfva ned som fjädrar efter svanen,
Som plockat sig uti sin vagga blå.
»Se», sade han, »der ligger ottomanen:
»Så kan det ock med alla andra gå.
»När kungen ropar, blekna de om kinden,
»Och när han andas, strös de kring af vinden.» —

Det lösta håret flög i svarta vågor,
Liksom en flod utöfver skuldran ned,
Och öfverhöljde ögats klara lågor,
Och lätt i ringlar sig kring armen vred.
Som svar på alla outtalda frågor
En qvinlig rodnad öfver hyn sig spred.
Det qvinna var. Hon sig från bänken höjde,
Ett majestät i hvarje veck sig röjde.

»Jag är en lilja ifrån Tempedalen,
»Jag är en svana ifrån Penei strand.
»Jag vandrar undan för de bittra qvalen,
»Som satt sig neder uti Grekeland.
»Mitt är'nde är till blåa stjernesalen,
»Att klappa på dess port med vissnad hand.
»För *Phone* jemt de leda ormar veko;
»Mitt namn är Röst i dag, i morgon Echo.

»Jag tigger intet. Bröd jag ej behöfver,
»Och vatten gifva mig små bäckar nog;
»På gräsets bädd min mattighet mig söfver,
»Och tak förlänar mig en lummig skog.
»När hösten kommer, sommaren går öfver,
»Då går det mig som Echo, när hon dog.
»Farväl, farväl! du blomma hvit, du röda!
»Då fån I offra tårar åt den döda.

»Det är dock skönt att lefva här i norden, —
»Här är så svalt och mildt, ehvar jag går,
»Här ingen källa är förgiftad vorden,
»Och ormar kräla ej i mina spår.
»Så ren är himlen; fri från blod är jorden,
»Tyrannen Eld i bojor fjettrad står.
»Här klarnar opp allt mera Phones sinne,
»Och jag blir stundligt mera hopp än minne.

»Det är ett land, som Grekeland de kalla,
»Det var en gång ett land — det veten I
»Ve vare derför muselmänner alla,
»Att allt det härliga är nu förbi.
»Allt folket faller, alla tempel falla;
»Ty om en salig utgång bedje vi.»
Nu sönk hon ned på knä i stilla böner,
Och tyst sitt amen greto Sveas söner.

Se'n strök hon hårets moln ur hvita pannan,
Och ögat log der fram så himmelsblått,
Hon satte sig, sköt undan silfverkannan,
Och åt en dadel, dagens gifna mått.
De andra lade hon, bredvid hvar annan,
I korgen åter, väfd af vide blått.
Men när hon ordnade dem tätt kring randen;
Fick Albert se en fläck på ena handen.

Och medan Sigurd blanka sabeln höjde,
Och svor hvar femte turk ett banesår.
Den milde Albert ömt sitt hufvud böjde
Till Phones bröst, och gömde der sin tår,
Och sade, med en blick som fruktan röjde
»Hvad är för tecken der på handen står?
»Du sköna Phone, mer än englar rena,
»Hvi har du der den rodnaden allena?

Och Phone sade: »Tyst! ditt blåa öga,
»Du Erosfjäril! får väl kyssa den,
»Men ej din mun; den purpurblomman höga
»Näns jag ej kyssa sjelf en gång allt sen.
»Det är en kyss — den bränner icke föga —
»Så kysk, så rörd ännu och het, o känn!
»Nej, fjäril, fjäril! låt min blomma sitta;
»Hon är för öm, du kan dess doft besmitta.

»Min broder Telos låg på fältet slagen,
»Så blek, men skön, långt skönare än du;
»Ett månsken smekte fånigt anletsdragen;
»Det visste ej, att hjertat var i tu.
»Hans klara klinga låg i gräset dragen,
»Och mins jag rätt, så voro såren sju.
»Han låg ej ensam der i dödens snara;
»Ty slagen låg den hela helga skara.

»*Den tjuguförsta Juli* — det var dagen,
»Då Mahmuds lia slog vår blomstergård,
»Den krans af ynglingsblommor, som behagen
»Och Muserna dock tagit i sin vård.
»Nu gån I arma tärnor der och klagen:
»I ären veka: Hellas' Gud är hård.
»Eld är den pil, hvarmed hans högra sårar,
»Den släckes ej af några jungfrutårar.

»Jag kom och spejade; ty långsamt skredo
»De dystra timmar — väntan mig förtär —
»På svarta hästar turkar kring mig redo,
»Och en långsvansad pascha här och der.
»De unga hjeltar lågo tyst och ledo;
»Jag ser, och ser, men ingen Telos är.
»Åt dödens tafla log den bleka måna —
»För mycket mindre kan en flicka dåna.

»Ej Telos än? — jo här, ibland de döda
»Min broder ligger döende och skön
»Bredvid sin hvita häst, i stöflor röda
»Af blod, i guldbeblommad klädning grön,
»Grön, som en nyfödd vår. Hans läppar glöda,
»Och lyckta ögat är en lycktad bön. —
»Gråt ej, Apollo! spela på din lyra,
»Och lek med toner bort min broders yra.

»God afton, Telos!» — intet ord tillbaka.
»God morgon, Telos!» — »Amen», svarte han.
»Jag är din syster» — Ja, du är min maka,
»Jag är så trött; strid för mig, om du kan.» —
»Se upp, se alla himlens stjernor vaka,
»Du är ju icke död: du är en man.» —
»Nej, icke död; re'n solen högt sig svingar,
»Och segern flyger ut på hvita vingar.» —

»Du fryser, Telos?» — »Ack! hvad solen bränner,
»Min Phone! Kyss mig och betäck mig så.
»Hvar är du? Phone! du vår furste känner;
»Jag vet ej hur, men hjertat vill ej slå.
»Följ du de unga hvita vapensvenner,
»Som leende invid din sida stå!» —
»Han tar min hand, och trycker den till munnen,
»Och der står kyssen, ej ännu försvunnen,

»Och jag föll ner. O ve, på ögats spegel
»Låg dödens flor, som aldrig lyftes opp;
»Hans kinder lågo såsom fallna segel,
»Och munnen var ej mer en rosenknopp.
»I anletet slog döden sitt insegel,
»Och intet rum var qvar för Phones hopp.
»Men ingen tår jag i mitt öga kände;
»Ty smärtans eld hvar droppa der förbrände.

»Då red på ljusa frustaren om natten
»En hjelte fram, och höll vid liket still.
»Hans blick var vild: en stjerna brann på hatten,
»Med dyster stämma talte han mig till:
»Du, engel! lemna mig den dyra skatten,
»Gif, — död är död; jag tar den om jag vill.
»Kyss själen, engel! högt bland stjernetroppen;
»Men unna mig och modern döda kroppen.

»Nu ned sin hand den höge kämpen räckte,
»Och grep min Telos med en väldig arm,
»Och med sin mantel Telos han betäckte,
»Att Telos måtte slumra lugn och varm,
»Och så i sporrsträck utåt fältet sträckte
»Med Telos — Phone stod så tyst och arm,
»Som Hero stod och saknade Leander;
»Och den som red, var fursten Alexander.

»Jag gått med blodets kyss kring många länder,
»Fast ingen menniska vill se på den;
»Men hämnaren skall syna mina händer,
»Och uppstå som de faderlösas vän.
»Han kommer sjelf, han inga andar sänder,
»När som han vaknar; men han slumrar än.
»Fast storm och klagan röra honom föga,
»För Phones bön han slår dock upp sitt öga.

»Och när han så ur tidens slott framträder,
»Och rider ut med prakt på banan blå,
»Han tvättar blodet bort från jordens kläder,
»Att hvita blommor åter växa må,
»Planterar myrtenträd kring marmorstäder,
»Och väcker skalder upp att harpan slå.
»Och när han säger de fridsälla orden,
»Då sväfvar jag som lofsång ofvan jorden.

»Farväl, skön yngling! månen uppåt skrider
»Tag dig en kyss; du är ju fridens vän.
»Tag dig en till — Farväl! ty tiden lider;
»När du mig ser, är allting väl igen.
»Du ock — farväl! men spara dina strider,
»Göm ned din klinga, och förbida än.
»Hvad gör i eldens glöd en droppa vatten?
»En stråle ljus i himmelsvida natten?
»God natt!»

Hon sväfvar bort. En afskedsblick hon skänker,
Och tyst försvinner skuggan vid en lind.
Nu Sigurd svärdet i sin skida sänker,
Och suckar ut det heta modets vind.
En tår så klar i Alberts öga blänker.
Och faller ned i liljan på hans kind.
Så sluta de i trogen famn hvar andra,
Och utan ord tillbaka hemåt vandra.

Frid följe dig, o Phone! vid din sida,
Och salighet i spåren af din gång.
Den, som på menskor tror, får länge bida,
Barmhertighetens nådeport är trång;
Men den som uppåt ser, får mod att lida,
Och dör åtminstone med segersång.
Hell Phone! göm ditt helga blod på handen;
Han vaknar väl till slut, den gode anden. —

Korsets Tro.

Ja! Fallna äro Hellas' marmorsalar,
Dess gudabilder intet öga ser;
Ej lyran höres uti Tempes dalar,
Och nymfers dans på Paphos ses ej mer.
I gamla böcker endast minnet talar
Om fordoms glans, som hastigt sjunkit ner;
Så plägar det med vårens blomma vara,
Att såsom hon har kommit skall hon fara.

Ej evigt vara kan det jordiskt sköna,
Som här i tiden fästadt haft sitt allt;
Om ingen ande der sig låter röna,
För evigt blifver marmorhjertat kallt.
Låt lagern fritt Apollos hjessa kröna:
Han faller dock, som ödet det befallt.
Det båtar ej att vid förlusten klaga,
Hvad tiden gifvit, kan han återtaga.

Så stolt bland gudar, uti tempellunden,
Med njutnings-mättadt bröst hellenen gick.
Den egna jorden bar så många under,
Ej stod till annat land hans hug och blick;
Han lefde härligt på de korta stunder
Han till en högtid utaf ödet fick.
Han purprades af solens gyllne lågor,
Och badade i nöjets varma vågor.

Men när det led till aftonen af dagen,
När solen sjunken var och skuggan lång,

Då gick han der, af njutningen bedragen,
Bland stumma gudar, med osäker gång:
Matt återglänste tynande behagen
Af gudadrömmen och af lyrans sång.
Så i den kalla natt, då månan lyser,
Fast höljd af ljus, går vandraren och fryser.

När ödet böd: »lägg, kämpe, ned din glafven!»
Han tvekande och halft förtörnad stod.
Mot Elysén på andra sidan grafven
Han såg med liknöjdhet och ovisst mod.
Hvad lönte mödan färdas öfver hafven,
Med andra trängas invid Stygens flod,
Då uti Hellas lifvets fulla blomma
Var lika skön som dit han skulle komma?

Snart utaf rosen föllo purpurbladen
Och naken stod med törnet stängeln qvar.
De nya slägten kommo: bilderraden
Nu såg försvinna sina gyllne dar;
Ty templen blefvo tomma, slaf blef staden,
Och ingen offer mer åt gudar bar:
Ett utländskt våld det sköna Hellas lydde,
Och frihetens och sångens anda flydde.

En morgonstund vid östra himlaranden
En stjerna tändes, tindrande och skön:
Dess sken sig spridde öfver mörka landen,
För tviflets tider härlighetens lön;
Bestrålade af klara, milda branden,
De herdar sjöngo gladt sin morgonbön.
Ett gudabarn i arma krubban lades,
Och många under om det barnet sades.

Och *Jesus* var dess namn, som skriften säger, —
Guds son, som födder blef af jungfru ren,

Och der det låg på halmens enkla läger,
I himmelsk glans det lilla barnet sken:
Och sade: »oskuld vishet öfverväger,
»Mer är än guld ett hjerta utan men.
»Var uti tro och enfald barnets like,
»Så får du komma i min faders rike.»

Det barnet växte till i kraft och styrka,
Och lifvets ord ifrån dess läppar flöt;
Fast mången ville mot dess läror yrka,
Och hatet mordiska förbunden slöt,
Så kom det mycket folk att Jesum dyrka,
Och mången tår uppå hans hand sig göt;
Men Jesus sade: »fadrens är den läran:
»Ej mig, men fadren gif allena äran!»

Sist korsbetyngd till Golgatha han skrider:
Der rinner lammets helga, dyra blod.
För verldens synder, hån och spott han lider,
Mot nesan tålig och mot ondskan god.
I döden sjelf mot dödens makt han strider,
Och ingen bättre någon kamp bestod.
Allt blef fullkomnadt. Upp den gode blickar,
Och så i fadrens sköt sin anda skickar.

Invid hans graf två hvita englar vakta;
Och kommer dit en främling någon gång,
Så lyfta de på griftestenen sakta,
Och säga: »herrans slummer var ej lång,
»Och alla, som uppå hans läror akta, —
»Som, fastän verlden är dem ond och vrång,
»Dock trogne blifva uti alla öden, —
»Få evigt lif och seger uti döden.»

Kom ock en pilgrim, efter långa åren,
Till helga griften ifrån fjerran land:

En törnekrona prydde mörka hären,
Och slocknad var hans ungdoms rosenbrand.
Han blickade mot höjden genom tåren,
Och längtade till lifvets ljusa strand.
Djupt cederkorset honom nederböjde;
Men själen fri i sången dock sig höjde:

Re'n multna kläder mina,
Min mantel är förnött,
Gif, herre, nåden dina
Att vandrarn ej blir trött!
Långt är till helga grafven,
Och tung blir vandringsstafven.

Till våra fäders hinner
Ej vår eländes tid:
Den verlden öfvervinner,
Får slumra sött i frid.
Att korset tåligt draga
Månd herren väl behaga.

Fast ringa vill jag akta
De timliga besvär:
Och endast eftertrakta
Hvad ofvan jorden är.
Väl dem, som troget strida,
Och evig fröjd förbida!

Min frälserman jag söker:
Jag vandrat många år,
Och tron sig jemt föröker,
Ju mer min kraft förgår.
I frestelsernas vånda
Jag kunnat väl bestånda.

De sköna rosenängar
Och gyllne frukters glans,
De mjuka hvilosängar,
Och fagra tärnors dans,
Jag ofta har försakat,
Guds öga mig bevakat.

I skogar, berg och öcken
Jag ofta haft min stig,
Och uti nattens töcken
Jag ej förvillat mig.
Derföre pris och ära
Ske dig, o fader kära!

Snart det till grafven lider:
Ty korset blifver lätt.
Ej mera såret svider.
O herre! Ser jag rätt?
Jag fäller vandringsstafven;
Ty här är helga grafven.

Och vandrarn sätter sig på griften neder;
Sitt sista mål den trogne hunnit har.
Han sitter vakande och stilla beder;
En dufva mildt uppöfver honom far,
Och himmelsk glans omkring hans anlet breder.
Så slumrar han, ty mycket trött han var,
De hvita englar lycka till hans öga,
Och fly med själen till det blåa höga.

Foglarnas Lycka.

All vinden dör:
Ej löf sig rör
I lindarnas kronor.
Bofinkarnas honor,
När hanarna spela,
Husmoderligt dela
Guldflugor och frön
Åt ungarna qvicka,
Och honung att dricka.
En skatt, dem bespard
Till aftonvard.
Men fadern sig svingar
Kring almarnas toppar,
Han rör sina vingar
Och jublande hoppar
Från gren och till gren.
Hans sång är så ren,
Hans lif så behagligt;
Ja! nattligt och dagligt
Hans lif är en dröm,
Som aldrig försvinner:
Hans sång är en ström,
Som aldrig förrinner,
Förr'n allt är förbi.
Se'n trött han sig svingat,
Och sången förklingat,
Se'n himmelskt han lefvat,
Ej trälat och trefvat
I stoftet, som vi —
Mer stilla och fri
Han slumrar, än vi.

O, fogel! som spelar,
Om ock du förfelar
En ton någon gång,
Du icke fördömes.
Man njuter din sång
Och felet förglömmes.
Naturen och Gud
Ej strängt recensera;
Ty icke blott ljud,
Men ock något mera
I sången de höra,
Som når deras öra.
De skåda så väl
I sångarens själ.
De se, när han gifver
Det offer han har,
Att innanför blifver
Det skönaste qvar.
I, tonernas englar,
Som glädtiga svingen
Kring blommornas stänglar,
Som sjungen och springen,
Och flygen och glimmen
I aftonens glans,
I lekande dans,
Och lyckliga simmen

På vågornas yta:
Jag ville väl byta
Med eder min lott.
O vore jag blott
En trast uti linden,
En lärka i vinden,
Det — eller en svan
På böljornas ban.
Då skulle jag sjunga,
Vid dagens förlopp,
Med renare sinne
Och klarare tunga,
Med ljufvare minne
Och friskare hopp.

Lord Byron på Delphis ruiner.

(Morgonrodnan förgyller toppen af Parnassus. Byron sitter på en störtad kolonn af Apollos tempel.)

Heliga Hellas!
Aldrig en mensklig,
Blomstrande skönhet
Ännu förtjusat
Så mitt oroliga,
Stormiga hjerta —
Som du.
Heliga moder
Till mina dikters
Rikaste blommor,
Till mina handlingars
Ädlaste frukt!
Ljufligt jag drömde,
Tryckt till ditt sköte.
Dröm och natur,
Himmel och klippor,
Lagrar och sjöar:

Myrtnar och källor,
Allt — utom menniskan —
Här är guddomligt.

Ve detta öga,
Att det log af hopp,
Att det läste med tjusning
Naturens blomstrande lögn
Om frihetens gyllene
Ålder i Hellas!
Slockna, o öga!
Minnets lampa
Har tiden blåst ut.
Flamman har lupit
Landsflyktig tillbaka
Åt höjden —
Eller åt djupet.
Minnet, dufvet,
En rykande veke,
En glödande aska,
Darrar i dödskamp,
Sväfvar imellan
Mörker och ljus.

Förlamas, vanmäktiga hand:
Det svärd du fattat,
Kan lefvande krossa;
Men väcka de döda
Det icke förmår.
Ej eld eller svärd
På förgängelsen biter.
Rosta, mitt svärd!
I Themistoclis graf.
Archipelag,
Sluka mitt guld!

Grönskande jord,
Famna mitt stoft!
Sorgliga häfd,
Tig med mitt namn!

I hjeltars antipoder, nye greker!
Jag vill förtälja eder, hvad I *voren*,
Jag vill förtälja eder, hvad I *ären*.

En yngling, Cadmus lik i hjertats värme,
Och Alcibiades i skönhet lik,
Med mod af Cæsar, namn af Alexander,
Stod upp på Greklands ärorika jord,
Der gudar ligga, slumrande, begrafna,
Och såg der Midnattsormen, som med svarta
Och svälda ringar famnade de nejder,
Der dagens renaste och skönsta stråle
Förr lika hemma som i himlen var.
Han draken slog. Han sådde drakens tänder,
Och, vid ett trolldomsord ifrån hans läppar,
En här af kämpar, brinnande af mod,
Stod upp, en nyfödd bild af gamla tider.
Det var en helig skara. Fruktansvärd
Och hjelteskön den glimmade mot dagen.
Och se! dess leder draga sina svärd —
Månn mot sin ovän blott? — Nej, mot hvar annan.
De slöto sig intill hvar andras hjertan,
Att, som vampyrer, suga blod derur.
De offrade åt dödens mörka makter
Ej enskildt hat, men fosterjordens väl,
All enighet och kärlek. Fältet höljdes
Af dam och blod, och luften återljöd
Af verop, som betydde segerrop,
Och himlens öga, blodrödt, gret af sorg,
Att se, hur de hvar annan vildt förgjorde.

Än klingar deras svärd mot bröders svärd,
Än lågar brodershat i deras hjertan,
Än fräta de hvar andras krafter opp,
Och skola oupphörligt sig förtära,
Till dess af härens många tusen kämpar
Allena *fem* på jorden återstå.

Allena *fem*.

(Solen går upp. Parnassens topp tindrar och hela nejden förklaras i ljus.)

Apollo, dagens gud!
Du, som dock *är*, fast dina tempel ramla;
Som sett all tid och lyst med himmelsk stråle
Hvar lifvets vexling här på jordens klot,
Upplys min prophetias dunkla bilder!
Se dessa *fem*, som, efter stridens slut,
Oöfvervunna, stolta, utan fläck
Af annat blod än ottomaners, stå
På fäders grafvar och på bröders lik —
De skola grunda *Thebes* fallna murar;
Corinth och *Argos*, *Sparta* och *Athen*,
Af deras kraft upplifvade, sig lyfta
Ur seklers grus, med nya tempels prakt,
Och ärans lysande guldbröllopsfest
På samma gång som segerns namnsdag fira.
De skola se i morgonrodnans glans
Constantinopels gyllene kupoler
Och ljusa spiror sig förföriskt vinka.
De skola se — och tjusas — se och fattas
Af ett gudomligt raseri, och vandra
I korståg dit, och rycka månans skifva
Ifrån Sophias helga kyrka ned,
Som Constantin, den förste, fordom grundat,

Der Constantin den störste bad om döden
Och vid hvars fot han föll, den siste greken,
På fosterlandets stora, sista dag.
Se staden re'n eröfrad är. Den sista
Turbanen simmar tungt mot Asiens kust,
På blodig våg, som slukade den sista
Sultanen. Se! den härliga Sophia,
Afslöjad, dyrkad och bekransad står,
Och ljusets söner re'n, ett nyfödt slägte,
Olympiskt fira, under lyrors klang,
Den första, heliga olympiaden:
Och strålarna, som utur templen strömma,
I himmelsk endrägt ljufligt sammansmälta
Att flamma ut med obetvinglig makt,
Och bli ännu en gång en sol för verlden.

O! den har lefvat re'n en evighet,
Som föddes blott att denna tanke tänka,
Och sedan dör. — O! millioners lif
Är billigt pris för tankens verklighet!

(Han uppreser sig.)

Ja! jag vill strida än för Greklands ära,
Än några friska lagerqvistar skära,
Och kyssa äran, som parnassens vind
Förälskad kysser purpurblommans kind:
Omarma segern, såsom ordet tankan,
Som stoden famnas om af murgrönsrankan,
Och diktens rosor rundt omkring mig strö,
Och utaf lifvets råga drucken dö:
Som blixtens stråle grafven genomljunga
Och Hellas' segersång bland englar sjunga.

Lyrklang till Hulda.

Morgon.

Det dagas. Uppå himlens spegel,
Befriad ifrån dimmans flor.
En skybåt nyss, med ljusa segel
Och gyllne kanter sirad, for.
Han seglade, tog in i hamnen
Vid himlens klara silfverrand:
Må så i öppna liljefamnen
En hvila öppnas för min brand!

Nu står hon klar, den blåa ytan,
Och ingen molnfläck dunklar den.
De ljufva vågor stilla flyta,
Och spegla lifvets fröjd igen.
I öster rosenflamman smeker
Med varma kyssar böljan blå;
Den unga morgon nyfödd leker
Och vill ur skumma vaggan gå.

I ljus min själ är jemt förklarad,
Som fästets hvalf en morgonstund,
För smärtans dystra moln bevarad,
Och för hvar dimmig aftonstund.
Din bild blott gryr i rosenlågor,
Af blómmor krönt invid dess rand,
Och hoppet gjuts i purpurvågor
Med samklang mot dess blåa strand,

Och sångens ljufva engel svingar
Ur böljan upp med fröjd och mod:
Hans lyra skön i glansen klingar
Och tonen går på hoppets flod.
Han svärfvar kring sin systerengel
I troget älskande förbund,
Och morgonblomman från sin stängel
Ser upp med öppnad purpurmund.

O! blomma, morgon, i mitt hjerta!
Låt sången evigt klinga der:
I lifvets glädje, lifvets smärta,
Den högsta njutning dikten är.
Och när sig tidens morgon sänker
Och går till fosterlandet hem,
När ingen vårsol mera blänker —
O må jag kunna dikta dem!

Middag.

Säg mig, sol, hvi vill du så
Glödande ned på mig stråla,
Och mitt bleka anlet måla?
Vill du väl min hyllning få?
Tror du ej, att jag är varm
Uti djupet af min barm? —
Varm jag är,
Fast ej kinden purpur bär.

Vet du, hvarför jag är blek?
Röd var jag i barnayran;
Men när ynglingen fick lyran

Rodnaden från kinden vek.
Evig längtan i min blick
Jag för rosenfärgen fick:
Och alltse'n,
Sällan kommer han igen.

Ser du rosen, skön och grann,
Svällande af purpurmusten,
Full af gamman och af lusten;
När hon sin fullkomning vann.
Se, hon njuter hvad hon har:
Ingen trånad henne drar
Till en fröjd,
Som är öfver jorden höjd.

Liljan i sin bleka drägt,
Himlaandens rena slöja,
Ses sin blick mot hvalfvet höja,
Känner sig med ljuset slägt;
Ty hon fått försaka här;
Lycklig blott i sitt begär
Att en gång
Nå sin urbild under sång.

Får hon af en ros en kyss,
Som mot hennes sköt sig smyger,
Mildt ett rosensken då flyger
Öfver kinden, hvit så nyss.
Lifsfullhet ett ögonblick
Speglar sig i hennes skick:
Men en dunst,
Som flyr bort med stundens gunst.

Stjerna! Åt din middagsglans
Med naturen jag mig gläder,

Hellre dock i skuggan träder,
Inom myrtenhäckens krans,
Der min Hulda nedsatt sig,
Troget väntande på mig
    Mellan blad,
    Mellan blommor, mild och glad.

Dryck af källans silfvervåg,
Som vid häcken klar ses flöda,
Smultron, som dess läppar röda,
Bjuder hon min tända håg.
Ser du mellan blomgardin
Vänligt på de trogna in;
    Nog det är:
    Jag ej mer af dig begär.

Och då måltiden är slut,
Lutar hon sig sakta neder
Mot min skuldra sött, och beder
Om en ljuflig sångminut.
Dock en rosenkyss på stund
Måste öppna skaldens mund:
    Sången blir
    Sedan lätt, som en zefir.

Och då far en purpurfläkt,
Lekande som vestanvinden,
Mildt utöfver bleka kinden,
Utaf stundens fullhet väckt.
Middagssol! Du bränner så;
Men jag rodnar ej ändå:
    Kärlek blott
    Lifvets purpurpensel fått.

Afton.

Mins du den qväll, då uti kronlyst sal,
Bland stolta riddares och tärnors tal,
Du till dig drog mitt hjerta och min blick,
Och helst med dig jag uti dansen gick.
Mins du den qväll?
Nog mins jag den: —
Min första kärlek kallar jag den än.

Mins du den qväll, då du din harpa tog,
Och på dess strängar ljufva samklang slog,
Och harpan ljöd om Necken och hans brud,
Och jag stod lyssnande till dina ljud?
Mins du den qväll? —
Nog mins jag den: —
För örat sväfva harpans toner än.

Mins du den qväll, då i syrenens häck,
Utaf din broder danad, rik och täck,
Om »klippans konung» och om »gossens död»
För dig min dunkla sångarstämma ljöd?
Mins du den qväll? —
Nog mins jag den: —
Dess dystra aning jemt mig följer än.

Mins du den qväll, då under poppelns hvalf
Invid ditt bröst mitt varma hjerta skalf:
Då stjernans och din englasysters blick
Min sällhet blott förstulet skåda fick.
Mins du den qväll? —
Nog mins jag den: —
I edens glans för sinnet står han än.

Vet du den qväll, då i din hvita famn
För hoppets aning öppnar sig en hamn:
Då jag får kyssa dig i brudgumsskrud,
Och borgens vakter helsa dig som brud?
Vet du den qväll?

Nog vet jag den: —
I englars land du Hulda får igen.

Natt.

Och jag såg en syn. Utöfver tiden
Var jag flyttad i en högre rymd:
Fjerran, fjerran dunklets verld var skriden,
Luften ren, af inga dunster skymd.
Jordens blåa klot ibland de andra
Verldar såg jag nedanför mig vandra.
Blott i sången kände jag mig än,
Och var ren och lätt och fri som den.

Härlig satt jag i de ljusa trakter,
Omkringgjuten utaf purpurglans,
Ofvan summo hvita englamakter,
Förande en strålfull stjernekrans.
Trånfullt stod mot ljusets far mitt öga:
Han i solgestalt besken det höga:
Verldar bugade sig för dess tron,
Under klang af lifvets fröjdeton.

»Helig! helig! helig!» ljöd den sången:
Solen log dervid med mildt behag,
Och min själ, af intet jordiskt fången,
Trängtade imot dess klara dag:

Och då kom du, Hulda! Som en engel
Gyllne harpan på en blomsterstängel
Du i svanehvita handen höll, —
Och imot mitt varma sköte föll.

Ren och skön som Edens kyska lilja,
Speglad uti Pisons silfvervåg,
Skön och ljuf, som Raphaels Cecilia,
Stilla du invid mitt hjerta låg,
Och din kyss, den röda, himlaburna —
Glödgad nektar utur Hebes urna —
Göts i klara vågor ur ditt bröst,
Och jag drack dess salighet och tröst.

Darrande min hand grep harpans strängar,
Och min röst ledsagade dess ljud,
Rundt kring himlens stjernbekrönta ängar
Sam vår klang och smälte hop hos Gud.
Och seraferna med gyllne vingar,
Som heleners flock kring blomman svingar,
Viftade mot harpans guld sin glöd,
Som vid fläkten härligare ljöd.

Mot mitt bröst, det ljusets mantel täckte,
Harpan hvilade och andan sög:
Hulda! I de kyssar du mig räckte
Allt ditt väsen uti mig förflög;
Och — som bäcken i en annan rinner,
Båda se'n till hafvet tåga af, —
Så ditt lif med mitt i harpan brinner.
O! Hur klar och klangrik blef vår graf!

Sväfvande i strängaspelets boning
Blef en ljuflig, stilla ström vår själ:
Hoppet bjöd för fängelset försoning,

Och vi hörde himlens sånger väl.
Blott om slumerns sköna slut en aning
Och om morgons glans i solens land,
Flöt i stilla pulsslag all vär daning,
Sakta klingande vid harpans rand:

En cherub tog harpan. Skön som dagen
Slog han nu på strängarna med makt,
Och vid första himlaljufva slagen
Brast den boja, som oss underlagt.
Glänsande, som englar, upp vi flögo,
Utur ljusets rosor nektar sögo,
Och i klara ringar upp till Gud
Svingade vid cherubsharpans ljud.

Hulda! liksom jag i dagens timmar
Går så salig i din kärleks band,
Så om natten ock din stjerna glimmar,
Och mig lyser in i drömmens land:
Och då fjerrans dunkla moln dig döljer,
Tanken blott din englaskapnad följer:
Hvad mig verkligheten grymt betar,
Jag i drömmen vid mitt hjerta har.

När en gång mitt öga stilla blundar
För den jordiska naturens lopp,
När den sista bäddens hvila stundar,
Och min svaga lifskraft löses opp:
Kom och tryck en kyss på bleka munnen!
Följ mig, följ mig! Segrens palm är vunnen!
Våra andar, — här en enda blott, —
Må gemensamt vinna himlens lott.

Idealet.

Ljuf är den sång, från *Tassos* lyra klingar,
En skön duett af konsten och natur'n:
Och *Shakspeare* verlden till beundran tvingar,
Högt lyftad på sin tragiska cothurn.
Det är en helig fest för själ och öra,
Det är så härligt och så rikt att höra
De stora skalder sina harpor slå;
Dock vet jag något skönare ändå.

När skalden, ur sin diktnings drömmar vaknad,
Slår upp sin blick, och in i lifvet ser,
Och finner — ej de drömda bilders saknad —
Men hvad han skönast tänkt och drömt — och mer;
Ja! när han der i verkligheten finner
Hvad, en gång funnet, aldrig mer försvinner:
Af idealet sjelf en synlig bild,
Som bär, i hjertat och i anletsdragen,
En stråle af de himmelska behagen,
Som blixten träffande, som solens mild:
Och när han hör hur tjusande den talar,
Lik vestanflägten i Arcadiens dalar:
Och han den röst, som från dess läppar går,
Så högt beundrar och så djupt förstår —
Då är hans dröm ej mer en fåfäng yra,
Då är hans tvifvel och hans qval förbi:
Då lägger skalden ned sin gyllne lyra,
Och lyssnar stum till skaparns poesi.

Till Tegnér*).

När glad i morgonstunden
Ur vaggan våren går,
Du träder ut ur *lunden*,
Der näktergalen slår.
Välkommen, sångarhjelte!
Till Fyrisflodens strand,
I Arons skrud och bälte,
Och med hans staf i hand.

Med själ och ögas spaning
Vi väntade Tegnér.
Ljuf var oss hoppets aning:
Att ega dig är mer.
Som herde vi dig vörda,
Som skald vår fröjd du är,
Och hjertan kan du skörda,
Liksom du lagrar skär.

När ordets dufva smeker
Den stolta sångens svan,
Din stämma ömt beveker, —
Att tjusa är hon van.
Hos dig vi hemta vilja
Vår kärleks ljufsta lön:
Den högsta sannings lilja
Och diktens tusenskön.

Snart ur vår krets du ilar
Till våra fäders bygd,

*) Af Smålands nation i Upsala, vårtermin 1824.

Och verkar mer än hvilar
I dina lagrars skygd.
Till dig, tiarens ära!
Vi samlas dit en gång,
Att ledas af din lära,
Beundrande din sång.

Farväl!

Mins du, i midnattsstunden,
Du slöts intill mitt bröst,
När, djupt i myrtenlunden,
Vi lyssnade till näktergalens röst!

Och mins du, hur på vågen
Jag såg din ljufva bild,
Då, högt från stjernebågen,
Sig nattens drottning speglade så mild?

När våra händer trycktes
I stilla, menlös ro,
En engel du mig tycktes,
En engel, ja! i skönhet och i tro.

Din trohets ord förklingar:
Det flyr dit vinden far.
En engel utan vingar,
Nu står du med din tomma fägring qvar.

Farväl! Vi ses ej åter —
Med mig är det förbi;

Den sista tår, jag gråter,
Skall åt ditt minne än ett offer bli.

Hör! lyrans toner strömma
Till dig ännu en gång.
Ack! snart skall du förglömma,
Liksom min kärlek, så min afskedssång.

Den sköna vinterdagen.

Stockholm som förklaradt strålar:
Lifvets kalk af fröjd är full.
Torn och slott och spiror målar,
Snön med silfver, sol'n med gull.
Bjellrors klang man hör från alla kanter:
Marken gnistrar af demanter.
Morgonljusets gyllne svall
Brytes skönt mot snöns kristall.

Kungaslottet, krönt af dagen,
O! hur stort, hur skönt det är!
Uti pannan gudadragen
Af sin skapare det bär.
Morgondimman af en genius buren,
Öfver glindrande naturen
Rodnar utaf fröjd allt mer och mer.
Då så mycken härlighet hon ser.

Blankt beväpnad krigarskara
Vandrar på sitt martisfält:

Kyrkor och palatser svara
Hornens toner, friskt och gällt.
Fritt, legioner! kunnen I regera;
Konstens tempel nu ej mera
Sina torn och dômer reser opp
Mellan herrskarns öga och hans tropp.

Rom! din vår, din evigt gröna,
Evigt blomsterprydda jord
Jag försakar för den sköna
Vinterdagen i vår nord.
Väl i ett olympiskt, yppigt hvimmel
Stråla stjernor från din himmel; —
Här i norden jord och himmel stå
Lika stjernbeströdda, båda två.

En förförisk glädjeflicka
Med en drufvoqvist i hand,
Bjudande att le och dricka,
Är naturn i söderns land.
Här i norden ingen vällust blandas
I den rena luft, vi andas.
Mera oskuld här naturen har;
Hon förtjusar blott, men ej bedrar.

Lik en mö, som i sin hvita slöja
Döljer sina växande behag,
Af hvars bild vi ana, men ej röja
Anletets och formens engladrag,
Vintern är i norden. Snart den byter
Sin gestalt, och slöjan sakta flyter
Lik en flod ifrån dess skuldra ner.
Se, hur klart dess blåa ögon stråla!
Se, hvad rosor hennes kinder måla:
Det är *våren*, våren, som du ser.

Sommarn är en mognad vår,
Som ur vårens knoppar blommar:
Hösten är en mognad sommar,
Som sin frukt af blomstren får,
Och som tyst till hvila går,
Svept i *vinterns* stjerneslöja —
För att åter nyfödd höja,
Såsom *vår*, sitt hufvud opp,
Blomsterkrönt och full af hopp.

Friska vinter! vänligt vårda
Veka plantan af mitt lif!
Lös min plågas band, det hårda,
Och din munterhet mig gif!
Sköna vår! Låt mig få blicka
På din fägring än en gång,
Än din skål i lunden dricka,
Helga dig ännu en sång!

Barndomen.

(Till min syster.)

Mins du än, hur på den gröna ängen
Carl och *Lina* gingo hand i hand?
Och om qvälln, då pappa rörde strängen,
Hur vi dansade så sött ibland?
Purpurkinden uti middagsbranden
Glödde, täflande med solens färg,
Då vi bygde våra hus i sanden
På ett åldrigt lönnbeskuggadt berg.

Höljd i glans låg verlden för vårt öga
Och vår hembygd hela verlden var:
Smög en blick förtroligt till det höga.
Under stjernors dans till ljusets far,
Högt då klappade de späda hjertan
Utaf längtan att få skåda Gud,
Troget anad, hittills ej i smärtan,
Blott i åskans dön och pappas bud.

Då vid brasans sken, i vinterqvällen,
Tyst vi lyssnade till sagans ljud
Om de jättar, barn af marmorhällen,
Och om féers dyra perleskrud;
Och när *stora gäddans* hjeltar trädde
Ut på banan med de blanka svärd,
Hjelm och pansar, — o, hur jag mig glädde!
Och i blinken så var sagan lärd.

Då, om juleafton, tregrensljuset
Med vår längtan lika eldigt brann,
Mammas julklapp oss i glädjeruset
Af en anad öfverraskning fann;
Då med minnet glädjens dag vi slöto
Och med hopp begynte den igen,
Ostörd sällhet i förening njöto, —
Denna tid, min syster, mins du den?

Mins du den? O ja! Ett ljufligt minne.
Ilande med tidens fart sin kos,
Kan ännu uti vårt rörda sinne
Tala sagospråk och stundom tros.
Af den sällhet, som den gyllne tiden
I vår famn så rik och ymnig bar,
Se'n med årens lopp den är förliden.
Kärleken vi endast ega qvar.

Till Ebba,

den 16 nov. 1829.

Födelsedagen är skön. Som våren kommer han åter
Endast en gång hvart år, rodnande, blomsterkrönt.
Minnet, det heliga minnet, i dag som *barndomens* engel
Står vid din sida och ler: hviskar dig tyst hvad du *var*:
Öfverlemnar dig rörd åt *hoppet, ungdomens* engel;
Hoppet dig tager imot, hviskar dig tyst hvad du *blir*.
»Blif», så hviskar det dig, och hör, så hviska de dyra,
Fader och moder i skyn: *»blif hvad du varit och är»*.
Hör, så suckar den kärliga mor, som himlen dig gifvit,
När han den första tog icke från *dig*, men till *sig*.
Ja! så önska dig syster och bror, förvandter och alla,
Alla som känna din själ: »blif hvad du varit och är».
Ingen dock är så ren, att han ej kan renare blifva,
Och det fullkomligas mål englarne söka ännu.
Blif hvad du är och mera dertill! Allt närmre och högre
Lyft dig i sångens ljud, lyft dig i bönen till Gud!
Stig med hvar födelsedag ett trappsteg högre till lifvets
Öppnade tempel och stig en gång förklarad derin.
O, att det ljufvaste fölle dig till, som verlden kan skänka!
Allt hvad dig himlen kan ge, lade han ned i din barm.
Frö't till allt ädelt och skönt — och se det har blifvit en blomma;
Blomman är yppig och skön, blygsam, oskyldig och ren.
Himlen har fostrat den sjelf. Nu ger han blott värmen och ljuset:

Att hon må blomsta i frid, mogna till rikaste frukt.
Blifve dig lifvet så varmt och ljust, som dagen om sommarn!
Friskt som vårens vind, skönt som ditt *sextonde år*

Svensk artillerist-sång.

Som söner af det gamla norden
Vi stolta kalla oss dess värn;
Och derför kännes väl kring jorden
Vår trohet, liksom Sveriges jern.
En fredlig sång vi gerna sjunga;
Men i den heta stridens stund,
Vi sjunga bäst med eldens tunga,
Som flammar ur kanonens mund.

Till oväns fall, för Sveriges ära
Vi brösta upp och brösta af.
Dit dundervagnarna oss bära,
Der gräfves fienden en graf.
Men heter det: Prolonge tillbaka!
Vi vika icke långt ändå;
Vi skjuta än, att bergen braka,
Och segern ler och hör derpå.

När stridens röda bölja svallar,
Och dånet flyr från häll till häll,
Då blir hvart skott från oss, som knallar,
En sång åt *Er'nsvärd* och *Cardell.*
Vi skapades att luften rensa,

Att hålla vakt kring nordens pol:
Och skönast våra hjelmar glänsa,
Bestrålade af bragdens sol.

Vi för vårt trogna vapen brinna,
Som älskar'n brinner för sin mö.
Men icke nog att seger vinna;
En krigare vet ock att dö.
I ärans värf vi stupa gerna
Med brännarn och vårt svärd i hand.
Vi dö dock, under segerns stjerna,
För Carl och Oskar och vårt land.

Vid en canari-fogels död.

Så farväl! farväl! — med sången
Är det alldeles förbi.
Blott en tryckning — lilla fången
Blef ur fångenskapen fri.
Men din frihet blef din smärta:
Säkert önskar månget hjerta,
Hellre än att vara fritt,
Sådant fängelse som ditt.

Sångens konst kan klippan röra,
Fältets tigrar, skogens löf,
Döden ej; han kan ej höra
Några toner: han är döf.
Hårda äro ödets lagar;

Paradisiskt njutna dagar
Af en stols-fot släckes ut —
Ljuflig lefnad! grufligt slut!

Allt träaktigt vill förfölja
Fantasi'ns och sångens son:
En poetisk lefnadsbölja
Grumlas af en kastad spån.
Fins ej rökverk till att skörda,
Ingen ära till att mörda,
Slår man utan krus ihjäl
Sångaren — och dermed väl.

Slumra sött i jorden inne,
Fastän du ej tempel får.
Ljuft är hvarje sakna'ns minne,
Vore det ock blott en tår.
Tempel byggas för de höga;
Ur din egarinnas öga,
Tacksamt för den fröjd du gaf,
Föll en tår uppå din graf.

Lily! dröm då, att du ilar
Qvittrande på Palmas strand,
Eller hellre, att du hvilar
På din egarinnas hand.
Gröna myrtnar, blåa sjöar,
Leende Canariöar,
Samt en maka, skön och öm.
Sväfve för dig i din dröm!

Skaldens blomma.

En blomma skalden har:
Så skön och underbar
Är ingen annan blomma.
Hon blommar ej på grönan äng;
Hon står på ingen blomster-säng,
Ej vid en källas rand:
Långt bort hon är i längtans blåa land.

När hösten vingen rör
Och rosorna förstör,
Står likväl skaldens blomma.
Som hon ej är i purpur grann,
Den köld och frost förderfva kan,
Hon trotsar tidens elf:
Hon evig är och mild som skalden sjelf.

Hon är ej gul, ej blå;
Men högtidsklädd ändå,
Och hvitare än liljan.
En himmelsk doft i kalken är,
Fast ingen fjäril suger der:
Den trogne skalden blott
Har löftet än om hennes kyssar fått.

Ej blommans namn han vet;
Men hennes hemlighet
Är aningens fullbordan.
»Du pilgrim! under lifvets lopp,

»Blif fast i kärlek, tro och hopp,
»Så får du blommans tröst.»
En rosenengel skref uti hans bröst.

När skalden harpan slår,
Till blomman tonen går
På längtans ljusa vingar:
I fridens verld han blickar då,
Och önskar hän till blomman gå. —
Han kommer ock en gång:
Hans väg till himmelen är klang och sång.

Och när han hädan går,
Han blomman träffa får,
Som han så ofta drömde
Då binds den bleka liljekrans
Utöfver bleka kinder hans,
I sista sömnens blund:
Och döden för mot *blommans kalk hans mund.*

Johan Banérs strids-sång.

Jag reser mig upp ur min yppiga frid,
Och ilar härut till den blodiga strid;
Så handla som njuta jag kan.
Väl tömde jag nöjenas bägare här,
Men räcker mig döden sin bägare der,
Jag tömmer ock den som en man.

Var klart mitt öga! var kallt, mitt blod!
Soldater! bevisen ert urgamla mod!
Friskt upp! låt det manligen gå!
Ty slagtningens innersta djup vill jag se:
Af fältet jag hvarje vår ovän vill ge
Tre alnar att falla uppå.

Kung Gustaf den store ej förer oss mer;
Men ned från sin himmel han vakande ser
På striden. Han ser hur vi slåss.
Än herrskar i verlden hans mäktiga själ,
Och segrar som fordom. Än menar han väl
Med fäderneslandet och oss.

Hans minne vi fira vid kulors musik:
Hans grafvård vi bygge af fienders lik
I brinnande stormning och slag.
Hvar fiende, fäld af vårt hämnande svärd,
Ej mer än ett hår af hans hufvud är värd.
Vi fälla dess flera i dag.

Flyg, fana! flyg ut under himmelens sky!
Framåt må du sväfva; du kan icke fly —
Flyg högt, att dig krigaren ser!
Låt lysa i solen de kronor du bär —
Vår borg och vårt konungarike du är,
Högt strålande Svea banér!

Minne af den 18 april 1830.

Till Julia.

Himmelfrieden trinke aus dem Ordenkelche des grossen Menschen, unter dessen Gedanken keine Wolke und kein Seufser war. O der Gedanke, den du jetzt mit so fester Andacht anschauest, müsse immer leuchtender und unbeweglich wie eine Sonne werden, und immer ein warmes Abendlicht über die müde Seele werfen.

JEAN PAUL.

Ur Jakobs tempel ljödo orgelns toner,
Och mot allfaders tron de lyftes opp,
Som högre står än alla jordens troner,
Och endast nås af kärlek, tro och hopp.
Jag ville ock ett festens vittne vara,
Och så, bland folkets andaktsfulla skara,
Jag ensam stod, och tyst förtjuste mig
Af tanken blott på himlen och på dig.

Vid altarfoten knä de unga böjde —
Omkring försonarns kors en blomsterkrans —
Den fromme lärarn vigda kalken höjde,
Och ljuset spred från Tabors höjd sin glans.
Messias sjelf, uppå sitt ljusa, fria
Förklaringsberg, med Mose och Elia,
Skref in i lifvets bok de renas namn,
Och gömde deras suckar i sin famn.

Det var en helig stund. Väl månget minne,
Som rosendoft på sina vingar för,
När solen sänks och aftonen är inne,
Som dagens fjäril sjunker hop och dör;
Men *denna* stundens minne blef dig gifvet
För timman ej och dagen, men för lifvet.
När lifvets dag i natt förbyter sig,
Som morgonrodnad än det möter dig.

Allt himmelskt evigt är, och allt det sköna
En himmelsk gloria kring sin tinning bär.
Det ädla blott förmår sig sjelf belöna,
Och oskuld blott sin egen prydnad är.
När menskans hjerta sig vid dygden viger,
Och som en bön mot öppna himlen stiger,
Då först får lifvet lif — och endast då
Lär hon det skönas gåta rätt förstå.

Försoningsläran är den högsta lära!
Hvad menskan tror, är mer än hvad hon vet.
Försaka, älska, tro — se der vår ära!
Vår sanna stolthet är vår ödmjukhet.
Att sträfva till fullkomlighetens krona,
Att viljans drift med pligtens bud försona
I helig handling och i bönens ljud, —
Är att försona menniskan med Gud.

Det vet du, Julia! — Sköpnt med hoppets strålar
Mot himlens blåa, solbeglänsta grund,
Du nu din lefnads glada tafla målar;
Du är dig sjelf betrodd från denna stund.
När löftets ord vid altaret du sade,
Gud i din egen hand ditt öde lade.
Du har din regel tydd i ordets röst:
Din lycka blommar i ditt eget bröst.

Du möter verlden. Ack! dess åsyn väcker
Begär och fröjd; i ljus han smyckar sig.
Lik vårens engel dig en krans han räcker,
Och ropar: »Kom och låt mig kröna dig!»
Men välj bland blommorna, välj ut allena
De skönaste, de enklaste, de rena;
En lilja och en rosenknopp, och sist —
Att sammanbinda dem — en myrtenqvist!

Må dessa trenne, rikt och enigt pryda,
Som sinnebilder, Julias lefnadslopp!
Krön dig med dem, behåll dem! De betyda
Din blygsamhet, din oskuld och ditt hopp.
De skola blomstra, när de andra alla,
Som verlden bjuder, blekna och förfalla.
De skola blomstra i en evig vår,
När tidens rosenprakt i stoft förgår.

Sannt är ej allt, hvad verldens tunga talar,
Och ormen hväser under rosors krans:
Och allt, som sjunger, är ej näktergalar:
Och allt, som glimmar, har ej inre glans;
Men minnets svar på hoppets fromma fråga,
Det ljuger ej. Blott hjertats varma låga
Har inre glans. I lifvets dunkla dal
Guds stämma är den enda näktergal.

Skönt lifvet är. Det härliga, det höga
Jag min beundran och mitt minne ger;
Men fridens blick ur oskulds klara öga,
Den sköna själens spegel, är dock mer.
En himmelsk själ — i södern och i norden —
Är dock af allt det skönaste på jorden:
Och känslans röst, på melodier rik,
Jag kallar lifvets skönaste musik.

Ja! mer än söderns himlaglans berusar,
Och mer än dess natur hänrycker mig,
Mig denna själens friska skönhet tjusar,
Som glänser fram, fast den ej visar sig;
Som aldrig bränner, men dock evigt brinner,
Som aldrig strider, men dock öfvervinner,
Ljuf som en lycklig pilgrims morgonbön
I blomsterdoftet vid Gandolfersjön.

Och denna fägring, denna Vestas flamma
I hjertas tempel, Julia! den är din.
Bevara den! Blif, som du var, den samma,
Blif mer, och nya, milda segrar vinn!
Din tro, din oskuld, dina stilla dygder,
Som englar ifrån ljusets fosterbygder.
Kringsväfve troget, i en himmelsk dag,
Din bildnings oförgängliga behag!

När nu en älskad far, en älskad moder
Och trenne bröder sluta sig kring dig,
O! unna dina bröders äldre broder
I deras krets att blygsamt blanda sig!
Och när du sångar'n och hans öden glömmer,
Han gläds, om sången du i hjertat gömmer;
Ty ej för verldens pris har sången gått
Utur hans bröst, men för ditt hjerta blott.

Ungdomen.

Sång till en favoritvals af Leidesdorf,

(Tillegnad J. Z.)

Lifvet förgår som en flod. På dess bölja
Åldrarna fly eller dränka sig der.
Alla dess svall och dess störtningar följa:
Föras och veta ej rätt hvart det bär.
Ungdomen står, som en blomma, och tjusar
Stilla på stranden, som först henne bar:
Böjer sig undan för böljan, som brusar,
Speglar sig tyst i den våg, som är klar.

Kärleken purprar dess doftande krona,
Grönt är, som hoppet, dess yppiga blad.
Stormarna mildt hennes varelse skona:
Lycklig hon är, hon är frisk, hon är glad,
Men, om hon rycks af en hvirfvel från stranden,
Sjunker hon icke, hon gungar derpå:
Vaggas af vestan till skönare landen,
Sväfvar på djupet och blommar ändå.

Härligt är endast det unga och rena:
Skönaste fröjden är oskuldens fröjd.
Ungdomens oskuld eröfrar allena
Lifvets förklarade, strålande höjd.
Ljufvaste drömmen om sällhet och ära,
Kronan af lifvet, o ungdom är du.
Lycklig är den, som i åldern kan bära
Glad dina törnfria rosor ännu.

Till friherrinnan Louise Hamilton.

(I ett exemplar af »Hesperiderna».)

"Hesperiens barn» de nämnas, dessa alla:
Ej nämnas blott; de äro det också.
Som andra blommor vissna de och falla,
Men fröjda sig åt sin minut ändå.
De prisas och de tadlas — så är seden —
Men fly till vänskapens och fridens eden;
Der gömmas de i minnets hulda famn.
Hvad båtar väl att Pindens lagrar skära?
Blott vänners bifall var min högsta ära:
O! må *det* bli en gloria kring mitt namn!

Förvara dessa små till skaldens minne,
När, kanske snart, till annan kust han far!
Han tager med sig då ett tacksamt sinne,
Och glömmer ej, hur säll bland er han var.
I lifvets stormar, i dess mulna dagar
De gladas hågkomst än hans själ behagar:
Han fröjdas än af deras milda glans.
Han *minnets* blommor vill till samman binda,
Och, fast och trogen, deras rankor linda,
Till skygd, till tröst, kring lifvets törnekrans.

Till friherre Carl Hamilton.

När dagens festlighet hvart hjerta bjuder
Att rent och enkelt tala ut sin fröjd,
En ton också från lyrans strängar ljuder,
Fast han ej når den tysta känslans höjd.
Här dricks en skål för ärorika åren,
För ungdomssinnet under silfverhåren,
För godsets far, *Carl Didrik Hamilton.*
Hans namn är kärt och dyrt i dessa bygder:
Liksom hans vapensköld, hans hjertas dygder
I arf bli tagna af hans ende son.

Gläds, ädle herre! Fåfängt ej försvunnit
Din mandoms år. Din ålders dag är skön.
I mödan du din lefnads ära funnit,
Och folkets kärlek är din högsta lön.
Lef länge än! Njut många ljufva stunder
I skuggan än af dina egna lunder,
I minnet af det goda, som du gjort!
Gläds med ditt folk åt fältens rika gröda,
Åt odlarns flit och åt hans lönta möda!
Vid hvarje hydda står din äreport!

Dock folkets röst, här mer än sångens tunga
Förtäljt hvad du och hvad din maka är.
Dess fria hurrarop vältaligt sjunga
Hvad dagens sköna högtid innebär.
Naturens fägring, liksom festens, tjusar,
Och sommarns friska vind om glädje susar,

Och solens strålar öfver blomstrens glans.
Hon fröjdas ock, den höga himlaflamman,
När vördnad, vänskap, tacksamhet till samman
Omkring din tinning fläta dagens krans.

Pilgrimen.

Friskt mod! Utöfver berg och sjö!
För korsets tro är ljuft att dö.
Får jag blott se den helga graf,
Fritt briste se'n min vandringsstaf!

Kall natten är och öknen lång;
Men tron är varm och fri min sång,
Och stjernan uti österland
Ledsagar mig till lifvets strand.

Väl den, som ser den stjernan klar,
Och kärlek uti bröstet har,
Han kallar faran himmelsk lott
Och vägens törnen rosor blott.

Fast törnet foten smärta gör,
Och mödan kindens färg förstör,
En gång, när han vid målet står,
Han segrens liljekrona får.

Friskt mod! Utöfver berg och sjö!
För korsets tro är ljuft att dö.
Får jag blott se den helga graf,
Fritt briste se'n min vandringsstaf!

Hymn till Jesus på Tabor.

Lyft ögat opp, låt sömnen fara,
Och se framför dig, fromma skara!
Hvad ljus på Tabors berg uppstår.
Bryt qvistar ned af dalens palmer,
Slå upp kung Davids höga psalmer,
Och sjung en kör, då du framgår,
O, hvad du strålar skönt,
Du berg, af cedrar krönt!
Guds engels flägt med snöhvit glans
Begjuter löfvens gröna krans.

Det är väl ingen flock af svanor,
Som sänker sig från rymdens banor?
Nej, ingen svana är så ren,
Det är ej månen, som på bergen
Ur hornen häller silfverfärgen —
Blott skugga varder solens sken.
Det Jesus Christus är,
Guds enda son står här.
Guds folk! böj dig till jorden ner,
Det är Guds härlighet du ser.

Guds son sin helga famn utbreder,
Och beder — och när Jesus beder,
En himmel blifver bönens lön.
Den sänker sig kring hans lekamen
Från fadern sänd, ett heligt amen
På sonens andaktsfulla bön.
Si, herran Gud i dag

Till dig har godt behag.
Hell brudgum, både först och sist.
Hvad du är skön, o Jesu Christ!

Med sina taflor uti handen
Den gamle Moses står på randen
Af den upplysta silfverskyn.
Bredvid Elias sakta sväfvar
Förutan eldvagn. Han ej bäfvar;
Men håller handen för sin syn.
Högt Jesu strålar slå
Mot Mosis taflor blå,
Och lagens hjerta, fast af sten,
Försmälts i Jesu kärleks sken.

Och tre apostlar, Jesu vänner,
Dem herrans öga ser och känner,
Treenigt böja sina knän.
Uppå Johannes' ljusa panna
Ses nådens milda solsken stanna,
Han sjunker uti kärlek hän.
Den visaste han var;
Ty mest han älskat har.
Han var i verlden Jesu hopp,
Hans älskling, lärans förstlingsknopp.

När Gud på Sinai gaf lagen,
Betäckte moln den klara dagen,
Vid åskans dunder jorden skalf.
På Tabor inga åskor höras,
Blott englavingar stilla röras,
Och ljust är himlens blåa hvalf.
Förr ljöd Guds vredes råd,
Men Jesu namn är nåd.
Förfärlig skallar vredens röst;
Tyst kärlek slår i Jesu bröst.

Si, blommor kransa törnestafven,
Si, Gud sår liljor öfver grafven
På sin förklarings sabbaths dag.
Till dag han qväll och morgon enar.
Hvad oljoblad på lifvets grenar
Slå ut och vinka oss i dag!
Kläd dig i brölloppsskrud,
Om du vill nalkas Gud!
Vill du bli ren, du syndens man!
Två dig i eld och ljus som han.

Gack hem igen, göm i ditt hjerta,
Till läkedom mot jordens smärta,
Förklaringssynens salighet.
När Gud dig ropar, löser blunden,
Var bröllopsklädd; ty dagen, stunden
När herren kommer, du ej vet,
Han kommer, Jesus Christ,
Det vete vi förvisst.
Till dess, i lifvets väl och ve,
Må vi allena Jesum se.

Sång på Oskars-dagen 1832.

Vid Marieberg.

Väl göten i stormande ledungsfärd
Drog vida kring land och på hafven;
Dock var det ej endast hans blixtrande svärd.
Som gjort honom ryktets lofsånger värd,
Och lade hans ovän i grafven.

Ett ädlare värn i sitt bröst han fann:
Det var götens *ande*, som segrarna vann.

En hjelte att fiendens leder slå
Är Tor med sin väldiga hammar;
Dock föga de dundrande slagen förmå,
Om ej utur Odens öga, det blå,
Den ledande visheten flammar.
Den skönaste kransen att prydas med,
Det är lagern, skuren på kunskapens träd.

Vi samlat oss här i förtrolig rund
Att lära hvad kriget betyder.
Det lär man ej först uti drabbningens stund:
Ty vetandet blott är all handlings grund
För den som befaller och lyder.
En styr våra banor mot ärans famn:
Det är OSCAR: Skål för hans älskade namn!

Att lefva och dö för fädrens land
Är vår och hvar krigares lära.
För urgamla Norden, med svärdet i hand,
Och lysta af minnets strålande brand
Vi verka, och hoppas på ära.
Och lönen för den, som i hög blir lagd,
Det är OSCARS blick på hans sista bragd.

CARL JOHAN än vakar på Sveas stol,
Och huldt omhägnar oss friden;
Lätt stormen dock väcks vid den nordliga pol:
Vi lägrat oss här, under fridens sol,
Att göra oss redo till striden.
Hvem för oss till seger, i stridens dån? —
Det är OSCAR, Fingals härlige son.

Edwy på Elgivas graf.*

En scen ur fanatismens stora tragedie.

En ödslig skogspark nära Glocesters kloster. Det är natt och åskväder.)

EDWY (*insvept i en mantel, med en cittra under armen, framkommer mellan träden, och stannar vid en grafsten).*

Det är då sant, att jag är utan krona,
Att från min faders tron jag störtad är:
Ja! detta dok är nu min hufvudbona';
Och vandringsstafven jag som spira bär.
I dystra öknars famn jag mig fördjupat,
Och ifrån konung ned till intet stupat.
Men — den, som *intet* är på jorden mer,
Kan trösta sig; han intet mer behöfver:
För honom hvart behof, hvar sorg gått öfver:
Och intet honom rör af allt, som sker.

Som konung dock jag slott och hof behöfde,
Och tjenare, som väckte mig och söfde,
En guldbroderad mantel, spira, svärd
Och af drabanter se'n en liten verld.
Men då jag ville sjelf mitt land regera,
Och, ensam konung, icke tålde flera,
Uppreste fanatismens prester sig,

* Ämnet är hemtadt ur Humes History of England, 1:sta delen.

Utsände bullor, bannets blixtrar rörde,
Med lejda tungor allt mitt folk förförde
Att djupt förnedra och förskjuta mig.

Behöfver jag då intet nu? låt se —
Jo! jag behöfver bröd ännu — och vatten,
Och mörker, mörker, svart som Styg'sta natten,
Att intet menskligt öga mig må se,
Och ingen mensklig hand mig döden ge.

Jag är då *något.* Hvad det låter kallt,
Och rysligt tomt, då man har varit allt!
Jag är den sämsta uslings sämsta like,
En Crœsus utan skatter, utan rike,
Som tiggarn rik och såsom slafven fri —
Hvar skall min graf och *hvad* mitt öde bli?

O natt! du mörka natt! du liknar mig:
Du sorgklädd är och du är utan stjernor:
Du är en afsatt drottning utan tärnor;
För denna likhet vill jag älska dig.
De svarta molnen våld på *dig* föröfvat,
Din krona, månen, från din panna röfvat;
Och Vaticanens dystra sändebud
Beröfvat *mig* min konungsliga skrud.
Uti ditt sällskap vill jag här mig sätta
På denna sten, och för mig sjelf berätta
En saga om kung Edwys lefnadsdar,
Han, som så säll och så olycklig var.
Främst vill jag dock den skönsta blomman välja,
Och om min lycka först ett ord förtälja,
Så kort och ljuf som lärkans morgonsång:
Se'n om min ensamhet i kungaborgen,
Om min Elgivas död, om sorgen — sorgen,
Som döden grym, som evigheten lång:

(Han nedsätter sig på grafstenen, slår accorder på cittran och sjunger.)

Vid sång af näktergalen,
I månans milda sken,
I blomsterprydda salen
Elgiva satt allen.
Uti dess öga blänkte
En tår, som perlan klar,
Då hon på Edwy tänkte,
Som nu en konung var.

»Nu skall han mig förgäta
»Uti sin kronas glans,
»Och af cypresser fläta
»Får jag en sorgens krans.
»Farväl! Vi äro skilda:
»Jag lyder ödets lag:»
Så klagade den milda;
Dess klagan hörde jag.

Ty nu jag trädde sakta
I min Elgivas borg.
Jag gladdes att betrakta
Den sköna i sin sorg.
Mer skön hon var i tåren,
Än på sin blomsterbädd
En lilja är om våren,
I daggjuveler klädd.

Men vid de sista orden
Stod jag ej längre mot.
Jag kom, och sjönk till jorden
Vid min Elgivas fot.
Jag sade: »Spar din smärta:
»Dig vänta ljufva band;

»Du länge egt mitt hjerta,
»Tag äfven här min hand.»

Så fram min hälsning sväfvar,
Och handen henne räcks;
Hon för sin tjusning bäfvar:
Och för sin fröjd förskräcks.
Hon svarar: »O, hvad smärta!
»Oss fjettra grymma band.
»Jag, som har fått ditt hjerta,
»Kan aldrig få din hand.

»Ännu det aldrig hände,
»Mot lagarnas förbud,
»Att en så nära frände
»Blef Englands kungabrud.
»Mins *Dunstan* väl, den lede
»Som bannets stråle för:
»Förrän jag tål hans vrede,
»Jag i ett kloster dör.»

Jag svarte: »Gud och folken
»Nog vaka öfver mig.
»Mot sveket eller dolken
»Skall *jag* beskydda dig.
»O, hvad jag röres föga
»Af små prelaters harm
»Se! jag har eld i öga,
»Och mod uti min barm.

»Vi lefva för hvar annan,
»Vi äro oss en verld.
»Bär du din krans kring pannan;
»Jag för i hand mitt svärd.
»En qvinna kan försaka,

»Men mannen trotsa kan:
»*Hans* mildhet är hans maka,
»Och *hennes* kraft är han.»

Det lät i hennes öra
Som en profetisk röst.
Nu vill hon mig tillhöra
Och sjunker till mitt bröst.
Ett hjerta blir af tvänne,
Och fruktans röst är stum;
Imellan mig och henne
Får ingen smärta rum.

Hon bröllopspellen buren
Af hvita englar såg:
Mig tycktes, all naturen
För mina fötter låg.
Min själ sig uppåt höjde
Som örnen mot det blå,
Och första gång jag röjde,
Att jag var konung då.

Som brud och brudgum stodo
Vi snart i templets fred,
Och erkebiskop Odo
Beseglade vår ed.
Men mulen var hans panna,
Och hotande hans staf:
Han syntes oss förbanna,
Då signelsen han gaf.

(Stormen och åskvädret tilltaga.)

Och liksom sångens toner dö på heden,
Så tynade min glädje bort och dog,
Och från den stund jag svurit bröllopseden

Ett töcken kring min varelse sig drog.
Det vilda hat prelaterna mig svurit
Och länge gömdt i lömska hjertan burit,
Blef af min kärlek först i låga tändt,
Och först imot Elgivas hjerta vändt.
Min kärlek var ett brott, de stolte sade, —
O kärlek! då din krans på mig du lade,
Hvad jag var säll! — guddomligt ljufva brott!
Jag ångrar ej att hafva dig begått.
Försötma tonerna uppå min tunga,
Att jag i nattens famn, på öde rum,
Må än en gång om mina öden sjunga,
Och se'n för alltid bli som grafven stum.

(Han sjunger.)

I Londons borg, af lampor klar,
Hölls spel och riddarslag.
Jag mins, min kröningsdag det var,
Men blef min sorgedag.

Kring slottet, som vid larmet skalf,
Bevingad glädjen flög.
Men jag ur salens pelarhvalf,
Som ur en skärseld, smög.

Ju längre jag från bullret kom,
Ju mera lade sig
De stormupprörda känslor, som
I bröstet höllo krig.

Och när jag till Elgiva kom
Vid månljus midnattstid,
Då vände alla sorger om:
Då fick mitt hjerta frid.

Hon lutad mot min skuldra låg
Och hennes hand i min.
Den ena blott den andra såg,
Och tänkte: jag är din.

Min bästa, skönsta krona var
Den maka, som jag fått.
Det rike, der jag spiran bar,
Var hennes kärlek blott.

Den ljufva stunden, himlens lån,
Snart af en bitter störs;
Af raska menskosteg ett dån
I hvälfda gången hörs.

Den höga dörren ryckes opp,
In biskop Dunstan går,
Kringvärfd af svarta munkars tropp,
Med törnbekransadt hår.

Som ulfven, törstig efter blod,
Och som en afgrundshamn,
Han sliter med förbittradt mod
Min maka ur min famn.

Och säger: »Ve din kropps behag, —
»Förtjuserska, o ve!
»Ve dig, och ditt, och ve den dag,
»Hvars ljus du först fick se;

Elgiva, svimmande och blek,
På Dunstans vink bars ut,
Och jag, mot tios kraft för vek,
Neddignade till slut.

Hon fördes då, så har man sagt,
Så har jag hört med sorg,
Af bödlarne till Glosters trakt,
Till en förfallen borg.

Och der förhärjade en sax
Dess långa, ljusa hår,
Som lian säden, då dess ax
I gyllne mognad står.

Med eld de brände hennes kind,
Af rosor nyss så full:
De gjorde henne lytt och blind,
För Edwys kärlek skull.

Imellan hennes englabild,
Den skönsta jorden bar,
Och dess ruin, som fasan vild,
En natt allena var.

Vid denna tidning gränslös harm
Uti mitt hjerta for:
Jag lyfte upp beväpnad arm
Mot himmelen, och svor:

Jag svor att hämnas: uppfyld blef
Min ed, min hämdelust.
Jag Dunstan bort i landsflykt dref:
Han for till fjerran kust.

Men fanatismen, ilskans tolk,
Grep gammal liksom ung,
Och högt förbannade mitt folk
Sin gudförgätne kung.

Jag slets från tronen, der min far
Fick dö; men Dunstan — han,
Som skändat allt hvad heligt var,
Ett helgons dyrkan vann.

Min broder nu min purpur bär,
Ett blodigt ödets lån,
Min trogna maka mördad är,
Och jag är verldens hån.

O Edgar! lyd ditt hjertas lag,
Men sjelf ditt öde styr!
Blif mild som jag, men ej som jag
En konungslig martyr.

Elgivas öga! släckt du är,
Dock än du tjusar mig.
Hvad var den glans, som solen bär,
Imot en blick af dig?

Elgivas hjerta! du är kallt,
Men klappar än för mig.
Hvad var mig krona, lif och allt
Imot en suck från dig?

(Stark åska med täta blixtar.)

Mig uppenbara blixtens ljusa pilar
Att på en enkel grafvård här jag hvilar.
Du lycklige! som bor i jordens famn,
Vid åskans ljus jag läsa vill ditt namn.
Fins intet namn, vill jag ett sådant skrifva —
— — — — — — — — — — — — —
Hvad ser jag? Gud! — *Elgiva* — o Elgiva!
Din ande kanske lyssnat till min sång:
Kom, kom! och låt mig se dig än en gång.

(En blixt slår ned och dödar honom.)

Abdallah.

I sin mjuka divan satt *Abdallah*
Rökte, lugn och nöjd, sin morgonpipa
Till den goda, varma mocca-koppen.
Kring det öppna fönstret smög sig rankan,
Flägtade, af drufvor tyngd, för vinden,
Och Bosforens blåa vågor glänste
I den nyss uppståndna solens sken.
Är han ensam, gubben, med sin pipa,
Ensam vid sin kopp, i morgonstunden?
Tron I väl, att med den glada minen,
Med den fröjd, som strålar ur hans blickar —
Tron I väl, att gubben är allena?

Nej! der sitter något vid hans sida,
Något ljuft och skönt, som gläder gubben.
Det *Zuleima* är, Circassiens blomma,
Som i går han köpt för guld och perlor
Af en judisk krämare från Smyrna.
Hon är mycket skönare än allt
Som Abdallahs öga sett i verlden.
Sorgsen blickar hon och läppjar långsamt
Ur sin fylda mocca-kopp och tiger.

Men Abdallah språkar, och han säger:
»O Zuleima! skönaste Zuleima!
Le, var glad, slå upp ditt mörka öga —
Säg mig, har du nån'sin haft så roligt?»
Och Zuleima suckar förr'n hon svarar:
»Icke har jag just så roligt nu.» —

»Icke? otacksamma! Säg, Zuleima!
»Säg, hvar var det roligare? Svara!»

»Vid Leontes', vid min älsklings sida
Var mig mycket ljufvare än här.
Han är ung och skön. Mitt hjertas kärlek
Har han fått och eger den ännu.» —

Paff! nu blåste gamle muselmannen
Ut ett rökmoln, som i digra kretsar
Virade sig in i flickans lockar.
»När jag köpte dig för guld och perlor,
Så var ock din kärlek med i köpet,
Och den tillhör mig.» —

»Välan! så tag den,
Tag den, rike, mäktige Abdallah!
Om du kan. Mig arma har du köpt
För en verld af skatter; men min kärlek
Hade jag skänkt bort förut!» —

Abdallah
Blåste åter ut en sky af rök;
Satt så länge stilla, tyst och tänkte.
Derpå stod han upp. Då kysste han
Flickans alabasterhvita panna,
Sände henne till sin älskling åter,
Med en skatt, så stor som den, hon kostat.

Och han skref i bredden af koranen
Dessa ord, till varning för sin son:
»Mycket har jag egt: köpt har jag mycket!
Köpte äfven jordens skönsta flicka;
Men det bästa, hennes hjertas kärlek
Var dock borta, förr'n jag henne vann.
Köp ej tärnor, yngling! du blir narrad;
Ty det bästa, skönsta, deras kärlek
Du med allt ditt guld ej köpa kan.»

Melpomene till Svea.

Härstammande från re'n förgätna tider,
Jag mina tempel rest hos många folk,
Och vid det sken, som diktens lampa sprider,
Trädt upp som minnenas och hoppets tolk.
Väl bär jag inga gyllne blomsterkorgar,
Ej flyger kring mig skälmska löjens tropp —
Jag rullar tyst historiens taflor opp,
Som glänsa evigt, under seklers lopp,
Likt hägringar af stolta kungaborgar,
När dundrets moln i vester nedergå,
Och haf och himmel lika blåa stå.

Min blick är allvarsam. På mina kinder
Ej skämtet firar någon rosenfest.
Af dödens liljor är den krans jag binder;
I mina lunder gror cypressen bäst.
Dock älskades jag högt på Ganges' stränder,
Der fantasi'n strör ut med fulla händer
Vidunderlig, men praktfull rikedom,
Och i sin skapelse sjelf skaparn härmar,
Der under molnfri sol naturen svärmar,
Der allt är ungdom, intet ålderdom.
Ja! sjelf det gladaste bland folken, greken,
Som gick med fröjd till striden, som till leken,
Och från all fåfäng sorg höll hjertat fritt:
Som kanske njutit mer af skönhetsflamman
Än alla jordens folk ännu till samman,
Bland tusen tempel helst besökte mitt.
Till Melpomenes boning såg man strömma

Fältherrar, statsmän, Greklands ungdomstropp,
Att ögonblickets njutningar förglömma,
Och till det evigt stora lyftas opp.

Der detta tempel stod, en murgrön breder
Sin ranka ut, ruiners trogna vän,
Och, se'n dess fall, århundraden gått neder,
Men börjar kanske snart gå upp igen.
Till dig, o Svea! sågs jag äfven komma,
Och förde med mig en och annan blomma,
Dem skaparsnillen ur en bördig jord
Framkallade med kraften af sitt ord.
Terpsichore, jag sett det, har dig fägnat
Med sina dansar: du din hyllning egnat
Thalias spel, och högre älskat det
Än Melpomenes stolta majestät.
Ja! älska dem! förtjusas, när de spela;
Men låt ock mig din kärleks offer dela!

Jag bjuder dig på höga sorgespel,
Der svagheten betalar sina fel,
Der fröjden vinner och der sorgen tappar;
När häftigast af sorg ett hjerta klappar,
Då är det närmast sin förklarings mål,
Och sväfvar upp, som Phœnix, från sitt bål.
All död är icke död. Dö kunna trälar;
Men för de rika och de starka själar,
När glöden slocknar uti hjertats ugn,
Är döden blott en hädangång till lugn,
Ett ord, som deras lefnad skall förklara,
Och gåtans natt med morgonrodnad svara.

Se *Wallenstein* — han står som lifvets ek,
Och trotsar åskor, trotsar stormens lek;
Men när de komma, ödets timmermänner,

Och börja hugga, och hans blick dem känner, —
Månn' han då drar sitt svärd och strider? — Nej!
Den väldiga gestalten rör sig ej.
Han stilla står — han faller och han tiger,
Och anden som en blixt åt höjden stiger,
Att se'n historiens starka tordön må
Med hans bedrifter rundt kring verlden gå. —
Af *Julias och Romeos* olycksöden
Upplösningen är mest på sötma rik;
Ett himmelskt slut-adagio spelar döden
Till deras kärleks tjusande musik.
Hon vigs vid hans och *han* vid hennes hjerta,
Och grafkapellet blir en bröllopssal:
Den enda, som der dör, är deras smärta,
Blott *hon* förgifs af kärlekens pokal.
Minuters qval en evighet betalar:
Som en duett af trogna näktergalar
I myrtenlunden vid Sorentos hamn.
För efterverlden klinga deras namn. —
Se *Hamlet* — Han, som vandrar, blek som månen,
I nattens svarta moln till högtidsskrud,
Imellan fadrens skugga och sin brud,
Nu öm som maken, hämdfull nu som sonen,
Blir han väl lycklig, eller blir han stor,
Förr'n han i grafven och i minnet bor?
Se, för *Ophelia* och för *Maria*
Har döden intet timglas, ingen lia;
Blott för Maria stjernekronans glans
Och för Ophelia en vallmokrans. —
När åter *Macbeth*, som med tigersinne,
Förqväfvande välgerningarnas minne,
Uppå sin kung, som sofver, mord begått,
Och tappert imot ångerns svärd bestått,
Dock slutligen, i trots af sina eder,
För hämdens hugg till jorden störtar neder,

Hvem *gläds* ej då, att döden finnes till,
Och att han grym kan vara, när han vill?

En del af detta har du redan skådat:
Den gryningen en högre dag bebådat;
Allt, hvad jag skönast äger, ger jag dig,
Om du med kärlek blott belönar mig.
Ett praktfullt tempel här, som mig behagar,
Jag äger re'n från din Periclis dagar,
Ett härligt diktens och musikens hem,
Och mimer, som ej slafviskt efterapa
De bilder mina älsklingsskalder skapa,
Men underbart förvandla sig i dem.
Och han, som förer scenens blomsterspira,
Med kraft och ordning skådebanan styr,
Och ingen möda för dess lyftning skyr,
Som van, att smakfullt konstens kransar vira,
Vid blommans granskning icke spörja lär,
Hvarfrån hon kommer, men hur skön hon är:
Han skall från mig ej sina blickar vända;
Och på mitt altar mången låga tända,
Uti hvars glans jag ljuft må fröjda mig,
Och konstens vänner kunna värma sig.
Se upp på mig. Är jag då så förfärlig?
För mina hvita kinder skyr du mig?
Är ej min pannas strålegloria härlig?
O Svea! säg! är jag för hög för dig?
Du älskar ju fornverldens mannasinnen,
Och du tillbeder dina stora minnen,
Ifrån ditt ursprung säll af allt, hvad stort
Du sjelf bedrifvit eller andra gjort.
Apollos lagerträd, Minervas fanor
Fullskrifna äro utaf svenska namn,
Och segerns örnar jemte sångens svanor
Växt upp till sammans i din friska famn.

Djerfs ock att Melpomenes tjusning lära!
Förskjut mig ej; jag bjuder dig på ära.
Låt mig få vistas på din lugna strand,
Du, Europas lyckligaste land!

En fallen engel.

Han låg på sitt knä, den förförde,
Vid porten af gudomens hus.
Matt syskonens sånger han hörde,
Såg icke de saligas ljus.
Förr skinande vingen var mulen,
Och själen så kall och så kulen,
En nedbrunnen fackla han bar:
Ett töcken hans gloria var.

Han sade: »min afton är inne;
Min natt blir evinnerligt lång.
Min fackla jag har och mitt minne,
Men vågar ej minnas en gång.
Hvi dröjer du, englarnes Kriste?
Gif åter den klarhet, jag miste:
Kom, andas en flägt på min skrud:
Försona mig åter med Gud!

Den evige ser och förlåter:
Min blick jag ej lyfta förmår.
Mig syskonen ropa: kom åter!
Hvad våller, att icke jag går?
Min klädnad är dunkel och fläckad:

Jag vill ej bland rena bli gäckad:
Låt sitta mig, syskon! jag ber; —
Hvad hafver jag arma med er?

Då såg han i gryningens timma,
Vår sol ur sin slummer uppstå:
Såg nyfödda strålarna glimma
Mot hafvets förbländade blå. —
»Skön morgon der nere I hafven:
Mig tjusar den grönskande grafven.
Mig fattar ett brinnande mod,
Att bada i solskenets flod.»

Sin frändskap med jorden han röjde:
Han gret efter menniskonamn.
Och solen — och solen sig höjde,
Slöt jorden i glödande famn. —
»Jag kommer, jag kommer på stunden:
Tag mot mig i blomstrande lunden!»
Nu vingarna spända han höll;
Han kunde ej flyga — han föll.

En dröm om Napoleon.

(Tillegnad G. P.)*

Vid midnatts-klockans slag sig sömnens genius sänkte
Till jorden på sin char, styrd af en gyllne töm.
Hans vinge klar och ren i månens strålar blänkte,

*) Då förf. råkat, att i hans hus sönderslå en napoleonsbild,

Och uppå vingen satt en liten nyfödd dröm;
Och drömmen smög sig stilla i min hjerna,
Först tindrande som nattens minsta stjerna,
Men växte till i klarhet och blef stor
Som firmamentets största meteor.

Mig tycktes, att jag gick i prins Baciocchis salar
Uti Bologna. Rikt palatset upplyst var;
Men allt var tyst: en kör af minnets näktergalar
Långt bort i en cypress söng sitt orakelsvar.
Då nalkades en hjeltevålnad sakta;
Knappt tordes jag hans drag, hans drägt betrakta.
Serafer strödde rosor i hans fjät,
Och på hans panna glänste majestät.

Det var Napoleon. Väl var han blek som döden,
Och syntes allvarsam, men med ett mildt behag,
Och denna själens eld, som trotsar alla öden,
Spreds som en glorias sken omkring hans anletsdrag.
Den jofursblixt, som styrde legioner,
Och vände upp och ned på jordens troner,
Brann i hans öga med olympisk glans:
Hans kejsarkrona var en lagerkrans.

»Är du den samme, säg!» så lugnt till mig han sade,
»Som sjöng om *Moskaus brand*, som skref min *monolog*.
»Och sångens offerkrans uppå min urna lade,
»Som sköljs på klippig strand af oceanens våg?»
Jag häpnade — och började att stamma:
»Ja! kejsarkonung! ja! jag är den samma,
»Som, se'n du föll, dig sångens hyllning bar,
»Fast sången ej sin urbild hunnit har.»

»Din tunga klingar sött» — så skuggan tog till ordet —
»Din hand gör helgerån — hvad har i går du gjort?

»Stod, ej som en penat, min bild i går på bordet
»I gästfrihetens hus och glädjens älsklingsort?
»Der — inför skönhetens, behagens öga
»Herr sångare! Du hedrade dig föga;
»Du hufvudet af mig förrädiskt stal,
»Förvägne terrorist, barbar! vandal!

»Det är då icke nog, att man mitt namn fördömmer,
»Att hyr-poeters skrän mig stör i grafvens famn,
»Att man mitt stoft beler och mina bragder glömmer,
»Allt massakreras skall, så snart det bär mitt namn.
»I huslighetens tempel jag mig döljer;
»Men äfven der mig tidens agg förföljer —
»Du ock har tidens sed; men akta dig!
»Betäck ditt anlet! sjung ej mer om mig!»

»O hjelte! vredgas ej!» Så ropte jag med smärta —
»Väl bör jag plikta dyrt med sång, med bläck och gråt;
»Väl handen brottslig var, men ej mitt arma hjerta,
»Som klappar hvar minut: Förlåt! förlåt! förlåt!
»Men förr'n jag med min lyra och min tunga
»Hör opp att dig och dina verk besjunga,
»Förr offrar jag min hand åt lågans brand —
»Och, lyckligtvis! det var min venstra hand.»

Då log Napoleon, och så han talte åter
Med mildrad stämma re'n och blicken af en gud:
»Välan! så sjung och skrif som förr — jag dig förlåter;
»Jag allt förstumma kan, blott icke diktens ljud;
»Men du bör bilda blott och ej förstöra:
»Lägg ej din hand, der hon ej har att göra,
»Och framför allt det rådet mins, min son!
»Bär aldrig händer på Napoleon.»

Så sagdt, Napoleon försvann och drömmen flydde:
Jag slog mitt öga upp, då dagens stråle grydde.
Här sänder jag min dröm. Så enkel drömmen är,
Den mig en gynnsam vink om tillgift innebär.
Jag hoppas, sångens vän, den ädle mildt förlåter
Hvad sångar'n slog itu, men ej kan laga åter,
Och jag betalar här — (så är poeters fall)
Med uselt pappersmynt en hjelte af kristall.

Offer åt G. Adlerbeths skugga.

Jag vandrar tyst till höga ättegrafven,
Och frågar tvekande: »Hvem jordas här?
»Och hvilkens är den brutna vandringsstafven,
»Som utaf bleka liljor sirad är?
»Skall denna lagerkrans ock bli begrafven,
»Som grönskande den svarta kistan bär?»
»Jo»! svarades, »Vår *Gudmund* död är vorden»,
Och aldrig glömmer jag de dystra orden.

Och jag gick dädan. Det var sorgens timma,
Som slog med midnattslag uti mitt bröst,
Och mörk var qvällen: ingen stjernestrimma
Rann upp och vinkade mitt hjerta tröst.
Jag ville ej min lyras ljud förnimma,
Hon låg så stum, och stum var ock min röst,
Och tårars flor kringslöt mitt sinnes dager,
Och klagan hviskade min första lager.

Om vid din urna unga skalden qvider,
Du gode ande, tillgif honom det,
Och om han önskar åter dessa tider,
Då du din milda stämma höra lät,
Förgäfves ej mitt rörda hjerta svider,
Och ej förgäfves jag din död begrät.
Det släckta hoppet och det tända minnet, —
De fordra offer utaf ungdomssinnet.

En gång jag kom till diktens rosenängar,
En munter gosse ur min barndoms land;
Jag gick så fri bland gyllne blomstersängar
Med krans kring hjessan, lyran i min hand.
Jag knäppte stundom på dess klara strängar,
Och själens längtan tände kindens brand.
Den unga rosen kysste jag förtroligt:
Allt var så härligt, tyckte jag, och roligt.

Jag sjöng och gladdes i de ljufva trakter,
Och bröt mig mången fager rosenknopp,
Vid hvarje stängel stodo englar vakter
I liljeskrud och leende i hopp;
Och dessa goda, oskuldsfulla makter
Ej störde mig uti mitt sälla lopp.
De kunde älska blott och blommor gifva: —
»O!» ropte jag, »hos eder vill jag blifva.»

Dock längre fram en inre drift mig förde,
Och mot en härlig palmlund bar min gång.
En ljuflig strängaklang derur jag hörde,
Och ljudet af en gammal hjeltesång.
De kända tonerna mitt hjerta rörde,
Jag tyckte, att jag hört dem mången gång.
Och länge stod jag utaf vördnad bunden,
Förrän jag ingick i den helga lunden.

Der ligga grifter ifrån fordna tider,
En mörk cypress beskuggar hvar och en, —
En krans af blommor der sin vällukt sprider,
Som hvirflar upp mot himlen offer-ren, —
Och lagerns krona prunkande sig vrider
Som minnesskrift utöfver gömda ben!
Och att den lagern blommar, är ej under:
De gamle skalder hvila der inunder.

Uppå en graf, som seklers saknad tydde,
Det satt en gammal man med silfverhår,
En krans af ekelöf hans tinning prydde,
Och ögats eld förrådde ej hans år.
Den höga lyran väl hans händer lydde,
Han sjöng om hjeltar, kärlek och om vår,
Och under sångens korta mellanskiften
Ett ljufligt bifall susade ur griften.

»Välkommen yngling! uti sångens dalar!»
Så ljöd den milda mannens röst till mig —
»Förstår du språket, som en forntid talar,
»Så må du här vid palmen sätta dig.
»Den fordna sången tränaden hugsvalar,
»Ur den en evig ungdom speglar sig.
»Bland dessa lagrar må du evigt leta,
»Om du vill diktens hemligheter veta.

»Nog har jag sjungit. Snart min fackla släckes,
»Och handen darrar då jag strängen slår.
»Min ungdomskraft ej mera återväckes,
»Och snart mitt stoft till mina fäder går
»Dig, unge gosse, gyllne lyran räckes,
»En härlig blomsterväg dig förestår:
»Och då mitt hufvud uti jorden hvilar,
»*Ditt* nya namn på ryktets vingar ilar.»

Så slöt han mig intill sitt bröst, och rörde
Välsignande mitt hufvud med sin hand;
Och sedan kärleksfull omkring mig förde
I diktens sköna, underliga land.
Så många läror af hans mun jag hörde,
Som i mitt hjerta närde sångens brand.
Och ofta gick jag att den gamle råka:
Det var så ljufligt att med honom språka.

Och när jag plockat någon älsklingsblomma
På vandringen i sångens rosenlund,
Det var min fröjd att till hans möte komma
Och höra hjertligt bifall af hans mund;
Men voro också mina händer tomma,
På njutning rik blef dock vår samtalsstund
Då jag kom hem var sol'n i hafvet skriden,
Förrän jag märkt att dagen var förliden.

En dag han tyst sitt öga sammanlade,
Liksom till bön sitt hufvud böjde ner:
Då gick han hän att hvila som han sade,
Och lyrans toner hördes icke mer.
Sin önskan då den gode vunnit hade,
Och nu han sångens urbild högre ser;
Men mig, men mig vill saknaden betunga,
Och på hans graf får jag min klagan sjunga.

Haf tack, du goda skugga, för de stunder
Mig unnades att dig besöka få,
För dina läror i de helga lunder,
Der jag fick ofta vid din sida gå,
Och der jag lärde skaldelifvets under
Och att min egen varelse förstå.
Din hulda kärlek skall jag aldrig glömma;
Men i ett troget bröst ditt minne gömma.

Den blinde sångaren.

Gubben.

Sol går ned och rosen bleknar,
Dagakarlens styrka veknar.
Herden glad från bergen ilar,
Och sin jord till hyddan för.
Naturen, menskan hvila bör;
Men gamle sångarn aldrig hvilar;
Han har ej ro förrän han dör.

Dottern.

Stundom, fri från sorgens pilar,
Du vid harpans hjerta hvilar.
Sångens guddom öfvervinner
Lifvets qval och menskors harm.
Naturens bädd är mjuk och varm;
Om ingen vänlig härd du finner,
Slumra på din dotters arm.

Gubben.

Mörker höljer sångarns öga.
Själen blott ser mot det höga:
Hoppas intet mer på jorden
Än en svepning och en graf.
Och när han stilla somnar af,
Dö harpans ljud, förstummas orden,
Hvaraf hans hjerta genljud gaf.

Dottern.

Hoppet än, med klara strålar,
Skönt din aftonhimmel målar.
Dotterns hand, hon är ditt öga,
Hennes kärlek lyser dig.
När jordens töcken sänker sig,
Och blicken öppnas i det höga,
Gode fader! bed för mig!

Båda till samman.

Gubben.

Kom, min dotter, låt oss vandra!
Ännu följa vi hvar andra;
Snart är jag ett stoft i mullen,
Du en blomma deruppå.
När solen sänks i böljan blå,
Skall du en dödssång, der vid kullen,
På den gamles harpa slå.

Dottern.

Kom min fader! låt oss vandra!
Ännu följa vi hvar andra;
Är din graf beredd i mullen,
Snart jag vissnar deruppå.
När solen sänks i böljan blå,
Skall jag en dödssång, der vid kullen,
På den gamles harpa slå.

Lazaronen.

Buon giorno, mio signor!
Gosse! var flink och skynda dig till din år.
Fort hit en karafin
Af gyllne capri-vin,
Ditto en frisk apelsin!

Stick ut, låt båten gå!
Ror jag ej hårdt. så kilar han nog ändå.
Spänn hvita seglet opp!
Ja, seglet högst i topp,
Vingen på seglarens hopp!

Det blåser lustig vind:
Hejsan! vår båt skall löpa som skogens hind.
Se, böljans man är grön:
Vi flyga fram till ön.
Skön blir min roddarelön.

Men se, hvad kommer der?
Svart som en korp det blixtrande molnet är.
Som blod är himlens rand,
Och skymd är Ischias strand:
Foglarna flyga mot land.

Hu! vi få storm i dag.
Segla, hvem vill! jag refvar mitt segel, jag.
Det går en gruflig sjö:
Jag har mig fäst en mö,
Vill ej i vågorna dö.

Hör, redan åskan går.
Vänta, signor! tills ave maria slår. —
Du vreda haf, farväl!
Jag drunknar ej, min själ!
Hellre jag svälter ihjäl.

Jag slumrar i min båt;
Corpo di Bacco! kudden är redan våt.
Åh, det gör ingen ting;
Jag sveper manteln kring:
Sömn är en kostelig ting.

Säg, svor han, gosse? — ja;
Ha ha ha ha! det rör mig ej — ha ha ha!
Än en carlin är qvar:
Jag än min flicka har,
Om hon mig icke bedrar.

Och vill hon mig bedra,
Ha ha ha ha! jag tar mig en ann, ha ha!
Har jag blott vin och bröd,
En tärna rosenröd,
Lefver jag väl till min död.

God natt, båd' våg och vind!
Kyssen hvar ann; jag kysser min Rosas kind.
Jag ser, hur hvar tar sin;
Men ingen tar bort min —
Dermed så somnar jag in.

Aftonen.

Välkommen, välkommen, du klara,
Du stilla och ljufliga qväll!
Nu låter jag sorgerna fara
Du gör mig så trygg och så säll.

En engel på glänsande vingar,
Du sväfvar från himlarna ner.
Du frid åt de lefvande bringar,
Och svalka åt jorden du ger.

Du står mellan dagen och natten
Och talar försoningens ord:
Och skönt på de speglande vatten
Försmälter du himmel och jord.

Ditt guld öfver ekarnas toppar
Och blånande bergen du sår.
Mildt läskar du blommornas knoppar
Med daggens balsamiska tår.

Och foglarna, glada och fria,
Dem hoppet än aldrig bedrog,
De sjunga sitt ave maria
I dal och på berg och i skog.

Hvad gör det, att skymningen breder
Sitt flor? Han är tankarnas vän.
Hvad gör det, att solen går neder?
Han kommer i morgon igen.

På purprade molnet hon blänker:
Hon liknar den dödliges hopp:
Ty knappt hon i vester sig sänker,
Förrän hon i öster går opp.

Nu låta vi sorgerna fara;
Du hägnar vårt fredliga tjäll.
Välkommen, välkommen, du klara,
Du stilla och ljufliga qväll!

Till sångens ursprung.

Dig, gode ande, ljusets rena källa,
Mitt varma hjerta egnar denna sång;
Ty klangrik lät du diktens vågor qvälla
Utur mitt bröst så stilla mången gång.
O! var jag värdig gyllne harpan föra,
Och något sinne med dess toner röra,
Så vet jag, att från dig min konst jag har
Du skönhetens och harmoniens far!

Ej skåda dig blef gifvet stoftets söner:
Din klarhet ej för ögon öppnar sig;
I kärlek blott, i sånger och i böner
Den rena andens känsla hinner dig.
Så länge än min sångarharpa ljuder,
Och hjertat än af diktens värma sjuder,
Och du din gåfva icke tar igen,
Jag vet, du älskar unga skalden än.

En gång, en gång, om trogen jag förblifver
Och jag mitt ursprung ej förnekat har,
Din härlighet för mig upplåten blifver,
Och dunkla aningen om solen klar.
Det fins ett land, der englarna dig prisa
I evighet med himlens helga visa:
Der alla helgon sällhet du beskär:
Der får jag se dig, gode, som du är.

En fågel lik. i tysta myrtenlundar,
Jag trånande de svaga ljuden slår;
Vet ej, när min förvandlingstimma stundar;
Men mot det goda landet hoppet står.
Snart, sångare, när bullret dig förskräcker,
Du dina späda vingar sakta sträcker,
Och ilar, i den ljusa morgonstund,
Tillbaka till din sköna fosterlund.

Der skall du ej på qvisten ensam klaga;
Ty många fromma syskon har du der;
En engel skall dig i sitt sköte taga
Och alla lundens makter ha dig kär.
Väl är det stundom gladt kring verlden fara;
Men du skall finna: bäst är hemma vara; —
Och när du fosterlandet hunnit har,
Blir först din stämma klingande och klar.

Resan till Engelbrechtsholmen.

Skaldebref till Ad. Törneros.

1.

Med stilla glädje har jag läst och njutit
Det bref, det kära bref, som *dufvoposten*
I dag med ljuflig flygt mig fört i hand.
Jag säger dufvoposten; ty en dufva,
(Så mild och skön som paradisets dufva,)
Som bär vår första moders dyra namn,
Förkunnade mig först, att jag var väntad
I salen af en törnros på ett bref,
Och med ett tillägg, icke mindre klangfullt:
»*'Alltid Uppriktig'* står det i sigillet.»

Nå väl! du har fördrifvit sommartiden
Uppå en *väggfri* bana, som du säger;
Du har förlustat dig på lifvets rosor,
Lekt med naturen och dock tänkt på mig,
I samma ställning, hvari nu jag sitter,
Med fönstret just till höger, som du säger,
Och med en bundt af papper vid min sida.
Med ryggen krökt och hufv'et fullt af tankar —
Nu länder dig till visdom, att mitt lif,
En del af lifvet nämligen, förflutit,
Ej på en *väggfri* blott, men *vägfri* bana;
På hafvets fält, på Hjelmarns öppna fält,
Som liknar mest af allt filosofien,
Der hvarje tänkare en väg sig plöjer,

En ny och härlig väg; men som dock flyter
Ihop igen, när plöjaren är borta,
Att den, som efterföljer, ser väl ytan
Stå spegelklar och djup och blå och ren,
Men ingen väg deri, som säkert leder
Till mensklighetens oupphunna mål.
Ej såsom filosof, som viking blott,
Och kanske såsom skald, har jag styrt ut
På Hjelmarns vågor, och ej lugnet sökt,
Men gynnsam vind, och ofta stormar funnit.

(Jag tror, det var) den tjuguåttonde
I Cæsars månad, lade sakta till
Vid bryggan här en vimpelsirad snäcka,
I hvilken fyra hjelteämnen sutto:
A, S, M, W, så voro deras namn.
M sade: »Fort, stig i, ty vinden bjuder
»Till lustig färd på hafvet.» Jag såg ut
Åt rymden: den var barsk, och hvita gäss,
Af stormen skapade, i väldig gungning,
Kringjagade hvar annan utan ända.
»För denna vind till målet?» var min fråga —
»För den till Engelbrechts berömda holme?» —
»Sen ut och lären, att den vidrig är,
»Och att vi förr till hafvets botten segla
»Än dit vår önskan leder» inföll en,
Som, van att styret föra, visste väl
Hvad menskan tål och hvad som necken tål,
Och hette P — (betyder Palinurus).
Förgäfves vexlades der ord med ord;
För hvarje bancodaler af *reson*,
Fick man igen femhundrasjuttiosex
Små blanka runstycken af *sjömanseder*.
Och mängden gör'et: mängden här, som ofta,
Vann fältet. Jag (och Palinurus äfven)

Klef in i båten, varligt och försigtigt,
För att ej trampa sönder allt det glas,
Som, fullt af lifsens droppar, stod på bottnen.
Brun, fraggig porter, vin, så skönt och läckert,
Att flaskan rodnade, då hon berördes
Utaf dess saftiga och friska läppar, —
De lågo re'n tillreds, i rustning klädda,
Som små rekryter, ett beväringsmanskap,
En garnison i hjeltemodets fästning.

Man lade ut — och stormen bredde ut
Sitt vingepar, och flägtade förfärligt.
Så spändt som engelns kind på predikstolen
I Ripsa kyrka stod vårt bleka segel,
Och böljorna som ormar räckte upp
Mång bistert gap och lade sina halsar
Begärligt öfver bord, och slickade
På våra händer och, i trots af motstånd,
Med långa, hala kroppar slunko in.
Rex Pergamenus Eumenes, (i verlden,)
Ej hade mer besvär att ösa ut
De ormar Hannibal i stridens larm
Lät slunga in uti hans skepp och skutor,
Än A. och jag uti vår jemna kamp
Med alla snikna vattendrakars ringlar.
Dock fördes snäckan framåt mellan klippor,
Och gungade förbi de gröna uddar.
Der träden häfde sig och träden skälfde,
Och löfven darrade för vindens gissel.

Snart rann en ström af drufvomust. Vi tömde
Friskt under sång och glam de fylda glasen,
Och hjeltemodets ståtliga kastell,
Der re'n den gamla garnison var nära
Att utaf törst och svält kapitulera,

Af denna ljufliga förstärkning stärkt,
Upphöjde åter segerns sänkta fana.

I sju, må hända åtta, mödans timmar
Drefs re'n vår snäcka fram för vind och våg.
Då, se, till höger syns ett åldrigt slott,
Hvitmenadt af en ny och liten tid,
Som likväl menar väl med allt det gamla.
Det är Göksholm — Göksholm! Omkring den tafla,
Som snillrik här naturen målat ut
Med sköna, rena färger, sveper minnet
Ett dystert moln. Måns Bengtson Natt och Dag,
Så lömsk som natten, då hon dräper dagen,
Steg här om bord som skälm och kom igen
Att lägga här i land som hvars mans niding.
Vi skynda fort förbi. Vi nalkas målet.

I stäfven står herr M. och spanar grunden,
S. skär af kokta kycklingen ett lår
Med samma knif, som fått sitt svarta skaft
Ifrån de lunder der Petrarcha söng;
Ty mycket har han sett och vida farit,
Men tillstår dock, med munnen full af steken,
Att i Venedig, i Paris och Genf
Han sällan haft så lustigt som i dag.
P. styr af alla krafter. Jag, med ögat
Än hvilande på riddarborgens tinnar,
Än riktadt åt den närbelägna udde,
Bakom hvars granar resans mål är doldt,
Betänker lifvets väl och ve och sjunger
Hvad förr jag söng: »Ett vet jag dock likväl
»Som ingen Urdabrunn kan göra hvitt:
»Det bär i evighet sin dystra svärta;
»Det är och blifver ett *förrädiskt hjerta.*»

Nu sväfvar snäckan sakta fram i hvassen,
Och bortom öppna fjärdens storm och sqvalp
Upprullar månens silfverglob ur djupet.
Välkommen Cynthia! lys vårt äfventyr,
Upplys den lilla, minnesrika ön,
Som ligger här helt nära högra stranden,
Liksom en blomsterkorg och väntar oss
Med ljufligt lä, men grufligt svåra kuster!
»Rör årorna! friskt mod! aj fan! se der —
»Min tobakspung» — »Åh strunt! låt pungen ligga» —
Men ro! det tarfvas väl — »Sitt stilla, du!
»Båten lohallar —» Stopp! nu stå vi der;
En sandbank grep i kölen, eller kölen
Tog i en sandbank fast: nog af, vi sitta
Så illa fast, att ingen hjelp förmår
Att rycka lös den satans dumma satan,
Den af halffulla hjeltar fulla båten.

Men håll, min sångmö! (ty så må du heta
Ännu så länge till dess, som Franzén,
Jag kan en *talmö* hålla dig också,
En vise-musa, en prosaisk maitresse)
Håll upp! och hemta mod och krafter in
Att värdigt nog den hjeltebragd besjunga
Som hjelten M. i månens sken bedref.

2.

När redan på vårt anlet i vår snäcka
Gudinnan *tvekan* satt som på en tron,
Och ingen visste *råd* än mindre *dåd*,
Uppreste sig, som sades, riddarn M.,
Slog sina armar ut, som tvänne vingar

På Öfver Selö djerfva väderqvarn,
Och tog ett skutt och stod i sjön till midjan,
Ej aktande den här af vattenormar,
Som i hans byxor slingrade sig in;
Då andra fradgades af ädel harm,
Att icke *först* hans kropp beröra kunna,
Tar han ett rep i förn, omvänder sig,
Och på sin breda atlasskuldra lägger
Dess våta snodd — och se'n med hvita knogar
Och fingerändar röda som Auroras,
Han hela äfventyrarlasset drar
Allt närmare och närmare till målet.
Sandrefveln gnisslade vid hvarje tag,
Och, man kan tro, det knakade i tåget.
Men jag, af sorglig aning fattad, högljudt bad:
»Jupiter Stator! Du, som fordom stod
»Och stödde allt, som hotade att ramla,
»Stöd nu vår hjeltes vador att han *står*,
»Och icke slinter i det lömska leret.»
Men knappast — (ve!) — min bön jag lyktadt har
Förr'n jag märkte, med en billig fasa,
Att, ifrån sjö som land, försvunne äro
De gamle stadige och starke gudar;
Ty riddarn M. — just när det ordet *»leret»*
På mina läppar dog — i leret låg,
Och ej i leret blott, men ock i hafvet.
O! lik en hög och väldig nordisk tall,
Som brakande mot stormens vingar strider,
Men brakar af till slut, och susande
I hafvets djup från klipp-palatset faller,
Föll äfven nu vår dragares gestalt,
Och vid hans fall vi sågo hafvets vågor
Förskräckta draga sig dels ned i djupet,
Dels spritta skummande mot himlens höjd.
Men, icke lik en tall i fallet blott,

Han äfven snart flöt upp igen på ytan,
Som en Neptunus Anadyomenus,
Och vattnet dröp, om ej ifrån hans skägg,
Åtminstone ur byxorna och håret,
När, återfödd ur vågens svala bad,
Mot månens strålar han hof upp sin panna.
En skälmsk gudinna fins, som heter *Löje:*
Qvick som en löja, men med vingar prydd,
Hon fladdrar jemt, när något lustigt händer,
Och kittlar listigt menskorna på munnen,
Att de må skratta flinkt åt det som sker.
Nu var visst händelsen bedröflig: men
Gudinnan *Löje*, som så stilla somnat
I en svärdslilja i ett ljufligt lä,
När natten började sin gång kring verlden,
Fick på sin näsa någon liten droppe
Af de yrvakna vågor, som ur Hjelmarn
Upprusade vid vattumannens fall.
Vips flög hon opp, och, fruktade måhända
Att hon försofvit någon lustighet,
I oträngdt mål sin yra dans begynte
Kring alla läppar, som i båten funnos,
Så att de skrattade af hjertans grund.

Lugn satt bakut den vise *Palinurus*
Och vred och vred sitt roder, men förgäfves,
Och log, som andra, men med måtta dock;
Ty måttlig är den vise Palinurus.
Jag stod med möda qvar på slipprig botten,
Och som en galning häfde mig af fröjd,
Och trampade imellanåt förtvifladt
Den trogne pudelns ludna, våta fötter.
S. kafvade med årorna och tänkte
Kanske med saknad, men med glädtig min
På *Lago maggiore* och dernäst

På den förtjusande *Isola bella.*
A. höll en pipa i den ena handen
Och med den andra stred han oförskräckt
Mot mina två prosaiska, smala ben:
En handfull folk, det är: fem starka fingrar
Som kämpar stredo för den trogne hunden,
Den der anfäktades af mina ben.
Men W. var tyst och sluten inom sig,
Och i den ena gipan af hans mun
Arbetade sig varmt ett tvunget *löje*
Då i den andra satt en stum *förtviflan.*
Uti hans *hjerta* (hvar det riktigt satt
Hör icke hit) kringkrupo många dödar,
Och i hans *mage* idel *törst* och *hunger*
Certabant fortiter de principatu.

Men, märk! nu, medan hela kolonien
I snäckan dväljes, såsom nyss besjöngs,
Är riddarn M. i verksamhet å nyo.
För honom var en resa ned i djupet
Till en ny födelse ett kraftigt bad,
Och starkare än förr han drog det rep,
Hvarvid som arma syndare vi hängde.
Re'n står hans fot — ett märke af hans fot —
Uti den ljusa, lerbemängda sanden —
Han står allena på den sköna stranden
Af Engelbrechtssons blomsterfagra ö,
Och blickar stolt utåt den vida sjö.

Han halar till sig äfventyrarskutan
Allt mer, men färden blir allt mera trög,
Och stadnar slutligen på grund ohjelpligt,
Fem fulla alnar från vår sökta strand.
Då kastar riddarn M. ifrån sig linan,
Som, Ariadnes snöre lik, oss ledt

I tusende krumbugter in i viken,
Och säger: »Hjelpe nu sig sjelf hvar en
»Af eder, bäst han kan. Jag har gjort mitt:»
Och dermed skakar han sin däfna kropp —
Det lät som hade sjelfva midgårdsormen,
Ur hafvets djup uppstigen, ruskat sig —
Och som ett regn nedgöt sig öfver oss
De floder, dem i luften ut han strödde.
Välan! nu väpne sig hvar man med mod
Att vada fram till närbelägna kusten!
Nog synes här en riddare i stäfven,
Som varligt lägger ut en manslång åra,
För att på den, som på en märr af trä
Helt ridderligt få rida fram till målet.
Förgäfves — åran rullar — han också,
Och redan står han som en stör i sjön,
Och känner sig med foten sakta för,
Och tar ett steg, tar två, tar tre, tar fyra,
Och är å laga ort. — Der springer en
Med tvänne skutt i land. Den trogne hunden
Snällt simmar fram och gnisslar, när han simmar,
Otålig att sin herres spår få följa.
Jag och min skugga, (som med hals och hufvud
Är åtta alnar lång) ej dröja mer
Att gå i sjön — jag, mera tung än skuggan,
I vattnet går: när hon går *utanpå* —
S. följer ock — men snäckan, lätt och fri,
Nu flyter upp på vattnets blåa glas,
Och gungar sakta fram mot gräsets bäddar
Med Palinurus, hvilande i aktern.
Vår styrman reser sig ifrån sin stol,
Och med sitt gubernaculum i handen
Beträder tyst den minnesrika jorden.

3.

Och se! der stå vi nu i ljuft förbund
Förbrödrade af farorna och mödan,
Och blicka stumma genom löfvens hvalf,
Der inga foglars jollerqvitter hördes,
Blott dystert sus af östra fjärdens vindar.
Vi vandra fram. Uppå en gräsfull plan
Står monumentet, (skimrande i skenet
Af nattens öga), med de gyllne runor,
Förkunnande hvars blod derunder flöt,
Af höga träd beskuggadt och bevaradt. —
Som nattens skuggor här beslöja vården,
Så lägger sig kring mannens rika bragder
De kalla åldrarnas fördömda natt;
Men såsom månen här imellan löfven
Upplyser monumentets runuppfylda
Och skönsta sida med sin milda stråle,
Så tuktar minnets evigt rena ljus
Den natt af tid, som höljer hjeltens bragder.
Och tolkar gåtorna uti hans lif,
Och mildt förklarar hvad han gjordt och lidit.

Det är så lugnt och tyst på *mörka* sidan
Af minnets ö, men på den *ljusa* sidan
Går stormen fram med hjeltesteg. Och när
Han sätter skummig fot på gröna stranden
För att sin holmgång fruktansvärd begynna,
Då brusar han, då frustar han med kraft
Som Widolf Midtomstången uti sagan.
Ett ögonblick stå hjeltarne försänkte
I tyst åskådning. Men hvad skåda de?

De se på stormen. Han är skön att se.
En väldig jätte, håller han sitt hufvud

Vid östra skogens bryn, och sväfvar fram
Så majestätiskt gungande på vågen.
I silfverrustning blänker hans gestalt:
Hans blick är mörk: hans vingar äro moln,
Men ljusa skyar i en luden krans
Så ståtligt *gloriera* kring hans panna.
Han byter färg: beständigt ljus och skugga
(Som dag och natt) omskifta på hans drägt:
Och hotande han tågar fram mot ön,
Der minnets lifvakt*), sirlig, stolt och frisk,
I vårens uniform, bereder sig
Att mota våldet med *ståndaktighet.*
O se! väl är han stark, väl är han tapper,
Med öfvermensklig styrka tar han tag
I unga fursteträdens månskens*kronor*,
Och skakar dem, att sjelfva jorden bäfvar,
Men kronorna behålla dock sin plats;
Ty himlen sjelf har gifvit dem sitt säte,
Och *rötterna* stå djupt i jordens famn.
Hvar fins en storm som i sitt vredesmod
Är himmelen och jorden öfvermäktig?

»O Engelbrecht! jag egnar dig en skål! —
»En skål, men ej i vin, som yppigt porlar
»I gyllne eller silfverne pokaler —
»Jag egnar dig den tysta, klara tår,
»Som ur mitt öga ned på blomstren faller.
»Må någon månens stråle spegla sig
»Uti dess perla, i den tysta natten;
»När morgonsolen kommer i sin prakt,
»Skall hon förbränna henne, som de andra
»Daggperlorna, och ingen mensklig blick
»Upptäcka stället, der hon nattligt glänste;
»Ty natten är för tårarna det samma

*) Träden.

»Som dagen är för glädjen. Månen är
»Den enda sol, som speglas helst i tårar.
»O! Engelbrecht! jag ropar dig vid namn!
»Din välnad sväfvar fram på stormens vingar,
»Du andas i mitt hår, du rör min mun —
»Du fläktar bort den tår åt dig jag offrat.
»Jag sörjer dig ej mer. Jag vördar dig,
»Och i mitt bröst bestrålas skall ditt minne
»Ej blott af månen, men af hoppets sol.»
Så sade jag. Ett sorl förmärktes nu
Bakom mig, der jag stod — och stod och drömde;
Och när jag riktade min blick ditåt,
Förspordes ett *naturligt* spisqvarter,
Och ett naturligt *dryckeslag* tillika,
I hast framtrollade i gröna gräset.
En re'n halshuggen ölbutelj — o fasa!
Gick här ur hand i hand, och blodet sögs
Utur hans hals af oförtrutna läppar.
En svällande och frodig nerkes-korf
Barbariskt styckades af knifvens jern,
Och hvarje del, än skälfvande, men kall,
Råbråkades af styfva oxeltänder
På samma plats, der ett oskyldigt blod
Väl ej göts *ut*, men *in* i tomma tunnor.

Horribile, ej *dictu* blott, men *visu!*
Och all den stund jag utan vad var dömd
Att se den ryslighet, som här bedrefs,
Och ensam ej dess fart förhindra kunde,
Så fann jag mig på stund. Jag blundade,
Och åt och drack så tappert som de andra.

Och stormen tycktes lägga sig. »Gif akt!
»Nu är det tid att åter hafvet pröfva.
»Och om ej vädrens gud förtörnad är,

»Så skall en härlig *medvind* seglen fylla,
»Och farten lustigt gå till hemmets strand:»
Så talade den vise Palinurus.

Med genomblöta ben, med blötta strupar,
Men oförkrossadt mod instego nu
De till mång äfventyr fördömda hjeltar;
Och snäckan *Argo*, en pungråtta lik,
Tog sina sexmän åter i sin mage.
Och nu, en krabba lik, hon trefvar sig
Med fyra ben af trä omkring på sanden,
Och, såsom drägtig, i välsignadt tillstånd,
Hon släpar sig så tungt på buken fram,
Och skafver skinnet af sig här och der.

»Låt gå, låt gå! Snart hissas seglen opp;
»När snäckan hunnit fram i sundets mynning
»Är vinden färdig att förfölja oss
»Och jaga oss i hamn och häl till hamnen.»
Så muntrade vi nu hvar andras mod,
Och rörde krabbans ben så gladt och fort
Som vårens lärkor röra sina vingar.

På stranden, den vi lemnade till venster
Och foro tätt förbi, två granar stå,
Som trogna märken för de vilseförda
Och trötta seglare. Den nakna udden,
Som skiljer östra Hjelmarn från den vestra,
Sin enda prydnad lånar utaf dem.
Men midt imot, på andra sidan sundet,
Står manshög vass och hviskar, hviskar jemt
Om en och annan man med åsneöron.
I vassens famn sköt nu vår snäcka in,
Och i bakom skymundan der bereddes
Vår segeltross, och skandinavisk flagg
Upphissades i himmelshöjd på masten.

4.

Re'n i den gröna vassens skugga höjdes
(Som sagdt) en skandinavisk vimpel opp,
Och sjelfva *Tromp* i verlden fann sig ej
Så stolt och säll på amirals-fregatten,
Som vi, den nya verldens djerfva *trompar**),
Uti vår hjelmarskuta funno oss.
Välan! framåt! än komma friska vindar
Trumpetande, på sina vattenhingstar
I härlig ridt frambrusande i sundet:
Oss väntar en förtvifladt rolig färd:
Göksholm med sina mossbelupna murar
Oss dansa syns till möte: träden springa
Af alla krafter öfver berg och backar
Långbenta såsom strutsar oss förbi;
Men sjelfva låta vi oss väl bekomma,
Och sitta leende i båtens famn,
Och låta under nådigt bifallstecken,
Den stora, gröna, resliga arméen
På stränderna framför oss defilera.

Nu sade M.: »Väl har min norna skänkt
Mig mången lycklig stund på jordens rund,
Och mången klar och smaklig astrakan
Ibland de sura kartar utan tal,
Hvari hon nådigst låtit mig få bita;
Men aldrig än i tiden någon dödlig
Känt hälften af den fröjd, som *nu*, just *nu*
Bestormar mig med omotståndlig makt.
Ack! hvarför vräken I ej ner i djupet
Af bara glädje? Han I någon gnista

*) Ordet kan antingen härledas från amiral *Tromp*, eller från det franska verbet *tromper*. I förra fallet betyder det *stora sjöhjeltar;* i det senare: *äfventyrare, som fått långa näsor.*

Af ert förnuft igen? O! sägen mig,
Hvarför I re'n ej ären splitter galna?»
Vid dessa ord han svängde sig en bit
Mot himlen upp — men det var långt dit upp —
Och vännen föll, af vin och glädje rörd,
Som billigt var, på aktern ned i aktern.
Vi andra kloka, som i sjelfva verket
Dock voro dummare än han — (hoc est:)
Han var, om konung Salomo ej ljuger,
Den klokaste och visaste af alla:*)
Vi logo så förnämt åt mannens joller
Och riktade en trägen spejarblick
Mot himlens vestra rand, ditåt vi styrde.

Och si — vi sågo der en kolsvart vägg
Af moln, så tät, som om den huggen varit
Ur Plutos förmak i Tartarens djup.
Den steg och steg allt högre upp på himlen,
Och höljde mer och mer utaf den blå
Och ljusa taflan, der de bleka stjernor
I sparsamt tal och sömnig fägring suto.
Men molnet kom ej ensamt. Zephyr sjelf,
Ej den poetiska och lätta silfen
Med doft på vingen och med rosenläpp,
Men jättestor och gammal, tungt bevingad
Och med siberiskt fårskinn kring sin våta
Och vida kappa — nordanvindens bror
Kom susande och brusande derjemte,
Och när han kom, uppslukade han straxt
Den milda östanvind, som skickligt langat
Vår farkost ut på öppna fjärden re'n.
Som sagt — vår östanvind han flux åt upp,
Och stinn af eget och sin broders väder,
Han flåsade med öppet gap imot oss,

*) Att vara tokig för rolighets skull, det är att vara klok.

Dref böljorna tillbaka mot vår stäf,
Slog segelstången hastigt öfver bord,
Gick dånande genom strandens granar,
Och pep i vassen, häfde molnet fram —
Och tog sig så en stark motion på maten.

Förgäfves hoppet hviskade sin tröst
I våra öron: »Snart går stormen öfver;
Snart ilar molnet bort och månens klot
Belyser snart igen den klara vågen» —
Allt högre drog sig molnridån på hvalfvet
Och mörkrets jättekorp slog ut sin vinge
Kring haf och land. Ifrån dess stjert föll ner
I strida tårar ett olympiskt regn,
Som svalkade vår heta sjömansifver,
Och sänkte ned från kokningspunktens höjd
Till nära 0
Qvicksilfret i vår glädjes thermometer.

Tyst det på hafvet blef. Nu vinden teg,
Ej fåglars qvitter hördes mer från stranden,
Blott fulla, feta droppar, när de föllo,
Mot vågen klingade. — En ljusgrå dimma
Insvepte nejdens landskap i sitt flor,
Förkylde fröjden, och gaf lif åt blomman,
Som stilla stod på sina fäders strand,
Och, nästan stekt af dagens gyllne brand,
Af himlens tårar väntade sin lisa.

Hvarthän i natten? Ej vid dagens ljus
Har hafvet någon väg. När mörkret kommer,
Och menskan sitter i en bräcklig båt
Med himlens afgrund ofvanför sitt hufvud
Och djupets afgrund under sina fötter —
Ett yrfä är hon då, och intet mer.

Förbistringens, oredans element
Är *mörkret* i naturen och i lifvet:
Och vår förbistring icke mindre blef
Än deras, som uppbygde Babels torn:
Quod in colloquio sit demonstrandum.

5.

M.

Nu kan hvar menska se, att här är mörkt,
Förtvifladt mörkt; ty så naturen fogat,
Att menskans lilla, klara ögonsten
Ej ser i mörkret, men dock mörkret ser.
Alltså jag ser, att här är mörkt, go' vänner!
Men himmel, strand och bölja ser jag ej.

S.

O! flöt jag nu uti en lätt gondol
På Brentavikens bölja ljufligt gungad
Imot Venezias tornbeprydda strand
Ej satt jag då i mörkret, om jag äfven
I midnattsstundens tystnad stilla for.
Allt är uti Italien så ljust,
Och allt är mörkt och dystert här i norden.

P.

Må vara! visst är seglarns öde
På söderns vågor mera ljust än här.
Dock nordens män, som vi och våra likar,

En smula ljus i själens djup har fått,
Som ofta leder säkrare än ögats.
Derför, o, låtom ej vårt mod förfalla!

M.

Mod? hvem har sagt, att här behöfves *mod?*
Jag gitter ej att lyfta locket af
Den kapsel i mitt hjertas arsenal,
Der modets safter troget inneslutas
För högre värf än dessa. — *Ljus* behöfves,
Att man må se hvar höger är, och venster.

W.

Sträck ut långfingret på din venstra hand
Och lägg din venstra arm rakt öfver bröstet!
Känn sedan efter med din högra hand
Hvart fingret pekar: det är höger.

M.

Snack!

Jag.

Så tändom våra själars lyktor opp,
Att vi en säker hemväg finna må.
Här nedanföre ligger *ju* Göksholm —
(Man såg det nyss), *der* ligger Ekeberg,
Ett i historien oförgätet ställe,
Der Gustafs brud sin förra fästman gömde
För friarkonungens svartsjuka blick,
Rakt fram är bäst att hålla.

P.

Träffadt! bror!
Men hufvudsaken är att båten går,
Med någon fart, om han skall roder lyda:
Och för att båten fram på böljan få
En väderpust är alldeles nödvändig.
Här är ju lugnt.

A.

Ja! lugnt — nå! fan regera!

M.

Nå, vid min sabelbalja! det är lugnt —
Blås, Cajsa! —

Jag.

Det var härligt — intet väder!
Hvad kostligt fynd för våra munnars läder,
Vårt löje och vår harm! Ack! om jag såg
Mitt värda sällskaps grå fysionomier,
Min egen ej förglömd — O! fantasier!
Jag här halfsittande ej längre låg:
Jag reste mig förtjust och skref — i luften neder,
Min efterverld till fröjd, mig sjelf till evig heder,
Nej — skref i luften opp en hjeltedikt, så snygg,
Om sex lösdrifvare på flata böljans rygg,
Som om ett ingen ting samspråkade förtroligt,
Som gjorde intet grand, och hade dock så roligt,
Som suto i en grupp, med handen stödd mot kind,
Och skulle segla hem, men hade ingen vind.

M. (som klifvit upp i stäfven
och kikar omkring).

Nu jag studerat ut, på hvilken trakt
Vi oss befinna. — *Jag* är karl ändå —
Jag språkar käckast — jag är lots på båten —
Jag drager herrarne, när båten fastnar.
Jag — —

P.

slår omkull mig, när som foten fastnar —
Pladask i sjön.

M.

Jag visar vägen, jag,
I tjocka mörkret, midt på sjön, i regnet.
Der ser jag sundets öppning — *der* är vester.
Ditåt vår kosa ställas bör — Se der!
Ett ljus — nej! fan! hvart tog nu ljuset vägen?

A.

Är sundet ditåt?

P.

Det är platt omöjligt.

W.

Du ser i syne, bror!

Alla.

Ha, ha, ha, ha!

Så språkade, och mycket mera till,
Som ej så noga kan specificeras,
De genomvåta seglande heroer,
Och hvar upplysning, som en enskild gaf,
Försvann i massan af det helas dimma,
Liksom ett stjernfall — (stjernfall är ett slem,
Som far i luften, när den mörk är vorden,
Och gör sig till och lyser och förvillar,
Får karakter af stjernfall — dör och glömmes.)
Så lyser ock det slemma bäst i mörkret:
Det trifves der, ser något ut och sväller
Och yfves och beter sig väldeligen.
Men ljusets stråle skjuter genom rymden,
Och morgonrodnan, med en himmelsk brand,
I skogens toppar sina facklor tänder,
Och solen, jordens gud, i glans, i prakt
På dagens bana majestätisk träder —
Du lilla slem! — säg! hvad är nu ditt ljus?
Kom nu och lys — och yfs — hvart tog du vägen?

Men — apropos af ljus — bäst midt i mörkret
Och regnets täta dugg vi dufna sutto
Kom riktigt fram ett ljus på venstra stranden,
Som blinkade vid vattnets lugna bryn
Så vänligt som en nederfallen stjerna,
Och stundom slockna tycktes, men igen
Med klarnad glans mer lifligt åter tändes.
I resbeskrifningar man ofta läser
Om den förtjusning, som bevingad flyger
Ifrån en sjömans hjerta till den andras,
Och från den andras till den tredjes, fjerdes
Et cetera, likt ett elektriskt slag,
När efter väl tilländalupen storm,
Och efter lidna, oerhörda mödor,
En utkik från sin mastkorg, högt i höjden,
Med englastämma evangeliskt ropar:

»Land! land!» — Allt folket blir ett enda eko.
Som ropar »land» och glädjen, utan hejd,
Far lika vild om bord, som stormen nyss.
Så ropade vår raska utkik nu
Med kraftig stämma »ljus! — Se ljus der borta» —
Ljus! ljus! Gott sei gelobt — Ah! Dieu merci! —
O favor degli Dei! —

»Friskt mod! I bröder!
»Här gäller ro — Tag åran der — geschwindt!
»Att förrän skenet slocknar, vi må hinna
»Till land en gång — lik mycket hvilket land!»

Så sagdt och gjordt. M. satte sig att ro:
Och jag derhos. P. satt så trygg och styrde,
Med ögat rigtadt på det fagra skenet,
Som snart med några små och glesa strålar
Belyste sparsamt hjeltarna i slupen.
Manhaftigt såg det ut. A. upprätt stod
Uti en fotsid, mörkblå kappa höljd,
Af långa, ljusa, raka lockar prydd,
Af något mörkare mustacher sirad,
Och med en slokig mössa vildt betäckt.
S. längre karl, nu blek, liksom den förre,
Med staf i hand mot masten lutad stod,
Och W. till hälften kullstjelpt låg i stäfven.
Och kuttrade och gnälde litet smått,
Dertill förledd af vätan och af kylan,
Och öfver honom trogne hunden stod
Med höjda öron och med piggsvinsborst,
Ej utan knorr och murr betraktande
En syn på stranden, den vår sämre syn
Ännu ej nog skenbarligt skönja kunde.

6.

Men närmre skred vår farkost — skenet spred
Allt mera klarhet *på* oss och *omkring* oss.
Re'n syntes tydligt skogens jättar stå,
Och, som starkottrar, lyfta try par armar
Mot himlen opp. Nu syntes stranden ock,
Och stenarna — och eldens flammor lekte
Så lustigt der — då följande begaf sig:

Hur vill man, midt i slutet af april,
Imellan jordens snöslask, himlens solsken
Och osmält is vid Skeppsbron, cetera,
Besjunga sommarns muntra vikingsfärder
På blåa böljor under blåa himlen?
Dock — hör, min musa! drottning Disa lik,
Du måste dig ett nytt och eget åkdon
Förfärdiga till denna egna resa:
Ej släda och ej vagn — ty ingendera
I dag går an — ej heller mätartäfsa,
Ej heller skepp: ett konstigt mellanting
Imellan ångskepp, vagn och båt och kälke.
Lik godt! skjut ut, låt gå!

Nu, skränet likt
Af skrämda kråkor, som från nysådd åker
Af satan in effigie, som bonden
Uppspetsar på en stör till deras fasa,
Uppskrämmas, kraxa hest och fly och fly —
Och fälla ned ur luften ett och annat,
Så hördes nu från stranden, der vår båt
I lugna, våta skuggan smög sig in,
Ett gräsligt rop, och fötten togos till,
Och armar flaxade och grenar rördes.

Och ropet lät så här: »O! tjufvar! tjufvar!»
»Hjelp, hjelp! hitåt!» precist som i Othello
Herr Jago pius och Rodrigo ditto
Till herr Brabantio under natten ropa.

Så blef det tyst igen; nej, rättare:
Nu uppstod tystnad; strandens stilla eld,
Som just med mycket, mycket hufvudbry
Och runkande på hufvudet betänkte,
Om det var bäst att slockna eller brinna,
Än flämtade med liten lyktgubbslåga
Inunder grytan, som med sus och fräsning
Och plitter plotter knotade deröfver,
Att hon led brist på smörja för sin strupe.
Ty *sparsamt* föllo i dess öppna gap
De trinda tårar, som i *ymnighet*
Den pittoreska *röfvarskaran* blötte.

Se'n båten drogs i land och vid en slokig
Och tårfull pil bland vassens spjelor bands:
Och pudeln, gäspande och trött af färden,
Klef helt försigtigt ned ur båt i sjö —
Och utur sjö i land, så lätt som fågeln.
Och röfrarne, som jagat nattens häxor
Ifrån sin trolldomskittel, oförtöfvadt
Sig lägrade kring eldens högqvarter,
Hvar i sin egen attitud, förstås,
Hvar med sin egen min — förstås desslikes —
Och tåligt der förbidande sitt öde.
Men M. — det har jag glömt — högtidligt sporde
De flyende på följande maner:
»Fins någon by i detta grannskap?» Tyst
Var svaret som han fick: det hördes icke —
»Fins någon lada ej?» — Och med sitt »*Nej*»
Ett håligt svultet eko svarte hest

Den frågande corsarens hesa stämma:
Dock visste man ej visst, om rösten var
En häxas eller jungfru ekos. Nog!
Man blef ej klokare än förr man varit.
Och regnet sqvalade och vakan sjöng,
I kapp med skogens uggla, fula visor,
Och hunden morrade, och truppens ögon
Af vederqvickta eldens qvicka strålar
Till sömn och hvila kittlades förbannadt.
Men sofva duger ej i farans stund:
Ty satte vi oss upp kring offerflamman,
Och præses, M, den värste af corsarer
Sig lägrade på byksån, full af trasor,
Af togan höljd, en äkta *chevalier*,
Men — *de la triste figure.* Han lyfte stafven
Och tystnad böd i brödernas församling,
Och tystnad blef.

Nu harklar talarn — tyst!
Han hostar tappen lös från språksamhetens
Och den välsignade vältalighetens
Fullproppade och mustuppfylda tunna:
Nu rinner det — gif akt; den skopa har,
Och öra till att hälla i — han höre:

7.

»I, ädle gynnare och vattenbröder!
»Tvåbenade amfibier, våta tuppar,
»Roflystne hajar, tame crocodiler!
»Jag är er höfding, som I länge vetat,
»Jag har förstånd, som I förnimma skolen:

»Ett råd i nöden och en pik i halkan,
»Ett ljus i mörkret och en pels i kölden,
»De äro bättre än den menska tror,
»Som aldrig tänkt på nöd och köld och halka,
»Och icke ljus från mörker skilja lärt.
»Matt glimmar elden på den sanka stranden,
»Och gubben Frey der uppe, som på molnet
»(Och himlen är ett enda moln) så stilla
»Nu lurar midnatt, och så väldigt snarkar
»Att det ger eko mellan jordens berg,
»Det felet har i natt, att sina tårar
»Han icke återhålla kan. De flöda
»I ymnighet från gråa fästet neder,
»Och väta ned oss och befrukta landet.
»Hvad ofvanefter kommer, är oss godt,
»Och gudars minsta gåfva får ej ratas;
»Men ingen är af oss — ej jag en gång —
»Som icke hellre tackar pappa Freyer
»För sin välsignelse — i torra kläder,
»Vid brasans sken och under sotad ås.
»Hvad tyckes eder? Mån' ej tiden kräfver
»En coup de force — ett herculis-försök
»Att genom skog och öfver klippors branter
»Utspionera något godt fodral,
»En timrad kapprock, med ett ord: *ett hus*,
»Som ingång har, och en och annan bänk,
»Och kanske spisel och en säng derjemte?
»Stån upp, I kämpar! — Jag i spetsen går:
»W. följer mig som skuggan: N., som barnet
»Med handen klistrad fast vid mammas kjol,
»Som N går efter M i alfabetet.
»I öfrige! I stannen qvar vid stranden,
»Och vården troget, utan sömn förstås,
»Den helga elden, tills vi återkomma.»

Och nu begyntes der ett trefvande,
Ett hojtande och halloande,
Ett spjernande och ditto svärjande,
Som i ett tynande diminuendo
Till våra öron utur skogen fördes.
Nog hörde öronen; men ögats vakter,
De rusiga och tunga ögonlocken,
Som varit uppe nära tjugu timmar,
Och längtade till hvila, stängde till,
Och det blef mörkt i öga och i hjerna,
Ty genom ögat går den stora vägen,
Via triumphans, via Appia,
Till själens ljuspalats, som *hjerna* nämnes:
Och när ej ljusets stolta legioner,
De klara strålarna, som sändebud
Imellan verldens rymd och själens tron
Få vandra fritt och lysa, triumfera,
När porten slutes, då blir vägen mörk,
Och ljuspalatset ock sin glans förlorar.
Ty ljus och glans och fröjd inströmma ju
Från universum i ett dödligt hufvud,
Och bilderna af Gud uti naturen,
De bilda själen till en bild af Gud,
Och skapelsens oändligt rika strålar,
Som bryta sig i menskans öppna öga,
Blott penslar äro, hvarmed summum numen
Guddomligt sköna landskapstaflor målar
I djupet af en öppen menskosjäl.
Kort sagdt: — Vid foten af en lummig gran
Insomnade den helga eldens prester,
Och Palinurus sjelf, liksom hos Maro,
Oss föregick med muntrande exempel.
»Men *ego* sof ej stort. Mot granens stam
»Han lutad satt och slumrade, men såg
»Igenom Freyers tårar utåt hafvet,

»Som grått och ludet hängde hop med himlen.
»En enslig skräfva uppå långa vingar,
»Flög surrande förbi, och läderlappen,
»Som tätt vid vattenytan höll sin jagt,
»Och nöp så mången långskenbenad harkrank,
»Kring hvita, slappa seglet uti cirklar
»Och bugter flaxade, och i ellipser.»
Invid min fot låg pudeln, och det tycktes
Liksom han sof; men hvarje gång ett löf
Nedprasslade från närbelägna björkar,
Och hvarje gång en utaf elden villad
Och bländad uggelunge reste sig
Från grenen och i hirrning slog ett slag
Med vingen eller nacken mot en trädstam,
Han murrade — och så blef åter tyst.

Och tyst var allt. De tappre spejarbröder,
Som vandrat länge nog, och nog förgäfves,
Snart återkommo från sin färd; och vi,
Som anade, att nejdens krono-länsman,
I spetsen för beväpnad bondeskara,
Med sexmän späckad och med fjerdingsmän,
Anlände för att röfvarbandet gripa,
Vi rusade ej upp, vi lågo stilla
Och väntade med återhållen anda
Vår ödes dom.

Anföraren, sjelf tredje,
Fann efterdömet värdt att väl begrunda,
Och för att fördomsfritt och utan fjesk
Begrunda saken och bedömma sedan,
Så lutade de sina hufvu'n samman

Vid nästa tall, och tänkte der så länge,
Så grundligt och så djupt —

att morgonsolen
Fann hela det begrundande kollegium
Med saken oafgjord, men dock förrättad,
Och alla stärkta af den opiidosis,
Som Morpheus, (den största man som lefvat
Af huset *Medici*,) till läkedom
I tysthet gett oss in. »Hell, klara sol!
»Välkommen, dagens konung! se på oss,
»Förirrade nattfjärilar, med huldhet;
»Låt oss ur nattens puppa veckla ut
»Vår andes vingar, lyfta dem till flygt
»Och i ditt ljus, det fröjdande, det varma,
»Som svan i vågen badar sig om våren,
»Till själ och kropp med lefnadslust oss bada!»

8.

Mild och förklarad och förklarande
Gick Phoebus upp på himlen; men hans härold,
Hans härolds (Auroras) härold, Zefyr,
Låg än och sof, den lättingen. *Naturen*,
Hvars kammartjenare den skälmen är,
Var vaken förr, stod upp, slog ögat upp,
Aflade raskt sin nattrock — vestan sof —
Nu ropar hon; sin blåa mantel, hafvet,
Hon kastar kring sin skuldra; vestan sofver,
Som skulle krusa, skulle lägga vecken
På herrskarinnans himmelsblåa mantel,
Och upptill fästa spetsarna och kråset.

Och väcka alla blommorna och djuren
Till gudstjenst i naturens stora kyrka.
Förgäfves hoppas vi, fullväxta barn,
Att vestan eller östan snart må komma
För att drapera manteln, att vi sedan
Må mellan vecken af vår mammas kjortel
Hemsmyga oss till Hjelmarns norra strand.
Ej vind der kom. Så blå, så blank och klar
Och slät låg hafvets yta. Skeppet Argo
Stack ut ändå med slappa, hvita segel,
Och vi, som vice kammartjenare,
Med årorna begynte sakta krusa
Nystrukna atlasmanteln åt naturen.
Och mellan nakna stränder, gröna uddar
Och en och annan tunt beblommad äng,
Flöt skeppet fram, och för den ljusa spegeln
Den argonautska hopen gjorde makligt
Sin toilett och sjöng en stump ibland.
Så bar det af mot Sundby. S. och W.
Och N. uppträdde der å stenig strand,
För att mot solförgylda Örebro
En morgonvandring derifrån begynna:
Det andra kostliga triumviratet, —
Med riddarn M. vid åran — satte af
Utöfver fjärden till Esplunda stranden,
Hvars höga poppel lik ett vårtorn står,
Och visar seglarn vägen. Re'n mot bryggan
Vår farkost nästan stöter. Palinurus
Och undertecknad klefvo djerft ur skutan,
Med kraftigt handslag tackade vår värd,
Vår sjövärd, riddar M., och vandrade
Till kaffekoppen och från den till sängen,
Hvarur vi stodo klockan tio åter
Med bortdrömd trötthet och med styrka opp.

———

Men *då* ännu, när genom fönstret ut
En blick jag sänder öfver Hjelmarns böljor,
Sågs skutan flankande vid *Åsnans* udde,
Och riddarn M. satt ej vid styret mer;
Han låg vidöppen, sofvande på bottnen,
Och näsan stack imot det varma blå,
Och vaggade så fram af stilla förlig
Mot middagstimman till sitt hem igen,
Det grefliga och löfbeprydda Myrö.

Men under hela sommarns blomsterlängd
Och under höstens gula, svaga dagar,
Och månförsilfrade och tysta nätter,
En saga gick på Mälarns södra strand
Ibland allmogens döttrar och dess söner,
Om bistra röfvare, som under natten
Lagt till vid Björkeholm, och der föröfvat
Gud vet allt hvad — och sagan lefver än,
Och höres än och tros af mången man,
Och skall må hända äfven öfverlefva
Den skrifna saga, som jag ristat här:
Om engelbrechtska färdens äfventyr,
Quorum pars magna fui. Jag är matt,
Och bjuder läsaren en rolig natt!

Runor af Norna-Gest.

ᚠ.

Frejers ax.

Silfverklara himmelstårar falla stridt på jorden ner,
Aftonsolen uti blommor och på blad dem tindra ser:
Gröna rågen ler på tegen. Lyssna, bonde! hör du ej.
Hur bland brodden sädesknarren träget ropar: *Frej*
och *Frej?*
Frej skall komma, så han menar, med de sköna, rika ax,
Korn, som äggegulor gula, som det honungsfulla vax.
Plöj och så och bed med glädje, gamle Frejer lefver än:
För hvar droppe svett du fäller, får du tunnor gull
igen.
Ljufligare är att höra vindens spel i mogen säd,
Än att tunga hammarn höra gullmalm slå på smedje-
städ.
Leta icke rikedomen djupt i grufvans berg och mull;
Under öppna, blåa himlen glänser Svea rikes gull.

ᚢ.

Urdarbrunnen.

Vid Tidens brunn står nornan Urd och qväder
Om allt som *skett,* med outtröttlig flit.
I Urdarbrunnen, sade våra fäder,

Blef allting rent som snö, som sänktes dit.
Den kunde tvätta blodbestänkta kläder,
Och göra kolsvart korp som dufvan hvit.
Allt kan försonas, och den onda tiden
Förlåtes lätt, så snart han är förliden.

Hvad börda fins, som icke tiden lättat?
I hvilket mörker har han ljus ej spridt?
Och hvilken hunger är, som han ej mättat?
Och hvilket stål, som han ej mjukt har smidt?
Men *ett* jag vet, som ingen tid har tvättat,
Och ingen Urdarbrunn kan göra hvit:
Det bär i evighet sin dystra svärta,
Det är — och blifver: *ett förrädiskt hjerta.*

Det renaste, som Urdarböljan tvager,
Det är en *trofast man* med evigt hopp.
Han sänks i nornans brunn, så mild och fager
Liksom ett barn, och står som engel opp:
Och strålar *der* i oförgänglig dager,
Och gör som *minne* här nytt lefnadslopp.
Omgifven oss, I rena forntidsminnen,
Och skrifven runor djupt i folkens sinnen!

þ.

Thorgny.

Ljud, sång! om Thorgny lagman väl;
Om riket var han mån.
Han var en man till kropp och själ,

Det säger Sturleson.
Men tiden vändes opp och ner:
En sådan lagman fins ej mer.

Hans silfverskägg flöt ned till knät,
Ett skägg, som väl förslog.
Ännu i Sverge, hjelpte det,
Snart funnos männer nog.
Den tolfte Carl var skägglös han;
Men var ändock en ståtlig man.

När Thorgny stod på tingets sten,
En vördad lagens tolk,
Hans stämma ljöd så klar och ren
För både kung och folk:
Ibland som vågens klang mot strand
Som tordön på ett fjell ibland.

Han kraftfull var, men aldrig vild,
Gick ej tillbaks, men fram,
I lifvet som en ljusalf mild,
I domen allvarsam.
Det är en konst, som få förstå,
Att vara stark, men mild ändå.

Så hög och stor, som född till strid
Sin styrka lugn han bar,
Och sent i ålderns vintertid
Den skönsta man han var.
Den, som är skön som gammal än,
Var i sin ungdom Balders vän.

Han slöt som Oden eller Frej
All kunskap i sin famn;
Allenast *ett* han kände ej,

Och *fruktan* är dess namn.
Ty fruktan är ej fosterländsk;
Hon är för blek att vara svensk.

Du, yngling; som så gerna vill
En gång bli Sverges man:
Der visdom hörs, lägg örat till,
Blif Thorgny, om du kan!
Men dignar du på ärans stråt,
Stor sak! du ville dock ditåt.

---

‡.

Oscar.

Oscars namn en runa blir en gång,
Oscars minne blir en gång en sång:
Den skall sjungas högt af tusen slägter
Uti gröna kransar, hvita drägter.
Runan skrifs af moder Sveas hand,
Och vårt Sverge heter Oscars land.

Flyg och spegla dig, du stolta svan!
I vår kärleks lugna ocean.
Vågar tidens storm sig upp till norden,
Ynglingar, de tappraste på jorden,
Önska gerna dö, vid vapnens sång
Före dig och *för dig* på en gång.

R.

Ryssgraf.

Herr Otto gick tyst med sin son vid hand,
En knopp till en ridderlig blomma,
Och stannade stilla vid Mälarns strand:
Nu leka dess böljor så fromma.

Men bonden han sjöng och körde sin plog,
Och med sjöng vinden från norden,
Med följde, när billen i dagen han drog,
Förmultnade ben utur jorden.

Då talte till Otto hans blomstrande son,
Och ögonen stodo så spända:
»Hvar komma de multnade benen ifrån?
»De äro af björnar kanhända?»

»Ryssgraf!» sade fadern med strålande blick.
»Ryssgraf!», sade bonden vid plogen;
När dragarn tyst uti fåran gick
Han sjöng, att det ljöd uti skogen:

»När Ryssarne stego på stranden opp,
»Slog folket små snäckorna sönder:
»Då dräptes med bilor hvar enda kropp:
»Det gjorde de redlige bönder.

»Och skicka de flera hit upp i vik,
»Så slå vi dem samman och sönder.
»Skönt växer vår säd öfver oväns lik.
»Än lefva väl modiga bönder.»

Herr Otto såg ned på sitt unga blod,
Carls tårar begynte att rulla.

När hjertat är fullt utaf kärlek och mod,
Stå ögonen klara och fulla.

Och fadern med sonen i famnen står,
Han gläds åt det gryende modet:
»Son! faller din tår för ditt land i år,
»Åt året du vågar väl blodet.

»Svartalferna skratta vid nattens strand
»När fiender öfver oss falla;
»Men värja vi ärligt vårt fosterland,
»Då le de einheriar alla.»

V.

Kungshatt.

En konung i Sverige han flyr icke gerna,
Står stilla i spetsen som himmelens stjerna,
Och lyser och strider för hela sin här!
Ty håller ock Sverige sin konung kär.

Men är han allen i förvillande skogen,
Och svärdet är brustet och hästen är trogen,
Och fienden efter i hamn och i häl,
Då rider han undan. Deri gör han väl.

Den mordiska hopen med glimmande spetsar
Re'n drager sitt notvarp i tätaste kretsar,
Och ropar: »rid undan till hafsuddens kant;
»Vi taga dig väl uppå klippans brant.»

På klippan är kungen, och hafvet inunder,
Och bakom är döden och trummornas dunder.
Han hör hur hon nalkas, den brusande jagt,
Guldsporren han frestar med väldig makt.

Men gångaren reser sig — djupet förskräcker —
Så rak som en karl, och sitt betsel han bräcker.
Han stryker tillbaka: den modiga kung
Nedfäller sin hatt uppå blommande ljung.

Allt högre det trummar och sköldarna klinga;
Men konungen klappar på rykande bringa
Sin fåle och säger: »förråder du mig?
»Det gjorde du aldrig i storm och i krig.»

Och hästen förnimmer den vänliga handen,
Ser tvärt öfver viken den grönskande stranden,
Hör dånet bakom sig. Han störtar sig då,
Så modig och snöhvit, i böljorna blå.

O ve! det är konungens yttersta timma —
Nej! konungen lefver och hästen kan simma.
Han simmar så väl och så stolt som en svan,
Och vågorna leka med fladdrande man.

De kungliga fiskare, alla de hundra,
Stå skamliga qvar uppå berget och undra.
De tänkte så säkert få konungen fatt;
Men fingo ej mera än konungens hatt.

På klippan syns hatten i viken sig spegla,
Och alla ännu, som på Mälaren segla,
De helsa *Kungshatt*, och det säges med rätt,
Att Svearnes konung ej gripes så lätt.

Hjalmars brud.

Hjalmar! hvarför skall du sofva?
Hjalmar! hvi är du så blek?
Ser du ej din brudgumsgåfva?
Rodnar ej vid brudens smek?
Torka blodet af ditt pansar,
Skänk en blick åt brudens hopp,
Lukta på de friska kransar,
Slå ditt öga opp!

Ingen kyss dig mer beveker,
Du är kall, så kall och död,
Suckars vind i håret leker,
Läppen blånar, förr så röd.
Gydja! lög du, när du lade
Runor, klädd i helgdomsskrud,
Såg till himlen upp och sade;
»Du blir Hjalmars brud»?

Ja! visst blir jag. Bröllopsflamman
Fladdrar het i brudens barm,
Döden viger oss till samman,
Bäddar brudsäng god och varm.
Gydja! lög du, när du lade
Glada runor, ack! om hvem?
Såg till himlen upp och sade:
»Hjalmar kommer hem»?

Ja! visst kom han. Milda Freja!
Tor är starkare än du.
Bad du Hjalmar faran väja,
Ropte guden: strid som sju!
»Mod och kärlek äro systrar»,
Hjalmars hjeltetanka var,
»Ve den till den andra lystrar,
»Och den första icke har!»

Molnen dundrade; men »unnan!»
Sjöng hans blåa svärd till dem.
Som en ljungeld for han sunnan,
Som ett stjernfall kom han hem.
Såren, segern kämpen hedra.
Seger blifve ock min sorg!
Ingen klagan skall förnedra
Hjalmars Ingeborg.

Hvarför skulle bruden klaga?
Skön som *hans* är *hennes* lott.
Kunna qvinnor vara svaga,
Då de älska hjeltar blott?
Lycklig jag för många andra!
Hjelteyngling, hjeltemö
Hand i hand i lifvet vandra;
Mun mot mun de dö.

Dyre Hjalmar! hjertat brister.
Som ditt stora hjerta brast.
Ögat sina strålar mister;
Tag mitt sista ögonkast!
Fader! gråt ej: ljus är stranden.
Ack! att dö en vällust är.
Tryck nu fast min ring på handen —
Hjalmar! — är du der?

†.

Norna-Gest som yngling.

Under himlen blå
Uppå jorden grön
Att sin harpa slå,
Det är skaldens lön.

Att ur liljans kalk
Hemta perlor opp,
Att med bergens falk
Följa solens lopp,

Uti sjöns kristall
Skåda solens höjd,
Skåda solens fall,
Det är skaldens fröjd.

Skönt när mön en gång
I en skuggrik lund
Sjunger skaldens sång
I en månskensstund;

När en yngling går
Till att strida ut,
Och hans hjerta slår,
Hvad jag sjöng förut.

Skönt att harpan slå,
Så att lifvets ring,
Fast han trögt vill gå,
Far så lätt omkring,

Som vid vestans ton
Lilla elfvans dans
Uppå purpurskon
I en blomsterkrans.

Ack! hvad är en dag?
Jo, en solgång blott
Utaf skalders lag
I ett kungaslott.

Hvarje natt, hur skönt!
Är en spegelsjö,
Der af stjernor krönt
Ligger sångens ö.

Der ses månen stå
Som ett liljulag
Mellan andra små
Stjernedikters drag.

Svepes himlens hus
Uti moln och dam,
Tager skalden ljus
Utur harpan fram.

Hela resan är
Blott en segersång,
Fastän hvart det bär
Ingen vet en gång.

Sjelfva dödens bild
För det glada folk
Är en gåtas tolk,
Och som lifvet mild.

Att af döden då,
Efter lyktad bön,
Nya vingar få:
Blifver skaldens lön.

I.

Islands minne.

"Island står i lågor. Fader, sofver du?
»Vakna, fader Sturle! Hekla brinner nu.
»Hela natten satt jag vid dess klara brand,
»Skref på permebladen med en flitig hand,
»Tills på purpurvingar kom en glödhet vind
»Flämtande, och lade sig uppå min kind.
»Svepte så en slöja kring mitt ögonpar,
»Att jag icke riktigt visste hvar jag var.
»Se, då kom en härlig konung fram till mig,
»Månskenslika kläder hade han på sig:
»Klar en eldröd krona på hans hjessa satt,
»Vänligt var hans anlet: rundt omkring var natt.
»När han stod mig nära, brände hett mitt bröst:
»Och som ljud af klockor hörde jag hans röst:

»Yngling! ej förfäras. *Olof* är mitt namn,
»Ingials son — min boning är i Heklas famn.
»För min fromhet blef jag uti lågor bränd,
»Mycket har jag lidit, litet är jag känd.
»Men min *stam* i Sverige stolta spiror fört,
»Om min *ätt* i Norge har du visor hört.

»Mellan tvänne eldar än i dag jag står:
»Sällan konung Olof himlen skåda får.
»*Eld* är verldens varma, rena andedrägt;
»Men när köld är ofvan, ibland menskors slägt,
»Flyktar eld med alla varma minnens här
»Djupt i jordens sköte och regerar der.
»Alla nordens minnen och dess hjeltenamn
»Brinna härligt, yngling! ned i Heklas famn.

»Ännu ingen Mimer med en väldig hand
»Täljde våra runor, löste våra band.
»Lossa vi dem stundom, flamma lågor opp,
»Strö vi ut i natten våra stjernors tropp,
»De till is förfrysa und[illegible] himlens blå,
»Och vi, bundna flammor, ned tillbaka gå.
»Men när siarn kommer med sitt ögas sken,
»Vis som gamle Oden, såsom Balder ren,
»Och hans harpa klingar, då förlossas vi,
»Och den höga elden far kring jorden fri.
»Sturleson! ditt hufvud jag välsignar nu.
»Upp! statt upp och handla: siaren är du.»

»Då han detta talat syntes han ej mer.
»Purpurslöjan sänktes från mitt öga ner.
»Stark jag mig nu känner: munter är min själ;
»Ut skall jag ock vandra. Fader min, far väl!
»Sverige skall jag skåda, Norge far jag till;
»Ty de gamla minnen jag förlossa vill.»
Hur han dem förlossat, ha vi väl försport:
I nordmänners hjertan lefver hvad han gjort;
Gamla minnen älskas: nu är elden fri,
Som en himlens ande — honom andas vi.

†.

Arnliot Gellina.

”Sol dör i vester,
»Guld vinner tärnor.
»Som bleka prester
»I darren, stjernor!
»Eld jernet tuktar
»Och vatten glöd.
»Skam äran fruktar,
»Den fege död.

»Den vise vördar
»Blå ögons lagar,
»Det kärfva mördar
»Det skönas dagar.
»På Niords vrede
»Hans maka rår,
»Och Höder lede
»Skön Balder slår.

»Att tro på andra
»Det båtar illa.
»Svagt är att vandra
»Som snäckan stilla,
»Och sloka vingen
»Vid lifvets elf:
»Jag tror på ingen,
»Blott på mig sjelf.

»Ty *mitt* är blodet,
»Och *min* är armen.
»Min gud är modet
»I hjeltebarmen.
»I famn en qvinna
»Jag aldrig haft;
»Ty min gudinna,
»Det är min kraft.

»Låt nornan vefva!
»Jag spänner bälte.
»Ty sluta lefva
»Kan ej en hjelte.
»Mitt Valhall bär jag
»I eget bröst.
»Odödlig är jag
»Som sagans röst.

»Hell! mod i barmen,
»Du är min stjerna;
»Hell! kraft i armen,
»Du är min tärna.
»Bli såren djupa,
»Blir eggen slö,
»Så kan jag stupa,
»Men aldrig dö.»

Så sjöng på Åreskutans hall,
Vid bäckars sorl, vid solens fall
Som sågs på vapnen skina,
Ung Arnliot Gellina.
Och ingen fans, som stod imot
Den unge jämten Arnliot.

Stolt uti känslan af sin makt,
Skön i sin ungdoms fulla prakt,
Kring hela Manhems rike
Han aldrig såg sin like.
Nu vill han bort till Norge gå,
Att för kung Olof segra få.

Han kom — och såg kung Olofs skick.
Såg elden i hans djupa blick,
Och på hans panna friden,
Som segrar öfver tiden.
Han böjde hufvud för en man,
Som större var och mer än han.

Och Olof helge sade då:
»Hvem är din gud? Hvem tror du på?»
»Tills nu jag plägat dyrka
»Min egen makt och styrka.
»Men nu, o kung! i storm och ro
»Vill jag på dig allena tro.»

Kung Olof mälte: »stoft är jag.
»Ditt mod är starkt; din tro är svag.
»Nej! kämpe, tro på herran,
»Som råder när och fjerran,
»Som gifver de betryckta fred,
»Och slår de stolta hjertan ned.»

Så ville unge hjelten ha:
Han föll på knä och svarte: ja!
Djupt rördes han af orden,
Hans spjut sjönk ned till jorden:
Och hjelmen vardt från hjessan löst,
Och Arnliot blef vattenöst.

När striden brann var han ej sämst,
I kungaledet gick har främst,
Tog framtill alla såren —
Bars bleknad bort på båren.
Förfärlig var han, då han slog,
Och härlig var han, när han dog.

Den starke, då sig sjelf han tror,
Och i sin styrkas tempel bor,
I hvarje idrott färdig,
Är detta lifvet värdig.
Men blir han ock i fromhet lärd,
Då är han hjeltedöden värd.

4.

Solen i Lappland.

Högt uppe i nord
Bland klipporna blommar
Den skönaste sommar,
Som finnes på jord.
Hvad jag skulle sjunga

Dig, sol, om jag stod
På Luppio klippa
Vid Tengeli flod!

En dag är förbi:
Du mildare blänker,
Mot bergen dig sänker.
Det veta ju vi,
Att solen begrafves
När dagen är all,
Och natten är grafven,
Så dunkel och kall.

Hon står på ett fjell —
Tyst! solen står stilla:
Ej foglarna drilla
I rodnande qväll.
Hon skulle gå neder
Från tronen, den blå.
Hon skulle ju sjunka,
Men stiger ändå.

Du evige Gud!
Sol'n skulle gå neder,
Och morgonen breder
Kring jorden sin skrud.
Nu fröjdas all verlden:
Hvad lifvet är gladt!
Välkommen, o morgon!
Det blef ingen natt.

Ur blommornas doft
Din skål vi nu dricke.
Ack! vore jag icke
En mull och ett stoft,

Så bad jag allfader
Med brinnande ord:
»O låt mig få vara
»En sol uti nord!»

Lycksaliga lott! -
Att lysa för jorden,
Och klarast i norden,
En midsommar blott:
Att sitta på tronen,
O sol! der du satt,
Och gifva en morgon
I stället för natt!

T.

Tyrannen tog hvad tagas kan;
Men jag en törnekrona vann.

Erik Wasas runa.

"Gif akt! hvem der? hu! sjön är grön och stjernorna de skälfva —
Herr Erik! lägg dig ned och sof; ty nu är klockan elfva.»
Så talte lifdrabanten till kung Erik.

Men Erik gick så många steg som slag hans hjerta slog,
Uppå Gripsholm än ingen blund hans heta öga tog,
Tungt är att vara konung utan krona.

»Kom fram! jag vill betrakta dig, nu medan månen lyser:
»En kappa vill jag gifva dig; mig tyckes, att du fryser.»
Så talte lifdrabanten till kung Erik.

Och Erik gick till gallret fram, och lifdrabanten log.
Han sade: »Skägg har du fått nog, se'n konung Erik dog,
»Och deraf kan du väfva dig en mantel.»

Nu hördes klockan ljuda tolf från höga fängseltornet,
Brandvakten tutade så doft tolf gånger uti hornet.
Drabanten gick — och vakten tog en annan.

Men Erik gick så många steg, som slag hans hjerta slog;
Och stegen stå i golfvet qvar, som kungafoten tog;
Men, Gud ske lof, hans hjerta har fått hvila.

»Kung Erik! slut ditt öga till; ty tolf har klockan slagit.
»Kung Erik! sof, kung Erik sof, fast de din krona tagit»:
Så talte lifdrabanten till kung Erik.

Slätt intet Erik aktade, att klockan slagit tolf,
Men stannade vid vaktens ord på maskestunget golf.
»Kung Erik» lät så lustigt i hans öra.

»Kung Erik! kom till gallret fram; ty månen skrider fjerran,
Om det är du, så buga dig i stormen inför herran»:
Så talte lifdrabanten till kung Erik.

Kung Erik böjde hufvud ned, slöt ögat till om tåren,
Och lifdrabanten log så skön med silfverhjelm på håren;
Men Erik bad i stormen inför herran.

Och lifdrabanten krönte då hans hjessa med en krans,
Bland många brutna törnen der en härlig blomma fans,
Och kransen kom med friden under stormen.

Kung Erik sjönk på bädden ned och sof vid ljud af psalmer.
Nils Sture kom, (så drömde han) och bar i handen palmer,
Och kysste konungen med törnekronan.

Så är det sagdt, att samma natt kung *Johans* öga stod
Så öppet, som hans port var stängd — och såg sitt eget blod;
Men hur det var, må Gud allena veta.

B.

Bjarkamal.

Hogne.

Sorle! vill du strida mer?

Sorle.

Än en gång med dig jag fäktar,
Ännu Norges lejon mäktar

Med sin blanka yxa klyfva
Trenne kronor, om ej fler.

Hogne.

Norrman! du kan dig ej resa,
Och jag kan ej döda dig.

Sorle.

Mer än död är bönen nesa;
Aldrig Sorle lifvet tigger;
Svärdet der vid tufvan ligger;
Hemta det och döda mig.

Hogne.

Väntar du?

Sorle.

Jag ligger stilla.
Härligt att sitt blod få spilla,
Som ett ärans stilla offer,
Trotsande ditt svärd och dig.

Hogne.

Stolt din själ med faran leker:
Mod mig mer än bön beveker.
Tag min hand! I kraft och kärlek
Vid min sida lef och väx!
Kan ditt lejon klyfva trenne
Kronor, se, då skola tvänne
Stora, starka syskon-lejon,
Om det gäller, klyfva sex.

Sorle.

Mer än fallet gjort mig smärta,
Rörer detta tal mitt hjerta.
Jag vill kalla dig min broder —
Här min hand, du svenske man!
Våra händer sammanknytom,
Fridens hvita blomma brytom,
Hälften hvar, men dock den samma,
Just der stridens flamma brann!
Skönare än svärdets tunga
Om vår fejd skall barden sjunga:
»Ingen öfvervann den andra;
»Men de vunno blott hvar ann.»

Γ.

Lögarens lugn.

Ljusblåa källa! glänsande sjö!
Dig mina händer blomsterbeströ.
Stormande lyfte du vikingens sinne,
Vräkte hans skepp såsom tiden ett minne,
Gerna han hörde dig ryta.
Nu på din barm ej vaggas ett blad;
Nu är du lugn: jag är så glad,
Lycklig, och lugn som din yta.

Stilla mot Stockholm fartyget far:
Lyran jag knäpper: himlen är klar.

Sångarens fartyg går fram utan segel,
Liksom hans ande gått rätt utan regel —
Morgonen vågar ej andas.
Liljan är styre: elden är vind,
Stränderna le: varm är min kind:
Ljuden med genljuden blandas.

Sjö! blir min verld så stilla som du,
Blifver jag alltid glad såsom nu,
Då skall väl elden frakta mig öfver,
Lysa mig sjelf och en hvar som behöfver,
Men blifva vindarna yra,
Vågor slå opp, och åskan slår ner —
Mer då ej syns, höres ej mer
Sångarens eld och hans lyra.

Storm öfver hafvet, storm öfver jord —
Hvart taga vägen min röst och mitt ord?
Hvar skall jag gömma de himmelska lågor?
Sväljas ock de utaf verldshafvets vågor?
Slockna i vindarnas yra?
Ljusblåa himmel! skall jag förgås?
Nej! i ditt lugn lyser och slås
Sångarens eld och hans lyra.

Ψ.

Mannen i Rosengården.

Det var afton. Höljd af kalla strålar
Hörningsholm uppå sin klippa låg.
Månens silfverflod i blomstrens skålar
Strömma ned fru Baners öga såg.
Högst i loft vid öppna fönstret stilla,
Tyst hon satt med Johan på sin arm.
Ömsom blickade åt sjön den lilla,
Ömsom låg vid moderns barm.

Sina milda ögon modern lycker;
»Mamma! sof ej; jag vill roa dig.
»Om jag ropte ut åt sjön, jag tycker,
»Att all verlden skulle höra mig.
»Uti rosengården se, hvad stjernor
»Tindra der!» »Herr Johan! tyst en stund!»
Hviskar Sigrid, en af slottets tärnor:
»Stör ej mammas korta blund.»

Johan ur sin moders arm sig vindar,
Och till fönstret smyger sig på tå.
Blickar kring sig, ser de höga lindar
I sin månskenskrona stolta stå.
Lilla hvita handen ut han räcker,
Gyllnelockigt hufvud tittar ner:
Som till flykt han båda benen sträcker,
Ropar till — och syns ej mer.

Sigrid först den lilla gossen saknar,
Af förtviflan fattad ropar hon:
»Jesus! hjelp — herr Johan» — Modern vaknar
Vid den skrämda tärnans jemmerton.
Händer vridas, suck på suck der susar,
Ingen vet för ångest hvad hon gör.
Modern ensam, blek, men rådig, rusar
Alla trapporna utför.

Hennes hår så vildt kring skuldran flyter:
Dödar anar hon i hvarje träd.
Stängda trädgårdsporten upp hon bryter;
En förtviflad qvinna är ej späd.
Allt är tyst, och tystnaden bebådar
Lifvets slummer efter lifvets dans.
Men, se der! hon Johan åter skådar,
Leende i blommors krans.

Modern gret, ej tårar blott, men frågor;
Hälften utan svar i födseln dog.
Vild var fröjden efter vilda plågor;
Men den lille satt der lugn och log,
Log och sade: »Månens sken bedrog mig;
»Hur jag föll, det mins jag icke mer.
»Trädgårdsmästaren i fallet tog mig,
»Satte mig i gräset ner.»

Och der står hon med sin son i famnen:
Denna stund är värd en evighet.
Hör! der vexlas nu de skönsta namnen,
Som en dödlig tunga nämna vet.
Under moderns stilla tårefloder,
Dem dess älskling ser, men ej förstår,
Ljudet af: »min son! min son! — Min moder!»
Mellan bådas läppar går.

Trädgårdsmästarn visste, hvilken planta
Han ur dödens öppna urna drog.
Snart på ärans klippor, mera branta,
Såsom solros hon sitt fäste tog.
I den största Svea-kungens lära
Johan Baner blef som yngling närd,
Bar och brukade, som man, med ära
Svea rikes segersvärd.

Yr eller Yttersta runan.

Jag runor ristat har om mina fäders tid,
Och deras råd och dåd, om deras lugn och strid.
Om hoppet skref min hand en enda gyllne runa —
De helgas *Urd* och *Skuld* och *Brage* och *Iduna*.
Min sista runesång på Ygdrasil jag skär
Åt nornan *Varande* och åt den tid som är.

Allfader sitter tyst, högt ofvan stjernors fäste,
Den allra mildaste, den störste och den bäste:
En runa på sitt blad han skär för hvarje tid,
Är mot den onda sträng, och mot den fromma blid.
En runa hette *Man:* hon sken på himlen präktig,
Om dagen såsom sol, i ljus och värme mäktig,
Om natten mild och sval, som Friggas stjernbild klar:

Ett slägte lyste hon, som rent och manligt var.
Lik en, som ur ett träd guldfrukter plockar neder,
Som tar ett barn imot, som hoppas och som beder,
Hon höjde, der hon stod, två ljusa armar opp,
Och hon betydde *lugn* och *styrka*, *bön* och *hopp*.
När *Gustaf Adolf* låg vid Lützen blek och fallen,
Då skalf hon första gång på ljusa Idavallen:
Då sjönk dess högra arm, då grumlades dess sken,
Hon brann väl blodröd se'n, men aldrig mer så ren.

Nu fälde lifvet snart sin sköna stjernekrona,
Och äran blef för tung att ha till hufvudbona'.
När lifvet somnade, föll diademet af,
Och som ett stjernfall sjönk i evighetens haf.
Men när dess tunga sömn till slut var öfvervunnen;
Det med förvåning fann, att kronan var försvunnen:
Liksom en dröm ännu det mindes hvad det haft,
Och rusade till strids och talade om kraft.
Mot frihet, ära, tro man helga korståg förde,
Med rop om menskligheet dess helgedom förstörde.
Så spildes ära bort och blod som vatten rann,
Och mången miste dem; men ingen dödlig vann.
Till grannlåt smed man jern, som bars af tärnors skara,
Med silfver och med guld man värjde sig i fara.
Man talade förnuft i ålderns första vår,
Men reste sig ej upp för gubbens silfverhår.
Allfader detta såg: han tidens tecken kände,
Och upp och ned hans hand den gyllne runan vände.
Han sade allvarsam: »Nu varde *Yr* ditt namn!»
Och *Yr* vardt runans namn, och *Yr* vardt tidens namn.

Dock än ett återsken af manna-runan sträcker
Ut öfver Skandiens folk sitt *lugn*, sin ena arm:
Den andra armen, *kraft*, hon utåt Hellas räcker,
Der lifvets sol går opp så lågande och varm.

Vi höra svärdens klang och stormarna, som ila,
Och åskorna, som gå långt nedom våra fjell;
På våra fäders skörd af lagrar trygt vi hvila,
Och hoppas att få se de gamla gudars qväll,
När Balder skall uppstå, de gyllne taflor hitta,
Och på allfaders knä i gudafägring sitta.
Då skall man störta *Yr* i nattens kulor ned,
Och rista sjungande sin runa: *Evig Fred.*

Till Hugo och Louise Hamilton,

Den 26 Mars 1831.

Väl tretton eller fjorton dagar
Förflutit, se'n jag såg Er sist:
Jag öfver ödets nycker klagar,
Men kan ej mer. Jag lider brist
På tid, och mycket jag behöfver:
Ja! knappt en timmes tid blir öfver,
Att riktigt grundligt tänka på
Hur skönt det är att hvila få.
Pro primo — under hela tiden,
Som är så plötsligen förliden,
Har skickelsen välsignat mig
Med idel baler och kalaser,
Der tankekraften dränker sig

I vin och svett och dam och fraser —
Men man har roligt — Gud bevars!
Och för det andra, guden *Mars*,
I kraft af embetsed och lagen,
Mig fjettrat hela förmiddagen,
Som ett beskäftigt tjenstehjon
Uti en krigs-expedition —
Jag är på vakt — Gud sig förbarma —
Fast inga vapen kring mig larma,
Jag är på vakt — det grämer mej,
Och hvad jag vaktar — vet jag ej.
Nog af: jag ingen ro har funnit,
Och då jag ännu ej har hunnit
Att komma sjelf: jag skickar här
Ett skaldebref sådant det är:
Det diktadt är i midnattsstunden,
Då tanken, icke längre bunden
Af dagens sorl, sin kosa styr
Till kära nejder, dyra vänner —
Och ibland alla, dem han känner,
Till eder helst och oftast flyr:
Och sångmön, som om dagen hvilar,
Med stumma lyran på sin arm,
Blir vaken först vid nattens barm,
Slår strängarna, och sången ilar
I rymden ut hvart helst det bär —
Hon sjunger nu i qväll så här:

Lyckliga och sälla makar!
Ej hvad menskan ljufvast smakar,
Ej er första kärleks kyss,
Ej hvad lyckans drömmar lofva
Är så härligt, som den gåfva
Himlen eder skänkte nyss.

Fadern går till makans möte,
Och, i barnet, i dess sköte
Kännande sin bild igen —
Får till hjertat begge trycka —
Ack! så ljuf är ingen lycka,
Ingen tafla skön som den.

Hvad gör då, att dagen lider,
Och att vexlingar och tider
Tanklöst blanda ljuft och ledt?
Hon har honom: *han* har henne:
Engeln mellan dem gör trenne,
Och de trenne äro ett.

Sänd till eder från det höga,
Ur den lilla Hugos öga
Himlens bifall helsar er.
Och för dagarna, som komma,
Hoppets friska sköna blomma
Snart på sonens kinder ler.

Nornan vid hans vagga skrifver
Ned sitt löfte, att han blifver
Er och fosterlandet värd:
Att han skall en gång med ära
Fridens oljoqvistar bära
Eller stridens blanka svärd.

När på morfars knä han sitter
Och af hopp och glädje spritter,
I sin oskuld läre han
Hvad det är att älskad vara,
Och mot dyra pligter svara
Såsom menniska och man.

Och då farfar honom smeker,
När på Boo han yster leker
Under sommarhimlens glans,
Från den gamles mun han lockar
Månget visdomsråd, och plockar
Blommor till sin lefnads krans.

Och när lilla syster sedan — — —
Norna! tyst! du lyftat redan
Nog af framtidslöjan opp.
För i dag din spådom sluta:
Ingen bör på en gång njuta
Hela vidden af sitt hopp.

Sälla makar, ädla vänner!
Hvad jag vid er lycka känner,
Anen I; jag vet det bäst.
Nornan hviskat i mitt öra
Mer: en gång I fån det höra
Af er trogne

Norna Gest.

Pilgrims-sånger*).

I.

Till naturen.

En *morgon*, o natur! är älsklingsriddarn
Uti ditt stora underbara hof.
I gyllne drägt han reser sig i öster,
Och gör en stilla vandring kring ditt rike.
Han plockar perlor utur blomstrens skålar,
Och speglar sig i dina blåa sjöar,
Och när han lustigt badar sig deri,
Så krusas knappt af honom vattnets yta;
Ty morgonen, den leende, den milda,
Är lättare än alla dagens stunder.

Hvi är han då så lätt och glad? Jo! *sömnen*,
Som, starkare än han, kan bära mer,
Tar, då de mötas, alla dagens tyngder
Ifrån hans hvita, vingbeprydda skuldra.
Och när de, kyssande hvar annan, skiljas,
Bortflyger sömnen, tung, till Lethes flod,
Och dränker der bekymrens svåra börda.
Men morgonen, på rosenröda vingar,
Far lätt och fri med ljus utöfver jorden,
Och gläder allt och gläder sig åt allt.
Hans lif är kort. En Phœnix är hans bild.

*) Författade under en fotresa genom Skandinavien, sommaren 1824.

Ty när, lik Phœnix, han har lefvat ut
Sin stund, mer värd än vanlighetens sekler,
Så dör han ej, men han går opp i lågor.
Han genomglödgas af tyrannen solen,
Hans vingar blifva eld och hvar han flyger,
Kringspridas heta flammor. Menskligheten
Drar sig i skuggan, fruktar för hans brand,
Och flämtar matt och kallar honom *middag*.

Men liksom askan lägger sig på glöden,
När lågan re'n är borta, och man undrar
Hvart hon tog vägen, likså lägger sig
Snart mellan solens brand och menskans öga
En dim-gardin. Man ser en skymt ännu
Af hennes glans, som rodnar mer och mer.
Det högsta ljus är hvitt som diamanten;
Ju svagare det är, dess mera rödt.
Nu qvicknar menskligheten åter vid,
Och rör sig litet i den milda svalkan,
Och dina berg och dina träd, natur!
När solen mer ej menskans hufvud når,
Få gyllne slöjor eller purpurmantlar.
De dödlige, som mötande hvar ann,
Gå af och till, de helsa nu: *god afton!*

Snart är ej skymning mer. Nu kommer mörker.
Och jorden, utan ljus och utan värme,
Re'n ligger der som ett förbrunnet kol:
Och stjernorna, de renaste atomer
Af verldens stora kol, framtindra klart
Som diamanter, kalla såsom de.
Och kommer sömnen icke då, den milda,
Och står tillreds att taga bördan af,
Och frågas det i mörket, qvalets syster,
»Hör, väktare! säg mig, hvad lider *natten?*»

Då måste morgonen sjelf tyngden bära;
Men till lastdragare är han ej född.
Han är en ljusets engel. Ljuset är
Det heliga, det enda, han kan bära.

Hvar morgon vill jag sjunga dig, natur!
I solens sken hvar middag prisa dig,
Vid källans sorl, i dina lunders skugga,
Och hvarje afton denna vandring minnas,
Och tacksam, somnande i nattens famn,
Om dig, din mildhet och din skönhet drömma.

II.

På Klar-elfven.

Klara! din vrede förskräcker ej mig;
Just för ditt brusande älskar jag dig.
Sorlande lemnar du Norges fjellar,
Rusar med dån utför stupande hällar,
Härmar med skummet på vågorna blå
Molnen, som hvita på himmelen gå.

Solen är skön, men dess flamma förtär;
En salamander ej menniskan är.
Derför älskar hon månen om natten,
Önskar om dagen skyar och vatten,
Grönskande skugga på blommande strand.
Sist ock en graf i sitt fädernesland.

Gunga vår båt som ett vaggande blad
Lyckligt till Carlarnas leende stad!
Klara! ostyriga, blåögda flicka!
Snart uppå stranden din skål får jag dricka,
Prisande sjunga derföre ditt namn,
Att du ej tog mig som brudgum i famn.

III.

Ringerikes jägare.

"Min son! hvad föll för bågen i gyllne morgonstund?
Kanske en örn i luften, en dufva i grön lund?»
»Jag sköt ej lif, min moder! men tanken flög så fort:
Jag skådade all verlden i Ringerikes port.

Mig var, som verldens spira i mina händer låg:
Klart glänste Tyrifjorden: på solen ned jag såg.
Hon gjorde väldig holmgång på konung Halldans ö:
Då tycktes det mig bättre att lefva än att dö.

En svan jag såg uppsväfva från Halldan Svartes graf:
Det sjöng i hvarje fjäder, mot solen bar det af.
Hans vinge sken som silfver, hans bröst var hvitt som snö —
Då syntes det mig lika, att lefva och att dö.»

Så talte unga Sverre. Förrn aftonrodnan kom,
Ett vikingskepp anlände; då vändes bladet om.
En sjökung steg ur båten, med blottadt svärd i hand:
Förr'n aftonstjernan tändes, stod Sundevold i brand.

Och innan dagen fäldes, for vikingskeppet af:
Der satt ung Sverre fjettrad och såg sin lyckas graf.
Hans suck for utåt vågen och dog vid Halldans ö:
»Nu synes det mig sämre att lefva än att dö.»

IV.

Ringerikes portar.

Morgonen, klädd i purpur och guld, ur porten i öster
Började re'n sin härliga gång på ljusblåa himlen.
Solen syntes ej än, men skickade vänliga strålar
Ut öfver vänliga jordens krets. Med klappande hjerta,
Fullt af den väntade njutningens hopp, jag vandrade långsamt
Fram öfver ödsliga heden. En hed är menniskolifvet,
Der, hvart än ögat ser, ett berg sig reser i vägen;
Men hvar gång vi bestigit ett berg med härdande möda,
Öppnas ifrån dess spets en syn i en blomstrande eden,
Vattnadt af sorlande floder, och skuggadt af hviskande palmer.
Alltid ett berg är gränsen imellan *heden* och *eden*.
Vägen dit neder är lätt och ljuf från spetsen af klippan.
Re'n jag står på en höjd i gapet af remnade fjellet,
Vågar ej lyfta mitt öga opp, af fruktan att stjäla
Bort en del af min njutning förut, och rifva i stycken
Skaparens eviga tafla. Men nu ledsagaren sade:

»Vandrare! skåda omkring dig, och se. Du är der du ville;
»Ringeriket är nedanför. Du står i dess portar.»
Och jag lyfte mitt öga opp. Jag såg, när det lyftes,
Ringeriket ej blott, men ett himmelrike på jorden.
Tyrifjorden, så lugn och blå som nornornas källa,
Dimlös låg, af naturen beredd till en glänsande spegel
För den ur morgonrodnadens famn uppstigande solen.
Grönskande öar och uddar i mängd betäckte dess yta,
(Blomsterkorgar, som ångade doft till drottningens möte).
Hvit som en svan, som stigit ur sjön och lagt sig i gräset,
Blickande upp mot himmelens hvalf, låg kyrkan i dalen,
Mildt beskuggad af björkarnas krans. Till höger hon syntes,
Kristendomens heliga bild och kärlekens tempel.
Men till venster, på skogrik ö, i dystraste skugga,
Lemningen syns af en murad graf, och ofvan ett kummel,
Öfverst en tallkrönt klippa med ärr af åldrarnas runor.
Halldan Svartes är ön, och hans den vördade grafven,
Hedendomens grusade bild och mandomens tempel.
Längre bort stå kedjor af berg, den lyckliga verldens
Skyddande gränser, och sist en rad af vördiga fjellar,
Hvita af ren och glänsande snö, som åldrige vise,
Satte till vakt och värn omkring en blomstrande ungdom,
Eller en vintergata omkring en sommarens lustgård.
Men när den himmelska solen gick upp och kastade strålar,
Liksom ett gyllne, välsignadt regn, kring lägre naturen,
Och en enda af dem, som ej försmådde det ringa,
Speglande sig i mitt ögas blyga och rinnande tårar —
O då blefvo också de gamla, snöiga bergen
Likasom barn på nytt; de silfverfärgade håren

Bytte de ut, vid solens sken, mot gyllne lockar,
Allt var en enda sång, hvars toner, smälta till samman,
Knappt af örat hördes, men djupt förstodos af hjertat.
Allt var en dikt, och verkligt ändå. Den skådande
yngling
Sökte en sång i sitt bröst, men fann der endast
beundran.
När den evige sjelf ur skapelsens härliga strängspel
Väcker en verld af heliga ljud, då gifvas ej andra
Toner på jorden mer, då tystna skalden och harpan.
Eljest blefve hans ord, jemfördt med den dristiga
tanken,
(Likasom strängens klang imot den lågande känslan)
Endast en fallen engel imot den förklarade engeln.
Men när jag fjerran var från den oförgätliga synen,
Satte jag tyst mig ned och skref de målade orden.

V.

Djupadal.

Om dufvan har sin maka kysst
I löfvens sommarsal,
Du hörer kyssens ljud, — så tyst
Är det i Djupadal.

Den strida forsen, nyss så vred,
Sin yra öfverger.
Han störtar djupt i jorden ned,
Och törs ej sorla mer.

Sätt dig i bokarnas beskärm,
Och utåt dälden se:
Invid naturens bröst dig värm,
Och lär en tyst idé!

Om jag en örn väl vore — då
Till Hunneberg jag for,
Att morgonsolen skåda få,
Och blifva stormens bror.

Men om min bild förbytte sig
Uti en näktergal,
Då flög jag strax och satte mig
Och sjöng i Djupadal.

VI.

Hellefors.

Silfverfloder, höga lunder,
Blåa berg vid skogens bryn,
Tack för dessa rika stunder,
Och för mången vacker syn!
Doftande midsommarskransar,
Krokborns tempel och dess dansar!
Skalden eder öfverger,
Men skall ej förgäta er.

Ljuft förälskad i naturen,
På dess modersarmar buren,

Känner han sitt hjerta slå
Mer för menniskan ändå.
Blott till mensklighetens kyrka,
Der hon kan det högsta dyrka,
Enig uti verk och bön,
Blef naturen skapad skön.

Huru ljuft att skåda alla
Här som syskon klädda gå!
Hvilka lyda och befalla
Får ej tanken reda på.
Hvart i denna nejd vi blicke,
Ögat endast kärlek ser.
Kärleken befaller icke,
Men han önskar — och det sker.

I, som er till samman sluten
Här, i denna fridens bygd,
Och arbeten eller njuten
Under dessa skygd!
Af en dröm, hvars aning släcktes,
Ibland eder minnet väcktes
I sin fulla skönhet opp
Och förvandlades i hopp.

Dansa, glada ungdomsskara!
Håll din lek bland gröna träd.
Ute bör en folkfest vara;
Se, naturen leker med!
Elfven dansar, klädd i glitter,
Rosen gungar, knoppen spritter,
Löfven dallra af och an,
Ofta kyssande hvar ann.

Icke inneslöt sig greken
Inom fyra väggars tvång,

Då till dansen eller leken
Mildt han bjöds af spel och sång.
Solen sken uppå hans lansar,
Och på festens blomsterkransar
Under öppen himmel sken
Solen lika klar och ren.

Kunde ej, liksom de gamla
Fordom uppå Alphei strand,
Oss en Altislund församla
Till gemensam fröjd ibland?
O! hur tjusa mig de orden:
Ett Olympia i norden!
Tanken blott en njutning ger;
Verkligheten vore mer.

Friska vindar skulle rensa
Själen från sitt kammarstoft:
Minnets blommor högre glänsa,
Och mångfaldiga sitt doft.
Himmelskt skulle lyran klinga:
Styrkan vunna kransar bringa,
Mera lysande än förr,
Fram till segertemplets dörr.

Af sin föreställning gästen
Njutit här i smått en bild,
Från den *stora* svenska festen
Mer i vidd än anda skild.
Ädle man! som detta gjorde,
Sjelfva döden fjettras borde,
Att han kunde nå din famn
Lika litet som ditt namn.

VII.

Tycho Brahes syn.

En gång — då midnattstimmen ljöd högtidligt
Från uret i Uranieborg på höjden —
Omgifven af sin hedersvakt, den trogna
Och vördnadsfulla unga lärjungsskaran,
Gick Tycho Brahe upp till Stelleborg,
Der mången natt förut hans öga vakat,
Med själens tankar och med himlens stjernor.
Re'n stod han i rotundan. Genom fönstren,
Som ifrån hvalfvet ned till golfvet nådde,
Han såg den skönsta tafla i naturen.
Mildt logo Seelands löfbeprydda kuster:
De hvita husens mängd i Helsingör
Som tärnor, samlade på gröna ängen,
Framblinkande så klart i månens ljus.
Men som en jerngrå kämpe reste sig
Uppå sin holme fästet Kronoborg,
Och sände med en blixtfull knall ibland
En nattlig helsning till den svenska sidan,
Der Helsingborg vid stranden stilla låg,
Beskyddadt af ett upplyst torn på berget.
Men söder ut sig höjde stolta spiror
Från kyrkorna i Danmarks hufvudstad:
Och som en enslig stråle lyste matt,
Men skönt, ett kors på Lundagårdens tempel,
Och på Landskronas murar syntes vakten
Gå af och an med blixtrande gevär.
Blå, utan moln, låg himlen hvälfd kring jorden,

Och millioner stjernor prydde hvalfvet
Och millioner stjernors återsken
Som silfverfiskar glittrade och summo
I stilla, hvälfda vågor utan vindar,
Uti det spegelklara Öresund.
Men klarast månen sken. Som menskans öga
I stunden före döden klarast glänser,
Så äfven han. Han skulle snart förmörkas.
Och att betrakta nu hans öfvergång
Från högsta ljus till högsta mörker, stodo
De stjernförfarne i sin höga borg.

Och Tycho Brahe tog sin tub i handen,
Och hvilande uppå en enkel bädd,
Imot hvars sköt han ej på trenne nätter
Sitt hufvud lutadt — fäste han sin blick
På månens glob, och såg hur mörkrets härar
Inkräktade allt mer utaf dess yta:
Han märkte tiden, märkte skuggans form,
Som öfver spetsarna af månens berg
Och uti sänkningen af månens dalar,
Sköt fram och fram — till dess ej mer en rand
Af ljus blef qvar. Nu blef det mörkt på himlen,
Och mörkt på jorden: nu för Tychos blick
Ett dunkelt och kaotiskt hvimmel röjdes:
Hans öga, icke mer af ljuset lifvadt,
Slöts till, och tuben föll utur hans hand,
Och han uti en stilla slummers armar.
Då tycktes honom att han uppåt fördes
På ljusa vingar, mellan tvänne englar,
Som hette *tanke* och som hette *känsla.*
Ju högre upp han kom, dess mera ljust
Han fick, men äfven svårare att andas.
Men när de tvänne englarne till slut
Försvunno, och han fann sig helt allena

På en förskräcklig höjd, och såg omkring sig
Ett härligt verldssystem, som stilla stod,
Han häpnade af glädje och af fasa.
En röst till honom ropade: »Se upp,
»Du stjernors spejare, du jordens stoft
»Och himlens vise! verldssystemet väntar:
»Sätt det i gång; du känner ju dess lagar.»
Då sade Tycho: »sol! begynn din gång
»Kring jorden i en klar och afmätt cirkel.
»Du måne! rör dig i en mindre ring
»Kring samma jord: planeter rören eder
»I stora cirklar omkring sol och jord;
»Jag är er herre; jag befaller eder.»
Men allt stod stilla: ingen enda stjerna,
Ej en atom förändrade sitt läge:
Och solen, skön, men hetare än elden,
Göt ut ett gyllne haf af blanka strålar;
I hvar sekund, som verldssystemet stod,
Hvar stråle mördade en verld af verldar.
Förskräckt den store astronomen såg
Sin vanmakt och den rysliga förstöring,
Som var hans vanmakts verk. Hans hjerta brann
Af qval och fruktan, blygsel och af ånger.
För hvarje gång som en planet försmälte,
Och hvarje gång en månes kula sprang
Med återkastadt dån kring gränslös rymd,
Han led en dubbel död. Nu föll en stråle
Till jorden ned, men långsamt. —
Stjernetydarn
Sjönk ned på knä och bad: »naturens herre!
»Barmhertighet! o, jag är intet — intet —
»Barmhertighet för verldarna i rymden!
»Barmhertighet för jorden och för mig.»

Då slöt sig en regnbåge omkring solen,
Och i dess strålar gingo upp och neder
Snöhvita englar vänligt hand i hand.
Men utur solens medelpunkt blef synlig
En ljus gestalt, till bilden lik en yngling,
I fägring skönare än hvad Johannes
Som skönast känt och allt hvad Plato tänkt.
Till stjerneskådarn, som med böjda knän
Afbidade sin sista dom och verldens,
Med himmelsk stämma talade han så:

»Befall ej solen gå: hon vandrar ej
»Omkring ett stoft, ett solgrand såsom jorden.
»Ej sanningens och ljusets höga sol
»Kring dina tankars medelpunkt sig vrider:
»Men, om du vis vill varda, menska! låt
»Ditt tanksystem kring sanningen sig hvälfva,
»Som verldarna omkring naturens sol,
»Till dess en gång de blifva ett med henne,
»Och allt blir ljus och frid.»
Vid dessa ord
En sång af englarna i rymden hördes,
Och alla himmelskropparna begynte
En skön, harmonisk gång kring solens glob:
Och allt försvann.

När nu den drömmande slog upp sitt öga,
Kom solen tågande ur österns port,
Och fåglar qvittrade i mullbärsträden,
Och hvita segel glänste uti sundet,
Af morgonvinden fylda. Tycho Brahe
Stod hastigt upp: sitt anlet han betäckte,
Och tänkte djupt på verldarna och solen;
Men vid lärjungarne, som honom tjente,
Han denna dag ej talade ett ord.

När sedan ofta han, i milda samtal,
Förklarade för dem naturens under,
Och dem invigde i sin visdoms djup,
Han sade alltid: »Tron ej blott på mig:
»Jag är ej mästare: jag kan bedragas;
»Men pröfven sjelfve: pröfven eder sjelfve:
»Och den af eder alla ypperst är,
»Som minst af allt sin egen klokhet älskar,
»Men älskar ljus och sanning öfver allt.»

Sången om Haga.

Fragment.

Sköna, elyseiska Haga
Dikt och ändå verklighet!
Fee-slott i naturens saga,
Ensligt utan ödslighet!
Hvad jag gläds att slutas inne
I ditt sköte än en gång!
Gjut din stillhet i mitt sinne,
Och din skönhet i min sång!

Här naturen uti norden,
Född till målare i stort,
När han sänkte sig till jorden,
Skapade sin älsklingsort.
Här, omsväfvad af behagen,
Bygde han sitt eget tjäll, —
Och så blef den första dagen
Utaf morgon och af qväll.

All sin pensels trolldom lade
Han i nejdens prydning ned:
Såg, att allt var godt och sade:
»Blomstra nu i evig fred!
»Öfver nordens nejder alla
»Skall din fägring höja sig:
»Blomstra! *Haga* vill jag kalla
»Dig; ty du *behagar* mig.»

När, i drägt af purpurskyar,
Våren sänks från himlen blå,
Han sin skapelse förnyar.
Ny, men jemt sig lik ändå.
Aldrig ville han förråda
Konstens hemligheter än.
Tjust jag får hans tafla skåda,
Kan ej efterbilda den.

Det är vår. Naturen sitter
På sin tron i Hagas lund,
Och de första foglars qvitter
Firar lifvets sabbatsstund.
Gröna puppor, gröna knoppar
Svälla ut vid trastens drill:
Fjärilns lilla hjerta hoppar
Utaf fröjd att få bli till.

Rosen re'n på porten gläntar,
Doftande och purpurklädd:
På sin födelse hon väntar,
Rodnande och glad och rädd.
Snart en röst till *rosen* klingar:
»Se din brudgum der! sprick ut!»
Och till *fjäriln:* »du har vingar:
»Ser du bruden? flyg och njut!»

Natten sina vingar breder,
Rullar täta dimmor opp.
Tyst hon sig till strid bereder
Imot dagen och dess tropp.
Men Aurora kogret fyller:
Re'n en rosenpil så klar
Flyger — sårar och förgyller
Nattens vingspets — och blir qvar.

Redan komma flera, flera;
Natten fäller blick och mod.
Ack, för lyckan att regera
Pliktar hon med eget blod.
Och när solen hjessan höjer,
Med den gyllne kronan på,
Nattens drottning hjessan böjer:
Gråtande hon flyktar då.

Men naturen mäktigt bjuder
Frid imellan natt och dag.
»Kommen!» så dess stämma ljuder,
»Er förmälning firar jag.
»Yfs ej sol! utaf din lager —
»Natt! ej så förfärad blif!
»Sol! gif hit din ljusa dager —
»Dina skuggor, natt! mig gif!»

Nattens skuggor, dagens strålar
Tar naturen i sin hand,
Och med båda yppigt målar
Berg och lunder, sjö och strand.
Flytande safir han tömmer
Öfver fältets blomstertrakt,
Men i parkens djup han gömmer
Dunklare smaragders prakt.

Lätt han låter skuggan hölja
Vikens lugna, blå kristall,
I hvars spegel, utan bölja,
Blicka neder björk och tall.
Längre ut, på krusig yta,
Gyllne strålar gjuter han:
Lekande der sammanflyta
Eld och vatten med hvar ann.

Högt i ekens krona brinner
Solens äkta, gyllne ljus;
Månförsilfrad bäcken rinner
Lifligt fram med sång och brus.
Präktigt ljus och skugga blandas,
Värme, svalka likaså.
Det är natt, fast dagen randas,
Det är dag, och natt ändå.

»Ros slå ut!» Och rosen smyger
Fram i dagen, full af doft.
»Fjäril, flyg!» Och fjäriln flyger,
Sirlig i sitt gyllne stoft.
Utaf ljus och kärlek drucken,
Ned i rosens famn han slår,
Som, ur gröna lindan sprucken,
Döptes nyss af daggens tår.

Hela skapelsen är färdig,
Står för menniskan beredd;
Sjelfva paradiset värdig.
Och af englars afund sedd.
Mellan himlens rosenkransar,
Under tusen foglars ton,

Bröllopssmyckadt lifvet dansar
Kring naturens kungatron.

— — — — — — — — — — —

Farväl,

vid Husby prestgård, den 23 aug: 1831.

En vandringsman, som skådat söderns länder,
Och der för konstens tron sin hyllning bar,
Kom hem igen, kom hit — han tryckte edra händer;
Då fann han verkligt, att han hemma var.

Här tändes upp på nytt hans barndoms minne,
Han kände sig så lugn och fri och glad,
Han fann sig hemmastadd i djupet af sitt sinne,
Var så bekant med hvarje ros och blad.

De blåa sjöar linda så förtroligt
Sin arm kring gröna ekar och kring slott;
Allt var mig här så trygt, så trefligt och så roligt,
Ty glädjen bor hos trefligheten blott.

Allt är sig likt: natur och frid och seder!
Och tiden här af inga skiften vet:
Den gamles ande än bor skyddande bland eder,
Bland dygd och ära, fröjd och gästfrihet.

Farväl! jag vet, er godhet mildt förlåter,
Att ej min sång mot hjertats röst förslår.
Och med det glada hopp, att snart få komma åter,
Jag ur er krets vid vännens sida går.

Och sitter någon se'n, en vinterqväll vid ljuset,
Och frågar: »den, som skref det här, hvad hette han?»
Så svaren honom blott: »det var en vän af huset»;
Ty något bättre namn jag mig ej önska kan.

Till Aurora,

den 8 april 1838.

Behagen äro alltid milda —
Jag ock har skäl att räkna der uppå.
Fast tiden ej förslår att något konstverk bilda,
Jag låter dock min penna gå.
Se'n nu ett halfår väl förflutit,
Och mig besinningstid ej trutit,
I hopp att mig skall gifvas till
Hvad af försumlighet jag brutit —
Mitt gamla löfte nu, fast sent, jag hålla vill.

Jag ämnar något här berätta —
En spökhistoria kanske — nej!
Ack! Gud bevare oss från detta —
Jag skämtar nog ibland, men skrämma vill jag ej.
Det är en vigtig sak, om versen än blir vatten.
Var god och hör, och sedan döm!
Jag vill förtälja här en dröm,
Jag drömde honom den förflutna natten.

På Djurgål'n gick jag, tycktes mig,
En vacker sommarqväll, allena.
Min tysta tanke ville sig
Med menskosorlet ej så lätt förena.
Jag mötte damer, herrar med,
Till öfverflöd: nog såg jag mera
Af Adams barn, än jag såg träd —
Ja! löfven voro knappast flera,
En ropade till mig: »ack! det var väl,
»Vi träffas à propos, ty vet, min själ
»Förgås, om ni ej skyndar er att skrifva
»Den vers jag skall min morfar gifva
»På hans guldbröllopsdag.»
En annan skrek: »jag väntat länge, jag
»På verserna i minnesboken:»
Får jag dig aldrig fast på kroken?
Den tredje hviskar ljuft: »Förgät ej mig!
»Skrif orden till min vackra visa.»
En fjerdes näsa rynkte sig;
Personen sade: »jag er tacka bör och prisa
»För sången, som jag aldrig fick.»
Och en och fem dertill, ja, åtta, nio,
Och hundra visst, om icke hundra tio
Mig hugnade med sådant pris.
Ett svettbad sköljde mig. Det värre var än ris
Att pinas så fördömdt — ännu jag plågan smakar,
Och lik en frossa än mig blotta minnet skakar.
Jag slet mig lös likväl. Sist i en stilla gång,
Bland blomsterdoft och fogelsång,
En tärna möter mig med öppna, rena blickar —
Hon helsar mildt och vänligt nickar,
Men talar ej ett ord om verser, som jag glömt,
Och ej om brutna löften heller.
Jag såg mig om, se'n hon gått bort:
Jag tänker efter: finner innan kort,

Att äfven der en gammal fordran gäller.
»Jag suckar:» Stå i skuld, det är ett satans tyg;
»Reversers lösen är väl stundom dryg:
»Men hedersskulder hänga efter värre —
»De vare större eller smärre.
»Dock hon, som gick så tyst och utan knot förbi
»Skall honorerad först — och det i morgon bli:
»De andra brummande må vänta.»

Jag vaknade, såg solen glänta
Fram mellan rullgardin. Och nattens syn försvann.
Väl drömmen enkel var — dock vet jag, han är sann,
Den unga tärnans namn skall minnet ej förlora,
Förlåt — jag nämner det på detta blad —
Lef alltid lika frisk och glad
Försmå ej sångarns dröm, *Aurora!*

Torkel Knutsons dödsfest.

Prolog.

Riddarholms-kyrkan,

den 6 febr. 1317.

Koret är upplyst af färgade lampor, i form af en regnbåge. Kyrkan är mörk. På högra sidan om altaret synes s:t Francisci bild, på den venstra *Torkel Knutsons* enkla minnesvård. Bland det bedjande folket synas *Birger Pederson Brahe*, hans maka *Ingeborg Bengtsdotter* och deras dotter *Birgitta*, ett barn om tretton år. För altaret står franciscanerpriorn *Coelestin* i mess-krud. Omkring honom, utom altarringen, sex hvitklädda korgossar.

Coelestin.

Kärlekens hjerta, trons och hoppets krona,
Du nådens sol, rättfärdighetens spira,
Barmhertighetens palm och straffets svärd!
Mitt stoft för dig nedsänker sig i gruset,
Min ande hoppfull höjer sig till dig.
Vänd dig i dag med vänligt tålamod
Till landets fäder, döttrar och dess söner,
Hör talarns röst och din församlings böner!
Treenige upptag ännu en gång,
Allfader! än en enda gång
Med välbehag menlösa läppars sång!

Sång af kor-gossarne.

Inga ljufva rökverk brinna
Uti ditt hus, men tårar rinna —
Det våller, Gud, den sorg du gaf.
Brotten nådens portar stänga:
Guds stjernor öfver Sverge hänga
Som bleka lampor i en graf.
  Ej hymner höras här,
  Dem sjunga englars här,
  Sjunge helgon!
  Ej ärans mått
  Blef stoftets lott.
Vi prise ej; vi bedje blott.

Trösta, herre! fosterlandet:
Knyt till igen det brustna bandet
Imellan dig och kung och folk.
Landsförvis den tomma flärden,
Förbanna hatets tungor, svärden,
Förslösa svekets lömska dolk!
  O! lugna stormig tid.
  Gif enighet och frid,
  Fridens fader!
  Se till vår gråt,
  Vår synd förlåt,
Och såsom fordom följ oss åt!

Coelestin.

Väl herrska andra herrar öfver oss,
Men vi, som helige profeten säger,
Vi tänke blott på herran och hans namn,

Der tankens forskning når sin trygga hamn,
Och känslans strid sin salighet, sin hvila.
Bedrägligt är det lugn, som tiden skänker,
Ett stormarnas och qvalens stillestånd,
Att hemta kraft till en förnyad kamp,
En dofhet dag, då åskorna sig samla —
Och ho är den profet, som oss förkunnar,
Hur länge än i detta arma land
De hålla tyst? O! fordom var vår Svea
Ett manligt lejon, med *en* gyllne krona,
Som låg så fromt, men starkt vid korsets fot,
I glansen af sanct Petri höga krona.
Det låg, men sof ej: hvilade, men styrde.
Men slöto sig till slummer ock dess ögon,
Så ilade från Vaticanen ned
En nådens eller bannets klara stråle,
Som tände modet och gaf kraften sans.
Tre hufvuden har nu vårt rikes lejon;
Men kronan är blott *en* och odelbar,
Och derför vill man henne sönderslita.
På ingen jordisk tron ännu har sutit
Treenighetens sälla majestät;
Treenigt blott är himlens herradöme.
O, denna kamp — ett rysligt brödrasplit —
Går som en vådeld öfver land och rike,
Och nöd och armod, stridens bleka döttrar,
Gå med förbannelser från dörr till dörr,
Och vredens svärd på aftonhimlen brinna,
Och strida floder utaf fasa-stelna,
Och hämmas i sitt lopp; ja, kyrkan sjelf,
Hon, fridens moder, mellan flammor står,
Och ropar sina ve och ve förgäfves.
Det syns som Petri nyklar ej förmådde
Mer läsa upp den slutna nådens port.

Bedragoms icke af det lömska lugn,
Som smekt vårt hopp i dessa sista dagar,
Och prisom ej vår dygd och våra böner,
Att de Guds vredes hämnarsvärd försmält
Och plånat ut rättfärdighetens dom.

(Han utsträcker sina händer mot Torkel Knutsons monument.)

Ty se — jag ser, och hvad jag ser, förkunnar,
I templets famn en vålnad utan hvila,
I grafvens djup ett hjerta utan ro.
O se — jag ser, och hvad jag ser, förkunnar,
Att *Torkel Knutsons* ande går och vandrar
Kring fosterlandets bygder och dess namn
Är *hämnd* — och när det vilda namnet nämnes,
Så bäfva himlarna och jordens krets,
Blod sitter än på denna pansarskjorta,
Oskyldigt blod kanhända — det vet himlen —
Men det vet jag och hvarje redlig man,
Att orättvist det flöt för bödelsvärdet.
Och se — jag ser, och hvad jag ser, förkunnar,
Att denna hämnd, som sina offer söker,
Skall finna dem. O! hvad du gör, gör snart,
Du fordom starke, vördnadsvärde hjelte,
Nu blodiga och fruktansvärda skugga!
Kräf ut din rätt på dem, som dig förföljde,
Gör dem till stoft, som dig i stoftet böjde,
Och när du hämnat dig och sänkt ditt svärd
I glömskans djupa flod, den tysta floden,
Som majestätisk följer tiden efter,
Och slukar ett århundrade i sender,
Gack då med frid, och lyft så upp din hand,
Välsignande ditt gamla fosterland.

(Han nedfaller på knä och betäcker sitt ansigte.)

Sång af tre kor-gossar.

Gudars gud och kungars konung,
Vredens härar undertryck!
Lindra du med nådens honung
Straffets bittra isopsdryck!
Svärden såra,
Rista död i menskans hjerta;
Men med en odödlig smärta
Kan din vredes ljungeldsblick
Menskosjälar genombåra.
Ingen flög till stjernors möte
Undan den: i jordens sköte
Ingen honom undangick.

De tre andra kor-gossarne.

Icke kan ormens
Giftiga tunga
Såra den unga
Liljan på marken;
Hon fruktar ej den.
Hväsa än stormens
Flygande drakar aldrig så vilda,
Kommer den milda
Dufvan till arken
Dock lyckligt igen.
Så när hämnden hviner
Öfver eldruiner,
Far dock blixtens flamma
Oskulden förbi.
Kärlek står, den samma,
Lika hvit och fri.

Alla.

Lugna, fader! lifvets bölja,
Låt ej stridens örn förfölja,
Mördande, den rena, ljufva,
Oskuldsfulla fridens dufva,
Som oliveqvisten bär!
Herre, herre! skilj de tvänne,
Störta honom, rädda henne:
Låt din dufva hvila här!

(Ett ögonblicks tyst högtidlig andakt. Coelestin uppreser sig, gör korstecken öfver folket och går ut, åtföljd af korgossarne. Församlingen strömmar efter, så att slutligen ej flere i templet qvarstanna, än)

Birger, Brahe, Ingeborg och Birgitta.

Birger.

Högtidligt ljöd den fromme mannens röst
Som dombasunens stämma, och det syntes
Liksom en högre, omotståndlig makt
Dref profetians ord ifrån hans läppar;
Ty sällan höres väl en andlig man
Så öppet hylla Torkel Knutsons minne.
Men hvad för klerken i en andaktsstund
Hänryckningens ingifvelse förkunnar,
Det skådar statens man med sitt förstånd.
Han läser i historiens öppna bok,
Som är rättfärdighetens höga dom
I rättegången mellan ljus och mörker:
»Att enär brödrahatet är en eld,
»Som icke släcks af hela verldens vatten,
»Alltså den släckas må med blod.» Och åter
Uppå ett annat blad stå dessa ord:

»När tidehvarfvets luft af brottens ångor
»Blir alltför het, ohelsosam och tung,
»Så skapar den sin rening: hämndens åskor,
»Och åskorna, till tidehvarfvets skräck,
»Slå ned, och drabba, enligt lagen, först
»Lystornen uti staten, maktens herrar,
»Emedan deras krönta hjessor stå
»Så nära himlens hvalf, emedan guldets
»Metall i kronan blixtens stråle lockar.
»Men renar icke denna rening nog,
»Och varnar denna varning ej tillfyllest,
»Så härje blixten hyddorna och fälten,
»Och göre så af folket och af landet
»Ett enda stort, förfärligt bränneoffer,
»Åt menskligahetens enda sanna helgon,
»Som heter *evig rätt* och *evig lag*».
Jag dyrkar detta helgon. Fridens blomma
Bär det i hand, och ärans stjernebindel,
Med klart, men prunktlöst och ofärgadt ljus,
Omgifver skönt dess marmorhvita panna.
I denna tid, liksom i fordomtimma,
Kan redligheten ej två herrar hylla
Och ännu mindre tre. Jag går, som förr,
Min lugna gång dit samvetet mig bjuder,
Och här i templet, invid denna graf,
Som gömmer Torkel Knutsons stora hjerta,
Som slog så mäktigt, likt rättvisans ur,
Att kommande århundraden det höra,
Här vill jag, vördande, i stoftet bedja,
Att *rätt* må ske, och sedan glad uppstå,
Att handla fritt och för det rätta strida.

Ingeborg.

Jag vördar ock rättvisans majestät,
Mer stort än ljuft och mera högt än skönt:
Men för dess åsyn blott mitt hjerta bäfvar,
Och, minnandes sin svaghet, egnar henne
Ej kärlekens, men fruktans hemska dyrkan.
Och hvem kan väl bestå inför den höga,
Oblidkeliga domen i dess blick?
Men är det i försynens råd beslutet,
Att hämndens rätt skall blöda ner vårt land,
Och brodertvisten blott med död försonas,
Fall ned med mig, min dotter! bed med mig
Om nåd för den, som räddade vårt lif,
Den ädle, ridderlige hertig *Erik* —
Vårt lif, Birgitta! ty ännu jag bar
I moderskötet dig, när under färden
Imellan Calmars strand och Ölands kust
Mitt skepp, mot klipporna af vågen slungadt,
Förgicks, och döden räckte upp ur djupet
En iskall famn, att sina offer hemta.
Re'n fattade han mig — men se! då kom,
Landsflyktig sjelf och jagad ut i verlden
Af ödenas och hafvets dubbla storm,
Prins Erik, stark som segern, mild som friden,
Och vågade sitt lif, mer värdt än mitt,
Och kämpade om mig med dödens makter,
Och med ett högre bistånd kampen vann.
Jag dyrkar nådens sköna, milda engel,
Som icke sitter högt bland stjernor stilla
Och vill att allt skall höja sig till honom,
Men i en guldsky sänker sig på hvita
Och solbelysta vingar ur sitt eden,
Med österlandets stjerna på sitt änne,

Med tvänne dufvor slumrande på armen,
Ett himlens sändebud till jordens barn.
Här vid din fort, du helige Franciscus!
Du! nådens och förbarmandets profet,
Jag sjunker ned —
Och sänder upp min bön: om nåd — om nåd.

(Birger Brahe *går fram och knäfaller vid Torkel Knutsons graf:* Ingeborg *knäböjer vid s:t Francisci bild. Vid alterranden, midt imellan begge, vänd utåt templet, med upplyftadt bildkors, stannar)*

Birgitta.

Ja! när rätt med dödens svärd,
Uti dödlighetens verld,
Dödlighetens brott försonat,
Allt lagt ner och ingen skonat,
Sväfvar *nåden* sakta neder,
Menskligheteus milda vän,
Leende sin famn utbreder,
Och gör lefvande igen.
Höga rätt och milda nåd!
När I sluten er till samman,
Tändes flamman
Af Guds kärleks visa råd.

Öppet bref till fröken Eva.

En nerfsjuk, sysslolös poet,
(Jag bör, för att mig sjelf ej sätta
I misskredit, jag vet väl hvar,
Här inom parentes berätta
Att äfven Schiller nerfsjuk var;
Ehuru mycket deri fattas
Att man kan Schillers like skattas
Blott för den orsak skull, att man
Är sjuk på samma sätt som han —)
Som sagt — en sysslolös poet,
Som ligger i sin enslighet
Med bokhyll'n midt framför sin näsa
Men ej får tänka eller läsa
Hvad alltid helst han tänkt och läst,
För att ej bli af doktorn snäst:
Han sätter sig nu *opp*, ej *neder*,
Och skriftligen ödmjukast beder
Biblioteksförvalterskan
Och själaspisutdelerskan,
Det är: den goda fröken Eva,
Att, som hans själ ock måste lefva,
Ur bokförrådet låna få
En bok, hvarmed han spisas må.
Fritt val af vidd och ämne lemnas:
Välkommen blir den bok mig ämnas.
Blott den ej har för mycken nerf,
Är måttligt rolig, måttligt kärf,
Och helst af den beskaffenheten
Och ljufveliga lättsmältheten,

Att utan alltför stor förlust
En hälft af innehållets must
Kan fastna qvar i Oscars näsa
När honom täckes för mig läsa.
Förlåt att jag härmed besvärar;
Men vilda fantasiers härar
Från alla håll bestorma mig,
Om tanken, som i hjernan brinner,
Ett yttre föremål ej finner,
Hvar vid han lugn kan fästa sig.

När mina svaghetssynder vika,
Och frisk och fri jag träda får
I poesiens gård, den rika
Produkten af en evig vår:
Der Tasso, Schiller, Shakespeare, Göthe
Vid en hesperisk majvinds sus
Förföriskt komma mig till möte
Med sina skapelser af ljus,
Då skall den fröjd jag nu försakar,
Der jag vid midnattslampan vakar
Med mina tankars trupp i krig,
Än mer ambrosiskt smaka mig.
Då, full af tacksamhet för all den vård jag njutit,
Vid minnet af den tid, som pinat och förflutit,
Då jag var grymma nornors slaf,
Jag minnas skall den bok er hand behagat sända,
Ja! jag skall kunna den från början och till ända,
Om ej för bokens skull kanhända,
Dock visst för hennes, som den gaf.

Tystnad.

»Heliga tystnad!
»Död uti lifvet!
»Lif uti döden,
»Forskningens moder,
»Diktningens källa,
»Skydda min frid!
»Rädda min ande,
»Undan det tomma,
»Rysliga hvimlet!
»Lägg dina varma
»Snöhvita vingar
»Öfver mitt hjerta,
»Söf det, o söf,
»Att det må tiga,
»Att det må hvila,
»Tiga, som vågen
»Tiger i stiltje:
»Hvila, som barnet
»Hvilar på dansen.
»Heliga tystnad!
»Död uti lifvet,
»Lif uti döden!
»Gif mig din frid.»

Tyst var den första
Menniskans tanke,
Tyst var den första
Menniskans bön.
Tyst var den tjusande
Friden i Eden.
Blommorna drucko
Daggen och ljuset, —
Daggen och ljuset
Föllo ju tysta
Ned ifrån himlen.
Lugna och stolta
Spirade träden
Upp mot det blå:
Kröntes af solens
Tysta och rena,
Eviga sken.
Strax med det första
Ljudet i verlden
Oskulden dog.
Falsk var den första
Vispiga vestan,
Som så beställsamt
Hviskade joller i
Blommornas öra:
Och uti trädens
Löfvade grenar
Sqvallrade först.
Falsk och förrädisk
Hördes ju ormens
Hväsande tunga:
Så med de första
Ljuden i verlden
Oskulden dog. —
Grym var den första
Nordan, som grumlade
Verlds-oceanens
Speglande rymd.

Vild var den första
Tordön, som splittrade
Ekarnas kronor.
Vildare hördes
Dånet ur malmen,
Menniskoödarn,
Sorgernas källa,
Afgrundens son.
Ren med det första
Bullret i verlden
Fridens olympiske
Genius dog.
Renast är kärleken
Innan han talar:
Skönast är dikten
Medan han hvilar
Tyst uti skaldens
Glödande barm.
Ädlast är dygd, som
Sig sjelf ej besjunger:
Tiger och handlar
Mäktigt och tyst:
Lidandet ädlast
Då det ej klagar —
Tiger och dör.

Heliga tystnad!
Älskade pilgrim
Från de förklarade
Andarnas land!
Är du en främling
Här i den vilda
Stormande verlden,
Är du föraktad af
Menniskans slägte,
Dröj dock — o dröj!
Sätt dig så stilla
Ned vid mitt läger,
Gif mig en tanke,
Gif mig en härlig
Bild af det väntade
Eviga lifvet:
Heliga tystnad!
Död uti lifvet,
Lif uti döden,
Gif mig din frid!

Hjeltebröderna.

På Alhamras myrtenlunder
Glöder middagssolens brand.
Hourin njuter hvilans stunder,
Stödd med kinden mot sin hand.
Utanför på fälten

Strides lif för lif.
Främst går unge hjelten
Ismael kalif.

Men för korsets ära strida
Johan här och *Pedro* der,
Än invid hvar andras sida,
Än hvar en framför sin här.
Ungdomen dem kröner:
Gladt de kring sig se.
Såsom Ledas söner
Sköna äro de.

Prinsar af Castilien båda
Äro de, och götiskt blod.
Ingen möda, ingen våda
Fruktar deras brödramod.
Fastän striden blandar
Göt med musulman,
Deras stolta andar
Finna dock hvar ann.

Ismael dem varse blifver,
Kända väl af vapnens glans
Med hvart hugg hans sabel gifver
Skördar han en segerkrans.
Döden tusen vältar
Till Tartaren ner;
Men de unga hjeltar
Han ej falla ser.

Under göres öfver under:
Väldigt stod Granadas slag;
Och Granadas gröna lunder
Derom hviska än i dag.
Blod på jorden runnit

Såsom regn ur sky.
Ismael har vunnit,
Och de kristne fly.

Men på fältet bland de fallna
Ligger fursteparet qvar.
Stilla deras hjertan kallna,
Der ett Edens värma var.
Dragna svärd och pilar
Ses vid begges barm,
Och don Johan hvilar
På don Pedros arm.

Deras drägter äro rena:
Fuktigt deras mörka hår.
Blod på svärden syns allena:
De ha sjelfva intet sår:
Fallna, men ej slagna,
Under stridens glöd,
Mildt af jorden tagna
Utan stridens död.

Ismael går ut ur tältet,
Vandrar fram i segerprakt,
Att betrakta uppå fältet
Offren, som han nederlagt.
Han sitt hufvud böjer
För de ädla två;
Men sin stämma höjer
Han, och talar så:

»Inga lansar eder rörde,
»Eder dödade ej vi;
»Men er fägrings glans förförde
»Dödens genius mild att bli.
»När han såg er, log han,

»Hejdade sitt lopp,
»Blott med kyssar tog han
»Edra andar opp.

»Då jag ej kan gifva mera,
»Grift af mig I skolen få.
»Sjelf skall Ismael plantera
»Tvänne lagrar deruppå. —
»Mansur! i din visa
»Lofva ej din kung.
»Ej min seger prisa,
»Deras blott besjung!»

Trohetssång.

(*Vid h. k. h. prins Oscars afresa från Upsala den 18 december 1819.*)

Marsch.

Snart, Oscar! är heliga stunden förgången,
Hon ilar oss undan med skyndande lopp.
Snart tystnar den fria, ungdomliga sången,
Som tolkade ofta vår fröjd och vårt hopp.
Men starkt såsom jern är det trofasta bandet,
Och ljuft som af liljor — det knöts af din hand;
Och klart som ett norrsken i fäderneslandet
Uppflammar vår kärlek med lågande brand.

Trio.

Du lemnar oss, prins! och vi måste försaka,
Men minnenas blommor uti dina spår
Vi plocka, och kommer en gång du tillbaka,
Vi fläta en krans utaf dem i ditt hår.

Som polstjernan skön uppå fästet ses blänka,
I högsätet blå med en klarare glans,
Och vänliga blickar till jorden nedsänka,
Omgifven af dyrkande stjernornas dans —
Så vakar du, furste! med strålande öga
Kring hoppets förklarade, blommiga gård:
Förr nordstjernan faller från himmelen höga
Än frukten förgår af din kärliga vård.

Trio.

Välsignelse med dig, och lycka i tiden
På färden till ärans odödliga kust!
Om icke förut, vi dig träffa i striden:
Der, Oscar! vi offre dig lifvet med lust.

Bär också vår helsning till vänsälla kungen;
Och säg ifrån oss för din härlige far:
Ännu är all strid ej i norden besjungen.
En seger att skörda ännu finnes qvar,
Vi vilja mot flärden i härnad uttåga,
Och ropa till kraften: statt upp! det är dag.
Carl Johan! och *Oscar!* i kärlekens låga
Vi härde vårt svärd till det väldiga slag.

Trio.

Och sedan, i skuggan af segrarnas lager
Skall klinga bland harpslagen frihetens röst,
Och äran, den gamla, som östansol fager,
Slå läger i ungdomens klappande bröst.

Det eviga binds ej af tid eller öden,
Och kärleken räknar ej timmar och år,
Och lika förtrolig med lifvet och döden
Vid älsklingens sida så bergfast han står.
Vår Oscar! en borg kring ditt hjerta vi ställa:
O, vore den mäktig, som trogen och varm!
Ett lofve vi, Balder! vill Öder dig fälla,
Först pilen skall gå genom tusendes barm.

Carl Johan.

Det råder fröjd kring berg och dal,
När folket ser sin kung;
Det tänker på de segrars tal
Han skördade, som ung:

Och på den lager, som han skär
I ålderns dagar än.
Den lagern skön som äran är,
Och *kärlek* heter den.

I krig som frid vår konung haft
Ett majestätiskt skick.
Uti hans hjerta lågar kraft,
Och snille i hans blick.

Med fadershand i Skandiens bygd
Han skipar lag och rätt.
Hans mildhet är hans skönsta dygd,
Och den gör kronan lätt.

Ty råder fröjd kring berg och dal
Hos gammal som hos ung,
Från kojan och till festens sal,
När folket ser sin kung.

Och stormen häfver upp sin röst,
Och tiden blifver vild.
Betrakta, Svea! då, med tröst,
Din ädle konungs bild.

Med riksbaneret i din famn,
Mot orätt, våld och flärd,
Gack ut och strid i ärans namn
Och med *Carl Johans* svärd!

Oscar.

Skön är rösten, som ur sagan talar
Om vår *forntids* bragder. Äran bor
Stolt i våra gamla kungasalar
Och i våra tysta tempel-kor.
Stoftbehöljda hjelmar, svärd och pansar,
Multna fanor, segrande banér,
Döda hjeltar, friska lagerkransar
Oscar der med vördnad ser.

Trygt vår *samtid* älskande sig sluter
Kring sin forntid och sitt kungahus:
Fridens lugn i stormens dagar njuter,
Lyst af ärans och af minnets ljus,

Sveas konung, om än stormen skakar
Sina vingar, oss ej öfverger.
För sitt rikes väl han troget vakar: —
    Oscar det med kärlek ser.

Och när Svea på sin *framtid* tänker,
Kastar hon sig trygg i hoppets famn.
Invid nordens stjerna härligt blänker,
På dess blåa himmel, *Oscars* namn.
På hans panna har naturen skrifvit
Oss ett löfte. Han skall hålla mer:
Och af allt hvad oss *Carl Johan* gifvit,
    Svea helst på *Oscar* ser.

Forntid, nu och efterverld tillhopa —
Dessa tre för Svea äro ett.
Hon är stark och pröfvad: och Europa
Med beundran dess troféer sett.
Svea sina minnen ej förglömmer,
Rädes ej för dagens larm och dån,
När hon blomman af sin kärlek gömmer
    Åt *Carl Johans* enda son.

Pantheon.

1.

Raphael.

Engeln Raphael satt i himlen och målade frälsarn,
Lyftad på moderns knä: båda en tjusande bild.
Himmelens morgonrodnad han tog, och göt öfver
    kinden;

Men öfver pannan han göt himmelens hvitaste ljus.
Gud det såg, och gillade det. Han sade till engeln:
»Raphael! taflan är skön; himlen behöfver den ej.
Far till jorden, som länge är skild från de heligas åsyn!
Väck min slumrande jord med dina bilder igen.
Måla en himmel i stoftet, och tänd i de dödligas hjertan
Skönhetens heliga eld, kärlekens andakt igen.
Dröj dock ej länge der. Mig gläder din åsyn. Jag älskar
Dig som den skönaste ros, flätad i englarnas krans.» —
Raphael kom, omstrålad af all sin eviga fägring:
Målade himlen — och ung vände han åter till Gud.

2.

Shakespeare.

Skaldernas ära, beundrande står en verld vid din urna,
Står och beskådar sig sjelf i dina skapelsers verld.
Du en skapare var; ty hvad har lifvet och döden
Fruktansvärdt eller skönt, starkt eller löjligt och svagt,
Som du ej födde på nytt i oförgängliga bilder?
När till Olympens höjd, till det odödligas tron
Snillets gudomliga storm dig lyfte på mäktiga vingar,
Eller du sänkte dig ned, buren af snillets sefir,
Öfver en tjusande dal, bekransad af myrtnar och blommor,
Stor i det höga du var: mild i det sköna du var.
Fast du beskattad blir af yngre, ringare andar,
Fast i din rosengård betande dragare gå;
Aldrig du uttömd blir. Ett evigt, gyllene Peru,
Trotsar din blomsterverld tiders och menniskors hand.

3.

Michel Angelo.

Stum låg antikens konst begrafven i marmorklippan;
Ingen, se'n Grekland dog, såg hennes anlet ännu.
Engeln Michael kom med väldiga svärdet i handen
Och med sin lågande blick och med sin seniga kraft.
Klippan han klöf — skulpturen stod upp, förklarad
och nyfödd.
Södern hon älskade först: blomstrar i Skandien nu.

4.

Kejsar Fredrik II.

Hannibal lik, som kämpade starkt mot den verldsliga
hydran
Rom, och på lagrarna föll, fäld af en ringare man,
Alperna öfvervandrade du mot den andliga hydran
Rom; protestantiskt stor, såg du din seger dock ej.
Väldiga andars seger är lång: den hinner ej slutas
Medan de lefva; den går djup genom åldrarna fram,
Och de kommande sekler och slägten, som njuta dess
blomma,
Kröna med ärans krans smädade hjeltarnes stoft.

5.

Alfieri.

Mandomens kraft låg öppen och ren på din jupiters-
panna:
Snillets olympiska eld brann i din heliosblick.

Dikten och handlingen stredo om dig, när du föddes
i verlden;
Dikten eröfrade dig, stora, herculiska själ!
Handlingen skulle du burit så lätt som örnen sin
vinge:
Trots att du Hercules var, dikten en atlas dig blef.

6.

Talma.

Regulus, Sulla, Hamlet och Manlius Capitolinus
Cæsar och Mahomed föddes å nyo med dig:
Trädde på banan fram i undransvärda gestalter;
För att ej födas mer, dogo de åter med dig.

7.

Schiller.

Idealet med brinnande själ han sökte förgäfves;
Men idealer ändå finna vi nu i hans verk.
Känn hans odödliga verk: af hans inre de äro en
spegel,
Återstråla en skön bild af den renaste själ.
Dristigt och mildt på en gång i majestätiska vågor
Känslorna hvälfva sig fram öfver idéernas djup.
Allt är så älskansvärdt. Europa beundrande tvekar,
Hvem som bör älskas mest, sångaren eller hans dikt.

8.

Herder.

Härliga palm på diktens oas i tidernas öken:
Enkel och frisk och hög står du med kronan i skyn:
Sprider den svalka omkring, som du sög ur bildningens källa,
Hon, som med lifvande våg sköljer din kärnfulla rot.
Aldrig så het en vandrare var, så trött utaf färden,
Att i ditt skygd han ej fick frid och hugsvalelse nog.
Klar Orientens sol på din hjessa kastar sin flamma:
Mildrande delar du ut ljufliga strålar af den.
Sjelf, Asaria lik, du sjunger din lofsång i elden;
Eld, det eländigas död, är det fullkomligas lif.

9.

Napoleon.

Domare tid! när du väger hans dygd och väger hans rykte,
Och om du ser, att hans dygd mer än hans rykte är lätt:
Lägg då Europas kraft till det senare, men till den förra
Kasta hans segrande svärd! Väga de då icke jemt?

10.

Byron.

Menniskokärlek och menskoförakt och låga för frihet,
Kamp mot våg och storm, stolthet och vekhet och kraft:
Handling för menskligheten och sång, hög sång för naturen:
Så var ditt lefnadslopp, Harolds förvånande skald!
Sist vid parnassens fot en sömn på odödliga lagrar —
Byron! sjelf du dem skar; *Hellas* beredde dig dem.
Stridande hyllar hon dig: hon lidande står vid din urna,
Och i hvar segersång sörjer och prisar hon dig.
Stum jag dig gråter, och fröjdar mig af dina lefvande sånger:
Vore mitt ord en blixt *), skulle jag sjunga ditt lof.

11.

Gustaf Wasa.

Yngling! eho du än är, som redligen verkar och strider,
Verkar för sanning och rätt, strider för kommandes frid!
Krön dig ej sjelf förr'n kampen är slut med krans eller krona,

*) And were one word a lightning, I would speak.
Childe Harold. Canto III.

Sjernbeströ ej din väg, innan du vandrat den ut.
Se på solen: hon går sin blå, sin härliga bana
Majestätisk och tyst, spridande värma och ljus.
Men när hon vestern nalkas och der bereder sin hvila,
Lägger hon kronan af guld öfver sin skapelse ned:
Och när hon döende sjunker, hon minnets förklarade stjernor
Strör öfver fästet ut: så blir af natten en dag. —
Eller ock lyft din blick till *Wasa*, som räddade Sverige. —
Kröntes han, innan han krönt sjelf sitt odödliga verk?
Skåda hans bild, och betrakta hans själ i historiens spegel
Lyst af det strålande ljus han öfver Skandien tändt.
Böjer sig då ditt anlete ej till ödmjuk beundran,
Klappar ditt hjerta ej stolt — visa ej dagen ditt svärd. —

12.

Don Rodrigo Diaz.

Chevaleriets spegel du var och fienders vördnad,
Härliga campeador! aldrig besegrade Cid!
Spanien, så länge det ridderligt var, besjöng dina bragder,
Offrande lager och palm öfver din dyrkade graf.
Nu ingen graf *har* Spanien mer; det *är* blott sin egen:
Verlden beklagande sett, att det en hjeltes ej är.

13.

Richard Lejonhjerta.

Till det förlofvade landet drog ut otaliga hären:
Främst gick korsets baner: lejonet framför sin här.
Stolt i sin väldiga ram det bar herculiska klubban,
Slog legionerna ned, krossade murar och torn.
Väl Victorian skulle bekrönt korstecknade hären,
Hade den segrat blott öfver sig sjelf och sitt split.
Lejonet såg Jerusalem ej. Den starke blef sluten
Lömsk af de svaga i band; men på sin tron fick han dö,
Och när han dog rann upp på det himmelska fästet en stjernbild:
Klar och betyningsfull strålar i natten dess glans.
Greklands genius, se upp! — Ett *lejon* med brinnande *hjerta*
Trampar en *hydra* till döds: strider med *kräftan* ännu.
Så gör ock du. Strid fort, med blicken riktad åt höjden:
Lysande bilderna der blifve dig varning och tröst.

14.

Calderon.

Himmelska genier sväfvade ned på strålande vingar
Öfver Hesperiens dal, blomsterbekransad och skön.
Liljor och rosor och alla de tusende skiftande blommor

Plockade de, och deraf tände ett doftande bål.
Leende mildt och dansande lätt kring offret, de sjöngo
Heliga hymner till Gud, jungfrun och menniskans son.
Som diamantens stråle så klar steg lågan åt höjden:
Lent en ambrosisk vind hviskande lekte med den;
Men utur lågan flög en fenix, i brinnande färgprakt,
Satte sig uti en hög blommande lager och sjöng.

15.

Bellman.

Egne, odödlige skald! Du vist dåraktige Fredman,
Säg, hvar din lyra är gömd, att jag må spela ditt lof.
Mången var mer kanske i *dikten*, och större i *sången;*
Ingen förenat som du diktens och sångens behag.
Sedd mot en leende grund af naturens yppersta fägring
Dårarnas carnaval mästerligt skildrade du.
Hagas förtrollande nejd, Brunnsvikens speglande yta,
Loföns stolta natur fylde din skapande själ
Med oreader och sylpher och elfvor och hamadryader,
Och vid din lyras klang glädtiga dansade de.
Yppig din fantasi i Stockholms prisade Djurgård
Släppte satyrer i mängd, lifvade dalar och berg.
Nu är du död — och din verld med sin skapares lif har försvunnit,
Tystnad på festen följt: tystnad i konst och natur.
Hagas idylliska slott står än på stranden och tiger:
Svarar ej mer din sång, svarar ej flöjternas ljud.
Hagas elysiska lund vid vestanvindarna suckar
Gustaf den tredjes namn — suckar ock, sångare, ditt,
Djurgårdsnejderna blomstrande stå och vänta ditt tempel,

Vänta din kransade bild; år få de vänta ännu.
Lyckligt, att sjelf i skaldernas verld du reste ditt tempel!
Fosterlandet ej har råd till ett minne åt dig.

Basreliefer

på

Lord Byrons urna.

Der minnets flod i lagerskuggan rinner,
Och näktergalen, gömd bland myrtnar, slår,
Albasterurnan vandrarns öga finner,
Som klar och snöhvit i ett tempel står.
En helig eld i urnans sköte brinner,
Och doft från capitelens liljor går.
Och bilderna, som minnesvården pryda,
Försöker vördnadsfull min ande tyda.

I.

Skaldens bild.

Ur halflyckt öga sångens blixtar ljunga,
I diktens djup den sänkta blicken ser.
Och dina lockars svarta åskmoln gunga
På ljusa pannan skuggor upp och ner.

At tiden ler du — dina läppar sjunga
Naturens sång dess skönare och mer,
Åt ödet ler du, trotsande din smärta,
Som Promethevs, när gamen åt hans hjerta.

II.

Euterpe, med lyran.

Jag inga gåfvor gifver åt den döda,
Allt hvad jag skönast eger har du fått.
Hvad ingen köper med en lefnads möda,
Blott med en kyss af mig blef skaldens lott.
Och den, hvars läppar vid Euterpes glöda,
Tar inga skänker mer: han skänker blott.
Nu vill jag spegla mig i sångarns ära,
Hans lof förkunna och hans lyra bära.

Din lyra klang ej blott; hon brann i lågor,
Som du, i eld hon lefde och hon dog.
Fastän mot saulshjertats storm och plågor
Ditt snilles davidsharpa knappt förslog,
Har nu med fröjd på alla vilda frågor
Den milda dödens demon svarat nog.
Som Orphevs här du kunde verlden tjusa,
Men ock en verld förstena som Medusa.

De små ha sagt, att Manfred, Conrad, Lara
Betyda dig, din brottslighet, din strid.
Hvi få de ej belysta bilder vara
Af mannalifvet i vår egen tid?
Som hvita ljus, i stormen mera klara,
Stå dina qvinnor fram och stifta frid.
Och lemna mannen, trogna vid hans sida,
All annan ära, utom den att lida.

För dina händer ljöd naturens lyra
Så högt och varmt som ynglingshjertat slår,
Och, som Terpsichore i hänryckt yra,
Förtjusning dansade i sångens spår.
Din egen solvagn djerft du visste styra,
Och hvar han sken, uppblomstrade en vår:
Och kom ett moln och strålarna betäckte,
Som blixt sig skönheten kring rymden sträckte.

III.

Nikitas med korsfanan.

Apollo lik, med lagerblad i håren,
Till Hellas kom han strålande och ren:
Och för hans blick, en morgonsols om våren,
Halfmånens skifva tappade sitt sken.
Och Python hann ej mer än räkna såren,
När pilen ur hans gyllne båge hven.
För friheten, det heliga, det ena,
Han sång och handling visste skönt förena.

En gång, o philhellen! jag ser dig åter,
När dödens frihetskrans blir mig beskärd.
Din bortgång derföre jag ej begråter;
Ty du är offer, men ej tårar värd.
En hecatomb jag dig bereda låter
Af ottomaner, fallna för mitt svärd.
Det svär jag vid din ärofulla bana,
Vid hoppets kors och Hellas's blåa fana.

IV.

Kör af grekisk ungdom

(i sorgdrägt).

Hängången är du till de sällas salar,
Af dina egna strålar lyst i hamn.
Men såsom örnar och som näktergalar
Bo dina minnen qvar i Hellas's famn.
Och när en gång, bland fria berg och dalar
Vår sista seger tar vår frid i famn,
Då vilja vi, vid ungdomsfriska dansar,
Dig offra förstlingen af vårens kransar.

Till Almlöf*).

Med tacksamt minne dig en sång jag räcker,
Du Melpomenes dyrkare och hopp;
Du, som historiens hjeltar återväcker
Till synligt lif ur deras grafvar opp.
Jag såg med fröjd den prakt, hvari du lyste
Som *Lei'ster* i Elisabeths palats:
I *Lei'sters* qval jag hörde dig och ryste
På dödens skådeplats.

Om Schiller lefvat än och sett din smärta,
Din stolthet, dina ögons glans, din gång,

*) I anledning af föreställningen af *Maria Stuart*, den 4 mars 1825.

Du hade fått, ur djupet af hans hjerta,
Till lön i dag en härligare sång.
O! då du kunde Lei'ster så förklara,
På hofvets himmel blott en meteor —
Hur väldig skulle du som *Macbeth* vara,
Som *Wallenstein* — hur stor!

Naturen gaf dig, hvad ej mödor lära,
Det tragiska i blickar och gestalt.
Den moderliga gifverskan till ära,
Uppoffra allt för den, som gaf dig allt!
Gå manligt fram i lifvet och på scenen
Uppå din majestätiska cothurn;
Men böj ditt knä, som romarn och hellenen,
För konsten och naturn.

Att efter folkens, tidernas förvandling
Till lif uppväcka hvad som fordom var,
Är ej en lek, men en högtidlig handling,
Den ingen strafflöst än förnedrat har.
Ej utan strider mäktar någon finna
En väg till hädangångna hjeltars verld;
I lågor blott kan konstens *Hervor* vinna
Af *Angantyr* hans svärd.

Till mästerskapet gifves blott en bana,
Ren såsom solens väg uti det blå,
Att syfta uppåt och det högsta ana,
Men aldrig tro sig mästare ändå.
Fullkomligheten är en brud, som sakta
Sig smyger smyckad fram i festens lund,
Att ej dess brudgum henne må betrakta
Förr'n i sin vigningsstund.

Det enkla stora och det enkla rena
Din dyrkan gif! I diktens blåa elf,
Der må ditt öga skåda ner allena;
Allt skönt du der skall se, blott ej dig sjelf.
Flyg *Talmas* mål med ungdomskraft till möte,
Med varm förhoppning och med stilla fart,
Och när du sjunker tjust till konstens sköte,
Känn djupt och *skåda* klart!

Till Emelie Högqvist,

såsom

Orleanska jungfrun.

Johanna träder ur sin faders hydda,
När krigstrumpeten ljuder, skarp och vild.
Hon drager ut att land och konung skydda,
Med hjelm och pansar och madonnans bild.
Hon ordnar striden. Hjeltar, lagerprydda,
För jungfrun digna. Hon, så ren, så mild,
Försonar furstar, eldar landets söner:
Hon för sin kung till Rheims och honom kröner.

Den bittra kalken snart Johanna smakar,
Och qval och bojor blir dess segrars lön;
Men än hon lefver . . . Hon sin kedja skakar,
Och kedjan brister för Johannas bön.
Sist räddar hon sin kung. Än segern vakar
Kring hennes bår. — Der hvilar hon, så skön.
Det frälsta folket gråter sin Johanna;
Men himlens englar sjunga hosianna;

Allt detta har du gjort. Du *är* Johanna;
Din fana du af frälsarns moder fick.
En barnslig oskuld strålar från din panna,
Och himlens seger blommar i din blick.
Ack! ofta under ekens skugga stanna,
Och kraft och mod ur diktens källa drick!
Håll troget vakt vid ljusets tempelflamma —
Blif mer, blif större — men ändå den samma!

Då re'n kring fosterlandets berg och dalar
Ditt friska rykte som en ljungeld går,
Och när i kojor och i festens salar
Ditt namn af tusen läppar hyllning får, —
Hör ock det enkla ord, som skalden talar,
Fast litet eller intet det förmår.
Bland dem, som hylla dig och dig belöna,
Han vill med sångens liljekrans dig kröna.

Hell, jungfru! hell! gå framåt, skörda ära
Med konstens vigda fana i din hand!
»Blif enkel, som du är!» Det är en lära,
Som ljuder till dig från ett bättre land.
Blott *den* kan himlens oriflamma bära,
Som löser sig ur stoftets tunga band,
Hell, jungfru! hell! flyg ut på segerns vingar!
Hör, folket jublar och trumpeten klingar!

Stjern-sång.

I salen den blå
Som skyddande makter,
Som tindrande vakter
Vi hvitklädda stå,
Och hvarföre det,
Gud fader väl vet,
Som sitter å tronen och dömmer,
Och icke de sina förglömmer.

I tidernas morgon vi gladdes att vara
Små englar. Vi sutto i strålande krans
Kring allfaders anlet: med vingarna klara
Vi badande summo i bländande glans.
Guds klarhet är stor, och vi voro den nära:
Vi sågo den eviges himmelska prakt,
Och sjöngo i klingande sånger hans ära,
Och prisade arla och serla hans makt.

Natt låg öfver jord,
Som drake på skatten,
Och mörker på vatten,
Ej dagen var spord.
Då kom inför Gud
Serafen den höga,
Med flammande öga,
I gyllene skrud.
En svärdsklinga klar
I handen han bar:
Han kom ifrån himmelens fjerran:
Han böjde sitt knä inför herran.

Hög-engelen sade: »du, herre till ljuset!
»Som skapade allt med ett ord och en blick,
»Se ned på det sorgliga jordiska huset,
»Som form af din kraft i begynnelsen fick.
»Än daglöst och dystert i djupet det ligger,
»Betungadt af nattens insöfvande hand,
»Och sakta till dig om befrielse tigger —
»O låt mig då fara och bryta dess band.»

»Så fly», sade Gud,
»Med lågan i handen,
»Kring natthöljda stranden
»Ett lysningens bud.»
Hög-engelen for
Kring rymden den vida,
Mot natten att strida.
Den kampen var stor.
Den kolsvarta flod
Blef röd såsom blod
Af himmelska brinnande flamman:
Och häftigt de drabbade samman.

Så lika besittning af jorden de togo;
Ty ingen i striden för fienden vek,
En gräns mellan himmelens ändar de drogo,
Och slutade så sin förödande lek.
I öster den ena, den andra i vester
Nu vänta på stunden som väldet beskär,
Och fira så ömsom de segrande fester;
Men jorden dock alltid den lydande är.

Skön morgon det var,
Då, strålande väpnad,
Till verldarnas häpnad,
Hög-engelen klar

I vagn utaf glöd
Drog ut på sin bana,
Med flammande fana,
Och ljuset utböd.
Välsignelsen flöt
Kring jordrundens sköt,
Och tyst, uti ormlika ringar,
Låg natten med slokande vingar.

Men snart mot de grönskande, blommande dalar
Kom engelen närmre med svärdet i hand,
Och blomstren, dem mildare värme hugsvalar,
Nu sjönko i vanmakt för strålarnas brand.
Den trotsige kämpen sin spira uträckte,
Och ensam han ville bli herre och kung.
Hans välde allt längre och längre sig sträckte,
Allt mera för jorden hans spira blir tung.

Då vinkade Gud
Åt englarna alla,
Oss månd han befalla
Ett märkeligt bud.
Till himmelens rand
Han lät oss nedfara,
Att vakande vara,
Och skydda hans land.
Då flögo vi nid —
O! ljufliga tid
Då herran så nära vi voro:
Nu hafva vi vakande oro.

Guds ögon vi äro. När engeln sig höjer,
Och stiger på hvalfvet i lysande tåg,
Med häpnad de vandrande stjernor han röjer,
Och sänker sig snart i den vestliga våg.

Då börjas vår högtid. Vi blinka och glindra
Så vänliga ned på den slumrande verld —
Den nattliga mantel så klart vi betindra,
Och varna för engelens brännande svärd.

De resa sig då,
De heliga andar,
När natten sig randar,
Ur grafven de gå.
De hålla sin dans
I bleknade skrudar,
Och vi, deras brudar,
Dem räcka en krans.
De se sina namn,
I himmelens famn,
Som lampor så blixtrande blänka,
Och silfrande blickar nedsänka.

Vi skimrande jungfrur dem föra i handen,
I konstiga bilder på himlens kupol,
Vi låta dem lysa kring mörknade landen,
Med renare ljus än den hettande sol,
Den härliga *Lyran* så ljufliga klingar,
Den segrande *Vagnen* framrullar sin ban,
Och *Svanen* slår ut sina snöhvita vingar,
Och *Kronan* sig speglar i hafvets plan.

När engeln uppstår
Ur rosiga sängen,
På ljusblåa ängen
Med gyllene hår.
Då gråta vi ned
I blommornas kalkar,
Och tåren dem svalkar,
Fast engeln är vred,

De friskare stå,
När droppen de få,
Som speglande mildrar och filar
Sol-engelens brinnande pilar.

Väl fälla vi nu våra sörjande tårar,
Och stå vårdarinnor vid himmelens dörr;
Men hopp ha vi qvar — och hoppet ej dårar —
När eviga morgonen gryr, om ej förr,
Vi sjungande åter till herran få vandra,
Å nyo en krans till hans anlete bli:
I skönare glans få vi famna hvar andra
När oskuldens renande prof är förbi.

Till dess få vi stå
Som skyddande makter,
Som tindrande vakter
I salen den blå.
Och hvarföre det,
Gud fader väl vet,
Som sitter å tronen och dömmer,
Och icke de sina förglömmer.

Blomstrens morgonbön.

Väckt af någon andehviskning
Ur en stilla salig slummer
Under sommarnattens svalka
På den sammetsgröna kullen,
Slog jag hänryckt upp mitt öga;

Lyfte sakta upp mitt hufvud
Från naturens varma örngått.
En elysisk äng framför mig
Mildt begränsades af hafvets
Blåa, ändlöst blåa spegel,
Som sig slöt till himlens spegel,
Båda underbart förentes
Utaf österns rosenkransar.
Dunkel glans låg öfver jorden,
Icke månljus, icke solsken,
Men som solskensblandadt månljus.
O! då hörde jag från ängen
Klingande en blomsterhviskning,
En harmonika af många
Sammanstämda rosenklockor.
O! då hörde jag från ängen
Blomstrens språk: det är så sällan
Menniskan får sådant höra;
Ty dess blomstertid är ute,
Och hon är ej mer, som fordom,
På Gud faders äng en blomma.
Derför ser hon stolt mot stjernors
Hvita krans på aftonhimmeln,
Och föraktar och förtrampar
Dessa små Guds barn på marken,
Som en konstrik sultaninna
Hade stickat dem till prydnad
På sultanens, det vill säga:
På herr homo's fotamatta.
Fåfängt till de höga blommor,
Som på himlens ängar blomma,
Jordson! du ditt öga rigtar,
Om du ej de dina känner.
Du skall veta, att der ofvan
Gästa lifvets stjernekungar,

Inför hvilka all din storhet
Icke bättre är och större,
Än en blomma är för dig.
Lyssna nu med mig i gräset
På de milda toners susning,
På de milda ordens tjusning,
Som i morgonväkten flöto
Ifrån tusen blommors läppar.
Högst och klarast ljödo dessa,
Som jag från det klara, rena
Blomsterspråket öfversätter,
Skyll, om de dig ej förtjusa,
Ej på blomstren, men på mig.

Purpursippan.

Sof ej längre, öppna blicken,
Ofvan vattnet flyg i blinken,
Sköna, gyllne fjärilkung!
Låt mig hvila snart min stängel
Mot guldvingen din, du engel!
Nattens spira var mig tung.

Bröllopskammarn, klädd i purpur,
Tärnor små med gyllne facklor,
Allt är redo: bruden klädd.
Väck min Machaon med pilen,
Att han fort, som östanilen,
Skyndar till vår bröllopsbädd.

Kör.

Fjäril, fjäril, skynda dig,
Fulla kalkar vänta dig.

Natt och Dag.

O guldstund, som lyser och skymmer,
Jag sörjer när från mig du rymmer;
Af solstridens arbete trött
Jag sof i din mantel så sött.

Om *dagen* min fader jag drömde,
Om *natten* min moder jag drömde.
De stodo omkring mig så nyss:
Jag fick af dem båda en kyss.

Guds hand.

Fägring kommer, fägring går:
Hvit i fjol, är svart i år.
Ren och snöhvit alla år
Herrans hand i djupet står.

Kör.

Blomma kommer, blomma går:
Blomma fins dock alla år.

Majliljorna.

Sol! du gret en gång i morgonstunden,
Då du samm upp öfver gröna lunden;
Kanske gret du, att du ensam var.
Perleklara dina tårar runno,
Tills de denna blomsterstjelken hunno,
Der de än som liljor hänga qvar.

Glöm då ej i dag ditt ögas tårar,
Laga, att ej humlans gadd oss sårar;

Eller vill du, att i dag vi dö,
Återföd, ur Huldas tåretinder,
Under skenet af dess rosenkinder,
Oss till lif på liljebarmens ö!

Solvifvan.

Stråle lilla!
Sitt nu stilla,
Ack! hvad du kan plåga mig!
Hvi skall du så hoppa
Från droppa till droppa?
Drick vackert af alla;
De äro så kalla.
Akta, du förkyler dig.
Jag guldvifva
På guldskifva
Valda drycker bjuder dig.
Varmt hafver jag innan:
Den grönskande hinnan
Omkring oss vi sluta.
Vi leka och njuta,
Stråle lilla! dröj hos mig.

Vestanvinden.

Bugen er, blommor! stån upp utur sängen;
Konungen träder med guldfot på ängen,
Tvån edra ögon i daggtårens glans!
Kyssen hvar andra, och börjen en dans.

Kör.

Gyllne gud och konung höga!
Krans i hår och tår i öga

Främst din rosentärna bär.
Tårar, kransar ha vi alla,
Dem du värdes dina kalla:
Blomsterlif ett tårlif är.
Men när himmelsklockan klämtar,
Ur det blå din vingspets flämtar,
Fyldt är blommornas begär.
Sjungande vi dansa alla,
Tårarna från ögat falla:
Blomsterlif ett fröjdlif är.

Violen.

Vaken är mannen på kullen,
Reste sig nyss upp ur mullen:
Jag är rädd och gömmer mig.
Skuggan går sakta framföre,
Skjuter som moln här utföre;
Jag är rädd, och här blir krig.

Flera blommor.

Solen får ej på oss lysa:
Vi få stå i moln och frysa.

Purpurrosen.

Skuggan skrider snart förbi.
Var ej ifrig, Zephir lilla!
Sätt dig här så tyst och stilla.
Se'n han gått, så dansa vi.

Vestanvinden.

Se'n jag en gång dig har kysst,
Blir jag som fisken så tyst.

Kör.

Var tyst! Var tyst!

Steg så Anadyomene,
Dagens ljus och blomstrens fader,
Praktfull upp på blåa banan,
Att sin skapelse beskåda.
Och jag sjönk på knä i gräset,
Blef en prest i solens kyrka
Och i blommornas församling.
Undersamma blomstren stodo,
Lyssnande till bönen, sången,
Tittade fram om hvar andra,
Med halföppna, blida ögon,
På den underlige sångarn.
Här och der ett blad sig rörde,
Blomma slöt sig tätt till blomma,
Hviskande: allt högre, högre,
Hviskningen i toner byttes.
Nu flög vestan upp ur famnen
Af en yppig nyfödd törnros,
Spelande med skära vingar
På naturens eolsharpa,
Sväfvande upp öfver ängen,
Som en dufva öfver Zion.
Och då dansade och sjöngo
Skönt, i klara himmelsbågar,
Alla blommorna i dalen.
O! det var en härlig ottsång
Fader, fader utan like!
Skänk mig i ditt underrike
Mången högtid såsom den!

Skaldens död.

Nu är det natt. Djupt ned är solen runnen,
För mörkrets spöken och dess stjernor rädd.
Den unge skald, med dödens kyss på munnen,
I helig tystnad blundar på sin bädd.
Han bidar tåligt, snart är kransen vunnen,
Han är i grafvens brudgums-skjorta klädd.
Ett snöhvitt ljus står vakt invid hans läger,
Som flammar klart, och nattens timmar säger.

In trädde i förklaringshyddan sakta
De få beståndande i lust och nöd,
De satte sig att än en gång betrakta
Sin mästarbroders anlet, för'n hans död.
De voro vane, att så noga akta
På hvad han sjöng och talade och bjöd.
Nu ville de hans sista ord förvara,
Att dem till tröst i lifvets qväll bevara.

»J lefvande! jag frågar: *hvad är lifvet?»*
Så skalden: tyst var brödernas förbund.
Det var ej sorgens barn att lösa gifvet,
Hvad ingen löst på hela jordens rund.
Stod svaret än med blod i hjertat skrifvet,
De ingen fråga väntat denna stund.
En skön Johannes, närmast skaldens hjerta,
Hof upp sin silfverröst, med tystad smärta:

»Du höge broder! ho kan lifvet måla,
Då döden står bredvid och orden hör?

Allt fagert lif, ehur det än må stråla,
Är intet värdt, om tiden det förstör;
Det eviga kan inga kedjor tåla,
Och det är lif, som ej i döden dör,
Och fast mitt hjerta snart blir öfvergifvet
Det tror på dig, och vet, att du är lifvet.

I detta rum, bredvid din bädd jag finner
En bild, som säger mig hvad lifvet är:
Se detta ljus, som uppå bordet brinner,
Så hvitt det står, som drägten skalden bär.
Det flammar uppåt, småningom försvinner,
Det lyser verlden och sig sjelf förtär.
Snart smälter du din hvita bojas plåga,
Och fri mot höjden flyr, du lifvets låga!»

»I bröder! *hvad är döden?»* Skalden sade
Och reste sig uti sin bröllopsskrud;
Ett evigt lif uti sin blick han hade,
Af tjusning sväfvande var stämmans ljud.
De trogne bröder händren sammanlade,
Och hviskade: »han dör ej, han är gud».
»Och — hvad är döden?» återklang hans fråga —
»En droppa olja, spild på lifvets låga.»

»I bröder! dödens galla rör mig föga,
Hon hinner ej den friska kraftens märg;
Ty palmen ståndar skön uppå det höga
Evinnerliga lifvets oljoberg,
Och oljan dryper ur dess blommas öga
Med honungsötma och med ljusets färg:
Hon släcker först, se'n härligare tänder,
Och så bär Gud sitt ljus i egna händer.»

Om ljuset slocknade. Det stod förfruset,
Mörkt blef det: tyst Johannesbrodern gret,
Men hvadan kommer detta nya ljuset,
Som himlens portars klarhet sig uppslät? —
En stjerna blickar in i sorgehuset,
Och rundt omkring med sken beglänser det.
Dess strålar kysser skaldens lik så gerna,
Som ligger der och ler imot sin stjerna.

En Klosterbroders äfventyr.

(Fragment.)

En vacker dag, i augusti månad,
Då söderns sol omfamnar söderns land
Med all sin kärleks högsta brånad,
Och med sin himlaburna stråles brand
Befruktar jorden, att hon lägger ägg:
De gröna drufvor och de purpurröda
Granater mogna och oranger glöda:
Allt drifs af värmen: kapucinerns skägg
Blir bördigt: fikonet blir brunt och spricker,
Och myggan gnäller fint och flugan sticker: —
I augusti, ja! en vacker dag,
På morgonstunden, medan solens strålar
Än kyldes af i daggens silfverskålar,
En kapuciner-broder af det slag,
Hvars ungdomseld ej kapuchongen döljer,
Och som en verldslig skön och välväxt kropp
I andlighetens grofva mantel höljer,
Stod rustad, ifrån tå till topp,

I staden Rom, på klostergården
Vid piazza Barberini, der
För helga kapuciner-orden
Det rätta högqvarteret är.

Han stod i brun och blytung kåpa,
Med hvarje tråd så sträf, som hö,
Och utur den, så hvit som snö,
En fot stack fram. — All verldens såpa
Kan icke två en kapucin,
Som grånat i sitt kall; »ju större svin,
Dess större helgon!» så är ordensregeln; —
Men broder Placido var ung,
Och när hans helga smuts blef allt för tung,
Han tog ett hemligt råd af spegeln,
Den samma, som Narciss i fordna dar
Rådfrågade och fick orakelsvar:
En källa, gjord till spegel af naturen;
Ty annan fans ej inom klostermuren.
Ett breviarium, prydligt skrifvet,
Han bar i hand, ett rep om lifvet,
Med radband, der dock kulorna ännu
Ej lupo lätt. Se'n han tonsuren vunnit,
Den unga brodern icke hunnit,
Fastän *en* klosterdag är lång som sju,
Likt san Francescos äldre söner,
Polera dem med millioner böner.

Så Placido var rustad. Men bredvid
En ljuslätt åsna stod och hufvud hängde,
Och blundade, men stundom blängde
Åt några tistlar, som i ostörd frid
Florerade på gården. Åsnan hade
Två stora, tomma korgar på sin rygg:

Hon stod och väntade: hon stod så trygg:
Men priorn trädde fram i dörrn och sade:

»Dominus tecum! Far i frid!
»Håll tygeln väl, försigtigt rid!
»Den stolte rider lätt omkull;
»Den ödmjuk är, får korgen full.
»Den andligt rider vägen fram,
»För hem i huset rikedom;
»Den verldsligt ridande får skam,
»Och kommer hem med pungen tom. —
»Min son! din rund kring staden gör,
»Haf ögat öppet, Gud framför!
»Och bed och tigg i herrans namn!
»Och så vid solens nedergång
»Vänd åter hit, i klostrets famn,
»Till aftonstundens bön och sång!
»Låt icke satan dig förföra,
»Att några slemma snedsprång göra.» —

Så priorn.
Och sin hand han höjde,
Och korsade benediction;
Men Placido sitt hufvud höjde,
Och tackade, i undergifven ton,
I varma ordalag för äran,
För signelsen och faderliga läran.
Han satte sig, med varsamt hopp,
Imellan korgarna i sadeln opp.
Se'n åsnan han till porten körde,
Och när han red igenom den,
Han, som ett ljud af böneklockor än,
De orden i sitt öra klinga hörde:
»Den andligt rider vägen fram,
»För hem i huset rikedom;
»Den verldsligt ridande får skam,
»Och kommer hem med pungen tom.» —

Den unga kapucinerns hjerta
Blef lättare likväl hvart ögonblick;
Försakelsens och klostertvångets smärta
Utur hans minne småningom förgick.
Han brann af längtan att få njuta
Den enda dag, han rådde om.
Han hörde nöjet ropa: »kom!
Uti min famn jag dig vill sluta.»
Det lät förföriskt, lät så gladt,
Att blodet i hans ådror spratt;
Men nöjets röst ej mäktar hämma
Det eko efter priorns stämma,
Som mäktigt än i örat ljöd,
Och stillhet åt hans känslor bjöd.

Vår Placido igenom staden
Så visligt som ett helgon red.
Af hökare den långa raden
Han helsar på. Mot ett »guds fred!»
Och en pris snus ur koppardosan
Han får i bodar och på torg
Guds gåfvor nog uti sin korg.
Än styr han sjelf, än styr hans åsna kosan;
När han vill hit, och hon vill dit,
Han gör förgäfves all sin flit,
Att hennes treska hufvud vända.
Här hjelpa inga goda ord,
Ej rapp på öron eller ända.
Hon obeveklig är: hon är förgjord.
Att böner till en bovägg stamma
Är fåfängt: till en åsna likaså:
Och att en åsna piska på,
Och slå på träd är just det samma.
Går någon menniska bredvid,

Och henne jemt vid näsan leder,
Då börjar åsnan aldrig strid:
Hon går i eld, i värsta afgrund neder;
Ty så är åsnans karakter.

Som dagen just en onsdag är,
Och mycket folk sig då församlar
Uppå Navona's stora torg:
Som myror, en om annan famlar,
Och platsen syns en enda korg
Af foglar, blommor, fisk och frukter,
Sallat och kål från Canaans land,
Och man blir hufvudyr ibland
Af grymma skrik och sköna lukter: —
Så råkar Placido, vår vän,
På torget i en faslig trängsel.
Han frestar stiga af: han frestar — men
Han kommer icke ur sitt fängsel;
Ty korgarna omkring hans ben,
Med deras innehåll, förblifva
Hans hinder att ur sadeln klifva —
Och åsnan stod der som en sten.

Hon tyckte så: »här är mig godt att vara!»
Och aktade ej heller spara
En sallatshög, som låg framför.
Hon äter blott, ej ser, ej hör,
Och frågar föga efter dansen
Af spön och käppar på dess rygg,
I känslan af sitt värde trygg,
Och bläddrar då och då med svansen
I några gamla böcker, som

Uppå ett bord befinna sig bakom. —
Förtviflad munken kring sig skådar, —
— — — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — —

Gyllenhjelm.

"Till frihet blef jag född;
Nu är min bästa kraft förödd
Af bojor och af plåga.
Här isar kölden mig;
Min själ dock bränner sig
På egna tankars låga.

Min strid för fädrens jord
Är mig liksom en sagas ord.
Jag fåfängt blicken sträcker
Mot dig, o Svea land!
Ej de la Gardies hand
Sin vapenbroders räcker.

O, förr i pansarskrud
Valkyrian var min fröjd, min brud,
Nu heter bruden smärta.
Hvad är väl kämpen värd,
Då rosten tär hans svärd,
Och sorgen tär hans hjerta?»

Så uppå Rava slott,
Der långa, långa år förgått,
Satt Gyllenhjelm och tänkte.
I murars hvalf han satt,
Och rundt omkring var natt,
Och ingen stjerna blänkte.

Den lön för stridens dar,
Som verlden honom gifvit, var
De bojor, han sågs bära.
Det enda klara ljus,
Som brann i fångens hus,
Var glansen af hans ära.

Hans ridderliga mod,
Ett arf, som följde vasars blod,
Ej Wolmar stad förglömmer.
Historien, hjeltars vän,
Vid Kockenhusen än
Hans menskliget berömmer.

Det ljus, kring honom brann,
Såg fosterlandet, men ej han;
I mörker han sig tyckte.
Han fängselskolan skref,
Och så den tid fördref,
Som bittert honom tryckte.

Nu han förnam ett dån,
Och portens bommar skötos från,
Dem länge ingen skjutit,
I hvalfven doft det klang,
Och upp den fångne sprang
Från bädden, der han sutit.

Prinsessan Anna kom:
Tyst gick en guldprydd sven bakom
Med ljus i sina händer.
Men sjelf ett svärd hon bar,
Och lik en engel var
Från paradisets stränder.

Hon sade: »riddersman!
Kung Sigismund dig helsar: han
Ditt fängelse upplåter.
Ditt lidande förglöm;
Men den i hjertat göm,
Som gaf dig svärdet åter!»

Och Gyllenhjelm tog mot
Sitt svärd, och kedjan från dess fot
Och från dess hand blef lossad.
Hans mod slog upp i brand:
Hans själ af tidens hand
Var tryckt, men ej förkrossad.

Han sade: »trogna svärd!
Som fri är jag dig åter värd:
Vi följas åt till norden.
Än tjena vi en gång
Vid bardalek och sång
Vår kung och fosterjorden.

Hvarhelst mig ödet för,
Ditt dyra minne aldrig dör
Uti mitt bröst, furstinna!
Mitt lif af dig gafs fritt:
Ditt namn, förent med mitt,
Skall efterverlden hinna.

När döden famnat mig,
Och stumma grafven sluter sig
Utöfver sår som svidit:
Mitt svärd skall hänga qvar,
Att vitna hvad jag var,
Och bojan, hvad jag lidit».

Gustaf Adolf och Ebba Brahe.

Gustaf Adolf.

Hären väntar. Afskedstimman lider,
Striden ropar, trumman går;
Men den grymmaste af alla strider
Vid ditt bröst ännu mig förestår.
Saknad följer mig på hafvets bölja:
Segerns hopp jag köpt med en förlust
Säg, att ock din kärlek mig skall följa
Fjerran till min härnads kust.

Ebba Brahe.

O! min själ, som för det stora lågar,
För sin konung böjer sig;
Evigt dock mitt trogna hjerta vågar
Som sin Gustaf Adolf älska dig.
Men då du för allt det högsta brinner,
Som naturen och som himlen har,
Ebba Brahe kanske mer ej finner
Rum i hjeltens hjerta qvar.

Gustaf Adolf.

Frukta ej! bland farorna och svärden
Är min kärlek såsom nu.
Skönast är du mig af allt i verlden,
Och en himmel är ditt öga ju.
Du med blommor skall min fana må'a.
Gläd dig! än i dödens natt och köld
Sverige, äran, Ebba Brahe stråla
Uppå spegeln af min sköld.

Ebba Brahe.

Fly då till den höga ärans möte,
För hvars blick den fege flyr!
Lös dig stark ur älskarinnans sköte
Och din flygt mot högre stjernor styr!
Om du än i fönstret ser mig gråta,
När din stridshäst dig till stranden bär,
Må ditt segerfylda bröst förlåta,
Att det ej af glädje är.

Till fröken Louise Ridderstolpe,

den 25 januari 1830.

En afton, fjerran hän i solens länder,
Jag stod och lifvets högsta fägring njöt
Invid Sorento: på dess sköna stränder
En myrtenqvist, som blommade, jag bröt.

Sefiren strödde ut med fulla händer
Sitt blomsterdoft: melodisk vågen flöt.
En himmelsk glans låg kring naturen gjuten. —
För *Hugos brud* blef myrtenqvisten bruten.

Här är han. Låt dess enkla blad sig blanda,
Fast obemärkta, i din bröllopskrans!
De fostrades en gång af söderns anda,
Ren som *din* kärlek är, och varm som *hans*.
Väl många dagar sedan dess sig randa,
Och slocknad re'n är myrtenblommans glans;
Men andra blommor öfverlefva henne,
Och blommor, som ej vissna, vet jag trenne.

Om alla andra lifvets rosor falla,
Två makars *kärlek* känner ingen höst:
Och *hoppets* känslor blifva aldrig kalla,
Och aldrig tystnar *minnets* engla röst.
Se, dessa blommor skall du finna alla
Uti ditt eget och din Hugos bröst.
De blomstra, skönare än eternellen,
Vid lifvets qväll liksom på bröllopsqvällen.

Till friherre Hugo Hamilton,

På dess bröllopsdag,

Den 29 januari 1830.

Da Lei ti vien l'amoroso pensiero,
Che, mentre 'l segui, al somo ben t'invia.
PETRARCA.

Med mod och kraft och fröjd igenom lifvet,
Af hoppets blommor krönt, en yngling gick.
Uppå hans kind stod helsans löfte skrifvet,
Och öppen, som hans hjerta, var hans blick.
Den honom såg, för honom lade
Sitt vunna hjertas fria gärd,
Och den, som kände honom, sade:
»Han blir den bästa maka värd.»

Hans tinning sågs Parnassens lager smycka,
Och konstens rosor pryda honom än.
Hans värde blott var moder till hans lycka,
Och vänner fick han, sjelf en trofast vän,
Är icke *vänskapen* den största
Af englarna i lifvets hem?
Nej! vänskapen är väl den *första*,
Men *kärleken* är *störst* af dem.

Det visste *Hugo*. Än i tro den samma,
Vår vänskap viker för en högre gud.
Den blandar blygt sin eld med Amors flamma
Kring dig, o *Hugo!* i din brudgumsskrud.

Att du en högre stjerna funnit,
Bör det bedröfva oss? o nej!
Vi glädas att din brud dig vunnit;
Ty vi förlora dig dock ej.

Snart flätas nu ihop de dyra namnen:
Louise och *Hugo*, *Hugo* och *Louise*,
Och Amor sluter Hymen glad i famnen;
De smeka dig och henne vexelvis.
Ditt band, o broder! blir din ära:
Gläds, att din frihet är förbi;
Ty att en sådan boja bära
Är ljufvare än vara fri.

Nu först för dig det tänder sig, det fria
Och rika lifvet: nu din dröm blir sann.
Nu skildra *Axels* blomstrande *Maria*
Med eld och sanning, sedan *din* du fann!
När edra händer ömt sig trycka
I huslig frid, din lycka känn!
Hon är så skön som *Frithiofs* lycka,
Men ej så flyktig dock, som den.

Snart ur vår krets du leende försvinner;
Se! bröllopssalen skimrar i sin glans.
Olympisk redan Hymens fackla brinner,
Och bruden väntar i sin myrtenkrans.
Gå, brudgum! pellen re'n är färdig:
Tryck tjust din sällhet i din famn!
Frid med dig, *Hugo!* du är värdig
Din brud, din fader och ditt namn.

Till fru friherrinnan Sophie Hamilton.

Skalde-bref. *)

Med vördnad i min själ, med blygsel i mitt hjerta,
Jag tolkar här, i dag, min tacksamhet, min smärta.
Min hand är darrande: mitt bröst af oro slår;
Jag har förlorat allt hvad jag bekom i går.

Men — värdes höra mig! Stolt af de fjädrar granna,
Med jublande triumf, jag utom dörren kom.
Med äkta höns-förstånd jag såg mig noga om,
Och täcktes så en stund i djup begrundning stanna.
Påfågeln är ju dum, fast han är mäkta grann;
Jag var ej fullt så grann — men lika dum, som han.

Jag tänkte: »Om jag nu skall krypa in i kuren
Med all min härlighet, så blir den rakt förbi.
Den, som har sådan stjert, ej ryms i minsta buren;
Jag lemnade min stjert att bättre vårdad bli.

Åt *Kusken* anförtros min skatt. Men kusken tänker
På sina hästar mer, och deri gör han rätt.
Min långa, gyllne svans han ligger der och blänker,
Så gungande och grann, så skimrande och lätt.
Ett sällsamt sken sig spred kring himlen och kring jorden; —
(Ty ifrån *honom* kom helt säkert qvällens glans).

*) Med anledning af att skalden på hemresan förlorat några påfågelsfjädrar, som han erhållit säsom gåfva.

Kometen är ju re'n från oss försvunnen vorden,
Och ingen stjerna brann, och ingen måne fans.
Men när vi kommo hem, det skymde för mitt öga; —
Min svans var flugen bort. — »O ve! hvar är min svans?» —
Den dystra himlens moln begynte snart att snöga —
O ve! jag ser ej mer de klara ögons glans!

Jag låg der sömnlös, jag, och tänkte hela natten
Med sorg och grämelse på den förflugna skatten.
Påfågeln, med en mängd af ögon, såg på mig,
Att mina stackars två ej tordes sluta sig.

Till slut en sens moral begynte sakta smyga
I min betryckta själ. Han hviskade så här:
»Nöj dig med hvad du har! du ingen Argus är!
Om du från topp till tå med fjädrar dig beklär,
Du lär dig aldrig dock att flyga.»

Förgänglig är all jordisk prakt;
Den vissnar, flyger bort, förrinner; —
Men i mitt bröst naturen lagt
En skatt, som evigt ej försvinner.
Han utaf inga skiften vet,
Och segrar öfver sjelfva smärtan.
Han heter: m i n n e, t a c k s a m h e t
Och v ö r d n a d för de ä d l a h j e r t a n.

(1885)

Till friherre m. m. Gustaf Ridderstolpe,

(med ett exemplar af Minnen från Södern).

En tärna ut i verlden träder
Så oerfaren och allen,
Och i sitt inre, som i kläder,
Ej prålig, endast hel och ren.
Hon är en dotter af Minerva,
Och jag skall låtsa vara far.
Kan han er ynnest sig förvärfva,
Han ej förgäfves lefvat har.
Hon önskar husrum, föga mera;
Hon är ej svår att herbergera,
Har ringa anspråk, få begär;
Men hon är blyg, det stackars sjåpet,
Och beder att få bo i skåpet,
Så långt bakom som möjligt är.
Hon talar allvar, pratar joller,
Och merendels den lilla håller
På prosa sin konversation;
Men hon är glad, kan rimma redan
Och sjunger då och då en ton.
Än är hon fri, men flyttas sedan
I recensenternas pension:
Der får hon tukt, får mores lära,
Och genomgår hon den med ära,
I glädjen sjunger jag en sång.
Om hon blir dräpt, jag vill ej klaga,
Men faderssorgen tyst fördraga,
Och göra bättre nästa gång.

Lugnet i stormen.

Vädren rasa: blixtar ur molnen ljunga:
Vågen häfver sig, hotande, upp mot himlen.
Redlöst drifs min farkost omkring i hafvets
Villande mörker.

Nu jag sväfvar omkring bland vilda klippor:
Vet ej hvilken af dem min köl skall krossa.
Nu på skummande vågors hvita alper
Darrar min vimpel.

Än jag känner doften från blomsterlanden;
Vet dock ej, om det är den strand, jag söker.
Än på djupet, skakad af stormens vinge,
Vräkes jag åter.

Men mitt hjerta är lugnt: min själ förtröstar,
Väntar ingen räddning och fruktar intet:
Och min andes brinnande ljus förmå ej
Vindarna släcka.

Hvadan kommer du, saliga lugn i stormen?
Icke skapade dig min egen styrka.
Icke är du ett barn af menniskostoftets
Svindlande tankar.

Nej! du är den eviges röst i [illegible]
Zebaotisk härlig och mild [illegible]
»Menska! ej ett hår af [illegible]
Utan min [illegible]

»Helig!» sjunger det än i mitt brustna segel:
»Helig! helig!» brusar den höga vågen.
»Helig! helig! helig!» i molnens rymder
Åskorna dåna.

Helig, mäktig och stark är vädrens herre,
Sänder dem ut och kallar dem hem tillbaka:
Dränker verldar, och ur det öppna djupet
Frälsar en julle.

Trygg och glad jag seglar: min själ förtröstar.
Hand på rodret och andakt i modigt hjerta!
Följ mig troget, himmelska lugn i stormen,
Följ mig i döden!

Fosterlandskänslan *).

O! mächtig ist der Trieb des Vaterlands!
SCHILLER.

Menskans ädla känslor, liksom svanor,
Och dess tankar, såsom örnar, gå,
Lika sköna, fastän skilda banor,
Att sitt mål och sin förädling nå.
Tanken stolt ser upp mot solens flamma,
Och till Hennes möte tågar af.
Känslan blyg, ser ned — och ser den samma,
Speglad i ett lugnadt haf.

*) [illegible], belönt med andra guldpenningen i Svenska Akade [illegible]

Derför örnen sades ensam lida
Majestätets sol i fordna dar.
I Olympen, invid Jofurs sida,
Högst han satt, och gudens blixtrar bar;
Men ett spann af svanor drog den sköna
Aphrodites vagn med rosenband,
Sänkte henne ned uppå den gröna,
Blomsterrika Paphos strand.

Jofurs örn, du, som så högt dig svingar,
Utaf ingen jordisk skugga skymd,
Lyft min tanke upp på dina vingar
I oändlighetens ljusa rymd!
Dock — ej tanken bilda kan allena —
Måtte känslorna, på samma gång,
Lefvande och såsom svanor rena,
Bo på djupet af min sång!

Kärleken är skön, men är dock sällan,
Rent guddomlig, lefvande och fri:
Lik Narciss, som låg på knä vid källan
Endast för att spegla sig deri,
Söker han, då häftigast han dyrkar
Ofta åt sig sjelf en hyllningsgärd:
Offer fordrar han och sällhet yrkar,
Men försmår att bli dem värd.

För sin sköna eller för sin ära
Mannen ofta handlade och stred;
Rika lagrar sågs *Antonius* skära,
Lade dem för *Cleopatra* ned.
Attila, med kronor på sin hjessa,
Fick en verld för sina fötter se:

Mången hjelte mindre var än dessa;
Regulus var mer än de.

Ty en kärlek fins, som ej betingar
Af sin älskling någon lön förut,
Som bevarar sina hvita vingar
Utan fläck från början och till slut.
Glömsk af sig och sina egna öden
Intet offer fordrar han igen.
Och mot faran ler han, trotsar döden,
Ja! han öfvervinner den.

Det är kärleken till fosterbygden,
Djup som hafvet, som naturen stor,
Fast och stark som Catos tro på dygden,
Oskuldsfull, som barnets på sin mor:
Midt i stormen lugn som källans spegel,
Utan smink och utan prydnad skön,
Utan band och gräns sin egen regel,
Sjelf sin ära och sin lön.

Denna känsla, fri från all förvandling,
Löses ej i tomma suckar opp,
Lefver endast genom verk och handling,
Tigger ej, men skapar sjelf sitt hopp.
Af sin bragd, sin magt, hon aldrig skryter:
Hennes stolthet är det helas väl,
Och med ljuft föreningsband hon knyter
Oupplösligt själ till själ.

Icke en till en, men millioner
Samlar hon i broderligt förbund.
Bojor krossar hon och skyddar troner,
Bygger tempel på en bergfast grund.
Lik en himmelsk eld, kring jorden buren,

Allt hon värmer, intet hon förtär.
Hvad som solen är för all naturen,
Hon för menskligheten är.

Höga känsla! du, som ej bedrager
Med en falsk förtjusning menskans bröst —
Du som talar sant, men dock betager
Med din mäktiga och ljufva röst!
Under vandringen i diktens lunder,
Der så mången gång du lifvat mig,
Må de skönaste bland dina under
Åt min tafla låna sig.

Förd af raska vindar öfver vågen,
Seglarn ut i rymden sig beger.
Blåa vattnen, blåa himlabågen
Äro snart det enda, som han ser.
Oupphörligt bortåt vimpeln pekar,
Frisk är farten, seglaren förnöjd
Ser najaderna i yra lekar
Dansa kring sin köl med fröjd.

Intet band hans djerfva tanke stänger,
Hoppet lefver i föryngradt skick,
Och den ena taflan undantränger
Fort den andra för hans inre blick.
Intet ledigt ögonblick han glömmer
Måla yppigt ut sin äras glans:
Om den nya verlden blott han drömmer:
All dess härlighet är hans.

Liksom *Jason* är han viss att göra
Underverk uppå den sökta strand,

Och det gyllne skinnet skall han föra
Såsom byte till sitt fosterland.
Stormarna han lyckligt öfvervinner,
Hjeltemodigt alla mödor tål,
Och imellan klippor snart han hinner
Resans afundsvärda mål.

Seglen fällas och en jordisk himmel
Öppnar sig för seglarns blickar då:
Menskoskaror, i ett brokigt hvimmel,
Undrande på alla stränder stå.
Intet haf är mer; men lugna sjöar,
Grumlade af inga böljors gång,
Stå som ramar omkring blomsteröar
Under sköna foglars sång.

Ingen vinter här naturen hånar:
Tidens namn är vår, oändlig vår.
Natten dagens ljusa mantel lånar,
Och dess timmar näktergalen slår.
Gyllne solen, lik försynens öga,
Genom tårar skapelsen ej ser:
Evigt molnfri, ser hon från det höga
Uppå blomsterverlden ner.

Verldsomseglarn sjelf i högtidskläder
Länge sänkt i tyst beundran stod.
Nu beväpnad han på stranden träder,
Men får gjuta tårar förr än blod.
Se! naturens oskuldsfulla slägter
Skynda honom vördande imot.
Konungar i guldbeprydda drägter
Falla neder för hans fot.

Främling! drag ur skidan ej din klinga,
Smitta fridens nejder ej med krig.

Mer än du har drömt de fritt dig bringa:
Här till skänks en verld man gifver dig.
»Glöm Europa!» Edens fåglar sjunga.
»Blif hos oss!» är vestanvindens ljud.
»Vi dig dyrke!» ropar folkets tunga:
»Du är konung: du är gud.»

Men — när qvällen drager rosentäcket
Öfver vattnets glans och jordens prakt,
Blek och tankfull står han der på däcket,
Fattad af en okänd anings makt.
Långt i vester solen ses försvinna:
O! att han ej henne följa kan!
Hjertat klappar: tysta tårar rinna —
»Jag är borta», tänker han.

»Evige!» med andakt så han beder,
»Deras dyrkan tag; jag vill ej den.
»Blott befall din vind, att han mig leder
»Lyckligt till mitt fosterland igen!
»Nya verldens pris jag der förkunnar.
»Den, som först den skådade, var jag.
»Utan saknad jag en annan unnar
»Att beherrska den en dag.»

Och så far han hem. Han tacksamt prisar
Vindens fart. Han räknar hvarje våg.
Oupphörligt hemåt vimpeln visar,
»Hemåt» susar det i mast och tåg.
När vid hafvets gräns sig röja låter
Randen af hans hemlands blåa berg,
Får hans hjerta först sin glädje åter,
Och hans kind sin rosenfärg.

All den mängd af skatter som han funnit,
Han penaterna till offer ger,

Ljuset af den kunskap som han vunnit,
Tändt i deras tempel, släcks ej mer.
Snart förgätas må de ringa orden
Utaf seglarns äfventyr och namn.
Hvad gör det? han dog på fosterjorden,
Och får hvila i dess famn.

Frågen skalden hvad det är, som väcker
Hans ingifvelses fördolda kraft,
Hvem den genius är, som honom räcker
Orden till de känslor, som han haft:
Låten honom med ett ord förklara
Hvem som sätter lyran i hans hand,
Och med liflig värma skall han svara:
»Känslan för mitt fosterland.»

Det är sant, att intet tvång kan göra
Anden fångslig eller lyran stum:
Väl må snillet ofta skalden föra
Utom gränserna för tid och rum;
Men ej alltid kan det sväfva öfver
Jordens krets och upp mot himlen gå.
Arkens dufva likt, det ock behöfver
Här en qvist att hvila på.

Jord! om allt det skönaste du eger
Inför skaldens fot som offer låg,
Ej dess prakt för honom öfverväger
Denna kust, der lifvet först han såg.
Verldar nog för honom öppna finnas —
Han eröfrar dem med snillets svärd —
Men det land, der först han lärde minnas,
Är hans hjertas enda verld.

O! han hör uti dess stilla dalar
Hur med himmelsk stämma mången gång
Som en engel barndomsminnet talar,
Och dess klara eko blir hans sång.
På naturen ser han som en broder:
Träd och klippa, blomma, haf och elf
Äro alla barn af samma moder,
Samma fader som han sjelf.

Liksom vinden doftet med sig bringar
Af de blommor han beröra fick.
Så förråder sången, när han klingar,
Den natur, utur hvars famn han gick.
Hos *Firdusi* fantasien bränner,
Grann som Persiens sommar, varm som den.
Och i *Tassos* stanzer lätt man känner
Ett Italien igen.

Men om inga landskapstaflor glimma
I sin blomsterskrud för skaldens syn,
Om han bor bland fjällar, höljd i dimma,
Och är blixtens granne invid skyn:
Fädrens stora hjeltebragder nära
I hans själ en vår, som ej förgås.
Djerft han sjunger fordna dagars ära,
Och af stormen harpan slås.

Ossian! så på Morvens ättekullar
Lefde du — och lefver der ännu.
Åskan skakar bergen, der hon rullar,
Ej så starkt som folkets hjertan du.
Allt det sköna hjeltelifvet hade
Såsom ljus i dina dikter fans;
Men naturens dysterhet sig lade
Som ett moln omkring dess glans.

Om från hemmet ödet skalden jagar,
Och han flykting blir på tidens háf —
O! då sjunger han ej mer: han klagar;
Fastän fri, han blir sin smärtas slaf.
Andra länder synas honom tomma,
Luften giftig, sjelfva solen kall,
Och hans känsla lik en bruten blomma
Utan frukt förvissna skall.

Skönt *Ovidius* slog sin gyllne lyra
I det stolta, kejserliga Rom:
Glad han var och med en sansad yra
Lekte fram sitt snilles rikedom.
Hör *Ovidius* på Tomos kuster,
Landsförvist i ödslighetens dal!
Sjunga kan han endast om förluster,
Och hans sångmö är hans qval.

Derför känner sångens son de tvänne
Röster väl, som ropa honom till:
»Ära fosterjorden!» »lef för henne,
Om du efter döden lefva vill!
När din mull bland fädrens slutes inne,
Skall din segerrika sångbedrift
Lönas af ett oförgängligt minne
Och en lager på din grift!»

När den härjande eröfrarn gjuter
Öfver jorden en mongolisk ström,
Som en dunst förgår den magt han njuter,
Och hans bragd liksom en feberdröm.
Lifvet stilla står, tills han försvunnit:
Af ruiner blott man honom mins;

Ty i verlden, den han öfvervunnit,
Ej ett hem för honom fins.

Skåden hjeltens sköld. En gud har skrifvit
»Fosterland» med gyllne tecken der.
För det goda, som han gjort och gifvit,
Folkets kärlek hans belöning är.
För sitt land han kämpar, när det lider,
Stark af mod i bröst och svärd i hand,
Och för mensklighetens rätt han strider
Med sitt dyra fosterland.

När mot himlen upp hans rykte sväfvar,
Och hans ljungeld våldet nederslår,
Icke derföre att jorden bäfvar,
Han dess kärlek och sin ära får.
Kärlek vinner han för hvad han velat
Rätt, och stort fört ut med stridens glaf;
Ära får han för de sår han helat,
Ej för såren, som han gaf.

Stark är krigarn af naturen vorden,
Modet födes fullväxt i hans barm.
Det är känslan blott för fosterjorden,
Som gör själen lika mild som varm.
Segern ej kan sköna frukter bringa,
Stridens gröda aldrig skördas skall,
Om ej styrkan förer svärdets klinga,
Såsom kärlekens vasall.

Ingen högre lön blef segrarn gifven,
Än den krans han för sin mildhet får.
Skönt med lagern blandar sig oliven
Till en ärekrona i hans hår.
Intet välde menskan hellre lyder

Än den kärlek hon förut belönt,
Och en frisk medborgarkrona pryder
Gustaf Wasas panna skönt.

Hjeltekonung! store Gustaf Wasa!
Ännu är ditt vördnadsvärda namn
För förtryckets legohjon en fasa —
Du förskräcker än i grafvens famn.
Men för Sveas lyckliggjorda slägten
Tonen af ditt namn är mild och kär,
Såsom susningen af vestanfläkten
I en segerfana är.

Sargad låg vår Svea der och blödde,
Skakades af stormar i sin grund.
Till sin räddning dig likväl hon födde
Först i hoppets sista aftonstund.
Stärkt af allt hvad andra dödligt sårar,
Växte du liksom en planta ut,
Vattnad af de samma bittra tårar,
Dem du torkade till slut.

Der som högst sig stridens böljor hvälfde,
Var ditt anlet alltid främst att se.
Vid din röst tyrannens härar skälfde,
För ditt svärd i stoftet sjönko de.
Rädda dödens spjut dig undanforo,
Ingen klinga på ditt pansar bet,
Ty din sköldeborg, din kärlek voro:
Gud och Sveriges menighet.

Du var stundom hård? — Välan, det var du:
Utaf kärlek endast var du hård.
Ej förgäfves oriflamman bar du,
Och stod vakt vid ljusets tempelgård,

Sträng mot allt, som hotade din sköna,
Nya skapelse med våld och död,
Visste du hvart ädelt verk belöna,
Mild, när så din vishet böd.

Vid din fot försåtets ormar smögo:
Lika säker dock du syntes gå.
Romas blixtar kring din krona flögo,
Slogo ned, men tände ej ändå.
Så din ek, af trenne åskor slagen,
Prydd af ärr och med en kunglig topp,
Står ännu vid Räfsnäs, och mot dagen
Lyfter friska armar opp.

Hade du ej fosterjorden unnat
All din kärlek, all din kraft och dygd,
Huru skulle *Gustaf Adolf* kunnat
Ha Europa till sin fosterbygd?
Du den mödosamma grunden lade
Till hans ärofulla bragder först,
Och om du så stor ej varit hade,
Vördades ej han som störst.

Du af svenska Wasarne den förste,
För din bild vår känsla böjer sig. —
Gustaf Wasas sonson! du den störste
Ibland Svear — vi tillbedje dig.
Trygt på eder anderöst vi akta
Under stormens ras och jordens skalf,
Och i mulna stunder lugnt betrakta
Edra minnens stjernehvalf.

Hvarje gång vi våra händer sträcka
Upp till er och höja dit vår själ,
Om vi ej er äras krona räcka

Eder kärlek dela vi likväl.
Ja! vår kärlek låta vi ej sofva,
Vaka måste han i hoppets famn,
Om ock ej för annat än att lofva
Edra verk och edra namn.

Väl vårt land! Han ej behöfver vaka
Som en lampa i ett grafkor blott.
Vi behöfva icke se tillbaka,
Saknande de tider, som förgått.
Med förtröstan vi till minnet säga:
Mer vi hafva än din äras lån;
Ty vår ära och vårt hopp vi ega
I *Carl Johan* och hans son.

Skyddad af dess hand, i våra bygder
Som en vår, den sköna friden ler:
Må den blomstra så i milda dygder,
Att lycksalighet till frukt den ger.
Må vi handla värdigt dem vi minnas,
Och ej rosor blott på grafvar strö,
Att en dag vi värdige befinnas,
Att för fosterlandet dö.

Om då kriget söker oss vid polen
Och vårt lugn vid minnets barm tar slut,
Blå och gul som himmelen och solen,
Skall vår ledungsfana fladdra ut.
Sångens son får då en annan tunga,
Zephyr smeker lyran mer ej lent;
Skönt skall nordan uti harpan sjunga,
Om förut hon stämdes rent.

Ur det lugn som rår i Skandiens länder,
Under konsternas och diktens ljus,
Omkring verlden ut min blick jag sänder,
Lyssnar till aflägsna stormars sus.
Jag betänker mensklighetens skiften,
Genomgår dess yngsta minnes rad,
Och med hopp och fruktan läser skriften
På historiens sista blad.

Uppå Seinens stränder en gång hördes
Utaf »frihet, fosterland» ett rop:
Upprorsfanan vidt kring Gallien fördes
Af det vildt förtjusta folkets hop.
Trampadt blef allt heligt ned i stoftet,
Och der konstens tempel fordom stod,
Ifrån dödens altar rökte doftet
Af oskyldigt offerblod.

Och när kungakronan sist var fallen, —
Som i hafvet månan sänktes hon, —
Hydran reste sig vid fotapallen
Af det kränkta majestätets tron.
Ur Europas blomstrande Palmira
Allt det sköna hon i landsflykt dref.
Maktens sinnebild ej mer en spira,
Men en törstig bila blef.

Dock på landets gränser lagerns ära
Skördades med blixtrande gevär.
För att ostörd få sig sjelf förtära,
Stälde folket sina kämpar der.
Hemma offrades åt fasans öden
Fäder, mödrar, ynglingar och mör,
Och när folket hemma gick till döden,
Stredo hjeltarne derför.

Men när mellan lansarna och svärden
Frihetssolen snart nedgången var,
Af det sken, hon gjutit ut kring verlden,
Låg der blott en purpurmantel qvar.
Ur den sky, der ärans åskor mullra,
Stolt som Mars, en hjeltebild framgick:
Purmurmanteln tog han på sin skuldra,
Och en envåldskrona fick.

Denne hjeltes örnar flögo vida,
Intet mål var satt för deras färd.
Segern höll han fjettrad vid sin sida,
Som de gamles öde fruktansvärd.
Jemt för segerteckneas mängd behöfdes
Annan gräns: den gamla blef för trång.
Folket fröjdades: dess frihet söfdes
Af hans bragders jubelsång.

Såsom foglarna vid norra polen
Sitta stumma uti löfvens skygd,
När den dystert sköna midnattssolen
Flammar öfver fjell och dalars bygd:
Likså harporna och skaldesången
Tego stilla på eröfrarns ban.
Diktens strålbekrönte gud hölls fången
Af den väldige titan.

Under det han skänkte jordens troner,
Sjelf sitt epos med sitt svärd han skref.
Orden voro Galliens legioner,
Och en rhapsodi hvar slagtning blef.
Fridens lyra vågade ej blanda
Sina toner med trumpetens ljud,
Då han brottades med tidens anda,
Och i henne med en gud.

Det guddomliga är tyst som natten,
Då det mäktigast kring verlden går,
Öfver tidens stora, djupa vatten
Sväfvar det, men lemnar intet spår.
När fullbordans timma sist är slagen,
Och dess verk är fyldt, framträder det
I en himmelsk skepnad, skön som dagen,
Klädd i ljus och majestät.

Och guddomlig må den känsla nämnas,
Som för land och frihet menskan fick.
Ljuft belönar hon, men, när hon hämnas,
Slår och segrar i ett ögonblick.
För dess eld, när härligast den brinner
Öfver verlden ifrån pol till pol,
Jordisk storhet bleknar och försvinner,
Som en stjerna för en sol.

När nu nog den segervande vågat,
Kämpat ut och segrat mer än nog:
Då hans väldes sista mått var rågadt,
Folkens rätt sin spira återtog.
Skakadt blef det starka herrskarbandet,
Och en röst kring berg och dalar ljöd:
»Strid för äran! strid för fosterlandet!
Frihet, frihet eller död!»

Segerlystna härar sågos tåga
Ut på hederns eller dödens fält,
Och det syntes som en enda låga
Alla folkens hjertan sammansmält.
Europa, stolt af stora anor,
Rörd betraktade de sinas färd,
Delte ut välsignelser och fanor,
Och invigde deras svärd.

Folkens stora rättegång blef vunnen,
Som till hälften re'n förlorad var:
Friden, se'n årtionden försvunnen,
Spände åter för sin gyllne char.
Herrskarns vilda örnar, som så gerna
Sökte förr i stormarna sin ro,
Föllo neder, och hans lyckas stjerna
Sjönk i blod vid Waterloo.

Frid med hjelten, der i hög han hvilar:
Blott försoning talar ur hans grift.
Mot hans namn har döden inga pilar,
Mot hans skugga tadlet intet gift.
Lefva skall det stora han fulländat,
Följa genom tiderna hans namn,
Då det sken, som endast bränt och bländat,
Återgått i intets famn.

Europa! njut den rika säden,
Som du sått i söder och i nord!
Samla blommorna af lagerträden,
Som växt upp på dina bragders jord;
Låt det ljus, som lyste dig i striden,
Och uppeldade din kraft, ditt mod,
Icke släckas i den vunna friden
Utaf mörkrets syndaflod.

Ljuset är det enda rena bandet
Mellan himmelen och jordens slägt:
Sjelfva kärleken till fosterlandet
Lefver blott af ljusets andedrägt.
Mer än alla plågor, mer än döden
Fruktansvärdt är mörkrets tyranni;
Ljuset blott förmildrar menskans öden:
Den som upplyst är, är fri.

Ej den eld, som Vestas tempel hyste,
Var för Rom så helig och så kär,
Då det högst i dygd och ära lyste,
Som upplysningen för verlden är.
Om från fädrens läror folken falla,
Skilja sig omkring den högstes tron,
Evigt lika blifver dock för alla
Ljusets sköna religion.

O! hvar helst som några strålar glimma
Ur förglömda land i dagen opp,
Skydda dem! i deras späda strimma
Ligger tyst förvaradt tidens hopp.
Mången jordens nejd skall hon försköna:
Nya folk och nya tidehvarf
Hon, för vården tacksam, skall belöna
Med ett oförgängligt arf.

Se, i Hellas, efter dunkla skiften
Under våldets ok och svekets dolk,
Sväfvar mellan friheten och griften
Ett ur nattens armar vaknadt folk.
Plågadt nog och redan trött att lida,
Skakande sin bojas tunga jern,
Stod det upp att handla och att strida
För de gamla minnens värn.

Cimons anda, fosterlandet trogen,
Gick kring Attica med stilla fjät;
Vid Olympia, i lagerskogen
Herodoti skugga satt och gret.
Spridda toner ur *Tyrtæi* harpa
Sammansmälta med *Sophoclis* röst,
Ljufliga, men såsom lansar skarpa,
Genomflögo tusen bröst.

Oförstådd blef icke deras mening;
Greklands söner kände dem igen,
Och så slöts den dyraste förening,
Som i häfderna beskrifvits än.
Ärans kamp begyntes öfver gruset
Utaf tempel och af hjeltars ben,
Stark och skön som friheten och ljuset
Förr i *Sparta* och *Athen*.

Höga fäders skuggor till försoning
Helga skaran främst på banan föll:
Såsom gisslan underjordens boning
Förstlingshjeltarne för sig behöll.
Hvarje gång som korsets hvita fana
Vecklas ut, i himlens vindar fri,
Utur djupet deras röster mana:
»Segren eller dön som vi!»

Nesan af förtryckets långa tider
Har de tappres blod af jorden sköljt:
På de första olycksfulla strider
Mången skönt förvärfvad seger följt.
I de bittra stunder folket hoppas
På den lyckas gunst, som nyss bedrog;
Och på fridens träd en blomma knoppas
För hvar blomma, som der dog.

Milda systrar blomsterkransar fläta
För sin broders stridsvagn eller bår:
Hulda modern måste nu förgäta
Att i fält den ende sonen går.
Med den yttre, ärofulla kölden
Hon till sonen säger: »kom igen,
Kom igen, så ren som denna skölden,
Med den eller *öfver* den.»

Prydde i sitt hår af silfverfärgen,
Men med gyllne åldern i sitt bröst,
Stå de gamle samlade på bergen,
Och förklara fordna minnens röst.
Ynglingar! det ären I som striden,
I den gamla ärans friska stöd,
Och med spända öron lyssnar tiden
Till er seger eller död.

Väl vi veta att bland edra fäder
Först det skönas rena flamma brann,
Att det ljus, som Europa gläder,
Först gick ut från dem och riken vann.
Sen, det brinner intill denna dagen
Oförduukladt på vår himmel än;
Möten oss som bröder snart och tagen
Edra fäders lån igen.

Och hvad blir er dom? Ej ödets tärnor
Ristat den i sina taflor in:
Ingens dom förkunna himlens stjernor;
Hvarje folk på jorden fäller sin.
Sjelfve skolen I för evigt skrifva
Ert afgörande orakelsvar,
Och så stor skall eder seger blifva
Som er kärlek varit har.

Italien eller skaldens hopp.

Till hans kongl. höghet, Sveriges och Norges kronprins,

Josef Frans Oscar,

den 1 mars 1827.

Högborne prins!

Förlåt den ton, från lyran klingar!
Förlåt den bön, som rädd i sången yttrar sig.
Min sångmö bäfvande försöker sina vingar:
Hon höjer mig till dig: *jag* böjer mig för dig,
Hon mins ännu sin vår, då glad och fri som våren,
Hon gick på Mälarns strand med rosenknopp i håren,
Invid naturens barm lycksaligt sänkt och gömd,
Af tadel och af pris så afundsvärdt förglömd.
Hon såg dig — och din bild dess första kärlek tände:
Hon hoppets ljufva qval för första gången kände.
Hon rycktes af ett ljud ur enslighetens famn
I verldens rymder ut — och det var *Oscars* namn.

Och *skalden* mins den dag, då vördnadsfull han lade
En prunklös, nordisk krans af blommor för din fot,
Och du med mildt behag hans offer tog imot,
Och i din öppna blick en öppen himmel hade:
Jag såg mitt hopp deri, då dina läppar sade:
»Tack för din gåfva, skald! din krans behagar mig.
»Om i ditt bröst en gång en önskan hemligt lågar,

»Hvarpå ditt väl beror, den knappt du yttra vågar,
»Förtro den först till mig: det skall ej ångra dig. —
»Den skall hos mig så trygt som hos dig sjelf bevaras,
»Och med fullbordans »ja!» dess tysta ord besvaras.»
I mitt förtjusta bröst ditt tal blef tacksamt gömdt:
Det var så furstligt mildt, så majestätiskt ömt.
Och derför skalden sjelf och skaldens sånggudinna
För dig af lika tro och samma kärlek brinna.
Förenade i allt, i ett de skilja sig:
Hon lefva vill för dig: *han* vill ock dö för dig.

O, *prins*! Vår gamla nord med fädrens runohällar,
Med blyga dalars prakt och stjernbekrönta fjällar,
Är helig för min själ. Min andes stilla gång,
Som, lik en slumrande Zefir i morgonstunden,
Ej än sig lyftat upp ur blomstrens famn i lunden,
Tog flygt vid Svithiods namn — och flygten blef en sång.
Hvar nordens dag och natt mig på förtjusning bjödo:
I kronor af juvel, i klarhet evigt ung,
Som drottning natten stod och dagen som en kung,
I hvilkas spirors skygd från glada skaror ljödo
De dyra namnen: »*Gud* och *kung* och *fosterland.*» —
Och ve den falska stund, som tänder i mitt sinne
En högre aktad fröjd än mina fäders minne,
Än lif för detta land, som lifvets ljus mig gaf,
Och död för dess försvar — och i dess famn en graf.

Men re'n af kroppsligt qval min unga styrka mattas:
I fosterlandets sköt mig frid och hälsa fattas,
Och mellan is och snö ej bor den talisman,

Som deras flydda fröjd igen framtrolla kan.
Jag kan ej blifva det, hvartill naturn mig ämnat,
Ej bilda ut det frö, hon mig till odling lemnat,
Ej bli mitt tidehvarf, ej dig och ljuset värd,
Min inre verld ej ryms uti min yttre verld,
Förrän jag skådat mer än fjellarna i norden,
Och sträckt en enda blick kring taflan utaf jorden,
Förr'n till det skönas hem och konstens tempelport,
I hoppets rustning klädd, en pilgrimsfärd jag gjort.
För aningen en mängd af drömmar vildt sig hopar,
Beslöjad fantasien så ofta fåfängt ropar
Till mången glansfull bild sitt: »varde!» och sitt »blif!»
Lik Cynthias bild, som ren på böljans spegel lågar,
Den först af ögat sedd får varelse och lif.
Ej Gustaf Adolf förr min pensel skildra vågar,
Än jag besökt det land, der ljusets svärd han höll,
Tog ljuset in med storm — och i sin seger föll.
Mig tyckas mina ljud om nordens kraft så matta:
Jag kan ej götens bragd och sanna storhet fatta,
Förr'n jag har sett det Rom, den underbara verld,
Hvars allmakt sjönk i grus för strålen af hans svärd.
Att se hur menskan *här*, på torftig klippa buren,
Är större än sin lott och mera än naturen,
Jag stolt beskåda bör, som nordman och som fri,
Italiens paradis — och slafvarna deri.

Italiens paradis, der lifvet klingar
En evig hymn, med rosor på sin kind:
Der glädjen sväfvar kring på irisvingar,
Och hälsan andas in med himlens vind:
Der den guddomlighet, som en gång flutit
I rika strålar ned från skaparns hand,

Naturen fick, se'n menskan den förskjutit:
Der ljusets englar le i stjernans brand,
I morgonrodnan och från blommans stängel,
Och menskan blott är lik en *fallen* engel.

Och *sången* glad bland hjelteminnen ilar,
Och *konsten* lyssnar tjust till sångens röst,
När efter slutad skapelse hon hvilar
Invid *naturens* systerliga bröst.
Den samma prakt, hvarmed naturen målar
Neapels natt, syns i *Corregios* natt:
Från *Sanzios* himlar samma solsken strålar,
Som i den första dagens panna satt:
Naturen, konsten äro ett: de stamma
Ifrån en enda, evig gudaflamma.

O *prins!* Du detta såg, när du i södern gick
Bland stora minnens grus och hjeltarnes exempel,
En värings furste lik bland Orientens tempel,
Och ung med nordisk kraft all söderns hyllning fick.
Med våren låt mig fly till vårens ljusa länder,
Dit längtans röst mig drar! räck ut din hand och bjud!
Till Hohenstauffers borg, till Arnos, Tiberns stränder,
Till Cæsars hjeltestoft, låt mig få bli ditt bud!
I myrtbekransad dal, der näktergalar qvittra,
På örnbebodda fjell jag röra skall min cittra:
Och rörd till tacksamhet för allt hvad du mig gaf,
Besjunga Oscars namn uppå Virgilii graf.
Sist, lyckligt återländ till nordens berg och dalar,
Min stora skuld till dig åt Sverige jag betalar:

I högre färgers glans min sång skall blomstra opp
Ur *minnets* gyllne djup och ljuda Svithiods *hopp*.

Konstnärens öde.

(Kupletter, afsjungna på en afskeds-concert.)

1.

Bland söderns prakt, men ock bland nordens fjell
Ses konsten, skön som himlens stjerna, glimma:
Och konstens son slår gerna upp sitt tjäll,
Der hjertan finnas, som hans ljud förnimma.
Han knyter ömma vänskapsband:
Der känslans röster på hans toner svara,
Der är hans andra fosterland,
Och der är honom ljuft att vara.

2.

Men nornans domar ingen jäfva kan,
Och konstens son sitt öde måste lyda.
Sin pilgrimsstaf å nyo fattar han;
Men tacksamhet hans ögas blickar tyda.
Han kallas till ett fjerran land;
Men blickar mot de kära stränder åter,
Och rörd, med cittran i sin hand,
En afskedssång han klinga låter.

3.

Invid hans sida hoppets engel står,
Och hviskar sagor om ett annat möte.

Af detta hopp ledsagad, bort han går;
Men gömmer flydda dar i minnets sköte:
Och, med de sina hand i hand,
Han yttrar här de sista afskedsorden:
»Ett varmt farväl åt Svea land,
Och kärlek för det gamla norden!» —

Kyssen.

Linda, min Linda!
Visst vill jag binda —
Kransen är färdig på stund.
Endast jag ber dig
Ömt, att du ger mig
Blomman du har på din mund.

»Der har jag ingen;
»Välj dig ur bingen
»Skönaste rosen jag har.»
Å jo, du har den,
Akta jag tar den —
Se hvar hon sitter så klar.

»Mamma nog saknar
»Den när hon vaknar:
»Den kan jag icke ge bort.»
Låna mig bara
Blomman den rara,
Skynda dig; tiden är kort.

»Illa det har sig,
»Om du bedrar mig.
»Ja! jag vill låna dig den.»
Tack! innan mamma
Saknar den samma,
Får du en blomma igen.

En krans på Ludvigs urna.

Ett blomsterbarn har gått till Gud:
I grafven hvilar andens skrud,
Och slöjan af en engel.
Den samma hand, som knoppen bröt,
Har blomman satt, i ljusets sköt,
Uppå en bättre stängel.
Hon blommar vid den högstes stol,
I skenet af en evig sol.

Den gossen var ett underbarn;
Han lyfte sig ur stoftets garn
Så lätt på andevingar.
Här sågs han som en saga gå,
Den *alla* älska, *få* förstå,
Som klart och heligt klingar.
Allena skaparns mästerhand
Har upplöst sagans rosenband.

Han läste med sin öppna själ
I lifvets bok så rent och väl,
Men döda ord han skydde.

Högt klang inom hans späda bröst
All kunskaps klara anderöst,
Den inga lexor brydde.
Och lifvets gåta innebär,
Att den vet mest, som renast är.

Hans lefnad var en himmelsk dröm,
Så färgrik som hans själ var öm,
Han gick med halfflyckt öga.
Gud hade lagt derpå sin hand;
Nu klart i evighetens land
Det strålar mot det höga.
Gud ville spara barnets syn
För ljusets tafla ofvan skyn.

Derför han flög oss fort förbi;
Han var för god att gammal bli,
Att verldens galla smaka.
Vår älskling kom, och blommor tog,
Och blommor gaf och log — och dog,
Det är: gick hem tillbaka.
Sin älskling himlen tog igen,
Förr'n jordens synd besmittat den.

Ett ord till eder, dem han var
Ett ljufligt hopp förålderns dar,
Ett fridens ord till eder.
Du hulde fader! ömma mor!
Jag vet att eder sorg är stor,
Men sorgen fröjd bereder.
En säker tröst den fromme vet,
Att lifvet är en evighet.

Till morgonhälsning hvarje dag
Mot er med oskuldens behag

En trio än hörs ljuda.
Er ömma kärlek lefver än,
Och föremål ej fattas den
Som kärlek återbjuda.
Tills mötesdagen uppgår klar,
Har Gud ert barn i huldt förvar.

En blick i djupet.

Hvad är lifvet?
Möda, fröjd och plåga:
Rymd af storhet och fåfänglighet. —

Hvad är döden?
Svar på lifvets fråga;
Lifvet *tror*, men blott den döde *vet*.

Hvad är kärleken?
Ett barn, som dansar
Framför altaret med rosenkind. —

Hvad är hoppet?
Barnets blomsterkransar;
Skönt de dofta, vissna för en vind.

Hvad är minnet?
Sjelfva altarflamman,
Som dem alla samlar och förtär,
Och dem lifvar åter. Minnet är
Kärlek, hopp och lif och död till samman.

Vid ett silfverbröllop.

Det var en gång — den gången var en vår —
Då tvänne hjertan blefvo ett. Behagen
Förbundet knöto. Sedan bröllopsdagen
Förflutit redan fem och tjugu år.

Hvad äro åren — och hvad är väl våren?
En stund, ett ögonblick och intet mer.
Hvad är den krans, som vårens kärlek ger,
Om den ej blommar än kring silfverhåren?

Ett silfverbröllop firas här i dag; —
Men silfverhåren söker man förgäfves;
Ty ålderns makt af själens ungdom qväfves:
Här hjertat och ej tiden stiftar lag.

Ack hören! tiden sina vingar skakar: —
Han skakar dem — och flyr: hvad är det mer?
Han eger intet välde öfver er.
Välsignelse med er, I ädla makar!

»Hvar blomma vissnar — så har tiden sagt —
»Förgå skall skönhet, rikedom och prakt;
»Allt åldras och förgås, hvarthän vi blicke.»
Men själen svarar: »jag föråldras icke.»

Af barn och barnabarn en blomstergård
Kring er församlad är. De gamlas vård
Om all sin ungdom borde jag besjunga:
Dock — nej! de gamla äro ännu unga.

När barn och barnbarns barn en annan gång
Sin fröjd förkunna under festlig sång,
Och här de gamlas gyllne bröllop fira —
Då sträcker tiden kanske fram sin spira:

Och säger: »hvar är nu er friska vår? —
Hvar blomma vissnar — och all prakt förgår.» —
Då svaren I: »af lifvets skatt det mesta
Du tagit bort; men vi ha gömt det bästa.»

Mångårig kärlek, ära, tro och dygd,
Välgörenhet — i öfverflödets skygd —
De trotsa årens lopp och dödens glafven;
De vissna ej — de blomstra än på grafven. —

En skål för dagens silfverbröllops-par!
En skål för hvad det är, och hvad det var!
Och sist en hoppets skål för hvad det blifver,
När tiden dagens namn på *gyllne* taflan skrifver.

Beatrices sång.

Ingen solens stråle faller
Ned till mig, som bojan bär:
Inom fängselmurens galler
Evigt samma midnatt är:
Ingen morgon randas der.

Är det natt, så vill jag glömma
Dagens plåga, hjertats krig,

Är det natt, så vill jag drömma
Om det ljus, som flydde mig:
Drömma, Scipio! om dig.

Scipio! din Beatrice
I sitt hvalf får dig ej se;
Likväl söktes Eurydice
I Tartaren af Orfé,
Och vi älska dock som de.

Ljudande kaskaden rullar
Utför marmorklippans bröst:
Kring Neapels drufvokullar
Klingar ljufligt Tassos röst;
Skönare är dock din röst.

Om jag nu den höra finge
I den tysta månens glans,
Döden jag till mötes ginge
Lika glad som till en dans
Bruden går i myrtenkrans.

Koral.

Vid magister-promotionen i Upsala den 12 juni 1824.

Gud! himlarnas och jordens ljus
Låt här uti din dyrkans hus
De sökande dig finna!
De samlats här att kransar få,

Men din välsignelse också
Låt deras böner vinna!
Ty utan dig är äran flärd,
Och kransen inga vakor värd.
Den vises hufvud dignar,
Om icke du välsignar.

Bjud ljusets kämpar följa dig,
Och älska sanning mer än sig,
Och anden mer än glansen.
När de med krönta hjessor stå,
Med nedsänkt blick de tänka må
På Gud med törnekransen.
Ty stoft är stoft, men Gud är Gud,
Och ödmjukhet är ärans brud,
Och lagerträden smärre
Än dina palmer, herre!

Till barnen i din helgedom
Så ljuf och mild, o herre! kom,
Som flägten till Elias!
Och när till strids de draga ut,
Led dem från början och till slut,
Som Raphaël Tobias.
Gud fader! var du deras staf!
Guds son! förklara deras graf!
Skrif, ande! deras minnen
I efterverldens sinnen!

Dikt och musik.

(En tanke vid fortepianot, d. 24 febr. 1830.)

Hvar gång en härlig, ljuf musik jag hör,
Som ren och oförfalskad njutning skänker,
Ej smickrar örat blott, men hjertat rör,
Jag lyftes himlen nära, och jag tänker,
Från jordens band och bojor saligt fri:
»Det är guddomligt: det är poesi.»
När sångens trollverld för mitt öga blänker
När jag en dikt, olympiskt skön och rik,
I stilla tjusning njuter, då jag tänker:
»Det är förtrollande: det är musik.»
Ty syskon äro dikten och musiken,
Ja! tvillingsyskon. Uti samma riken
De herrska med sin blomsterspiras makt
Och med idéens, men ej med flärdens prakt.
Musiken fick af poesins gudinna
I konstens paradis sitt namn en gång,
Och dikten, samma känslors fostrarinna,
För sin musik, sin klang blef kallad sång.
De äro tidens själ. De äro flamman
På lifvets altar, under englars vård.
De äro hvar för sig en ton; till samman
De bilda enigt skapelsens accord.
De hafva båda sköna, ljusa vingar:
Den ena sjunger och den andra klingar.
De bära morgonrodna'ns glans på hyn,
Och bådas fosterland är ofvan skyn.

Min poetiska trefaldighet.

Vid vattenfallets sorl och vilda brusning,
Som ensam nejdens stilla tystnad stör,
Vid löfvens darrning och vid vestans susning,
Jag sångmön dyrkar och min lyra rör.

Ett *epos* sjunger floden, der jag hvilar:
Jag stjäl idéer af dess klang, dess gång;
Men om en båt på lugna spegeln ilar,
Och fiskar'n står och metar på sin spång:

Och nickar vänligt åt en blåögd flicka,
Som glad i båten gungas mot min strand,
Då drar jag upp en plånbok ur min ficka
Och skapar en idyll med *lyrisk* hand.

Men när jag sjelf den söta flickan råkar,
Som smyger fram uti min diktnings lund,
Jag tar dess hand och gladt med henne språkar —
Så får jag ett *dramatiskt* verk på stund.

Väl fiskar'n, sneglande, går fram och åter
Och sin förtrytelse ej dölja kan:
Jag ler och fiskar'ns sura min förlåter;
Jag får en kyss — och han får intet, han.

Venetiansk visa.

Med friska kransar,
Kring torg och gränder,
Se, hoppet dansar,
De frias vän.
Och efter dunkla
Och dystra skiften
Venedigs ära
Får lif igen.

Bland storm och vågor
Ej sjöman bäfvar;
Vid hoppets lågor
Han seglar än.
Och efter dunkla
Och dystra skiften
Venedigs ära
Får lif igen.

Ett tappert hjerta
I lifvet segrar,
Och dödens smärta —
Det räds ej den.
Se, dagen stundar
Och äran vinkar:
Venedig skördar
Triumfer än.

Fast trött och blodig,
Bland tusen dödar,
Stå, kämpe! modig,
Din båge spänn!
Se, dagen stundar
Och äran vinkar:
Venedig skördar
Triumfer än.

Minne af Carl Bernhard Wadström.

We left him alone with his glory.
Lord Byron.

Minnets stjernor lefva. Ej de *sjunka*,
Men de *stråla* ned i tidens flod.

Än med ljusets helgonsken de prunka,
Än med glorior utaf eld och blod.
Mången njuter oförvansklig ära,
Mången ock med gerningar och lära
Köpt förbannelsens odödlighet. —
Rena voro våra fäders sinnen:
Rena glänsa ock de flesta minnen,
Som vår saga tälja vet.

Kämpande med glömskans tunga dimma,
(Nordens himmel är ej alltid blå —)
Några anspråkslösa stjernor glimma,
Som ej ses, mén sprida ljus ändå.
Medan folket lugnt sitt fordom glömmer,
När det talar, profeterar, drömmer
Om det allt, som är och som skall bli,
Sitter Svea vakande om natten,
Tyst och klarsynt invid Urdas vatten,
Räknar stjernorna deri.

Vid dess fötter vakar jag så gerna.
Och en gång hon viste mig — jag såg
Mellan dimmans flor en härlig stjerna,
Rädd att spegla sig i minnets våg.
Jag har nämt dess namn. Det är ej präktigt;
Af sin kärna är det rikt och mäktigt.
Af välsignelsens odödlighet,
Täflande med hjeltars, det bestrålas.
Det föraktar att med färger målas;
Nämna är att prisa det.

Det är *Wadström*. Skynda, sång! att rycka
Slöjan från hans äras rena glans,
Och, fast sent, uppå hans hjessa trycka
En belönande olivekrans:

Att han död ännu må alstra dygder,
Att den ungdom, som i Skandiens bygder
Står med hoppets blick vid minnets port,
Och betraktar tiderna, som farit,
Om den ej kan blifva hvad han varit,
Må beundra hvad han gjort.

Det var han, som, Rinmans like, lärde
Fjellens hemligheter åt vårt land,
Och som, sjelf bekant med djupets värde,
Öppnade med magiskt konstig hand
Svenska klippans malmuppfylda grufvor
Der de mogna, dödens kalla drufvor,
Och som gräs de klingor växte opp,
Som vid Hogland skulle lagrar vinna,
Eller än i slutna skidor brinna
Utaf nya segrars hopp.

Lik Prometheus, han med lifvets fara
Konstens eld från fjerran stal hit ned,
Vid hvars sken, med stulna svenners skara,
Han lik Waulund, svärdens blixtar smed.
Ädel stöld! — Då han sin hammar skakar,
Remnar klippan och för skeppens drakar
Öppnar hon sin mossbelupna famn.
Hören, Svear! från Trollhättans djupa,
Härligt vimpelprydda ättestupa
Forsen brusar ju hans namn.

För hans rika själ var fosterbygden
Såsom bana icke rymlig nog.
Verksamheten, första mannadygden,
Honom snart till andra länder drog.
Och när nog han gagnat har Europa,
Bortom hafvet andra röster ropa,

I en ny, en okänd hemisfer.
Lyckligt seglar han och lyckligt länder
Han till Nunez och till Gambias stränder.
Nya pligter vänta der.

Och hvad ser han der? Han ser naturen
Uti solens gyllne bojor sänkt.
Bränmärkt, sjelf, hon blommorna och djuren
Sina lågors prakt och plågor skänkt.
Himlen är en ugn. I evig hettas
Qvalm och töcken sjelfva bergen svettas
Uti varma källor fram sitt ve.
Höga palmer fläkta utan svalka:
Ljusets lansar öfver böljan halka,
Som är glödgad liksom de.

Allt förvirrar här och allt förenar
Skaparns hand, i brokig form och färg.
Aloen står med blad, som likna grenar,
Ett gigantiskt gräs, som träd en dverg.
Fjäriln här, med eld på sina vingar
Stor som fogeln, flammande sig svingar
Högt och stolt mot himlahvalfvet opp;
Colibri, en gyllne fjäril, flämtar
Uppå rosenstängeln der och hämtar
Nektar ur en rosenknopp.

I en brokig narrdrägt papegojan
Utan mening härmar språkets ord.
Mellan lejonkulor negerkojan
Lutar sorgligt mot en vissnad jord.
Apan menska spelar. Fisken flyger,
Medan vinglös jettefogeln smyger
Mellan buskarna med pipigt ljud.
Här, då ljuset hela verlden gläder,

Sjelfva solen, dagens fader, kläder
Menniskan i nattens skrud.

»Men hon är dock menska, född att njuta
Dagens ljus och lifvets fria skatt,
Om kring henne än sig skulle sluta
En Tartar af slafveri och natt.»
Denna tanke *Wadström* genombäfvar,
Då hans skepp på hvita vingar sväfvar
Mot det kokosrika Zingichor*).
När på stränderna af Kasamanza,
Dem i flockar hvita hus bekransa,
Frihets vän och fri han står.

Och han ser ett skepp med höjda segel,
Under middagssolens heta brand,
Hvilande på flodens lugna spegel —
Lugn den speglar en förtviflad strand. —
Portugisarn der med spjut och glafvar
Drifver en legion af negerslafvar
Ifrån fäderns kära land om bord.
Deras tunga kedjor rysligt skramla,
Och sin sista bön de fåfängt samla
I ett rop, en suck, ett ord.

Invid kusten och på klippans branter
Under klagorop, som spränga skyn,
Gråta vänner, dyra anförvandter,
Vid förtryckets fasansfulla syn.
Der en yngling rycks från moderns hjerta,
Ropar, knäböjd af sin djupa smärta:
*»Är jag ej en menniska, en bror?»***).

*) Ett då varande portugisiskt slaf-faktori på Afrikas vestra kust.

**) »*Am I not a Man and a Brother?*» Inskriften på ett af Wedgewood föreslaget sigill åt Bulama-förbundet till slafhandelns afskaffande.

Och ett slag är bödelns svar. O veten,
Vinstens dömda offer! menskligheten
Förr i tigerns hjerta bor.

Skeppet far uppå en slavisk bölja:
Men förbannelsen ombord det för.
Klagans ljud, som reddens kullar dölja,
Bortom Roxos kala udde dör.
Men den ädle svenskens hjerta blöder,
Och en hög, guddomlig vrede glöder
I hans kraftiga, hans rena barm.
Han till jorden ned på knä sig kastar,
Och en bön ifrån hans läppar hastar.
Såsom offerlågan varm:

»O du sol, som högt på fästet brinner,
»Dessa nejders himmelska tyrann!
»All din hetta svalkande jag finner
»Mot den grymhet, jag hos likar fann.
»Låt fördubbladt dina pilar rasa:
»Bränn det tempel, som åt död och fasa
»Här ett hjertlöst slägte timrat opp.
»Och jag svär vid alla milda strålar,
»Hvarmed du mitt hemlands dalar målar,
»Och vid menniskoslighetens hopp:

»Att jag snart, till kommandes exempel,
»Vill med trots, med ödmjukhet och mod
»Grunda frihetens och fridens tempel
»Der som nattens molochsbyggnad stod.
»Gud! som svarta och som hvita dyrka,
»Gif åt löftet vigt, åt hjertat styrka
»Och fullbordan åt min aningsdröm.
»Låt min hand de lidande förlossa,
»Mö.krets tunga afgrundskedja krossa,
»Eller mig till kedjan döm!

Och så stod han upp och tog vid handen
Panah klädd i mörkrets färg, men skön,
Mezurados furste, som ur banden
Han förlöst med guld och ej med bön.
Liksom dagens gud med strålar höljer
Nattens genius, som dess ledning följer,
Och i ögat morgonstjernan bär:
Så han ynglingen med vishet lärde
Känna menskans pligt och menskans värde,
Och hvad ljus och frihet är.

När han se'n till Albion återvände,
Och de trycktas klagan förde dit,
O! jag ville känna hvad han kände,
Brinnande af mod och full af nit!
O! jag ser hur han, i enkla kläder,
Inför brittens parlament framträder
I sin sköna, manliga gestalt
Med hvar blick han der ett hjerta vinner,
Hvarje ord ifrån hans läppar finner
Nya segrar öfver allt.

Gläd dig, ädle! hvad med ord och handling
Du för menskligheten verkat har,
Har beredt den ljusaste förvandling
Af ett plågadt slägtes sorgedar.
Menskan säljs och köps ej mer i verlden:
Strålarna af ljuset, ej af svärden,
Öfver lösta slafvar herrska nu:
Och de ljusa genier, som bära
Verkets krona, med odödlig ära,
Äro *Wilberforce* — och *du*.

När en gång uti Bulamas lunder
I en enkel och högtidlig prakt

Reser sig det tempel, till hvars grunder
Du en hörnesten, en klippa lagt:
När med tacksamhetens höga visa
Frie negern kan sin räddning prisa,
Sina hjeltar sjelf besjunga kan,
Klart ditt namn skall stråla fram bland allas:
Och i minnets häfder skall du kallas
Sveriges Howard! — mer än han.

Gallien, vandt att alla lagrar skära,
Har eröfrat ditt medborgarnamn.
Ädelt afundsjuk på andras ära,
Gömmer det ditt stoft uti sin famn.
Hvila trygg och ärofull der inne!
Må vi blott förvärfva oss ditt minne,
Må vi ej få blygas för din dygd!
Än ditt barn, din tröst i bittra öden,
Ensam är med saknaden och nöden
I sin faders fosterbygd.

Väl blef Aristides öfvergifven
Af ett älskadt, otacksamt Athén:
Från sin ärfda jord han gick fördrifven,
Domlöst dömd, förlåtande och ren.
Men när dödens krans hans verk belönat,
Och hans ande Elysén förskönat,
Saknaden hans äreminne skref.
Staten, ångerfull, till plikt sig dömde,
I välgerningar sin villa gömde,
Och hans döttrars moder blef.

Dottern af en ärans man i norden
Må ej, sökande ett huldt försvar,
Vandra med vår skam utöfver jorden,
Hvilkens stolthet hennes fader var.

Svear! återköpom rättigheten
Till ett namn, så kärt för menskligheten,
Med de offer, som dess arfving får!
Se'n vårt fröjdrop må till Gallien ila,
Der bland myrtnar hans reliker hvila:
»Han är svensk — och han är vår.»

Rosalfs lefnad och död.

Das ist das Loos des Schönen auf der Erde.
SCHILLER.

Till Hugo.

En gång, när månen speglade sitt anlet
I Tiberns flod och alla blommor sofvo,
Förutom stadens bleka nattvioler,
I ett palats det hölls en dans i Rom.
Då gick en skald utur den tomma glädjen,
Och satte sig uppå en enslig kulle,
I myrtnars skygd, och sade för sig sjelf:
»Jag är allena. Hvad är värdt att dikta,
När allt är dikt, och ingen enda dröm
Af hjertats alla sköna morgondrömmar
Får verkligt lif, att jag omfamna må
Och älska den, och kalla honom broder?

Bekanta heta alla, som der inne
Förlusta sig och dansa, men min själ
Är dock med himlens foglar mer bekant,

Fastän de prisa mig och mina sånger
Så varmt och eldigt, att mitt hjerta — fryser.
O! skönheten har vissnat bort på jorden,
Och alla dessa målade gestalter,
Som tycka om sig, le och spegla sig,
Se ut som syndafall från idealet.
Naturens vestaseld är släckt i templet,
O, att jag kunde tända den igen!
Jag är allena. Hvad är värdt att dikta,
När ingen aning lif i tiden får
Och intet hjerta mot mitt hjerta slår?

Då gick der fram en yngling, skön som våren,
Med svart barett utöfver snöhvit panna,
Och under snöhvit panna bruna ögon,
Kringfladdrade af gula, gyllne lockar,
Som liknade i månens silfversken
Guldsträngar, sprungna af allfaders harpa,
Der evighetens treklang ljuder än.
Han blickade så mildt och så guddomligt
Naturligt rundt omkring sig, flög till skalden,
Låg vid hans bröst och sade: *»är det du?»*

Och aldrig förr de hade sett hvar annan;
Men när de sågo, kände de hvar annan.
Och *Raphael*, så het den sköna yngling,
Och skalden kysste honom, grät af fröjd,
Och sade aldrig mer: jag är allena.

Du är *min* Raphael. Kom nu, min broder!
Med mig i diktens rosengård en stund.
Jag visar dig ej kalla marmorstoder,
En blomsterbild mot lifvets dunkla grund.
En stjerna öfver tidens mörka floder,

En näktergal i vinterhärjad lund.
Se *Hugo!* detta vill jag gifva dig
För den johannesbild du målat mig.

Rosalf.

En skön natt i augusti. Rosalf hvilar på stranden af en lugn sjö. På andra sidan om sjön synes Stockholm i månskenet.

Jag orkar ej längre kring backarna ila;
Högt klappar mitt bröst, och jag känner mig trött.
På blomstrande ängen hur ljufligt att hvila!
God afton, skön måne! här sofver man sött.
Men först utur foten jag törnet vill draga,
Och plocka de blommor, som bäst mig behaga,
Se'n sjunga så roligt och lustigt jag kan,
Och vill jag, så vet jag det plägar gå an.

En morgon, nog mins jag, med kinderna röda
Satt *Rosa*, min moder, vid spiseln och grät.
»Fort! laga dig ut, och förtjena dig föda»,
Så skrek fader *Alf*, och jag mins hur det låt.
Jag log litet grand åt den tokiga födan;
»Att löpa för henne hvad lönar väl mödan?
Jag tänker försöka att lefva ändå,
Och sjunga min visa, som foglarna små.»

namma mig kysste etthundrade gånger,
odde, hon skulle mig klämma ihjäl,
kyssarna blefvo etthundrade sånger,
jag hunnit ut under himmelen väl.
Det gick, må man tro, öfver stenar och stockar:
Som galningar flögo de krusiga lockar.
Mig tycktes, jag red på en strålande pil,
Nyss flugen ur bågen, så qvick som en il.

För fötterna trillade daggens droppar,
Som äktaste perlor på sammet så grön,
Sitt guld lade solen på lindarnas toppar,
Mig syntes all verlden så innerligt skön.
Hon var ej så skön, hvarken förr eller sedan;
En himmel var ofvan, en himmel var nedan,
Och sjön stod så blå till att spegla sig i,
Och blomman var öppen och jag var ett bi.

Som bäcken i dalen framsorlar och klingar,
Min sång och min dikt ifrån läpparna flöt,
Hvart ord var en fogel med toner till vingar,
Som spelte om fröjd uti sommarens sköt.
I solgången såg jag vid berget det höga
Ett sittande lo med ett blixtrande öga.
Jag frågade: »vill du, så vänder jag om?»
En röst var i skogen, som ropade: kom!

Jag gick öfver berget, och sjöng uti glansen
Af aftonens rodnad, och djuret gick med.
Små lexnarna kommo och började dansen
Vid ljuflig musik ur hvart endaste träd
Och nedanför berget stod ängen i blomma,
Der gingo små lammen så blyga och fromma.
Mitt öga sig slöt efter ljufva besvär:
Jag vet icke hur, men jag somnade der.

En siska mig väckte, när morgonen grydde,
Hon kysste min mun der i gräset jag låg.
Jag klappade henne — tro ej, att hon flydde:
Ack, aldrig i verlden så roligt jag såg,
Och andra små foglar nedhoppade sakta,
Och qvittrande tycktes mig noga betrakta.
Det fläckiga djuret, som siskan ej kysst,
Låg slumrande än vid min sida så tyst.

Han ser sig omkring, kammar med händerna sina lockar, och torkar sig i ögonen.

Då stal sig en tanke så grym i mitt hjerta:
»O låge små foglarna stekta på fat!»
Men tanken fördränktes i tårarnas smärta,
Jag gret och fördömde all menniskomat.
»Tron icke, små foglar, att jag vill er döda,
Förr smakar jag icke i år någon föda;
Och blir jag för hungrig, så plockar jag bär,
Och delar med eder hvad lyckan beskär.»

Så tänkte min själ. Se, då kom der en bonde
Med spade i handen, på läpparna hot.
Bort ilade foglarna, som för den onde,
Och djuret: visst hade han gjort dem imot.
Sin spade i luften han öfver mig höjde:
Jag slöt mina ögon: till jorden mig böjde.
Han sade: »min junker, så liten och vig,
Förstör du mitt gräs, så beklagar jag dig.»

»Beklaga mig ej eller slå mig», jag sade;
Ty icke förstör jag af gräset ett strå.
Fler blommor och gräs har du dräpt med din spade,
Än dem jag i natt hafver hvilat uppå.

Men om du kan gifva mig bröd till att äta,
Hvart stånd uppå marken jag åter vill räta:
Hvar blomma också; jag är liten och ung,
Och kan icke vara så särdeles tung.»

Jag reste mig: gräsen och blomsterna alla
Uppreste sig äfven: der fans ej ett spår.
»Hör, gosse!» han sade, »jag vill dig befalla,
»Och om du vill lyda, din föda du får.
»Farväl — eller kom! ty jag plägar ej truga.» —
Med Erik den rike jag gick till en stuga.
En katt låg i fönstret, så hvit och så ren,
Och koppar och tenn gaf ett lysande sken.

»Hugg ved!» — kära far! aldrig yxa jag förde —
»Kör åkern!» — ack nej: det kan aldrig gå an;
Ej heller en oxe jag någonsin körde:
Men sjunga och dikta jag vill och jag kan.
Gif yxor och oxar åt starkare finger,
Jag liljorna plockar och klockorna ringer,
Jag spelar på strå och en vind på mitt hår:
Då kan du begripa, hur muntert det går.

»Och jag på din rygg», så begynte den vrede,
Och grep mig i håret och illa mig slog.
»Jag spelar violen, du bytinge lede,
Och sjunger du sjelf, så blir lefverne nog».
Med ringlar af håret jag qväfde min tunga,
Jag ville ej gråta, jag ville ej sjunga.
Men Karin, hans dotter, med kinden i brand
Tog gisseln, med bön, ur förtryckarens hand.

När åskan »hugg ved» hade slutat att bullra,
Så hördes den andra: »Bär vatten ur brunn!»
Och dermed han lade ett ok på min skuldra:

Då brast det i bröstet, då blödde min mun.
Jag vandrade sakta och tålig och trogen,
Tills källan jag nådde i tjockaste skogen,
Då satte jag ämbaren ned på en sten,
Och såg huru solen i vattnet sken.

Sin lek mina lockar i vattbrynet höllo,
Och tårarna lupo som kulor derpå,
De slogo en glänsande ring, när de föllo
Med klingande ned i det speglande blå.
Jag log, och herr Rosalf i källan log äfven,
Han ville mig locka i djupet, den räfven,
Hans anlete steg och mitt anlete föll,
Min mun mot hans läppar jag darrande höll.

Då såg jag i spegeln en leende annan,
Och svartögda Karin jag kände igen.
Hon hade en grönskande krona på pannan:
Mig tycks att jag hör, att jag ser henne än.
Med snöhvita armar om lifvet hon tog mig,
Och sakta från källan i gräset hon drog mig.
Hon kallade mig sin förtrollade prins,
Och allt hvad vi talte, få se om jag mins.

Karin.

Nej, akta dig väl, att ej Necken dig dårar.
Hvad såg du i källan, som tjuste dig så?

Jag.

Jag kysste en gosse, jag drack mina tårar,
Af törst eller hunger, ja väl begge två,

Karin.

De rödaste hallon jag ärnar dig gifva —
Jag har dem i korgen — om min du vill blifva.
Och om du mig älskar och vill hvad jag vill,
Så ger jag dig mjölk ut ur krukan dertill.

Jag.

För mjölken den hvita och hallonen röda
Jag kallar dig mamma och kysser din hand.

Karin.

Du är ju så söt, att jag kunde dig döda
Och dricka ditt blod, för att släcka min brand.

Jag.

Tyst, flicka! jag sjunger om lefvande liljor,
Om jungfrur, som dansa på elfenbenstiljor.
Det bästa jag eger, jag gerna dig ger:
En sång som är skön, och jag kan icke mer.

Karin.

Att stjäla ifrån mig hvar bit af mitt hjerta —

Jag.

Än är det ej borta; jag hör hur det slår.

Karin.

Och så med en sång vilja muta min smärta —
Du lilla bedragare! ack jag förstår.

Så — ät utur korgen och drick ur min kruka —
Se skälmen, han äter — det kallar jag sluka.
Hur lent är ditt hår! hvad ditt öga är blått!
Jag sade dig ju, att det smakade godt.

Jag.

Tack nu för din mat: ty nu vill jag ej mera;
Jag kan ju ej ge dig så mycket igen.

Karin.

Jag beder min herre att icke krusera,
Om b'ott han vill bli min utkorade vän,
Och så, som jag älskar, mig älska tillbaka,
Och blifva min älskling och blifva min maka.
Du ser, att jag klädt mig i krona och skrud:
Nu skola vi vara som brudgum och brud.
Orm! slingra dig lagom, du hala, du milda —

Jag.

Aj, släpp mig! du bräns — du förstör ju min mun
Din kind är som eld, dina blickar så vilda.
O! hellre jag låg i den djupaste brunn.

Karin.

Du lömske förtjusare! dit skall du komma.
När blomman jag brutit, så är hon min blomma.
När gossen är död skall han gå under pell,
Och sitta hos bruden så stilla och snäll.

Allt närmre intill sig hon slöt mig och tryckte,
Kring halsen hon snodde mitt fladdrande hår;

Men rätt som hon snodde, och rätt som jag ryckte,
Det prasslade — Erik framföre oss står.
Jag tror, att skön Karin på fingren han knäppte,
Hon skrek och sitt offer ur händerna släppte.
Jag ilade bort som en stråle på stund,
Och dolde mig djupt i den lummiga lund.

Jag lopp genom dalar, jag lopp öfver klippor,
Hvart träd var en Erik, som hotade mig,
Gökrågen på bergen och ängarnas sippor
Nu voro små finger, som spetsade sig.
Och solen jag såg både flämta och glöda:
Hon var mig en Karin med kinderna röda.
Jag glömmer ej Karin på femtio år;
Men hvad hon mig ville, jag aldrig förstår.

Och åter en dag som en gyllene fjäril
Nedflaxade långsamt vid himmelens rand,
Och, drypande dagg uti blommornas käril,
Kom qvällen så sval öfver sjö, öfver land,
Kom natten, så ljus som en morgon, i dalen,
Med lampor i handen ur mörkblåa salen.
Att vara en stjerna och tindra så der,
Det vore fast bättre än irra så här.

Min jacka var tunn i den kyliga vinden:
Jag var så allena och skogen så lång.
Det regnade litet på bleknade kinden
Ur ögonens moln, och jag gret mig en sång.
Hej lustigt! när tårarna blefvo för många,
Jag lopp som jag lupit att svalorna fånga.
Och innan jag visste hur vida jag gått,
Så lyste framför mig ett prunkande slott.

Det blänkte så hvitt uti natten den klara,
Som bygdt utaf månsken af englarna små,

Och fönsterna glänste, (oräknelig skara)
Som ljusblåa, blinkande ögon derpå.
Och dörrarne flitigt upplätos der inne,
Då blef der så ljust som i sångarens sinne.
Och herrar och fruar, som talade stort,
Spatserade ut genom grönskande port.

Tulpaner och liljor, med öppnade kalkar,
De drucko det ljus, som från himmelen föll,
En flock af bevingade, stimmande skalkar
Sin lustiga dans öfver asparna höll.
Och knarren han spelte, och doftande flägter
Upplyfte de rodnade rosornas drägter.
Lysmaskarna klara i darrande rad,
De lågo som gyllene droppar på blad.

Stjerndrottning, o natt! huru härligt du strålar!
Du blygaste jungfru i Sverige, så skön
Vår jord till en himmel i tysthet du målar,
Och läser, för alla som sofva, din bön.
Hvar skulle jag stanna? hvart skulle jag ila?
Jag ville ej löpa, jag ville ej hvila.
Ty allt var så gladt och så härligt omkring:
Att sitta och gå är en sorgelig ting.

Min lust är att stilla i gräset mig dölja,
Och göra alls intet guds skapade grand,
Och vaggas af drömmarnas stigande bölja
Till stranden af sångens förlofvade land.
Och när jag har hvilat, jag låter det ljunga,
Och vill som en lärka båd' flyga och sjunga.
Ju längre och fortare framåt det bär,
Dess bättre jag mår och dess bättre det är.

Nu hoppa' jag in genom gallrade porten:
Än aldrig jag sett så besynnerligt förr.

Jag dansade fram till den heliga orten,
Och öppen på glänt var i salen en dörr.
Jag tittade in, och i salen jag trädde,
Åt ljusen i kronan och guldet mig gläddde,
Och kände på stolar och iskalla bord;
Men ingen jag såg, som mig sade ett ord.

Men skäggige gubbar på väggarna hängde,
I kläder af jern eller stjernor och band,
Och gå hvart jag ville, uppå mig de blängde,
Och svärd eller böcker de hade i hand.
En gyllene bägare — krusad och virad,
Med rankor och bär så besynnerligt sirad,
Och karlar med horn — uppå bordet der stod,
Med dricka på bottnen så rödt som ett blod.

Jag fattade bägarn, och tittade varligt,
Och Rosalf den skälmen jag såg, hvar han satt.
På stund jag begrep, att det kunde bli farligt;
Men tungan var törstig och hufvudet matt.
När menniskan står och sitt anlet betraktar,
Då råder jag till, att förståndet hon aktar.
Jag rörde med läppen vid bräddden — ack ack!
Jag kysste förförarn, jag kysste och drack.

Jag drack, och så innerligt roligt jag hade;
Jag såg, hur det sjönk och jag såg, hur det led,
På soffan af purpur jag prydligt mig lade,
Och kronan sitt ljus så förlustande spred.
Små tårarna torkade, suckarna dogo
Och alla de skäggige gubbarna logo.
Mitt hufvud, det var som en nysprucken ros;
Det spratt och det ville väl flyga sin kos.

Och bägarn, den tomma, i golfvet jag slungar,
Och salen, han går som ett qvarnhjul omkring,

Och gubbarne blinka och ljuskronan ljungar,
För örat det blifver ett klang och ett kling.
Fram bägaren rullar och rullar tillbaka,
Och tankar som gnistor i hufvudet spraka.
De hålla kolorum, de gnabbas och slåss,
Som bönder på marknad och skojaretross.

Jag tror, att jag bultade åt dem på pannan;
De kände ej mera sin herre igen,
Och gubbarne kommo nu en öfver annan,
Och kallade mig sin utkorade vän.
En slöt mig i hårda och stålklädda armar,
En annan mig höjde på stolarnas karmar,
En böd mig en krona af löf och juvel:
Den fjerde lät höra ett tjusande spel.

Kom äfven en gubbe, så gammal och skrumpen,
Och hade i hand en ofantelig bok.
Han sade, så jämmerligt butter och trumpen,
Att han vore kommen att göra mig klok.
Och boken han öppnade under min näsa;
Der hjelpte ej böner; nu skulle jag läsa.
En rysning så kall genom lederna for,
Och orden de hade båd näbbar och klor.

De åto sig in i mitt darrande hjerta,
De flögo som pilar i ögonen in,
De gladde sig åt, att de gjorde mig smärta;
Ty nöjet var deras och pinan var min.
Ej ro eller hvila en stund de mig unde:
Jag plockade lösa så många jag kunde,
Och slog dem i golfvet: de kommo igen:
De ropade *om* och de ropade *men*.

Nu kommo *fastän* och *alltså* och *emedan*
Och fasliga hopar af *a b c d*,

Och läto förstå, att de önskade redan
Mitt hufvud den yttersta smörjelsen ge.
Då grep mig en menniskohand öfver armen,
Och hjertat blef stillare strax uti barmen.
Jag öppnade ögonen, svidande än —
Och gubbarne hängde på väggen igen.

En jägare, grann, i de grönaste kläder,
Höll fast i min arm och förfärligt han svor.
Han hade i handen en piska af läder,
Och tyst vid hans fot satt en pudel så stor.
»Hvad heter du? — Rosalf. — »Hvem söker du?»
— ingen. —
»Hvad gjorde du här, och hvar gömde du ringen?» —
Jag drack och jag drömde; ej hafver jag ring;
Jag eger ej hos mig den ringaste ting.

»Du stal icke perlor ur bägaren heller» —
Nej! aldrig i tiden jag stulit ett frö. —
»Din stapplande tunga till brottet dig fäller;
»Tänk efter, min gosse! att skogen har spö.
»Så söp du dig full af det ljufliga vinet,
»Och glömde i ruset att rymma med skrinet.
»Du, skurk! — på min soffa — besinna dig nu,
»Och ljuger du sedan, så stackare du!»

Nu vinkade han — se, då gapade hunden,
Och visade mig både tunga och tand.
Långläppig och mulen han satt såsom bunden,
Och jägaren lade i munnen min hand.
Hu! käftarna ludna kring handen sig lyckte,
Men löst, att ej tecken till tand henne tryckte.
»Min gosse! om lusten att rymma du har,
»Så lemnar du handen hos Hector qvar.»

Så sagdt, gick han ut genom dörren, och fången
Var jag, och en pudel mitt fängelse var.
Jag föll på mitt knä, och begynte den sången,
Som domherren sjunger i buren hos far.
Jag klappade Hector och Hector jag smekte,
Och sången och smeket den grymme bevekte.
Jag sade till Hector: »du känner mig nog,
Och vet, att jag icke det ringaste tog.»

»Ack! om du förstod — om ett hjerta du hade!»
Då viftade Hector sin yfviga svans.
Mitt hufvud mot hans så förtroligt jag lade,
Kring halsen nedrullade lockarnas krans.
En tår eller två på hans panna jag fälde —
Nu, nu att sin lycka försöka det gälde.
Jag kände — jag drog, och jag drog — och min hand
Var lös och jag flög ur mitt fängelseland.

Och ute var skumt, och det föga mig brydde;
Jag fruktar ej dag eller qväll eller natt —
Men menniskofjäten; — jag lopp och jag lydde
Om menniskor kommo att taga mig fatt,
På galler och vallar jag flåsande klängde,
Och stundom i törniga häckarna hängde.
Min jacka blef grann utaf rosorna; men
Små flikar af jackan tog häcken igen.

Han lägger handen på hjertat och skakar hufvudet.

Då klingade hjertat så högt som en klocka
På midsommarsottan, när luften är klar.
Jag hörde en fogel små ungarna locka —
Ack! lycklig är den, som har moder och far!
På berget jag sjönk för den mornande solen,

Så blek och så sömnig som nattviolen.
På morgonens stråle, så guldgul och varm,
Kom drömmen och vaggade mig på sin arm.

Jag såg, se, ett barn med de ljusaste lockar,
Med glänsande spade, som gräfde en graf.
Det kastade mullen i yrande flockar,
Och stundom en blick det mig leende gaf.
En törnros var grafven, nyss bruten af stängel,
Och mullen var doftet och barnet en engel.
Jag frågade: »liten! hvem gräfver du åt?»
Han svarte: »åt Rosalf jag bygger en båt.»

Jag såg, se, en sjö med den klaraste yta
Flöt ut för min syn i oändelig rymd.
Små fiskar jag märkte som blixtar sig bryta
Mot renaste botten, af grummel ej skymd.
Bevingade barn öfver böljorna foro,
På en gång i himlen och djupet de voro:
Och långt bort i vester en glänsande stad
Omkransades vänligt af blommor och blad.

»Stig i», sade barnet, »så skall du få segla,
»I doftande fartyg på glimmande sjö.
»De snöhvita segel i djupet sig spegla
»Vi resa tillbaka till barndomens ö.
»Små syskon, som flyga, de lyckliga slägter
»Uppfylla vårt segel med vingarnas flägter.
»Kom Rosalf!» — och just som jag steg deruti,
Var sömnen och drömmen och fröjden förbi.

En svan simmar fram öfver vattenytan.

Och det var i natt. Men nu sitter jag liten
Å nyo i månens försilfrade trakt,
Lik sommarens fjäril, af frostnatten biten,

Med dimma på ljusblåa vingarnas prakt.
Mitt öga dock skådar den härliga staden,
Af torn och palatser den lysande raden,
Der lefver man lustigt; der sade min mor
Att kungen med kronan på hufvudet bor.

I morgon när solen på tinnarna blänker,
Jag reser mig upp som en karl i dess sken.

Han försöker att stiga upp, men sjunker tillbaka.

Hvad nu? hvilket töcken för ögat sig sänker!
Jag har ingen styrka i arm eller ben.
I morgon när solen på tinnarna blänker,
Till kungen i staden att resa jag tänker,
Och sjunga för honom i hvitaste hus,
Och dansa vid bara juvelernas ljus.

Då skall jag i glänsande siden mig kläda,
Af hundrade blommor på håret en krans,
Och stilla, så stilla för konungen träda,
Slå ögonen ned och framsväfva i dans.
Men kungen skall le åt de sprittande sånger,
Och kyssa sin Rosalf otaliga gånger.
Ja, hela min smärta om dagen så lång
Skall springa sin kos för min skönaste sång.

Svanen uppflyger ur sjön, och sänker sig i Rosalf's sköte.

Lycksaliga dröm! vill du tjusa mig åter?
Du leende gosse! visst narrar du mig.
Min mamma, hon sitter vid spiseln och gråter,
Och *Karin* vill bryta en blomma åt sig.
Se gossen han kommer, nu hafver han vingar,
Och hör, när han flyger, hur vackert det klingar,

Han plockar och plockar en lilja i tu —
Och seglet är färdigt; så segla vi nu.

Långt hän öfver sjön, öfver vaggande bölja,
De klippiga, törniga stränder förbi.
Om Karin och Erik och jägarn oss följa,
De segla dock ej i en blomma som vi.
Kom. Vintern, den kalla, förstelnar min tunga,
Vi segla till våren, och der få vi sjunga.
Nu går det — och hjertat förgäter att slå,
Och båten han går i det blå.

Svanen sväfvar uppåt och försvinner i en ljus sky.

Maria Stuarts sista suck.

„Jag är lugn. Jag icke darra ämnar
För den bistra dödens höjda svärd.
Jag är lugn och glad; det lif jag lemnar
Är en suck ej värd.

Blicken klarnar: mina fria händer
Mot den ljusa himlen lyfta sig,
Och dit upp ännu en bön jag sänder,
Belle France! för dig.

Leende jag gick med krans i håren
Som en brud i dina stjernors sken:
Jag var älskad mer än sol'n om våren:
Derför var jag ren.

Trogna minnen än guirlander linda
Kring min själ; men ack! min fröjds behag,
Liksom blomman på en purpurbinda,
Lefde blott en dag.

Skottska folk! du gaf mig sorg och smärta;
Du är högt och hårdt som dina berg.
Fridens blomma stal du ur mitt hjerta,
Från min kind sin färg.

Mot min söderländska känslas låga
Du med köld ett isigt pansar höll.
Jag blef hatad såsom pestens plåga:
Derför ock jag föll.

England! o! hvad helst om mig du tänker,
Jag din fånge var, men ej din slaf.
Tacksamt tar jag mot hvad du mig skänker:
Döden och en graf.

Ja! Britannia, jag dig förlåtit
Allt det gift, du på min lefnad göt,
Lika villigt, som jag djupt begråtit
Allt hvad sjelf jag bröt.

Redan himlens hopp min själ hugsvalat,
Likt en ström af Rizzios harpospel.
Årens qval och kedjor nog betalat
Ögonblickets fel.

Skynda, död! att detta hopp belöna:
Kom, du finner mig som drottning än.
Ofvan jorden får jag snart mitt sköna
Diadem igen.

Till en vän,

(i dess minnesbok.)

Till ljusa öden nornorna dig mana,
Och hoppet tar dig hyllande imot,
Och, öppnande sin solbeglänsta bana,
Strör unga, friska rosor för din fot.
Följ ödets vink! följ icke dess förvandling,
Men blif dig sjelf i alla skiften lik!
Blif ärofull igenom handling,
Och genom stora dygder rik!

Jag vet, att högre till ditt hjerta talar
En stilla hviskning från en älskad vän,
Än nöjets sorl i praktens marmorsalar:
Jag tror din själ så ren som solen än.
De fulla salarna, af glitter prydda,
Måhända sakna dock en rikedom;
Din broders hjerta är en hydda,
Af kärlek full, på glitter tom.

Din genius har skrifvet på din panna,
Att du, den älskansvärde Sanzio lik,
Skall älska mer det sköna och det sanna,
Än smickrets vekt förföriska musik.
Må från Apollos och behagens troner
En sådan kraft och skönhet gjuta sig
Uti min cittras blyga toner,
Att äfven de förtjusa dig!

När hoppets sol som klarast kring dig blänker
På lifvets himmel, töckenfri och blå,
Då verlden ler och höljer dig med skänker,
Två skänker tag af broderns hand också!
Till fröjd i glada stunder, tröst i bittra
Och mulna timmar, broder! dig jag ger
Mitt trogna *hjerta* och min *cittra:*
Du vill ej mer; jag har ej mer.

Döds-sång,

vid h. exc. m. m. Hans Henrik von Essens begrafning.

Ögon slockna, hjertan brista,
Sorgen tystar glädjens dans,
Hjeltens svärd på hjeltens kista
Sprider hemskt sin sista glans.
Drott! ditt svärd skall rost förtära,
Vissna skall din hjessas krans.

Stolta lagrar skar din ära,
Många, som du hjertan vann.
Flera dock kan döden skära —
Hvem är starkare än han?
Hjeltens svärd kan slå och skona,
Dödens aldrig skona kan.

Bleke drott med lagerkrona!
Lifvet bryter griftens band.
Re'n en stjernprydd hufvudbona

Flätas dig i segerns land:
Ljusa serafimer kröna
Dig på evighetens strand.

Tvänne syskon, lika sköna,
Vid din urna stå till slut,
Täfla att med tårar löna,
Hvad som Gud belönt förut.
Svea står der med sin *Nore*,
Suckar öfver grafven ut:

»O, att än ditt hjerta vore
Klappande på jorden qvar!
Hälsa våra hjeltar store!
Bed för oss! Vår stjerna var!
Må vi älska här hvar annan
Så som du oss älskat har.»

Hjelten, med sitt ljus kring pannan,
Svarar: enighet är lif.
Dygd är kärlek: sök ej annan,
Annan hyllning mig ej gif.
Skandia! stor igenom ära,
Genom kärlek lycklig blif!

Vågen.

Mitt lif är en våg,
Som röres en tid
I svallande tåg,
Vid vindarnes strid.

När lugn, blir på haf,
Och vinden är tyst,
Då somnar hon af
Vid stranden hon kysst.

Hon lägger sig ner
Till ro i det blå.
Hon synes ej mer;
Men fins der ändå.

Af verldshafvet ju
En droppe hon är,
Och solen ännu
Kan spegla sig der.

Fråga till stjernorna.

(En nyårsnatt.)

Nyårsafton kom, med ljusa stjernor
På sin mörka mantel, den han lade
Öfver gamla årets gråa genius,
Som på sin paradsäng låg och dog.
Nyårsnatten kom: Och se, jag tänkte:
»Jag vill vakande vid fönstret sitta,
»Tills ett tolfslag mig högtidligt tyder,
»Att den nya, stora visar'n börjat
»Cirkelgången kring sin siffertafla,
»Tolfbemånad, seg att genomvandra.
»Om det ljusa moln, som nu beslöjar
»Tvänne stjernor af Orions bälte,
»Sväfvar undan, innan klockan slagit

»Sina tolf, betydningsfulla slag,
»Så betyder det, att jag skall lefva
»Än ett nyår *under* himlens stjernor.
»Men om skyn ej viker, det betecknar
»Att jag *ofvan* stjernorna skall helsa
»Nästa nyårsmorgons sköna strålar.»
Så jag tänkte. Det var tyst i natten:
Det var tyst inom mig — minnets tystnad:
Och jag såg uppå Orions tecken.
Länge satt jag, full af stumma frågor,
Väntande att läsa i Orion
Lifvets eller dödens profetia.

Uret ljöd, och vid det *första* slaget
Syntes fästet darra för mitt öga.
Vid det *andra* sjönk mitt ögonlock
Öfver ögats stråle: slumrens slöja
Öfver tankens stilla lampa sjönk:
Och det *tredje* ljudet nu jag hörde
Som en knäppning på en klangfull harpa.
När det *fjerde* hördes, jag i drömmen
Såg en himmelsk, bländande gestalt
Klädd i morgonrodnad, med en krona,
Väfd af tusen färger, kring sin panna.
I en snöhvit hand han bar en harpa
Af safir som hvilade mot bröstet,
Och som tycktes slå sig sjelf, men rördes
Af de eldiga och fulla slagen
I den leende serafens hjerta.
När den *tolfte*, sista ljudet hördes,
Och dess ton med sakta genljud föll
På mitt öras fibrer som en droppe
Af ett himmelskt regn en junidag

Faller ned uppå en källas spegel:
Se, då vaknar jag: då är det morgon
Re'n på jorden. — Jag mitt öga lyfte
Upp mot himlen — då var molnet borta,
Och Orion lyste matt, men ren
Än på himlen. — Molnet var försvunnet;
Säg mig, *när* försvann det? Säg mig, vise!
Skall jag än ett år på jorden dikta,
Lida, drömma, njuta?
Säg mig, vise! när jag dör.

Den ljufva offerdöden.

Det ord, som för mig sjelf jag djupast döljer;
Jag ensam ser och känner och förstår.
Med eldsdrag ristad i mitt hjerta står
Den skrift, som slöjan blott för verlden döljer.

Och ingen tår, som mina kinder sköljer,
Att plåna ut dess innehåll förmår.
Hvad är mot själens brand en ensam tår?
Blott olja, hvarpå större låga följer.

Men ack! om lågan släcktes i mitt bröst,
Och se'n i andra hjertan återväcktes,
Jag dog af sorg deröfver, att hon släcktes.

Att ensam brinna, offras — är min tröst.
Jag stolt och glad vill martyrkronan bära,
Om dina lågor endast mig förtära.

Till Hjalmar Mörner.

(Död i Paris den 14 sept. 1837.)

Sin suck en broder till din skugga sänder:
Jag helsar dig från lifvets kalla höst.
Vid minnet af vår frid i solens länder,
Jag söker *dig*. O! låt en anderöst
Från evighetens ljusa sälla stränder
Åt stormen bjuda lugn uti mitt bröst!
Du lefver; — du gått bort. Den milda döden
Försonat dig med lifvets bittra öden.

Din själ, så öppen, känslig för det sköna,
Så djup och fri, behagens stämpel bar.
Behagen aldrig någon konstnär löna,
Som ej från början deras älskling var.
Din samtid kunde ej ditt snille kröna —
Hvad gör det? — konstens mål du hunnit har;
Hvart snilles bortgång tiden bör beklaga,
Men älskar dem allena, som behaga.

Neapels sol och Romas stora minne
Dig gjorde trygg och skapande och varm.
Vi svärma, sörja, frysa, hoppas, brinna
I lifvets hvimmel och bland tidens larm.
Allt, hvad vårt *hjerta* söker, bäst vi finna
I konstens ljus och vid naturens barm
Du fann det ock, du man med pilgrimsstafven! —
Du fann det snart — ack! allt för snart i grafven.

Glad var du sällan. Någon gång bland vänner,
Den *stora* glädjen yppigt löste sig.
I teckningar, dem väl Europa känner,
Du bilder gaf af verlden och af dig:
En bild, som svalkar, och en bild, som bränner —
En annan vild, en annan innerlig.
»Allt var så skönt och sannt, hvad helst du gjorde;
Fastän du gjorde mindre än du borde.»

Så säga de, som klokt och tappert dömma
Och hylla snillet såsom konstens slaf.
Men snillet handlar, när det synes drömma;
Och det *arbetar* nog på tidens haf.
Den, som har litet gjort, kan här berömma:
Jag tackar dig för det, som du oss gaf.
Det frågas dock till slut: »hvad kostar stycket?»
Och priset faller, om man gjort för mycket.

En krämarande rufvar öfver jorden,
Den konstnär'n eller skalden ej förstår:
Och derför färgen stundom liksom orden
Den ande saknar, som från himlen går.
Han vågar sig ej fram. Till fånge vorden,
Han tyst och varmt i skaparns hjerta slår.
Der dör han ej; men krämarne förlora:
För röfvarpris man köper ej det stora.

Sof lugnt, min broder! minnets palmer gunga
På grafven, der du bor, vid Seinens strand.
En vän dig saknar der, hvars taflor sjunga
Om menskans värde och om stoftets grand.
Han älskade dig djupt. Med alla unga,
Som, längtansfulle, söka söderns land,
En vänlig helsning dit jag följa låter,
Till dess en dag vi se hvar andra åter.

Pilgrimernas bön vid Jerusalems portar.

Vår vandrings mål vi funnit:
Vi nederlägga stafven.
Jerusalem vi hunnit:
Vi se den helga grafven.

Det tempel, som förstördes,
Ej en af oss begråter;
Ett ord från Tabor hördes,
Och templet stod här åter.

Du, milde Jesu Kriste,
Guds son, som här blef jordad!
Du förste och du siste!
Din vilja är fullbordad.

Se ned till oss i nöden!
Vi hålla dig så kär —
För allt, hvad dödligt är
Du led på korset döden.

O, herre i ditt hem
Se nådigt till oss alla! —
För dig vi nederfalla
Här i Jerusalem.

Korset.

Se ekens strid mot stormarna på fjällen,
Hör suckarna af lundens näktergal,
Då mossan växer lugn och kall på hällen,
Och musslan sofver i sitt gyllne skal.
Ju högre lif, ju större qval du röner;
Ett kors är denna verld för ljusets alla söner.

STAGNELIUS.

Har du begrepp om korsets djupa lära,
Vet du, hur stor hon är och huru mild?
Förstår du striden mellan qval och ära,
Hvad den är väldig, ädel och förfärlig?
Och söker du deraf en synlig bild —
Fäst ej din blick vid jordens låga ställen, —
Se ekens strid mot stormarna på fjällen!

En hjertats ros, som vissnat i sin knoppning,
Ett lossnadt eller brutet vänskapsband,
En gäckad kärlek och en död förhoppning,
En älsklings hälsning från de dödas land —
Har du dem känt och lärt att ljuft försaka —
Sätt dig en sommarnatt i ensam dal,
Hör suckarna af lundens näktergal!

Den sanna ärans ek kan aldrig böjas,
Och endast vilda stormar bryta den.
Dess grenar (som till bön), mot himlen höjas.
Men brottas djerft med alla tidens vindar,

Och om hon faller, skönt hon grönskar än.
Men strid hon har från morgonen till qvällen,
Då mossan växer lugn och kall på hällen!

Djupt näktergalen, lyft af känslans vingar,
I lummig häck de ljufva slagen slår.
Ju mörkare det är, ju högre klingar
Hvar ton, som från hans rena hjerta går.
Han älskar ömt: han längtar, sjunger, gråter,
Då snigeln slickar stoftet, kall och hal,
Och musslan sofver i sitt gyllne skal.

Så i naturen, menska! af ditt hjerta
Du rösten hör och skåda kan dess bild.
Var tom — haf lugn! var känslig — och din smärta,
Hon är ditt allt. Blif stor — din storhets ära
Gör dig från verlden mer och mera skild.
En jordisk själ en jordisk lycka kröner —
Ju högre lif, ju större qval du röner.

Men bäfva ej, om du är fast och trogen,
Och älskar ljus och sanning mer än glans!
Din lycka ofvan stjernorna blir mogen —
Se upp! ej evigt fängslas du af jorden;
Din kedja byts till fridens oljokrans.
Till himlen lyft din kärlek, dina böner —
Ett kors är denna verld för ljusets alla söner.

Vapenklang.

Under de studerandes stridsöfningar i Upsala 1820.

Vi famna den sköldmö, som nordan står,
Försonande döden och lifvet:
Hvart ord såsom svärd från dess läppar går,
Trollgördel hon bär omkring lifvet.
Blankt stål hon oss lade på armen,
Göt mod i ynglingabarmen.
Hon älskar oss alla som söner:
Ve den, som med svek henne löner,
Och Svea är eviga sköldjungfruns namn.

Tre englar ha fordom i syskonvakt
Dess helgedomstempel försvarat.
Treeniga domar de systrar sagt,
Och varelsens gåta förklarat.
Hvar dväljens I, skyddande tärnor?
Hvad moln eder skymmer, I stjernor?
Hvad är af er enighet blifvet?
Hvad gömmen I nyckeln till lifvet?
Och lyster att läsa dess jernportar opp.

Första nornan.

(Trio.)

Minnet än troget sin sköldmö ledsagar,
Skrifver sin runa om forntida dagar:
Minnet jag är; men ett minne som klagar,
Systern är borta — den enande kraft.

Vi känna dig, härold från diktens ö!
Vi älska dig, saga och minne!
Som sol strålar ned i den klara sjö,
Du speglar din glans i vårt sinne.
    Men tyst ligga fädren och sofva,
    Fornsångernas ljud äro dofva.
    Ej duger att jemt se tillbaka,
    Lif heter att strida och vaka.
Framåt genom tiden med vapen i hand!

Tredje nornan.

(Trio.)

Hoppet väl ännu sin sköldmö ledsagar,
Qväder sin spådom om framtida dagar.
Hoppet jag är; men jag tvekar och klagar,
Systern är borta — den enande kraft.

Kom norna! — Dock fåfängt kring verldens rund
Till henne vi armarna sträcka.
Hon slumrar i hjertat med stilla blund:
Med handling vi måste den väcka.
    Se'n kunna vi minnas och hoppas,
    Se'n skall segerkronan oss knoppas.
    Att dö eller lefva med ära,
    Se, derför gevären vi bära:
Gud, konung och land vare drabbningens ord!

Lilvana.

Lilvana! o, hvad du är skön,
Hvad du är mild, Lilvana!

Hvad du är skön! Din anletshy,
Smekt af de dunkla lockars sky,
Är en förklaringshydda.
Der bor min blick med lust och fröjd,
Så salig och så nöjd.

Om blommor flätas i ditt hår,
De, fastän barn af sol och vår,
Dock sitta der så brydda.
De blunda stilla i sin krans
Allt för din pannas glans.

Jag vet, du har två himlar blå,
Som slutas halft ibland; de två
Dock äro en och samma.
Två hvita portar slutas till,
När tyst du drömma vill.

När sakta portarna gå opp,
Då flyr de ljusa blickars tropp
Som stjernor ur en flamma.
I öppna himlens famn jag ser
Min egen bild, som ler.

Han må väl le, den sälla jag,
Som der få bo i evig dag,

En konung i ditt öga.
På strålars bädd, i dunkel ring
Med himmelsblått omkring.

Din kropp ej danad är af stoft:
Af liljors hud och rosors doft
Den skaptes i det höga.
Se, hur kring kindens liljedrägt
Sprids själens rosenflägt.

En tvillingsdrufva, klar och röd,
Vid dina sköna läppars glöd
Jag liknar ej, Lilvana!
Sött purpurdrufvan smakar mig,
Mer sött en kyss af dig.

Lyft upp din hand utöfver mig,
Och styrk min själ, upplys min stig
Med helgonglans, fridsälla!
Min stjerna, hell! hvad du är skön,
Min krona och min lön!

Hvad du är mild! när tårar stå,
I ögats port, som perlor små,
Jag blott vet deras källa.
Din tår åt andras sorg du spar;
För din du ingen har.

Försakelse din seger är,
Din oskuldsrena panna bär
Din kallelses insegel.
O, englars makt! o lott så blid,
Att segra utan strid!

En hvit prestinna du framgår
Till fridens tempelhvalf, som står

Vid tåreflodens spegel,
Och offret, som du dit frambär,
Lilvana! sjelf du är.

Försonerska i lifvets skrud,
Du *blir* ej, men du är min brud,
Ehur min dom må fällas.
Du är min vandrings blomsterstaf,
Blir stjernan på min graf.

Om jag från halfva verk dör bort,
Mitt lif dock varit, fastän kort,
Mer saligt än de sällas.
Jag lefvat mycket, tyckes mig:
Jag sett och älskat dig.

Lilvana! o hvad du är skön,
Hvad du är mild, Lilvana!

Dufvobref till min syster.

»Min snälla dufva! spänn din silfvervinge,
Och ila fort utöfver haf och lund:
Min varma kyss du till min syster bringe,
Förrän han kallnar på din purpurmund.
Det blåser kallt på sjöarna och fjellen,
I bröstets varma snödun näbben göm;
I alen, der du sätter dig om qvällen,
Vid morgonväkten brefvet icke glöm!
Tag gena vägen öfver Venerns vågor,
Kom snart igen med svar på mina frågor.»

Så talte jag till dufvan uppå handen,
Der hon så ljuf i menlös väntan satt,
Och under detta knöt jag rosenbanden
Kring hennes hals, och hviskade: god natt.
En kyss — hon höjde sig i solens flamma
Mot blåa hvalfvet, blänkande och skär.
Hon reser ensam; men det gör det samma,
Vägvisare din broders kärlek är.
I stilla slummer invid skaldens hjerta
Smögs uppenbarelsen i dufvans hjerta.

Som blomsterfogeln på en majdag fläktar
Bort daggens perlor från en nyfödd ros,
Fridbåderskan från mig ock jaga mäktar
Din saknads tåretöcken långt sin kos.
I sista afskedstårn mot solen höga
Du hoppets strålande regnbåge ser:
Den satte Gud till tecken för ditt öga,
Att ingen sådan flod skall komma mer.
Fast tid och rum sig imot oss förena,
Du är hos mig, jag är hos dig allena.

Penséer.

I.

Uti en minnesbok.

Vi sörja, längta, fröjdas, le och hoppas:
Vi minnas se'n vår sorg, vårt hopp, vår fröjd.

Hvad äro *hoppets* kransar,
Hvad äro *glädjens* dansar. —
Hvad är väl lifvets sol uti sin middagshöjd
Mot *minnets* rosor, som i vestern knoppas?

II.

När lifvets sol ej längre brinner,
Och njutningarnas fröjd försvinner,
En högre fröjd har menskan qvar:
Att minnas hvad hon njutit har.

III.

I Rom jag såg dig först. Utur ditt öga blänkte
Och på din panna log en kraftfull öppen själ.
Jag fattade din hand: jag kände dig så väl:
»Han är en ädel svensk och han är min» jag tänkte.
Du var min broder från vår första stund,
Och vänskapsbandet knöts på klassisk grund.

Snart ur vår krets du flyr. Mot andra länder
Med hoppfull blick du snart din kosa vänder:
Res till Neapel, Sverige — hvart du vill —
Till polen af den jordiska planeten;
Mitt hjerta, broder! hör dig evigt till:
Det band oss enar, knöts för evigheten.

IV.

Bekännelse.

Mitt hjerta! bikta dig, bekänn:
Hvi klappar du så fort och glöder? —
»Jag längtar härifrån till söder.» —

Säg, hvarför längtar du till söder? —
»Att der få längta hem igen.»

V.

För att visa likheten mellan svenska och tyska språken.

I södern *konst* och *kärlek* lefva,
Och hulda gracers händer vefva
Om lifvet sina blomsterband.
Den fasta *troheten* är vorden
Inhemsk uti den höga norden,
I *Tyskland* och i *Sveas land.*

Im Süden Kunst und Liebe leben
Und holde Grazienhände weben
Um's Leben ihren Blumenband.
Die feste Treue ist geworden
Einheimisch in dem hohen Norden,
In Deutschland und in Sveas land.

VI.

Till en vän, på ett kopparstick öfver Rüdesheim.

När månen blänker som i qväll,
I Sverige *klar*, i Tyskland *hell.*
Och när han, som du mins, i går
Uppöfver Schwarzwalds ekar står,
Och lik en engel utan fläckar
Sig speglar uti Rhen och Neckar —
Glöm lifvets skiften, lifvets sorg;
Tänk på den stolta Brömserborg.
Förgät all verldens pris och klander,
Och tänk, i minnets lugn förnöjd,

På Rüdesheimer qvällens fröjd.
Dröm *om* vår resas dröm igen
Och mins med broderstro din vän
Romfararn

August Nicander.

VII.

På ett kopparstick, som föreställde ett schweiziskt landskap.

»Drog mig ej längtan *bort* till Italiens konstlade nejder,
»Tassos vagga och graf, Raphaels fäderneslanď;

»Drog mig ej fosterlands-kärleken *hem* till fädernas fjällar,
»Ville jag lefva och dö här uti frihetens land.»
Sade och tog sin staf och vandrade länge mot söder,
Nöjd om vid Aares strand vännerna gömma hans namn.

Italiens mörker.

Italiens mörker
Är ock ett eget mörker: det är djupt,
Men liksom glänsande. Det mörkblått synes,
Men genomväfdt af morgonrodnans purpur.
Så blir den skrud, hvari sig natten kläder,
Ej dystert svart, men dunkelt violett.

Impromtu i Rom.

Jag är så fattig som min gamla rock,
Hvars fickor re'n i Florens gingo sönder:
Och som stals bort i Rom en afton dock.
Vill någon stjäla mig, han fritt försöke:
Och blir han icke rik af hvad han tog,
Så skylle han sig sjelf och det är nog.
Jag är så rik som den der filosofen,
Som satt på trappan af en annans hus,
Och lät sig gassas in af solens middagsljus:
Diogenes, så filosofen hette:
Hans rikedom var ljuset. Ljuset är
Min enda rikedom: den är mig kär,
Ack! kärare än jordens guld och silfver.
Hvar morgon solen mig sitt guld består:
Om natten silfver jag af månen får
Och af hans döttrar, himlens klara stjernor.
Men *lefva* kan man icke just deraf:
Om man ock sam i ett omätligt haf
Af bara ljus, af solskens — månskensstrålar,
Utaf kometers flammor, stjernefall,
Af diamanter eller af kristall. —
Blott själen lefver utaf ljusets flamma:
Af henne och af sångens milda ljud;
Men hvaraf kroppen, säg? — Det vete Gud.

Fredsbudet.

Se, öfver bergen hur han kommer, skön,
Och bringar fröjd till. svar på jordens bön!
Uti hans lätta spår de späda blommor gunga,
Och röster, högt i skyn, till englars harpor sjunga.
Re'n tystnar vapnens vilda ljud,
Der du går fram, du fridens sändebud!
På klippans brant och i den dunkla dalen
Du vandrar säkert fram och stillar qvalen.
Ej fruktans hemska makt ditt hjerta når;
Du går väl ensam — men med Gud du går.
Fast vildsint hednaskaran ryter,
Du, som en blixt dess leder genombryter:
Och hatets, våldets arga slägt
Förströs som torra löf för vindens flägt.
Ej blodbefläckadt svärd och intet pansar
Du bär, men blott en staf beprydd med blomsterkransar.
Så genom slott och hydda går du fram,
Och öfver fälten, genom lägrens dam.
Din kärleksbudskap, midt på dufvovingar
I sjelfva röfvarns kula ned sig svingar:
Millioner samlar du till Kristi hjord,
Och tämjer vilda härar med ett ord.
Som hafvets raseri en gång blef näpst af Gud —
Så ondskan räds för dig, du fridens sändebud!

Den lyckliga kärlekens smärta.

Förtörnas ej, min älskade, om stundom
  Jag sorgsen synes, fastän nära dig.
Den högsta kärleks fröjd, som bröstet fyller,
  I stilla vemod lätt förbyter sig.
Vid middagssolens sken, på flodens spegel
  Du ock en skuggbild utaf molnen ser:
Den lätta skugga, som mitt hjerta höljer,
  Är himlens sommarsky — och intet mer.
Din bild, som speglar sig uti mitt hjerta,
  Står evigt qvar. Du älskade, förlåt!
Jag rår ej för: det är naturens vilja,
  Att ljus och skugga alltid följas åt.

Trubadurens sång.

Du glittrande flod, hvari månen sig speglar,
Så tyst på din glans till min sköna jag seglar.
Se'n fäster jag båten vid borgens fot:
Allt sofver; vi vaka — kom, tag mig imot!
    Hvad stjernan är för midnattsstunden,
    Det är din skönhet för min själ.
    Som båten är vid klippan bunden,
    Så binds vid dig mitt ve och väl,
      Bel' amie, bel' amie, bel' amie!

Kom, fly ifrån verlden! dess guld är en boja;
Men kärleken bor i den torftiges koja.
Kom, fly ifrån verlden! dess prakt är ett stoft,
Och kärleken dör i dess giftiga doft.
Men om mitt bröst din verld fick vara,
Hur ljus, hur skön den skulle bli!
Dess himmel skulle du förklara,
Och vara solen sjelf deri,
Bel' amie, bel' amie, bel' amie!

De rikas och mäktigas hyllning dig gläder:
Och skalden är arm, fast af furstliga fäder;
Men mer än de rikas hans kärlek är värd,
Hans sång är ej falsk och ej fläckadt hans svärd.
Jag föraktar hvarje smärta,
Endast jag får tro på dig:
Jag är lycklig vid ditt hjerta,
Om än verlden hatar mig:
Bel' amie, bel' amie, bel' amie!

Och flickan hon suckar, med rosor på kinden:
Förbi äro molnen och stillad är vinden.
Fast stormarna rasat på sjö och på land,
Står borgen ännu på sin klippiga strand.
Sköna lilja! stormen böjde
Djupt din krona vid mitt bröst,
Der hon, åter fri, sig höjde —
Lyssna glad till minnets röst,
Bel' amie, bel' amie, bel' amie!

Romersk krigssång.

Marsch, marsch för er fädernejord,
Ära, sanning och herrans ord!
Ve öfver den, som ur drabbningen viker,
Evigt förbannad hvar en, som nu sviker!
Den, som ej kämpar för Rom och sitt land,
Plågorna jage i afgrundens brand!
　　Svajen, o fanor! marsch, guerrieri!
　　Santo spirito, cavalieri!
　　　Klingen, trumpeter!
　　　Lösen, han heter:
　　　Dö eller segra i dag,
　　　Lagrarna blomma:
　　　Glada vi komma
　　　Till strid, under trummornas hvirflande slag.
　　Svajen, o fanor! marsch, guerrieri!
　　Santo spirito, cavalieri!

Marsch, marsch för er frihet och lag;
Jorden välsignar er segers dag.
Englar och helgon från himmelens skyar
Skydda det Rom, som i dag sig förnyar.
För den, som har svärd till de ringas försvar,
En krona vår herre och frälsare har.
　　Svajen, o fanor! marsch, guerrieri!
　　Santo spirito, cavalieri!
　　　Klingen, trumpeter!
　　　Lösen, han heter:
　　　Dö eller segra i dag.
　　　Lagrarna blomma:

Glada vi komma
Till strid, under trummornas hvirflande slag.
Svajen, o fanor! marsch, guerrieri!
Santo spirito, cavalieri!

Marsch, marsch, I söner af Rom,
Hvars fotspår tydde all verldens dom!
Hvars välde ej kände en gräns, utom hafvet
Och himmelens hvalf. Fast länge begrafvet
Dess rykte i djupet slumrande låg,
Det lyfter sig åter, som solen ur våg.
Svajen, o fanor! marsch, guerrieri,
Santo spirito, cavalieri!
Klingen, trumpeter!
Lösen, han heter:
Dö eller segra i dag.
Lagrarna blomma:
Glada vi komma
Till strid, under trummornas hvirflande slag.
Svajen, o fanor! marsch, guerrieri!
Santo spirito, cavalieri!

Pesten och döden.

Hurra, hurra för den väldiga döden,
Allherrskande kung öfver tider och öden!
I fängelser, hyddor, palatser han bor,
Och själar han frälsar ur stoftets klor.
Och hurra för pesten! O! må han ej svika;
Ty rika och fattiga pinar han lika.

Hell pesten! Han löser fången ur ked,
Och munkar och nunnor från tanklös ed.
Gif dåren ett svärd och en nyckel åt fången! —
Hurra! må hela vår jord bli förgången!

Den florentinska damens sång.

Njut stundens fröjd! Hvem vet hvad sorg
Af nästa dag bebådas?
Åt dödens hand kan lifvets borg
Af qvalen lätt förrådas.

Mig väntar döden -- dig också —
Till Stygens dunkla vatten:
Ju flera moln på himlen gå,
Dess mörkare blir natten.

Njut, älska, sjung! var lycklig än,
Så länge det är dager.
Vet, döden sjelf är glädjens vän;
Se, griften höljs af lager *).

Uti min älsklings blick jag har
Min glädjes klara källa:
Och den, som glad på jorden var,
Blir säll bland himlens sälla.

---

*) Vid denna tid planterades i Italien ofta lagerträd öfver de döda.

Helsning till »Götiska förbundet.»

Vid hemkomsten från Italien.

"Hvar var du, broder! du, som långsamt nalkas
Med pilgrimskåpan och med pilgrimsstafven?
Det syns, du hör oss till: ditt språk är nordens:
Du tyckes känna oss, och du vill tömma
Mjödbägaren med oss vid brasans sken.
Välkommen, pilgrim! sätt dig ned och värm dig.
Hvad är ditt namn, och hvadan kommer du?»
Så fråga väl i qväll de ädla bröder
Uti vårt gamla »Götiska förbund»
Den unga brodern, som, från långa färden,
Af blida gudar återförd till norden,
I salen stiger fram och vördsamt helsar.
»Mitt namn är Norna-Gäst» — pilgrimen svarar:
»Ty sänd jag blef af nornorna, som råda,
Att vandra som en främling och en gäst
I fjerran land: att, bärande min harpa,
Och ljuset gömdt i den, beskåda jorden,
Och hafva hela verlden till mitt hem,
Till dess mitt rätta hem jag återfunnit.
Jag gick på Rhenens strand, från borg till borg,
Från ena drufvokullen till den andra;
Såg *Gutenfels*, der förr en större svensk
Än jag, en större man än många stora,
Vår Gustaf Adolf stod i månskensqvällen
Och hvälfde i sitt hufvud höga tankar,
Och bar Europas öde i sin hand,
Liksom han globen bar på kröningsdagen.
Från alpens topp, som lik en mur af is

Står stum, allvarlig mellan nord och söder,
Jag helsade det sköna land, som skryter
Af Wilhelm Tell, af Winkelried, hans like,
Och af Johannes Müller och Sismondi.
Det var så nordiskt och så trygt der uppe,
Det tycktes mig, att jag var Valhall nära;
Så klart, så skinande, så stort var allt.
När jette*jungfrun* skakade sitt hufvud,
Och dånande lavinen föll i djupet,
Det lät som Tor kom åkande från höjden
På dunderhjul, med blixtarna till spann:
Jag trodde, att jag återklangen hörde
Af de einheriars svärd på Idavallen.
När stormen spelade med väldig kraft
På gletscherns stelnade, skyhöga vågor,
Mig tycktes Brage på sin harpa slog
En välkomstsång åt Sigurd Fofnisbane,
Åt Starkodd, Hjalmar eller Hildetand.
Jag såg och hörde mycket underbart.
På Wengen-Alp jag sjöng en sång till *jungfrun*,
Som ej kan sjungas här — den är för lång —
Och lång var färden, som mig återstod.
Men jag stod upp, och utför Simplons klippor,
Kringbrusad af dess silfverklara floder,
Tog vägen söderut och kom till Rom.

Jag äfven var i Rom. Jag helsar eder
Från *Alarik*, de gamle göters konung,
Från *Adolf* och *Plaudia* — nord och söder
I skönt förbund. Jag skulle helsa äfven
Ifrån *Christina*, som i Petri kyrka
Har fått sin graf bland många marmor-påfvar,
Om hon ej Gustaf Adolfs dotter vore,
Och borde hvilat här, bland sina fäder,
I Riddarholmens grafkor, skattekammarn

För Sveriges minnen och för Sveriges ära,
Det yppersta museum norden har.
Den *Tredje Gustafs* höga namn jag läste
Högst upp i kulan på sanct Peters dôme.
Stolt är hans namn, det trifves ej vid jorden.
Det skrifs med stjernbokstäfver ofvan skyn.
Och bäres upp på sångens irisvingar.
När jag sanct Peters kuppel glänsa såg
Af hundratusen lampors sken om natten,
Uppståndelsens och lifvets högtidsnatt,
Då var det mig, som Gustafs namn der uppe
Lyst templet upp och Rom och hela verlden.
Ett namn ännu för mig förklaradt stod,
Ett namn, som ingen utan kärlek nämner,
Som är bekant och vördadt än i Rom,
Fastän det snart ur södra hemisferen
Försvann: ty norden saknade dess sken:
Och namnet är —? I kännen *Oscar*, bröder!

Från sanct Birgitta ock jag helsar eder.
Hon hvilar i det blomstrande Neapel
Och dyrkas der: och lefde hon ännu,
Hon vore kanske re'n och det med rätta,
En syster i det »Götiska förbundet»;
Ty fosterländsk och rent var hennes hjerta:
Och alla hjertan, som för Gud och kung
Och fosterland och sången, dygden, kraften
Och konsten brunnit eller ännu brinna,
De höra till det heliga förbundet,
Det stora, oupplösliga förbundet,
Hvaraf vårt lilla samfund är en del.

Och nu, emedan jag i hjertat känner,
Att jag är nordens barn, och intet söder
Med sina ljufva retande behag

Kan plåna nordens kärlek ur mitt inre:
Att jag är återkommen, som jag for,
I eder krets med samma svenska sinne;
Så beder jag, att I mig kännen, bröder!
Sen, jag har aflagt pilgrimskåpan,
Och stafven har jag hängt i löftets tempel,
Och svurit nornorna, att hädanefter
En gäst jag vara vill i deras hyddor,
En trogen svensk i lifvet och i döden,
En trogen bror i »Göternas förbund».

Till midsommarsolen.

(1837.)

Välkommen, sol! Vi trodde, att du flyktat
För evigt från vårt gamla, kalla land.
Hvem har så länge dina fålar rygtat?
Hvi skydde de din dotter Sveas hand? —
Dock — svar vi ej begära. Norden fryser
Ej mer; du åter skön på fästet lyser.

Dig tackar Freja ock, bland alla andra,
Som älska sanning, värme, frid och ljus.
Bland Aftonblad och Dagblad här vi vandra;
Men intetdera värmer hem och hus.
Ack! de förkyla *själen* — det är värre;
Du värmer kropp och själ, du dagens herre!

Du breder ut ett dagblad öfver jorden,
Hvars rena skönhet ej sin like ser.

I blått och gult vi läse der de orden,
I hvilkas djup Guds eget anlet ler.
Och när, som *dagens* tolk, du vunnit vadet —
Då ger du ut det *bästa aftonbladet.*

I horisontens purpur blommar fröjden
Af dagens mödor och af nattens ro:
Och englar sjunga: »ära Gud i höjden! —
Frid vare dem, som uppå jorden bo.»
Naturen, smekt af vestanvindens vingar,
Åt skaparen en suck till offer bringar.

Men natten kommer ... Ja! låt natten komma!
Naturens natt — hon är så tyst och mild.
I östern snart det spricker ut en blomma,
Som gjuter strålar kring dess dunkla bild;
Fast vi, som skrifva tidningar, vi veta
(Snart sagt) ej mer, hvad dag och natt skall heta.

Hvad *natten* är, det gissar likväl mången —
Och mången önskar, natten vore när; —
Men det blir *dag,* då natten är förgången,
Och mången anar ej, hvar solen är; —
Dock föder du och lifvar upp naturen:
Du älskar menskan, blommorna och djuren.

Vi bedja dig, Apollo, ljusets fader!
Dig, höga sol! med vördnad bedja vi,
Att du ej räknar spalter eller rader,
Men ser till känslan, meningen deri.
Du är så upplyst, att du lyser alla —
Hvem höfs det ej, till dina fötter falla?

Vi hylla dig; vi hoppas, att du låter
En stråle stundom sänkas ned till oss.

Hvad gör det, om än mörkrets ande gråter? —
Hans tårar frätas opp af dagens bloss.
Hell! ljus och frid i södern och i norden!
Må herrans ande sväfva öfver jorden!

Vid Serenas graf.

Den 27 juni 1837.

Hvarför klaga, att så kort jag varar,
Att jag blommar blott en enda dag?

ATTERBOM.

Hvad är lifvet? — Denna fråga
Gör sig ofta tankens vän.
Alla grubbla — höga, låga;
Ingen dock besvarat den.
Dygd och synder, fröjd och smärta
Vexla, liksom natt och dag,
Tills vårt arma hjerta
Slår sitt sista slag.

Dagens lilja, på sin stängel,
Blommar några ögonblick.
Du, *Serena!* lik en engel,
Utan synd från jorden gick.
Ack! din moder ej du kände,
Vid hvars ömma bröst du låg;
Döden facklan vände,
Som du lifvet såg,

När din far, hvars djerfva segel
Fyllas friskt af sydlig vind,
Ser din bild i hoppets spegel,
Tror sig kyssa re'n din kind:
Bed en syster ner dig föra,
Sänk dig stilla i hans famn!
    Hviska i hans öra
    Blott *Serenas* namn!

Helsa honom från din mamma;
Ty *nu* känner du din mor.
Barnakänslans rena flamma
Skönast bland serafer bor.
Du blef ifrån jorden tagen,
Då du mest var himlen värd;
    Ty den första dagen
    Såg din himmelsfärd.

Gläd dig i de sällas rike,
Du, som fri från bojor är!
Tungt är lifvet. Blott *din* like
Salighetens krona bär.
Låt en blick till jorden falla,
Se vårt qval, vår fröjd, vårt krig!
    Bed till Gud för alla,
    Bed till Gud för mig!

Vid presidenten m. m. friherre J. Sylvanders graf.

Den 6 september 1833.

Det fins en makt, som herrskar öfver alla,
Och i den sista striden lagrar skär:
Och manlig styrka, qvinlig skönhet falla
För lian, som den kalle herrskar'n bär.
Han aktar lika konungen och slafven:
Hans namn är *död:* hans rike heter *grafven.*

Men den, som lefvat värdigt, ej försvinner
Från jorden, fast hans bild förgås och dör.
Hans tanke än som aftonstjernan brinner,
Och slägter genom tidens mörker för.
Hvad stort han tänkt och gjort för menskligheten,
Det är hans lif: det är odödligheten.

Den man, som sänktes nyss i jordens sköte,
För minnets ära ej för tidigt dog:
Och Minos säger trofast vid hans möte:
»Välkommen! Du har tänkt och handlat nog
»Du var en lagens hjelte under solen —
»Välkommen! sätt dig ned på domarstolen!»

Men fosterlandet, maka, barn och vänner
Stå klagande invid den ädles grift:
Och i hvart hjerta, som hans hjerta känner,
Af tårar kransad, står hans minnesskrift.

Hans höga dygder saknaden förstora; —
Han har dock vunnit mer, än vi förlora.

När dina närmaste vid sorgen digna,
Du, som dock var det dyraste, de haft!
Räck ut din hand från himlen att välsigna,
Och sänd dem ned en stråle af din kraft!
Må af ditt minne de sin styrka vinna,
Tills de i högre ljus dig återfinna!

På H. H—s och E. af W—s bröllopsdag.

Den 19 september 1833.

Hvem mäktar lifvets dunkla gåta tyda,
Och göra den som ljusets källa klar?
Hvem är den siare, som djerfs att pryda
Sitt ödes tafla med orakelsvar?
Med frihet handla och med trohet lyda
Blef menskans lott och pligt från Edens dar:
Med *hoppet* och med *kärleken*, de rena,
Den dunkla gåtan löser Gud allena.

Dem har han djupt i edra hjertan skrifvet,
Till frid och styrka, seger, ljus och tröst.
Hvad hoppet lofvat er, har himlen gifvet,
Och kärlek klappar varmt i begges bröst;
Och denna stund, som löftets krona blifvit,
Till välljud byter sjelfva *minnets* röst.
Sen! fridens dufva utur myrtenlunden
Framsväfvar mild med bröllopskransen bunden.

Den unga brud, som vi vår hyllning bära,
Som dagens drottning, dagens krona fått.
Den milda styrka, som är qvinnans ära,
Har hon ifrån sin barndom väl förstått.
Hon öfvat den. Det var ej blott en lära; —
Det var en dygd, som segrande bestått:
Som mäktat ödets dunkla makt försona;
Och derför bär hon äfven segerns krona.

Gläds, ädle brudgum! Slut din ömma maka
Med dubbel kärlek i en trogen famn!
Och om till strid du vänder ut tillbaka,
Blott lagern kaste skugga på ditt namn!
Kring *dig* och *henne* klara stjernor vaka
På färden till de godas sälla hamn.
Må jorden länge eder sällhet skåda!
Ja! himlens englar skydde eder båda! —

Minne af bröllopsdagen.

Den 4 mars 1834.

Det knöts ett band på Göthas stränder,
Hvaröfver tidens makt ej rår:
Och se'n det knöts af hymens händer,
I dag förflytit nitton år.
Tre perlor skönt det bandet smycka;
Man äfven dem att nämna vet,
De heta: glad och huslig lycka,
Välgörande och gästfrihet.

En skål till de förentas ära!
En helsning utur tysta bröst!

Vi sitta dom i dag så nära —
De älska icke smickrets röst.
I deras umgängskrets behagen
Än blomstra som i unga dar;
Och snart blir silfverbröllopsdagen
Så lycklig, som den första var.

Een Ynckligh Klago-Wijsa öfwer then Lilla Madam,

medh uttömdh Tålamods-Pååse och sorgset sinn Diktadh och i Rijm på Swenskt satt, sampt i allskiöns ödmjukhet tillegnadh

Mademoiselle Virginia Sanne.

Then 11 febr. 1834.

Jag blandar. Lyckan kan sig vända,
Fastän hon hittills mig försmått.
Det anar mig, att jag kanhända
För snart från mästarinnan gått.
Skall du din trogna kämpe neka
En ringa lön? Det vore skam.
Gå ut! låt dig en gång beveka,
Min lilla, nådiga madam!

Jag vill i vers din gunst besjunga
Om du går ut ett litet grand. —
Ren mina ögonlock bli tunga,
Och korten tunga i min hand.
Af tålamodet sista biten

Jag redan fåfängt letat fram,
Och suckar djupt: »Du är en liten,
Oöfvervinnerlig madam! —»

En *»envis finne»* är dock redlig,
Man vet, hvad man att vänta har,
Och *»Louis Seize»* är än beskedlig
Och from, som han i lifvet var.
Madamer, större liksom smärre,
Jag sett, af äkta race och stam,
Men aldrig såg jag någon värre
Än lilla vrånga kort-madam.

Dock — hon är sjuk, min lärarinna!
Hur skall med mina felsteg gå?
Om jag ej kunde seger vinna
Det gick dock lätt, när hon såg på.
När hon blir frisk, jag vill bli trogen
Och tålig som ett offerlam. —
Till dess jag säger: »drag åt skogen
Du lilla tråkiga madam!»

Die Lilie,

Eine Romanze,

MADEMOISELLE VIRGINIA SANNE

gewidmet.

Ich hörte von der *Rose* Glanz,
In ihrem neid'schen Dornenkranz,
Die helle, schöne stimme klingen.
Der Glanz der *Lilie* ist doch mehr:
Du lieb'st ja auch die Lilie sehr.
Wirst nicht verschmäh'n ihr Lob zu singen.
Dann wird mein Wort ein seelenvoller Ton,
Und dein Gesang des Dichters schönster Lohn.

Boo, den 24 september 1834.

Schön ist die Rose: doch will ich gestehn:
Schönere Blume hab' ich gesehn.
Leer ist der Farben blendende Pracht,
Einfach der Unschuld himmlische Tracht.
Unschuld ist prunklos, sittsam und rein:
Soll sie entzücken, weiss muss sie sein.
Froh ihrer Macht die Seele erliegt,
Liebliche Unschuld, reizende Unschuld
Braucht nicht die Dornen — lächelt und siegt.

Lilie! du bist so stolz und so mild;
Du bist der Unschuld zartestes Bild.
Du, die zum Liebling ich mir erkor,
Richtest die Krone herrlich empor,
Lilie, der Blumen strahlendes Licht!
Sanft du ervärm'st mich, stichst aber nicht:

Sendest noch sterbend Düfte mir zu.
Lilie, du weisse! Lilie, du liebe!
Leben und sterben will ich wie du.

Tassos Tod.

"Mein Geist ist frei. Die Hoffnung lächelt wieder:
Ich weine seelig in des Morgens Glanz:
So weint, wenn klar die Sonne strahlet nieder,
Die Hyacint' bei der Zefiren Tanz.
Dein Dunkel, Nacht! verzeihn dir meine Lieder;
Ich reiche dir als *todt* den Opferkranz:
Den Feind im Sarge kann der Feind bekrönen;
Das Angedenken klingt in sanften Tönen.

Nacht war mein Leben. Lorberkranz, verschwinde!
Den tränenvoll ich flocht am Styg'schen Strand;
Wo mild und zitternd, leise und gelinde
Mein Lied von goldner Leier los sich wand:
So bebt, gerührt von einem sanften Winde,
Die Aeolsharfe: *Leonore* stand
Ein Traumbild zwischer mir und meinen Qualen,
Umflossen von der Dichtung hellen Strahlen.

Jetzt ist die Nacht mit ihrem Traum verschwunden:
Das Gaukelspiel des eitlen Lebens flieht:
Mein böser Genius ist überwunden,
Mein Auge schon die Krone winken sieht:
Und hell und frei, vom Staub der Seit entbunden,
Mit reinem Glanz der Dichtung Lampe glüht,

Mein Geist, den Lieb' und Hass nicht mehr bezwingen,
Wird nach Jerusalem empor sich schwingen.

Italia! Wunderland! der Schöpfung Krone!
Die du mit deiner Ströme Silberfall,
Mit deinem Himmel, deiner milden Zone
So oft entlockt der Zither süssen Schall —
Ich weihe dir mein letztes Lied zum Lohne — —
Dein Ruhm, wie mein, ist nur ein Wiederhall,
Der sterbend schwebet über Blumenmatten,
Wo stolze Lorbeern Sklaven nur beschatten.

Rom, deren Ruhm auf prächt'gem Siegeswagen
Durchrollt mit Donner unsrer Zeiten Nacht:
Du Colossée der Welt von alten Tagen!
Du göttliche Ruine ird'scher Macht:
Du, deren Mauern stehen stolz und klagen,
Umflochten von der Künste Blumenpracht. —
Noch eingedenk der Väter — ach! vergebens
Du rufst mich her zum schönsten Fest des Lebens.

Schon holde Grazien Lorbeerzweige pflücken
Zur Krone, die ich liebe, nicht begehrt —
Doch lebend wird sie dieses Haupt nicht schmücken:
Denn erst im Tode wird's der Krönung werth: —
Jetzt erst nach ihr und aufwärts darf ich blicken.
Jetzt wird auf einmal mir die Freud' bescheert,
Dass dieses Herz, das keine Sorgen drücken,
Darf stille ruhn — und mein Gesang entzücken.

Tassos död*).

— Le Tasse, brulé d'une flamme fatale,
Expiant dans les fers sa gloire et son amour,
Quand il va recueillir la palme triomphale,
Descend au noir séjour.

ALPH. DE LAMARTINE.

"Min själ är fri. Mitt hjerta hoppas åter.
I morgonskimret här jag finner mig
Lik hyacinten, som af glädje gråter
När solens första stråle tänder sig.
Natt! allt ditt mörker nu jag dig förlåter
Och som försvunnen vill jag älska dig;
Ty flydda faror vandrarns mod belöna,
Och mörka minnen hoppets ljus försköna.

Mitt lif var natt. Invid Tatarens elfver
Jag mina tårbestänkta lagrar skar.
Lik eolsharpan, som för vinden skälfver,
Min lyra gaf på mina suckar svar;
Och som på nattens himlarymd sig hvälfver
Ett irrsken fram, min Leonora var
En drömbild blott, som mildt imot mig myste
Så länge diktens strålar den belyste.

Men nu är natten med sin dröm försvunnen:
I verlden intet mig bedrager mer.
Min onda genius är öfvervunnen,
Och segerns krona ren jag vinka ser;
Men diktens lampa är ej nederbrunnen,

*) Belönt med stora priset af Svenska Akademien 1826.

Fastän hon här ej flera strålar ger.
Min ande flyr från menskor som mig hata.
Till sitt »Gerusalemme liberata.»

Italien! krona bland naturens under,
Du, som med dina floders silfverfall,
Din blåa himmel, dina rika lunder,
Så ofta lifvat mina känslors svall!
Här, i den lugnaste af mina stunder,
Jag älskar dig, och jag förgäta skall
Att dina lagrar nu beskugga slafvar,
Och lazaroner trampa bruters grafvar.

O! Rom, som fordom stiftat verldens lagar,
Och än uti ditt intet allt förmår!
Guddomliga ruin der minnet klagar!
Du verldens Colisé, som vördad står,
Och kring hvars mur, i fallna slägters dagar,
En yppig blomsterranka konsten slår.
Du än ej glömt förglömda fäders lära:
Du kallat mig till lagerkronans ära.

Ren gratiers händer lagerkronan vira,
Högt i min aning dyrkad, ej begärd.
Men se! den hjessa, som hon ämnar sira,
Blir först i döden hennes prydnad värd.
Hvem vet om ej, då de min högtid fira,
På samma gång den fröjd blir mig beskärd,
Att höljdt af lof, mitt namn kring verlden ilar,
Min sång förtjusar — och mitt hjerta hvilar?»

Så sjöng Torqvato Tasso, der han satt
Vid sanct Onofrio, i klosterlunden,
Och njöt med lugn den sköna morgonstunden,

Som följde långsamt på en qvalfull natt.
Hans kind var fallen, men der fans bevarad
En rodnad, tänd för härligare dar,
Och själens eld, af lidande förklarad,
I skaldens öga glänste qvar.

Han satt på gruset af en verld som farit,
Bland Romas spillror invid Tiberns elf,
Liksom en dröm om hvad han fordom varit,
En skön ruin af dikten och sig sjelf.
Inför hans blick stod minnets bleka tärna,
I dunkel skrud, allvarlig och allen;
Men i dess panna hoppets morgonstjerna
Framtindrade med oförgängligt sken.

Rikt var hans snille. Rikt var ock hans hjerta,
Och som Italien sjelf hans sång var skön:
Och verlden njöt hans sång, men gaf sin smärta
Och bojans tyngd åt sångaren till lön.
Då glädjen njutes bäst, i ungdomsvåren,
Af qvalen troget följdes han i spåren;
Men nu med all den tjusningskraft, hon har,
Nedsväfvar äran på sin ljusa char,
Att glorians sken omkring hans tinning sluta,
Då han ej mer förmår dess skönhet njuta.

Till en triumf, liksom i fordna dagar,
I högtidskläder Roma smyckar sig:
Dock ej till en triumf för vunna krig,
Hvaröfver döden ler och lifvet klagar,
Men till en fest, hvars anda kärlek är,

Och till hvars firing friden blommor bär.
Ren Capitolii höga hvalfport dundrar,
Då han slås opp, och solen sig förundrar
Att skåda in i Latiens helgedom,
Bebodd af minnen, men på kämpar tom:
Och Dea Roma, hon, hvars rykte skakar
En verld — hon, som på hjeltars grifter vakar,
Och triumferar än, i konstens bild,
Så manligt kraftfull, och så qvinligt mild,
Bekransad blir af senatorers händer
Med oljoqvisten, växt på Tiberns stränder.
Allt är så gladt och ljuset är så ljust,
Som om det föll från tusen öppna himlar,
Och lifvet synes i sig sjelf förtjust.
Af vandringsmän och vagnar Corso hvimlar,
Och fåfängt söks till festens dag en plats
I fönstren af de lyckligas palats.
Med blomsterkorgen vignerolan sakta
Uti en båt på klassisk bölja far,
Och då sin rika skörd hon syns betrakta
Hon sjunger, med en röst som klockan klar,
Utur Aminta några sköna ställen,
Dem hon vid silfverlampan lärt om qvällen.
På Forum herdar från Albano gå,
Och medan hjordarna sin hvila få,
Och ur en brusande fontän förfriskas,
Torqvato Tassos namn förstulet hviskas
Af herdar och herdinnor om hvar ann,
Församlade omkring en vingårdsman,
Som, stolt att bo i Rom, och kunskap äga
Om påfvens bref, om hvad de stora säga,
Om kröningsfesten, som i morgon sker,
Förnummit mycket, och berättar mer.
Från Monte Pincio hymner, öfversjungna
Af ynglingars och tärnors valda tropp,

Mot klar och molnfri himmel stiga opp:
Och myrtenlunder doftande och lugna,
Som lefvande sig tro, på kullen stå,
Och utan susning lyssna der uppå.

Men Tasso hör dem ej. Han kan ej höra
Den fröjd, som sprider sig kring berg och dal:
Från hoppets drömda land en näktergal
Med andra toner sjunger i hans öra.
Mot dödens kalla bröst han sänker ner
Sitt hufvud, som så mycken skönhet tänkte:
Dock mera klart hans slutna öga ser,
Än då den verld, som nu blott skugga ger,
Uti dess öppna spegel återblänkte,
För intet jordiskt mer hans hjerta slår:
Af det förflutna har han knappt ett minne:
För det närvarande han saknar sinne.
Vid menskolifvets horisont han står,
Der jord och himmel flyta mildt till samman;
Der intet hörs, om ej serafers ljud,
Der intet syns och lyser utom flamman
Af alla verldars ljus och kärlek — Gud.
Som svanen längtar från en gulnad strand
Och från en stormande och kylig bölja,
Att ilande på sträckta vingar följa
Sefirens flygt till söderns varma land:
Så längtar Tassos själ, af drömmar gäckad,
Af tidens hand förtryckt, men obefläckad,
Att ur sitt eget hjertas mörker fly,
Att löst derur, som stjerna ur en sky,
I himlens famn en evig boning vinna,
Och der af fröjd, ej mer af smärta brinna.

Snart skingras tidens moln — snart är han fri.
Den sista striden skall en seger bli.

När nu med rädd förhoppning skaldens vänner
Kring honom stå, fast han ej mer dem känner,
Den dubbla klosterporten låtes opp
Och Cinthio Aldobrandini träder
Till Tasso fram, i rika högtidskläder,
Omgifven af en reslig schweizer-tropp.
Uti hans blick brann glädjens låga mäktig,
Den höga pannan vittnade om mod,
Och manteln föll kring hans gestalt så präktig,
Som gudadrägten kring Apollos stod.
Med vördnad han som sändebud sig böjde
För sångens son, och så sin stämma höjde:

»Den helge fadern låter helsa dig,
»Torqvato Tasso! Han erinrar sig,
»Att fordom lagerkronan hedrat mången,
»Hvars ära ren af jorden är förgången;
»Han beder dig, hvars sånger ej förgå,
»Att ock en gång du henne hedra må.
»Den helge fadern, så mitt budskap ljuder,
»Till morgondagen dig högtidligt bjuder,
»Igenom mig, vår kyrkas kardinal,
»Till Capitolii festligt prydda sal,
»Att der för dina snilleverk belönas,
»Af folkets hyllning och med lager krönas.
»Så hans behag och vilja yttra sig.
»Med honom vare makt och frid med dig!

»Hell dig! och hell den krona du skall bära!
»Välkommen, Tasso! till din egen ära!»

Då lyfte Tasso sina ögon opp
Och sade med en blick af himmelskt hopp:
»O! hvad är jag för en så stor belöning?
»Den helge fadern kallar mig till kröning —
»Hans stämma nyss till mig högtidligt ljöd —
»Jag kommer — ja! jag kommer» — Dessa orden
De sista voro af hans mun på jorden!
Han sjönk i Cinthios armar och var död.

Men ryktets genius straxt på snabba vingar
Med dödens tidning vidt kring staden far.
Dess röst som en begrafningsklocka klingar:
»Han är ej mer, som vår förtjusning var.
»De högre makter honom nu begära.
»Han lemnat jorden. En elysisk ära
»Är ren hans lön, och kransen, som han bär,
»Af menskohänder icke flätad är.»
Och häpne vandrarne på Corso stanna,
Och saknaden och sorgen öfvermanna
Hvart romerskt bröst från tron till hydda ner —
Och vignerolan sjunger icke mer.
Albanos herdar, som tillbaka vandra
Och växla brutna suckar med hvar andra,
Ej tala mer om Tassos kröningsprakt,
Men hviska fram de sista ord han sagt:
Och glädjens hymn, den Rom ej mer behöfver,
I luftens stillhet än man ljuda hör,

Tills den i ett adagio mildt går öfver,
Och liksom skalden tjusar, tynar, dör.

Men spridda skaror bort till klostret strömma,
Der deras älskling blef från lifvet skild,
Att för en stund sin egen saknad glömma
Vid synen af hans hvila och hans bild,
Och för att se hur lagerkransen målar
Den panna nu, inom hvars yttre snö,
Så nyss, vid ljuset af Apollos strålar,
Förförisk, yppigt, som Armidas ö,
Ett paradis af skönhet blomstrat hade,
Förr'n dödens skuggor sig deröfver lade.

Det sägs om Gottfrid, korsets riddersman,
När han med storm den helga grafven vann,
Att för sin bragd han skulle der belönas,
Och i Jerusalem till konung krönas.
Men Gottfrid sade: »eder jag besvär
Att mig för kronans tunga prakt förskona,
Så sant jag lefver, jag den icke bär!»
Han fick i döden först sin rätta krona.
Så blef du ock på jorden obelönt,
O skald! som sjöng så tjusande, så skönt,
Om lejonhjertan och om riddartider,
Om helga grafven, Gottfrid och hans strider:
Du, som Jerusalem med snillet vann,
Som han med svärd — fick samma slut som han.
Men om från en förgänglig fest du ryektes,
Och ärans stämpel först på griften tryektes;
Ditt namn är trygt i seklernas förvar:

Så länge Latiens dalar blommor föda,
Och vattenfallen strö sitt silfver der,
Och purpurdrufvorna på bergen glöda,
En evig blomsterfest ditt minne är.
När morgonrodnan flammar opp i öster,
Och hafvet lugnt som diktens källa står,
En sång försmält med sköna, klara röster,
Från strand till strand i ljuflig vexling går.
När aftonrodnan tänder sig i vester,
Begynnas der å nyo samma fester,
Och diktens trolldom, ny för hvarje dag,
Förbyter ej sitt himmelska behag.
Och främlingen från nordens land, som sutit
På klippans spets och hört — och tårar gjutit,
I sin förtjusning ropar mången gång:
»O! af en engel lär den sången vara!
Då ropas stolt från glada landtmäns skara:
»Nej, ädle främling! det är Tassos sång:
Och nejdens lagerhöjda kullar svara
Med klangfullt eko: »Det är Tassos sång».

Nyåret 1829.

Det tändes re'n i söder och i norden,
Det nya året. Hell! ett godt nytt år!
Ett godt nytt år jag önskar hela jorden,
Hvar helst ett ädelt menskohjerta slår.
Frid öfver allt der lifvets fackla glöder!
Frid hvile öfver nord och öfver söder!

Må frid och ljus som morgonstjernor vandra
På Europas skumma himmel opp!
Och täflande förhärliga hvar andra,
Förklara minnet med ett nyfödt hopp!
Må hatet dö, och tvedrägtsfacklan släckas,
Och sången ur sin slummer återväckas!

Må kraft och frihet uti Hellas' dalar
Vid lyrans klang och sångens toner gro!
Må tolerans i stor-sultanens salar
Och i Escurial mera sansning bo!
Och Ryssland lyssna till historiens läxa:
Att bildas mer och litet mindre växa.

Italien! dina fruktade banditer
Väl stundom plundra främlingen ännu;
Men egde du ej flera jesuiter
Än röfvare — hur lyckligt vore du!
De heta legio nu; de äro många
Och gå omkring att menskosjälar fånga.

Jag önskar dem att vara till exempel
Som dina gamla gudars helga tropp:
Att dyrkas friskt och få så många tempel
Som restes förr åt gudaverlden opp.
Af dem all möjlig ära fritt må vinnas,
Blott man är säker på, att de ej finnas.

Italien! evigt dina lagrar grönska;
Högt imot himlen, evigt klar och blå,
De lyfta sina kronor opp, och önska,
Att de förgäfves icke grönska må.
Jag önskar dig, du skönsta land på jorden,
Så lyckligt styrdt, som Sverige uti norden,

Dig, Svea! med din norrskenskrans kring håret,
Din Karlavagn, din stjernbeprydda pol,
Jag önskar intet mer på nya året,
Än litet mindre snö och mera sol;
Allt annat bär du i ditt eget sköte:
Går glad och fri det tända år till möte!

För Skandiens konung blifve Skandiens spira
Mer lätt och ärorik för hvarje år:
Och såsom lagrar nu hans lockar sira,
Oliven smycke sist hans silfverhår.
Hvar dag för honom blifve som hans kröning,
Och folkets kärlek evigt hans belöning.

Till dig, o dyre prins! må äfven hinna
De högsta önskningar, mitt bröst kan ge,
Som lamporna kring tabernaklet brinna
Uti sanct Peter, evigt flamma de:
De äro varma såsom söderns lågor:
Och drunkna aldrig uti tidens vågor.

Profetiskt rörda deras tungor tala,
Med eld, som allas hjertan genomgår:
Och rösten kommer ifrån nordens Vala,
Som sitter lugn i lågorna och spår.
Hon talar korta ord; men orden väga:
Hon talar mäktigt, som profeter pläga.

Hell Oscar! nornan sina blommor vefve,
Omkring ditt runesvärd, omkring din sköld!
Ditt namn, så klart, så rent som solen lefve!
Och spride värmans lif i nordens köld!
Du redan var en man i ungdomsåren:
Din ålder varde blomsterrik som våren!

Må nio skalders gyllne harpor klinga,
Liksom hos Indiens kung, uti ditt hof!
Och sångens rökverk dig till offer bringa,
Men likväl aldrig tömma ut ditt lof!
Och friden: kallad ned af folkets böner,
Omsväfve dig, din maka, dina söner!

Det nya år, som randas dig till möte,
Må öfverglänsa det, som nyss förflöt!
Dig blifve hvad det gömmer i sitt sköte
Mer ljuft, än hvad ännu du skönast njöt!
Din framtid ler, lik rosen då den knoppas
Och himlen fylla skall hvad Svea hoppas.

Romerska sonetter.

1. Till Italien.

(Efter V. Filicaia.)

Italien, du, åt hvilken ödet gifvit
Till skänks en rik, men osäll fägrings lott,
Hvaraf du skördat qvalens hemgift blott,
Som tidens hand uti din panna skrifvit:
O, att mer stark och mindre skön du blifvit!
Att den, som i ditt anlet blicka fått,
Af häpnad och af bäfvan fjettrad stått,
Och ej din barm af kärlek sönderrifvit.
Då skulle jag ej sett från alpens rand
En gallisk hjord så törstig nederfara,
Ej heller Po så blodbesmittad rinna;
Ej dig, med lånta svärdet i din hand,
Till strids gå ut, dömd att i träldom vara
Som öfvervunnen och som segrarinna.

---

2. Vid drottning Christinas graf.

Här blef ditt stoft, om ej din själ, beskärd
  En evig ro, oroliga Christina!
  Du for från Sverige och de stora dina;
  Du fick ej rum i Sveas hjelteverld.
Kall släppte du din faders ärfda svärd,
  Ej handla ville du, men endast skina.
  Lärd som Aspasia, hård som Agrippina,
  Med snillets glans förgylde du din flärd.
När, knäböjd, du din krona och din ära
  För påfvens kyssta fötter lade ner,
  Och svor ifrån dig dina fäders lära —
Du var ej Gustaf Adolfs dotter mer;
  Och derför mången svensk en tår dig ger;
  Men till din graf skall ingen blommor bära.

3.

Uti sanct Peters dôm en marmorsten
  Ditt syndafall så prunkande berömmer;
  Men Sveas rikes häfd, om ej fördömmer,
  Beklagar stolt din helgonglorias sken.
Ditt namn, en sjuk, förvissnad wasagren,
  Hon hugger bort; hon suckar och förglömmer,
  När i det hvalf, som seklers ära gömmer,
  Hon räknar sina Wasars multna ben.
Christina! ej sanct Peters tempel hyser
  Inom sitt hvalf en sådan helgedom.
  När ensam der din glömda aska fryser,
Din hamn i nunn-drägt spökar hemsk kring Rom,
  Se, hur din far, serafiskt stark och from,
  Från nordens fjell en frälsad verld belyser.

4. Guido Renis Aurora.

Utöfver mörkblå hafvet utan vågor,
  Aurora nalkas. Sväfvande hon dansar
  På lätta skyn, och utströr blomsterkransar,
  För Phœbi ystra spann, som andas lågor.
Hög sitter Phœbus, krönt af egna strålar,
  På gylne segervagn, med gula lockar,
  Och öfver violetta molnens flockar
  Han tyglar lugnt och mäktigt sina fålar.
Halft sluten är hans blick. Han drömmer än
  Om Auroras kyss, om nattens fröjder,
  Och blickar tankfull ned på jordens höjder.
Sin brudgum sänder *hon* en blick igen:
  Af ljufva minnen hennes hjerta bäfvar, —
  Och Amor mellan dem med facklan sväfvar.

5.

Kring vagnen, hand i hand, gå *dagens timmar:*
  Se *lysningen!* Med svala ljusblå drägten
  Och blonda håret leker östanflägten,
  Och daggens perlkrans i dess gördel glimmar.
Så kommer *morgonen* med lefnadsmodet:
  Och hon, som så vällustigt långsamt följer,
  Hvars drägt är eld, hvars kinder purpurn höljer,
  Är *middagstimman* med det heta blodet.
En flägt af svalka hennes blick begär
  Af yngsta systern, som går tyst i spåren,
  Som Cynthia skälmsk, oskyldigt skön som våren:
Och *skymningen* den yngsta systern är.
  Som klara stjernor hennes ögon brinna,
  Och vinka älskarn till sin älskarinna.

---

6. Adelaïde Rubini.

(Såsom Elcia.)

Orientalisk skön som en sibylla
  Du träder fram. Turbanens krans sig vrider
  Utöfver mörkbrunt hår, hvars flod sig sprider
  Kring svanhvit barm, den qväfda suckar fylla.
Se, hoppets strålar pannans snö förgylla.
  Martyriskt starkt du segrar, när du strider,
  Martyriskt mild du handlar, då du lider,
  Och mörkrets härar, fruktande, dig hylla.
Du sjunger — himlen ler, Tartaren skälfver.
  En blixt tyrannen slår — ditt öga hvälfver
  Med sörjande triumf sin blick till Gud.
Melodisk klar din hymn mot höjden svallar:
  Till tjusning och lycksalighet du kallar
  Hvar en, som hör din stämmas englaljud.

---

7. Rivalerna.

(Efter Antonio Zampieri.)

Florio var kär: Elpin var ock betagen
  Af Cloris's skönhet, sedan äldre dar.
  En gång de sade: »den du kärast har,
  Låt den nu bli den andre föredragen.»
Kring gylne håret, krusadt af behagen,
  En krans af sköna blommor Cloris bar,
  Af lagerkronan Florio smyckad var;
  Elpino blott bar ingen krans den dagen.
Kan någon tro, hur listig Amor är?
  Nu Cloris tog sin blomsterkrans och lade
  Den på Elpinos hår, som ingen hade;
Se'n tar hon Florios krans och sjelf den bär.
  Säg nu, hvem högst af hennes gunst belöntes:
  Den, som blef plundrad, eller den, som kröntes.

---

8. Morgon och afton.

När solen öfver Rom går upp, jag tänker:
  Hvi spiller du ditt ögas gylne glans
  På dessa spillror af en verld, som fans?
  Ditt tempel föll: hvad båtar att du blänker?
Men nu när solen öfver Rom sig sänker,
  Jag tänker: stanna, se på lifvets dans:
  Dröj än och se på denna blomsterkrans,
  Som konstens yngre slägt dig tacksamt skänker.
Men solen tyst går både upp och ned;
  Utöfver gömda grifter, glömda lagar,
  Hon tänder och hon släcker sina dagar.
Ty himlen blott förbyter ej sin sed,
  Och dess historia skrifs af ljusets flamma,
  Uti årtusenden ännu den samma.

9. Teresa Cecconi.

(Såsom don Diego.)

I hjelm och pansar var du lik Clorinda,
  Som en siren du dina läppar rörde,
  Och sångens allmakt allt hos mig förförde,
  Som ej din fägring mäktade förblinda.
Din panna bar förtröstans rena stämpel,
  Och dina sköna toners himlaskara
  Kringbrusade mig, fylliga och klara,
  Som orgeltoner utur själens tempel.
Jag såg dig knappt. Mitt allt var endast öra,
  Och kunde tonerna dock nog ej höra,
  Ohörda förr, men dock för alltid kända.
Hur kan det mest förgängliga på jorden,
  En ton, en fjärilvinge blott åt orden,
  Evinnerliga känslors låga tända?

10. Nunnan.

Osynlig sjöng du. Ej ditt milda, bleka
Och höljda anlet fick min blick förnimma.
Blott röst du var i bönens andaktstimma,
Och ensam den var nog att mig beveka.
Vildt i ditt hjerta minnets genier leka;
Ditt ögas eld, som icke mer får glimma,
Släcks ut af tårars flod, — och månens strimma,
Blott hon får dina kinders liljor smeka.
Men tåligt bär den lott, dig ödet gifvit,
Sjung nöjd din sång, låt lampans olja brinna.
En värre dom än din har tiden skrifvit;
Ty Roma sjelf, den manligaste qvinna,
En skön, men blek och dokhöljd nunna blifvit,
Hon, som dock fordom var en krigs-gudinna.

---

11. Julaftonen i Rom.

Hvad solen gjuter för ett magiskt sken
Utöfver lagrars och cypressers toppar!
Hvad gräset grönskar och hvad mängd af knoppar
Slå ut, som vore våren kommen re'n!
Och Sefir vaggar, sommarvarm och len,
Orangen, der bland frukter fogeln hoppar,
Och i fontanans svala silfverdroppar
Sig speglar dagen, paradisiskt ren.
I vinterns sköte frodas blomstrens skara:
Den enda snö här fins, med rosor blandas
Uppå den sköna romarinnans kind.
Du ock, min själ! må som naturen vara!
Det är en evig vår, hvars luft du andas, —
Slå ut och blomma, smekt af söderns vind!

12.

O, om en vestanflägt jag kunde sända
Som budskap hem ifrån min sällhets ö
Till Sveas dalar, glittrande af snö,
Till Sveas berg, de älskade och kända!
Han skulle fjellets is i tårar vända,
Sitt rosendoft kring dalens tufvor strö,
Och andas bojan bort från mången sjö,
Och blomstrens lif, trots vårens slummer, väcka.
Han skulle sakta hviska — ej mitt namn —
(Jag vill och näns ej med de simpla orden
Betunga hans eteriskt lätta hamn);
Men om min kärlek blott till fosterjorden,
Och helsa alla älsklingar i norden,
Och flyga först uti min moders famn.

13. Colosseum.

Du jättemur, som trotsat tusen år,
Inom hvars djerfva, himmelshöga branter
En legion af sångens anförvandter,
Det höga minnets andar, fjettrad går!
Murkrona, som på Romas kummel står,
Och för hvars eviga fast brutna kanter
En verld af himlahvalfvets diamanter,
Ett stjernsystem till prydnad knappt förslår!
Du ring, som allt och intet innesluter,
Nu är du skönast, nu, då månen gjuter
Sitt sken uppå ditt oförstörda grus;
Ty Romas minne är som månens ljus,
Det brinner än och har i sekler brunnit —
En återglans af solen, som försvunnit.

14. Roms häfder.

Så länge än i romarns ådror flödde
 Den sanna hjeltekraftens friska flod,
 Han uti dygd var störst och störst i mod:
 Hans torfva idel cincinnater födde.
När flärdens gift hans ådrors saft förödde,
 Han törstig blef. Vild han i circus stod,
 Och girigt drack hans blick det varma blod,
 Som gladiatorn eller tigern blödde.
Och hungrig blef han ock. Carthagos guld,
 Palmyras guld förgäfves sågs han sluka;
 Ty obetald till äran blef hans skuld.
Att smittan två utur hans dödligt sjuka,
 Förtärda bröst, der intet hjerta slog,
 Var ett circensiskt blodbad icke nog.

15.

Sjelfmördare han dog. Ej hunnens lansar
 Och icke götens svärd må skryta af
 Att de den stolta romarn gjort till slaf,
 Och med hans dråp förvärfvat lagerkransar.
Nej! han var död, förr'n Attila bar pansar;
 Och Odoacer stred med nitfull glaf
 Mot romarns skugga, som på egen graf
 Än lekte krig i nattligt hemska dansar.
När allt var väl förbi, sjöngs segersång;
 Men Clio, häfdens heliga sibylla,
 Skref minnesskriften, mera sann än lång,
Och hvars förklaringar folianter fylla:
 »Här hvilar romarn. Kraften sökte han
 I opii-drycken, der han döden fann.»

16. Nyårsnatten.

Ett år har lagt sin tysta spira neder.
  Om det ej mycket sett och mycket vunnit,
  Så har det väl åtminstone försvunnit,
  Och hvilar på sin skam och på sin heder.
När kring dess bår sig nattens täcke breder,
  Jag frågar mig: »Hur mycket har jag funnit
  Af allt, hvarför mitt arma hjerta brunnit,
  På vägen, som till lifvets stjerna leder?» —
Nu, efter årets vandringar och strider,
  Jag frågar mina yngsta minnens skara:
  »Hvad är jag? svaren, förr'n min stund förlider.»
Och darrande mitt hjertas minnen svara:
  »En skymt af drömmen från din barndoms tider,
  En skugga blott af hvad du borde vara.»

---

17. Det gamla och det nya Rom.

I Rom är menskan blott sig sjelf: ej mera
  Och icke mindre än sitt ödes lott.
  Hon njuter af de gåfvor, dem hon fått:
  Hon nöjs med mindre och begär ej flera.
Ej flärdens nycker här min fröjd regera:
  Stolt är jag af hvart konstverk, jag förstått:
  Förtrolig är jag med naturen blott,
  Men gläder mig förtjust åt beggedera.
Här är en urbild af det sanna lifvet:
  Här själen lyfter sina egna vingar
  Förutan hjelp liksom förutan band.
Rom! om ditt namn är mycket tänkt och skrifvet;
  Ett nytt jag ger dig: hör, hur skönt det klingar:
  Hvar bildad andes rätta fosterland.

18.

Du ägde förr ett namn, som skröt af ära;
  Roma æterna hette du en gång;
  Men ack! din evighet var icke lång:
  Du föll ett offer för din egen lära.
Du lagrar har, ej hjeltar, som dem skära:
  Din mur är grus, ditt väldes rymd är trång,
  Och sagan endast eller skaldens sång
  Ditt minnes prakt på sina vingar bära. —
Men du blef född på nytt, fick andra lagar,
  Ej mer ett hem för stormarna och striden,
  Som susa lögner om odödlighet,
Du är, se'n Juliers och Leoners dagar,
  Ett tempel blott åt konsterna och friden,
  Och *detta* tempel står i evighet.

---

19. **Hadriani graf** *).

En dyster qväll, då knappt Orions stjerna
  Sågs matt på himlen och i Tibern blänka,
  Vid Hadriani graf, att ensam tänka,
  Jag gick, osynligt följd af diktens tärna.
Koloss! — så tänkte jag — du kunde gerna
  En graf åt alla Roms cæsarer skänka:
  Men Roma sjelf, sin fallna äras enka,
  Förmår du ej mot tidens makter värna.
O! dessa herrskare, dem verldar hylla,
  Som lagar ge med gissel och med glafvar,
  Och lefva såsom Nero, dö som Sylla:
När de förmultnat, liksom sina slafvar,
  Med sina namn ännu de luften fylla,
  Och jorden fylla de med sina grafvar.

*) Nu mera kastellet sanct Angelo.

20.

Men dessa stolta byggnadskonstens under,
  Rotundor, obelisker, pyramider
  Betyda ej, att efter lifvets strider
  En stor man hvilar sina ben der under.
Nej! de betyda, att i glada stunder
  Tyrannen, kall för hvad en like lider,
  Dref hop en hjord af folk i fordna tider,
  Och talte så med väldig stämmas dunder:
»Bygg mig en graf, som sig mot himlen hvälfver,
  En mausolé, som upp i molnen pekar,
  Vid Gangens, Nilens eller Tiberns elfver.»
Så bygs hans ära upp vid sång och lekar;
  Men hemsk en aning i hans hjerta skälfver:
  »Jag tager sjelf, hvad efterverlden nekar.»

21.

Hvar är det rum, som famnar Solons urna?
  Säg, hvar den milda Titi aska gömmes,
  Hvar stoftet af Camillus döljs och glömmes!
  Hvar äro Cimons graf-troféer skurna?
Det vet man ej. Med glömskan sammansvurna
  De hvila; men så länge våld fördömmes,
  Och frid och rätt välsignas och berömmes,
  Bli deras namn på tidens armar burna.
Ej inom marmorns barm, den hårda, kalla,
  Men uti men'skans bröst, som rörs och glädes,
  Bo deras minnen än och än befalla:
Och deras ära, hvarvid mörkret rädes,
  Som solen nås af ingen, lyser alla,
  Är ingenstäds, som Gud, men allestädes.

22. Till Josef Mezzofanti.

Du, som i lärdom ej din like finner,
Kosmopolit i vetenskapens verld!
Tag ock af nordens son en offergärd,
Fast förr än ditt, hans minnes ljud försvinner.
Du, som i kunskap sjelfva Oden hinner,
Är nordens, liksom söderns hyllning värd;
Ty öfver allt med tankens skarpa svärd
En fredlig hjelteäras glans du vinner.
Du alla språkens nyckel funnit har;
Jag vet ej källan, der ditt ljus du vunnit,
Och hvilken fackla för din forskning brunnit;
Men visst en gud dig gett orakelsvar,
Då med din blick, ej mindre mild än klar,
Du nyckeln ock till allas hjertan funnit.

23. Menniskan och ruinerna.

(En tanke i Colosseum.)

Den första bland ruiner tiden födde,
Var men'skans eget fallna majestät,
Uppå hvars lemning lifvets engel gret
Och sorgsen sina blom-ruiner strödde:
Och men'skan, se'n dess egen storhet dödde,
Och medfödd oskuld hennes bröst förlät,
Ser tidens våld med fröjd och prisar det,
Men glömmer, att han henne först förödde.
Hon trifves väl bland grusiga ruiner:
Hon klifver upp på murarna och bergen,
Och ropar, vandrande med stolta fjät:
»Se dock, hvad jag är stor, och hur jag skiner!»
Men, som på jättens lik den lumpna dvergen,
Hon är ej himlen närmare för det,

24.

Ett sådant barnsligt skryt må men'skan spara;
Hon är blott stor i samma mån, som ren,
Och snillets ljusa gloria kan allen
Dess ärelystnad till en dygd förklara.
Ja! om hon kunde djerf som Pantheon vara
Och kolossal som denna Colossé,
Sin rätt till minnets sköna elysé
Hon blott med verk, som lefva, kan försvara.
Till ljusets rymd från glömskans låga dalar
Förgäfves skall dess fikna ande syfta,
Och rikta hän mot stjernorna sitt lopp,
Förgäfves om odödlighet hon talar,
Om hennes egna verk ej henne lyfta
Från jordens grus till ärans himlar opp.

---

25. **Napoleon.**

(Efter Vincenzo Monti.)

Med snillets örnblick jorden mätte han,
Så vidt som månen den med strålar följer.
Han stod på alpens topp, den drifvan höljer,
Som krigare, sköt neder, stred och vann.
Han vinkade — och se! ett folk försvann,
Ett nytt stod upp. Der Po, der Rhenen sköljer
Sin fåra först, der Rhen, der Po sig döljer,
För sina fötter kronor blott han fann.
Som jette tog han Asiens hår tillhopa
Med venster hand, och Asien ödmjuk neg,
Och med den högra styrde han Europa.
På tronen bär han maktens dubbla skrudar.
Hvad återstår? Till altaret ett steg —
Så steg Alcides bland olympens gudar.

26. Fruktan och hopp.

När, ensam med min sångmö och min cittra,
Vid skymningen jag går i minnets dalar,
Jag hör, hur hoppets ljufva näktergalar
Melodiskt mellan myrtenbladen qvittra.
Men fruktans tår då syns i ögat glittra,
Som med sin svalka hoppets brand hugsvalar,
Och hoppet åter klart och mäktigt talar,
När fruktans tårar blifva mig för bittra.
Mitt hopp förtär, liksom min fruktan dränker
Med eld, med tårars flod mitt arma hjerta:
Den ena röfvar hvad den andra skänker.
O! hvem af dem skall sist sin ovän tukta?
Skall hoppet segra? eller fruktans smärta
Det döda hoppets graf med tårar fukta?

27.

Min fruktan är ett gränslöst haf, hvars vågor
Gå himmelshöga, brusande och kalla:
Dock öfver måste jag, ehur de svalla:
Ty jag vill fly ifrån Egyptens plågor.
Jag ropar; men af stormen mina frågor
Mot stranden svarslöst återkastas alla —
Men hör — från mulnad himmel åskor knalla,
Och se! en blixt slår ned med skarpa lågor:
Och det är hoppets blixt. Lik Moses-stafven
En öppen väg i hafvet ses han bryta:
Och jag går fram — måhända rakt i grafven.
Dock fjettra än en stund, o haf! din bölja,
Se'n jag är öfver, må du sammanflyta
Och dränka plågorna, som mig förfölja.

28. Signora Vincenza.

(På Café delle Nocchie.)

Min sångmö har fördömt min hand att måla —
(Till straff för mången synd, som jag begår) —
Vincenzas bild; men ingen färg förslår;
Då hörs en röst till mig ur molnen skråla:
»Gif henne ögon, som likt Clotho's stråla,
En mumies hy, som torkat tusen år,
Tag ormarna utur Medusas hår,
Som slingra sig så hiskliga och snåla,
Gör hennes ansigtsmuskler utaf dem!
Och vill du måla handens fingrar fem,
Ett grodskelett må såsom urbild tjena!» —
Så skedde. Men till mången skönhets skam,
Vincenza hjertat fick utaf ett lam,
Fastän hon ytan fått af en hyäna.

29. Kärleken.

Petrarca, Son. CII.

Om kärlek ej, hvad är det, som jag lider?
Om det är kärlek, säg mig, hvad den är!
Om ond — hvi är så lätt den tyngd, jag bär?
Om god — säg, hvi så grymma qval den sprider
Hvad hjelper klagan, då min plåga svider?
Och hvarför klaga, om hon är mig kär?
O död! som lifvar, — Lif! som mig förtär,
Hvi segrar du, fastän mot dig jag strider?
Och om jag icke strider, — tyst mitt bröst! —
I bräcklig båt, styrd af begärens röst,
Uppå ett stormigt haf jag mig befinner.
Jag vet ej, vill ej veta, hvart jag far,
Och i mitt bröst, som förr så stilla var,
En vinter fryser och en sommar brinner.

30. Scudo romano*).

En romersk scudo var i fordna da'r
En sköld, som smeds af glänsande metaller,
En skräck för briter, cimbrer och för galler,
Som spegeln blank och såsom solen klar.
När svärdet frågade, han klang till svar:
»Åt ovän fejd och trygghet åt vasaller!»
Men liksom allt föråldras och förfaller,
Scudo romano sig försämrat har.
Nu är en romersk scudo mycket liten,
Och lätt och tunn, och ofta illa sliten,
Och förr'n man märker det, förstöres han:
Och hvad den gamla, när han sken i striden,
Förr tog sig sjelf, ej romarn nu för tiden
Med millioner scudi köpa kan.

---

31. En midnatt i Colosseum.

Hvad är, som sprider här en himmelsk dager?
Roms nedergångna stjerna hvalfven här
Med högre ljus än Cynthias strålar klär. —
Hvem är den genius, som så blek, men fager
På muren sitter med en krans af lager
Och talar högt? — Det minnets tystnad är.
Hvad sorl, som höres i arkaden der?
Det tiden är, som stenkolossen gnager.
Men hvem är hon, som vid min sida står,
Hvars suckar ljuft med vindens flägtar blandas,
Hvars själ är mild, som luften, den hon andas?
Det Almerinda är. En stilla tår
I hennes ögas öppna himmel skiner,
Som hoppets stjerna öfver Roms ruiner.

---

*) Scudo kallas ett romerskt silfvermynt, svarande i värde mot en spansk piaster. Scudo betyder ock sköld.

32. Mandelblomman.

Se dessa drifvor utaf snö, som täcka
  Så rikt det nakna mandelträdets topp!
  Det är ej snö; det är en snöhvit tropp
  Af blommor, friska, doftande och täcka.
Italiens vintersol kan blommor väcka:
  Här kommer förr din njutning än ditt hopp,
  Och trädet blommar, förr'n dess blad fått knopp;
  Men ack! hur länge skall dess blomstring räcka?
Så flyktig blomman är; fort henne njut!
  I *ett* Italiens blommor likna våra:
  I dag de födas, glänsa, dofta, dåra —
I morgon dö; men då slå löfven ut.
  Af dem blir hoppets krans, den evigt gröna,
  Som kan för blommornas förlust belöna.

---

33. Vid Pompeji stod,

den 15 mars 1828.

Var du så stor i bragder och i lära,
  Att Cæsar af din storhet öfvervans?
  Ditt snille var en skugga blott af hans,
  Din själ för liten var att hans förfära.
Och likväl här, då högst han syntes bära
  De hundra segrars friska lagerkrans,
  Vid foten af din bild han mördad fans,
  Beröfvadt allt, så när som på sin ära.
Den store Cæsar var en man för sig;
  Den döda republiken du betydde,
  Och med sin glans din ärestod hon prydde.
När Cæsar föll, han föll ej ned för dig;
  För republikens minnesvård han lade
  Till offer ned allt jordiskt som han hade.

34. Till tre vänner, som reste från Rom, *den 27 mars 1828.*

»Farväl! farväl!» — så lyder menskans dom:
Den skrifs med tårar, suckar den förklara.
O! mycket bättre skulle menskan fara,
Om på farväl all jorden vore tom.
Hvart flyn I hän från konstens helgedom,
Från söderns sol, den värmande, den klara?
Kan något land på verldens karta vara,
Dit man har lof att längta ifrån Rom?
Blott ett -- det är: den dyra fosterjorden;
Ty fädrens land, om äfven högst i norden,
Är dock det skönsta Rom en dödlig har.
Farväl! farväl; jag eder flykt förlåter,
Om blott jag visste, att I kommen åter,
Och finnen mig på Tiberns stränder qvar.

---

35. Den första näktergalen.

Ur djupet af en lund, som tyst och sval
Beskuggar Hadriani fallna villa,
Tre toner klingade. Var det en villa,
Som denna tår utur mitt öga stal?
Tre toner blott — och så i skuggans dal,
Der eljest tusental af fåglar drilla,
Blef åter som i grafven tyst och stilla;
Men den, som sjöng dem, var en näktergal.
Tre toner klinga klart i menskans sinne,
Och dessa heta: kärlek, hopp och minne:
Till sammans klinga de ack! knappt en gång.
Så länge än min själ förmår att drömma
Om deras verklighet, jag ej kan glömma
Den första näktergalens ljufva sång.

36. Då hon gaf mig en ros.

Förgänglig är hvar ros, som våren föder
I brudens krans och uppå hjeltens graf.
Ju mera skön, dess förr hon faller af:
Hon bleknar förr, ju högre kinden glöder.
Ej *denna* ros en torr minut föröder;
En trogen bild af den, som henne gaf,
Hon glänsa skall, än bortom Bältens haf,
Som en rubin imellan nord och söder.
Och om hon vissna vill, min saknads tår
Ger henne kraft att blomstra och behaga.
O! när en gång min njutnings stund förgår,
Och min förhoppnings bleka drömmar klaga,
Blir saknaden mitt hjertas enda vår,
Och den åtminstone skall ej bedraga.

---

37. Carnevalen.

Rom är ett dårhus. Se, hvad masker grina!
Se Arlekin, se Pierrot, Blar'n med skälla —
Slå snus i ögonen på Pulcinella,
Och kasta sockergryn åt Colombina!
Med dårarna du måste rasa, flina,
Om du ej ensam vill som dåre gälla.
De äro ju blott tio dagar sälla,
Trehundrafemtifem dem prester pina.
Den sista qvällen de till balen hasta,
Och i en osteria, efter balen,
De smörja sig till midnatt — dermed basta;
Ty evigt kan ej menskan vara galen:
Med nästa morgon börjas bön och fasta —
Så är man klok till nästa carnevalen.

---

38. Fråga till villa Borghese,
den 25 april 1828.

Hvad är du mer än Drottningholm och Haga,
Du stolta villa, hvarom verlden talar?
Och dina kullar, tempel, sjöar, dalar —
Hvem ger dem lof att så fördömdt behaga?
När hjertat ljufvast vill sig sjelf bedraga,
Hvi flyr jag hit i dina gröna salar
Och lyssnar rörd till dina näktergalar,
Som sjunga gladt sin sång och aldrig klaga?
O! om i en minut jag kunde fara
Till fosterlandet hem och mig besinna,
Jag ville mina frågor sjelf besvara.
I denna stund jag skulle kanske finna,
Att godt är här, men bäst är hemma vara —
Och norden seger öfver södern vinna!

---

39. Eko ur lagerskogen.

Far hem till Drottningholm, far hem till Haga,
Hvarom du drömmer och hvarom du talar,
Lek der april i frostuppfylda dalar,
Sök dig en blomma, som förmår behaga!
Se, drifvor utaf snö ditt hopp bedraga:
Du söker fåfängt dessa gröna salar,
Du hör, i brist af vårens näktergalar,
En frusen sparf på torra qvistar klaga.
Jag lånar dig en sefir för att fara
Till norden hem och dig en stund besinna —
Se kring dig, och din fråga sjelf besvara:
Och skulle norden du för kulen finna,
Kom åter, kom! här är dock bäst att vara:
Du vid mitt bröst skall våren återvinna.

---

40. Vid Cestii pyramid.

Se, solen dör. Den sista, gylne branden
Från hennes öga flammar — så hon dör,
Och nattens nymf, den bleka månen, strör
Sitt silfverregn som dagg kring blomsterlanden.
Jag ser mot solens bår vid himlaranden:
Då näktergalens första slag jag hör,
Till dödens kärlek jag mig sjelf förför,
Och mot min egen urna sträcker handen.
Om här jag dör, mitt hjerta tror och vet,
Att ingen död kan andens lif föröda;
Ty lifvet bor ibland de stora döda.
En stråle utaf Roms odödlighet
Skall mäktigt lysa mig i dödens timma,
Och som en gloria kring min urna glimma.

---

41. Peterskyrkan.

»Jag hänger Pantheon i luften» — sade
En man, och med århundradens besvär
Den höga Petersdômen hängde der,
Och englar sågo den, och voro glade:
Och menskan sina händer sammanlade
Och ropte: »o! hur hög, hur stor den är!»
Men när hon gick framåt och kom den när,
Kröp dômen bort, som nyss förvånat hade.
Du stolta borg med Pantheon uppå,
Gigantisk är du, öfvermåttan präktig,
Och menskotanken nästan öfvermäktig;
Blef du så stor som Pantheon ändå,
Fastän din skapare det så bedrifvit,
Att större du än Pantheon har blifvit?

---

42. En älskares väntan.

Mitt hjerta klappar: näktergalen slår —
 Vid fönstret här jag re'n så länge sutit
 Och af min väntans fröjd så girigt njutit,
 Att blott dess qval nu mera återstår.
Kom, älskade, kom snart! Ack! re'n i går
 Åt dig jag dessa sköna blommór brutit:
 Med tårars dagg jag dem i natt begjutit,
 De vissna bort, om du ej snart dem får.
För dessa långa stunder, som jag väntat,
 Och fåfängt anande på dörren gläntat,
 Jag med en lycklig stund belönad är.
För dessa blommor, som uti ditt sköte
 Jag offra vill, jag vid vårt ljufva möte
 En blomma blott — en kyss af dig begär.

43.

Med nedsänkt blick i ädelt slafveri
 Du hela dagen syr, och blommor stickar.
 Knappt du ett ögonkast åt gatan skickar,
 Fast jag så mången gång går der förbi:
Och rädd att skådad och beundrad bli,
 Du vill ej solen bry med dina blickar:
 Du ler och drar dig undan när jag nickar
 Och sakta frågar: »säg, när träffas vi?»
När Roma sig i stjernprydd skymning kläder,
 En aftonrodnad lik, du stilla träder
 Till fönstret fram med blomstrande behag.
Der väntar du, tills Venus klarast blänker:
 Då står du upp. Jag vet, på hvem du tänker,
 Och hvart du går, vet jag, allena jag.

44. Då hon kommer.

Nu kommer hon. Dölj, Cynthia, ditt sken;
Din täflan hennes seger skall förhöja.
Ditt ljus blir blott för hennes glans en slöja,
Hvarur den strålar mera skön och ren.
Bort, vestanvind! din flägt är ej så len
Som hennes andedrägt: hvi vill du dröja?
Ej någon blomma så din kyss kan böja,
Som hon mitt hjerta böjt och tjusat re'n.
Tyst, näktergal! nu sårar du mitt öra:
Du hindrar mig att hennes hviskning höra,
Som klingar mer melodisk än din röst.
Den tysta hymnen högst mot himlen stiger,
Och skönast är den fröjd, som djupast tiger —
Mitt hjerta, tyst! — hon hvilar vid mitt bröst.

---

45. Den nye italienaren.

Italien, säg, hvi sjönk din ära neder?
Och dina hjeltars kraft — hvem qväfde den,
Då din natur i samma fägring än
Sin färg, sin glans omkring din yta breder?
Säg, hvarför byttes menskan och dess seder,
Och hvarför blommar hon ej upp igen,
Då blomstrens slägt, som för årtusen se'n
Sig evigt lik går fort i tusen leder? —
Naturen, afundsjuk på romarns makt,
Insöfde honom vekligt vid sin sida,
Liksom Rinaldo söfdes af Armida.
Hon höljde honom med sin rosenprakt,
Och han, ej mer som jordens konung vördad,
Vällustigt dog, af hennes kyssar mördad.

46.

En son förut de dock till samman hade,
Den fadern döende åt modern gaf.
Hon rörde sonen med sin trolldomsstaf,
Och hennes ögon blixtrade så glade.
En kedja tyst omkring hans lif hon lade,
Och satte honom ned på faderns graf.
»Du är mitt barn, min älskling och min slaf,
Du är min hämd» — den stolta modern sade.
Och sonen växte, men blef aldrig stor,
Han blef ett bortskämdt barn med glädtigt sinne,
Och till sin lycka blef han utan minne.
Sin fader liknar han liksom sin mor,
Och lika arf han fick utaf de tvänne:
Af honom vekhet, skönhet utaf henne.

---

47. Gondolieren.

(Efter Zappi.)

Se Gondolieren på lagunens bölja!
Han hvilar ej, han jemt sin åra rör.
Vid månens klara sken hans sång du hör:
»Re'n lundens skuggor ses Erminia dölja.»
Ej tadlets skrän hans enkla toner följa,
Och intet pris; han sjunger ej derför —
Men sången sjelf hans tröst, hans glädje gör,
Om solsken eller moln hans himmel hölja.
Så är ock jag, som re'n, en sjöman lik,
På hafvet far och hörs om kärlek sjunga,
Och tror mig hamnen nära många gånger.
För ro skull, ej att bli berömd och rik,
Jag sjunger, medan tidens böljor gunga,
I brist af andras, mina egna sånger.

---

48. Till villa Borghese.

Du sköna, präktiga och stolta villa,
  Inom hvars sköte vårens blommor gunga
  För vestans flägt, och med melodisk tunga
  De glada foglar sina visor drilla!
Säg, hvarför sitter ensam jag så stilla
  Bland dina blommor, dina lagrar unga,
  Och vågar ej en sång till våren sjunga,
  Fördjupad i en tyst, lycksalig villa?
Jag vill med mina ringa ljud ej störa
  Den härliga naturens ljufva sånger,
  Dem stumt beundrande jag älskar höra.
Om sånggudinnan vore mig så trogen
  Som jag är kär i dig — ack! många gånger
  Jag sjöng guddomligt här i lagerskogen.

---

49. I en väns minnesbok.

Du vill, att i din bok, den nya, granna
  Ett minnesord jag teckna skall — Se här!
  I eget bröst dock bäst du finna lär
  Af minnets fröjd det heliga och sanna.
Till ifrig täflan vill jag mig bemanna.
  Tag fram din pensel, blanda färgen skär,
  Jag lyran stämmer. Den, som kraft begär,
  Blott skåde upp på Romas gudapanna.
Med eldig pensel, broder! skildre du
  De taflor, dem naturen, menskligheten
  Upprulla här för målarn och poeten.
Jag sjunga vill — (ack! vid dess bröst ännu)
  Italiens skönhet, älskande och trogen,
  Lik sångarfogeln, gömd i myrtenskogen.

---

50. Till Albert Thorvaldsen.

När jag en gång med dig i midnattsstunden
Vid Pantheon såg, hur månen log
Och gjöt sin glans uti dess pelarskog,
Men skuggor höljde sjelfva tempelrunden:
Du sade: »ej förgäfves öfver sunden
Till Rom i forna dagar göten drog. —
Res icke bort! blif här!» — Min hand du tog:
Den trycktes, innerligt med din förbunden.
Jag svarade: »ack! Rom tillhör ju dig.
Som Alarik du Rom har öfvervunnit:
I din eröfring du ett hem har funnit: —
Farväl! ett annat hem förbidar mig.» —
Se, då blef månens glans i moln begrafven;
I nästa månsken bar jag pilgrimsstafven.

Dedikation

af »Minnen från Södern» till h. k. h. kronprinsen Oscar.

Skön var färden genom skilda länder,
Öfver alper, floder eller haf.
Ljuf var hvilan på Neapels stränder,
Tasso's vagga och Virgilii graf.
Uti dalar och på höjder,
Under tidens sefirlätta lopp,
Lärorika njutningar och fröjder
Logo mildt mot vandrarns hopp.

När den sköna vandringen var slutad,
Och den vidtomfarne sångens vän
Tankfull stod, mot pilgrimsstafven lutad,
På sin kära fosterjord igen,
Se! då samlades i skara
Alla söderns minnen för hans syn,
Höga, milda, glänsande och klara
Såsom englar utur skyn.

Han blef glad, att ännu dem han hade,
Och med dem han reste ut på nytt;
De sin rena aftonrodnad lade
Kring den varma solskensdag, som flytt:
Och med ord han ville fästa
Minnets blommor här på bladen se'n;
Ack! de skönsta, rikaste och bästa
Kännas här knappt mer igen.

Doft och färg från blomstrens kronor veko:
Blott ett dödt herbarium ger hans hand:
Och hans sång är blott ett mattadt eko
Af naturens hymn i söderns land,
Dock en ande bor i orden:
Hvar Italiens blomma, blyg men skön,
Står ännu för sångarns blick i norden
Som en alpros uti snön.

Dyre prins! du, som på hoppets frågor
Gaf den rika verklighetens svar:
Som i storm, i lugn, på berg och vågor
Vandrarns klara ledningsstjerna var.
Till ditt lof de föddes alla
Dessa minnen, i Hesperiens famn:
Samlas nu att ej för snart förfalla
Uti glansen af ditt namn.

Kunde de med drag af eld beskrifva
Allt hvad varmt i sångarns hjerta låg,
Och som trogna speglar återgifva
All den härlighet hans öga såg:
Se, då vore blott en villa
All hans fruktan, när de visa sig;
Sjelfva sångens guddom skulle gilla,
Att han helgat dem åt dig.

Romfararens afsked.

Än en blick, du gamla fosterland!
Får jag sända mot din gröna strand.
Än mitt öga kan med afund följa
Denna glada, himmelsblåa bölja,
Som mot dina kuster skyndar sig:
Lycklig hon, som snart får kyssa dig!

Dock — mitt hjerta icke klaga får;
Med fri vilja jag i landsflykt går.
Det är Rom, som ligger mig i hågen:
För att hinna Rom jag plöjer vågen,
Trotsar afgrundsdjup och alpers höjd,
Följd af saknans sorg och längtans fröjd.

Frågas hör jag: »hvad skall du i Rom?
Vill du sälja bort din lutherdom?
Vill du se, hur helgonljusen glimma,
Eller lära dig sonetter rimma?» —
Frågorna jag gömmer, och på dem
Vill jag svara då jag kommer hem.

Målet skimrar dunkelt för min syn,
Såsom morgonstjernan, dold i skyn.
Om jag söderns blomsterländer hinner,
Om jag någonsin det sökta finner,
Är för mig ännu en hemlighet;
Det vet han allen, som allting vet.

Höga Svea! hör min afskedsröst:
Vårda troget vid ditt hulda bröst
Allt, hvad kärt och vördnadsvärdt jag känner,
Dyra anförvanter, trogna vänner,
Allt, hvarför mitt hjerta ljufvast brann,
Som jag älskar, men ej nämna kan.

När på romarverldens grus jag står,
Och en nordisk sång på harpan slår:
Då i lagerskuggan glad jag leker,
Och en evig vår min panna smeker,
Och mitt hjerta klappar högst för dig,
Hulda moderland! förgät ej mig!

När omsider vandringen tar slut,
Och till kusten, der min båt lopp ut,
Jag från söderns eden återvänder,
Rik på minnen, men med tomma händer,
Och min kärleks offer helgar dig —
Hulda moderland! förskjut ej mig!

På Köpenhamns kyrkogård.

Hvilken paradisisk stad af grifter!
Hvilket yppigt lif i dödens bygd!
Hoppet läser minnets gylne skrifter
Uppå vårdarna, i lindars skygd.
Här bor döden. Kring hans tron de unga
Foglarna i poppelkronor sjunga
Såsom spelur i en folkrik stad.
Murgrönsrankor hvita marmorn smeka:
Aftonsolens strålar glädtigt leka
Mellan tempel, mellan blad.

Stilla död! Se, dina lagrar blomma!
Präktigt i din hufvudstad du bor.
Dina undersåter äro fromma,
Och din makt är faderlig, men stor.
Dina barn, med lugnadt, sorgfritt hjerta,
Utan möda, utan skymt af smärta,
Hvila trygt i blomsterprydda rum.
Ensam du dig nya skatter letar;
Du den ende är, som här arbetar,
Stark, vidtfamnande och stum.

Intet uppror i ditt rike röjes,
Intet rop om fri konstitution.
Ingen tvedrägtsfackla blodig höjes
Kring din vördnadsvärda herrskartron.
Du en ultras är. Du vill allena
Under dig och kring dig allt förena:

Stolt du tror, att du allsvåldig är;
Men allfader dig ett »meta» stälde,
Och för dig och för din spiras välde
»Non plus ultra!» skref han här.

Vandringsman! när tankfull du beskådar
Pelar'n, som bland grafvarna står opp,
Vet du, hvad dess korta inskrift bådar? —
»Meta» står det — »målet för mitt lopp.» —
Nej! ditt lopp är såsom evigheten,
Och ditt enda mål: fullkomligheten;
Lifvets stjerna slocknar aldrig ut.
Blott för döden skrefs orakelskriften;
Det är döden blott, som dör i griften:
Menska! du tar aldrig slut.

Aldrig slut! — guddomlig och förfärlig
Är den tanken, »jag odödlig är.»
För den ädla såsom solen härlig,
Han det usla som en brand förtär.
Ingen hvila ges för menskoanden;
Evigt uppåt genom stjernelanden
Skall han flyga till sitt stora mål:
Och ur hvarje plågas heta sköte
Flamma upp till nya segrars möte,
Såsom Phœnix från sitt bål.

Lång och svår och skön är pilgrimsfärden;
Strider vänta mig: jag väntar dem;
Och den obekanta, vida verlden
Är mitt hem, till dess jag kommer hem.
Trygg jag vandra vill, och aldrig bäfva:
Må min ande såsom örnen sväfva
Evigt uppåt på sin fria ban!

Må mitt stoft, när det är trött att följa,
Stilla sänkt uppå en lugnad bölja,
Dö i välljud som en svan!

Dö i fosterjordens dyra länder,
För hvars väl sin sista suck det gaf,
Eller vaggadt fram mot hemmets stränder
Finna der åtminstone sin graf!
Eller ock — om det ej dit kan hinna,
Må det *här* den sista hvilan finna,
Lika ljuf som nejden är mig kär:
Obesmittade af ryktets tunga,
Vid en psalm, som himlens foglar sjunga,
Stoft och namn begrafvas här!

Salig då skall anden se tillbaka,
Blicka ned på denna kyrkogård,
Och min bästa sång skall kanske vaka
Som en genius på min minnesvård.
Du, min älskling ibland blomstergårdar,
Som så många brustna hjertan vårdar,
Skall jag gömmas i ditt sköte? — Nej!
Söderns park vid gränserna af norden,
Bifrost mellan himmelen och jorden,
Göm dock min förgät-mig-ej!

Dampfschiff-fart auf dem Rhein.

Es geht so geschwinde,
So sanft und gelinde
Auf spiegelndem Rhein.
Wir lächeln und trinken:
Die Trauben uns winken
Mit glühendem Wein.
Uns führet des Lebens
Gewaltiger Fluss,
Und alle die andern,
Die pilgern und wandern
Zu Ross und zu Fuss,
Uns folgen vergebens.

Die köstlichen Reben,
Sie hängen und schweben
Vom Felsen herab.
Die Buchen, sie stehen
Am Ufer und sehen
Ins gähnende Grab:
Und stolzer und trüber
Hier tanzen im Blau
Mit neblichen Mienen
Die alten Ruinen,
So moosig und grau,
Wie Geister vorüber.

Die Sonne so prächtig,
Erhaben und mächtig,
Vergoldet die Bahn.
Die Tiefe ist unten:
Sie schaukelt den bunten,
Bevölkerten Kahn.
Ach! zwischen der Wonne
Goldstrahlen, die fliehn,
Und dunklen Gefahren
Der Tiefe, — so fahren
Wir Menschen dahin —
Schon sink'st du, o Sonne!

Si kommt aus der Ferne,
Die Mutter der Sterne,
Die liebliche Nacht.
Vom himmlischen Bogen,
Auf Rheinischen Wogen
Sie streut ihre Pracht.
Die Sternbilder schwimmen
Wie Lilien im Blau,
Und hoch auf dem Thurme,
Dem Alten, im Sturme,
Wie Kronen von Thau
Sie zittern und glimmen.

Der Tag ist geschlossen,
Das Leben genossen,
Die Reise vollbracht.
So schön, mit dem Morgen
Im Schosse verborgen,
Umhüllt uns die Nacht.
Wir eilen im Schaume,
Sieh, Ehrenbreitstein!
Wir landen im Hafen:
Schon gehen wir schlafen.
Und noch auf dem Rhein
Wir segeln im Traume.

Lurleys eko.

Jag frågar, om du Cæsar såg,
Och Gustaf Adolfs segertåg,
Och ödets son,
Med åskans dån,
Napoleon.
Eko. — Jag hjelten Cæsars seger såg,
Och Gustaf Adolf, — åskans son
Jag såg, Napoleon.

Jag frågar dig, du klyftans vän,
Om hjeltarna du minnes än;
De stora tre,
Hvart foro de?
Hvad voro de?
Och säg mig se'n: hvad äro de?
Eko. — Hvad? Hvad de voro, äro de;
Tre stora äro de.

Men hvem var renast af de tre?
Var det Napoleon kanske?
Månn' Cæsar? säj!
Eko. — Napoleon ej,
Ej Cæsar, nej!
Du klyftans vän, gif än ett svar:
Säg, om det Gustaf Adolf var?
Eko. — Det Gustaf Adolf var.

Wisperdalens saga.

Det hviskar i den stilla dalen;
Hvem hviskar der?
Det är ett slag af näktergalen:
Det bäcken är —
Nej, bäcken stannat;
Tyst fågeln är.
Det är väl annat,
Som hviskar der.

En jungfru satt med krans i håren
Vid Wisperbäck,
Som engeln mild, som ros om våren
Så frisk och täck.
Hon hviskar trogen:
»Min natt var lång,
Så hemsk är skogen;
Kom hem en gång!»

Det suckar i den stilla dalen;
Hvem suckar der?
Det är väl dufvans suck i alen:
Det floden är,
Nej, dufvan lilla
Ej suckar så,
Och Rhen är stilla —
Hvem suckar då?

En yngling inom fängselmuren
I mörker satt.
Han suckade, och kring naturen
Ljöd sucken matt.
»Jag kommer, Klara!
Men *när*, vet Gud.
Låt kedjan svara;
Hon är min brud.»

Den fångna yngling dog i bojan
På Falkenborg,
Och wispermön i dunkla kojan,
Hon dog af sorg.
När svanen landar
På blommigt skär,
De trognas andar
Än mötas här.

Då solens första strålar glimma
På klippans rand,
Och tysta silfverfiskar stimma
Vid stenig strand,
En hvar, som fiskar,
Än höra kan,
Att när hon hviskar,
Så suckar han.

Aftontankar

vid ruinen Falkenberg.

Solens sista blick i vestern log:
Dagens varma vind, som långsamt dog,
Smekte än den slumrande naturen.
Trasten tystnade. En ödla kom,
Tog en domnad fjäril, såg sig om
Och försvann i mossbeklädda muren.

Blommans kalk sin sista vällukt göt,
Gäspade, och så till sömn sig slöt;
Humlan kom för sent och fann den sluten.
Slumra, blomma! nästa dag, som föds,
Bränner solen kanske dig till döds,
Eller blir din stjelk af stormen bruten.

Murgrön, du som yfves, tror du då,
Att du stöder borgen, när du så
Kring dess hvalf din späda ranka breder?
Ack! det muren är som stöder dig;
Än i sekler skall han berga sig,
Stöda än din ätt i tusen leder.

Fåfängt biter tidens tand sig slö;
Hvad som dödfödt är, kan aldrig dö,
Saknar dock odödlighetens lycka.
Blott det friska, lefvande förgår,
Tills det åter skönare uppstår,
För att jorden eller himlen smycka.

Odens brud.

Saga från Haslidalen.

»Mitt hjerta åt en svensk jag ger.
Med honom och med ingen mer
Jag dansar bröllopsdansen:
För honom bär jag kransen.
En riddersman från Svea land
Skall få mitt hjerta och min hand.»

Så sjöng, i sina fäders sal,
Skön Hildegard i Haslidal.
Med nitton år ej fylda,
Af glädjens sol förgylda,
I skönhet hon ej like fann:
I mod hon männer öfvervann.

Hon var så varm och röd om kind,
Men kall liksom en gletschervind
Mot alla dalens söner
Och deras friarböner.
Hon sjöng: »en man från Sveriges land,
Blott han skall få min tro, min hand.»

»Rätt så, min dotter! håll dig rak,
Tills tid och väntan gjort dig spak.
Den, som alltjemt ger korgen,
Blir en gång gift med sorgen,
Och enka blir hon ej till slut;
Ty sorgen lefver henne ut.» —

Så mente modern, der hon satt
Och sjöng och spann och strök sin katt;
Men Arnold sjelf, den glade
Och trygge fadren sade:
»När rätta mannen står för dörr,
Då gör jag bröllop, men ej förr.»

Så gick det vår'n och sommarn om:
Med moln och stormar hösten kom,
Och friare anlände,
I hvilka hjertat brände,
Hvar en, som syntes, fick sin korg,
Och drog sin väg med qval och sorg.

En natt, då regn från himlen flöt,
Och stormen vildt kring Wellhorn tjöt,
Det hörs på porten klappa:
En ryttare i kappa
Står genomblöt från tå till topp,
Och ropar doft: »Låt opp, låt opp!»

Snöhvita springar'n frustar glad,
Han aktar ej sitt kalla bad.
Nu blir der lif i huset,
Och Arnold sjelf med ljuset
Ledsagar in sin nya gäst
Och ropar: »Max! tag riddar'ns häst.»

»Låt Sleipner stå, gif honom blott
En kappe korn, om det är godt!
Hu, storm och skyar rasa —
Herr Arnold, tänd en brasa! —
God afton, sköna jungfru min!»
Så talte ryttar'n, och steg in.

Skön Hildegard, vid lampans sken,
Stod blygsamt djerf i dörren re'n.
Med fylda vinpokalen
Hon trädde fram i salen,
Och brasan sprakade så smått:
Det lät så trefligt, varmt och godt.

Och gästen lade kappan af:
Stor glans i salen vidt det gaf.
Hvad perlor, ringar, fransar!
Hans spegelblanka pansar
Var prydt med kronor utaf gull,
Som himlen är af stjernor full.

När Hildegard fick se hans skick,
Hans fägring och den hjelteblick,
Befallande och höga,
Som glänste ur hans öga,
Af okänd fröjd dess hjerta slog,
Och kinden brann och munnen log.

När hon gick fram, som rosen röd,
Och välkomstbägarn gästen böd,
Hon höll sig modigt oppe,
Hon spilde ingen droppe.
Men då dess öga mötte hans,
Stod flickans själ i eld och glans.

Och åter slår hon ögat ner.
Hon då i brynjans spegel ser
Sig sjelf, och då hon finner
Hur glödhet kinden brinner,
Som fjellsken alla rosor dö,
Och hon blir blek som alpens snö.

»Herr Arnold! dig jag dricker till.
Din gästfrihet jag prisa vill.
Din värme bör jag lofva,
Och vinets sköna gåfva;
Men kronan dock din dotter är,
Och henne jag till brud begär.

Jag är en man med gård och grund.
Min boning står i Odens lund.
Mitt husfolk äro många,
Och armar har jag långa.
Svensk är jag: se på mina drag!
Och Sverige har ej två som jag.»

Så gästen. Arnold svarte då:
»Den saken tål att sofva på.
Se, herre! visar'n skrider
På tolf och natten lider.
Nu till din hvilokammar kom;
I morgon språka vi derom.»

»Derom vi tala icke mer;
En gång jag beder, men ej fler.
God natt!» — så riddar'n sade,
Sin hand i Arnolds lade,
Och bytte sist en eldig blick
Med sköna dottern, när han gick.

Snart slöts der port och släcktes ljus,
Det blef så tyst i Arnolds hus.
I kammar'n hvilar gästen;
Men ute frustar hästen.
Ej regnet mer mot rutan slår:
Och månen klar ur molnen går.

I sömnen spritter Arnold opp:
Han drömmer, att han hör galopp,
En stämma hör han ropa:
»Der fly de allihopa!
Se der är hon, och der är han —
Upp, Arnold, tag dem, om du kan!»

Han vaknar; allt är tyst och still.
Han söker; ingen ser han till,
Ej hästen — och, än värre!
Ej heller hästens herre.
Och värst af allt: hans dotter är
Försvunnen; fins ej här, ej der.

Men se! der låg på riddar'ns bord
En korsbild, af juveler gjord
Och guld, så kostligt drifvet:
Och der uppå stod skrifvet:
»Till Arnold för en gästfri natt:» —
Då märkte han, hur det var fatt.

När sol rann opp, det gick ett tal,
Ett sällsamt tal i Haslidal,
Att man sett Oden rida
Med Hildgard vid sin sida,
I eld och rök — och rundt omkring
Af kämpar en förfärlig ring.

Var det väl Oden, eller hvem?
Men Hildegard kom aldrig hem.
Väl far och moder greto;
Men Oden snart förläto,
Då sist en qväll, när skumt det blef,
Den gamle Arnold fick ett bref:

»Skön helsning ifrån Odens brud.
Nu bär jag guld och silkesskrud;
Jag har väl hundra tärnor,
Och mår som sol bland stjernor.
Ty svea konung är min man,
Och Sverige har ej två, som han.»

Sång till Jungfrun.

Härliga Jungfru,
Alpernas drottning!
Dig jag besjunger.
Lyft mina tankar,
Höj mina toner
Upp utur dalen
Ända till dig.
Dig vill jag sjunga,
Hvitklädda mö,
Alpernas drottning!
Lyssna till sången!

Långt i det gamla
Isgråa fordom
Herrskade jettarnes
Slägte på jorden,
Afladt af *fjäll*,
(Fjell var dess fader),
Framfödt af *is*,
(Is var dess moder).
Väldig var ätten,
Hård som sin fader,
Kall som sin mor:
Hade all jorden
Under sin spira.
Skönast af alla
Jettarnes döttrar
Växte du upp,
Lyfte så trotsig
Snöhvita pannan,
Stod som en drottning,
Stolt i de tjenande
Tärnornas krets.
Alla de unga
Jettarnes furstar
Brunno för dig;
Men du försmådde
Ynglingens böner,
Offer och tårar.
När dina systrar
Slöto sig gerna
Till sina kärliga
Brudgummars bröst,
Drog du af ömkan

Molniga slöjan
Öfver ditt anlet,
Att icke skåda
Deras förnedring:
Tålde ej brudgum,
Led ingen make;
Lefva du ville,
Blomstra och herrska
Fri och allen.

Derför af hela
Jettarnes slägte
Jungfrun du nämdes.
Stolthet och oskuld
Voro din prydnad:
Egen och ensam
Bar du din rena,
Fläckfria skrud.

Så i århundraden
(Kanske årtusen)
Herrskade jettarnes
Slägte på jorden:
Trängde sig neder
Djupt i dess sköte,
Reste de stolta,
Trotsande hjessor
Högt imot skyn,
Växte och växte,
Ville väl storma
Himmelen sjelf.

Men när allfader
Skapte den lifvande,
Heliga *elden*,
Tände dess rena,
Flämtande låga
I skapelsens hjerta:
Se, då blef krig
Mellan elden och fjellen,
Elden och isen.
Himmelen hörde,
Afgrunden hörde
Dånet af alla
Ramlande klippor.
Blixten dem klöf,
Vulkaniska flammor
Smälte dem sönder:
Klippornas söner
Sjönko i grus,
Och deras djerfva
Pannor af is
Tärdes af solens
Lågande blickar.
Solen blef drottning
I skapelsens rike.
Lifvet, som smäktat
I jettarnes bojor,
Löstes af eldens
Himmelska värme:
Elden sig spred
I skapelsens ådror,
Värmde dess matta,
Frysande hjerta,
Prydde med träd,
Örter och blommor
Skapelsens drägt.
Ute det var
Med jettarnes välde,
Ute med alla

Oformliga massor.
Menniskan skaptes,
Skönheten föddes,
Bildningen tändes.
Allt det gigantiska
Bäfvande böjde sig
För den gigantiska
Menniskosjälen.

Slagen var striden,
Jettarne föllo:
Värmen och ljuset
Firade seger.
När utur österns
Purpurbehängda,
Skimrande salar
Solen stod upp
Att hålla sitt första
Triumftåg kring verlden,
Se, då låg jorden
Höljd af de slagnas
Hopade ben.
Men såsom blifvande
Minnen af segern,
Stodo de qvar
Många af jettarnes
Störtade stam:
Stodo så lugna,
Kalla och stumma,
Höga som förr,
Kalla som fordom,
Buro ännu
Sina snöiga mantlar
Och isiga kronor:
Sågo som örnen
Rakt imot solen
Utan att bländas,
Slogos af blixten
Utan att splittras.
Solen ej mäktade
Smälta dem bort.
Och ibland dessa
Alla de ädlaste,
Skonade jettar,
Jungfru! var du:
Glänste som skönsta
Juvelen i smycket.
Ännu som fordom
Bar du din krona,
Njöt du din dyrkan,
Herrliga mö!

Säg nu, o sångmö!
Hvarför skonades,
Bland de mångtusen,
Dessa allena?

Vis är allfader,
Visste, att solen,
Om hon så ensam
Rådande blef,
Skulle förhäfva sig
Öfver sin seger,
Och med de glödande
Pilarna mörda
Menniskans ätt
Och hela naturen.
Se, derför lät han
Blomman af jettarnes
Väldiga slägte

Icke förgås:
Drog deras höga,
Kyliga kedja
Tvärt öfver jorden,
Stälde dem upp
Som vaktande hjeltar:
Gaf dem de glänsande
Hjelmar af is,
Pansar af jernmalm,
Mantlar af snö:
Bjöd dem att skilja
Norden och södern,
Visligt fördela
Värme och köld,
Hålla de starka,
Skinande sköldar
Upp imot stormen,
Andas sin svalka
Öfver de land,
Dem solen förbränner.
Vis är allfader:
Så var hans visa,
Heliga vilja.

Ofta jag skädat
Alpernas jettar
Skaka sitt gamla,
Frostiga hår.
Ofta jag sett dig,
Alpernas drottning,
Herrliga jungfru!
Krönt utaf morgonens
Gyllene blommor,
Smyckad med aftonens
Rodnande rosor.
Liksom de menskliga
Jungfrur och brudar,
Glänser du fagrast
Morgon och afton.
Ingen af jordens
Blommor dock vågar
Nalkas din fot,
Mindre din hjessa.
Himmelens rosor
Pryda din panna,
Solen 'allena
Får kröna ditt hår.

Ofta när vreden
Bränner ditt hjerta,
Eller när minnet
Af det förflutna
Friare lifvet
Sliter ditt bröst,
Sveper du in
Ditt hufvud i molnen:
Och när om qvällen
Solen försvinner,
Och det blir mörkt
Kring vattnen och bergen,
Lyfter du stilla
Hufvudet högre,
Ville väl hinna
Himmelens fäste,
Och med din panna
Bräcka dess hvalf:
Samlar en mängd
Af isiga lansar:
Lyfter dem upp
Att stjernorna storma;

Men när i öster
Solen å nyo
Öppnar sitt öga,
Och då hon gjuter
Middagens strålar
Öfver ditt hufvud —
Ack! då försmälter
Allt hvad du smidt,
Rustat och samlat
Om natten.
Skölden af is
Och de gnistrande lansar
Falla i djupet
Ur dina händer,
Och i sitt fall
Dåna som åskan,
Krossa som blixten.
Träden och klipporna,
Hyddorna, menskorna
Falla som gräs
Och försvinna till intet
För dina vapen,
Dem himlen föraktar.

Herrlig är *kraften*,
Himmelens dotter,
Herrligt är *modet*,
Himmelens son:
Kärnan de äro
I skapelsens frukt.
Men om ej himlens
Heliga värme
Mildrar det isiga,
Trotsiga modet,
Om icke himlens
Heliga ljus
Tämjer, förädlar
Den stenhårda kraften,
Blifva de rysliga,
Tärande maskar
I skapelsens frukt.

Menniska! jette!
Hvem du må vara!
Storma och dundra,
Rasa på bragdernas
Flammande vagn.
Verlden och tiden
Äro din valplats:
Verlden och tiden
Kan du förvandla.
Herska du kan,
Bloda och bränna,
Skapa, förinta —
Flyg dock ej högre
Än vingarna bära!
Stöt ej mot stjernorna
Fåviskt din hjessa!
Solen du rycker
Ej ur sin höga
Dagliga bana,
Hämmar ej stjernornas
Nattliga gång.
Himmelens vägar
Äro ej dina:
Himmelens härar,
Större än dina:
Himmelens fäste
Stormar du ej.

De tre systrarna.

Om aftonen, när skapar'n slutat hade
Sitt verk, och jorden stod liksom en brud,
I första vårens drägt och log så blygsam,
Och hennes skilda länder, blomsterkrönta
Re'n rodnade af glädje, när de funno,
Att alla himlarnas och underverldens
Härskaror fästade sin blick på dem,
Och solen, deras brudgum, brann af fröjd
Att ha ett föremål för sina lågor:
Då sade skapar'n: »sköna ären I
Och sjelf jag eder klädt i bröllopsskruden.
Sen sjelfva, hvilken fägring er beskärdes:
Jag alla dessa speglar skänker eder!»
Då bröt han sjelf från himlens höga, blåa
Och ljusa spegelhvalf mångtusen stycken
Af genomskinlig, glänsande kristall.
Han andades på dem, och de försmälte,
Och flöto ned och fylde jordens dalar
Och blefvo haf och sjöar eller floder.
Men öfver hvarje vatten sänkte sig
En engel ned att röra och välsigna.
Som engeln var, så blef ock vattnets art;
Om han var ond och om han ej var skön,
Blef böljan grumlig, stormig eller bitter;
Men var han skön och ren, han vattnet gaf
Ett återsken utaf sin glans och fägring —
Och Raphaël sig öfver Leman *) sänkte:

*) Lemansjön (Lacus Lemanus) mera känd under namnet Genève-sjön.

Han andades sin milda luft derpå,
Han målade med färgen af sin mantel
Dess stilla yta, och dess böljors krusning
Föll sig så skönt som svallet af hans lockar.

Men när den ena nu af jordens döttrar,
Som heter söder, såg sin egen skönhet
Uti de klara speglar, som hon fått,
Fördubblad i en magisk färgprakt skimra,
Hon dårligt blef förälskad i sig sjelf:
Hon prydde sig, hon såg sig blott i spegeln,
Och offrade ej mer vid skaparns tron.
Den andra systern, som blef kallad nord,
Stod dyster och såg ned i dunkla vatten:
Och då hon icke fann sig vacker nog,
Hon vredgades, blef trotsig mot sin fader,
Hof hädande sin panna upp mot himlen
Och skakade sitt hår, som hängde vildt
Och tofvigt ned kring hennes bleka anlet.
Men se! den tredje systern, som sin bild
I Lemans böljor såg, hon stod så stilla
I oskuldsfull förtjusning, ädelt blyg,
Och såg ej blott sig sjelf, men lifvets helhet
Och evighetens allt i djupets glans.
Ju mer hon såg deri, dess mer försvann
Ur hennes själ all tro på egen fägring,
Dess mer naturligt, mera stort och rent
Blef hennes hjerta, och i anletsdragen
Ett uttryck målades af hjertats tankar.
Hon stod der skön, och visste ej deraf,
I mildhet gränslös, men likväl ej veklig;
I kraft omätlig, men dock ej för vild.

Naturens herre såg dem, och han sade
Till henne, som förgudade sig sjelf:

»Du blef för skön att ock oskyldig vara.
Jag dömmer dig att hvarje år en gång
Din fägring och din blomsterprakt förlora.
Den granna skrud, hvari dig våren klädde,
Skall brännas upp af sommarsolens lågor.
En lång och herrlig vår du lefva skall,
Men dö försmäktande i sommarns armar.»

Till andra systern, norden, skaparn sade:
»Du, som förgäfves stolt mig trotsat har,
Och i din vanmakt hof dig upp mot himlen
Att storma den, se! du skall döden dö,
Och stelna bort och under is begrafvås.
När våren nalkas, skall du långsamt vakna,
Och kläda dig i dagens skrud igen;
Men knappast kronan smyckar dina lockar,
Och blommorna uppå din mantel fästas,
Förr'n polens vind dem alla härja skall,
Och all din härlighet till is förvandlas.»

Men till den tredje systern mild han sade:
»Det fröjdar mig, att du förvarat än
Din oskuld. Oskuld är all skönhets moder,
Dess enda lif, liksom dess enda värn.
När södern dör i sina egna lågor,
Då norden under is och snö begrafves,
Du blomma skall i frid, i stilla fägring,
Och spegla dig i Lemans lugna himmel.
Din höst skall vara skön som söderns vår,
Och skönare än nordens skönsta sommar.»

»Så varde!» sade Gud — och så det vardt.
Ännu är Leman lika skön som fordom,
Och hon, som i dess himmel speglar sig,
Har än sin första oskulds glans bevarat,

Och hennes höst — (det har jag sett i dag)
Är ännu tjusande som söderns vår,
Och mera skön än nordens skönsta sommar.

Rösten i alperna.

En nordisk riddersman,
En svensk, och ung, om sagan sanning säger,
På alpens höjd en midnatt sig befann,
Förr'n solen vaknat på sitt purpurläger.

Från Simplons hospital,
Der fromma munkar vandrarn herbergera,
Han red så sakta nedåt Gondos dal,
Och bakom red hans ciceron; ej flera.

Ej någon själ han mött.
Blott stormen talar här och floder sjunga,
Och molnen gå. Allt lefvande är dödt,
Och blott det döda lefver och har tunga.

I trotsigt majestät
Snösfinxer uppå bergen troner hafva.
De lyssna efter vandrarns tysta fjät:
De störta ned och vandraren begrafva.

Den örn ej fans ännu,
Som med sin vinge verlden öfverskygde,
Med Jofurs blixt slog alperna i tu,
Och väg för menskan ofvan molnen bygde.

Tyst red vår pilgrim fram
Till bryggan, hvälfd utöfver Vedros vågor,
Han gnistra såg, i deras hvirfveldam,
Liksom juveler, månens kalla lågor.

Då vände han sig om
Och ciceronens tyglar hastigt rörde:
»Håll stilla, tyst! en röst från bergen kom:
En menskoröst mitt namn jag ropa hörde.»

Och stilla höllo de,
De lyssnade och hörde furan susa.
De hörde alpens vindar suckar ge
Och Vedros sönderslitna böljor brusa.

Och intet sågo de:
Blott hvita fjellar, himmelshöga alla.
De sågo månen mellan skyar le,
Och svarta skuggor ned i djupen falla.

»Håll stilla! dröjom än;
Jag kände stämman ej, men hörde orden.
Det ropar mig kanske ännu en gång —
Måhända en bekant från fosterjorden.» —

Då brast högt uppifrån
En snölavin. Han dammade, han blänkte.
Han föll — föll fort. Med tusen åskors dån
Han höljde vägen, som de fara tänkte.

I djupet ned han sköt.
Då kändes jordens innandöme skaka.
Och djupet blef ett berg — och berget röt,
Och klippans dotter, eko, röt tillbaka,

Ett moln mot höjden steg,
Och snölavinen låg der stum och rökte:
Och Vedro rasade ej mer: han teg
Och rädd sin väg i fylda svalget sökte.

Snart månen log så klar,
Och friska vindar molnen undanröjde.
Vår pilgrim stod vid bryggan räddad qvar,
Och tacksamt rörd sin blick mot himlen höjde.

Hvad var då denna röst,
Som ropade till främlingen från norden? —
Så innanför som utom menskans bröst
Det händer mycket underligt på jorden.

Men tror du ej på den,
Till alpens verldar sjelf du måste fara.
Der hör du, om ej samma röst igen,
Dock säkert många lika underbara.

Schweiz.

Skön är du, ädla mor till fria söner,
Du Sveas sydligare systerland!
Ett diadem af is din panna kröner,
Och vårens blommor bär du i din hand.
På dina vinberg och i dina dalar
Ha hjeltar bott: nu bor der stilla frid;
Men alpens eko än högtidligt talar
Om Wilhelm Tell och Arnold Winkelried.

Inträdet i Italien.

Igenom alpens port jag stilla träder
I paradisets öppna helgedom.
Jag ser hur yppigt sig naturen kläder;
Men fattar ej ännu dess rikedom.
Hvar skönhet uti dalar, lunder, städer
Och borgar är mig blott ett steg till Rom.
När jag ser solen på sanct Peter stråla —
Då kan jag först Italiens fägring måla.

Isola bella.

Jag vet i söderns varma land
En klar och stilla sjö,
Med drufvokullar på sin strand
Och i sin famn en ö.

Ej blott en ö, men två dertill
Den hyser i sin famn.
Dock blott om den jag sjunga vill,
Som har det skönsta namn.

Jag på dess namn ger föga akt;
(Ett namn så tidt bedrog).
Jag målar ej dess blomsterprakt;
Jag har ej färger nog.

Det stora slottet ensligt är.
Väl var der varmt och fromt
Den tid *san Carlo* *) bodde der;
Nu är det kallt och tomt.

Men intill slottet sluter sig
En yppig lagerlund:
Och i dess djup jag döljer mig
Att drömma bort en stund.

I vinter, sommar, höst och vår
Den bär sin gröna skrud.
I lunden helig tystnad rår:
I lunden bor en gud —

Den gud, som Gud allena är
För seger och för sång,
Som stridens gylne båge bär
Och lyran på en gång.

Der satt Napoleon en dag,
Hans öga brann så klart:
Han tänkte på det stora slag,
Som skulle stridas snart.

Den tanke, i hans inre bor,
Så brinnande, så stark,
Åt ingen dödlig han förtror,
Men blott åt lagerns bark.

Djupt i den största lagerns stam
Battaglia skref hans hand: —
Och se! en örn så stilla sam
I middagssolens brand.

*) San Carlo Borromeo, kardinal och erkebiskop i Milano, död 1584 och kanoniserad.

Han örnen såg: han följde den.
Snart stridens flamma brann,
Och vid Marengo skrėf han se'n:
»Jag kom, jag såg, jag vann.»

Och se̅grar vann han många fler,
Så länge bågen höll.
Den store segrarn är ej mer;
Hans rike sönderföll.

Hans välde blåste bort som doft,
Hans graf? långt bort är den.
Men äran vakar på hans stoft,
Hans lager grönskar än.

Jag satt der fordom hjelten satt,
Jag läste hvad han skref,
Och alla mina tankars natt
En morgonrodnad blef.

Mot himlen lyfte jag min blick,
Och himlen log så klar.
En flägt igenom lunden gick,
Ett heligt andesvar.

Då sjönk jag ned till lagerns fot:
Jag kände mig så glad.
En genius kom och tog imot
Den tysta bön, jag bad:

»Du starke och du milde Gud!
Dig tackar sångens son,
Att han blef född till lyrans ljud
Och ej till stridens dån.

När segrarn re'n i hög är lagd,
Och när hans båge sprang,
Hvar lefver minnet af hans bragd,
Om ej i lyrans klang?

Du Gud, som gyllne bågen bär
Och lyran på en gång:
Som segrarn sångens lön beskär,
Gif seger åt min sång!»

Resan till Bologna.

Solen på strålande vagn for ut ur morgonens portar,
Skänkte madonnan på Mailands dôm en brinnande slängkyss,
Skingrade nattens kyliga moln och med leende anlet
Bredde sitt gyllene sken kring longobardiska fälten:
Då med ett »eccomi qua!» stod vetturinen i dörren,
Tungbestöflad och stark och brun i synen och vänlig,
Väckte de slumrande opp, och släpade kappor och kappsäck,
Koffert och renslar och böcker och pipor ur rummet i vagnen,
Medan vi skilde oss trögt från de varma, elastiska sängar
Och, af vår dagliga skrud till slut omhöljda, förtärde
Rykande kaffet, så svart som sot och så tjockt som en olja.
Färdiga tåga vi trappan utför till väntande vagnen.
Värden i porten står, förnöjd af det klingande silfver,

Som ur de resandes fickor i hans re'n vandrat förtrytsamt:
Önskar en lycklig färd och spår ett kosteligt väder.
Men i den öppnade vagnen hvad syn? der sitter en lady,
Blek som ett lik och så tyst som en fisk, allvarlig och trumpen
(Hade väl sett sina fyrtiofem): der sitter tillika
Yngre till åren, med mildare blick, uppvaktande tärnan,
Båda bepelsade väl, beprydda med hattar och fjädrar
(Ladyn med blommor på hatten, och tärnan med rosor på kinden),
Omkringhvärfda med askar och skrin, luktflaskor och knyten;
Men uppå ladyns knä, som är mjukt af den stoppade pelsen,
Morrar en mops, svartmuskig i synen, med rinnande ögon,
Darrande som ett gelé, men grymt sjelfsvåldig och ilsken.

En af oss tre inpackas i vagnen hos ladyn och jungfrun
(Pris vare ödet, det blef icke jag!). Vi öfriga tvänne
Finna vår plats framför i den skakande kabrioletten,
Mindre beqväm, men treflig dess mer och med friare utsigt:
Och vetturinen sjelf, den vidtomfarne, med piskan
Sätter sig främst, mellan oss och de dragande hästarnas trio.
Klatsch! och åter en klatsch! och friskt öfver gator och gränder
Ilar vår vagn, så lätt som ett rullande ägg öfver golfvet;
Gatorna äro af huggen sten och släta som tiljor.
Mellan den ståtliga portens kolonner vi hålla. Besökarn
Granskar de mångbestämplade passen och låter oss fara.

Makligt tåga vi fram i det rika, bördiga landet:
Redan Milanos resliga torn och granna palatser
Sjunka i fjerran och synas ej mer, och dômen allena
Lyfter ännu mot det blå sin flock af skimrande spiror.
Spirorna sjunka också, på trädens grönskande toppar
Sväfvar nu blott med lyftade armar den hvita madonnan,
Mildt, som en himmelsk mor, välsignande barnen i stoftet. —
Blomstrande stad, farväl! farväl, du stolta Milano!

Snart öfver San Donato till Melegnano vi lände
(Marignano benämnes det ock), der frankernas konung,
Frans den förste vid namn, år femtonhundradefemton,
Slog de förenade schweizarnes här, och sedan på fältet
Slogs till en riddare sjelf af Bayard; af riddarnes blomma.
Lodi vi hunno dernäst, en stad med präktiga kyrkor,
Stora palatser och breda gator, belägen vid Adda,
Adda, en flod, som, född i de rhetiska alpernas sköte,
Går genom Como-sjön och vattnar lombardiska fälten,
Tills den nära Cremona med Po tyst blandar sitt vatten.
Addan var långsam nu och med ringa vatten i fåran.
Här öfver floden sig sträcker en bro, på sidan om staden,
Märklig för slaget den tionde maj i krigets annaler.
Bron blef stormad och togs. Napoleon köpte sin seger
Med tolftusende fransmäns blod. De föllo så glada,
Döge i ärans famn; men österrikarne flydde.
Nu är det stilla och lugnt i den fromt idylliska nejden:
Trettiotusende kor, bland leende ängarnas blommor,
Betande vaktas i frid af glada herdinnor och herdar,
Gifva sin mustiga mjölk till lön för betet och vården.

Lodi för rökta tungor och ost är vida beryktadt.
Men när nu qvällen kom, och den klart nedsjunkande solen
Strödde sitt rodnande guld på trädens kronor och fälten,
Och på de gungande rankornas blad och de mognade drufvor,
Se, då mötte vi vingårdsmän på vägen och landtmän,
Ridande eller till fots, med krokiga liar och korgar,
Sökande hemmets frid och bäddens nattliga hvila,
Kärlekens ljufliga lön för dagens lindriga mödor,
Medan i dörren re'n af det hvita, trefliga huset
Står, en madonna lik, så fryntlig den väntande makan,
Ser öfver fältet och vägen utåt med tindrande blickar:
Och som en ros, nyss sprucken, en kyss på de friskaste läppar
Längtar att plockas snart af den kommande, lycklige maken.
Sländan i handen hon bär och barnet bär hon på armen.
»Lyckliga folk i det lyckliga land! dig skänkte naturen
Allt hvad hon nekade oss i nordens snöiga nejder.
Bytte dock icke med dig sitt öde den nordiske landtman,
Skapad för mödornas härdande värf och med friare sinne:
Ville ej ega din sköna natur och din lättja tillika;
Träla han vill, och det får han också: han vill, ty han måste
Tungt i sitt anletes svett tillkämpa sig njutningens frukter.
Mödan är nordens tyrann. Hon är sträng, men ädel och rättvis,
Delar åt hvar sin förvärfvade del — och den late får intet.

Södern är hvilans slaf; men den, som hvilar, är lycklig.
Skönhet är söderns väsen och lif; men nyttan är nordens,
Nyttan är bildningens medel: hon är blott stammen af lifvet;
Skönhet är bildningens mål: hon är blomman och frukten af lifvet.»
Så, medan solen sjönk, jag tänkte i rullande vagnen.
Skuggor, den tidiga skymningens barn, fördunklade nejden:
Klockorna klingade klart sitt heliga ave Maria.
I Casal Pusterlengo vi funno den önskade hvilan.
Hästarne spändes ifrån. Nu blef der ett spring i locandan:
Kamerierernas rop: »eccellenza: che cosa comanda?»
Blandade sig med dörrarnas knarr och med slamret af mortlar
Och med de sprakande lågornas dån i köket, der unga
Tupparna, slagtade nyss, på spettet smordes och vändes.
Måltiden dukades upp, god nog för hungriga gäster:
Soppan, så rykande varm, med simmande fina mac'roner,
Vermicelli benämd, blef först serverad och spisad;
Derpå en fritto, beredd af champignoner och källfrön:
Kommo så tupparna två, med insalata derjemte.
Vinet blef icke förglömdt; sist snaskades drufvor och mandlar.
Ladyn var kinkig och svår. Hon prisade London och Bristol,
Trätte på vetturinen och klandrade maten och vinet,
Tills hon försvann i sin kyliga cell, och jungfrun med henne.
Så mellan morgon och natt var den första dagen förfluten.

Redan, o sol! du tidens och vår magnifice rector,
Kom du i purpurtalar ur den orientaliska porten,
Tågande stolt och bringande ljus och lofvande värme,
Då vi med nyväckt mod och med muntrare krafter begynte
Färden igen och förtrodde oss lugnt åt de kommande öden;
Men när en tredjedel du fylt af din bana för dagen,
Stod jag på stranden af Po, de hesperiska flodernas konung,
Gåfvobringarn benämd af de gamle, förståndige greker.
Sväld som en boaorm han låg på det blomstrande fältet,
Hvälfvande mäktigt och tyst mångskiftande, glittrande vågor:
Låg som en skyddande drake, beredd att sluka den djerfve,
Som med en mördande glaf vill nalkas Italiens hjerta.
Ack! men ett fåfängt värn. Ej haf, ej alper och floder
Hämma det blodiga krigets örn, då på susande vingar
Jorden han flyger omkring, och förtär, förvandlar och krossar.
Konsternas heliga land, Italia! din himmelska fägring
Tändt i olympiska gudarnas barm en brinnande kärlek.
Lycklig var Leda; ty Jupiter sjelf, allrådande fadern,
Kom som en glänsande svan och sjönk i dess bäfvande sköte,
Smekte så ljuft och smektes igen i förtjusande lekar.
Lycklig var Danaë ock; den guddomlige älskarens kärlek
Göts i dess famn som ett gyllene regn, så ljufligt och stilla.
Dig blef en hårdare lott beskärd, du sköna Italia!
Dig till en brud utkorade Mars — han älskar det skönsta —

Kom som en stormande örn, omslöt dig med klappande vingar,
Sänkte de giriga klor i din barm och släckte sin heta
Törst i ditt hjertas blod. Se'n släppte den vilde sitt offer,
Tills han blef törstig igen, kom åter med ljungande ögon,
Grep dig och sög och sög. Så grym är de mäktigas kärlek.
Skön är du än: dina blödande sår af åldrarna läktes,
Men din oskyldiga lycka, din kraft och din lugna förtröstan,
Dem har han röfvat ifrån dig, och säg, när får du dem åter?

Skönt, på den högra stranden af Po, Piacenca, den ädla
Staden sig breder i furstelig prakt, men dyster tillika,
Stolt af sin romerska börd: Placentia hette den fordom,
Fast af den kraftiga tid hvart minnesmärke försvunnit.
Ödslig är staden och tyst och brynt af den sydliga solen,
Rik på palatser och fattig på folk och åldrad i förtid;
Dock den behagar mig mer än många, der larmet är större.
Som vi nu vandrade fram på torget i stilla beskådning,
Slogs der omkring oss en ring af trasiga, bleka gestalter,
Ropande: »ecco, signor! signori, volete vedere?
Ecco! de stoder till häst, som I sen här framför palatset,
Äro farneser till börd, Alessandro med sonen Rainucco,
Duktiga ryttare — ecco signor! och ståtliga hästar.
Se Alessandro der med den yfviga, flygande manteln,

Corpo di Bacco! och se på hans hår, hvad det reser
sig präktigt!»
Mocchio har gjort dem, Signor! af koppar — slyngel!
gå undan!
Packa dig bort — det är jag, som förstår: det är
jag, som vill visa.
Date mi qualche cosa, signor, signor! (det är uttydt:
»Gif mig en styfver!») — »Välan! låt oss gå. Der
har du en styfver.»
Nu vi förfoga oss bort derifrån; o ve! det är fåfängt;
Tiggareskaran i hamn och i häl oss följer och ropar
»Dômen är der, den härliga kyrkan santa Guistina —
Kommen, signori! jag visar er allt.» — Här hjelper
ej pruta.
Kyrkan är öppen: vi träda derin. Nu pelare, grafvar,
Fresker och oljetaflor, reliker, martyrer och helgon
Skådas och granskas i fläng. Plafonden i templet är
kostlig,
Målad af Cento's ära, Guercino med kraftiga penseln.
Tåligt jag böjde min nacke och såg mot det målade
hvalfvet,
Njöt hvad jag kunde deraf; men vore jag skapt som
en fluga,
Skulle jag njutit det mer. Så var allt i kyrkan
betraktadt.
Men som vi kommit derut begyntes å nyo musiken:
»Ecco signor! oh guardi, signor! eccellenza, vedete!
Det är palatset Costa, signor! en ståtelig byggnad.
Skyndom oss dit! till Casa Mandelli jag följer er
sedan.» —
»Basta cosi» — jag svarade då — »stor tack för
besväret!
Ecco! en vedergällning — farväl!» Nu lyckan oss
förde

Just till locandan: der svängde vi in genom porten, och åter
Smögo oss hemligen ut ur en annan. Så sluppo vi följet,
Vandrade staden omkring med friare, lättare hjertan,
Tills det var tid att åter försöka de rullande hjulen.

Borgo di san Donino var målet för dagen. Vid solens
Nedgång hunno vi dit. Vetturinen oss hvila beredde,
Ladyn var kinkig och svår. Hon prisade London och Bristol,
Trätte på vetturinen och klandrade maten och vinet,
Tills hon försvann i sin kyliga cell, och jungfrun med henne.
Så mellan morgon och natt var den andra dagen förliden.

Parma vi sågo den följande dag. Napoleons enka
Herrskar nu der i en lysande prakt, fast riket är litet.
Fordom hon satt på en kejsaretron, vid den väldiges sida,
Och till sin fotapall Europa hon hade, den stolta.
Men när den mäktige föll och i landsflykt for öfver hafvet,
Sjönk som en sol i dess famn, hvi följde hon icke sin herre?
Ensam han varit i storhet och kraft: så var han i öde;
Ensam han trånande dog i den fängslande Helenas armar.
Ensam är enkan också, med minnet af lysande tider,
Kallar sig än majestät. Den titeln fick hon af honom.
Sucka den väldiges namn, du maka vid stranden af Parma,

Mäng det med vindarnas sus i Colornos *) höga cypresser!
Sucka hans vördade namn, du son på Donaus stränder!

Himlen var sluten i dunklaste moln. Han gret öfver Parma.
Allt var så dystert och hemskt: det var kulet och tyst som i grafven:
Och när jag lemnade konstens sal, der Allegris madonna
Glänste bland bildernas mängd, då trädde jag in i ett tempel.
Kyrkan är härlig: dess namn är Maria della Steccata;
Men hon var sorgklädd nu: hennes pelare, bilder, altaren
Höljdes i svartaste skrud, och de mörka, heliga hvalfven
Matt upplystes af ljusens och lampornas flämtande lågor.
Suckar och hviskade böners ljud kringsväfvade templet.
Se, vid en gallerport, i skenet af altarets flammor,
Låg der en vördig gestalt, knäfallen i brinnande andakt.
Skägget, som hvitaste snö, och den tunga kåpan och repet,
Allt betydde en broder af kapucinernas orden.
Åldern hans anletes kraftiga drag ej mäktat att härja,
Hade förmildrat dem blott: i det lyftade, glänsande ögat
Målade hoppet och tron regnbågar i tårarnas perlor.
Länge han låg i sin bön. Han bad och kysste sitt bildkors;
Men då han reste sig upp och långsamt stapplade framåt,
Gick jag den fromme till mötes och sade: »förtälj mig, o fader!

*) Ett präktigt lustslott, hertiginnans af Parma residens.

Säg mig, hvad fest här firas i dag i det sörjande templet!»
Munken med djup och bäfvande röst mig svarade: »främling!
Det är »de dödas dag». Oss lefvande egnar att bedja,
Att vi må räknas en gång, ja snart, bland de saliga döda:»
Och då han detta sagt, han höjde välsignande handen,
Helsade mildt och försvann i skuggan af innersta templet.
Stilla jag vandrade ut. Stridt flödade himlens tårar:
Solen var höljd i dok: det var tomt på torg och på gator:
Klockorna klingade djupt, som de klingat till verldens begrafning.
Ödslig och dystert skön var de dödas högtid i Parma.
Dagen förflöt i ett hällande regn. Förgråten han sänktes
Ned på de vestliga skyarnas bädd; men i yttersta timman
Ögat han torkade, log och födde den skönaste afton.
Solen, den stora topasen på himmelens barm, och naturens,
Skapelsens krona, belyste så ren det yppiga landets
Tafla, som gladare, rikare blef, ju längre vi foro:
Speglade sig i millioner af daggiga blad eller blommor,
Sådde sitt himmelska guld på den friska och svällande grönskan:
Blickade skälmsk mellan rankorna fram, som i täckaste kransar
Hängde från träd till träd: hon var glad åt de mognande drufvor,
Hvilka hon fostrade sjelf och fylde med eldiga safter.
Medan hon blickade nu på naturen med moderligt öga,
Ja, med en döende moders blick, som lemnar de sina,

Rörd och med saknad i hjertat, men ock med en stilla förtröstan,
Viss, att hon lemnar de älskade barn åt den lefvande fadern,
Fadern, som styr och är mäktig och mild och beskyddar de svaga:
Medan hon fälde den molniga drägt, som hon burit om dagen,
Och iklädde sig aftonens mantel af glödande purpur,
Slog hon i höjden en flik deraf, som färgade molnen,
Sänkte den andra mot jorden: den föll, den sväfvade neder,
Lade sig präktigt omkring apenninernas glänsande kedja,
Som från det klaraste blå försmälte i skönsta violfärg.
Skimrande strålarna darrade lätt på speglande fönster,
Lekte med korsen på kyrkornas torn i den vänliga staden,
Som på ett leende fält kringhvärfdes af lunder och rankor.
Reggio är stadens namn, och en täckare såg ej mitt öga.
»Här Ariosto blef född, som sjöng »den rasande Roland»,
Sjöng Bradamantes romantiska lif och Angelikas fägring,
Sjöng Cloridanos död och Medoros lyckliga kärlek.
Helsad du vare, o stad! den förtjusande sångarens vagga,
Hell dig, du ljufliga nejd, der som gosse han lekte med sångmön,
Stal hennes skönaste färger och bilder i brinnande kyssar.»
Medan jag helsade så den gladt inbjudande staden,
Målade sig på det östliga moln sjufärgade bågen,

Bandet, mellan himmel och jord af englarna flätadt,
Hvälfde sig högt öfver landet och staden i bländande klarhet,
Och från de yttersta ändarnas glans mångskiftande perlor
Droppade fjerran ned öfver ängarnas törstiga blommor.
Så var din dikt, odödlige skald! en glänsande blomkrans
Hängd mellan undrens magiska verld och det verkliga lifvet.
Nu jag förglömde de dödas dag för den herrliga, klara,
Rosenskimrande aftonens prakt: och jag glömde, att skalden
Höljes af seklernas stoft, vid en blick på hans lefvande dikter.
Döden är mild; då han söker sitt rof, han skonar det bästa.
O! hvem vill icke dö med lugn, då det sköna är evigt?

Stjernorna blänkte på himmelens hvalf, då Massiglia vi nådde,
Der i ett tarfligt bo vetturinen oss hvila beskärde.
Ladyn var värre än förr. Hon prisade London och Bristol,
Trätte på vetturinen och klandrade maten och vinet,
Tills hon försvann i sin kyliga cell och jungfrun med henne,
Så mellan morgon och natt var den tredje dagen förgången.

Nu jag förtäljer till slut hvad som hände den följande dagen:
Modena for jag igenom i hast. Den staden är prydlig,

Renlig och glad och i böcker berömd för sitt kostliga vatten;
Litet jag såg af dess inre likväl, och mindre jag minnes:
Kom så till Castel Franco, en stad med ett fäste tillika.
Påfliga kronan och nycklarna re'n vid porten förkunna
Att det gebiet vi beträda är helige faderns och kyrkans:
Ruskigt och djerft besökare-tross, gråmantlade krigsmän,
Skriande tiggaregrupper i mängd bekräfta det sedan.
Nu i Doganas portik besnokades kläder och böcker,
Ropades: »passaporti, signori!» Vi lemnade passen
Att brännmärkas igen. Det var fjerde gången på dagen.
Som jag nu stod i portiken och väntade tåligt och stilla,
Nalkas en man med mitt pass i handen och frågar betänkligt:
»Detta är edert, signor?» — »det är mitt» — jag svarte figuren.
»Följ mig, signor!» — jag följde min man, steg trappan uppföre,
Kom i en sal, som doftade starkt, men icke af blommor.
Der kring ett bord bland bläck och linialer och stämplar och papper
Sutto med pennor i hand funderliga fyra gestalter:
Och med en dundrande stämma den tjockaste började tala:
»Herre! ni måste besöka Milano.» — Jag svarade genast:
»Nej! från Milano jag kommer och ärnar mig nu till Bologna.» —
»Non, signor! det är slut. Till Milano ni vänder tillbaka,
Skaffar en påskrift der på ert pass af den påflige nuntien.

Ingen beträde vår kyrkas gräns, som ej visar en sådan!»
Väl var det tungt att höra och häpen jag blef i mitt sinne;
Men jag fördolde min häpnad och harm för de forskande ögon.
Dock att förskräcka mig mer, den tjocke och myndige mannen
Delade höfligt ut till de andra de stämplade passen,
Dem han i kråkfotadrag med sitt »visto buono» beseglat.
Jag den förtappade var. Till mig han sade högtidligt:
»Ecco signor! Ni far till Milano — ho detto-e basta.»
Då med en högre röst och med allvar i orden jag sade:
»Nej! till Milano jag vänder ej åter; men här vill jag blifva.
Låna mig penna och bläck: jag skrifver ett bref till Bologna:
Till kardinal Albani, den höge legaten, jag skrifver.
Han är dock mer än en nuntius, jag tror. Han löser mig hädan:
Man jag väntar på svar, i Castel Franco jag gästar.
Öppnar sig ej någon vänlig dörr för den enslige främling —
Snart kommer svar från Bologna — till dess jag bor väl på gatan.
Så är mitt fasta beslut. Signor! gör nu, hvad er lyster!» —
Nu var det lustigt att se hur figurerna vexlade blickar.
Tyst begrundande sutto de der. Se'n började hviskas,
Plägades råd i det beniga mål; jag bidade stilla,
Lugn och förnöjd i min själ; ty jag märkte hvad klockan var slagen.
Slutligen ordade så den tjockaste mannen vid bordet:

»Nog jag känner min pligt, och jag vet, hvad lagarna bjuda:
Lagar och rätt gå för allt. Nu borde jag följa dem äfven.
Men att nu rycka er grymt från de resande vännernas sida
Har jag ej hjerta — och blott för ett namn. Nej, res till Bologna!
Sjelf jag ert pass påtecknar, och sjelf jag svarar derföre.» —
Sade och fattade raskt långhåriga, bläckiga pennan,
Ristade väldiga drag på det trasiga, klistrade passet,
Tryckte en stämpel derpå, så att bordet och stolarna skälfde,
Sandade, vek det och räckte mig det. Då talte han åter:
»Lycka på resan, signor! men mins min vänliga varning!
Glöm ej att skaffa er se'n i Bologna den vigtiga påskrift:
Ty hvad jag gjort er här, det sker eder icke i Roma.»
Sagdt; och han bugade sig; jag tackade, bugande höfligt:
Vandrade trappan utför och andades åter der ute
Renare luft, och gömde mitt pass och log i mitt sinne.
Äfventyret var slut. Vi frestade hjulen å nyo:
Gungade fram i en yppig natur, bland leende ängar,
Parker och blomstergårdar och hus. Snart fjerran i söder
Sågs Asinellis spensliga torn sig lyfta mot höjden,
Och Garisendis torn bredvid, som lutar betänkligt:
Syntes till höger madonnans kapell, en härlig rotunda,
Hvilande högt på sitt berg, beherrskande dalen och staden.
Sångmö! hvila dig nu; re'n tåga vi in i Bologna.

Synen i domkyrkan.

Den mörkblå himlen molnfri, stjernfull slöt sig
Så huldt mot jorden. Tystnaden och mörkret
På spända vingar sväfvade från höjden
Utöfver stadens slott och hyddor ned.
De buro lätt på sina armar lugnets
Och hvilans engel, som välsignar natten,
Som lockar daggens tår ur blommans öga,
Och med den milda sömnens nektardryck
I menskans hjerta söfver dagens stormar.
Det midnatt var. I tankfull frid jag satt
Uppå en marmortrappa i Milano,
En okänd främling, osedd och allena.
Tyst allt i staden var. Blott här och der,
På öppna platsen framför katedralen,
En grupp af vandrare, i mörka mantlar,
Sig samlade och blickade mot fönstren
Af Altarivas skimrande palats.
Ett festligt bröllop firades der inne;
Ty denna natt den stolte Altariva
Gaf bort sin sjuttonåra dotters hand,
Den sköna Biancas, åt Alfonso Lerma:
Och sjelf hon gett den lycklige sitt hjerta.
Skön bruden var, då hon till fönstret trädde
Liksom en uppenbarelse. Det tycktes
Som hon i himlens öppna fönster stod
Och log så vänligt ned mot dunkla jorden.
På hennes purpurläpp och rosenkind
Lycksaligt blommade en vår af kärlek,
Och i dess rika, nattligt svarta lockar,

Bland myrtenkronans lätta löfverk, brann
Ett litet stjernsystem af diamanter.
Men Biancas brudgum lindade sin arm
Kring hennes lif. Han läste i dess öga
Sin egen själ, och stolt af fröjd och hopp
Han ville ej mot kejsarkronan byta
Sin brudgumkrans och ej mot kejsarns rike
Den verld, han i sin Biancas hjerta fann.
I fulla vågor hördes toner brusa
Ur högtidssalen, än som hafvets böljor,
Af stormen rörda, vildt mot klippor svalla
I sus och brus, i sanslös hvirfvelgång —
Och än melodiskt, såsom bäcken klingar
Och mellan blommor vattenkonsten spelar.
Men under fönstret, i den djupa skuggan,
En cittra klang. Dess gungande accorder
Ledsagas hördes af en manlig stämma,
Som ljöd i natten, bäfvande, men klar:

Bianca! för sista gången
Här du min cittra hör.
Sorgen förstummar sången:
Sångarn af kärlek dör.

Hymen till tystnad dömmer
Amors förstulna röst.
Florio du snart förglömmer
Vid din Alfonsos bröst.

Bianca! för sista gången
Här du min cittra hör.
Sorgen förstummar sången:
Sångarn af kärlek dör.

Och sångarn sjöng ej mer: och cittrans klang
Dog bort liksom hans hopp. De slutna grupper
Sig spredo snart. »Viva la bella Bianca!»
Högt ropades af djerfva ynglingsröster —
Och allt blef åter tyst. Från bröllopssalen
Än stilla slag på ett piano hördes,
På violiner sökta öfvergångar,
Utvikningar från missljud till accorder.
Gestalter sväfvade i fönstret än
Och målades som tunna, dunkla skuggor
Uppå gardinens ljusa rosenskimmer;
Men långt i fjerran tynade allt mer
Ett döende och matt men ljufligt eko
Af serenadens toner; men jag vet ej,
Hvarfrån det kom.

I skådning sänkt jag satt.
Min tanke sväfvade bland stjerneskaran,
Som, irrande på himlens blåa fält,
I sorglös oskuld tindrade och lekte;
Men ögats blick orörligt fästad var
Uppå det höga, hvita marmortemplet,
Det åttonde af verldens underverk,
Som stod, likt ett förklaradt tabernakel,
Och sken i natten af sin egen glans.
Vid jorden sken det dunklare, men klart
I högre rymderna, och närmast himlen
Det liksom smälte bort i snöhvitt ljus.
Så luftigt sågs den lätta, sköna spiran,
Liksom en liljedrottning höja sig,
Och på dess rand den himmelska madonnan
Stod, huldt välsignande den tysta jorden:
Och hundratal af spiror slöto sig
Kring hufvudspiran, som en skog af liljor,
Uppå de högre glänste sköna englar

Med sammanlagda eller spända vingar,
Och ur de lägre stodo helgon opp,
Tillbedjande och skyddande tillika,
Med höjda eller sammanknäppta händer:
Och hela templet var så majestätiskt,
Så stort och ljust, så blomstrande och härligt,
Att blicken, tjusad, fängslades dervid,
Och sög dess strålar in, och glansen trängde
Förbländande till själens medelpunkt.
Och ett balsamiskt doft omkring min tinning,
Som af en himmelsk rökelse, sig spred,
Och vinden suckade och templet glänste,
Och toner vandrade i nattens rymd.
Mitt hufvud föll mot handen, själen lyftes:
Den sväfvade imellan jord och himmel,
Men sjönk — och sjönk i famnen af en dröm.

Och se! då tycktes mig, att något rörde
Min kind, så varmt som vestanvindens flägt.
Bredvid mig stod en man af hög gestalt,
Med fallna kinder, spridda, mörka lockar,
Ett stilla leende uppå sin mun
Och något himmelskt i sitt djupa öga.
Han höll uti sin hand en lagerstaf,
Der nya blad utslogo oupphörligt;
Men på hans hjessa såg jag ingen lager.
Han sade: »främling! kom, stå upp och följ mig.
»Jag är Vincenzo Monti.» Men jag svarte:
»Var helsad, om du är den skald, som skref
Aristodem och Gracco och Manfredi,
Som skapelsen med skaparkraft besjöng,
Sjöng om Italiens under och dess ära,
Till dess du stum beklagade dess fall.» —
»Jag är Vincenzo Monti», skalden sade,
»Ej mindre ock ej mer. Stå upp och följ mig!

Torquato Tasso sin förmälning firar
Med Leonora d'Este denna stund,
Och han har bjudit mig till bröllopsfesten.
Kom, du skall allt få se!»

Då såg jag upp,
Och dômens höga, götiskt hvälfda fönster
Så genomskinliga och rena blänkte,
Att alla rosor, målade på dem,
I ett förtrollande, prismatiskt skimmer,
I rika kransar tycktes hänga fria,
Som Auroras friska rosor hänga
På morgonhimlen invid österns bryn:
Och alla helgonbilder syntes vara
Ej målade med konst på kalla rutan,
Men lefvande, nedsväfvande ur skyn:
Och templets stora högtidsport var öppen.

Nu stod jag upp och gick och följde skalden;
Men när vi kommo under portens hvalf
Och möttes af det ljus, som öfverjordiskt,
I flod på flod, utströmmade ur kyrkan,
Och jag med handen mina ögon höljde
Att ej förblindas, Monti log och sade:
»Se upp! en skald får icke frukta ljuset.
Det skärper ögat och det stärker själen
Att skåda in i ljusets medelpunkt.» —
Vi trädde in. Jag glömmer ej den prakt,
Den glans och den förklaring, som i dômen
Belyste allt och genomträngde allt;
Ty golfvet, liksom taket, blankt som solen,
Var lagdt af stora, slipade rubiner,
Som morgonrodna'n röda, af smaragder,
Safirer och ofantliga juveler,
Som vatten klara, gnistrande som stjernor.

De höga pelarna i stolta rader,
Upplyfte sig i dunkelt majestät
Mot dômens hvalf, men gåfvo ingen skugga;
Ty ljuset kom från höjden. Englar sutto
Bland kapitälernas beglänsta blommor,
Med tända facklor mellan rosenfingren,
Och logo mildt och viftade ibland
Med sina iris-vingar mot hvar andra.
Från kapitäl till kapitäl de sprungo,
Lätt klättrande på doftande guirlander,
Som mellan pelarna så yppigt hängde.
På högaltarets gyllene kupol
Messias-bilden stod med korsets fana;
Men nedanför, kring tabernaklet, låg
En rund af helgon, bedjande på knä:
Och deras kläder voro rosenröda,
Som alpens toppar uti aftonrodna'n,
Och än så hvita, som i morgonsolen
Den unga svanens spända vingar glänsa.
Men midt för helga tabernaklet stod
San Carlo Borromeo, patriarken,
Med hjessan af en gylne mitra prydd,
Och silfverhåren svallande kring skuldran.
Den rika, presterliga mantelns fällar
Uppburos lätt af sköna englabarn;
Men sjelf i handen bar han aronstafven.
Hans milda anlet vände sig mot folket —
Mot folket? ja, ty hela templets rymd
Var af de sällas skaror uppfyld redan;
Men Monti förde mig i koret fram.

Och som vi hunno dit, hör! då begyntes
I dômens hvalf en ljudande musik:
Och alla pelarna, som memnonsstoder,
Af ljudens samklang mäktigt återljödo:

Och genom porten kom i templet in
Ett festligt tåg. Ännu mitt hjerta bäfvar
Af salighet, då jag den synen mins,
Och utaf fruktan, då jag skildra skall,
Hvad ingen färg och intet ljud kan skildra.

Främst gingo trons och minnets ljusa englar,
Med hvita vingar och med slutna händer.
De förra buro liljor såsom ljus;
Men minnets englar buro eterneller.
De gingo tre och tre, och tolf de voro.
Som nattens himmel deras drägt var blå,
Och aftonstjernor glimmade derpå.
Så kom en kör af verldens stora skalder,
Med lagerkronor och med blomsterspiror,
Och snillets glans som helgongloria brann
Kring deras majestätiskt fria pannor.
Den högtidsskrud, som skaldeskaran bar,
Var, såsom ljuset, utan färg, men klar.
Än lekande, än stilla diktens englar
Omgåfvo dem i vexlande gestalter,
Med tusenskiftande och lena vingar,
Och hvilkas ytterst klara spetsar syntes
Nyss doppade i solens strålekälla.
Mer skön den ena än den andra är,
Men hvar och en sin gylne lyra bär.
Kärlekens englar nalkades derefter,
Med yppiga och friska rosenkinder,
Med purpurläppar, stora, sköna ögon,
Som långsamt öppnades och långsamt slötos.
När de dem öppnade, blef dubbelt ljus
I templet, och när de dem åter slöto,
Blef dunklare. Men dessa englar buro
Törnfria rosor kring sitt lösta hår,
Små förstlingar af himlens skönsta vår.

Nu min ledsagare, den ädle skalden,
Intill mitt öra böjde sig och sade:
»Se Tasso kommer med sin Leonora
Bland kärlekens och diktens syskonenglar.
Se der, som brud och brudgum komma de!»

Och Tasso kom. Hans tinning lagern smekte:
En vår af sånger på hans läppar brann.
Som förr hans sorg en verld till sorg bevekte,
Han nu i sällhet englar öfvervann.
En bård af rosor kring hans mantel lekte,
I fägring öfverträffande hvar ann,
Uti Armidas blomstergårdar brutna,
Än yppigt spruckna, än oskyldigt slutna.

Och Leonora, förr en stolt furstinna
I praktfullt hof, vid skaldens sida gick.
Nu var hon mer: nu var hon engelinna,
Och himmelsk kärlek glödde i dess blick.
För hvarje tår, hon grät som älskarinna,
Hon nu en verld af sanna fröjder fick.
Bland perlor tindrade på mörka håren
Som morgonstjernan klar, den sista tåren.

Hur kunna deras drägter annat vara
Än hvita, fläcklöst hvita båda två?
Men hennes skrud höljs af en blomsterskara,
Som Raphaël har målat der uppå.
Väl äro deras drägter himmelskt klara,
Men deras själar klarare ändå:
Och när de högst af helig tjusning bäfva,
Guds löften öfver dem, som dufvor, sväfva.

Den, som har älskat, blott en skugga känne
Af deras fröjd — och han är salig nog!

De voro ett, fastän de nämdes tvänne:
I skilda bröst ett enda hjerta slog.
Hon allt i honom var: han allt i henne.
Hans salighet ur hennes öga log,
Och hennes ur hans blick. Så få de vandra
Ifrån en klarhet evigt till den andra.

Sist följde hoppets englar, undersköna,
Med sammanlagda vingar, mera dunkla
Än deras syskons, men dock mycket ljusa.
De varit trogna följeslagare på jorden
Åt skalden och dess brud: ja! hoppets englar,
Fast himmelska till ursprung och gestalt,
Dock höra jorden mera till än himlen;
Ty hoppet är på jorden menskans lif,
Men kärlekens fullbordan först i himlen.
De gingo tvåfalt. Deras drägt var skön,
Väl utan blommor, men som vårens grön.

Då nu den helga skaran kommen var
Till högaltaret framför patriarken,
Då sväfvade till golfvet ned ett regn
Af sköna blommor från en sky af englar,
Och på den bädd, som bildades af dem,
Knäböjde Tasso och hans Leonora
Invid hans sida. Men san Carlo redan,
Den vise patriarken, tog ur handen
På en seraf en kostlig, dubbel ring,
Som liknade två strålar, sammansmälta
Och såsom evighetens cirkel böjda.
Den satte han på skaldens finger först,
Och så på Leonoras, lade sedan
De vigdas händer faderligt tillhopa,
Hof sina armar upp, profetiskt härlig
Välsignade och bad — och Tasso sjönk

Till Leonoras bröst — och hon till skaldens.
Men under detta klang en full koral,
Af himlens skönsta röster sammangjuten:
Altstämmor, valda ur den högsta kören,
Serafiska sopraner och kerubers
Allsmäktigt dånande och djupa baser.
De sjöngo hans och hennes vignings-hymn:

Kärlekens källa,
Sol för de fromma,
Varelsens blomma,
Verldarnas Gud!
Skydda, benåda
Huldt dina sälla
Älskande båda,
Helige Gud!
Stoftet och smärtan
Skiljt deras hjertan.
Pröfningen renar:
Himlen förenar
Brudgum och brud.

Då såg jag i en krans de stora skalder
Så majestätiskt sitta. Gylne harpor
Vid deras knän af små serafer höllos:
Och midt bland dem var Tasso. Leonora
Låg vid hans bröst. Men Tasso lät sin blick
Kring templet stråla ut, och klart han talte:

»Vincenzo Monti! nalkas, kom mig nära,
Du Tassos like uti Tassos land,
Du sångarverldens fröjd, Italiens ära,
Tag lönen af din äldre broders hand!
Du värdig är att diktens krona bära,
Den du med egna skapelser dig band.

I lagerkronan skall du högre sjunga,
Och sångens blixt i högre rymder ljunga.»

En blekhet göt sig öfver Montis kinder,
Då han de orden hörde: och hans hand,
Som darrade, ur min sig löste stilla.
Så gick han fram. Men Tasso tog en qvist
Utaf den lagerstaf, som Monti förde,
Och den blef friskare, slog nya blommor
Och slöt sig härligt till en doftfull krans,
Som skalden lätt på skaldens hjessa tryckte,
Och sist en kyss han tryckte på dess mun.
Se, då förklarades Vincenzo Monti:
Hans panna sken som solen, och hans kind,
Ej mera blek, i rosens färger log —
Ett återsken af evighetens morgon.
Då — med en blixt, som ljungade, som klang,
Och följdes af ett dån, liksom af klockor,
Försvann min syn. —

Men se! jag satt ännu
På marmortrappan, midt för marmortemplet,
Och det var nära morgon. Templets port
Stod ännu öppen; ännu lampor blänkte
Uti dess inre. Klockors ljud jag hörde,
Men dofva och högtidligt dystra ljud,
Fördämda samklang, bäfvande och djupa.
Det kom af sörjande ett slutet tåg,
Med florbehängda drägter, tända facklor,
Men under hvita, höjda atlashimlen
Der gick en åldrig, presterlig gestalt,
Som bar en strålande monstrans i handen.
De långsamt vandrade i kyrkan in.
Jag frågade en man, som gick mig nära:
»Säg mig, hvad är det? hvad betyder detta?»
Han svarade: »Vincenzo Monti dog

I denna stund. Vi från hans dödsbädd komma.
Nu med vår sorg till herrans hus vi gå,
Att oss beklaga, att hans stoft välsigna
Och messan sjunga för hans frälsta själ.»
Så tåget gick förbi mig in i templet.
Jag lyssnade: då kommo orgel-ljud
Ur dômen brusande. En sång jag hörde,
Hvars sista, milda toner ljödo så:

Hans själ var ren som svanens vingar,
Hans sång var hög som örnens flygt.
Och sången än kring verlden klingar,
Fast sångarn är från jorden ryckt.
Hell! skald! din sång var skön,
Men skön blir ock din lön:
På jorden ett odödligt namn,
Och evigt lif i ljusets famn!

Beatrice Cenci.

Romans.

Fragment.

Månens milda anlet ler, och skickar
Öfver villa Cencis lagrar ner
Sina rena, silfverhvita blickar,
Och sin bild på spegelfloden ser.
Vattenfallen sina perlor stänka
Öfver rosenbuskars mörka blad,
Der de darrande som stjernor blänka
Och som lyktor i naturens stad.

Vinden tiger: ingen menska talar:
Endast tvänne blyga näktergalar
Klaga djupt i lundens helgedom,
Liksom minnet klagar öfver Rom.

Men vid flodens kant i poppellunden
Som Urania skön och nitton år
Romarinnan Beatrice står
Med en krans af sköna blommor bunden
I sin hand. men ingen i sitt hår.
Öfver skuldran mörka lockar sväfva
Ned som moln, men som på alpens snö
Morgonrodnan, när hon snart skall dö,
Kindens milda rosor synas bäfva.
Dristig eld igenom tårars flor
Strålar fram ur hennes bruna öga:
Majestätisk oskuld på den höga
Alabasterhvita pannan bor.
Hennes åsyn Cynthia beveker,
Och dess sken, så glänsande, men kallt,
Lägger sig så tätt intill och smeker
Hennes höga, tjusande gestalt.
Grymma sorg! du endast icke låter
Dig beveka. Från det menskobröst,
Der du strider med en värnlös tröst,
Först med lifvet vill du vända åter.
Qvinnans själ blef dock ej skapt för dig,
Dina stormar, dina vilda krig.
Sköna, lätta såsom blomsterkransar,
Borde evig fröjd och evig fred
Läggas mildt omkring dess hjerta ned.
Bryt med mannen gerna dina lansar,
Bred dig som en vinter kring hans vår,
Häng dig som en igel vid hans rykte,
Tryck hans skuldra, om du det förmår;

Såsom Atlas Herculs skuldra tryckte;
Vill som konung han på jorden gå,
Vill han ensam majestätisk bära
Lifvets skönsta prakt och högsta ära,
Lifvets tyngd han ensam bära må!

Beatrice hastigt nu sig vänder
Mot den bild af Esculap hon ser:
Kysser kransen och med hvita händer
Lägger den på gudens hjessa ner.
Ur den unga romarinnans öga
Mången eldig stråle mot den höga
Bildens marmorpanna ljungar opp,
Sökande för hjertats qval ett hopp:
Och mot blomstrens bädd hon sjunker neder,
Och med böjda knän till guden beder:
»Du, som fordom stor och mäktig var,
»Åt ditt hufvud denna krans jag egnar,
»Viss att än din glömda guddom hägnar
»Denna nejd, som förr dig offer bar.
»Hjelteverlden älskar jag. Min tanka
»Vid dess höga, härliga natur
»Fäster sig, liksom en murgrönsranka
»Slingrar sig kring Coliséens mur.
»Offret flammar icke mer på härden,
»Och den gamla, friska gudaverlden
»Är af nya tiders sol förtärd,
»Men i minnet än tillbedjansvärd.
»Du, som här i Floras sköna gårdar
»Blomstrens lif och trädens safter vårdar,
»Blommornas och läkedomens gud,
»Lyssna mildt till mina läppars ljud.
»Vid de ljus, som högt på fästet brinna,
»Låt mig här, i enslig midnattsstund,
»Några underbara örter finna

»På den yppiga parterrens rund.
»Lär mig, med en flägt utaf din anda,
»Deras dyra safter magiskt blanda
»Till en dryck, som läker själens sår,
»Som i känslan friden strömma låter,
»Som ger tanken all sin klarhet åter
»Och på yrselns vilda furie rår.
»När min fader störtar mig till möte,
»Blek, förvirrad, i fantastisk skrud,
»Och han ropar, med ett öppnadt sköte:
»»*Beatrice! kom, du är min brud!*»
»Vill jag lugn och mild som Hebe stanna
»Med den fylda skålen i min hand,
»Stryka lockarna utur hans panna,
»Kyssa bort hans ögons heta brand.
»Dricka skall han af den dryck, jag bringar
»Hans förstånd, en lössläppt dufva likt,
»Ur sin boja frälsadt, klart och rikt,
»Åter lyfta sina ljusa vingar.
»Han skall dricka mer och mer, och se'n
»Som sin dotter känna mig igen.
»Esculap! du, som i dessa lunder
»Herrskar mildt och blomstrens spira bär,
»Om du ser, hvad jag olycklig är,
»Var, som förr, en gud, och gör ett under,
»Och på jorden jag ej mer begär.»

Så hon suckade sin bön och sände
Upp mot gudens anlet än en blick:
Men den kalle hennes röst ej kände:
Intet svar ifrån hans läppar gick.
»Fåfängt, fåfängt!» Beatrice säger,
»Marmorbilden intet hjerta eger.
»Störtade olymp! ditt diadem
»Och den rika verldsbeherrskar-skruden,

»Pryda nu den ende, sanne Guden:
»Och ditt underbara stjernsystem,
»Som från pol till pol så härligt strålat,
»Och med diktens eld all verlden målat,
»Är försmält, förbrändt, från pol till pol,
»Af en enda och allsvåldig sol.
»Arme gudar! fåfängt hjertat beder
»Om en droppe tröst och lugn, till eder,
»Då den Gud, som eder öfvervann,
»Icke lugna eller trösta kan.» —
Fåfängt söker hon bland blomstrens skara;
Ingen, ingen syns den rätta vara.
Dock, att dö för Beatrices hand
Önska de dock mycket hellre alla,
Än att med en solbränd fägring falla
Och förvissna på en glödgad sand.
Men hon bryter ingen. Hennes öra
Lyssnar till ett länge fruktadt ljud.
Menskosteg i natten tycks hon höra,
Någon öfverrasknings förebud.
Hon vill fly. Då, i det sken, som hälles
Ned ur månens silfverhorn, hon ser
En gestalt, som tjusar henne mer
Än Apollo, de olympiskt sälles
Skönste broder, krönt af Daphnes krans,
Skulle gjort, om han på jorden fans.
Från hans hufvud fjäderbusken simmar
Lätt och yppigt, midnattsvindens spel:
På baretten, svart som natten, glimmar
Klar som aftonstjernan en juvel.
Himmelsblåa manteln svallar neder
Till hans fot, men vänder om till slut,
Strömmar uppåt och kring skuldran breder
Sina konstfullt hvälfda vågor ut.
Romerskt sköna äro anletsdragen;

Kraften, i förening med behagen,
Bildat dem: allt himmelskt ha de fått;
Lugnet, Jofurs dotter, saknas blott.
All den oro, som hans känslor drifver,
Uti ögat återspeglad blifver.
Glädjens rosensmink, som förr hans kind
I de rika barndomsåren färgat,
Af en stormig ungdoms siroksvind
Synes flägtadt bort, men ej förhärjadt.
Fast den höga rosenprakten dog,
Som en manlig kind ej mer behöfver,
Rodnaden, som gjuter sig der öfver,
För en engels anlet vore nog.

Så han var. Nu se hvar ann de tvänne:
Beatrice liksom fjettrad står.
Ynglingen, med skyndad vandring, går
Mellan träden fram och nalkas henne.
»Din förlåtelse förunna mig,» —
Så han talar: — »undransvärda flicka!
»Att i denna stund jag nalkas dig,
»Att jag vågar mot ditt öga blicka.
»Frukta intet. Nattens enslighet
»Och den sköna parkens vänlighet,
»I hvars djup jag näktergalar hörde,
»Blomstrens ljufva dofter mig förförde,
»Att beträda denna tysta ort
»Genom villans öppna gallerport.
»Tretton gånger mandelträdens knoppar
»Spruckit ut, se'n sist mitt öga såg
»Dessa pinjers dunkelgröna troppar
»Spegla sig i flodens silfvervåg.
»Vidt kring jordens länder har jag farit:
»Ack! för länge har jag borta varit.
»Rom i fägring mycket vunnit se'n

»Denna tid: knappt käns det mer igen.
»Han, hvars rykte vidt kring jorden skallar,
»Påfven Clemens, sin nepot mig kallar:
»Först i går mig återfick hans famn.
»Känn mig, dyra! Scipio är mitt namn.»

»Scipio!» — så Beatrice svarar —
»Ljudet af ditt ädla namn förklarar,
»Hvarför jag ej flytt, men låtit dig
»Här i nattens sköte finna mig.
»I ditt öppna anlet allt mig säger,
»Att du värdig är det namn, du äger.
»Beatrice Cenci — så är mitt;
»Men det talar ej så sant som ditt.
»All den sällhet, som i namnet klingar,
»Finner ingen urbild i mitt bröst.
»Glädjen flytt min själ, på snabba vingar,
»Liksom svanen flyr en nordisk höst.
»Vid de suckar, som mot höjden stiga,
»Alla himlarnas orakel tiga:
»Och den Gud, som öfver alla rår,
»Beatrices klagan icke når.
»Ödets domar jag likväl ej klandrar.
»Då jag här i mina fäders park
»Bland de flydda åldrars minnen vandrar,
»Vill jag lära mig att vara stark.
»Jag vill lära glömma den förvandling,
»Som i himlens rådslag föregått,
»Då mitt hjerta skapades till handling,
»Och likväl blef dömdt att lida blott.
»Scipio, farväl! Jag vill ej störa
»Dina höga tankars stilla gång,
»Ej med klagan hindra dig att höra
»Minnets röst och näktergalens sång.
»Scipio, farväl!» —

»O Beatrice!»
Svarar Scipio: »ej är jag den vise,
»Som förglömmer för en bild i skyn
»Hvad på jorden blomstrar för hans syn.
»Allt det sköna, som jag tänkt och anat,
»Som en midnattsdröm försvinner nu
»För min visshet, att naturen danat
»Något så förtjusande som du.
»Mina tomma drömmar må jag sluta;
»Ty en evig tanke nu jag vet.
»All min vetenskap skall bli att njuta
»Denna tankes fulla salighet.
»Jordens himmel, äran, fritt må fara;
»Hädanefter dig jag dyrka vill:
»I ditt öga skall min himmel vara,
»Jag vill dö af fröjd att du är till.
»Dröj ännu en stund. Säg ut den smärta,
»Som ditt lugn förjagat. Gif den mig,
»Hvälf dess lavaflod uppå mitt hjerta;
»Allt är ljuft, som kommer ifrån dig.
»Beatrice! ondt kan hon ej göra:
»Om hvart ord är dödligt, vill jag le,
»Blott jag får din fägring längre se,
»Och din milda stämma längre höra.»

Beatrice svarar: »nej, o nej!
»Hur som helst min smärta än må heta:
»Hennes namn af mig du får ej veta;
»Hon kan kännas; nämnas kan hon ej.
»Kunde ock dess brutna ljud sig sprida
»Från min mun och till ditt hjerta gå,
»Borde jag väl bjuda dig att lida,
»Då du ingen fröjd af mig kan få?
»Lid ej med mig, yngling! mig ej dyrka;
»Jag är ej din hyllnings offer värd;

»Qvinnans bröst är en för liten verld
»För din kärlek och din gudastyrka.
»Såsom Ganymedes, full af hopp,
»Lyftad djerft på tankens örnevinge,
»Scipios ande, strålande, sig svinge
»Till olympens ljusa verldar opp.
»*Der* det högre lifvets nektar smaka,
»Och tag sedan med dig hit tillbaka
»Det guddomliga, som jorden flytt,
»Och en gylne ålder tänd på nytt.
»Men om ärans tjusning du föraktar,
»Om du hellre hyllande betraktar
»Hvad naturen för ditt öga lagt:
»Himlens under eller jordens prakt,
»Dyrka dalens blomma då så gerna,
»Eller fästets milda morgonstjerna;
»Stjernans ljus är renare än jag,
»Blommans fägring mer än mitt behag.
»Men — se, lampan släckes ut der inne;
»Morgonrodnan icke här mig finne —
»Scipio! jag måste lemna dig.
»När ditt offer du åt himlen bringar,
»Låt min suck på dina böners vingar
»Följa med! o, Scipio, bed för mig!» —

Så hon talte. Hennes läppar bäfva
Såsom rosens blad för vindens flägt,
Och hon går. Nu syns allena sväfva
Lätt tillbaks en våg af hennes drägt.
Scipio står der ensam. Då den sista
Skymten af den älskade blir röjd,
Tycker han, som ville hjertat brista,
Vet ej, om af smärta eller fröjd.
Fåfängt springer källans silfvervatten
Upp i stjernor från en skön delfin:

Fåfängt, rusiga af eget vin,
Hänga drufvorna i månskensnatten,
Vinkande, så röda och så blå,
Med en tunn, eterisk dimma på:
Och förgäfves yppigt lägger Flora
För hans fot sitt blomster-Peru ner.
All sin makt naturen syns förlora;
Beatrice blott hans öga ser.
Midnattssångarns toner fåfängt ljuda
Och sin vällust åt hans öra bjuda;
Ty han hör allenast, der han går,
Hur hans hjerta *»Beatrice»* slår.
Med den eld, som i hans hjerta brinner,
Han i lagerskogens djup försvinner.

Mellertid, af drömmar fjettrad qvar,
Står Francesco, Beatrices far,
Och ser ned på jorden ur det höga,
Öppna fönstret af sin plågas rum,
Blek som döden, yrande, men stum.
All den eld, som lågat i hans öga,
Som en utbränd glöd der inne bor,
Täckt af sinnesyrselns dystra flor.
På sin tron i hjernans kammar sitter
Ej förståndet, blott dess bleka hamn,
Och kring den en enda tanke spritter,
Lik en uddig blixt i nattens famn.
Dödt är minnet, ser ej mer tillbaka —
Sin gemål med hatets blick han ser;
»Beatrice är min brud, min maka»,
Tänker han, och tänker intet mer.
Men när denna tankes drift han följer,
Och dess fulla verklighet begär,
Han dess djup för verldens ögon döljer,
Och i galenskapen listig är:

Liksom än ett samvete han hade,
Och dess hemska hviskning honom sade,
Att en hemlig ryslighet är gömd
I den kärlek, hvartill han är dömd.
Ingen anar, (så hans uppsyn ljuger)
Den vampyr, som glupskt hans hjerta suger,
Och den kräfta, som hans kraft förtär:
Ingen vet, hvad deras orsak är.
Dottern blott dess grymma sanning känner.
Bittert hennes bröst den känsla bränner,
Som dock alla döttrars sällhet var,
Den, att älskas af en älskad far:
Och Lucrezia, modern, hon, som spanat
Ut med list hvad hennes fruktan anat,
Länge sedan med förtviflan vet
Makens fasansfulla hemlighet.

Nu Francesco stod vid midnattstimman,
Tyngd af vilda feberdrömmars rus,
I sitt fönster, der den matta strimman
Af hans lampa mötte månens ljus.
Ned till skuldran krusade sig håren,
Och en yfvig hatt på hjessan låg.
Ögadt vildt, men glänsande af tåren,
Mera stirrade omkring än såg.
Mellan skäggets vågor smög sig vinden,
Svalkande det blotta bröstets brand:
Mot den manliga, men fallna kinden
Stödde sig hans marmorhvita hand.
Lik en romersk augur, han förde
I sin högra hand en magisk staf:
Af och an han den i luften rörde,
Och han skref uti dess ljusa haf
Alla ord, som i hans inre lågat,
Alla känslor, som förstört hans ro,

Men dem aldrig än hans penna vågat
Åt ett trolöst pappersblad förtro.
När nu mellan himmelen och jorden
Med sin staf han »*Beatrice*» skref,
Beatrice sjelf han varse blef,
Och för verkligheten glömde orden.
Tankfull hon i myrtengången kom,
Såg sig än en gång vid porten om —
Marmorbilden, då hon såg tillbaka —
Ingen annan — mötte hennes blick,
Och beredd att nu, som förr, försaka,
Raskt mot slottets öppna hvalf hon gick.

Men Francesco ropte: »stanna, stanna,
»Du, som allt för mig på jorden är.
»Se ej ned så der: lyft upp din panna:
»För att dig tillbedja står jag här.
»Långa, långa nätter har jag vakat;
»Ingen droppe tröst ännu jag smakat.
»Sömnens gud för min förtviflan flyr
»Såsom engeln afgrundsanden skyr.
»Djupt min blick i jordens gömmor tränger,
»Eller högt vid stjernorna sig hänger,
»Eller sväfvar mellan upp och ned,
»Sväfvar, brinner, gråter efter fred. —
»Allt är så förtvifladt och förvirradt:
»Jag har skådat, när min tanke irrat
»Öfver evighetens öknar ut,
»Plågor blott, och ingen plågas slut.
»Hvarje nytänd sol min sorg föröker;
»Hvar uppgången måne öker den —
»*Dig*, blott dig jag saknar och jag söker:
»Är du lika obeveklig än?
»Kom hit upp i natt! Jag vill dig skåda:
»Samma lampa brinner för oss båda —

»Beatrice! kom, du är min brud;
»Jag med tårar köpte dig af Gud.
»Men gå tyst, att ej Lucrezias öra
»Dina steg i trapporna kan höra,
»Att dess öga dig ej spana får!
»Gå som vestan öfver blomstren går!
»Svär vid Gud, den evige, den bäste,
»Svär vid molnen uppå himlens fäste,
»Svär vid Stygen, vid Metellas graf
»Och vid denna underbara staf,
»Att du kommer. Vet, att, om du tiger,
»Om ett *»ja!»* ej flyger mig imot,
»Med ett språng jag mig åt döden viger,
»Och förkrossar mig invid din fot.»

— — — — — — — — —

— — — — — — — — —

Färden kring Nemi-sjön.

Fragment. *)

Första sången.

Menskan allt hvad skönt, hon önskar,
Under vårens namn förstår.
Ingen vår på jorden grönskar,

*) Författaren var sysselsatt med utarbetningen vid denna dikt, då hans frånfälle inträffade. Han hade ämnat besjunga *»Färden kring Nemi-sjön»* i ett poem, liksom *»Månskensnatten i Albano»* men endast början blef färdig.

Sådan som Italiens vår.
Ingen nordens vår kan vara
Skönare än vintern här.
Nordens vår är vinter bara;
Tänk, hvad då dess vinter är!

Roma, som en nygift enka,
Prunkar, smekt af vestans vind.
I dess krans smaragder blänka:
Våren sminkar hennes kind.
Ser du? Villa Malta sedan
Som en brud i rosor står,
Och i dess accacier redan
Näktergaln om natten slår.

Tyngd af liljor och af rosor,
Villa Spada vinkar mig.
Vällukt, som ur öppna dosor,
Ur dess kalkar sprider sig.
När i stadens fängsel inne
Våren kan regera så,
Så förtjusa menskans sinne —
Hvad skall landet vara då?

Himlen ler, och solen skiner:
Allting blommar, hvart du ser.
Rom, farväl! farväl, ruiner!
Jag på utflygt mig beger.
Glad, som fågeln flyr ur buren,
Qvittrande, till nästa träd,
Till den lefvande naturen
Så jag flyr. Hvem följer med?

Hästarna för vagnen spritta,
Der i lycklig enighet

Tvänne målarbröder sitta,
Två skulptörer, en poet.
Blir naturn ej då studerad
Utanpå som inuti,
Njuten, känd och dechiffrerad,
Säg mig, när skall hon det bli?

Det bär af till Lateranen.
Genom san Giovannis port
Rullar lilla karavanen
Gladt och muntert, flinkt och fort.
Utom porten några tretti
Steg man gör en venstersväng
Vid locandan der con letti:
Det vill säga: utan säng.

Säng behöfves icke heller;
Solen högt på fästet står;
Men låt se, hvad vinet gäller,
Och hvad värdens kök förmår.
Renligt duktyg lägs på bordet,
Endast solkadt litet grand.
Camerieren tar till ordet,
Med serveten i sin hand:

»Ah signori — oggi magro,
Poca roba di mangiar:
Riso — broccoli all' agro —
Pesce —» nu väntar han svar.
»Frutto c' e?» — »Niente frutto.» —
»E patatte?» — »signor, sì.
Insalata — — — »ecco tutto!» —
Mager lär vår middag bli.

»Ej så mager dock in tutto» — —
Ger Lysipp till kraftigt svar,

Och en knippa af presciutto*)
Han utur sin ficka drar.
Röda skifvor, läckra, fina,
Komna från Bersanis **) bod,
Re'n i middagssolen skina,
Reta gommen och ge mod.

Nu begynner man att skära,
Under löje, lof och pris,
Och att smaka och förtära
Uppå protestantiskt vis.
Fisken re'n i oljan fräser,
Vår potatis kokas re'n;
Men Francesco kyparn snäser,
Som med vinet är så sen.

Vinet kom — och det var mustigt,
Var »asciutto», friskt och godt,
Och Francescos mod blir lustigt
Vid fogliettans åsyn blott.
Vid det sjette, sjunde glaset
Darrar icke mer hans hand,
Och vid slutet af kalaset
Stod hans näsa uti brand.

Skrif ej mer om vin, min penna!
Tyst med maten nu, min sång!
Ty den mätte tål ej känna
Lukten af en rätt en gång.
Den, hvars inre hungern fräter,
Som är goda kockars vän,

*) Skinka.
**) En ryktbar hökare i Rom.

Hellre mat på bordet äter,
Än i vers han läser den.

Skaran nu ej längre töfvar:
Sångmö, upp i vagnen spring
Och om sömnen dig bedöfvar,
Sof, du! det gör ingen ting.
Sömnen är en kostlig gåfva:
Den, som reser, sofva bör,
Och när alla andra sofva,
Sången äfven blunda tör.

Den, som sofver när han reser
Har båd' hvila och motion.
Trygg, som en camaldoleser,
Sköter han sin digestion.
Den, som hvilar på sitt öra,
Lycklig är som sagans prins.
Intet se och intet höra,
Är det lugnaste som fins.

Det är öfvermåttan bråkigt
Att studera folk och djur.
Ingen ting är mera tråkigt,
Än ett stycke skön natur.
Bäst är färdas som en bytta,
Utan griller, lugn och kall;
Den har alltid rest med nytta,
Som har kommit dit han skall.

Re'n vid Tor di mezza via
Ekipaget håller still.
Redan gommen börjat klia:
Strupen åter läskas vill.
Orvieto-flaskan renas
Från sin olja med en klut;

Tungan af dess safter lenas,
Som i glaset perla ut.

Bror Lysippus genast väcktes
Af ett glas: »drick ut, min vän!»
Och han tömde, hvad som räcktes,
Och så sof han trygt igen.
Allt betalt! — Nu voro alla
Uti vagnen, Gud ske lof!
Åter hördes piskan knalla:
Åter åkte man och sof.

Men poeter sofva föga;
Magra derför blifva de.
Sällan sluta de sitt öga
Om blott något fins att se.
Mycket fetare de blefvo,
Fingo kanske lagrar fler,
Om de litet mindre skrefvo,
Hoc est: sofvo litet mer.

Uti vagnen satt poeten
Vakande, och kring sig såg:
Såg den blomstrande tapeten,
Som uppå Campagnan låg.
Såg de gamla grafvar prydda
Utaf friska murgrönsblad:
Här och der en herdes hydda,
Och de feta hjordars rad.

Aqua Claudia, mossig, sträcker
Sina brustna bågar ut.
Aqua Felix längre räcker;
Dess arcader ta ej slut.
Aqua Felix må det heta;

Det är nejdens rikedom:
Det gör alla vigner feta,
Och det vatnar hela Rom.

Se, de skogbeväxta bergen
Höja sig allt högre opp,
Glödande i aftonfärgen:
Högst är Monte Cavos topp.
Husen i Marino redan
Kunna skönjas mer och mer.
Af Castel Gandolfo sedan
Tydligt man kupolen ser.

På en yrande boricka,
Med en blick, så stolt och fri,
Rider en genzanerflicka
Leende vår vagn förbi.
Efter henne kommer presten
Med en stor och slokig hatt.
Fort vill ryttaren; men hästen
Syns bekajad utaf spatt.

Här, af blågrå bufflar dragen,
Kör med vin en fora fram.
Kusken sofver tungt på magen
Öfver tunnan, full af dam.
Bufflarna mot diket skrida.
Der, i lunk och sakta mak,
Två på samma åsna rida,
Flickan framtill, gossen bak.

Sångmön hviskar till poeten:
»Kan du tyda sömnens språk?» —
»Nej, min dam! den vitterheten
Hör till andeverldens bråk.

Fyra ting jag högst fördömmer,
Och de äro: äta sent,
Grubbla öfver det jag drömmer,
Räkna bråk och skrifva rent.» —

Men hon svarte: »drömmar gömma
Mången visdom. Hör och lär!
Jag vill tolka hvad de drömma,
Alla de, som slumra här.
Se Tommaso! ögat slutet —
Handen leker: — hör och märk!
Han i sömnen oförtrutet
Modellerar madame Starke. *)

Re'n den lärda damen sitter
Tåligt på en kanapé.
Konstnärn utaf längtan spritter,
Att sin smörjelse få ge.
Tungt hon lutar sig mot kudden,
Blundar, näsan högt i sky,
Och ministern **) står med sudden,
För att sminka hennes hy.

Hennes anlet han betäcker
Med en välling utaf gips.
Maskens likhet undran väcker:
Allt är färdigt ren; men vips!
Psi! — — den lärda damen nyser. —
Som från mogen nöt ett fnas,
Skorpan lossnar — o, jag ryser! —
Slår i golfvet, går i kras.

*) Ett engelskt fruntimmer, som skrifvit en *Guide des Voyageurs*, då för tiden resande engelsmäns vademecum.

**) Första arbetaren eller föreståndaren i en skulptörs atelier kallas så.

På Tommasos läppar sväfvar
Ett »God dam!» Hans kind är röd.
Krampigt knyta sig hans näfvar,
Och hans öron stå i glöd.
Sofvande han modellere,
Och gipsere, bäst han vill!
Ty, min son! här sofva flere,
Dem vårt öga drages till.» —

»Se Giovanni's kinder blossa —
Säg mig, sångmö! hvarför så?
»Kejsar Fredrik Barbarossa *)
Vill en örfil honom slå.
Han till Delphis tempel hastar,
Och, invid en lagers fot,
Der han rörd sig nederkastar,
Får en kyss af Polygnot. *)

Men Lysippus ögat sluter,
Nordiskt kraftig, sydligt mild:
Och i drömmen än han njuter
Af sin verklighet en bild.
Ser du? nord och söder strida,
Hvem af dem han hörer till,
Ropande: »blif vid min sida!
Jag dig ensam ega vill.»

Derför i Olympens salar
Har han re'n sin boning fäst,
Der med gudarna han talar,
Likväl med gudinnor mest.
Der de skönsta gudadragen
Han till sina bilder stjäl.

*) Alluderar på särskilda konstverk af målaren Giovanni.

Med de himmelska behagen
Ger han marmorn sjelf en själ.

Och i södern och i norden
Glänsande hans bilder stå.
Till sitt älsklingshem på jorden
Väljer han dem båda två.
Men när högst hans hjerta bäfvar
Af odödlighetens hopp,
Han från jordens dalar sväfvar
Till Olympens gudar opp.

Hebe, sjelf Olympens smycke,
Bjuder honom nektarn varm.
Juno, mästarns mästerstycke,
Sluter honom till sin barm.
Sådan lön är konsten värdig:
Hennes hjerta slår vid hans,
Och victorian, redan färdig,
Räcker honom sjelf sin krans.

Mellertid se der en annan
Sofvare. Francesco se!
Droppar spricka ut i pannan:
Doft hans näsas blommor ge.
Vinets andar promenera
I hans hjernas kamrar opp,
Der de leka och husera
Med de glada drömmars tropp.

Och han drömmer, att han söker
Indiens Bacchus, trött och rörd.
Hjertat klappar, vägen kröker;
Snart pilgrimens bön är hörd.
Österlandets sol förgyller

Ganges, full af bara vin,
Och förtjust Francesco fyller
Re'n en halfstopskarafin.

Mellan palmer, mellan drufvor
Tama leoparder gå,
Och på stranden sköna tufvor
Utaf mandelpudding stå.
Öfver floden re'n han simmar;
Målet han eröfra vill.
Präktigt Bacchi tempel glimmar —»
Puff! då stöter vagnen till.....

Och han vaknar. Alla vakna,
Gäspa, se sig rundt omkring.
Några sina fröjder sakna,
Fast de mistat ingen ting.
»Vänner! låten drömmen fara;
Ingen dröm så skön jag vet,
Ingen dröm så skön kan vara,
Som Italiens verklighet.»

Vagnen sakta uppför rullar;
Uppför plägar ej gå fort.
Nu går vägen mellan kullar
Ända till Albanos port.
Tvänne vandringsmän man finner
Makligt stryka vägen fram.
Svett från deras pannor rinner,
Och de höljas utaf dam.

»Halt! Wer da?» — »Två goda vänner,
Rusticus och Aristark.
Det är fan hvad solen bränner;
Här är en förbannad mark.» —

»Sitten upp hos oss!» — »Jag tackar;
Nej! då blir jag kall på stund.
Svetten oss af kroppen lackar —
Via Appia är en hund.» —

»Så farväl då! Vi beställa
I Albano godt qvarter.» —
Åter höres piskan smälla:
Snart Ascanii graf man ser.
En ruin är lätt att döpa:
Hurtigt smider man ett namn,
Och så låter man det löpa,
Tills det dör i glömskans famn.

Mången grå och ärlig hedning
Kristnas på sin ålderdom,
Till enfaldighetens ledning
Och de lärdas harm i Rom.
På Colonna Antonina
Står sanct Paul som trogen vakt:
På Trajana ser du skina
Sanctus Petrus i sin prakt.

Utaf Colosséen hvar skärfva
Kristnad är i tidens lopp,
Och Maria på Minerva*)
Rest sin tron och dyrkan opp.
Dock — Maria är en qvinna;
När ett skäggigt helgon då
Smyger till en skön gudinna —
Hur' skall det i längden gå?

San Lorenzo har behagat
Hos Faustina slå sig ner.

*) Kyrkan »S. Maria sopra Minerva.»

Antoninus bort han jagat:
Säg, hvad kan han önska mer?
San Silvestro bor hos Vesta;
Bättre kunde han ej få.
Helgon välja sig det bästa:
Deras prester likaså.

Ord och namn och titlar vandra
Troget ifrån slägt till slägt:
Strida, stryka ut hvar andra;
Nytt tänds upp, då ett är släckt.
Om Ascanius jordad blifvit
Här på stället eller der,
Har Virgilius ej beskrifvit:
Hvilket lika mycket är.

Re'n vi genom porten tågat
Ståtligt i Albano in.
Redan vi värdinnan frågat
Efter kamrar. Hvar tar sin.
Fryntlig gumman går i köket,
Slagtar genast tuppar fem,
Fastän kocken se'n, det öket,
Vid sin koleld bränner dem.

Så vi åto, så vi tryckte,
Till dess solen föll af tron.
Månen fram på himlen ryckte
Med sin stjerne-bataljon.
Nu, i skenet af dess lansar,
Företogs en vallfartsgång.
Sångmö, bind mig nya kransar!
Här begyns en annan sång.

— — — — — — — —

Skaldebref om Rom.

Till hans kongl. höghet kronprinsen.

Vishetens poet, Horatius, säger:
»Afundsvärd är den och trefallt säll,
Som i tyst och fredlig enfald eger
Uppå fädrens jord ett eget tjäll:
Som från morgonen till aftonstunden,
Ej af sorger eller bojor bunden,
Och af ingen vandringslust förförd,
Slår sitt gräs och skär sin gylne skörd,
Och med frid, den inga lustar dåra,
Kör sin ärfda plog i samma fåra
Som hans ättfar, Lucius den och den,
Kört för många isgrå sekler se'n:
Som i middagssol'n, vid fåglars qvitter,
I kastanjens svala skugga sitter,
Prydd med vindrufsrankor rundt omkring,
Tänkande så djupt på ingenting,
Att han, lullad in af bäckens sqvaller,
Som från klippan öfver qvarnen faller,
Icke märker, att han sofver sjelf,
Som från aftonen till morgonstunden
Drömmer om sin spade och sin plog,
Om sin häst, sin maka och sin skog» —
Ja! »beatus ille!» — Flaccus skrifver —
»Som i enfald, efter fädrens sätt,
Sitter hemma och sin tid fördrifver:» —
Han var romare, och han har rätt.

Klassiskt är hans råd, liksom hans ära,
Och man måste tänka så som han;
Mig behagar dock en annan lära,
Mer romantisk, men ej mindre sann:
Och jag sjunger: »lycklig, lik en engel,
Fjäriln är, som brutit puppans skal
Och från stängel sväfvar glad till stängel,
Öfver blomsterriken utan tal.
Säll är svanen, som får fly från norden,
Innan Boreas, en Medusa lik,
Drar sin svepning kring naturens lik,
Isar böljan och förstenar jorden.
Lyckligt är det barn, som vandra får,
Icke bortskämdt än, ur modershuset,
Och med handling från de unga år
Kämpa sig till friheten och ljuset,
Om ock kinden sköljs af tårars svall,
När det färdigt står och resa skall.
Lycklig är du, yngling! om du skakar
Stoftet af din hemmaväfda skrud,
Om du ärfda gårdars lugn försakar,
Och i kamp med verlden, frid med Gud,
Följd af hoppet, stödd mot vandringsstafven.
Söker med en vis nyfikenhet
Verldens stora universitet:
Och sen vidt omkring du varsamt ilat,
Och bland Rhens och Neckars drufvor hvilat,
Eller rensat alla små begär
Ur ditt bröst i alpens atmosfer
På dess ljusa, snöbeglänsta höjder,
Hamnar, efter mödor, efter fröjder,
I det evigt undransvärda Rom,
Konstens och naturens helgedom!»

...rn tåga,
... och höst,
... låga,
... bröst
... ville brinna,

Skaldebref ... näring finna,
... sitt uppåt gå,
Till hans kongl ... mot det blå.
... söderländska solen

Vishetens poet ... gaf lifvet saft,
»Afundsvärd ... sammantryckt vid polen,
Som i tyst ... med föryngrad kraft.
Uppå fädre ... sol, som öfvergjuter
Som från ... din purpur och ditt guld,
Ej af so ... armar jorden sluter,
Och af ... och oupphörligt huld:
Slår si ... värmer, evigt blänker,
Och ... tider skänker
Kör ... i oafbruten vår,
Som ... nord, med stela händer,
Kö ... varma böner sänder,
S ... bleknad styfmorsblomma får.
I ... du ditt eden målar,
... till naturens mod!
... med dina strålar
... så väl som drufvans blod!
... madonna! verldens moder!
... himlen sjelf förlät,
... reste marmorstoder,
... kyssar, sina fjät
... till dina tempel,
... lycksalighetens stämpel
... der frossande han går,
... jemt, men aldrig sår.
... helgon är ej du det första,

d stjernorna den största?
dyrkar en million,
, kall förbi din tron.
lif och tidens regel,
k och klar och mild,
ras glans den skönsta spegel,
godhets högsta sinnebild.
ville bygga dig en kyrka:
in uppgång, vid din nedergång
öjd här din milda guddom dyrka,
rande en tår, en tacksam sång,
Den din allmakt ur mitt hjerta lockat,
Och en krans af blommor, dem jag plockat,
Doftande, som nu, i vinterns famn,
Och lofsjunga, Helios! ditt namn.

Nu, när vintern med sin tunga boja
Trycker nordens klagande natur,
Land och vatten, menniskor och djur,
När den rikes slott, den armes koja
Höljas af en enda snölavin,
Och naturen sjelf, en stor ruin,
Dokhöljd står som Niobe och gråter,
Att Saturnus ej sig blidka låter,
Att dess barn den grymme mördat har:
Då ej blomma fins på jorden qvar,
Utom den, som rodnande sig skapar
På den sobelprydda tärnans kind,
Då den bits af nordans snåla vind:
Eller den, som kölden efterapar
På en dimmig rutas kalla glas,
Under snöns och stormens vilda ras:
Nu, när Phœbus der, på stympad bana,

Gör sin rund kring jorden blott af vana,
Afklädd sina varma strålars prakt,
Och af magra hästar makligt dragen,
Värmer ej, men blekt förgyller dagen,
Blott med namn af sol, men utan makt:
Och då stjernorna, som pilar skarpa,
Gnistra på den kylda himlens fält,
Och den kulna stormen piper gält,
Lik en ostämd, sorglig eolsharpa,
Hemskt om natten i en furuskog,
Der af köld den sista fågeln dog:
Se, då går jag under molnfri himmel
Här ibland ett festligt menskovimmel,
Tjust af vestans flägt, af källors sus,
Bländad af en jemn förklarings ljus:
Ser hur lifvet rörs, hur vägen dammar,
Ser hur solen, som olympiskt flammar,
Öppnar knoppar, bränner in sitt gull
I orangen, utaf nektar full,
Emaljerar bladen saftigt gröna
Med smaragd, violen med azur,
Sminkar läckert blommans kind, den sköna,
Mellan gallret af dess jungfrubur.
I ett magiskt spel af varma dagrar,
Som i svala skuggor bada sig,
Stå Borgheses pinjer, Dorias lagrar
Och till ljuf förfriskning bjuda mig,
När med sommarns eld i sina strålar
Solen fältets öppna rymder målar:
Och jag döljer mig, men ser på Rom
Djupt ur deras skuggors rikedom;
Eller plockar i en yppig grönska
Anemoner, doftande och blå,
Som bland rodnande aurikler stå,
Och dem ystra bin och fjärlar önska

Att få plundra först, af kärlek blott,
Och så fly sin kos med hvad de fått.
I Albanis grekiskt sköna villa
Och bland Vaticanens bilderrad
Älskar jag att sorglöst mig förvilla
I en annan verld, fast samma stad:
Och på Forum, under mullbärsträden,
Lyssnar jag till herdens glada qväden,
Som nu fredligt drifver sina kor
På den väg, der triumfatorn for:
Ser moderna dufvor dristigt smyga,
Der antikens örnar mer ej flyga.
Ofta vandrar jag omkring den plats,
Der i samma sol, men andra tider,
Präktigt stod cæsarernas palats,
Kring hvars grus sig murgrönsrankan vrider:
Envis, liksom minnet, här hon bor,
Suger must ur stenarna och gror.
Tanken här skall alltid sällskap finna;
I hvar lager bor en sånggudinna:
Clio talar högt ur hvarje sten:
I hvar grotta sjunger en siren.
I fontänen spelar friskt najaden,
Strör dess perlor kring i dagens glans,
Och den sommarklädda oreaden
Bjuds af vestanvinden upp till dans.
Fjerran i det bergomslutna läger,
Hvarest Hannibal med hären låg,
Och med åskfull blick på Roma såg,
Snön sitt högqvarter bland dimmor eger,
Blickar hotande hit ned, som han,
Men, som han, till Rom ej hinna kan.

Men när re'n de sista strålar blinka
Af den njutningsrika dagens sol
På sanct Peters himmelska kupol,
Monte Marios cypresser vinka,
Vinka till en festlig afskedssyn.
Der jag ser, hur invid himlens bryn,
På de högsta himlens grannar, bergen,
Liljefärgen smälts i rosenfärgen,
Och de lägre bergens former stå
Violetta eller azurblå.
O! då tycks mig, att på fjellens toppar
Minnets englar stå, med rosenknoppar,
Halfutspruckna blommor i sin hand,
Helsande från mina fäders land.
Milda synas de, men allvarsamma,
Och de fråga: »Är du nu den samma,
Som när bort från Sveas strand du for?
Har du glömt den ed, du nornan svor,
Glömt ditt fosterland och dina fäder,
Nordens hjelteminnen, hjeltenamn
För den trollsång, som sirenen qväder?
Ratar du den höga Sveas famn,
Vekligt sänkt i famnen af den blida,
Söderländskt förföriska Armida?
Se, då skall din mened mörda dig:
Nesligt skall din andes styrka vekna:
Se, då skola dessa knoppar blekna
Och till blommor aldrig öppna sig.» —
Men jag svarar: »Helsen fosterjorden,
Att i detta söderns paradis
Har jag lärt att rätt beundra norden
Och min harpa stämma till dess pris.
Stor, oändligt stor må norden vara,
Som förmått i seklers längd bevara,
Trots naturens grymma slafveri,

Kraft och vilja nog att vara fri,
Och fast isen hotar lågan släcka,
Med sin inre värmes andedrägt,
Utan hjelp af söderns balsamflägt,
Konstens rosor kan till blomstring väcka.
Här jag nordens höghet först förstått:
Menskan här, den inga sorger trycka,
Är en gunstling, mindre än sin lycka;
Nordens man är större än sin lott.
Sägen, att från solens älsklingsländer,
Ur Armidas famn jag återvänder,
Sluter mig till fosterjordens barm,
Lika trogen, kanske mera varm.
Minnen! mina knoppars lif bevaren,
Och fastän I hem tillbaka faren,
Kommen ofta åter: på mitt lopp
Mina stjernor, mina englar varen,
Mina tankars lågor och mitt hopp!»

Så jag svarar. Ännu ser jag blänka
Deras skrudar: ännu rodna de,
Och som rosor deras läppar le.
Derpå stilla, stilla de sig sänka
Bortom bergen, och jag följer dem
På min känslas vingar ända hem.
Dagens yngsta stund, ave Maria,
Purpurvingad, doftande och sval,
Sväfvar ned ur himlens blåa sal,
Der, från solens herravälde fria,
Stjernor kläda sig i högtidsglans,
För att fira skymningen med dans.
I sanct Anna läraren välsignar
Hvilans stund, för dem en trogen vän,
Som med dagens verk förtjenat den.
Lampan tänds, och blomman sömnig dignar;

Klockan sitt ave Maria slår,
Och en suck från jordens hjerta går.
Så blir tyst och aftonen är inne,
Som är nattens hopp och dagens minne.

Under nattens tystnad står jag ofta,
När som månen klart försilfrar Rom,
Och då minnets nattvioler dofta,
Tyst i Colosséens helgedom.
I dess åldriga arkader bryter
Ljusets här med skuggorna sin lans;
I dess cirkel mystiskt sammanflyter
Tidens natt med minnets ljusa glans.
Korset, som i enkel andakt pryder
Cirkelns medelpunkt, för oss betyder,
Att cæsarers stolta Colossé
Nu är hedendomens mausolé:
Eller går jag till sanct Peters kyrka,
Att en högre tingens ordning dyrka,
Och beundrande dess massa, se
Kristendomens lefvande idé
Utaf menskohänder sönderbruten,
Och i former, så gigantiskt små,
Blott till ett herkuliskt lekverk gjuten,
Men så stor och så sublim ändå.

Så i Rom jag lefver. Så jag njuter
Alla tiders skatter på en gång.
Hvarje dygn en trio innesluter
Af historia och af konst och sång.
Af hvar möda blir en njutning dragen,
Och en lärdom ur hvart tidsfördrif;

Och så blir af natten och af dagen
En minut, men full af seklers lif.

Dyre prins! Så här bland söderns under,
Rika än trots tidens vilda plunder,
Och i denna sköna Gideons dal,
Der man frestas bedja solen stanna,
För att evigt smycka dagens panna,
Firar jag min lefnads karneval.
Hvarje dag, som lifvets genier bära
Ned på purpurfärgad morgonsky,
Lik sin broder, men i skönhet ny,
Är en lofsång, sjungen till din ära.
Hvarje diktens ros, som öppnar sig,
Mildt af Phœbi strålar öfvergjuten,
Af min hand i vårens dalar bruten,
Tacksamt vördnadsfull jag helgar dig.
Du är vår Pericles, min Mæcenas;
I ditt hjerta broderligt förenas
Romarns allvar, grekens älskvärdhet.
Nordens konst ett högre hopp ej vet,
Än en dag, i skydd af Oscars spira,
Ett olympiskt täflingsspel få fira.
I det konstens tempel, som du bygt,
Med en romersk kraft, en grekisk flygt
Må du se och känna, skydda, löna
Tankens frukt och blomman af det sköna:
Och med dem förenadt må ditt namn
Glänsa i odödlighetens famn,
Lysa jorden, himlahvalfvet smycka,
Bli en stjernbild, som förkunnar lycka.
Det är fosterlandets hopp och mitt:
Det är sant och stort; ty det är fritt.

Visst är det, att dagens flamma glöder
Mera stark och mera klar i söder,
Än på våra molnbebodda berg,
Der sig lifvet klär i dödens färg,
Men hon går i södern tidigt neder,
Då hos oss en mild midsommarsol
Öfver natten dagens strålar breder
Och går vakande kring nordens pol.
Om den själens natt, som södern hotar,
Denna rysliga blodbröllopsnatt,
Hvari vantron vild åt mörkret blotar,
Blef till nordens himlahvalf försatt:
Om den lava, som vulkaniskt gäser
Här, med sluten underjordisk brand,
Och den hydra, som förrädiskt hväser,
Dold af blommors prakt på Tiberns strand,
Skulle nalkas våra lugna länder —
O! då vet jag väl, på hvem jag tror:
Först på honom, som bland stjernor bor,
Se'n på ljusets svärd i Oscars händer:
O! då vet jag redan, hvad jag gör:
Kämpar med på alla frias bana,
Sluter mig till ljusets höjda fana
Och vid foten af dess tempel dör.

Månskensnatten i Albano *).

Albano re'n af tända lyktor glimmar,
En förebild af morgondagens fest.

*) Belönt med mindre guldpenningen i Svenska Akademien, den 20 dec. 1831.

De unga dansa, barnaskaran stimmar,
De gamle språka om sin ungdom mest.
Det syns som lifvet först i nattens timmar
Fått lif och mod att röra sig som bäst;
Igenom fönstren i de spridda husen
Ses rika grupper kring de klara ljusen.

Här kring madonnans bild på gatan brinner
En krans af lampor — gloria kring dess hår —
En qvinna framför den på knä jag finner,
Mer skön än hon, som hennes dyrkan får.
En snöhvit slöja utför skuldran rinner,
Och uti ögat tindrar stum en tår:
Och bredvid dem en yngling faller neder;
Man vet ej, hvem af båda han tillbeder.

I blomsterhöljda korgar gossar höja
Och bjuda sina frukters rikedom.
Junoniskt skön, albanskan ur sin slöja
Framblickar stolt, men i sin stolthet from;
Och här och der i skaran kan du röja
Ett lyckligt par, som vandrat hit från Rom.
Du något skönt kan se, hvart du dig vänder:
Det klingar sång på gator och i gränder.

Men utom staden månskensnatten vinkar:
Albanos glada sorl vi öfverge.
Den sista lyktan öfver porten blinkar:
Snart endast månens milda ljus vi se.
På afstånd än guitarren sakta klinkar:
Svagt ljuda sångerna; nu tystna de.
Vi träda i naturens gröna salar,
Der nattens prakt besjungs af näktergalar.

I mystiskt allvar står en graf vid vägen,
Som antiquariernas förtviflan är.

De två Horatier, efter folkets sägen,
Med trenne Curatier hvila der.
Men mången, ej om ord och namn förlägen,
Åt vårdens grus Pompeji namn beskär.
Fem pyramider, som ruinen pryda,
De fem Pompeji segrar då betyda.

Pompeji bragder med beundran slogo
En verld: hans namn sig upp mot molnen hof;
Men ödet log och bragderna bedrogo,
När Rom och verlden blefvo Cæsars rof.
Pompejus föll: Pompeji segrar dogo,
Och Cæsar alla fem dem här begrof.
Men vården sjelf är mossig länge sedan:
Två torn ha störtat: trenne luta redan.

Vi lemna grafven. Tigande vi följa
Vår väg förbi ett ensligt helgonhus.
Re'n nattens skuggor lundens skuggor hölja,
Och dagens ljus dör bort i Cynthias ljus.
Hvad melodi i källans friska bölja!
Hvad helig tystnad uti vindens sus!
Och medan vinden susar, böljan klingar,
Naturen slumrar under nattens vingar.

I dalens djup en genomskinlig dimma
Som slöja kring naturens anlet står.
I träd, på blomstrens blad lysmaskar glimma
Liksom juveler i naturens hår:
Och hvar minut af nattens korta timma,
En trogen nattvakt, philomela slår.
Cicalan gnisslar nitiskt ned i dalen;
Hon tror sig täfla så med näktergalen.

Jag träder fram. Hvad prakt mitt öga röjer!
Der glänser på sitt berg Ariccias slott;

Och templets blanka dôm bredvid sig höjer
Mot himlens hvalf, så stjernbeströdt, så blått,
Vid taflans åsyn sjelfva Cynthia dröjer,
Och då hon syns dess prakt beundra blott,
Hon dubbelt skön den sköna taflan målar
Med himlaglansen af sitt ögas strålar.

Då hennes blickar darrande sig sänka,
På slottets höga fönster falla de:
Och fönstren af ett magiskt trollsken blänka,
Liksom då borgens furstar fester ge.
I ljus sig kyrkans hvita murar dränka:
Dess glob och kors i gylne skimmer le.
På hvalfvet af dess sirliga rotunda
Än djupa skuggor ligga qvar och blunda.

I parken, ur hvars yppigt rika sköte
Kupol och slott så härligt växa opp,
Der stämmer ljuset gladt med skuggan möte:
De smältas hop som själ försmälts med kropp.
Det syns, som minnets natt till samman flöte
Med fulla dagen af ett himmelskt hopp.
Du kunde tro den stolta parken vara
En mörk tartar, belyst af englars skara.

Cypressernas mot himlen sträckta toppar
Kan månen knappast mätta med sin glans;
Men poppelns krona, nöjd med några droppar,
Rör sina blad vid vestans flägt till dans.
På ekens glatta löfverk strålen hoppar,
Men halkar ned och flyr till pinjens krans.
Mot skuggan af de tysta, dunkla lagrar
Sig bryta skönt olivens silfverdagrar.

Så dag och natt i parkens sköte blandas,
Och ingen för den andra vika vill.

Der är så ljust som dagen, när den randas;
Der är så mörkt som ingen dag fans till.
Mildt vestan öfver månskenstaflan andas,
Än yr och rusig, än förrädiskt still.
Af blommorna, som slumra, stjäl han kyssar,
Och med sitt stulna doft kring nejden kryssar.

Naturen slumrar sjelf och hänryckt drömmer
Och flämtar varmt i långa andedrag.
I lycklig vanmakt stilla sänkt, hon glömmer
Den heta mödan af en solbränd dag.
Och när hon tror, att hon som bäst dem gömmer,
Hon blottar sina läckraste behag,
Som Psyche skön, då hon sitt öga sänker
Och än i sömnen uppå Amor tänker.

Den djupa tystnad, hvari nejden hvilar,
Ett klassiskt minne lifvar, men ej stör.
Der Thesei son *) på olycksvagnen ilar;
Det vilda spannets frustning re'n jag hör.
Ur gylne kogret spridas kring hans pilar:
Han störtar, krossas, drar en suck och dör.
Porsennas son Ariccias folk förfärar:
Han nalkas stadens mur med slutna härar.

Se, Marius, född, som elden, för att bränna,
Förhärjar staden, se'n han plundrat den;
Men Sulla, högsint, fastän grym som denna,
Ariccia väcker ur sitt grus igen.
Jag mellan träden tror mig husen känna,
Som stodo der för nitton sekler se'n.
De gamla romare i midnattsstunden
Jag vandra ser kring staden och i lunden.

*) Hipolyt.

Jag ser hur Marcus Tullius i sin biga
Från Tusculum till Formianum far.
Pompejus skådar jag förvirrad stiga
På flyktens fåle ur sin segerchar:
Och medan nattens skuggor se och tiga,
Till bergens hålor han sin tillflykt tar;
Men just der månens öga klarast blänker,
Horatius i ett fönster står och tänker.

Ur fönstret dock han då och då försvinner,
Och skymd af skuggan blicken undangår.
Och då af diktens eld hans hjerta brinner,
En ljuflig ode han på lyran slår.
Hvart ljud ett återljud i skogen finner,
Hvar vers ett svar af näktergalen får.
I sommarnattens ljumma famn de ystra
Sefirerna till sångens skönhet lystra.

Fins någon ting af allt hvad ögat spanar,
Af allt hvad konst i ljud och färger satt,
Af allt hvad minnet mins och hoppet anar,
Så rikt, högtidligt och likväl så gladt,
Som så till sångens gudalekar manar,
Som du, Italiens sommar-månskensnatt?
Ditt rike är ett härligt skönhetsrike,
Som allt besitter, allt — blott ej sin like.

Liksom en mor intill sitt sköte sluter,
Då dagen lyktar, barnens glada tropp,
Och saligt sänkt i deras åsyn njuter
En ljuflig hvila efter dagens lopp.
Dess milda öga tysta tårar gjuter
Af moderskärlek och af modershopp,
Och tårarna, som klara nedersvalla,
På barnens friska blomsterkinder falla.

Hvad fadern straffar hårdt, hon ömt förlåter,
Och med sin trollmakt mildrar smärtans brand.
Den fallna med en blick hon lyfter åter:
Den stapplande hon räcker fromt sin hand.
Hon med den glade ler, med sorgen gråter,
Och knyter samman alla lösta band:
Och derför alla väldens herre stälde
Bland alla välden högst en moders välde.

Så, hulda natt! du klarögd skådar neder
På dina barn, dem dagens spira tryckt.
En graf åt mången älskling du bereder,
Som blommat ut och sina ögon lyckt;
Men i den famn, du dem till möte breder,
De lefvande församla sig så trygt.
Af stjernor höljs din skrud, och daggens manna
Liksom en perlkrans tindrar kring din panna.

Och när du sväfvar fram och ler mot alla,
Så dunkelt ljus, så sval och dock så varm,
Se, daggens stora, klara droppar falla,
På blommans kind, på kullens brända barm.
De lif i allt som smägtat återkalla:
De tysta vindens sorl och vågens larm.
När Sefir hviskar: »tyst! nu kommer natten!»
Blir lugn i skapelsen, på land och vatten.

Hvart ett af dina barn sitt offer bringar,
Och med det ringaste du är förnöjd.
I månens strålar millioner vingar
Slås ut och spela, darrande af fröjd.
Som ur ett tempel, djupt ur lunden klingar
En skön koral mot stjernehvalfvets höjd:
Och doft, musik och färger sammanblandas
Af allt, som rörs och blommar eller andas.

Och menskans hjerta, jordens skönsta blomma,
Om det är rent och ädelt, vidgar sig:
Dess känslor lyfta sig, bli mera fromma:
Det glömmer sina stormar, sina krig,
Och öfvergifver dagens falska, tomma
Afgudabilder och tillbeder dig.
Inför din tron det samlar sina tankar
Kring minnets helgonskrin och hoppets ankar.

Allt stoft, all flärd och all förgänglig ära
Från hjertat falla som en aflagd skrud,
Och himlen sjunker jordens barm så nära,
Att stjernors gång jag hör och englars ljud:
På jacobsstegen, den serafer bära,
Flyr själen som en stråle upp till Gud,
Och saligt njutande, sig sjelf förglömmer
Och ljuft om alla himlars himmel drömmer.

De tårar, som i ögat slutna brinna,
Åt hvilka dagen kallt och hädiskt ler,
I nattens tysta sköte våga rinna,
Och stjernan mild i dem sin afbild ser.
De heta suckar väg ur bröstet finna
Och hoppas dö med frid om icke mer.
Vältalig nattens tystnad sucken svarar,
Och lifvets mörka gåta ljust förklarar.

Låt dagen gäcka mig; det rör mig föga.
Att trösta mig jag ut i natten går.
Som astrologens öga, så mitt öga
Mot stjernsystemets klara verldar står:
Och der uti det enda, ljusa höga
Jag läser troget, söker, och jag får
Väl ingen tydning af min framtids öden,
Men kraft till lifvets verk och mod till döden.

O, natt! jag i ditt sköt så gerna vakar,
Som riddarn vakar i sitt vapenkor.
Jag hvilar här, då hvilan jag försakar:
Du är den hydda der jag ljufvast bor:
Och när jag nu din högsta fägring smakar,
Att jag för litet njuter dig, jag tror;
Ty re'n en hemlig aning mig bebådar,
Att jag ej mer så skön dig åter skådar.

Tryck in så djupt din bild uti mitt sinne,
Din bild, hvars åsyn gjorde mig så säll,
Att än ett lifligt, oförduukladt minne
Deraf må följa mig till nordens fjell.
Jag af din glans en gång förklarad finne
Min lefnads skymning och min sista qväll!
Med sista nattens mörker du dig blande
Och lyse till sitt hem min frälsta ande!

Om, när till dödens sömn sig ögat sänker
Och grafvens tysta portar öppna sig,
Igenom sista timmans töcken blänker
En återglans, en spegelbild af dig:
Den uppenbarelsen mig visshet skänker,
Att skaldernas Elysium väntar mig;
Ty på en natt, som du, vid Stygens bölja,
Kan blott en himmelsk morgonrodnad följa.

Så sjöng jag, trygt i nattens sköte sluten,
Och åt dess guddom mina offer bar.
Men re'n var hennes andra väkt förfluten,
Och månen sken allt mera skär och klar,
Tills af ett silfvermoln dess glans blef bruten:
Då märkte jag, att jag allena var.
En afskedsblick jag mot Ariccia sände,
Och tankfull till Albano återvände,

Snart ljusen der från gatorna försvunno:
En yngling blott ännu sin cittra slog.
Blott för madonnans bilder lampor brunno,
Och glädjens sorl i sömnens armar dog.
Än cittrans stilla slag mitt öra hunno,
Men drömmen snart min sista tanke tog,
Och under sina vingars dun den gömde;
Och än om nattens härlighet jag drömde.

Resan till Palma.

En älskad furste, herrskande i Bagdad,
Ett tempel der åt ljuset bygga ville.
Re'n voro grunderna till templet lagda,
Och marmorblocken, med det hvita sken
Fördoldt i deras inre, lågo stilla
Och väntade att få mot höjden resas
Och blifva pelare i ljusets tempel,
Med slipad glans och blomster-kapiteler.
En helig lund, med himmelshöga kronor,
Som mildrade, men icke skymde ljuset,
Slöts der omkring: och inom templets hvalf
En doftfull mängd af verldens skönsta blommor
Sin rökelse mot ljusets höga ursprung
I härlig blomstrings täflan sprida skulle.
Och fursten valde ut med säker blick,
Och ordnade i enkelt rika kransar
Till templets prydnad blomstren, dem han vunnit.
Då trädde fram inför sin furstes öga
En ung, men trogen dyrkare af ljuset,

Som med förtjusning sett den stora planen,
Och gladde sig åt allt det stora, sköna,
Som andra bildat, fast han sjelf ej än
Med något verk, som ens förtjente nämnas,
Förtrott åt minnets genius sitt namn.
Han sade: »herre! äfven jag vill lefva
Bland dem, som verkat i ditt sinnes anda,
Och detta tempel äfven må förvara
Ett offer af min hand åt ljusets guddom!
Sänd mig till Palma, en af dessa öar,
Der solen speglar af sin gylne bild
I blåa floders blänkande kristaller,
Och bryter sig med många tusen färger
I blomsterverldens underbara prisma.
Der växer, endast der, ett blomsterlag,
Som ännu saknas i ditt tempel, herre!
O! sänd mig dit: och genom storm och mörker,
Af tankens och af känslans stjernor ledd,
Jag finner dem, och i sin friska fägring
Jag för dem hem, att här, bland sköna syskon,
Det höga templets rund de smycka må.» —

Och fursten sade: »yngling! far åstad,
Sök dessa blommor, finn dem för mitt tempel!» —
Och ynglingen for af. Med gynsam vind
Han seglade, och landade omsider
Vid Palmas sköna, blomsterkrönta stränder:
Och, väljande bland deras rikedom,
Han fann väl mången okänd, fager blomma,
Med hvarje dag han skördade en ny,
Och hvarje afton, när han öfverskådat
Sin skörd, han fann väl dagens möda lönad,
Men dem han sökte, fann han ännu ej.
När så en tid förflutit, och allt högre
Mot himlen templets bygnad växte upp,

Då väntades af fursten sändebudet
Och blommorna från Palmas sköna strand.
Och se! då kom en dag — ej sändebudet,
Men i dess ställe kom en snöhvit dufva,
Och vid det band, som prydde hennes hals,
En perlemussla hängde, och i musslan
Låg ej en perla, men ett enkelt bref!
»Du råder, herre! vill du, att jag vänder
Tillbaka, bjud! Din tjenare skall komma
Med hvad han funnit re'n på Palmas kuster.
De skönsta blommor, dem han söka skulle,
Ha hittills flytt hans längtan och hans blickar;
Men ännu finnes här så mången dal,
Hvars blomsterstigar han ej genomvandrat,
Och mången spegelsjö, omkring hvars stränder
Hans båt ej gungat än. Låt Palmas sol
Trehundra gånger ljusets cirkel draga
Omkring hans hjessa, och med dagens strålar
Hans forskning lysa uppå diktens ö,
Och han skall finna dessa skönsta blommor,
Sin vandrings mål och sin förhoppnings lön.
Dig, dyre furste! vare denna helsning
Så angenäm, som högt jag vördar dig!
Dig skydde Gud och alla himlens härar!
Mig lyse ljuset att det sökta finna,
Och med det funna hemåt återvända,
Dig sjelf och fosterlandet mera värd!» —
Så stod i brefvet. Det är sagdt, att fursten
Med bifall brefvets innehåll förnam,
Och leende han dufvan återsände
Med detta svar till Palmas blomsterstrand:
»Det vare så! ännu må Palmas sol
Trehundra dagar för din forskning tända;
Ty bättre är, att blommorna du finner,
Än återvända hem förutan dem.» —

Och det är sagdt, att ljusets höga tempel
En dag fick innesluta dessa blommor,
Som der förblandades med sina syskon
Till ett harmoniskt helt, i fulla kransar,
Som doftade kring ljusets tabernakel.
Men hvad han hette, som dem förde hem,
Förtiger sagan. Kanske har hans namn
Dött bort och vissnat öfver seklers grifter;
Nog af! — hans blommor offrades i templet,
Och om de vissnat, de, som andra blommor,
De lefde dock, de blomstrade sin tid.

Tabula Votiva.

(Till Byström.)

Rom, 1829.

När någon pilgrimsskald i fordna tider,
Med lyran i sin hand och full af hopp,
Kom till Arcadien efter mödans strider,
Glad öfver lyckligt slutadt vandringslopp,
Han sjöng en hymn. I Daphnes träd, som sprider
Sin krona högt i skyn, han hängde opp
En löftestafla, hvar uppå stod skrifvet:
»Jag såg Arcadien ock en gång i lifvet.»

Af nordens vinterbleka sommarstunder
Jag nästan döende mitt afsked tog.

Jag for till Schweiz, såg der naturens under,
Och genom Gondo ned från alpen drog.
Jag kom och såg Italiens lagerlunder,
Och i dess solsken helsan mot mig log.
Italiens konst, natur och sång till samman,
I själen återtände skaldeflamman.

Jag skådat Rom, som hoppets spådom sade,
Jag äfven villa Maltas fägring njöt.
Jag under mig sju Romas kullar hade,
Kring hvilka bergens majestät sig slöt,
Då, ensam med min tanke, jag mig lade
I rosengården ned och blommor bröt:
Än hörande en sång af näktergalen,
Än hänryckt skådande mot stjernesalen.

Men som en vestanvind med rosenvingar
Om sommarqvällen doftar bort, så dör
Den skönsta fröjd, som stunden menskan bringar: —
Ej villa Malta längre dig tillhör;
Men minnet ljuft i själen återklingar:
Dess förstlingssång dig, broder! helgas bör
För all den romerskt ädla gästfriheten
Du på din villa visade poëten.

Och att ett yttre tecken må förklara
Hvad bäst och djupast blott mitt hjerta vet,
Må denna gåfva angenäm dig vara,
Och tolka tyst min varma tacksamhet!
Men önskar du att finna mera klara
Och högre ljus i känslans hemlighet —
Se ned uti mitt bröst! der skall du finna
Din egen bild i sanna färger brinna.

Hell! lefve minnet! Om en gång jag glömmer
Min tid i Rom, min lefnads gylne år,
Om ej i troget bröst jag heligt gömmer
Ditt minne, minnet af Italiens vår: —
Då vill jag, att som meningslös du dömmer
Hvar ton, som jag på lyrans strängar slår:
Då krossa minnestaflan, sky mitt minne; —
Till dess hos dig de båda fristad finne!

Nyårsnatten 1828.

(Hos A. Thorwaldsen, på slaget tolf.)

God natt, du gamla år! Sof trygt och roligt —
Om ock du ej på lagrar hvila får,
Du slutar nu åtminstone förtroligt:
Och då ditt hjerta sista slaget slår,
En skål för gamla året må vi tömma;
Hvad gammalt är må menniskan ej glömma!

God morgon, nya år! Välkommen vare
Du, tidens yngste son! Vid nöjets bål
Vi helse dig, men intet mer; vi spare,
Till dess du tjenat tiden ut, din skål.
Den må vi dricka nästa nyårsnatten,
I vin, som detta, eller ock — i vatten.

Men nu en skål, vår bästa skål, för värden!
Hell! Albert Thorwaldsen! På tidens elf

Går allt i ständig vexling — hela verlden
Byts om; du varit, är och blir du sjelf.
Din far var guden Tor vid Urdas floder,
Och Greklands skönsta gratie var din moder.

Och samma kraft och samma gratie stråla
I dina bilder, som ej höggos blott.
Dig lärde gratien att med mejseln måla,
Ett högre mål af dig skulpturen fått;
Förr var den kall, ur hårda marmorn skuren —
Du gjort den varm, poetisk som naturen.

Ett godt nytt år för dig! — din vunna ära
Af årens gång och skiften ej beror:
Och du är trogen konstens högsta lära:
Din själ är öm, liksom din ära stor.
Fastän din själ sin flygt mot höjden spänner,
Du är på jorden glad bland glada vänner.

Skål för den ungdomseld, som från din panna
Så mäktigt strålar i din mandoms lif,
Och brinner för det stora, sköna, sanna!
Så rik på dagar, som på ära, blif!
En skål för höga norden, som dig födde,
Der först, bland snön, ditt skaparsnille glödde

Kristendom och hedendom.

Träd in uti sanct Peters höga kyrka,
Hör sångens och musikens rena ljud,
Se folket vördnadsfullt sin ende Gud
Knäfallande med helig andakt dyrka.
Rörd och förtjust till Campi-Doglio vandra,
Se munkarne, hör deras hemska läten,
Se processionen der med träbeläten,
Hör skratt, gråt, psalmer, trummor om hvar andra.
Se hur till tusental, med hednisk sed,
Det blinda menniskoslägtet faller ned
För bilderna, som bäras till dess möte. —
Hur skiljs här kristendom från hedendom? —
Jo! kristendomen bor väl än i Rom,
Men hela Rom i hedendomens sköte.

Engelsmannen i Vatikanen.

(*Efter naturen.*)

I Vatikanen gick en engelsman,
Med madame Starke*) i hand, som många andra.
Han hördes prisa ett, ett annat klandra:
För allt en prick i boken satte han.
»Hvem är hon der?» En Porzia. »Denne man?»
Är Cato, svarar jag. Vi längre vandra.
»Och denna stod!» Hon syns mig en Cassandra.
»Och detta hufvud?» — Okändt. — »Nej, min sann»,
Utbrister britten stolt, med lyftad näsa,
»*Incognito* ju tydligt står att läsa» —
Och ännu fler. — (Allt märks i bokens kant.)
»Incognito en stor familj lär vara.» —
Jag kunde icke neka mig att svara:
»Men större dock är slägten *Ignorant.*»

---

*) Se noten sid. 490.

Rom.

När först jag såg dig, gamla Rom! jag tänkte:
»Är hjeltars stad ej skönare än så?» —
Men högre med hvart steg din skönhet blänkte:
Allt mer din luft blef ljuf, din himmel blå.
Du tusental af njutningar mig skänkte;
Jag borta var, men i mitt hem ändå.
Och då jag ur ditt eden drog mot norden,
Det var mig, som jag lemnat fosterjorden.

Genzano.

Tre ting bland allt som mest min själ förtjusar,
Mitt öga fägnar och mitt hjerta rusar,
Mig fägna högst och mig förtjusa mest
Och mig berusa ljufligast och bäst:
Att rida kring campagnan på borickor,
Att dricka ur en påfyld karafin
Genzanos vin, och se Genzanos flickor.

Neapel.

"Att se Neapel och att sedan dö»
Skall vara skönt. Man länge hört det redan.
Ack! sorger, fröjder åren kring sig strö;
Jag såg Neapel: jag vill lefva sedan.

Bologna och Florens.

Stolta städer voro fordom båda,
Lika mäktiga af ljusets makt:
Lärdom såg man i Bologna råda,
Och i Florens konstens fulla prakt.
Än i dag af fädrens forskarsinne
Är Bologna en allvarlig bild:
Florens än, i glansen af sitt minne,
Rik och präktig, blomstrande och mild.

Till armenianska fäderna

på ön s. Lazaro.

En dag bland österlandets palmer grydde
Den helga tron, som morgonstjernan ren;
Naturen klädde hon i himmelskt sken,
Och lifvets gåta hon för menskan tydde.
Men då kom öknens folk, som ljuset skydde:
Af templen lemnades ej sten på sten:
Den halfva månen blänkte från moskén —
Då var det natt — och tron till vestern flydde.
Mot Adrias kust hon flydde till en ö:
Der bor hon trygg, o fäder, än bland eder:
Med nytänd kraft hon klara strålar breder.
Det ljus, som är af Gud, kan icke dö;
Dess helga flamma, närd af edra händer,
Till österlandets palmer återvänder.

Gondolsånger.

I.

Månen ler i böljans spegel,
Klockan i san Marco slår.
Med min åra såsom segel
Fraktar jag en skön signor.
Hvart han far och hvar han landar,
Veta kärleksgudens andar;
Ingen ann det gissa får.

Amor! hviska i mitt öra,
Hvar gondolen stanna skall —
Tyst, att ingen det kan höra,
Tyst som silfverdaggens fall.
Dock, nu viker jag till venster;
Se, Lauretta i sitt fenster,
Skön, men ack! så hård och kall.

Vinkar du, så vill jag komma
Nära till altanens rand,
Kasta till dig denna blomma,
Bruten uppå Brentas strand.
När i natt jag återvänder,
Låt mig blott på dina händer
Svalka mina läppars brand!

II.

När nattens flor vår jord betäckt,
När öfver land och städer
Re'n sömnens gud sin spira sträckt,
Jag vakar och jag qväder.
Ack! mången gång
Är dagen lång;
Min natt är skön af spel och sång.

Om plågans engel, kall och stum,
Sig lägrat vid din sida,
Och dömt dig, på ditt hvilorum,
Att vaka och att lida —
Blir natten lång,
Hör på min sång!
Jag kommer åter än en gång.

Har du om evig kärlek drömt,
Men blir ej älskad åter:
Om dig den älskade förglömt,
Och du af saknad gråter —
Hör då en gång
Mitt spel, min sång,
Så blir dig natten mindre lång.

Men du, den onda lustans träl,
Som nu dess galla smakar:
Som, med en mask uti din själ,
Af brottets oro vakar —
Din natt blir lång,
Fast mången gång
Du hör min cittra och min sång.

Betraktelser.

I.

Månskenstankar.

(Venedig, 1829.)

Gondolen gungar på kanalens spegel;
Jag sitter lugn i stäfven och betraktar
De sköna taflor, som i månskensnatten
Så stolta synas flyta mig förbi.
Jag språkar med Venedigs gamla minne,
Hvars språk är helig tystnad, men som fattas
Af själens öra, och om natten hörst.
Hvar droppe i lagunen är en bokstaf
Uti Venedigs underbara häfder;
Hvar sten i dessa åldriga palatser
En tunga har och sjunger djupa sånger
Om fordna dagars makt, vid månens strålar,
Som Memnons stoder klingade för solens;
Men mystiskt är det minne, de besjunga.
Ack! på den tid, då än san Marcos lejon
De gylne vingar bredde ut kring hafven,
Och vinden sjöng sin friska segersång
Uti Venedigs [illegible] segel;
När Stambuls måne [illegible]
För glansen af din [illegible]
Du stolta stad! [illegible]
Den sköna Adrias [illegible]

Då var här säkert lika tyst, som nu.
Il Canal grande ormade sig fram
Så stilla som i denna månskensnatt:
På torgen gingo män i svarta skrudar,
Och talte tyst om staden och om verlden:
Och här var lugnt; men åska var i luften.
De tio sutto tysta i sin sal,
Och dömde tyst och straffade i tysthet.
Det tysta folket ingen dom förnam;
Men hörde endast då och då om natten,
En dyster suck från Ponte de' Sospiri.
Och dina *tre*, ditt gamla, höga råd,
Som skyddade ditt välde och ditt lif,
Som förde fram till seger och till ära
San Marcos gylne, vingbeprydda lejon:
De *tre*, som mera voro än de *tio*,
De hette tystnad, kraft och majestät.
Till hvila re'n de tvänne sista vandrat,
Och spöka blott i minnet än som skuggor:
Och nu är tystnaden allena qvar.

Är det förbi, du tystaste bland städer!
Med all din härlighet? Skall tidens hand
Få sköfla dina konstverk, dina tempel?
Och dina grannar, nya, granna städer,
Som nyss fått namn och inga minnen hafva,
De skola, liksom spindlar, suga ut
Ditt blod, din merg, och göda sig deraf?
Och dina tempelmurar och palatser
Stå qvar som tomma skal förutan kärna,
Och falla hop och småningom förmultna?
Nej! sjunk då hellre ned i oceanen,
Som fostrat dig, som var din äras källa!
Sjunk på en gång! Det haf, som var din vagga,
Må bli din graf! Der skall du stå, så trygg,

Och vattnets spegel, blänkande och lugn,
Betäcka dig, och inga krämarskutor
Uti ditt granskap skola våga sig,
Af fruktan för att stranda på ditt lejon;
Men dina hjeltar, dina gamla doger,
De skola mången gång i midnattsstunden
Vid månens sken uppå lagunen komma
Uti gondoler, svarta såsom natten,
Och sväfva fram och blicka ned på dig,
Och stilla klappa lejonet på manen,
Och le och glädjas, såsom gudar glädjas,
Att du är död, men att du ock är fri.

II.

Den mulna dagen.

(Wien, 1829.)

O Jupiter! som öfver vattnet råder,
Som tyglar hafven, som styr floders lopp,
Som låter molnen dundra, och med blixten
Slår hål i dem, att deras blod förrinner:
Ja! deras blod är regn, är bara vatten.
En hufvudfiende till eld och värme,
Men dock i ett sin heta ovän likt,
Att det som han blef af naturen skapadt
Att fröjda jorden och förderfva jorden.
O Jupiter! som öfver vattnen råder,
Jupiter Pluvius! regnets grymme gud!

Håll upp en dag med dina vattuflöden:
I himlen blir ju ingen droppe qvar!
Är det väl gudavishet? dränka jorden
Och låta sedan himmelen förtorka?

Se, Donau sväller stolt, och väller öfver
De trånga bräddar! Lik en annan Nil,
Han vill en landgång göra; olik Nilen,
Han vill ej väcka lif och fruktbarhet,
Men endast död och fruktan. Som Saturnus
Åt sina barn, så slukar Donau först
De täcka öar, som han sjelf har fostrat
Och hållit ömt och faderligt i famn.
Men den, som fräter sina egna foster,
Hvi skulle den ett kräk på jorden skona?
Han fattas af ett yrande begär,
En vildsint, uppblåst ungdomslust att vandra,
Liksom en otämd flodhäst, som i buren
Svält upp och ystrats af för mycken spis,
Slår sönder väggen, klifver ur sitt fängsel,
Och gör en promenad kring stad och land,
Slår kull och vräker neder och förkrossar
Allt hvad som kommer i hans väg. Det är
Ej mordbegär, men munter lefnadslust:
Och han förhärjar, plundrar, mördar argast,
Då han som gladast är, och i sin oskuld
Ej annat tror, än att han roar sig.
Men barn och qvinnor, liksom män och gubbar,
Med fasa fly i källare, på tak,
I fall i staden fins ett tak så högt,
Att ej den vildes näsa dit kan räcka.
Så Donau hotar sina bojor bryta,
Och göra se'n en ryslig eriksgata
Kring kejsarstaden Wien, och tänker kanske
Uppvakta sjelfva kejsarn, utan lof

Och oanmäld, liksom dess statsminister.
Den lilla Wien *) (liksom allt annat smått),
Vill göra efter hvad de stora göra;
Hon pöser upp: hon bröstar sig och fraggas,
Och stormar på, der något motstånd möter,
Och lyfter här och der en bro åt sidan,
Som hämmar ledigheten i dess fart.
Du, vattnens gud! lägg band på alla floder!
Håll dem i styr! låt dem förskona jorden
För sina kalla famntag, sina bad!
Här är nog vått och slaskigt dem förutan.

Jag sitter i mitt fönster här och ser —
(Så har jag re'n i långa veckor suttit) —
Ser ut på Spiegel-Gasse (Spegel-gatan),
Och finner många ting, men inga speglar,
Nej! blott en vattenspegel, lång som gatan,
Och bred som hon. En snål och pipig vind,
Som kommer farande der framom hörnet,
Slår vågor på den stora vattenspegeln,
Och sätter lif i honom, att han löper
Liksom en flod, men löper dock ej bort.
Den vinden kommer från sanct Stephans-platsen; —
Ty många land jag sett och många städer
Och flera torg, men ingen fläck på jorden,
Der alla väder rasa så förtvifladt,
Som på sanct Stephans plats i staden Wien,
Om ej på Riddartorget i Upsala.
Det är en sorglig anblick att betrakta
Hur menskobarnen vandra i det våta.
När såg man väl ett sådant upphålls-väder?
Se, alla herrar hålla upp i vädret
Sin regnbetyngda paraply, som bildar
En sirlig vattenkonst; ty fulla strålar

*) En å, af samma namn som hufvudstaden.

Från alla messingstibbarna i kanten
Så sirligt spritas ut. Man kunde tro,
Att mannen, som har paraplyn i handen,
Sjelf vore en berninisk konst-triton:
Och alla damer hålla äfven upp
Den våta fållen af sin fina klädning.
I vackra damer! jag beklagar er;
I liknen skepp, uppå ett brusand' haf,
Som segla raskt, men intet styre lyda,
Som vaggas lätt med fulla, spända segel.
Och föras nyckfullt fram dit blåsten vill.
Allt håller upp, blott icke regnets flod:
En syndaflod från himlen öses neder,
Och ingen båge än i molnen skimrar,
Och ej en enda stråle glänser fram,
Som bådar flodens slut och stormens hvila.

Jag håller äfven upp — min blick från gatan;
Då ser jag, midt imot, en »väder-spåman»,
Lik den, som i det gamla, kära Sverige,
Jag ofta sett i pastorshus på landet:
Ehuru min ej är af händer gjord,
Men lefvande, och rörd af egen kraft,
Och ej af någon spänd, förborgad sena,
Som, slappad och förlängd af luftens väta,
För fram en gammal prest med paraply;
Men åter, torkad af den klara luften,
Drar gubben in i skrubben och för ut
En grann och prydlig dam med parasol.
Nej! den, jag ser, är mera tillförlitlig,
Har kött och blod, som jag, och ljuger aldrig.
Så ofta solen skiner — (O, hvad qval!
Hon trenne veckor re'n i moln är bäddad —)
Framträder der, till venster, på altanen
En ung och hvitklädd, blomstrande judinna,

Med korpsvart hår och rosenfärgad kind,
Som Shakspeares Jessica oskyldigt skön,
Som Walter Scotts Rebecca majestätisk:
Och jag är icke sen att med lorgnetten,
Mitt tredje öga, omsorgsfullt studera
Den trefliga och glada solskens-bilden.
Men när, som nu, ej solen synes till,
Och allt är moln och regn och storm och töcken,
Står fönstret slutet och altanen tom,
Och ingen skymt jag ser af min judinna.
Då skådar jag till höger. Öppet står
Ett fönster, och mitt öga stjäl sig in
Uti ett rum, med rosiga tapeter,
Der ett porträtt af helge fadern, Pius
Den sjunde, hänger i en gylne ram,
Och ger benediction, som då han lefde.
I fönstret tittar fram en liten gubbe
Med skinnkalott, i ljusgul nankinströja,
Och blickar ömsom ned på gatans slask
Och ömsom upp åt himlen, för att spana,
Med meteorologiskt, säkert öga,
Om ej en skymt af ljusning kan förmärkas.
Han trifves godt uti det våta vädret,
Och under tiden muggar han betänkligt
På bruna körsbär, hvilka vänligt bjudas
Af fromma makan. Innerst uti rummet
Jag ser två unga döttrar sedsamt sitta
Och flitigt sy och sy. Men gubben ligger
Så troget i sitt fönster qvar och muggar,
Och släpper kärnorna på gatan ned.
På nedra botten, mot sin dörrpost lutad,
Står, tanklöst lugn, skomakarn Johan Stumpf,
I grönt förkläde och i hvita ärmar:
Och om en sinnesrörelse kan rymmas
Uti hans trinda anlet, syns det vara

En hemlig, egennyttig skadeglädje;
Och om han något tänker, är hans tanke
Helt visst en glad beräkning af den skada,
Som stadens skoplagg utaf vätan lida,
Och af den vinst, som skadan bringar *honom*.
Ja, lycka till, min gode mäster Stumpf!

Det är ett äckligt lif, att sitta fången
Och intet annat se än bara regn,
Och intet annat höra, än hur regnet
På gatan sqvalar och på rutan piskar.
Man kan få vattusot och vattenskräck,
Och alla sjukor, som af vatten komma.
Skomakarmästare man måste vara,
Det, eller ock en kräfta eller fisk,
För att ha roligt af så mycket vatten.
Jag, som ej blifvit en af dessa tre,
Har dödligt ledsamt. Blef jag ej en kräfta,
Så liknar dock min själ på sätt och vis
En kräfta nu. Den står i vattnet stilla,
Och rör der sina trefvare mekaniskt:
Och när den skjuter språng med sina tankar,
Baklänges går det. Jemt och samt tillbaka
Fly mina tankar ur den djupa dy,
Det sumpiga och bottenlösa träsk,
Der det närvarande med våld försatt dem.
De lyfta sig som bleka vattenliljor
Ur gölen upp, och vända sig hvar morgon
Som vissa andra rosor, imot solen;
Men veta icke rätt, hvar solen sitter.
De sakna solens land och solens strålar,
I hvilkas prakt och glans de flögo sälla
Som colibris från blomma och till blomma:
De sväfva kring och söka torra platser,
En liten qvist att hvila sig uppå:

Det gifvas inga varelser i verlden
Så skiftande, omskapliga och lika
Och så ömtåliga som menskans tankar.
De bildas ut och taga an gestalt
Utaf det element, hvari de lefva:
De lefva ock i alla element.
I solens granskap, i den blåa rymden.
Der hvarje stjerna är en egen verld,
Och likväl blott en liten skön oas
Uti den stora, ändelösa öknen:
Der gästar menskotanken som en örn.
Och breder öfver jorden sina vingar
Med ögat spändt mot solens medelpunkt.
Uppå ett blomsterfält, i vårens rike.
Han flyger lik en fjäril kring och njuter.
I djupet af en doftfull myrtenlund,
I skuggorna af himmelshöga lagrar
Han slår melodiskt som en näktergal.
På hafvets lugna, klara spegelbarm
Liksom en svan den stilla tanken gungar;
Men tjuta vindarna och himlen svartnar,
Och hafvet lyfts af vädrens raseri
Och rusar upp att himmelen bestorma,
Då är ej menskans tanke mer en svan;
I en stormfågel ses den sig förvandla,
Som med sitt hvassa bröst och sina snabba
Och skarpa vingar djerft mot vädren fäktar,
Och sträfvar fram, om möjligt, eller drunknar.
I fängslets djup, inom de tjocka murar,
Han som en väggsmed sitter still och pickar,
Och räknar timmarna och täljer slagen,
Som det förblödda, skrumpna hjertat slår.
I jordens hemska, mörka innandöme
Den gräfver lik en mullvad; — men om lifvet
Omsluter honom som en sumpig göl,

Så giftig och så stinkande och ödslig,
Då tager tanken skapnad af en orm,
Som slingrar sig i krampigt vilda ringar
Och halkar ned, hvar gång han vill försöka
Att slinka upp på någon enslig klippa.
Men om han ej får bilden af en orm,
Så står han tyst på bottnen som en kräfta,
Och trefvar fåfängt med de många fötter,
Och med ett stort och med ett litet klo.
När oron kommer på han gör ett språng,
Far af baklänges: tänker i sin vanmakt
Att göra just en lång och rolig resa,
Men fastnar i en rugge, bäst han åker:
I ruggen fastnar han — och sitter der.

Dock, nu jag märker på en ökad skymning,
Att dagen redan matt med döden kämpar,
I fall den dag kan dö, som aldrig lefvat;
Ty solen, dagens själ, var ju begrafven.
Det blir allt mera mörkt och mera dystert,
Och ökar mörkret sig ännu en timme,
Så blir naturen snart så mörk der ute,
Som fångens själ i kammaren här inne.
Snart ser min själ ej mer hvad hjertat tänker,
Liksom mitt öga ej hvad handen skrifver.
Välan! jag vill min stilla lampa tända,
Och låta än en liten stund förgå
Utaf den långa natt. Kring lampans låga,
Lik nattens fjäril, fladdre än min tanke,
Till dess han, trött af oro och af qval,
Drar vingarna ihop och sjunker neder,
Och slumrar in, med ett bedrägligt hopp,
Att nästa morgon slippa regnet höra,
Och slippa skåda gubben i sitt fönster,
Men i dess ställe solen och judinnan.

III.

Den klara dagen.

(Wien, 1829.)

Är det väl sant? Mitt fängelse är öppnadt?
Är himlen blå igen? Får sommarn lof
Att lefva upp och visa sina blommor?
Får solen åter molnfri helsa jorden,
Och gjuta sina strålars varma glans
På den af regn och blåst förkylda grönskan?
Ja! det är solens dag. Jag vill gå ut
Och snappa upp sefirens milda flägt,
Som, rosenkindad, skakar från sin vinge
Det blomsterdoft, han hämtade i södern.
Välan! till Belvedere vill jag vandra:
Ty re'n i namnet ligger något varmt
Och ljuft och lockande för själens aning. —

Jag genomvandrar Belvederes salar,
(Det wienska Belvederes) och jag finner
En mängd af taflor och, ibland den mängden,
En liten del, som talar till mitt inre.
Blekt är det skimmer, som jag glänsa ser
Ifrån Italiens underbara prisma,
Der konstens färger, bortom alpens mur,
Så klart och härligt bryta sig och tjusa.
Correggio, Guido, Tizian, Rafaël,
Domenichin, Carracci och Guercino,
Sjustjernorna på konstens höga himmel,
De sju oblandade och högsta färger
Uti dess evigt klara irisbåge,
Ej glänsa här. Det fromma Nederland,
Med sina fiskar, kattor, rosenqvastar

Och fulla vinglas eller fulla bönder,
Styfkjortlar och solfjädrar, skridskoföre,
Drar icke tanken upp till himlarymden
Men håller den beskedligt qvar vid jorden.
Väl bråkar Rubens ock med målarkonstens
Epik, och skapar englar och madonnor;
Men jag är frestad fly till verldens ända,
Att blifva deras grymma åsyn qvitt.
Allt är så brunt, så köttigt och så svullet
Och pussigt och förvridet, att man ryser,
Och hjertat fattas af en plötslig kramp.
Dock skön hans »Flodgud» är, så stolt i vassen,
Omgifven af en präktig lejoninna
Och af en stor och fjällig krokodil.
Ja! skön är ock, om man så vill, hans »Messa»,
Der englar sväfva ned på ena sidan:
Med palmer åt de bedjande och trogna,
Men afgrundsandar på den andra sidan,
Att hämta bort den afskyvärda qvinnan,
Som öppnar sina vidrigt blåa läppar,
Och vrider ögonen i djupa hålor,
Och sliter upp sin drägt, och dör i famnen
På en satanisk, vild och eldröd gubbe.
Ack! jag vill ropa ut, då jag betraktar
Det, och så mycket annat likadant,
Liksom Natalia: »Das ist so erhaben,
Dass man es fast unmenschlich nennen könnte.»
Nej! Teniers, med sina hvardagsscener,
Sin rena, obesmittade natur,
Behagar mig långt mer än alla dessa
Karrikaturer af det högsta sköna.
När mästaren till idealet friat,
Och tror så sjelfförnöjd att han fått »ja!»
Och vill så skapa något rätt guddomligt,
Det händer, att han irrat sig: det händer,

Att idealet plötsligt säger »nej!»
Och flyr, och skickar honom i sitt ställe
En satyrinna eller annat troll,
Som han i ifvern tar för idealet.
Med henne står han brudgum. Deras foster
Skall ärfva dragen utaf far och mor,
Och blifva groft och äckligt, fult och svulstigt
Och utan skymt af himmelska behagen.
Jag gerna vill beundra Rubens' kraft,
Hans snille äfven, blott han mig förskonar
För hans madonnor eller för hans helgon.
Jag vänder mig så gerna bort från dem,
Till Ruisdaels svala, djupa, tysta skogar,
Der floder springa eller källor sorla:
Till Gerard Dow's doktorer, gubbar, gummor
Och barn: till Teniers glada dryckeslag:
Ser in i Peter Neef's upplysta kyrkor,
Och på en fryntlig äng, bland gräs och väppling,
Går vall med Paul Potters feta kor.
Ty dessa kostliga naturens bilder,
Som återspegla verkligheten troget,
Ha fått sin daning i en konstnärs själ,
Som visste klart och tydligt hvad han ville,
Och förde ut med kärlek hvad han kände.
De äro ej bombastiskt öfversvälda
Missfoster af ett misstag; men de äro
Små friska, glada och blåögda barn
Utaf en frisk och oförderfvad fader.
Liksom den ringaste af stoftets maskar,
Den minsta af de blommor, jorden bär,
Förkunna lika klart, om ej så stolt,
Den högste mästarns rika skaparkraft,
Som lagerträdet, spirande mot skyn,
Och menskans ädla, sköna gudabild,
Så majestätiskt blickande mot himlen:

Så är ock inom konstens universum
Det ringa dyrbart och beundransvärdt,
Så snart det röjer sig som andans barn
Och icke som ett andelöst beläte,
Af tunga händer snickradt eller struket.
Säll, trefallt säll och stor jag kallar den,
Som blef af konstens genius rikt välsignad,
Som, lik en gud, förmår att trolla fram
I spegelformer lifvets högsta bilder
Liksom de minsta, och hvars jätteande,
På ljusa och på starka vingar lyftad,
I himlens rymder sväfvar och ser ned
Uppå naturen, som sitt eget rike.
Säll äfven den, som uti konstens tempel
Den ringaste bland de utvalda blef,
I honom bor en gnista dock af Gud:
Hans lilla skapelse är genomglödgad
Utaf en skön, ja, kanske af en stor
Och högsint själ, fastän dess sfer blef mindre.
Hvem är väl den, som dristar att stå upp
Och mönstra hjeltarne i konstens tempel,
Och säga till den ena: »du är liten»,
Och till den andra säga: »du är stor?»
Här strandar räknekonsten. Menskan njute
Af konsten litet mer, och dömme mindre!
Med alnmått mätes dock ej snillets höjd,
Och konstens skatter vägas ej med vigter.

Så tänkte jag i Belvederes salar,
Der jag bland tusen glada bilder gick,
Och såg och njöt så länge dem, jag fann
De skönaste, att jag var redan trött,
När ännu hälften återstod att njuta.
Då blef jag nästan glad, att slottets klocka
Slog tolf, och mig den höflige kustoden

Tillsade med en bugning: »euer Gnaden,
»Die Uhr ist zwölf: jetzt eben wird's geschlossen.»
Ja! jag blef glad; ty, trött, förmår jag ej
Att njuta, och då bör jag icke dömma.
Det är en harm att se de konnässörer
Helt flygtigt genomögna långa rader
Af konstens verk och med en myndig min
Ge dem en recensions-blixt, och gå bort,
Då likväl kanske hvart och ett af dessa
Har kostat långa månader och år
Sin mästare, som nederlagt i dem
Det högsta, ädlaste utaf sig sjelf.
Och härmed nog om konst för denna gången;
Den klara dagen är för dyr i Wien:
Den är så sällsynt som en mulen dag
Uti Neapel. Jag den vill begagna.
Dess första hälft jag redan konsten skänkt;
Den andra hälften egnar jag naturen.

Naturen? ja! det är ej länge sedan,
Som jag stod upp ifrån naturens bord,
Det rikaste, det yppigaste bord,
Som af naturen dukas upp i södern,
Och, än ej mättad af dess läckerhet,
Steg öfver alperna hit ned — och fann
All ting så magert, saftlöst och så tort.
Naturen här, som, lik en fåfäng enka,
Snör sig och sminkar sig och prunkar stolt
Med lösa lockar och med lånta blommor,
I all sin ståt är bara ben och skinn.
Det brusar ingen solvarm ungdomseld
I hennes ådror: hon är kall och frusen,
Och himlen hvilar mulen öfver henne.
Likväl hon är natur. Hvart löfvadt träd,
Hvar frisk och menlös blomma, hvarje strå

Är ju ett barn af solen och af jorden
Och eger rätt till menskans syskonkärlek.
Hvar helst en torfva grönskar och en planta
Insuper solens ljus och jordens must,
Der är ju ock ett litet vårens rike,
Och menskan, som så mycket vet och känner,
Och räknar ut, och gissar och förklarar,
Vet ej likväl, hur många millioner
Invånare den lilla torfvan har,
Hur många myriader lif sig fröjda
Af lifvets stund på denna lilla fläck! —
Jag söker dig, natur! jag flyr ur bullret
Och bråket i den stoftuppfylda staden:
Jag makligt under middagshettan skrider
Ut genom Schotten-Thor. En bränhet öken,
Den dammande Glacis'n, med sina rader
Af fina träd, som ingen skugga skänka,
Passeras fort. Re'n en oas jag ser,
Hvars popplar lyfta sig utöfver muren
Jag ser det gråa slottet Lichtenstein,
Imellan popplarna så ärevördigt.
Portvakten, med en väldig staf i hand,
Trekantig hatt och skärp, står upp och helsar:
Jag träder in i parken.

Det är tyst,
Det är så fredligt och så svalt der inne.
På planen blott, der gräs och blommor frodas,
Har solen bredt sin sköna gylne matta
Af turkiskt brokig väfnad. Det är varmt;
Men ur acacieskuggan andas svalka.
Blott uti poppelns höga silfverkrona
Ostyriga och skälmska vindar hviska;
Men i de gröna gångarna är tyst.
Man går ej hit, liksom man går till Pratern,

Och till Au-Garten, för att visa sig,
Att föra stat, att gapa och begapas;
Hit går man för att vara rätt allena
Med sina egna tankar eller känslor:
Att låta hjertat trygt och ostördt klappa,
Och hvila ut invid naturens bröst.
Här gå studenter, som, med sänkta blickar,
Studera sina beniga kollegier,
Då andra sitta i den svala grottan
Och grubbla så, att oförmärkt de somna.
En gammal filosof, med slokig hatt,
I ljusgrå sommarrock på gamla modet,
Med stora, blanka knappar, käpp med krycka
Och silfverspännen uti långa skor,
Som rodna utaf harm att ej få smörja,
Arbetar med en gammal klassisk auctor,
Som uppå femtonhundratalet trycktes
Och bands i skinn på sextonhundratalet.
En tärna sitter på en bänk i skuggan
Och stickar blommor på en snöhvit duk.
I gräset hennes fläthatt ligger fallen
Och blandar sina konstigt täcka blommor
Med de naturliga, dem jorden bär.
Hon stundom låter ena ögat falla
Uppå ett barn, som gladt i solen leker,
Men vexlar kära blickar mellanåt
Med en siratlig, rosenkindad yngling,
Som visligt satt sig på den andra ändan
Af bänken, längst i kanten — och funderar,
Men hvar uppå, det må han sjelf förklara;
Ty ingen bok jag märker i hans hand.

En silfverbäck igenom lunden flyter:
På bäckens yta tvänne svanor gunga,
Så kungligt stolta, hvita såsom snö,

Och deras ungar, i en guldgul krans,
Omsluta dem och känna sig så trygga.
Men tvänne storkar klifva tyst på stranden
Med sina långa, röda ben, och forska
Med skarpsynt öga, om i vattnets djup
En liten fisk, en irrande insekt
För deras näbb kan vara att förtjena.
Jag ser på dem, der jag i skuggan sitter
Vid lilla flodens källa. Unga granar,
Som hviska barndomssagor ifrån norden,
Omsluta mig. En grotta öppnar sig
Till höger; men en klippa, höljd af murgrön,
Sig lyfter mildt på andra sidan bäcken,
Och ur dess sköt ett källsprång, gladt och ystert,
Nedkastar sig och sorlar och strör ut
De klara perlors glans, och har så roligt.
Den sköna flickan sitter än på bänken
Uti acacieskuggan. Silhouetter
Af trädets fina blad så läckert tecknas
På hennes panna, öfver ögonlocken;
Men solens stråle ler i kindens rosor,
Och vestan skalkas med de mörka håren.
Men om hon märker, att jag ser på henne,
Då slår jag hastigt mina ögon ned,
Slår upp Petrarca och med andakt läser
Den rörande, melodiska canzonen:
»Alla dolce ombra delle belle frondi.»
Jag slumrar in i fantasiens verld:
Jag drömmer att jag hör hur Sorga sorlar,
Att jag Petrarca är och har en Laura,
Och att hon flätar mig en lagerkrans! —
Men, vaknande, jag är ej mer Petrarca,
Har ingen lager, ingen Laura mer.

Den heliga veckan i Venedig
eller afsked till Italien.

"Hvart förs jag hän, då så mitt hjerta bränner? —
På tidens vagn jag förs af ödets hand,
Jag vet ej hvart; men *hvarifrån* jag känner:
Jag drifves bort ur sångens älsklingsland.
Utur sitt eden engeln mig förjagar —
Du, grymma upphof till min lyckas dagar,
O engel! vid din fot
Jag faller ned: hvad bröt jag dig imot?

Hvi bjöd du mig till dina blomsterdalar,
Der minsta blomma doftar poesi,
Der bäcken sjunger och der klippan talar,
Och lifvet är ett himmelskt trolleri?
Att saknad lära mig, du bjöd mig njuta,
Slöt mig i famn blott för att mig förskjuta:
Gaf mig en ros och log,
Blott för att se hur i min hand hon dog.

O, jag förstår, hvarför min dom du skrifvit!
Jag var din helga tempeltjenst ej värd.
Mot all den rikedom, din hand mig gifvit,
Ack! allt för ringa var min offergärd.
Hvad var min sång? I tonerna och orden
Det bodde allt för mycken köld från norden,
Och derför långt från dig
Till köldens land igen du jagar mig.

O söderns genius! konung öfver våren
Och allt hvad skönt och varmt och ljufligt är,

Som på de evigt solförgylda håren
En oförgänglig lagerkrona bär:
Apollo, Helios! konung utan like!
Förskjut mig ej ur sångens glada rike:
  Behåll mig som din slaf;
Tyng mig med blomsterkedjan till min graf!

Gjut än omkring mig dina ljusa strålar,
Värm mig vid lågan ur din gudabarm!
Med hvarje dag mer lefvande jag målar;
Min färg får eld: min ton blir mera varm.
Om jag ej Tassos klang förmår att härma,
I inre lif jag vill mig honom närma;
  Uti mitt bröst du fann
Att jag i kärlek är så stor som han.

Men om du nekar det — o låt mig bida
En enda dag att se din himmels sken.
Skänk mig, vid fosterländska vänners sida,
Ännu en månskensnatt i Colossén!
Låt Eos än en morgon mig bebåda:
Låt mig en solnedgång från Pincio skåda —
  Och se'n — farväl! med fred
Jag skåda vill min lyckas sol gå ned.» —

Så bad jag, så jag suckade förgäfves;
Jag såg i Rom nu blott min afskedsdag.
Min bön förskjuts, min suck i födseln qväfves
Af ödets och nödvändighetens lag.
Jag följer villigt hvart mig dagen bringar:
Den grymma smärtan sjelf min flykt bevingar:
  Med sluten blick jag flyr,
Liknöjd hvart skickelsen min kosa styr.

Den morgonen var mulen som mitt hjerta,
Och himlens öga stod som mitt i gråt;

Och denna likhet svalkade min smärta:
Jag njöt deraf; ja, jag var glad deråt.
När älskaren sin dyrkade förlåter,
Han ser så gerna, att dess öga gråter;
  Men han med fasa ser,
Om hon med glädjens smink på kinden ler.

Dock snart drog Helios bort den morgonslöja,
Som han kring sin och Romas fägring lagt.
Min sorgsna blick ännu en gång fick röja
Den stolta staden, klädd i ljusets prakt.
Af lärkors sång den blåa himlen fyldes:
Af solens glans sanct-Peters dôm förgyldes.
  Jag såg den länge än;
Men ack! af Rom jag såg ej mer än den.

När ned på romerska Campagnan träder
En pilgrim, långsamt vandrande till Rom,
Med mussleskal på kragen, slitna kläder
Som Lazarus, men som Tobias from,
Han stannar forskande. De höga bergen
Stå klara, skiftande i aftonfärgen;
  Men purpursprängd och blå
Han ser en dimma längst i fjerran stå.

Liksom en präktig offerrök den sväfvar
Imellan himmelens och jordens rand.
Pilgrimens bröst af helig häpnad bäfvar,
Vet ej, om det är haf, om det är land.
Vid gränsen af den långa, gröna heden
Han glänsa ser ett rosenfärgadt eden:
  Hans öga fästadt är
Vid detta haf af ljus, och drunknar der.

Men när af aning högst hans hjerta skälfver,
Längst hän vid kanten af det fjerran blå

Han något ser, som sig mot himlen hvälfver,
Och skimmer utaf strålar der uppå.
»Du ser, o pilgrim! der sanct Peters kyrka» —
(Så hviskar i hans själ) — »fall ned och dyrka!»
Pilgrimen störtar ner
Med anletet mot jordens bröst och ber.

Men då den helga veckan är förliden,
Och helge fadern tvagit har hans fot,
Han vandrar, med välsignelsen och friden,
Med raska steg sin fosterbygd imot.
När Peters-kuppeln sakta sjunker neder
Vid himlens bryn, han faller ned och beder —
Han tackar ljusets far,
Att äfven han en gång i Roma var.

Jag ville en af dessa arma vara,
Som nu till Romas högtid tåga af:
Jag ville blanda mig med deras skara,
Och bära deras snäckor, deras staf.
De vandra dit; jag vandrar stum tillbaka,
Och från den fest, hvars fröjd de gå att smaka,
Jag utelyckt skall bli:
Min helga vecka redan är förbi.

Mitt helga år är redan nedergånget,
Då jag var säll i diktens fosterland,
Och då mitt hjerta låg så ljufligt fånget
I konstens och naturens rosenband.
Det var en vecka blott, med fester firad,
En sabbatsdag, af vårens blommor sirad,
En paradisisk stund,
Lycksaligt drömd uti en lagerlund.

Som sanden ur ett timglas sakta rinner,
Som Iris sina perlors prakt förstör,

Så droppvis denna stund för mig försvinner:
Den småningom och tyst, men säkert dör.
Ännu uppå min färd från Rom jag njuter
Så många rika, härliga minuter.
   En fröjd jag eger qvar.
Att jag Italien än ej lemnat har.

Med hjertat fullt af tjusning och af fasa,
Jag vid Papigno stod i solens sken,
Och såg Vilinos vilda strömfall rasa,
En acheront i sjelfva elyséen.
Jag såg Clitumnus med sin silfveryta
Som en af paradisets floder flyta,
   Så lugn, så klar, så blå,
Och vid dess källor Cynthias tempel stå.

Bland Thrasymenes gröna oljeskogar,
På stranden, full af vårens blomsterdoft,
Jag gick: jag såg en fredlig landtmans plogar
Upprifva fallna, glömda kämpars stoft.
De alla tusen, tusen hjeltenamnen
Den gamle Kronos tryckt till döds i famnen:
   Blott två på tidens svall
Än flyta högt: Flaminius, Hannibal.

O, Florens! lyckligt smekt af Arnos bölja,
Du sköna stad! mitt andra Rom är du.
Om ej troféer mer ditt altar hölja,
Du är likväl en blomsterstad ännu.
Fast konstens ros ej mer så yppigt sväller,
Den gamla mästarskarans eterneller
   Med oförvissnad makt
Stå blommande i dina salars prakt.

Bologna ock till fröjd min själ förförde:
Cecilias bild mig dubbel njutning gaf.

Jag der en ny Cecilias stämma hörde,
Såg Zampieris taflor, Enzios graf.
Jag grät i Tassos fängelse, Ferrara;
Af diktens genier en förtrollad skara
I magiskt spegelljus
Log mig imot i Ariostos hus.

Så for jag — det var hemskt uti mitt sinne —
På den palatsbeprydda Brentas strand.
Från Padua med sin tomhet och sitt minne
Jag till Fusina kom: då tröt mig land.
Jag såg Venedigs torn, den långa raden,
Och flöt så till den stolta vatten-staden
Uti en svart gondol
Den *sista* färdens sorgliga symbol.

Jag helsar dig, Venedig! hjeltars amma,
Af frihet född, af egen styrka närd,
Som, räddande din helga oriflamma,
Vek hjeltemodigt undan hunnens svärd.
Då du ej fann på jordens land en hydda,
Som kunde dig för våldets stormar skydda,
Att vara fri med fred
I hafvets fria sköt du slog dig ned.

Men äfven hafvet trolöst är. Det tjusar
Med himmelsblåa ytans lugn och ler;
Men tro det ej, i nästa stund det brusar
Och rycker land och stad i djupet ner.
Af nycken styrdt det slutar frid och strider,
Det inga band och ingen herre lider.
Högt skummande af harm
Mot jord och himmel häfver det sin barm.

Det såg med vrede, att uti dess rike
Du grundade din unga stat. Det fann,

Att du i djerfhet redan var dess like,
Och kunde snart i makt bli dess tyrann.
Det väpnade sin krigarhär. Millioner
Det sände ut af fradgande tritoner,
Och vågor utan tal
Uppvälde digra ur Neptuni sal.

De slingrade, de hvälfde sig, de röto,
Kameleontiskt skiftande i färg.
De spredo sig: de sig till samman slöto,
Än sjönko de, än reste sig till berg.
Anförare var stormen: med sitt mummel
Han lifvade de vilda vågors tummel.
Så tågade de af
Mot dig, Venedig! — öppnad är din graf.

Men lugnt betänksam deras tåg du röjde,
Du vinkade — och faran var förbi.
Uppå din vink en jettemur sig höjde
Imellan dig och hafvets raseri;
Och der uppå blef denna inskrift skuren:
»Hit skall du komma, haf! till denna muren.
Här skall du hejda dig;
Här skola dina böljor lägga sig.»

Se, hafvets härar sig mot muren hvälfva
Med samlad kraft att bryta den itu.
De bryta halsarna utaf sig sjelfva;
Men muren trotsar dem och står ännu:
Och i dess skydd, med flydda farors minne,
Med sin förhoppning och sitt fria sinne
Venedig växte fort,
Blef starkt och mäktigt, ärofullt och stort.

Och konsten log och fröjdades i glansen
Utaf Venedigs ära. Sångens klang

Gaf mod åt unge krigarn, då med lansen
Han glad om bord till segerns möte sprang:
Och gondolieren på lagunens vågor
Sjöng Tassos sång vid månens silfverlågor,
  Sjöng om Armidas land,
Och makan svarade från närmsta strand.

Med dygd till grund och äran till sitt syfte
Venedig blomstrade i seklers lopp.
Dess slott, kupoler, torn sig stolta lyfte
Som vattenliljor ur lagunen opp.
Dess flagga segrande kring verlden sväfvar:
Halfmånen flyr, ja sjelfva hafvet bäfvar
  Och tystnar, då det ser
Det vingbeprydda lejonets banér.

Venedigs doge far vågorna till möte
På Bucentauren, klädd i furstlig skrud.
En ring han kastar ut i hafvets sköte,
Och säger: »haf! jag tager dig till brud;
Mig underdånig, trogen skall du vara.»
Och hafvet hörs med stilla brusning svara:
  »Som brud jag hör dig till;
Var stark, var fri — och jag dig lyda vill.«

Ziani, Dandolo och Contarini
Och Loredano bo i grafvens famn.
Af Foscari, Veniero, Morosini
Stå endast åter ärofulla namn:
Och staden, den de älskat och förskönat,
Med minnets lager deras dygd belönat.
  Den staden finnes än;
Men *staten*, o Venedig! hvar är den?

Och väldet öfver oceanens spegel
Och dina sjötågs granna odyssé,

Ditt rike i Levanten, dina segel,
Ditt segrande standar — hvar äro de?
En del af dem har muselmannen tagit:
Uppå en del har du dig sjelf bedragit,
  Och hvad som öfver vardt,
Manino gaf till skänks åt Bonaparte.

Ej mer i salen dogens stämma ljuder:
Försvunnet är ditt tiomanna-råd.
Nu Austria öfver dig och hafvet bjuder:
Du lefver tarfligt utaf kejsarns nåd.
Förvissnad, saftlös är din handels blomma,
Och dina präktiga palatser tomma
  Stå på kanalens strand,
Och gnagas hörbart ned af tidens tand.

Dock än din skönhet främlingen förtjusar
Och af din åsyn han ej mättas kan.
Orientaliskt du hans själ berusar,
Europas underbara Ispahan!
Du är för fantasien ett eget rike:
Bland jordens städer ser du ej din like,
  Och ingen stod ännu
I sin förnedrings djup så högt som du.

I dina tempel, dina stora salar
Det är så mystiskt, aningsfullt och skumt;
Men tydligast det höga minnet talar
Och hörs, då det närvarande är stumt.
Ej vagnars buller vandrarns känslor störa;
Det enda ljud, som hinner till hans öra,
  Är af gondolens gång,
Guitarrens klang och menskorösters sång.

Hvar stund bär melodi på sina vingar:
Med sång och spel man mäter dag och natt.

På böljan och på platserna det klingar:
Ja! hela lifvet är i toner satt.
Frid sväfvar öfver dessa tysta vatten:
En fest är dagen och en fest är natten,
  Jemt ny och jemt sig lik:
Musik och solsken, månsken och musik.

Fast staten föll, sjönk folket dock ej neder;
Om det sitt sjelfbestånd förlorat har,
Det eger sina attiskt milda seder
Och många dygder af sin frihet qvar.
Stolt venetianar'n än på fädrén tänker;
Men i hans uttrycksfulla öga blänker
  En mellankolisk frid,
Som frukten är af en förlorad strid.

Han vet, att han ej är hvad förr han varit,
Och utan klagan öfver hvad som är,
Åt minnet af den bättre tid som farit,
I hjertats helgedom han dyrkan bär.
Ruinerna utaf sin fordna lycka
Han smakfullt än förstår med blommor smycka,
  Och hoppets ros är gömd
I deras krans, osynlig, men ej glömd.

En eld, som lockar och som lofvar, strålar
Ur tärnans stora, svarta ögonpar;
Naturen än med Tizians pensel målar
Dess mun så rosenröd, dess hy så klar.
En stilla mildhet ler ibland behagen
Uti de grekiskt fina anletsdragen:
  Ett fattas blott, och det
Är romarinnans höga majestät.

O! hvad jag ser och hvad som helst mig gläder,
Jag oupphörligt återflyr till Rom:

Rom är dock en olymp för alla städer:
Det är mitt minnes högsta rikedom.
Venedig ser jag med en främlings öga:
Min tanke njuter här, men hjertat föga.
  Mig tanken fjettrar qvar;
Men hjertats drift till annan kust mig drar.

Går jag på stranden, när som månen blänker
Och vågen vaggar fram i stilla gång,
Jag på Neapels rika stränder tänker
Och på dess högre silfverböljors sång.
Om mina ögon mot en trädgård blicka
Och se hur blommorna och löfven spricka,
  Jag suckar: »det är vår,
Och långt från vårens rike här jag står.» —

Jag hör från fönstret, der jag tankfull sitter,
En näktergal, som sjunger i sin bur.
Som i min sång, det bor uti hans qvitter
En längtan efter blomstrande natur.
Men burens galler fångens längtan hånar:
Han ser hur solen ler och himlen blånar;
  Kan han dem njuta? nej;
Ty träden, blomstren — våren ser han ej.

O näktergal! din stämma sorgligt klingar:
Så ängsligt ljufligt slår du dina slag.
Ack! om i dag, som du, jag hade vingar,
Och om du sedan vore fri som jag:
Vi skulle flyga öfver dal och grunder
Till Palazzuolas, till Marinos lunder,
  Bort till Albanersjön,
Der våren nu är öfverjordiskt skön.

Vi skulle der af lagrar, friska, unga
En hydda bygga, rosor rundt omkring,

Och om så grant vi ej förmådde sjunga
I lundens djup, det gjorde ingenting.
Vi vore fjerran från de lärdes öra,
Vi skulle blott hvar andras toner höra.
Invid den klara sjö
Hur ljuft att lefva så, och så få dö! —

Hvad båtar väl att drömma och att önska?
Neapels vår ej blommar mer för mig.
För mig ej längre Romas lagrar grönska;
Se, paradisets portar sluta sig.
Lik österlandets Peri, känslan dröjer
Invid dess stängda port. Hon blicken höjer:
Hon öfver gallren ser
Orangeträdens toppar och ej mer.

Men se, hon lånar tvänne hvita vingar:
En hon af minnet, en af hoppet får,
Och glad på dem hon in i eden svingar,
Och firar om sin sköna, flydda vår.
Med vestanvinden hon i dalen leker
Och diktens englar, höljd af rosor, smeker,
Och sist vid källans sus
Bortslumrar lyckligt dagens glädjerus.

Så, fastän sjelf jag ej får återvända
Och skapa ny den solskensdag, som flytt,
Min känsla kan jag dock tillbaka sända
Och njuta lifvets gylne år på nytt.
Nu lugn jag handen åt mitt öde räcker:
Med flor min stumma harpa jag betäcker.
Farväl! Jag rullar af
Mot nord, mot nord — min vagga och min graf.

När, vid min vandrings slut, jag åter landar
På Sveas kust, af njutna fröjder rik,

Och mina ljud med nordanvinden blandar
Och visar minnets heliga relik:
Må någon vän, i vinterqvällens stunder,
Mildt lyssna till min sång om söderns under,
Och vid en vänlig härd
Till äfventyren af min pilgrimsfärd!

När då på diktens solbeglänsta vingar
Det återväckta minnet lyfter mig,
Och hjertat klappar högt och harpan klingar,
Och ögonen af tårar fylla sig:
Då, dyra nord! fast ej min tunga klagar,
Vid tanken på de söderländska dagar
Jag slutar så min sång:
»Italien! låt mig se dig än en gång!»

Romfararens återkomst.

Du blommande, glödande söder, farväl!
Du tjuste mig ljuft, men jag blef ej din träl.
Jag smög mig min väg ur sefirernas dansar,
Tog af mig de sköna, förtrollande kransar.
Jag tänkte på löftenas ord,
Tog stafven och vandrade åter mot nord.

Till afsked jag offrade Latiens vår
Ur bröstet en suck och ur ögat en tår.
Men sucken förflög såsom morgonens töcken,
Och tåren försvann såsom dagg i en öken,

Och återföreningens hopp
Ur saknadens moln hof sitt anlete opp.

Ju längre mot norden, mot hemmet jag kom,
Ju lugnare blef jag: jag såg mig ej om:
Och tanken på södern, som brann i mitt sinne,
Förklarades till ett belönande minne.
Förflyger det äfven? o nej!
Hvad menniskan mins, det förlorar hon ej.

En natt och ett haf nu allena det var,
Som skilde min blick från hvad dyrast jag har.
Jag satt uppå däck i den stormiga natten,
En gungande flarn mellan himmel och vatten.
Jag såg med en innerlig lust,
Hur stormen mig vrok hän mot fädernas kust.

När sol gick ur böljan, på stranden jag stod,
Då tändes af heliga känslor mitt blod.
Re'n hösten tog kronan af sommarn i norden;
Dock var det mig varmt på den älskade jorden.
Der kärleken blommande står,
Den gulnade hösten blir äfven en vår.

Ej romerska tempel och lagrar jag såg:
En hydda så stilla på näset der låg.
Dock smälte mitt hjerta — jag vet icke huru —
De tysta, högtidliga skogar af furu,
Mot himmelen lyftande sig,
Som götiska tempel omfamnade mig.

Och floden, som klar mellan alarna sprang,
Och svearnas språk med sin manliga klang,
De mossiga klippor, så djerfva och branta,
Jag helsade alla som gamla bekanta;

Och fädernas heliga namn
Jag läste som stjernor i himmelens famn.

Det vördade, älskade fann jag igen:
Min moder, min syster och mer än en vän.
Två vänner har griften re'n slutit i famnen:
De slumra så roligt; men minnet och namnen,
Dem gömma vi, Svea! ännu:
Jag minnes dem båda; det ena mins du.

På marken har vissnat mång tusende ros
Och luftslott i mängd gått med vinden sin kos.
Af alla de blommor, min sångmö mig födde,
Och kring sig med sorglös förvägenhet strödde,
Har mången förlorat sitt doft:
Förglömts och förvissnat och sjunkit till stoft.

En ros jag dock vet, så förklarad och ren,
Omstrålad af morgonens fagraste sken.
Beslöjad hon stod när jag for, i sin knoppning,
Men nu är hon blomma och heter förhoppning.
Vid Tibern stå blommor också;
Nu ser jag, att minnet var skönast ändå.

Skönlockigt är minnet, med rodnande kind,
Det värmer som söderns balsamiska vind.
Dess språk som en röst ur elysium klingar:
Det lyfter och lyfts på osynliga vingar.
Det byter en verld med ett ord:
Det bygger en hydda af palmer i nord.

Så blomma, Italien! fast icke för mig.
Jag älskar dig högt; men jag saknar ej dig.
Låt vestan och svanorna föra till norden
Om våren en helsning från klassiska jorden!

Och blande sig mildt i min sång
En flägt från din kust, der jag drömde en gång.

Mitt minne jag helgar åt allt hvad jag rönt
I verlden af stort eller ädelt och skönt.
Min kärlek är svensk. Invid Skandiens hjerta
Jag sjunger min fröjd och förtiger min smärta.
Mitt hopp är att dö i mitt land,
Med klingande lyran ännu i min hand.

Konung Enzio, den siste hohenstaufen.

Lyrisk dikt i romanser.

Till hans kongl. höghet Oscar, Sveriges och Noriges kronprins, hertig af Södermanland.

Quel ch'io Vi debbo, posso di parole
Pagare in parte, e d'opera d'inchiostro;
Nè che poco io Vi dia da imputar sono;
Che quanto io posso dar, tutto Vi dono.

Ludovico Ariosto.

En konung Enzio var i fordna tider
Den store Fredrik Hohenstaufens son.
Han vinner hjertan och han vinner strider;
Men lider i Bologna bojans hån.
Han dör — och folket kring hans urna vrider
En lager under sång och pukors dån. —
Se'n lifvet grymt derur de pressat hade,
De ärans kransar mildt på stoftet lade.

När, sedan fem århundraden förflutit,
En nordisk konung stod vid Enzios grift.
Han mycket gjort och tänkt och sett och njutit:
Krig, fred och diktens nektar, flärdens gift.
Hans blixtar väg för snillets stjernor brutit,
Och detta var hans skönaste bedrift.
O! allt för tidigt norden honom miste: —
Af *Vasar* var han nästan *näst den siste.*

Han lutad stod mot Enzios marmorurna,
Och lagerqvistar till en krona vred.
Uppå Virgilii graf de voro skurna
I en odödlig äras tysta fred.
Han suckade: hans suckar blefvo burna
På sångens vind till yngre tider ned:
»Er dag, o Hohenstaufer! re'n förlidit,
»Och snart har Vasars sol i hafvet skridit.

»Högt strålar gamla Vasasolens ära;
»För oss är intet qvar att skörda mer.
»Mot nattens haf nu hennes vägar bära:
»Hon kan ej bättre göra än gå ner,
»Den sista lager Vasakung skall skära,
»Jag här åt snillets ljus till offer ger.» —
Och lagern, som han bar i sina händer,
Han till en skald i fosterlandet sänder.

Dock förrän Vasasolen afsked tager,
I ungdomsprakt ännu hon skådas får,
Hon glänser klart, då hon mot vester drager,
Och tycks gå upp just när hon nedergår.
Det knyts af hjeltehand en yppig lager
Kring sista Vasakungens silfverhår.
Förrän hans ögon sig i döden lycka,
En dubbel krona syns hans tinning smycka.

Nyss stod en prins, som norden fick af söder,
Vid konung Enzios enkla sarkofag. —
Af minnets skörd sin unga kraft han föder
Och hoppet blommar i hans anletsdrag.
Fast Vasars sol ej mer på himlen glöder,
Han är vår morgon till en bättre dag. —
När aftonstjernan öfver vården blänkte,
På stjernorna, som nedergått, han tänkte.

Men minnet är ej nog. Dess stämma klagar,
Om hon ej blandas får med hoppets ljud.
Du tänkte, prins! ock på vår framtids dagar:
Och när du snart bredvid din sköna brud
Svor trohetseden uppå ljusets lagar,
Och eden, med vår bön, bars upp till Gud:
Då smälte, vid den klara bröllopsflamman,
Vårt fordom och tillkommande till samman.

Tag denna krans, o, prins! — I ljusa stunder
En pilgrim den till minnets ära band.
När snart han står, bland söderlandens under,
Vid Enzios graf, på Arnos blomsterstrand,
Och när han går i Romas lagerlunder,
Han mins, att det var du, hvars milda hand,
Hvars höga »varde!» lif och klarhet skänkte
Åt hoppets ljus, som matt bland dimmor blänkte.

Från Napels sol och Majlands näktergalar,
Från Rom, som lefver än fast det försvann,
Med ljusnad blick, till Sveas berg och dalar,
Med samma hjerta återvänder han:
Och om till offer i dess tempelsalar
Han högre sånger icke bjuda kan,
Med högre låga skall hans kärlek brinna,
Och med sin tacksamhet en lager vinna.

Konung Enzio.

1.

Kejsar Fredrik och Enzio.

Lasso, chi può sperar più gloria o vanto?
Sanazzaro.

Gamla fästet vid Capraja
Götiskt ärevördigt stod.
Segerfanor sågos svaja
Öfver fallne kämpars blod.
I det innersta af borgen,
Efter lång och sömnlös natt,
Törnekrönt af furstesorgen,
Kejsar Fredrik satt.

Höga hvälfda fönstren fyldes
Utaf morgonstrålar re'n.
Glasets bilderprakt förgyldes
Af ett öfverjordiskt sken.
Manfred, skön i morgonbranden,
Sof mot faderns knä i frid.
Bågen höll han än i handen;
Pilen låg bredvid.

Mildt med prinsens lockar lekte
Andedrägtens ambravind.
Trogna fadershanden smekte
Drömmens rosor på hans kind.
»O att än så ung jag vore!»

Suckar kejsar Fredrik då.
Men nu svarade den store
Peter Vinea så:

»Herre! du bör hvilan smaka;
Ungdom bor på hennes arm.
Hvarför som en stjerna vaka,
Strålande på nattens barm?
När, som solen ofvan fjellen,
Dagens ljus du verlden ger,
Bör du ock som han om qvällen
Gå till hvila ner.»

Kejsarn sade: »fjerran vike
Sömnen! än jag vaka vill.
Vore jag än solens like,
Slöt jag aldrig ögat till.
Svänga skall jag herdestafven,
Medan än jag är den värd;
Slumra skola snart i grafven
Tanken och mitt svärd.

Ja! min andes krafter domna:
Äran till mitt grafkor går.
Segerns gylne örnar somna
På min hjessas silfverhår. —
Jag är trött att mer befalla,
Mätt på lagrar, pris och hån.
Skynda! till min åsyn kalla
Enzio, min son.»

Enzio kom. Af själens vingar
Lyftes sväfvande hans gång.
När han talar, rösten klingar
Som en annans skönsta sång.

Varmt från friska läppar sänder
Han sin morgonhelsnings ljud,
Kysser ömt sin faders händer,
Väntar tyst hans bud.

»Konung Enzio!» Fredrik säger,
»Dyre son! min ålders tröst!
Två klenoder här jag eger
I min hand och i mitt bröst.
En är kärleken — och denna
Länge varit dig beskärd.
Tag det andra, lär att känna
Mitt härförarsvärd.

Till att segra, ej förtrycka
Tag det, bär det, hedra det.
Fast som jag, med mera lycka,
Vandra, son, i mina fjät.
Mantuaner och parmenser,
Slog du nyss med riddarmod:
Lär ock nu de bolognenser,
Att du är mitt blod.

Fordom som Vesuvii flamma
Steg jag upp mot himlens höjd,
Oföränderligt den samma,
Utaf inga stormar böjd.
Nu jag röken är, som höjer
Sig från samma offerhärd,
Men den vestanvinden böjer
På sin himmelsfärd.

Ned ur bragdens ljusa länder
Vinden mig mot jorden för.

Jag vill se Neapels stränder
Än en morgon förrn jag dör.
Stig nu upp, du unga låga!
Vatikanen öfvervinn,
Ljusets skydd och mörkrets plåga,
Oförduoklad brinn!

Om, när du tillbaka ilar
Segerkrönt, du spörja skall,
Att min kejsarkrona hvilar
På en panna, som är kall:
Mina lärors blomma samla
Åt det rike jag dig gaf!
Gjut en' tår — ej mer — på gamla
Hohenstaufens graf.»

Sonen föll sin far i famnen:
Tårar blefvo känslans röst. —
Manfred vid de dyra namnen
Vaknar, flyr till begges bröst: —
Hjeltesvärdets strålar brötos
Präktigt uti solens sken:
Trenne stora själar götos
Mildt ihop till en.

2.

Slaget vid Fossalta.

Ecco furiando a lui s'avventa
Uom grande, ch'a sembiante e guardo atroce;
E dopo lunga ed ostinata guerra
Coll' aita di molti alfin l'atterra.

Torquato Tasso.

Re'n morgonens öga bestrålar
Scultennas elysiska elf,
Och glänsande pansaren målar
På ghibellin och på guelf.
I spetsen för guelferna skiner
Ugone; men de ghibelliner
Anför konung Enzio sjelf.

När dagen med gyllene pannan
Från himmelens fäste ser ner,
Då kämpa de hårdt med hvar annan:
För spjuten man solen ej ser.
Kung Enzios manliga skara
Är stolt att den svagaste vara,
Och gäller i tapperhet mer.

Kring fält och kring flod och kring lunder
Döds-engeln på klingorna far.
Och pilarna fly som sekunder:
Det slocknar ett öga för hvar.
När solen begynner att vika,
Och Hesperus glödgar sin sky,
Begynna ur striden tillika
Bolognas kolonner att fly.

Och Enzio med hängande tyglar,
I handen ett flammande svärd,
Förföljer de skingrande flyglar
I segrande, jublande färd.
De trognaste blott honom följa;
Hvar en vill på slagtningens bölja
Bli segern och Enzio värd.

Då hastigt, med öga som hotar,
Framrider en jättegestalt.
Han rasar. Till flyende rotar
Han ropar ett dundrande: halt!
Det var *Lambertazzi*, den vilda:
Och lederna åter sig bilda
Till strid, som hans stämma befalt.

»Välkommen!» så Enzio sade,
»Till fegas och flygtigas tröst.
Nu ha vi hvar annan och glade
Här lägga vi bröst imot bröst.
Hårdt ljuder din stämma kring nejden;
Jag pröfvar om ock uti fejden
Ditt svärd är så starkt som din röst.»

Det varit heroernas gamman,
Om nu de stått upp ur sitt grus,
Att se, hur de drabbade samman,
Att höra på klingornas sus.
Det syntes som vore det maken
Till Michaels kamp emot draken:
En strid mellan mörker och ljus.

Den eldige Enzio klyfver
Sin fiendes pansar — och då
Hans fåle vid hugget sig yfver

Och lyfter sig upp i det blå;
Men fiendens halkande klinga
Begrafves i klipparens bringa,
Af harm att ej Enzio nå.

Då sjönk han, med ögonen lykta
Och Enzio föll i hans fall:
Och segrande skarorna flykta
Som vågor i brusande svall, —
»Ve oss och de lagrar vi skära!
»Vår konung är fallen, vår ära:»
Så hördes de flyendes skall.

De trognaste, kämparnes kärna,
Ej glömma hvad äran dem lärt.
Med hotande dödar de värna
Ett lif, som är tusendes värdt.
Förgäfves — ty härarnas lycka
Ses kransen från segraren rycka:
Hon den åt de slagna beskärt.

Bologna har flytt sig till ära:
Ugone är segrarens namn,
Och Enzios riddare bära
Sin lager i bojornas famn.
Sjelf sitter kung Enzio fången,
Och bytte väl gerna med mången,
Som funnit i döden sin hamn.

Och solen går rodnande neder;
Hon gråter af tårar en flod.
Beställsam sig skymningen breder
I dalen, der slagtningen stod.
Kring liken re'n örnarna segla,

En krona af juveler, rikt hans hår
Kring skuldrorna i gylne lockar rinner,
Ja! ned till perlbesatta gördeln når,
Som förr hans syster Violante virat: —
Så var Bolognas högtidsoffer siradt.

Och utan svärd. Det bärs af andras händer,
Men purpradt än af bolognesiskt blod;
Och ofta dit en yppig blick han sänder
Med barnslig saknad och med manligt mod.
Och vill du om hans kinders fägring fråga,
Tänk dig i en alabasterurna stängd
Bland mossroskransar en eterisk låga.
Som hennes glans, med rosornas bemängd,
Allt skönt och blygt och oskuldsfullt förbinder:
Så färgen var på unge Enzios kinder.

Och hvart han blickar, och hvar helst han tågar,
Beundran skördar han, sin motgångs lön.
Af bifall hvarje ynglings hjerta lågar,
Och tärnan hviskar: »ack! hur ung, hur skön!»
Förgäfves segraren *Ugone* träder
Högtidligt fram. Man märker knappt en gång
Hans höga later och hans purpurkläder,
Och *Lambertazzi* till ett ystert språng
Förgäfves ridderligt sin häst regerar: —
Den öfvervunne ensam triumferar.

Och alla blommor, som från fönstren falla
Ur mången liljehvit och blygsam hand,
De mena Enzio, Enzio, alla, alla,
Fastän de råka segraren ibland.
Men se — ifrån ett öppet fönstergaller,
Som rosor smycka och som gratier bygt,
En lagerkrans i stilla sväfning faller,

Och alla undra hvart han styr sin flygt,
Till konung Enzios hjelm han ned sig svingar,
Och hänger doftande på örnens vingar.

Då blickar Enzio upp. Hans ögon skåda
Den skönsta skönhet de i lifvet sett:
Bolognas perla, ynglingarnas våda,
Som kärlek skördat blott, men aldrig gett.
Men när hon ser, att hon är sedd, hon döljer
I slöjans snöflor kindens friska brand.
Med mörka lockars sky hon barmen höljer;
Men ofvan skyn, i trots af alla band,
Två stora, svarta ögon nederstråla: —
Och det var *Lydia Viadagola.*

En blick två hjertan till en låga tände:
Hon fick hans eld, han hennes fick igen.
Han kransens ljufva tyngd på hjelmen kände:
Han rör sig knappt; han räds att fälla den.
Ej mer han nu vill se: han ögat sluter
Kring Lydias bild, som målade sig der.
Allena den han minnes, ser och njuter:
Och när triumfen redan slutad är,
Och för senaten segerns örn sig sänker,
Han än på henne och på kransen tänker.

4.

Enzios dom.

Mirate come placido e severo.
Annibal Caro.

Höga rådet i Bologna
Satt i pelarsalen troget,
För att dömma om den fångna
Konung Enzio lugnt och moget.
Tio voro de, som buro
Domarstafven der, och svuro
Heligt hålla sig vid lagen, —
Den de stiftade för dagen.

Intet fåfängt ord de spilla;
Allt går till förfärligt stilla.
Lyssnarn kunde, när han lade
Invid dörren till sitt öra,
Deras hjertan klappa höra —
Om de några hjertan hade.

Kardinal Octaviano,
Den min sångmö ej förgäte,
Sitter på ett upphöjdt säte
Stilla, blek, inom sig sluten,
Liksom ur klippan bruten!
Någon gång likväl han skickar,
Såsom pilar, skarpa blickar
In i domarenas själar,
Helge faderns ädle trälar.
Ipplito Loredano,

Statens förste konsul tager
I sin hand en marmorurna,
Och derur högtidligt drager
Lifvets eller dödens lotter,
Utaf tidens äldsta dotter,
Ödet, tecknade och skurna.

Sina hufvuden de lutat
Re'n till sammans och beslutat.
Intet fåfängt ord de spilla;
Allt är så förfärligt stilla.

Dörrn slås opp. Från alla kanter
Strömmar folket till. Drabanter,
Väpnade med hillebårdar,
Tjenare i fridens gårdar,
Som med bistra stämmor ryta,
Genom folkets massor bryta
Väg för Enzio, som skall föras
Inför rådet — ej att höras,
Men på en högtidlig timma
Stum sin lefnads dom förnimma.
När han nalkas, upp sig höja
Senatorerna och böja
Stolta hjessor. Kungens krona,
Om ej kungen, vill man skona.
Folkets flod nu framåt rusar,
Och i tvänne grenar brusar
Omkring Enzio. Alla ömma
För hans räddning. Skaror strömma
Nu till höger, der till venster:
Här i nicher, der i fenster
De med nitisk ifver klänga,
Eller på hvar annan hänga,
För att se, och höra talen:

Och ej blott i domarsalen,
Men i närbelägna salar.
Böljorna re'n stilla svalla:
Hastigt lägga de sig alla;
Ty den förste konsuln talar:

»Konung Enzio! unge hjelte!
»Stor i allt, fast ej till åren:
»Skön du är i ungdomsvåren,
»I ditt ridderliga bälte.
»För din krona, för din ära
»Vi en skyldig vördnad bära.
»Kungavakt dig folket gifver
»Konungsligt ditt fängsel blifver.
»Kring dig skola blommor dofta:
»Ädlingar dig tjena: ofta
»Sköna tärnor för dig dansa,
»Och din sköld med blommor kransa.
»Konung! så du ärad blifver.
»Detta dig Bologna gifver.»

Och ett bifallsrop man hörde
Ifrån folkets läppar ljunga.
Stilla Enzio stod, den unga;
Ej ett anletsdrag han rörde.

Åter tyst i alla salar;
Ty den förste konsuln talar:

»Fredriks son! din fader varit
»Kyrkans gissel och de frommas.
»Hårdt han imot oss förfarit,
»Och vår ringhet stolt begabbat.
»Derför bannets stråle drabbat
»Kejsarn, och hans segerblommas

»Blad strös ut som stoft i vinden
»Af de små, dem han försmädat,
»Af de ringa, dem han hädat.
»Unge prins med rosenkinden!
»Hämnaren i skyn har gifvit
»Dig åt oss. Vår lön du blifvit
»För de djupa sår, som svidit,
»För den smälek, som vi lidit.
»Inom murar, inom galler,
»Utan räddning, utan fara,
»Sköna ros, vi dig bevara,
»Tills du vissnar, tills du faller.
»Glänsa skall du, oss ett minne
»Af den höga hämdbedriften.
»Som en lampa, gömd i griften,
»Klar, men fången, skall du brinna!
»Slockna skall du ock der inne,
»Döden dig i bojan finna.
»Denna dom i sten vi skurit,
»Och med helig ed besvurit.
»Den är fast och icke jäfvig
»Utaf tider eller öden:
»Den är såsom lifvet evig,
»Och oblidkelig som döden.»
Då var slut med folkets tjusning.
Genom salen gick en susning
Af en suck, som långsamt dog —
Dog — men konung Enzio log.

5.

Lydia vid lampan.

De la sua labbia si mova
Uno spirto soave e pien d'amore,
Che va dicendo a l'anima: sospira!

Dante Alighieri.

Hon satt vid lampan. Ute låg naturen
I sin endymionssömn i midnattsstunden.
Från syskonblommor i orangelunden
Af vestan blef en kyss till Lydia buren.

Och murgrönsrankan smög sig uppför muren
Igenom öppna fönstret in, och lekte
Med silkeslockarna, och kinden smekte:
Och siskan slog ett slag i myrtenburen.

Då faller klar en tår på Lydias slöja,
En bild af tanken, som i hjertat bäfvar: —
Med rosors blad hon lägger Enzios namn.

Som fjäriln syns från rosens barm sig höja,
Så sången mildt från Lydias läppar sväfvar.
Hon den förtror åt nattens tysta famn:

»Till dig en tyst, bevingad suck jag sänder,
»O Enzio! ärans himmelske martyr!
»Den fria till den fångnes fötter flyr,
»Och till hans hjerta med en bön sig vänder,

»Jag trotsar svärd: jag räds ej Stygens stränder.
»Min späda fot ej farans törnen skyr,
»Vid Amors eld, mig mer än solens dyr,
»Jag frälsar dig utur förtryckets händer.

»Att du ej hårdt min veka hand förskjuter,
»Då kärleken i den sin styrka gjuter:
»Att du mig dömer mildt: se der min bön!

»Att se dig fri långt hän från mig försvinna:
»Att se ditt namn på ärans himmel brinna
»Och dö af sorg och fröjd — se der min lön!»

6.

Enzios sång och suck.

Li Tre perfetti in un perfetto intero
Vidi congiunti; et rivederio spero.
Cariteo.

Nattens englar än sig spegla
Uti daggens klara droppe;
Mina tankar, tidigt oppe,
Sorgsna, utan ankar segla
Öfver mina tårars flod:
Sorgset är mitt mod.

Se, en silfverstråle faller
Ned ur skyn — mitt hjerta bäfvar —
Och min faders ande sväfvar
In igenom fönstrets galler,
Hviskar sakta till mig ner:
»Enzio! jag är ej mer.»

»Store fader!» så jag svarar:
»Natten mig med sorg betäcker,
»Dagen mig till sorger väcker, —
»Du är fri. Ditt namn förklarar
»Minnets, ärans ljusa dag.
»Fader! du är mer än jag.»
(Han nedlägger cittran.)

Mild var din död, o fader! — Stilla löstes
Vid Manfreds bröst, och ej i Enzios armar,
Din stora själ utur sin fallna hydda,
Som gaf tillkänna än i sin ruin,
Att hon en härlig kejsarboning varit.
Din ande, van att handla sjelf på jorden,
Af sina storverk sist herculiskt trött,
Vid lifvets lek och tidens jemmer ledsen,
Stod upp och gick — och döden kom för sent:
Han fick ej mer än sluta till ditt öga.
Din hädangång din sista *handling* var;
Den är det sista *lidandet* för andra:
Så blir den ock för Enzio en gång.

Du hade mycket segrat, mycket vunnit,
I ljusets tjenst, och hvarje din förlust
Blef genom strålen af din andas kraft
En vinst för sanningen och menskligheten.
Det enda hopp, som bittert dig besvek,
Var Enzio. Enzio stal ifrån din panna
Ett lagerblad. Han fälde det i striden,
Och i sin flykt Bologna tog det opp,
Och prydde sig dermed, och sjöng om seger.
Se, denna tanke är min enda boja;
Ty kroppens boja gör mig mera fri,
Och fängelset är mig en ljusens skola,
En Platos skola, i hvars pelarhvalf

Hvar timme är en republik af tankar,
Och hvarje tanke en odödlighet.
Af hvar minut jag mera lärt här inne
Än af de tjugu hela år till samman,
Dem jag på glädjens rosor dansat bort.

Men om jag äfven tusen marter led,
Och sorgens mask sög ut hvar droppe saft
Uti mitt väsens blomma, vill jag dock
Se ut som vore jag en glädjens gunstling.
Om någon gång min känsla hemligt gråter,
Ett evigt löje sväfve kring min mun,
Och oförvissneliga blommor blomstre
Uppå min kind! Odödlig ungdom gjute
Sitt rosensken kring mina friska lemmar,
Att de, som fjettra mig, må tro och frukta,
Att i ett paradis de satt sin *ros*,
Missunna mig min bojas salighet,
Och drifva mig med svärd ur dessa murar
I rymden ut till friheten och ljuset!

O ja! mitt fängelse ett eden är,
Ett nattligt eden under månens strålar.
Den sköna Lydias bild, som tiden grymt
Vill blekna ur, men icke kan — *min cittra*,
Och denna *krans*, som vissnat såsom krans,
Men såsom minne grönskar frisk ännu:
Se, dessa tre mitt fängelse förvandla
Till en elysisk verld med träd och blommor.
Ack! såg en blick af *Lydia* blott hit in,
Fick hon blott se, hur väl jag kransen vårdar,
Fick cittran klinga hennes namn för henne:
Då blef mitt fängelse i samma stund
Ett morgonsolens paradis — en himmel.

7.

Silvio och Asinelli.

Che vuol dir questo, che tu se' così avvilupato?

F. Sacchetti.

Asinelli.

Unge Silvio! svara,
Hvarfrån kommer du
Tyst i morgonstunden?

Silvio.

Broder! följ mig bara
In i poppellunden:
Allt jag vill förklara. —
Vet, jag kommer nu
Tyst i morgonväkten,
Höljd i denna drägten,
Från kung Enzios borg,
Der den sköne fången
Leker fri, med sången
Lycklig i sin sorg.

Asinelli.

Säg, hvi manteln höljer
Vid och tung din lätta
Sefiriska gestalt?
Hvarför så du döljer
Dina anletsdrag?

Silvio.

Asinelli! detta,
Mycket mer och allt
Vill jag dig berätta;
Jag vet mycket, jag.
När som månen träder
Upp, i solens kläder,
På sin tron, den blå,
Nästa gång — det lyster
Lydia, min syster,
Att i Silvios kläder
Till kung Enzio gå.
Ej Bolognas stjerna
Har Neapels glömt:
Lydia, stackars tärna,
Älskar Enzio ömt.
Hvad hon hållit långa,
Sköna tal för sig!
Hvad hon många, många
Gånger kysste mig!
Kunde jag väl, svara!
Obeveklig vara,
Och ej Lydia lofva
En så ringa gåfva
Som min högtidsdrägt,

När hon bad så täckt?
Om hon längre bedt mig,
Flera kyssar gett mig,
Sammetsdrägten gröna
Och mitt svärd så blått,
Och min falk, den sköna,
Hon på köpet fått.

Asinelli.

Som sig Luna sänker
Till Endymion, så
Äfven Lydia tänker
Till kung Enzio gå.
Hon vill honom skåda:
Henne dyrkar han.
O hvad fröjd för båda
Att få se hvar ann!

Silvio.

Lik en munk, i kappa,
Hörs jag ofta klappa
Uppå borgens port.
De då öppna sakta,
Flyktigt mig betrakta,
Och så går jag fort.
Om nu Lydia döljer
Sina anletsdrag,
Sig i manteln höljer
Just så här, som jag,
Att hon är en qvinna,
Ingen menska tror;
De i Lydia finna
Endast Lydias bror.

Lydia, den förklädda,
Vill då Enzio rädda?

Silvio.

Ja.

Asinelli.

Vill *du* det?

Silvio.

Nej!
Nej! det vill jag ej.
Att få handla ensam,
Hon mitt löfte fått:
Faran blir gemensam;
Äran hennes blott.
Förr jag vill väl pröfva
Svärd i stridens lek,
Än mot staten öfva
Ett barmhertigt svek.
Vet, jag fälla tänker
Några kämpar neder
Ur vår oväns leder,
Fast jag än är ung,
Förr'n jag frihet skänker
Fiendernas kung.

Asinelli.

Ack, hvad vishet svallar,
Lik en ymnig sjö,

Ståtligt från den unga
Gossens späda tunga!
Med en mäktig helsning
Ärans röst mig kallar
Att för Enzios frälsning
Handla eller dö.
Glad jag faran delar,
Kosta hvad det vill!

Silvio.

Broder! lycka till!
Om du målet felar,
Blifva brända slott,
Bojor, dom och nesa,
Landsflykt — lycklig resa!
Din beskärda lott.
Jägarhornet skallar:
Morgonrodnan svallar
Ned ur himlens sal.
Nu är nöjets timma;
Daggens silfverperlor,
Som i gräset glimma,
Re'n af vakna ärlor
Plockas i grön dal:
Solens strålar svalla
Ut i gylne prakt.
Hör du, hornen skalla:
Jag skall ut på jagt.

Asinelli.

Nej! mitt mod ej felar:
Lyckan hjelper till.
Glad jag faran delar,
Kosta hvad det vill!

8.

Enzio och Lydia.

Vieni a quest' ombre ed alla dolce auretta,
Che fa mormoreggiar ogni ruscello,
A canti dolci d'amoroso uccello:
Questa da te per patria sia eletta!
Lorenzo de Medici.

Enzio.

Är det väl sant? är då saknadens slöja
Ryckt från min själ och min blick? är det hon?
Får jag mitt knä och mitt anlete böja

Inför behagens och kärlekens tron?
Lydia! ja! vid de lågor der brinna,
Hviskar en gud i mitt bröst: »det är du.»
Qvalet och bojan och minnet försvinna
Allt för det sköna, guddomliga *nu*.

Lydia.

Nu en blomma är i minnets lunder,
Flyktig som en ros, och skön som den.
Fostrad är hon utaf hoppets stunder:
Knappast född, försvinner hon igen.
Vissna skall hon om jag längre dröjer;
Derför fort jag vill förklara mig.
Djerf, men darrande, min bön jag röjer:
»Enzio! låt mig frälsa dig!»

Enzio.

Lydia! när mina fjettrar du bryter,
Re'n du mig fängslat med kärlekens band.
Boja mot boja allena jag byter,
Bunden och frälst utaf Lydias hand.
Lycklige Enzio! stolt i din boja
Trotsar du skiftenas brusande haf,
Rik i ditt slott eller arm i din koja,
Kung öfver ödet och Lydias slaf.

Lydia.

Ingen börda tidens hand dig gifve!
Ingen boja ger dig Lydias hand.
Kronans tyngd din enda börda blifve!
Ärans kransar dina enda band!
Ila fri till dina ärfda länder

I det tjusta folkets öppna famn:
Sänd kring verlden ut från Napels stränder
Som en svan ditt hjeltenamn!

Tårar kejsar Fredriks minne fira!
Han har lefvat. Conrad är ej mer.
Enzio! fatta deras gylne spira,
Rädda ljusets sjunkande baner!
Genom skuggan af den dunkla lunden
Dufvan väg för örnen visa kan.
Höjd mot skyn, ej mer af giller bunden,
Sjelf till solen hittar han.

Enzio.

Himmel! hvad tjusande taflor du rullar
Ut för mitt öga! Jag tror dem så väl.
Högt öfver Napolis doftande kullar,
Lyftad af aningen, sväfvar min själ.
Hören mig, lunder! der foglarna qvittra,
Hör mig, Vesuv! — I er saknade verld
Snart skola ljuden af Enzios cittra
Täfla med klangen af Enzios svärd.

Lydia! följ mig! O säg, att du tager
Enzios brinnande offer imot.
Låt mig få lägga mitt hjerta, min lager
Och mina blomstrande land för din fot.
Kronan vi dela som älskande makar,
Hyllas af folkets och skaldernas röst:
Och för det fädernesland, du försakar,
Här har du ett — vid din Enzios bröst.

Lydia.

Enzio! kunde jag din drottning blifva,
Vore Lydia född i kronors verld,

Allt, o allt jag ville öfvergifva,
Och dig följa på din äras färd.
Kejsarson och kung! Ej samma lotter
Ödet drog för dig och mig — o nej!
Rädda Enzio kan Bolognas dotter;
Bli hans maka får hon ej.

Icke kom jag att din kärlek vinna:
Enzio! den åt menskligheten göm!
Du dess genius är, och jag en qvinna:
Äran är din drottning; Lydia glöm!
Men att se dig, att dig sjelf få säga
Hvad jag hoppas, denna drägt jag tog.
Aldrig drömde jag att dig få ega;
Att beundra dig är nog.

Nästa natt, då lyst af lampors strålar
Dig en fest Bolognas ungdom ger,
Hemligt sadlas en af Silvios fålar,
Föres tyst till marmorgrottan ner.
Planen är min skapelse. Jag pröfvat
Menskors sinnen liksom stjernors lopp.
Alla hinder med mitt guld jag döfvat,
Alla faror med mitt hopp.

Riddarn Asinelli väl du känner:
Han har vakten inom borgen än.
Samma eld som mitt hans hjerta bränner;
Han din räddning vill: han vågar den.
Lyd det råd han hviskar i ditt öra,
Och, i trots af hvilka band som helst,
Ärans älskling vi till frihet föra:
Morgonsolen ser dig frälst.

Enzio.

Fri utan dig må ej solen mig skåda!
Nej! under skydd af de älskandes gud
Lyse hon mildt på de lyckliga båda,
Lydias brudgum, och Enzios brud!
Jag skulle fly — och åt hämnande öden
Lydia offras — o Lydia! nej!
Dela min frihet du skall — eller döden
Famna oss båda. Jag lemnar dig ej.

Lydia.

Glömska blir det enda straff mig ämnas:
För all fara kan jag slumra trygt.
Vet, Bologna är för stolt att hämnas
På en qvinnas lif en konungs flykt.
Men — om inga mindre offer gälla,
Om ditt bröst för bönen sluter sig,
Jag mig sjelf med denna dolk vill fälla
Som ett offer ned för dig.

Enzio.

Älskade grymma! välan, jag dig lyder.
Räddningens engel! jag vördar ditt bud.
Snart mina lockar med kronan jag pryder,
Snart bär jag svärd och min kungliga skrud.
Då skall i fejd mot Bologna jag draga,
Härar befalla, der fånge jag var.
Stolta Bologna med storm skall jag taga,
Fira triumf, der jag bojorna bar.

När de förfärade tärnorna gråta,
Kämparna bäfva för segrarens blick,

Då skall jag lyfta min hand och — förlåta,
Mild som du sjelf när till fången du gick.
Glad till den darrande staden jag säger:
»Ej för att hämnas jag tagit dig in.
»Gif mig den skönaste blomma du eger —
»Lydia gif mig!» Och då blir du min.

9.

Festen och flykten.

Un sole
Aveva fallo — — —
— — — — — —
Ma io restai pur vinto.
Raphaello Sanzio.

Bolognas ungdom ger en fest
Åt Enzio i borgen.
De täfla om, hvem som kan bäst
Utur hans hjerta leka sorgen.
Re'n i den höga riddarsal
Upptändas lampor utan tal.
I borgen herrskar prakten,
Men utom, som en mur, står vakten.

Kung Enzio sitter glad och mild
Af lamporna bestrålad,
En diktande Apollos bild,
I månsken, af Apelles målad.
Från sin Olymp han blickar ner,
På gudafestens lekar ser:
Den glada dansens yra
Han eldar med sin gylne lyra.

En lagerkrans sin cirkel slår
Omkring hans höga panna.
På läppen blommar diktens vår,
Den enda varande och sanna.
Utöfver manteln himmelsblå
Hans gylne lockar strömma så
Som solens strålar flyta
Ned öfver hafvets lugna yta.

Han syns så glad, han syns så fri:
Så klart hans öga brinner,
Som vore häktets natt förbi;
Han drömmer, att han segrar vinner.
Men bojan girigt griper kring
Hans fot med stark, med magisk ring,
Fast gudamanteln räcker
Så långt, att han dess jern betäcker.

Kring Enzios tron högtidligt stå
De andra mindre gudar
Med hvita vingar och med blå
Och stjernbeströdda rosenskrudar.
Som Amor unga Silvio ler,
Som Mars man Asinelli ser.
På hjelmen fjädrar gunga:
Ur ögat modets blixtar ljunga.

Se, nymfer med förförisk dans
Re'n dagens hjelte firat,
Och bildat med sin blomsterkrans
Ett E, af kungakronan siradt.
Men vinets gud, med drufvor krönt,
På purpur hvilar vekt och skönt,
Af törst han än förmäktar;
Han tål ej Hebes nektar,

Nu Hercules framträder der,
Behöljd af lejonhuden.
Ett vinfat på sin skuldra bär
Den jättelika underguden.
Mot klubban stödd, han kring sig ser,
Och sätter fatet sakta ner.
Pan känner dragningskraften,
Och Bacchus ler så mildt mot saften.

Men utur fatets rymd stå opp,
Mildt rodnande och brydda,
Tre genier: minne, kärlek, hopp,
Med lätta silfvervingar prydda.
De sjunga Enzios skönsta sång
Vid pukors sorl och fauners språng.
Vid lyrors ljud, som klinga,
Etheriskt nymferna sig svinga.

Men snart tar festens dröm ett slut.
Till uppbrott hornen skalla,
Och gudaskaran strömmar ut,
Och vakten troget mönstrar alla:
Filippo dock, som Hercul var,
Vid fatet står med klubban qvar,
Och vid kung Enzios sida
Ses Asinelli än förbida.

»Hör, Hercules! tror du dig om
»En verld på skuldran bära?»
(Så Asinelli sade) »kom!
»Vet, farans syster heter ära.»
»Ja!» svarte Hercules på stund,
»Med gud och englar i förbund,
»Och lyst af modets låga,
»Jag vill det djerfva taget våga.»

Och knäböjd Asinelli bad
Till Enzio: »Se dit neder!
»Se upp! dig vinkar stjernan glad;
»På hoppets stig sitt ljus hon breder.
»Din Pegasus vid grottan står:
»Med dig till diktens land han går,
»Och till din äras rike.
»Han har i snabbhet ej sin like.»

En evighet i en sekund
For genom Enzios hjerta.
Han bad en bön i samma stund
Med hoppets fröjd, med fruktans smärta:
»O stjernors Gud! förbarma dig!
Lys mig och hölj med mörker mig!
Bär mig uti ditt sköte
Till mina fria ödens möte!»

Filippo re'n, så stark, så båld,
Kung Enzio fattat hade
Med vördnadsfullt men kraftigt våld:
I fatets djup han honom lade.
Sitt Atlas han på skuldran vrok.
Han bar det, som ett lustigt ok,
Så lätt igenom borgen,
Som vingårdstärnan blomsterkorgen.

Så gick det genom slottets hvalf
Och genom pelargången.
Vid hvarje rop af vakten skalf
Den unge frihetslystne fången.
När kämparne få riddarn se,
Då tiga och då skyllra de.
Filippo, som de andra,
Får trygg imellan lansar vandra.

Svep dig i moln, du ljusa natt
Lys, måne! litet mindre.
På fästet blott, så mildt, så matt,
Det stilla hoppets stjernor tindre!
De trenne djerfva vandringsmän
Snart målet hunnit. Se'n, o se'n
All himlens klarhet stråle
På Enzio och hans trogna fåle!

Lättfotad Asinelli går
Förut till skumma grottan,
Der frustande en stridshäst står,
Som väntar Enzio öfvermåttan. —
Nu månen natten gör till dag,
Och en soldat med judas-drag,
Med hjelm och svärd beväpnad,
»Halt!» ropar till Filippos häpnad.

»Halt, för millioner helgon skull!
»Hvad godt i fatet? svara!
»En lock der hänger, gul som gull.
»Kamrat! du för en kostlig vara.
»Vid sanct Petronio! stanna der!
»Kung Enzio du på skuldran bär.
»Ej solen skådat tvänne,
»Som har så präktigt hår som denne.»

Allarm i slottet! trummor gå,
De röda facklor spraka.
Drabanter kring Filippo stå,
Som fruktansvärda lansar skaka,
Med makt man fatet bryter opp;
Kung Enzio, med sitt döda hopp
Och sina bleka kinder,
Man finner — och drar fram — och binder.

»Fly, Asinelli! ropar han,
»På fålen du dig svinge!
»Den Gud, som ensam rädda kan,
»Till Manfreds borg din flykt bevinge!»
Och Asinelli, snabb och vig,
På eldig fåle svänger sig.
Han flyr, som blixt i natten,
Utöfver dalar, berg och vatten.

Filippo, såsom klippan stum,
I tunga jern man smider.
Du, Enzio! i ett dystert rum,
Vid lyckans bår med styrka lider.
Din kraft har skänkt dig bojans lott,
Din oskuld är ditt enda brott,
Och midt i hoppets dager
Din egen skönhet dig bedrager.

Ett lejon fjettras för sin makt
Utaf de svagas händer,
Och blomman flyttas för sin prakt
Till nordens köld från Gangens stränder.
Sjöng näktergalen ej så skönt,
Han blef med fängslets natt ej lönt:
Om dum och stum han vore,
Han fri i myrtenlunden före.

10.

Enzios sista sånger.

Del vario stile, in ch' io piango e ragiono
Fra le vane speranze e'l van dolore,
Ove sia chi per prova intenda amore,
Spero trover pietà, non che perdono.

Francesco Petrarca.

I.

1256, den 6 januari.

Gläd dig, Bologna! allt är slut:
Din fulla hämd du njöt.
Mitt hjertas ljus du släckte ut:
Min andes kraft du bröt.

Din sista pil mot mig lägg an,
Du djupa mörkrets råd!
Hvar plåga, du mig skänka kan,
Är bättre än din nåd.

Allt tyngre, tyngre fjettrar smid,
Hölj mig med länk vid länk!
Allt mera mörker kring mig sprid,
I jordens djup mig sänk!

Att mera lätt och mera fort
Min själ må se sitt ljus,
Och genom fängslets lyckta port
Må fly till fridens hus.

Det enda, som mig ära ger,
Är, att jag blir din skam.
Jag föddes dock till något mer,
Än till ditt offerlam.

Uti min andas helgedom
Du öfvat helgerån:
Din hårda lag, din grymma dom
Mig gjort till ryktets hån.

Bologna! — Häfden har en lag,
Som är min tröst ännu:
»Mer är att *lida* så som jag,
»Än *handla* så som du.»

II.

1257, den 12 sept.

Hvilket månsken! hvilken qväll!
O! jag drömde, jag var säll,
När jag sjöng och cittran rörde:
Lydia stod bakom och hörde.
Hvarje ton blef eld — och hon
Själen i hvar enda ton.
När med blixtens fart mitt finger
Öfver gylne strängar springer,
Tonen gnistrar, läppen brinner
Af den klingande idé,
Som min kärleks snille finner,
Syns hon tjust i tårar le.

Liksom vårens vestan föder
Fram ur vinterns famn en ros,
Som i middagsstunden glöder
Och om qvällen flyr sin kos;
Så en flägt af Lydias anda, —
I min vinter vårens vind, —
Ljuft förmår att rosor blanda
Uti snön uppå min kind.
O! då flammar än mitt öga;
Till mitt mörker ned den höga
Diktens guddom sänker sig.
Sången lefver på min tunga,
Lydia ber mig mera sjunga;
Detta tema ger hon mig:

Tonerna af näktergalen,
Silfverflodens lopp i dalen
Bilda ju naturens vår:
Bilderna af lifvets vår
Äro sången och en tår —
»*Och en kyss*», jag stilla tänkte:
»Ack! om du en kyss mig skänkte,
»Lydia! blott en enda gång
»Till belöning för min sång!»
Lydia svarar: »nej! min låga
»Skulle då en vådeld bli,
»Himlens fröjd en jordisk plåga,
»Och min dyrkan slafveri.
»Alltid här på samma timma
»Våra *tankar* mötas ju,
»Älskande som jag och du,
»Inför stjernorna, som glimma
»Och vår blyga kärlek se —
»Enzio! *då kyssas de.*»

Då, i gylne altarskruden,
Liksom af min längtan buden,
Pater Angelino står,
Prydd af sköna silfverhår,
Mellan mig och mellan henne:
Och jag hviskar: »Våra tvänne
»Händer slut ihop till en;
»*Ett* är hjertat längese'n.
»Fader! vig oss här till samman;
»Himlen håller bröllopsflamman.» —
Och då knöts med himmelskt band
Lydias hand vid Enzios hand:
Och så glömde han sin smärta
När han sjönk till hennes hjerta:
Och i samma ögonblick
Han sin frihet återfick;
Ja! han återvann sitt rike
Och en krona utan like.
Hvilken fröjd och hvilken qväll!
Ack! en gång var Enzio säll. —
Evigt kan ej månen brinna:
Snart blir stjernans stråle matt.
Hvarför skulle du försvinna
I en morgon, ljufva natt?

III.

1263, den 20 maj.

O min son! din bild, så skön som våren,
Fängslar mig ännu vid lifvet qvar.
Utaf mig du fått de gylne hâren;

Mörka ögon som din mor du har.
Unge *Florio*
Bentivoglio!
Du är allt, som lefver af din far.

Lycklig du, att ödet dig vill skona
För en usel höghet såsom hans!
Bär, i stället för hans namn och krona,
Stilla dygders afundsfria krans.
Ryktet är ett doft,
Kronan gylne stoft,
Och ett irrsken rikedomens glans.

Blekt mitt minne flämtar, likt en fabel,
Som ett barn vid midnattslampan lär.
Spindelväfven hänger kring min sabel:
Ser du kronan, hvad hon dammig är?
Rör dem ej, min son!
Fort gå der ifrån!
Sätt dig ned och lek med lyran der.

Kom, så vill jag lära dig att spela;
Skönast diktens krans min tinning prydt.
Sången blott kan lifvets sorger hela,
Och gör gammal glädje ung på nytt.
Vid din moders bröst,
För min lyras röst
Som en svala sorgen från mig flytt.

Spela, gosse! sångens glada yra
Gör all verldens storm så tyst och still.
Sitt på mammas knä, och rör din lyra,
Sjung om mig, när du mig minnas vill!
Sköne *Florio*
Bentivoglio!
Sjung om mig, när jag ej mer är till.

IV.

1272, den 12 mars.

Jag, konung Enzio, grånad som ung,
Sist utaf Hohenstaufer i tiden,
Ser af min lefnad, så dimmig och tung,
Natten förliden.

Trånar till Stygens förlofvade strand,
Liksom till vattnet den solbrända liljan;
Tecknar med fjettrad och darrande hand
Yttersta viljan.

Blomstrande riken och präktiga slott
Egde jag väl, men dem aldrig jag styrde;
Luftslott i mängd af inbillningen blott
Dårad jag hyrde.

Sköna de voro; men nu äfven de
Fallit till aska. Jag saknar dem icke.
Stoft är ju allt, hvad på jorden vi se,
Hvart vi än blicke.

Hör mig, Alfons af Castilien, du
Fredrik af Thüringen, älskade fränder!
Tagen med svärdet och härarna nu
Enzios länder!

Rycken ur Anjous tyranniska hand
Spiran, och Conradins mördare krossen!
Rädden mitt arf, och ur nesliga band
Folken förlossen!

Enige blifven! Och ännu en bön:
När ifrån tronen I skiften och dömmen,
Enzios skulder, hans tjenares lön
Icke förglömmen!

Gif mig, Bologna! en hederlig graf;
Trösta den maka, som lider och gråter!
Jag derimot all den sorg, du mig gaf,
Evigt förlåter.

Lydia! jag skänker dig allt hvad jag har
Här i mitt fängelse, utom min smärta.
Allt utan saknad jag lemnade qvar,
Utom ditt hjerta.

Lyran och *korset*, min tröst och mitt hopp,
Boken med sångerna — dem må du skona;
Men låt i flammande lågor gå opp
Enzios *krona*.

Kronan ej trycke mitt hvilande stoft!
Gyllene prydnad ej stoftet behöfver;
Kärlekens ros, med sitt blygsamma doft,
Blomstre deröfver!

Ej af din fader du ärfver, min son!
Borgar och torn eller lagrarnas ära,
Kronornas glans eller bragdernas dån; —
Hör på min lära:

Gud är det första. Din skapare känn!
Själen han tände, en tindrande gnista.
Gnistan han fordrar som flamma igen:
Gud är det sista.

Offra åt honom, från vagga till graf,
Blomman af handlingar, känslor och tankar!
Han uppå lefnadens svallande haf
Vare ditt ankar!

Fri eller fjettrad, du är honom när;
Vägen till honom ej bojorna hämma.
Hela naturen hans anlete är:
Sången hans stämma.

Fly till naturen, när verlden är kall:
Sjung dig till fröjd, när ditt hjerta vill klaga,
När, vid din lyckas försåt eller fall,
Vänner bedraga!

Tro den du älskar. Bedrager han ock,
Torka din tår; men bedrag ej tillika.
Bättre och sällare kallar jag dock
Svikas än svika.

Först efter gerningen menniskan döm;
Se ej på sol, förr'n mot hafvet hon skridit.
Allt, hvad du *gjort* eller *handlat*, förglöm!
Mins hvad du *lidit!*

Lidandets frukter de mogna ej fort;
Sötare bli de, ju längre de gömmas.
Mins ingen mer än du sjelf hvad du gjort,
Då må det glömmas.

Sök ej i storm de lycksaligas ö;
Träffar dig storm, när du lyftat ditt segel,
Vare du lugn, som den vindfria sjö,
Stjernornas spegel!

Lönen i lugnet mot seglaren ler,
Vinkar de fromma och famnar de sälla,
Skön som i Lago Maggiore du ser
Isola bella.

Mödan är hvilans och njutningens frö:
Hvila ej förr än ditt segel du refvat.
Lefve du så som du önskar att dö!
Dö som du lefvat!

Lyssna till lärornas varnande röst:
Aldrig från dem och det rätta du vike!
Nu har jag döende, son! i ditt bröst
Grundat ett rike.

Mörker för ögat och ljus i min själ. —
Himmelen sänker sig öfver mig neder.
Älskade skuggor! jag känner er väl,
Längtar till eder.

Lefve på jorden all skönhet och kraft,
Ljusets och hoppets odödliga gnista!
Denna, den dyraste önskan jag haft,
Vare min sista!

11.

Drömmen och döden.

E in sonno placido
Sopito è il Re.
Vittorio Alfieri.

Så den konungsliga fången,
Tärd af plågans eld och bojans band,
Sjungit har den sista sången:
Lyran sjunker ur hans hand.
Rädd för sol'n, som uppåt sväfvar,
Månen uppå himlen bäfvar,
Och ur molnet, der han gömmes half,
Blickar afsked in i Enzios hvalf.

Då, med strålar såsom tömmar,
Länkar sina hvita svanors spann
En af himlens skönsta drömmar:
Ned mot jorden seglar han,
Lyfter Enzio sakta, sakta
På sin char, den sylfer vakta:
Stjernan lik på gylne morgonskyn
Enzio somnar — och han ser en syn:

Till en paradisisk kulle,
Der en verld af blommor vällukt strör,
Drömmen i sin lätta julle
Konung Enzio stilla för.
Rundt kring nejdens vida öken
Ligger natten med sitt töcken,
Som en munkekåpa, stänkt af blod;
Men från kullen går af ljus en flod.

På dess höjd mot himlens yta,
Der med morgonrodnans friska svall
Solens strålar synas sammanflyta,
Bryts ett tempel af kristall.
Kring dess pelare sig svänga
Lagerrankor, rosor hänga,
Hvilkas purpur, utaf dofter full,
Stickas rikt af eternellers gull.

Strålande kring klippans branter,
Uppå templets speglande kupol
Ligger, prydd af diamanter,
Ljusets krona som en sol:
Och i skenet, som hon sprider,
Enzio ser från fordna tider
Sina fäder, efter storm och krig,
Majestätiskt, saligt hvila sig.

Med en blick, som kunde krossa,
Men som strålar kraft och himmelsk fröjd,
Kejsar Fredrik Barbarossa
Mäter lifvets djup och höjd.
Kejsar Henrik dyster sitter
Nu allvarlig, fordom bitter.
»Rätt för nåd!» på svärdet ristadt står:
Smidd af jern är kronan kring hans hår.

Men den store Fredrik präktig
Såsom David diktens harpa slår:
Och som Cæsar är han mäktig,
När han svärd i handen får.
Sjunga kan han, spänna bälte,
Stor som skald och stor som hjelte:
Såsom segern stark, som sången mild,
Bådas örn han har till sinnebild.

[illegible] stilla,
[illegible] hör:
[illegible] rida,
[illegible] får.
[illegible] kransen
[illegible] lagerkransen,
[illegible] segervind hvilar stum: —
[illegible] hvar är ett ledigt rum.

[illegible] knä han böjer,
[illegible] ack! han når dem ej.
[illegible] hans hjerta höjer,
[illegible] kedjorna sitt nej!
[illegible] arme!, så han gråter:
[illegible] sig ej blidka låter.
[illegible] ära är för mig för skön;
Hjeltars himmel blef ej slafvens lön.»

Men mot templets hvalf, det höga,
Lyfter Enzio än en blick af hopp:
Jordens framtid för hans öga
Vecklar sina taflor opp.
I en rund, på silfverstolar,
Flammande som midnattssolar,
Kejsare vid kejsare han ser,
Dem en ödmjuk verld sin hyllning ger.

Mörker deras troner täcker:
Deras kronors sken är starkt, men kallt,
Och ju längre raden räcker,
Mera dyster hvar gestalt.
Munkar der, i svarta skrudar,
Såsom underjordens gudar,
Stå med bålens facklor i sin hand
Kring den siste, kejsar Ferdinand.

Men från fjellens spetsar strålar
Ned ett obesmittadt, härligt sken,
Som med morgon rymden målar:
Midt i kejsarkretsen re'n
Står guldkonungen af norden,
Gustaf Adolf. — Ej åt jorden
Mera härlig gåfva himlen gett:
Större norrsken aldrig verlden sett.

Stridsman för det evigt sanna,
Syns han född att skapa om en verld.
»Nåd» man läser på hans panna,
»Frid!» står skrifvet på hans svärd.
Blixtar kryssa kring hans hjessa;
Hjeltens tankar likna dessa.
Göta lejon vandra i hans fjät
Med ett lugnt och mäktigt majestät.

När till strid han svärdet höjer,
Kejsarkronan störtar för dess makt;
Efter den han sig ej böjer:
Hon får ligga i sin prakt.
Se! då ramla mörkrets troner,
Och en lofsångs höga toner
Brusa genom rymderna så skönt:
Hjelten blir med ljusets krona krönt.

Och de Hohenstaufer alla
För hans öfverjordiskt ljusa bild
Vördnadsfulle nederfalla;
Men till dem han talar mild:
»Ädle proto-protestanter!
»Dessa ljusets diamanter
»Brötos först ur klippans djup af er;
»Jag har slipat dem — och intet mer.

»Fridens första stråle tände
»Edra stormar, handlingar och krig.
»Prisen *honom*, som oss sände,
»Eder först och sedan mig!»
Så han dem i famnen sluter,
Och kring verldens rymd sig gjuter
Blott ett enda ljus kring djup och höjd,
Blott en enda outsäglig fröjd.

Enzio af förtjusning lågar
Vid den stora syn, hans ögon se,
Och beundrande han frågar:
»O, när skall väl detta ske?»
»Store hjeltar!» så han säger,
»Ingen del med er jag eger;
»Eder ära är för mig för skön:
»Hjeltars himmel blir ej slafvens lön.»

Men en sång i rymden klingar,
Utaf englar sjungen ren och skär:
»Fri är den, hvars själ har vingar:
»Ljuset lifvets vinge är.
»Lefve ljuset! Hvad du handlar
»Tiden bryter och förvandlar;
»Evigt fritt är tankens sköna ljus;
»Hell dig, lampa öfver tidens grus!»

Manfred då till Enzios möte
I serafisk fägring sväfvar ner,
Trycker brodern till sitt sköte,
Och en kyss han honom ger. —
Kyssens flamma Enzio bränner —
Slaget af en blixt han känner;
Bojan faller — Enzio frälsad är:
Står bland hjeltarne i templet der.

Nu för Lydia, som han saknar,
Vaknad han sin dröm förtälja vill.
Enzio! nej, du mer ej vaknar;
Evigheten hör du till.
Fylda äro dina öden;
Drömmen och dess broder döden
Utur tidens fjettrar löst din själ:
Sälle, frie Enzio! farväl!

Lejonet i öknen.

Jam cinis est et de tam magno restat Achille
Nescio quid, parvam quod non bene compleat urnam
At vivit, totum quæ gloria compleat orbem:
Hæc illi mensura viro respondet.

Ovidius.

1.

Det unga lejonet.

Viddi dal suolo liberar la testa,
Scuoter le giubbe e tutto uscir d'un salto
Il biondo imperator della foresta.

Vincenzo Monti.

Härligt örnen simmar
Öfver klipporna på ön;
Himlens öga glimmar
Öfver lagern, evigt grön.
Yppig är naturen;

I dess lockar buren
Slår orangeblomman ut.
Solen allt förklarar:
Våren länge varar,
Sommarn tar ej slut.

Heta floder strömma
Vildt i menskans ådror der.
Lida och förglömma,
En föraktad kunskap är.
Kärlekslågan bränner:
Mellan vän och vänner
Lurar furiers dystra nämd.
Ingen här förlåter:
Hat sig släcka låter
Först af blodig hämd.

Qvinnans fägring målar
Hvarken pensel eller sång.
En bland alla strålar
Främst i skönhet, växt och gång.
Allt hon eldar, tjusar;
Verldens storm dock brusar
Redan doft i hennes famn.
Lugn är hennes ära,
Styrka är dess lära,
»Fröjd!» *) är hennes namn.

Corsica beundrar
Sextonårig skönhets glans:
Blomstergården plundrar
Staden till dess bröllopskrans.
Vigningshymnen ljuder:
Brudens hjerta sjuder
Af en aning, ej förstådd,

*) Lætitia.

Hennes känsla skickar
Uppåt sina blickar,
Blir ej der förrådd.

Se! — i lagerlunden,
Sedan länge tyst hon tänkt,
Blir, vid midnattsstunden,
Hennes blick af sömnen sänkt.
Hjertats strängar bäfva:
Milda genier sväfva
Ned uppå en rosensky.
Med en himmelsk hägring
Deras rena fägring
Målar hennes hy.

Deras flägt förfriskar
Brudens panna och dess kind:
Och den ena hviskar
Stilla, som en vestanvind:
»Qvinna! du blir moder!
Skådar segerstoder
Växa upp ur bragders dån.
Mycket blod skall flöda:
Qvinna! du skall föda
Tidens störste son.» —

Drömmen är försvunnen; —
Knapt hon mins dess löfte mer.
Segern snart är vunnen:
Re'n sin *andre* son hon ser.
Snart hans tid är inne:
Gossens romarsinne
Växte fort vid moderns bröst.
Nöjen han försmådde,
Öfver leken rådde
Sagans hjelteröst.

Men, när aftonfärgen
Brann kring vatten och kring land,
Gick han upp på bergen,
Stundom med sin bror vid hand.
Horisonten blänkte,
Gossens blick sig dränkte
I dess djupa purpurflod.
Utur ljusets källa,
Såg han äran qvälla,
Drack han kraft och mod.

Just när solen lade
Purpurn kring Italiens natt,
Så en qväll han sade
Till sin broder, der han satt:
»När jag purpurn skådar,
Något mig bebådar,
Att i mig en konung bor . . .» —
»Ej i molnen leta!
Ack! hur kan du veta,
Att du blir så stor?» —

Brodern så förklarar
Sin förundran vid hans ord;
Men den yngre svarar:
»Håll dig troget, du, vid jord!
Säg mig, om du finner
Stjernan der, som brinner!
Hon skall göra natt till dag.» —
»Ja! nog vill jag gerna;...
Jag ser ingen stjerna . . .» —
»*Men jag ser den, jag.*» —

Se'n på stridens bana
Steg för steg han väg sig bröt,

Ingen kunde ana
Hvad som bodde i hans sköt.
Dagen såg hans ära
Friska lagrar skära,
Förd vid segerns högra hand:
Och sin stjerna såg han;
Tyst om natten låg han,
Tjusad af dess brand.

Blodig suckar tiden
Under våldets hammarslag:
Fridlös söker friden
Skydd af tro och rätt och lag:
Och hennes styrka mer och mer sig mattar...
Då träder *mannen* fram... Han tidens tyglar fattar,
Och lyfter friden upp uti sin segerchar...
Jag vill förtälja nu, hvem denne mannen var.

2.

Medborgare-generalen.

Sic ad Alpes perventum.
Tacitus.

En mur af blanka, blixtrande gevär
Och lösta fanor alpens rygg betäcker.
Der står en frisk och ung och tapper här,
Som öppna armar imot döden sträcker.
Det är den fria, segerlystna här,
Som skall fördunkla Cæsars legioner,
Och vända upp och ned på jordens troner.

Re'n natten sjönk till alpens jättefot,
I svepning klädd af söderns ljusa dimma:
Re'n östern brann i glöd, och solens klot
Afbidade sin gylne uppgångstimma.

Och härens höfding sade till de trogna:
»Soldater! mödan eder fostrat opp.
»Er enda lön ännu är segerns hopp;
»Snart blifva bådas sköna frukter mogna.
»Er moderjord är tacksam. Hennes guld
»Förslår dock ej att eder kärlek löna;
»Hon fruktar likväl ej sin dyra skuld:
»Hon vill med evig lager eder kröna.
»Med obemärkt försakelse och mod
»I hafven trotsat farorna och nöden;
»Nu vandren I mot segern eller döden,
»Och sjelfva segern kostar mångas blod.
»Sen neder dit! Europas skönsta rike
»Vid edra fötter ligger. Målet är
»Italien ... ära, lycka utan like,
»Om I ej sviken, jag er bjuder der ...» —

I samma stund Apollos ystra fålar
Högt frustade vid horisontens rand:
Från gudens krona re'n de första strålar
Förgylde skönt italiens blomsterland.
Och hären, tjust af synen och af orden,
Har för sin eld, sin känsla intet namn.
Ett »lefve Bonaparte!» flög öfver jorden,
Likt åskans dån, som sådde i dess famn,
Befruktad snart af bragdens solskensdager,
Ett frö till ärans stora lager.

Och det bar utför ...
Drabbningarnas hvimmel
Förvandlar dag till natt, och natt till dag.

Historiens ur dem täljer, slag för slag:
Hon målat dem som stjernor på sin himmel.
Det franska folket och dess fosterland
Än tala högt om sina hjeltars strider,
Fast ena hälften föll för dödens hand,
Och andra hälften heter: invalider.

Och det bär uppåt...
uppåt, hem igen:
Se, framför sväfvar stolt den stora fanan,
Med minnen prydd af hjeltebanan,
Som börjad är, men icke slutad än.
Den fanan nu det enda bandet
Imellan folket och dess kämpar är.
Derpå var skrifvet så:

»Af fosterlandet
Tacksamt åt Italiens segerhär.
Fyrtio batäljer äro vunna:
Många rika skatter funna.
Hundrafemtitusen fångar tagna,
Sjuttitusen kämpar slagna.

Uti Campo-Formio sluten
Fred med tyska kejsardömet:
Och Italiens träldomsboja bruten.
Fransmän! skåden efterdömet!

Mörkrets makter äro snart förstörda,
Konstens mästerstycken redan förda
Till Paris,
Som triumfens skönsta pris.»

Det var en fana!! Hon var öfverskrifven
Af många, många namn, när, höljd af blod och dam,
Hon kom till ärans tempel fram. —
Hvad gör det, om hon nu är sönderrifven?

3.

Pyramiderna.

Du haut de ces monuments quarante siècles vous contemplent.

Bonaparte.

Vällustigt flämtande re'n somna Nilens vågor,
Och nattens tysta gud inkräktar dagens makt:
I palmens krona dock än dalra spridda lågor
Af solens döende, men aldrig döda prakt.
I floden speglar sig ett mameluckiskt läger:
Det väl i rikedom ett rike öfverväger;
Dess qväfda stridslust är som elden het.
Allt syns så doft och dödt. Knappt tältens vimplar röras;
Men — »Gud allen är Gud» — så brutna suckar höras —
»Och Mahomet är hans profet.»
I atlastältets skygd de mameluckers furste,
Den stolte Murad Bey, så tankfull sitter än.
Han i sin öken är bland lejonen den störste:
Hans svärd som blixten slår, hans häst är snabb som den.
Den höga pannan höljs af bländande turbanen,
Som färger lånat har af böljan och af svanen:
En stor juvel dess enda prydnad är.
Pistolen fattar han: och, törstigt efter strider,
Hans öga blickar djerft mot Kairos pyramider. —
Säg, sångmö, sjung! hvad ser han der?

Han ser, hur solens blick, hvars heta, gylne pilar
Re'n sjunkit stilla ner i vesterns ljumma famn,

I varm förtjusning än på jordens jätte hvilar;
Fast, sedan tusen år, den jätten glömt sitt namn.
Han ser en mörk gestalt på murens purpur sväfva —
(Och fruktans rysning känns hans nerver genombäfva —)
På pyramidens vägg han ser en man.
Och mannen växer — fort, som dödens säd i striden:
Han blir så stor — så stor — — och hela pyramiden
Till skugga snart förvandlar han.

I samma stund, långt bort från Murads granna skaror,
En liten korporal stod, blek, på öknens fält.
Han fruktat veklighet, men aldrig död och faror,
Och derför kindens ros så tidigt bladen fällt.
Han stod der, (till gestalt ej mycket värd att akta,)
I enkel uniform. Han sade till sin här:
»Oss fyratusen år från denna höjd betrakta:
I morgon segre vi — ert mod vår borgen är.» —
Det var ej många ord; nog af — de modet stärkte,
Och pyramiden brann — och Galliens här det märkte;
Men endast Murads blick den stora skuggan såg.
Snart hela öknens rymd i nattens armar låg.

Men det blef dag:
Det hölls ett slag
Vid Kairos pyramider.
Hur det gick till,
En hvar, som vill,
Kan läsa, bland historiens strider.
De mamelucker fly. Ej deras rika drägt,
Ej deras vapen skydda dem för döden;
Ty eld och vatten, härjarns trogna slägt,
De bjuda skiljda, men dock lika öden.
Den gamla Nilen går framför,
Och vältrar, tyst, de djupa vågor —
Och bakom — se och hör!

Hör du kanonens dån — och ser du blixtens lågor? —
Här fins i stormen intet lä —
Nu komma Regnier och Desaix;
De dödssvärdet skaka: —
Framåt! — tillbaka!
Fort! låt det gå!
Du dör ändå —
För kulan den heta — i böljan den blå.

Och solen, dagligt trött af jordens kif och krig,
Sitt öga lyckte till, att litet hämta sig;
Hon sett för mycket blod på sista färden.
Vidt hän i öknen flydde Murad Bey —
Och hvar han hamnat, vet man ej. —
Hvart Bonaparte tog vägen, känner verlden.

4.

Isola Bella.

Veni, vidi, vici.
Julius Cæsar.

Det fins i söderns varma land
En klar och stilla sjö,
Med drufvokullar på sin strand
Och i sin famn en ö.

Dess höga slott så ensligt är.
Väl var det varmt och fromt
Den tid san Carlo bodde der;
Nu är det kallt och tomt.

Men intill slottet sluter sig
  En yppig lagerlund.
Der, främling! bör du hvila dig
  Och drömma bort en stund.

I vinter, sommar, höst och vår
  Han bär sin gröna skrud.
I lunden helig tystnad rår:
  I lunden bor en gud;

Den gud, som gud allena är
  För seger och för sång,
Som stridens gylne båge bär
  Och lyran på en gång.

Der satt Napoleon en dag.
  Hans öga brann så klart;
Han tänkte på det stora slag,
  Som skulle stridas snart.

Den tanke, i hans inre bor,
  Så brinnande, så stark,
Åt ingen dödlig han förtror,
  Men blott åt lagerns bark.

Och lundens nymf ur grottan går;
  Hon hjeltens frid ej stör:
Hon märker, hur hans hjerta slår; --
  Han hennes steg ej hör.

Djupt i den största lagerns stam
  Battaglia skref hans hand:
Och se! en örn så stilla sam
  I middagssolens brand.

Han örnen såg: han följde den.
Snart stridens låga brann —
Och vid Marengo skref han se'n:
»Jag kom, jag såg, jag vann.»

5.

Kejsaren.

Vidimus tuam victoriam prœliorum exitu terminatam; gladium vagina vacuum in Urbe non vidimus.

Cicero.

En gylne lagerkrans var kejsarkronan,
Som pryddes af hans hufvud. Mången vän
Och mången ovän sågo den med afund.
Den lagerkronan var ej afundsvärd;
Hon var den tyngsta, som hans hjessa burit;
Men hon var skön; — ty han förtjente henne.

Med nedsänkt hufvud kejsarn satt, en dag,
I Preussens hufvudstad, i kungaslottet
Vid fönstret — med ett brutet bref i handen.
Han många gånger brefvet genomläst,
Och öns[illegible] att ej hans öga
En [illegible]ta rader,
Af en [illegible]fs;
Men [illegible]nnarns händer.
[illegible] bröst. Han fryser
[illegible]öda.
[illegible]som hans tanke,

Imellanåt mot elyseiska fälten. —
»De svika mig... De göra kanske rätt;
Jag svek mig sjelf, när jag blef deras herre;...
Men en förrädare är döden värd.» —

Och dörren öppnas. Tjenaren förkunnar:
»Ers majestät! grefvinnan Hatzfeld...»

»Hatzfeld?...

Ja! hon må komma!» — —

Och hon trädde fram:
Hon föll på sina knän. Den djupa sorgen
Låg som ett flor kring hennes sköna anlet,
Och likt en suck från hennes läppar hördes:

»Min kejsare! jag ber om nåd för honom,
Och för det barn jag i mitt sköte bär.» —

Och kejsarn sade: »läs!» han räckte brefvet.
Hon läste. Stora, klara tårar runno
Ur hennes snart förgråtna ögons källa.

Förtviflande, hon lemnar brefvet åter,
Men med en blick, der makens djupa ånger
Och makans kärlek i *en* bön försmälta.

»Det fins blott *ett* bevis» — så kejsarn sade:
»Och det är här; behåll det! allt är glömdt.» —

Och nästan medvetslöst, men säkert dock,
Hon slungar olycksbrefvet in i elden,
Och svimmar af vid kejsarns fötter.

Men kejsarn lyfter henne varsamt upp;
Han hviskar några ord i hennes öra,
Dem endast Gud och hon fick höra.

6.

Den ende sonen.

Conrbés comme un cheval, qui sent venir son maître,
Ils se disaient entre eux: — Quelqu'un de grand va naître,
L'immense empire attend un héritier demain.
Qu'est ce que le Seigneur va donner à cet homme,
Qui plus grand que César, plus grand même que Rome,
Absorbe dans son sort le sort du genre humain.

Victor Hugo.

Morgonen tändes. Folket församlas,
Sorlar och frågar, svarar och ler:
Brusar och tränges. Ungas och gamlas
Väntan den klara vårsolen ser.
Fanorna simma,
Örnarna glimma
Stolt mot det sken, som i öster går opp.
Fransmännens sinnen
Rusas af minnen,
Rusas af ära, längtan och hopp.
Paris är likt ett haf, der vilda vågor svalla;
Men det är glädjens storm, som lyfter upp dem alla.

Striden ej ensam hotar med faror:
Friden och glädjen tarfva sitt mod.
Fäder och mödrar, ungdomens skaror
Hvälfva sig fram i hvirflande flod.
Strålande blickar
Oskulden skickar
Upp imot skyn, från moderlig arm;
Lyssnar och undrar —
Hör nu! det dundrar;

Trummorna röras... Jubel och larm!!
Se, kejsarn träder ut. Till folket han sig vänder:
»Mitt folk! se här vår son!» — Han bars på faderns
händer.

»Lefve och lefve!» stormande ljuder
Rusiga folkets eniga röst.
»Ropa till strids! vi gå, när du bjuder. —
»Skåda din sköld!... det är Galliens bröst.
»Lefve Napoleon!
»Lefve Napoleon!
»Lefve hans ende, förstfödde son!»
Tjusningen stiger —
Kejsaren tiger:
Fröjdropen dö i kanonernas dån.
Och kejsaren gick in. Han bar sin son på armen:
Han slöt sitt folk, sin son till varma hjeltebarmen.

Nu kejsarn ser sitt barn — han, som ej såg sin
like —
Hans ende son är född: han har en verld till rike: —
Hvad fröjd! hvad ära! tyst! — Hvem känner ödets
dom? —
Men kejsarns son är konungen af Rom.

7.

Moskwa.

Fuit una nox inter urbem maximam et nullam.

Seneca.

I en riddarsal på Kremlin, Rureks tornbeprydda slott,
Satt Napoleon och tänkte på de tider, som förgått:
Skref ett bref till Alexander, der han bjöd sin hand till fred,
Vid det sken, som Moskwabranden genom fönstren spred.

Utanför ett haf af flammor vältrade kring nejden fram,
På hvars stormupprörda vågor fasan som en drake sam.
Re'n tvåhundra tempel darra, med en eldstod i sin topp:
Himlen sjelf, med sina stjernor, tyckes smälta opp.

Närmre, närmre hvälfves branden, nalkas Kremlin mer och mer,
Och Napoleon det märker; faran blott han icke ser,
Taflans prakt hans öga fjettrar. Hvem kan veta, hvad han tror,
Hvilken verld af djupa tankar i hans inre bor?

Men Napels djerfve konung och den ädle prins Eugéne
In i riddarsalen störta, falla ned vid kejsarns knän.
I besvärjelser, i böner deras trohet yttrar sig:
»Döden hotar: — Kremlin brinner — herre, rädda dig!»

Med ett oföränddt anlet verldsbeherrskarn kring
sig såg.
Lugn på höga pannan rådde: eld i djupa ögat låg.
Mildt han sade: »vapenbröder! än är faran ej så stor;
Lika säker som i Louvren jag på Kremlin bor.»

Han stod upp och gick till fönstret, lade stum derpå
sin hand:
Rutorna af hetta skälfde, het var muren som en brand.
Då tog hjelten svärdet neder: hatten han i handen
fick,
Sade: »det är tid» — och långsamt ut ur borgen gick.

Och hans furstar honom följde; — men i porten, hvilken
syn!
Eld var ofvan, eld var nedan, eld från jorden upp
till skyn.
Hvilken känsla! jorden brände, luften brände, blodigt
röd:
Hvarje andedrag gaf döden, hvarje steg en död.

Hungriga och snikna lågor höllo trogen vakt omkring;
Rundt om hela vida borgen slogo de en ryslig ring,
Nitiskt trängande hvar andra, ilsket bitande hvar ann,
Täflande att först få sluka tidens störste man.

Lugn Napoleon då sluter vapenbrödren till sitt bröst: —
Som en sång om seger ljuder än bland flammorna
hans röst:
»Vi ha stridt och segrat samman, du och jag — och jag
och du;
Låtom oss med samma styrka dö till sammans nu!»

Se, då trädde der ur hvalfvet sakta fram en reslig man
Hälften af sitt bleka anlet uti manteln höljde han.

Blott en eldröd fjäder prydde sobelbrämet på hans
hatt:
Ögat som en åskeld blänkte i en molnfull natt.

Mannen sade: »kejsarkonung! denna natt du icke dör.
Följ mig! följen dit jag leder! Jag ur branden eder
för.» —
Så med höjda armar väldigt han en öppen bana bröt
Genom elden, som bakefter åter sammanflöt.

Och de följde, och de hörde pelares och bjelkars brak.
Lågor brodde sig till matta, lågor hvälfde sig till tak;
Men ledsagaren var säker. Kejsarn snart till härens
fröjd,
Stod med sina kämpar räddad på en eldfri höjd.

»Ädle främling!» så han talte, »modigt har du räddat
mig.
Säg ditt namn och nämn din boning; kejserligt jag
lönar dig.» —
Men den obekante sade: »Jag din onda genius är:
För min möda är jag lönad. Intet jag begär.

»Du har strålat öfver verlden som en praktfull
meteor;
Mer än Augustus lycklig, mer än Cæsar var du stor.
Mer än menniskan bör veta om sig sjelf du redan vet,
Och du tror dig re'n kanhända en guddomlighet.

»Tro dock ej jag dig förunnar att i segerns äreskrud
Upp till stjernerymden sväfva, genom lågor som en
gud!
Nej! din lyckas granna blommor vill jag blad för blad
förströ.
Du är menska; du skall falla. Sedan må du dö.» —

Han försvann. Nu kejsarn ängde sig uppå en
stridshäst opp,
Ville störta sig i elden — men han hejdade sitt lopp;
Ty en syn af nya segrar och af friska lagrar slog
Med förtrollningssken hans öga och hans själ bedrog.

Nu rann solen opp, och kejsarn hastigt mot Petrowsky
red.
Andens bild och varning sänktes snart i glömskans
mörker ned.
Samma ande honom frälste, om man ryktets röst
får tro,
När han för den sista gången stred vid Waterloo.

8.

Året MDCCCXV.

J'ai servi, commandé, vaincu quarante années:
Du monde entre mes mains j'ai vu les destinées;
Mais j'ai toujours senti, qu'en chaque événément
Le destin des États dépendait d'un moment.

Voltaire.

(Mort de César.)

Re'n Europas folk och furstar kände,
Att det var tid att skaka herrskarns band.
Allt skönt och stort, som skapades och hände,
Det kom ju af hans ande, från hans hand.
Det var för mycket. Derför Eris tände
Ett frihetskrig, med sina facklors brand.
Så stod Europa upp imot den *ena*,
De voro många — och *han* var allena. —

Men ensam ej. — Ännu han härar hade,
Som trodde på hans vink och på hans blick.
En ljungeld bodde i hvart ord han sade,
Och verlden bugade, när främst han gick.
Det var för mycket. Derför Themis lade
Sin hand på vågen: och i vanskligt skick
Begynner vågen svåfva — sjunker sedan,
Och stannar... kejsarns lycka sett sitt nedan.

Han öfvervans. Han lemnade sin krona
Åt folket och sin son: och stor ändå
Han ville med försakelse försona
Den storm han vållat, och på böljan blå
Till Elba segla, att derstädes trona
Tills vidare. — Men vid Fontainebleau
De trogna vill han först i famnen sluta
Och ärans sorgekalk till bottnen njuta.

Han träder ut. Det gamla gardet, grånadt
Vid segerns barm, i sorg fördjupadt står.
Ej dagens pris dem smink och smicker lånat;
Men kraftens höga färg, som ej förgår,
Än ingen tid och intet skifte plånat
Från deras anlet ut. En hjertlig tår
I grenadierens djupa öga brinner
Och stilla ned på hederskorset rinner.

»Mina barn! Jag helsar eder.
Tjugo år vi känt hvar ann.
På den väg jag jemt er fann,
Som till ärans tempel leder.
Mina trogne! ödets makt
Och förräderiets fanor
Öppnat sina gamla banor;
Jag min spira nederlagt.

Varen eder nya furste
Lika lydige och trogna,
Som I alltid varit mig!
Glömmen icke våra krig!
Låten segerns frukter mogna,
Och beklagen ej min lott!
Eder vill jag trofast blifva:
Att er ära än befrämja,
Vill jag dödens längtan tämja:
Att om våra bragder skrifva —
Derför vill jag lefva blott.

I som följt i stjernans namn,
Eder ville nu jag kalla
Till mitt hjerta, i min famn;
Men han rymmer er ej alla.
General! mitt bröst är här:
Kom uti den öppna famnen!
Bästa vitnet lefver der:
Och det gömmer alla namnen.

Men hvar är vår örn? —
Din vinge
Fordom sjöng vår segersång.
Jag vill se dig än en gång.
O! att än en gång jag finge,
Om än djupt af plågor tryckt,
Höra dånet af din flygt!
Nu jag kysser dig... Och ljudet
Af min kyss, om än förbjudet
Af den nya maktens svärd,
Höres af vår efterverld. —
Varen vid ert gamla sinne,
Och förvaren i er själ

Min försakelse, mitt minne!
Mina barn, farväl!»

Till Elba for han. Hämdens säde grodde
I jordmån, närd af ära och af harm.
Hvad verlden om hans lif och bragder trodde,
Det dog en stund. Men i hans höga barm
En kejsartanke ännu lifligt bodde: —
Och den allena gjorde honom varm.
Han lät dem dela rofvet. Men han tänkte:
»Det var för mycket, att jag allt dem skänkte.»

När vårens vindar hafvets spegel krusar,
En dag, han lyssnande på klippan står.
Han tror sig höra segerns vingar susa,
Och vågen, snabb, mot Galliens stränder går
O! för de planer, i hans inre brusa,
Ej längre Elbas trånga rymd förslår.
Det är för litet för hans herrskarsinne —
Och all hans storhet är ju blott ett — minne.

»Till segels!» ropar han.
»Sen I hur härligt vågen svallar?
Hon oss till nya segrar kallar —
Nu följe mig hvar en, som kan!»

Ett lifligt hurra-svar
Ur trogna bröst mot himlen ljuder:
»Vi följa, herre! dit du bjuder.»
Trehundra deras antal var.

»Till segels!» — Ingen vet
Hvarthän det bär; — men ingen fara!
»*Han* är ju med: han må bevara
Vår segers dyra hemlighet!»

Men kejsarn sade: »à la France!» — och verlden
Vid ordet bäfvade. Då kejsarns blick
På trogna skaran föll, han hyllningsgärden
Af böjda knän och varma hjertan fick. —
De jublade: de lade hand vid svärden,
När kejsarn allvarsam förbi dem gick.
I deras öga brann en morgonljusning,
Och hjertat klappade af stolt förtjusning.

Han hade ju trehundra undersåter:
Med dem och med sig sjelf, men utan blod,
Han tog sin ärorika krona åter,
Och folket följde honom, likt en flod.
Historien säkert denna bragd förlåter;
Dess utgång skrifven re'n bland stjernor stod.
Här båtar ej att tadla, ej bedömma;
Blott vara tyst — och låta tiden dömma.

Europa kom igen... Och öfvermannadt
Af mängden lejonet å nyo blef.
Hans namn, af legda skrikare förbannadt,
Med honom sjelf, man snart i landsflykt dref.
Men ändtligt nu har hatets olåt stannat,
Se'n Klio slöjan från hans anlet ref.
All underhandlings lama värn han skydde —
Och i sin största oväns armar flydde.

Britannia! Om ditt rika hjerta värker,
Då minnet som en vålnad går igen,
Och om i din historia du märker
En sida som är svart — så tänk på *den*,
Hvars ära tidens dufna hjertan stärker!
Mins, att han kom till dig som gäst och vän!
Han trodde än på dig — på dig allena;
Derför han mördad blef på sanct Helena.

9.

Napoleons monolog.

Dixi et salvavi animam meam.

(Han sitter vid en af tvänne sorgpilar beskuggad källa, i en romantisk dal på s:t Helena. Bredvid honom slumrar, på gräset, den unge Las Cases.)

Det lider — till sitt mål min lefnad lider —
Ej tiden; han ej mera går framåt.
Med tunga steg han ned tillbaka skrider,
Och stannar lyssnande imellanåt.
Han lyssnar väl om dagen och om natten,
Om ingen kommer med ett kraftens bud,
Om ej utöfver hafvets stora vatten
Kondorens spända vingar gifva ljud. —
Nej, Kronos! du får hjelpa dig allena;
Kondoren fjettrad bor på sanct Helena.

O! om ännu en gång han flyga finge
Kring verlden, stolt och fri, som förr han fick,
Med tvänne stormar, en på hvarje vinge,
Med tvänne solar, en i hvarje blick:
I lifvets bok han skulle vända bladen,
Tillbringa än, i oförduukladt sken,
En bragdfull dag, så stark som Iliaden,
Och snart en afton, mild som Odysséen.
Då skulle fridens gylne bin få komma
Och mätta sig ur segerns purpurblomma.

Om blott naturen lydde min befallning,
Så visst som menskor jag beherrskat har,

En våg mig kasta skulle med sin svallning
Intill den kust, der jag min krona bar.
Millioner skulle täfla om den ära
Att mina fanor, mina örnar bära,
Att dö för mig. Jag skulle dö för dem
Och för mitt otacksamma kejsarhem. —
Nej! intet af allt detta! Här jag hvilar.
Förbi mig alla hafvets böljor gå.
Min graf skall öppnas under dessa pilar,
Som sörjande, med sänkta grenar stå
Vid blåa källans rand, på hvar sin sida,
Och skugga öfver hjeltens skugga sprida.

Som fordom, i den mörka poppellunden,
Invid Egerias källa Numa satt
Och helig vishet drack i högsta stunden
Af mången stjernfull och högtidlig natt;
Så sitter, efter många heta öden,
Jag vid Helenas kalla källa här
Och dricker hvad som mer än vishet är,
Och mer än jordens klot. — Jag dricker döden —
Välsmakande och svalkande han är.
Med hvar pokal, mig vatten-nymfen räcker,
En plåga i mitt hjertas djup hon släcker.

Sol! lys ej mer på mig! i fordna dagar
Du var mig kär, då du mig handla såg,
När jag med svärdet tydde fridens lagar,
Och väckte allt, som uti dvala låg.
För verk och handling blott fick menskan ljuset:
När hennes själ blir trött och kraften matt,
Och hjertat af en långsam pina fruset,
Då är hon mogen för Tartarens natt.

Natt? — långa natt! du natt förutan dager!
Intill ditt sköte snart, o snart mig slut!

Jag vet, hos dig ej blommar någon lager,
Och lust till lagrar icke dit mig drager
Jag har ej rum för dem jag fått förut.
Släck blott med mörker mina tankars svindel;
Nog har jag tänkt, för mycket har jag hört:
Och lös, så fort du kan, den trånga bindel,
Som lifvets små pygméer kring mig snört.
I djupet vill jag tåligt se'n förbida,
Om äfven griften har sin ljusa sida.

Den, som har skapat verk för evigheten,
En verld af hjeltar upp ur stoftet väckt:
Som vakat dag och natt för menskligheten,
Vidskepelsens och mörkrets spira bräckt:
Som segrande gick fram i solens länder,
Fick tempel på den gamla Nilens stränder,
Och hette »Kebir» eller »eldens far»: —
Som sedan sett ett ögonblick förstöra
Sitt Pantheon, som nära fullbygdt var,
Förskingra, trampa ned, tillintetgöra
Sin hjelteverld, sin prakt, sin härlighet: —
Den högste vise svare, om han vet,
Hvad *den* bör tro om lifvets evighet! —

Men om det varar än på Stygens stränder,
Och själens malm å nyo glödgas het,
Förmodar jag, att ödets herre sänder
Min ande ut att styra en komet.
Då skall han gå, som här, sin egen bana,
Och ingen astronom förmå att ana
Hvar han är hemma, hvad som är hans kall,
Hvarfrån han kommer, och hvarthän han
Men kommande och gående den samma,
Af seklerna han kännes på sin flamma.

Lik dig, Las Cases! min landsflykts bästa gåfva!
Så tyst, så oskuldsfull och skön som du,
Historiens engel på min graf skall sofva
Helt säkert ett århundrade ännu.
Och medan verlden smädar eller glömmer,
Han synes le — han vet om hvem han drömmer:
Ur minnets flod, som djupt och stilla går,
Om mig en uppenbarelse han får.
Och när en gång han allt att veta hunnit,
Och nyckeln till min lefnads gåta funnit —
En blixt den blåa rymden genomskär,
Och honom väcker med en kyss så här.

(Han kysser den unga Las Cases, som vaknar hastigt och uppreser sig.)

Historiens genius lyfter sina vingar,
Och när han flyger, från hans läppar klingar
Ett sant och oförgängligt gudasvar,
Förkunnande för verlden hvad jag var.

(Han fattar ynglingen vid handen och går bort ur dalen.)

10.

En dröm, 1821.

(Berättad för grefve Bertrand.)

— — — Quis te mihi nubibus actam
Detulit in terras? Unde hæc tam clara repente
Tempestas?

Virgilius.

Jag satt i går och slumrade en stund
På klippan, under lagern, dem du känner:
Der är så svalt, när middagssolen bränner —

Det var ej sömn; nej! det var blott en blund.
Mig sjelf och alla mina qval jag glömde;
Jag slumrade så ljuft — jag drömde.

Det blef så ljust omkring mig. Solen kom
I kejsarprakt upp öfver blåa bergen,
Och stormen teg, och vågen vände om,
Och lifvet log i fordna rosenfärgen.

Der stod en man bredvid mig. —
Minnets brand
Mig genomflög. —
Han tog min ena hand;
Den andra, bäst bekant med all min smärta,
Låg troget tryckt intill mitt hjerta.

Och mannen sade: »känner du mig ej?»
Jag tänkte noga efter... »Nej!
Du är dock visst en gammal vapenbroder;
Du talar, som du kom från Memnons stoder.» —

»Jag kommer från Egypten, det är visst;
Vid pyramiderna du såg mig sist...
Se upp! der stå de än på andra stranden...»
Och dervid tryckte han mig hårdt i handen.

»Jag har till sällskap här en gammal vän,
Som sökt dig vidt kring jordens öde kuster,
Ett rof för fruktan ej, men väl förluster.
Det är en örn... säg, känner du ej den?»

Och jag såg upp. Der satt den sköna hamnen
Af mina segrars örn... Jag sträckte famnen;
Men mannen sade: »örnens väg var lång:
Han husvill är bland menskorna och tingen.

Han ville se dig än en gång;
Nu mera har han skydd hos ingen.
Betrakta honom! känner du mig nu?
Se, detta är *din* örn — och *jag* är *du*.»

När så han talte, tänkte jag tillbaka,
Och sade: »ja! nu känner jag dig, nu.
Men ack! jag kan ej sofva, kan ej vaka...
Du är väl *jag;* men jag ej mera *du*.»

En flägt mig rörde då af örnens vingar:
Ett segerns eko genom rymden klingar.
Jag sade: »trogna örn! välkommen, fast för sent.
Mitt öga är ej klart, fast ännu lika rent;
Jag kan ej se dig mer, förr'n jag fått hvila.
Flyg bort en stund! flyg! med min ljungeld ila
Kring tidens tomma, molnomhöljda haf! — — —
Kom se'n igen och sätt dig på min graf!» — —

Så drömde jag. Med en olympisk fart
Min örn sig lyfte stolt, på gamla minnens segel,
Upp öfver solens bild i oceanens spegel; —
Jag hoppas dock, han kommer åter snart.

11.

Napoleon.

Ingrata patria, ne ossa quidem
mea habes.

Livius.

Och örnen kom. Det icke länge dröjde,
Förr'n kejsarn hvilar ut från sina krig.
I kamp med döden, än sin röst han höjde,
När kring hans bädd de trogne samlat sig:
»Det var min styrka, som mig nederböjde, —
Och det är lifvet blott, som dödar mig:
Mitt franska folk, — min här — min son!» — han sade,
Och lugn sitt jofursöga sammanlade.

Hans bild bär majestätet på sin panna;
Hans ögas eld en gång var verldens sol,
Och är så än. Med vördnad furstar stanna
Kring spilrorna utaf hans kejsarstol.
Vi vilja ej välsigna, ej förbanna;
Men tidens slägter, ifrån pol till pol,
Från slott till koja, hjeltens anlet känna.
De se ej åter snart en man som denna.

Hans namn har vingar än, liksom hans anda
Kring verlden flög och famnade dess klot.
Det synes sjunka; men då folken stranda
Och när de vilja, men ej kunna landa,
Och stöta nya bränningar imot, —
Det sväfvar upp igen, förskingrar töcknen:
Och det betyder: lejonet i öknen.

Hans snille var ett underverk på jorden;
Det slog med häpnad både stort och smått.
Det låg i bragderna, ej blott i orden,
Och var för stort; ty det var utan mått.
Det fruktades i södern och i norden;
Fastän dess blixt ej våra fjellar nått.
Han visste alltid *hur* och *hvart* han ville:
Hans snille var ett svärd, hans svärd ett snille.

Hans graf, beskuggad skönt af tårepilar,
Kan seglarn se i sanct Helenas dal.
Hans stolta örn invid hans sida hvilar
Och räknar, tankfull, sina segrars tal.
Till denna graf från Galliens kuster ilar
En suck; — men segerns örn är icke fal.
Du kunde ju den lefvande försaka:
Välan! begär då ej hans stoft tillbaka!

12.

Lejonets moder.

O Madre, o Madre, quanto dir m'invita
De' tuoi gran pregi un riverente affetto,
Che più che può col buon voler aita.
— — — — — — — — — — —
Che non scrisser di te l'eccelse penne
Di profetiche muse, e quai figure
Non adombraro quanto poscia avvenne?

Francesco Maria Gaspari.

Stum, i romar-slottet sitter,
Lik en Niobe, hans mor.
Tyst är hennes sorg, men bitter.

Såsom minnet hög och stor.
Mycket eger hon att minnas:
Hon är ödmjuk, stolt, men from;
Ty ju större minnen finnas,
Desto mer syns jorden tom.

»Tom är verlden se'n jag miste
Min och tidens störste son;
Dock — jag klagar ej — jag visste,
Han var blott ett himlens lån.
Arma barn! han dog allena,
Han, som verlden lagar gaf;
Döden blott kan oss förena,
Fastän ej i samma graf.

Barn och barnbarn ser jag falla —
Drottning, kejsare och kung:
Döden än ej skördat alla:
Mig han finner ock för ung.
Kejsarn slutade regera:
Stängd blef ärans tempelgård —
Och nu lefver han ej mera;
Jag står qvar — hans minnesvård.

Hvarför dömdes väl hans moder,
Att i lifvets öken stå
Här, ibland hans ärestoder
Äldst, men bräckligast också?
Ack! han har så många andra —
Herre! tag mig härifrån!
Låt mig snart och stilla vandra
Till ditt rike, till min son!»

Så hon suckar. Och det lider:
Hon till sonens möte går.

Såret icke längre svider:
Trons och styrkans lön hon får.
Hennes stolta tårars flöden
Samlas till en pèrlekrans: —
Stor hon är och skön i döden;
Hon var moder — hon var hans.

Och — Roma! du, som hennes aska gömmer,
Beskydda troget den; hon är dig värd.
När du om dina fordna hjeltar drömmer,
Betrakta kejsarns örnar och hans svärd;
Och skänk, när stundens pinor du förglömmer,
Din siste konung minnets offergärd!
Uppståndelse dig tiden ej förunde;
De äro borta, som dig frälsa kunde.

Markos Botzaris eller den selleidiska örnen.

En grekisk sång.

Till de grekiska hjeltarne

Nikitas, Nothos Botzaris, Const. Botzaris, Miaulis och Kanaris.

När Hellas kämpar i en blodig strid,
Vi lefva här i endrägt och i frid,
Ett lyckligt folk, med fosterländska sinnen,
På skatter armt, men rikt på stora minnen.

När på er äras altar rörd jag ser
Medborgarne sitt offer lägga ner,

Då edra bragder allas hjertan lifva,
Jag offrar ock. Sen här hvad jag kan gifva:

En evig kärlek till det sköna land,
Der konstens gud de första kransar band,
Der Aristides lefde, Plato tänkte,
Sophocles sjöng och Cimon segrar skänkte:

En varm beundran för det hjeltemod,
Som blef ert arf med tappra fäders blod,
Som sväfvar ofvan alla tidens öden,
Som pryder lifvet och förljufvar döden:

Åt selleïdens djerfva örn en sång.
Den sjöngs uti mitt hjerta hvarje gång,
Som ryktets stämma jublande förkunnat
De segrar lyckan edra vapen unnat:

O striden fort! — Snart Hellas kämpat ut,
Och korsets fana segra skall till slut.
Hon trotsar kulors regn och lansars skurar;
Hon störtar ej med Messolonghis murar.

Men skall ert öde att förkrossas bli —
O trefallt sällare dock ären I
På dödens säng, den äran eder bäddat,
Än de, som rädda kunnat — och ej räddat.

Ἀδελφοὶ, ἐγω ἔκαμα τὸ προς τὴν πατρίδα χρέος μυ. Στᾶτε πίστοὶ ἐις τὴν πατρίδα ὡς πιστοὶ δοῦλοι τῦ Θεοῦ. Ἀφήσατε με, καί τρέξετε νὰ τελειώσατε ἐκεῖνο ὅπου ἐγὼ ἄρχισα.... Ἡ πατρὶς ἐλευθέρα ἐστὶ. Ἀποθνήσκω ἐνχαριστημένος.

Markos Botzaris sista ord.

Arkipelagens vågor re'n förgyldes
Af solens sista, milda afskedsblick.
Med gylne kronor trädens toppar fyldes
Och fjellens snö en rosenrodnad fick.
Det blef så tyst på bergen och på fälten;
Men se, Botzaris dock, den unge hjelten,
Till sömn ej lockas af naturens frid.
Uppå en klippa sitter han och tänker,
Och rundt omkring sin stolte höfding blänker
En här af palikarer, klädd till strid.

Ju mer naturen mörknar för hans öga,
Dess ljusare det blir uti hans själ.
Han blickar stum och tankfull mot det höga,
Och märker skymningen kring nejden väl,
När allt är skumt, och första stjernan strålar,
En eldig rodnad hjeltens kinder målar;
Han reser sig: med honom uppstår allt.
Gladt skådar han på sina kämpar neder,
Och något öfverjordiskt skönt sig breder
Omkring hans höga krigiska gestalt,

»I bröder!» så han talte, »natten stundar,
»I ljusgrå dimma står Parnassus klädd.
»Snart Mustaj pascha, opiidrucken, blundar
»I Karpenitza på sin svandunsbädd.
»Hans trupp skall slås, hans öfvermod förfäras:
»Det — eller ock skall jag ur striden bäras
»Med hjelmen klufven och med hjertat kallt.
»Vi äro få, men manlige vi äre:
»För Hellas' lif och frihet svärd vi bäre; —
»Blott den, som mycket vågar, vinner allt.

»Vid midnattstimman gå vi till hans läger,
»Min tanke re'n vårt anfall ordnat har:
»Och denna natt — så mig en aning säger —
»Har oss en härlig seger i förvar.
»Än tvänne timmars hvila eder unnen,
»På jorden, kämpar, sofven, om I kunnen;
»Ty hvilan alstrar friska bragders glöd.
»När jag med svärdet slår på cittrans strängar,
»Uppresen er från edra hårda sängar,
»Och följen mig till seger eller död!»

Tvåhundra fyratio palikarer
Med starka mannastämmor svarte: »ja!
»Med dig för Gud, för fosterjord och larer
»I denna natt vi svärd ur skidan dra.»
Men sulioterna, som stilla lågo,
Med mörka blickar på hvar andra sågo,
Och intet ljud från deras läppar gick.
Liksom han deras mening gissat hade,
Botzaris till den stumma truppen sade
Med manlig mildhet uti ord och blick:

»Jag vet, I striden hellre än I talen.
»I sulioter, sviken icke mig!

»Så skön ej sången hörs af näktergalen,
»Som edra sablars klang i storm och krig.»
Så talte han. En bifallsnick förklarar
Hvad hären tänker: sorl af bifall svarar
Hvart ord af vestra Grekelands stratark.
Se'n skingras kämparne ur sina leder,
Och lägga sig till flyktig hvila neder
Vid bergets fot på daggbefuktad mark.

Ej så Botzaris. Han sin cittra fattar
Och sakta uppför bergets branter går
Ej endast krigets ära högt han skattar;
Han äfven sångens ljufva konst förstår.
Han sätter sig uppå den högsta spetsen,
Beskådar tyst den dimbehöljda kretsen,
Mot insjöns lugna spegel blickar ner:
Der molnens vålnadslika skuggor simma,
Och mången stjerna, tänd för nattens timma,
Sin bleka bild i stilla svallning ser.

Hans minne med förtjusning flyr tillbaka
Till nejder, dem han lemnat länge se'n.
På Chryse tänker han, sin trogna maka,
Hvars sista kyss på munnen glöder än:
På sina fäders hem, sin faders hydda,
Som honom närt, och den han nu vill skydda
Med tacksam hand, som kämpe och som fri.
Hör, toner, dem hans bröst ej mer kan gömma,
Ifrån hans läppar och från cittran strömma,
Och vakteln blandar in sin sång deri:

Då min ande hvilar,
Glad till dig han ilar,
Sköna Chryse! Vänta
Mig ej hem i natt!

Förr'n ur blåa vågor
Morgonrodnans lågor
Upp i östern glänta,
Tar jag paschan fatt.

Hur mitt hjerta svallar!
Fosterlandet kallar;
Tanken söker striden,
Liksom örnen rof.
Känslan vid ditt sköte
Söker glädjens möte,
Liksom dufvan friden,
Kärlekens behof.

Kommer jag ej åter,
Vet, om än du gråter,
Att till dödens stunder
Du min tro behöll.
Lyft din blick från jorden,
När de sköna orden
Gå kring berg och lunder:
»Han med ära föll.»

Blomstren vissna alla,
Kämpen måste falla,
Glädjen slocknar, smärtan
Dör också en gång.
Lycklig den, hvars minne
Evigt slutes inne
I de fria hjertan
Och i skaldens sång.

Men då han sista orden sjungit hade,
Och cittran sjönk till jorden ur hans hand,
Den tysta sömnen på hans panna lade

Sin vallmokrans. Han är i drömmens land.
Förgäfves strider han med nattens makter,
Som honom draga ned till Morphei trakter;
Hans motstånd ökar deras seger blott.
Och drömmens taflor, glänsande och höga,
Sig veckla präktigt ut framför hans öga.
Se här de bilder, dem han skåda fått:

Han såg hur Ali pascha af Janina,
Den gamle, stolte lejonkungen, satt
Uppå en krutfyld, underjordisk mina,
Omgifven af sin oskattbara skatt.
Den unge Selim, med de ljusa håren,
Så skön, som morgonsolen är om våren,
Vid Alis tron en påtänd fackla bär.
Och paschan sade: »Selim! jag vill våga
Att dessa klara himlens stjernor fråga,
Om ödet Grekland friheten beskär.

Får jag ett nej till svar på mina frågor,
Om Porten segrar, vinkar jag åt dig.
Tänd då vår mina på. Jag dör i lågor,
Och Grekland jag begrafva skall med mig.»
Och Selim svarte: »Ej min tro skall vackla.
Jag står som *kärleken* med upprätt fackla,
Och lyser Greklands kamp och Greklands hopp;
Men på din vink, som leder mina öden,
Jag vänder facklan om, och blifver *döden*,
Och går med dig i samma lågor opp.»

Snart Ali vinkade, men i det samma
Som Selim skulle vända facklan om
Och sätta minans afgrundsdjup i flamma,
Lik en bevingad storm Botzaris kom.
Han rycker blosset utur Selims händer

Och långt i blåa hafvet ut det sänder:
Ett stjernfall likt, det sjunker der och dör. —
— Botzaris vaknar, ser sig stå på fjellet,
Och fjerran från det tysta bönkapellet
Han midnattsklockans gälla toner hör.

Då var ej tid att längre der förbida;
Han går med raska steg från klippan ner.
Nu brinner han af häftig lust att strida,
Och snart till strids det kända tecknet ger.
Med svärdet starkt han slår på cittrans strängar,
Och strax med sorl från sina hårda sängar
Stå kämparne i fulla vapen opp.
Botzaris talar — ingen anda rördes;
Men hvarje ord, som från hans läppar hördes,
Liksom en blixt all hären genomlopp.

Se'n ordnade han tåget. Vidt det räckte:
Med sina palikarer gick han främst,
Och sulioterna hans rygg betäckte;
De voro lugnare, men icke sämst.
Ty alla, som i truppen syntes tåga,
Uppeldades af samma rena låga,
Att segra eller dö för fädrens bygd.
Men tyst som dödens englar fram de gingo,
Tills paschans läger de i sigte fingo,
Som glänste hvitt, i fikonträdens skygd.

Uti sitt tält af perlbestickadt siden
Vällustigt utsträckt Mustaj pascha sof.
Ej visste han hur när han var till striden;
I spridda tält re'n slumrade hans hof.
En negerslaf allena, svart som natten,
Lik sagans drake, som höll vakt om skatten,
Med djurisk trohet vid hans fötter låg.

Om sömnens spira slafven stundom tämde,
Det minsta ljud ur slummern honom skrämde.
Då spratt han upp och på sin herre såg.

Kort efter midnatt han sig höra tyckte
Ett dån af svärd och lossade gevär.
I paschans atlastäcke löst han ryckte,
Och sade: »herre! fienden är här.»
Men Mustaj svarte: »fienden jag känner:
Jag har omkring mig åttatusen vänner:
De äro fruktansvärda, vill jag tro.
Var stilla, Mohul! i din herres läger
Tre paschar tjena. En af dem mig säger,
Om någon kristen hund förstört min ro.»

Så sagdt, han sjönk bekymmerslös tillbaka
På ejderkudden; men hans ro blef kort.
Helt tydligt hördes dragna vapen braka
Ej långt ifrån härförartältet bort.
Då reste Mustaj sig, tog sabeln neder,
Som mången gång han burit har med heder;
Ty han var krigisk, då han ville det.
I simpel skrud han sina lemmar höljde,
Och gick. Pistolbeväpnad slafven följde,
Som skuggan trogen, i sin herres fjät.

Der ute gick det tappert till; ty redan
Botzaris slagit förpostkedjan ner.
Femhundra man dess styrka var; och sedan
Han söker flera, och han finner fler.
Re'n alla turkar, dem profeten unnar
Att vakna upp, då faran sig förkunnar,
Beväpna sig, och slåss med fasans mod.
För grekers svärd till hundratal de falla,

Och fåfängt ropande sitt »Allah! Allah!»
Till Paradiset simma i sitt blod.

Allt mera frossar döden. Men Botzaris
Inrusar i ett tält med vindens lopp.
Der ser han paschan Hago Bessiaris,
Som, sömnig än, nyss steg ur bädden opp.
Den vilde drar sin dolk, och håniskt skrattar,
Men hjelten honom hårdt i skägget fattar:
»Du Sulis bödel! mördar ingen mer.»
Vid dessa ord han turkens hjessa böjer:
Sitt varma svärd med väldig arm han höjer:
Och Hago ramlar död till golfvet ner.

Ej hinder och ej faror hjelten hämma:
Från seger och till seger blott han flyr.
»Hvar äro pascharne?» så hörs hans stämma:
»Hvi sofva de, då redan dagen gryr?»
Strax Sepher pascha blef tillfångatagen,
Och på en vink i starka fjettrar slagen,
Han fördes bort bland palikarers svärd.
En afgrundseld uti sin blick han hade,
Ej drog han suck, och intet ord han sade,
Den fruktansvärde var beklagansvärd.

När nu stratarken framåt sig begifver,
Och åt Phocidas en befallning ger,
Han negerslafven Mohul varse blifver,
Som hoppar vildt omkring och rysligt ler.
»Missfoster! skynda dig, var snabb att springa,
»Att ej ett misshugg af min skarpa klinga
»Må klyfva dig!» När Markos detta sagt,
Han går förbi; men slafven ler dess värre,
Och lömsk mot alla, trogen blott sin herre,
Bereder sig att hämnas hans förakt.

Snart musulmännens brustna leder flykta,
Och fruktan banar dem en öppen stråt.
Re'n äro månstandaren nederryckta:
I paschans harem ljuder klagogråt.
Då hörs en mäktig röst till hären dundra:
»När sågen I, att tusen fly för hundra?
»I lägret finnas inga greker än.
»För några druckna scondrier I bäfven;
»Vid Omars skägg! fort er tillbaka häfven!
»Profetens fanor hämten hit igen!»

Då syns Botzaris midt i hären stanna
Med samma djerfhet han i striden haft.
En himmelsk fägring strålar på hans panna
Och i hans bröst en himmel utaf kraft.
Hans rika hår i lösa lockar gungar:
Ett blottadt svärd i högra handen ljungar:
På blåa drägten korsets bild är röjd.
Friskt mannamod uti hans ådror brusar,
Och österns vind i hjelmens fjädrar susar
Sin sång om seger och sin sång om fröjd.

Han ropar högt: »o nej! I skolen falla,
»Er sista dag nu nyss upprunnen är.
»I blifven nedergjorde, alla, alla,
»Markos Botzaris, hämnaren, är här.»
Och så, i spetsen framför Sulis hjeltar,
Förödelse och död han för sig vältar;
Men Mohul känner honom på hans mod.
Ett skott! — Botzaris strax sig sårad känner,
Men strider dock, ehuru smärtan bränner;
Hvart steg framåt han märker med sitt blod.

Och just som segern synes sig förklara
Och lyckans ynnest stå de tappra bi,

Då musulmännens ångestrop besvara
Botzaris' och hans grekers segerskri;
Ännu ett skott den ädle Markos hinner,
Han dignar: styrkan ur den arm försvinner,
Som nyss så djerft och öfvermanligt stred.
Han, som gick upp lik morgonsolen präktig,
Och ensam var legioner öfvermäktig,
Nu sjunka syns som aftonsolen ned.

I samma stund som hjelten Markos böjde
Sitt hufvud ned och blef för verlden kall,
Naturens sol sig klar i östern höjde,
Slog ögat upp och såg sin likes fall.
Nu Zongos, Hyskos och Belezes lände
Med friska trupper an. Sin chef de kände,
Snart de eröfrade sin chef igen:
Och kämpar, dem till gråt hans åsyn rörde,
Ur stridens eld och buller honom förde.
Han lefde än, han log imot dem än.

Den seger, som en hjeltes kraft beredde,
Bredvid hans bår förtviflans styrka vann.
Väl mången större strid på jorden skedde;
Men ingen mera härlig nämnas kan.
Hvar musulman, som värdig var att falla,
Han föll för svärd: de andra flydde alla,
Och hämdens furie dem framför sig dref.
Halftannat tusen döda fältet täckte;
Men många skaror sina vapen sträckte,
Och hela lägret grekiskt byte blef.

När allt var stilla, härens klagan hördes
Omkring den bädd, der blek Botzaris låg.
Af kämpar han till Messolonghi fördes:
Det var ett sorgens och ett segerns tåg.

De palikarer, som sin höfding buro,
En evig kärlek åt hans minne svuro,
Ett evigt minne af hans segrars lopp:
Och sulitorerna, som efter följde,
I mörka mantlar sina hjessor höljde,
Men lyfte fanorna mot himlen opp.

En helig källa är i dessa trakter
Upprunnen tyst ur blomsterdalens famn.
Kring henne vaka sångens milda makter:
Kephalo-Vrysson är den källans namn.
Cypresser stå som sorger vid en sida;
Men lagrar vid den andra skugga sprida,
Som segrarnas och ärans sinnebild
Vid källans brädd, dit bäckens brusning leder,
Nu sätta krigarne sin höfding neder;
Än är han ej från dem och lifvet skild.

Sitt hufvud lyfter han, och ögat strålar.
Han rör vid vattnet med en vissnad hand.
En flyktig rodnads sken hans anlet målar.
Och hastigt löser sig hans tungas band.
Han säger: »bröder! jag har nu betalat
»Min skuld åt Hellas. Himlen mig hugsvalat
»Med döden på en gång och segerns fröjd.
»Mitt efterdöme följen, och fullborden
»Hvad jag begynt för Gud och fosterjorden —
»Vårt fosterland är fritt — Jag dör förnöjd.»

Så blef han död. Ej någon klagan märktes:
Hans död för härlig att beklagas var.
Af hjeltens sista helsning alla stärktes,
Och hvar och en sin smärta manligt bar.
Men krigarne, som uti tårar flöto,
Med tystnad lagerqvistar nederbröto,

Och Constantin Botzaris band en krans,
Den han kring broderns bleka panna lade,
Och med en blick mot himlens fäste sade:
»Gud! gif mig snart en död så skön som hans!»

Cypressen hviskar än om sorg vid källan,
Och lagern susar der om ära än.
Från striden kommo dufvor icke sällan
Att söka fristad der, och finna den.
Men örnen, då han majestätiskt seglar
Till stridens fält, ett ögonblick sig speglar
Med stolt behag i källans lugna flod.
De vitna om de dygder Markos hyste:
Att i hans bröst i skön förening lyste
Med dufvans oskuld örnens hjeltemod.

I Messolonghi är Botzaris jordad:
För evigt minne har han lefvat nog,
Den helga sak är kanske snart fullbordad,
För hvars försvar han handlade och dog,
Hans ande, som af Greklands ära njuter,
På Messolonghis hjeltar ned sig gjuter:
I hvarje grekisk seger segrar han,
Och hviskar ned från skyn de klara orden:
»Att äran är det skönaste på jorden,
Och blott den frie henne skörda kan.»

Öfversättningar och efterbildningar.

Greklands Gudar.

(Efter Schiller.)

Då än er den sköna verlden lydde,
Ledd vid glädjens lätta rosenband,
Festens rökverk edra altar prydde,
Sköna väsen utur diktens land!
Då er dyrkan blott var jordens stämpel,
Annorlunda var det då — o ja!
Då med blommor kransades ditt tempel,
Venus Amathusia!

Och då diktens klara rosenslöja
Trollande kring sanningen sig slöt,
Känslor kändes, som vi aldrig röja,
Lif och anda verlden genomflöt:
Kärlek tände hos natur'n det höga,
För att famna henne se'n som brud.
Allt för menniskans invigda öga,
Röjde spåren af en Gud.

Kring det hvalf, der nu vår vishets lära
Ser ett eldklot mäta våra dar,
Körde då med majestät och ära

Helios sin sköna, gylne char.
Dessa höjder fylde oreader,
Uti träden stod dryaden stum,
Och ur bäcken, krusad af najader,
Uppsprang strömmens silfverskum.

Denna lager vinkande sågs tjusa,
Niobe satt tyst i stenen der,
Vassen hördes Syrinx klagan susa,
Philomeda sjöng i lunden här.
Denna bäck Demeters tårar förde,
Dock Persephone kom ej igen,
Och från kullen der man Cypris hörde
Fåfängt ropa till sin vän.

Ned till jorden såg man gudar svinga,
Och olympisk höghet lägga af,
Pyrrhas sköna döttrar att betvinga
Tog Apollo till sin herdestaf.
Mellan menskor, gudar och heroer
Amor stiftade ett skönt förbund,
Honom menskor, gudar och heroer
Hyllade i Paphos' lund.

Ej försakelsens och ångerns smärta
Inför er att aldrig synda svor,
Lyckligt klappa skulle hvarje hjerta,
Och den lycklige var eder bror.
Blott det sköna kunde dyrkan vinna:
Ingen gud för någon njutning vek,
Då den böds af sångens huld-gudinna
Eller gratiens milda smek.

Edra tempel utaf marmor blänkte:
Isthmos' kämpar ibland hvirfveldam

Många ärefester eder skänkte,
Vagnar dundrade till målet fram.
Sköna och betydningsfulla dansar
Svängde kring ett doftande altar:
Eder tinning prydde segerkransar,
Kronor eder hjessa bar.

Af de der, som sina thyrser svinga
Och af detta stolta tigerspann,
Faun och satyr, som så lustigt springa,
Fröjdebringarns ankomst gissas kan.
Tumlande mänaders yra skara
Prisar dansande hans drufvas must:
Gudens röda kind tycks mäktig vara
Att till bägaren ge lust.

Ingen torr gestalt med håligt öga
Skräckfull än vid någon dödsbädd stod:
Anden tog en kyss — och från det höga
Sänktes lifvets bloss mot Stygens flod.
I Tartaren Minos vågskåln förde,
Fast han fordom sjelf en dödlig var:
Thrakerns klagan eumeniden rörde,
Som sitt offer återbar.

I Elysien anden fick tillbaka
Hvad han här på jorden kärast fann:
Trogen kärlek återsåg sin maka;
Hjelten der sitt kampspel stälde an.
Orphei lyra samma tjusning tände,
I Alcestis armar sjönk Admet:
Pylades Orestes åter kände,
Sine pilar Philoktet.

Uppå dygdens mödosamma bana
Högre lön var segrarns djerfva hopp,

Den, som storverk dristade att dana
I triumf till himmelen steg opp.
Sökte vän en vän i afgrundsnatten,
Gudaskaran honom gynnsam var.
Seglarn lystes genom dunkla vatten
Af Olympens tvillingpar.

Sköna verld! Hvar är du? Vänden åter,
I naturens glada blomstringsår!
Sångens trollverld stundom blicka låter
Fram af eder blott ett flyktigt spår.
Fälten tråna tomma och förödde,
Ingen guddom i min väg jag har;
Af den bild, som full af känsla glödde,
Blotta skuggan finnes qvar.

Alla dessa blommor måste falla,
Härjade af nordans grymma fart:
För att rikta *en* ibland dem alla,
Gudarne från jorden flydde snart.
Sorgsen spejar jag kring stjernebågen,
Dig, Selene, finner jag ej mer:
Ropar jag kring skogen eller vågen, —
Eko tomma svar mig ger.

Sjelf naturn i glädjen, som hon tänder,
Känsla saknar för sin härlighet, —
Om den dolda kraften, hvilkens händer
Ordna henne, ej det minsta vet.
Skaparns ära rörer henne föga;
Pendeluret lik, hon går sin gång,
Slafviskt fjettrad af de tunga, tröga,
Och af reglors grymma tvång.

Att i morgon åter nyfödd lefva,
Gräfver hon sin egen graf i dag,

Månarna i långsam krets sig vefva,
Evigt lika, efter gifven lag.
Gudarne ur tiden vända åter;
Ty den verld behöfver den ej mer,
Som af egen svängningskraft sig låter
Hindras från att störta ner.

Hem de flydde ifrån våra zoner:
Med dem flyktadt ock det sköna var,
Flydda lifvets färger, lifvets toner:
Meningslöst, ett genljud blott är qvar.
Gudarne till Pindens höjder sväfva,
Räddade ur tidens grymma svall;
Tiden måste allt det sköna qväfva,
Som i sången lefva skall.

Sicilianska sånger.

(Efter italienskan.)

1.

Jag är en främling i naturens rike,
Men tryckes hårdast af naturens lag.
Jag står allen: jag eger ingen like;
Den armaste är ej så arm som jag.
Jag eger ej en gång mitt eget hjerta;
Ty du, förtrollerska! det röfvat har.
Blott en olidlig, outsäglig smärta
Än sitter i mitt hjertas ställe qvar.
Du är dock kall som is, med dubbelt hjerta:
Jag, utan hjerta, är blott eld och smärta.

2.

Du, som de gröna fälten genomlöper,
Så irrande, så glindrande och tyst,
Som med din bölja alla blommor döper,
Dem vestanvinden nyss till lif har kysst!
Du silfverbäck! låt dina vågor rinna
En liten omväg blott, dit jag begär.
Smyg dig så sakta till min älskarinna,
Till henne hviska, klagande så här:
»Så grymt din hårdhet Fillis' hjerta sårar,
»Att jag blef född till verlden af hans tårar.»

3.

En dag jag Amor mötte. Sorg och häpnad,
Svartsjukans qval jag läste i hans blick.
Han liksom smög sig fram, och obeväpnad,
Imot sin vana, lille guden gick.
Väl på hans skuldra än ett koger hängde;
Men det var tomt. Jag sporde honom då:
»Hvem har afväpnat dig?» Men Amor blängde
Så snedt på mig, och svarade mig så:
»Min båge, Fillis! stal din älskarinna;
»Du i ditt bröst kan mina pilar finna.»

4.

Min Dafne, lyftad på sin skönhets vingar,
Bestormade en gång all himlens här.
Hon vann. Hon sina segertecken bringar
Till jorden ned, och dem som prydnad bär.
Uti sin blick hon solens strålar binder:
På hennes panna blänker dagens sken,

Och morgonrodnan ler på h nnes kinder,
Så varm och blygsam, oskuldsfull och ren.
Men natten tog hon icke, tänker mången; —
Jo! natten ligger i dess lockar fången.

5.

Mitt ena öga såsom Nilen strömmar,
Mitt andra öga flödar såsom Po.
Du ensam dock för mina qval ej ömmar:
Du står med torra ögon och ser på.
O! när jag, tärd af lång förväntan, frågar,
Om jag får komma, gladt du svarar: ja!
Du synes född att tjusa och bedra:
Du kallast är, då jag som hetast lågar.
Du säger *ja!* men *när* du säger ej,
Och då är *ja* det samma som ett *nej!*

6.

Jag såg en gång uti en myrtenlund
Begrafvas tvänne sköna, trogna tärnor.
Jag såg en hjort, som jagade en hund:
Jag såg en blind, som täljde himlens stjernor.
En mulen dag, då solen blänkte klar,
Ett skepp jag såg, som timradt var af sippor.
Med ormars fötter skeppet lastadt var,
Och sam på spetsarna af tvänne klippor.
Så sant det är, som jag berättat dig,
Så sant är äfven att du älskar mig.

7.

Pygmalion älskade en marmorstod:
Han knäföll vid dess fot: dess kind han smekte.

Med sina tårar han en gud bevekte,
Och bilden, vid hans kyss, fick lif och blod.
Ack! ingen i naturens vida rike
Ännu så lycklig som Pygmalion fans.
Jag är i kärlek väl Pygmalions like,
Men ack! mitt öde huru olikt hans!
Då utaf kärlek jag i tårar flyter,
Min älskade i marmor sig förbyter.

8.

Om du för rikedom mig älskar, Klara!
O! älska mig då ej; jag har ej gull,
Låt peruanar'n då din kärlek vara;
Hans grufva är af gylne skatter full.
Om du för styrka älskar mig, o Klara!
Hör upp att älska mig; ej stark jag är.
För Milo då ditt hjertas eld förklara.
Som lejon slår och bufflars bördor bär.
Om du för skönhet älskar mig, min Klara!
O! älska icke mig; jag är ej skön.
Låt Phœbus då ditt hjertas gunstling vara,
Och låt hans kärlek få i din sin lön.
Om du för kärlek älskar mig, då bör jag
Din älskling vara; ty af kärlek dör jag.

9.

Mitt hopp är ute. Mitt begär är grafven;
Ty mer än grafven är mig lifvet kallt.
Jag vore hellre lefvande begrafven
Än evigt följd af dödens skräckgestalt.
Af bittra tårar mina ögon strömma,
Af sorg att de ej kunna gråta nog.
Jag gråter; men att smärtans källa tömma

Ej mina tårars strida svall förslog.
Att jag är död, men lefver, vill jag gråta.
Och derför, att ej några tårar båta.

10.

Liksom i mulen natt, då stormen rasar,
En sjöman, sväfvande i hafvets famn,
För himlens blixt, för hafvets afgrund fasar,
Och blek och mållös suckar efter hamn;
Men när igen den milda solen låter
Sitt öga glänsa fram, och sjön blir blå,
Han glömmer allt, han spänner seglen åter,
Och manar stormen ut på nytt ändå: —
Så på min kärleks haf med mig det händer;
Jag lider skeppsbrott — men jag återvänder.

Anmärkning.

Såsom en profbit af sicilianska språket och af förebilderna till nyss föregående tio smådikter, meddelas här det 8:de af dessa stycken i original:

Si m'ami pri ricchizza, non m'amari,
Ama lu Turcu, ch'haju la vena d'oru.
Si m'ami pri fortizza, non m'amari,
Ama Miluni, chi sbranau lu Toru.
Si m'ami pri bidizza, non m'amari,
Ama lu Suli, ch'haju la chioma d'oru.
Ma si tu m'ami pri forza d'amari,
Amami, Gioja mia ch'amannu ju moru.

Kärleken.

(Fritt efter italienskan.)

Du gosse med vingar,
Tyrann öfver hjertan,
Som glädjen betvingar
Och glädes åt smärtan!
O! lät jag mig binda
Och följde dig, blinda!
Jag blindare vore,
Mer barnslig än du.
Förrädare store
Och smickrare lilla!
Den boja, du gifvit,
I stycken jag rifvit.
Förbi är min villa;
Jag känner dig nu.

Med ord du begåfvar:
Ditt löfte är ränker.
Du rosor oss lofvar
Och törnen oss skänker.
I nöjenas låga
Du blandar din plåga:
Framför dig går längtan
Och ledsnad bakom.
Ack! fåfänga trängtan!
När tankarna vakna,
Ur slumringen ryckta,
Då vilja de flykta;
Men styrka de sakna:
De vända ej om.

Med leende hjerta
Kring jorden du sprider
Din glädje, din smärta,
Din frid, dina strider.
Men hycklad är friden,
Och verklig är striden,
Och glädjen försvinner;
Men smärtan blir qvar.
Hur listigt du spinner
Försåtliga väfven!
Och när du det blinda
Förståndet vill binda,
Till bundsförvandt äfven
Du skönheten tar.

Min seger jag vunnit,
Min boja jag krossat.
Ve friden, jag funnit!
Ve den, mig förlossat!
Med jublande tunga
Begynte jag sjunga:
»Min frihet — hur ljuflig,
Hur präktig är den!» —
Jag dåre! nu gruflig
Min frihet jag finner.
I kölden jag ryser:
O Gud! hvad jag fryser!
Nej! hellre jag brinner
Och älskar igen.

Morgonen.

(Efter Mainvielle-Fodor.)

O! kom att hafvet skåda
I gylne morgonstund!
Se, hur i lugnadt sund
Små strålar glimma,
Se fiskarna, som hoppa
Och liksom vinka dig:
»Spänn nätet, fånga mig!»
Se, hur de stimma!

Kom, ty den första strålen
Har blomman gett sin kyss,
Och med dess guld jag nyss
Såg böljan blandas.
Re'n spänner rosenvingen
De små sefirers kung,
Så glädtig och så ung;
För dig han andas.

Hvad lif på strand och bölja!
En ser jag ro hitåt
I lätt bevimplad båt:
En annan fara.
Ack! om min Rosa ville
Här vid min sida stå.
Hur lyckligt skulle då
Mitt fiske vara!

Tassos klagan.

(Efter Byron.)

1.

O! långa år! hvem hjelper sångens son
Att på sin örnvingprydda skuldra bära
En centnertyngd af sorg, befläckad ära,
Pådiktad galenskap och spott och hån,
Den lömska kräfta, jag i själen känner,
Och vistelsen i de förrycktas hus,
Den vilda törsten efter luft och ljus,
Som, aldrig stillad, lik en flamma bränner?
När detta galler mig all syn betar,
Och glansen utaf solens strålar skämmer,
Igenom ögat in i hjernan far
Ett uddigt qval, som sårar och beklämmer.
Och fångenskapen, se — o fasans ort! —
Står smädande vid alltid sluten port,
Och genom bommarna blott släpper fort
En urblekt dager och en usel föda,
Hvars bitterhet var nära att mig döda,
Förr'n jag blef van; — nu, nöjd med hvad man gaf,
Jag sitter stum och äter i min graf.
Allt detta plågar mig och skall mig plåga;
Men jag vill bära't, tills det ändrar sig,
Och till förtviflan ej förnedra mig;
Ty jag har kämpat med min smärtas låga,
Och sköna vingar har jag här mig gjort,
Hvarmed jag flugit utom fängslets port.

Jag lefvat ibland englar: jag har helsat
Allt hvad guddomligt är, och jag har frälsat
Den helga grafven. Klart min ande brann
Med diktens solsken öfver Canaan,
Till kampens ära för den Gud, som är
I himlen, och som var på jorden här.
Han stärkte mina krafter och mitt hjerta;
Förlåtelse jag köpt mig för min smärta.
I straffets tid min sång tillkännagaf
Hur folket vann och tillbad Salems graf.

2.

Det är förbi. Mitt verk är nu förrättadt.
Du trogna vän, som mina bojor lättat,
Ditt sista blad jag fuktar med en tår,
När sorgen ingen ur mitt öga får.
Min unga skapelse, du barn, som smekte
Min själ, och leende omkring mig lekte,
Som med din fägring från mig sjelf mig drog —
Du är ock slut, med dig min glädje dog.
Mitt öga gråter och mitt hjerta blöder,
När ödets hand min sista ros föröder —
Den blommat ut. Hvad återstår mig än? —
Min sorg; men ack! hur skall jag bära den?
Det vet jag icke! men en tröst för qvalen
Jag söka vill uti min andes kraft.
Än står jag ren; ej samvetsqval jag haft,
Ej heller skuld. Hvi kallar man mig galen?
Träd, Leonora! fram och svara, du!
Vansinnigt var mitt varma hjerta ju,
Som vågade till himlahvalfvet syfta,
Så högt som upp till dig min kärlek lyfta;
Men själen — fri från galenskap var den.
Mitt fel jag fann: jag lider straffet — men

Utaf dess börda oförkrossad än.
Att du var skön, att icke jag var blind,
Blott derför menskligheten mig förskjuter.
Må ske! Fritt blekne färgen på min kind;
Utaf din fägring dock jag minnet njuter.
En lycklig kärlek skämmer bort sig sjelf,
I glädjens strålar alltför tidigt mogen;
Men den olycklige är evigt trogen.
Som hafvet söks af hvarje flod och elf,
Så öfvergå hans känslor i det stora
Kärlekens haf, att der sig mildt förlora:
Ett haf, mer värdt än något jordiskt land,
Omätligt, bottenlöst och utan strand.

3.

Hör ofvan mig de oförstådda ropen
Utaf den fängslade och galna hopen!
Hör smädefulla eder, sorgens tjut,
Som hemskt förvridna läppar gjuta ut.
Se dessa, galnare än galenskapen,
Som vilja tysta hjernans stoj med vapen,
Men släcka, med ett fåviskt raseri,
Den lilla gnista ljus, som fins deri.
Med dessas och med deras offers skara
I långa år jag måst till samman vara.
Bland dem kanske mitt lif sin ända når —
Välan! *då* först mitt hjerta hvila får.

4.

Jag tålig varit, om jag sjelf får dömma.
Jag hälften glömt af hvad jag ville glömma;
Det väcks igen. — O! hvem är den mig lär

Att glömma så som jag förgäten är?
Är jag ej vred på dem, som i förening
Försatt mig hit i qvalens jemmerdal,
Der löjet ej är fröjd, ej tanken mening,
Ej folket menniskor, ej ordet tal,
Der vallmobägarn blir med galla rågad,
Och hvar och en i egen afgrund plågad?
Vi äro många i vår ensamhet,
Och alla kunna, med ett sargadt öra,
Förbannelserna, slagen, skriket höra;
Dock *en* allena deras mening vet,
Och klokt kan svara, när de andra kalla —
Men han, den uslaste utaf dem alla,
Var icke född att lefva här bland dem,
I plågornas och galenskapens hem.
Är jag ej vred på dem, som hit mig sände,
Förnedrade mitt namn i folkets tro,
Och stulo bort min sansning och min ro,
Med hatets eld min andes vingar brände,
Och mina tankars oskuld stälde fram,
Att bränmärkt bli och höljas utaf skam?
Vill jag ej lära dem, hur tungt det är
Att synas lugn, när sorgen en förtär,
Mot inre fiender beständigt kämpa
Och stoiskt — fåfängt dock — sin klagan dämpa? —
Nej! furstars oförrätter jag förlåter:
En skyndsam död är allt hvad jag begär;
Att hämna mig — dertill för stolt jag är.
Tyrannens syster! För din skull jag låter
All bitterhet dö ut inom mitt bröst:
Uti ditt tempel tiger hämdens röst.
Din broder hatar — icke jag tillbaka —
Du röres ej; men jag kan ej försaka.

5.

Se kärleken, som ej förtvifla kan,
Min bästa del, en eld, som aldrig släckes,
Djupt i mitt slutna hjerta lefver han.
Som blixten döljes, utan färg och ljud,
I molnets rullande och svarta skrud,
Men ljungar fram med styrka, då han väckes,
Så, när för mig ditt namn framställer sig,
En eldig tanke genomstrålar mig,
Som alla andra tankar undandrifver:
Allt dunstar bort, men jag den samme blifver.
Mitt tillstånd och ditt stånd jag kände väl;
Jag visste, jag var skald och du furstinna.
Min kärlek blef ej ärelystna'ns träl,
Och aldrig sökande att segrar vinna,
Förråddes ej af ord, ej suck, ej bön;
Den var sig ensam nog, sin egen lön.
Och om min låga röjde sig i mina
Förtjusta ögon, blef hon straffad nog
Utaf den stumma köld, som låg i dina;
Men aldrig dock af harm mitt hjerta slog.
Ett slutet helgonskrin för mig du tycktes,
På heligt afstånd dyrkadt, af hvars prakt
Den vigda jorden kysstes, men ej trycktes.
Ej i din furstekrona låg din makt,
Men deruti, att kärleken dig klädde
Med sina strålar och sin skönhets glans,
Förfärande den, som inför dig trädde —
O nej! förfärande du aldrig fans;
Men vördande likväl man måste stanna
Inför den höga stränghet, det behag,
Som blandades i dina anletsdrag,
Likt dem, som hvila på serafens panna.

Jag vet ej hur, din genius vann på min,
Min stjerna stod der stilla framför din.
Om det förmätet är att kärlek känna
Förutan hopp, det dyrt mig kostat har;
Men dyrast är mig du likväl, och denna
Fördömda ort kanhända värdig var
Att hysa mig, om den ej inneslutit
Din bild också, som aldrig sig förbrutit.
Den kärlek, som mig här i bojan lagt,
Har hjelpt mig hälften af dess börda bära,
Och skänkt mig kraft att nya lagrar skära,
Att skåda ned på plågan med förakt.
Men upp till dig med fröjd: att manligt klaga,
Och smärtornas skarpsinnighet bedraga.

6.

Det är ej under! från min födselstund
Min själ, af kärlek drucken, alltid brunnit,
För allt hvad ögat såg på jordens rund.
Uti naturens föremål jag funnit
Idoler, som min varma dyrkan vunnit:
Hvar skapelsens atom jag hyllat har.
Af träd, af blommor, ensliga och vilda,
Jag plägade ett paradis mig bilda:
Der lade jag mig, för att drömma, ned,
Och trädens svala skuggor mig omslöto,
Och timmarna oräknade förflöto,
Fast se'n jag mycket för min vandring led.
De vise syntes skaka silfverhåren,
Och sade: hvilken usel, giftig frukt
Skall denna telning bringa fram med åren,
Om den ej tidigt rättas genom tukt!
Då slog man mig: dock fälde jag ej tårar,
Men återvände till mitt paradis,

Satt der och drömde se'n på samma vis
Den vakna dröm, som mer än sömnens dårar.
Med tiden kom en ljuf och bitter oro:
Och alla känslor, som i bröstet voro,
Uti en enda saknad löstes opp,
Men flyktig, irrande och utan hopp,
Till dess en dag min blick det sökta fann,
Och det var *du*. Då blef jag mer ej min:
Min varelse förvandlades i din,
Och hela jordens krets för mig försvann.

7.

Jag ensamheten älskat; men jag trodde
Dock aldrig än att blifva hit försatt
I ödslighetens fasansfulla natt.
O! en skeppsbruten seglare, som bodde
På naken klippa, mången hopplös dag,
Ej lider så, som inom klippan jag.
Ty hela verlden honom öppen är;
Min verld är denna trånga cellen här.
Om han förgås, han kan ifrån sin klyfta
Mot stormfull sky ett trotsigt öga lyfta.
Min blick det mörka hvalfvet endast når,
Till himlens moln jag den ej höja får.

8.

Jag känner nu, att själens kraft sig sänker,
Och mitt förstånd förnimmer det. Jag ser
Ett sken, som genom fönstergallret blänker,
Uppå hvars strålar sväfvar till mig ner
En dyster demon. Stundligt han mig plågar
Med fina smärtor, efter hvilkas agg,
Likt nässlans brand, det späda törnets tagg

Den frie och den friske litet frågar,
Men hvilket pinar och förtär en man,
Som är af trånga murar innesluten,
Och lider, utaf menniskor förskjuten,
Allt hvad som lidas och förkrossas kan.
Ej dödligheten ensam mig fördömmer,
Men andarna med den förena sig:
Mig hatar jorden, himlen mig förglömmer,
Och ondskans hemska makter fresta mig.
Det blir dem kanske lätt att öfvermanna
En varelse, som verldarna förbanna. —
Hvi smälts jag här, som stål af eldens makt?
För det min kärlek, tjust, på knä sig lagt
För den, som mera eller mindre var
Än jag och allt hvad mensklighcten har.

9.

Förr var min känsla liflig; nu ej så.
Re'n skulle jag mitt tyngda hufvud krossat
Mot gallrets jern, och så mig sjelf förlossat,
När genom dem solstrålen ur det blå
Med hån såg ned på mig och på min smärta,
Om jag ej hittills öfvertalt mitt hjerta
Att bära det, som jag beskrifvit här,
Men allt dertill, som obeskrifligt är.
Ty jag med sjelfmord icke vill besanna
Den lögn, man tecknat på mitt ryktes panna,
Ej rycka minnet utur ärans famn
Och bränna det med galenskapens stämpel,
Och tigga ömkan åt ett smädadt namn. —
Nej! det skall bli odödligt, och ett tempel
Utaf mitt fängelse jag göra vill,
Som för min skull allt folk skall strömma till.
När se'n, Ferrara! dina furstar alla

Försvunnit, när en gång du sjelf skall falla,
Och dina stolta hallar öde stå,
Din enda krona blir min lager då.
Och fängelset, der skalden stängdes inne,
Hos efterverlden blir ditt längsta minne,
O Leonora! du, som trodde dig
Förnedrad, när du älskades af mig,
Som tänkte, att din skönhet var en kyrka,
Der blott monarker hade lof att dyrka:
Gå, säg din broder, att i denna stund,
Till trots af alla lidandens förbund,
Hvarför ett vanligt hjerta måste brista,
Af år, af sorger, kanske ock en gnista
Af det hans högmod har tillräknat mig,
Jag än af all min själ tillbeder dig:
Och lägg dertill, att, när palatsen ramla,
Som nu till dans och fröjd hans skaror samla,
Och staden står på prakt och minnen tom,
Skall detta ställe bli en helgedom.
Och dig — när skönhetens och bördens dager
Förbleknat, som dig jordens hylning gaf,
Dig hälften skänker jag utaf den lager,
Som sprida skall sin skugga på min graf.
Ej någon makt, ej sjelfva dödens vilja
Kan våra namn ifrån hvar andra skilja.
O Leonora! liksom jag var din,
Fastän för sent, du blifver äfven min.

Döds-bön.

(Efter Robert Burns.)

Okända allmakt! du, som tändt
Min fruktan och mitt hopp!
Inför hvars anlet snart min själ
Ur tidens graf står opp.

Om på den väg jag vandrat har,
Som jag försaka bordt:
Som i min barm ett någon ting,
Mig hviskar, att jag gjort:

Du vet, att lidelsernas storm
Du väckte i mitt bröst.
Jag svek ditt bud vid ljudet af
Dess magiskt vilda röst.

Hvad helst min svaghet felat har,
Och hvad min blindhet bröt,
Allgode fader! dölj det djupt
I glömskans tysta sköt.

För viljans brott en tröst jag vet —
Den är min rikedom —
Att din rättvisa mildhet är,
Förlåtelse din dom.

Korsriddarens farväl.

(Efter italienskan.)

När ut på ärans bana
Jag flyr till vilda strider,
Jag mer af saknad lider,
Ju mer jag älskar dig.
Din bild uppå min fana,
Din bild uti mitt hjerta
Skall, trots min saknads smärta,
Till hjelte adla mig.

Och uppå Jordans stränder
Jag, trogen samma lära,
Din skönhet och din ära
Vid harpan prisa skall.
Med lyftadt svärd i händer,
Som din och korsets hjelte,
Jag spänner glad mitt bälte,
Vid krigstrumpetens skall.

När från den helga staden,
Med hoppets segel spända,
Jag säll får återvända
Till dig och i din famn,
Dig offras lagerbladen:
Din gömda tro skall vara
En krona på min fara,
Min segers skönsta namn.

Men, om i stridens lekar
Jag sjelf ett offer faller,
Åt dig jag anbefaller

Den sista suck, jag gaf.
Jag vet, du den ej nekar
Ett rum uti ditt sinne.
En tår beskär mitt minne
En blomma åt min graf!

Näktergalen och nattviolen.

(Efter Schack-Staffeldt.)

Under aftonstjernans blida
Sken, som bjuder drömmens lån,
Hvilar på det höga Ida
Blundande, Endymion.
Blomman tjust sitt öga lycker,
Lutad mot hans kinders vår.
Daggens späda Najas trycker
Perlekransen på hans hår.

Skönhet med en yppig bölja
Kring hans hjeltekropp sig lagt,
Och behagens liljor dölja
Fulla musklers gudamakt.
Men den harmoni, som strålar
I hans former, ren och varm,
Endast som en skuggbild målar
Himlafriden i hans barm.

Hvad är det, som syns sig höja
Öfver skogens tysta topp,
Svept i lätta skyars slöja?

Det är Luna, som går opp.
På Endymion hon tänker:
Hennes anlet möter hans.
På hans hjessa tyst hon sänker
En elysisk myrtenkrans.

Lutad mot hans bild, berusad
Af dess andas flägt hon är,
Och af skådningen förtjusad
Fjettrar hon sitt öga der.
En olympisk dotters hjerta
Jordens son sin hylning bär,
Såras af en dödlig smärta,
Som guddomligt ljuflig är.

Då från hennes läppar sväfvar —
Såsom nektardroppen, spild
Utur Hebes' urna, bäfvar
I en ros, dess kinders bild:
Eller ock som doften flägtar
Ur en blomknopp, öppnad nyss —
Sväfvar neder lifvets nektar
Från gudinnans läpp — en kyss.

En oändlig aning strömmar
I Endymions hjerta ner,
Och af himlens ljusa drömmar
Han en gloria kring sig ser.
Fri från stoftet, klädd i strålar,
Han, som uraniders gäst,
Dricker fröjd ur gylne skålar
Vid Olympens gudafest.

Morgonsolen lik, han lågar,
Dock ej blott af Hebes rus.

Luna söker han — men vågar
Ej att lyfta ögats ljus.
Drömmande sin famn han höjer,
Suckande sin älsklings namn:
Cynthia dock sig undanböjer
För hans mer än drömda famn.

Rodnande hon gerna vike
För sin broders strålestrõm,
Liksom för hans djerfva like,
För Endymion, i hans dröm!
Alltid dock, när natten rullar
Sina stjerntapeter opp:
Mot hans famn, på Idas kullar,
Börjar hon sitt tysta lopp:

Suckar: »O att ödet lydde
Sköna yngling! mig allen!
Till min like dig jag prydde
Med odödlighetens sken.
Eller — att jag dig fick sluta
Evigt i min ljusa arm:
Och i ljufva drömmar njuta
Bort min guddom vid din barm!»

Tithons maka, Eos hörer
Luna. — Afundsam hon fort
På sin rosenvinge förer
Ynglingen till Hades port.
Sjufaldt Stygens böljor svalla
Kring sin bundna fot han ser —
Men från Lunas ögon falla
Tvänne blyga tårar ner.

När en dödligs hjerta brinner
Af lycksalighetens höjd,

Men i verldens allt ej finner
Något uttryck för sin fröjd;
Att sin känsla så förklara,
Har han dessa tårar fått;
Menskors högsta fröjd kan vara
Såsom gudars smärta blott.

Ur gudinnans inre födda,
Bilder af dess kärleks glans,
Tårarna, bland daggen strödda,
Tindra klart i blomstrens krans.
Men af medfödt lif de blifva
Nattviol och näktergal:
Och med doft och sång de lifva
Nattens tysta stjernesal.

När på bergen och kring dalen
Aftonrodnan lågar opp,
Sjunger ljufligt näktergalen,
Öppnas nattviolens knopp;
Lätt endymions-drömmen svingar
Ofvan jorden och dess stoft:
På olympiskt sköna vingar
Utaf melodi och doft.

Kommer Luna, näktergalen
Spelar klagande dess namn:
Nattviolen, djupt ur dalen,
Höjer sig mot hennes famn.
Vaknar då vid dessa minnen
Hennes saknad opp igen:
Alla rena menskosinnen
Den förstå — och dela den.

Till en violblomma.

(Efter Zappi.)

Du blåa blomma, som jag vaken finner,
Fast natten herrskar ifrån pol till pol,
Mitt bröst af längtan, vid din åsyn, brinner,
Du sköna, blyga, doftande viol!
Vid bäcken, som så klar och stilla rinner,
Du väntar solens ljus, men ej den sol,
Som sitter stolt på himlens kungastol,
O nej! min sol, som solen öfvervinner.
När hon i morgon kommer till ditt möte,
Säg henne, att ditt ögas tåreflöden
Ej äro dagg, men offer af min smärta!
Och om hon gömmer dig uti sitt sköte,
Smyg då till venster, hviska vid dess hjerta,
Att Tirsis hoppas kärlek eller döden.

Rafaëls bild.

(Efter Zappi.)

Se här den store Rafaël! Du kan
Än se hans snilles höga fägring stråla,
Hvars välde sjelf naturen måste tåla,
Fastän han stundom henne öfvervann.
En dag han målade — han trött sig fann
Att låta andra med sin gloria pråla —
Sin egen bild: och kunde aldrig måla
Ett underverk, som större var än han.
När döden kom och såg de dubbla dragen,
Han stod förvånad, och sin lia sänkte:
»Hvem är den rätte? jag det icke vet.» —
Men själen svarte: »låt min kropp bli slagen!
Rör icke bilden! himlens herre skänkte
Oss båda löftet om odödlighet.»

Rhen-farten.

(Efter Byron.)

"Der, inom dessa fästens höga vallar,
Har makten bott med sina små begär.
Hvar röfvarhöfding gick, ur dunkla hallar,
Ej mindre stolt framför sin lilla här
Än mången hjelte, som en krona bär.
Hvad saknar han för att odödlig vara?
Blott häfdens köpta pris, en smickrarskara,
Ett större rum, en präktig marmorgraf.
Hans hopp var lika varmt, hans själ var fullt så braf.

Uti hans drabbningar och envigsstrider
Hvad mandom dog ej der, af ryktet glömd!
Och kärleken, hvars flamma djerft sig sprider
Igenom pansarskrudens stål, låg gömd
Uti hans jernbröst, skön, fast oberömd.
Men stolthet var likväl hans största låga:
Sitt namn han skref med eld och mord och plåga:
Och mången borg, eröfrad med ett brott,
Snart speglade i Rhen sin brustna lemning blott.

Men du, o Rhen! mildt gungande och klara,
Välsignande och vördnadsvärda flod!
Hvars stränder skulle evigt sköna vara,
Om icke menskan i sitt öfvermod
Befläckat dem med aska och med blod.
Sig himlen sjelf till jorden stilla sänker
Och på din rena spegel vaggad blänker —
En himmelsk flod du vore ock för mig,
Om du ej längre Rhen, men Lethe nämde dig.

Väl tusen strider dina kuster härjat,
Och deras halfva rykte slocknat re'n:
Och dessa hjeltar, hvilka sagan bergat,
Hvad äro de? hvar hvila deras ben?
Din våg från blod har tvättat stranden ren:
Nu blomma dina berg: bland vindrufskransar
Solstrålen glad på blanka böljan dansar:
Du renar allt, der du din gördel drar;
Men minnets dystra dröm — den sköljer du ej klar.

Här Ehrenbreitstein, med de bräckta murar,
Än svart af minans rök, på klippan trygt
Förkunnar hvad det var, då kulors skurar
Kringsvärmade dess torn, som äran bygt —
Ett segerns torn, som såg sin oväns flykt
Kring fältets vida rymd, och log åt striden!
Hvad kriget skonat har, förstörde friden,
Och sommar'ns regn slår in i detta hvalf,
Som aldrig än för svärd, för bomb och kula skalf.»

Vallfararens afsked.

(Efter tyskan.)

Sköna Elsa, gråt ej mera;
Det är lustigt att spatsera.
Före mig så gjorde flera,
Och Guds jord är grön.
Som jag trycker dina händer,
Lika visst jag återvänder
Från min pröfnings fromma länder
Till min kärleks lön.

Hoppet som en fackla brinner
Vägen som en dröm försvinner:
Snart jag till kapellet hinner
I Maria Zell.
Ungdoms nöd gör mandoms helsa;
Torka dina tårar, Elsa!
Far och mor från sonen helsa,
Blif hos dem i qväll!

När till sömn sig solen sänker,
Vet jag, att på mig du tänker,
Och när nattens stjerna blänker,
Dröm så sött om mig!
Hvart mig tidens bölja kastar,
Om jag hvilar eller hastar,
Om jag trälar eller rastar,
Lefver jag för dig.

Snart jag kommer hem tillbaka
O! hvad då din kyss skall smaka,
När vid ljuden: »make! maka!»
Vännen sluts till vän.
Smärtans stunder du förlåter,
Och jag sjelf af glädje gråter,
Och jag far, se'n jag kom åter,
Aldrig bort igen.

Helsning till Florens.

(Efter Ariosto*).)

Du sköna stad, som vid en lycklig stjerna
Från berget, som på dig så trotsigt ser,
I dalens famn dig flyttade så gerna!

Så sant som du Toscanas drottning kallas,
O! att du vore Latiens, och än mer —
Ej många rikens drottning blott, men allas!

Hvad sångkonst kan nog rik och mäktig vara
Att af din äras och din fägrings prakt
Den vida rymden prisa och förklara?

I din Mugone, då den grundast rinner,
Jag förr kan räkna sanden, än den makt
Beskrifva, hvarmed du min kärlek vinner:

Ja! mycket förr än jag att skildra vågar
Din ljufva dal, som, full af yppighet,
Bland gröna kullar mot Livorno tågar:

Och hur i dalen Arno glad sig drager
Bland floders mängd, de klaraste jag vet,
Och dem han huldt i fadersfamnen tager!

Af villor alla kullar öfverflöda:
Det tycks som jorden födt dem ur sin famn,
Som telningar den plär ock blommor föda.

*) Rime e Satire di Lodovico Ariosto, Capitolo XIV.

Om alla dina slott mig ödet unde
Att samla hop, och ge med samma namn,
Ej tvänne Rom med dig förliknas kunde.

Richard II:s monolog.

(Ur Richard II, af Shakespeare. Akt. 5, scen 4.)

(*Richard II*, konung af England, begick af ungdoms-oerfarenhet några betydliga fel såsom regent. *Bolingbroke*, som han dref i landsflykt, återkom med en krigshär och afsatte Richard, som sedan dog i fängelse för en mördares hand. Bolingbroke blef konung under namn af *Henrik IV.*)

Jag väl betänkt, hur jag jemföra må
Det fängelse, som hyser mig, med verlden;
Men då nu verlden folkrik är, och jag
Den enda varelse, som fins här inne,
Det går ej an. Dock lyster mig försöka.
Min hjerna vill jag kalla själens maka:
Min själ är fadern, och de tvänne föda
Ett slägte fram af afvelsamma tankar,
Och dessa samma tankar här befolka
Min lilla verld: de likna verldens folk
I sinnesart; ty ingen är förnöjd.
Det bättre slaget, tankarna på Gud
Och det guddomliga, bemängda äro
Med tvifvelsmål, och ordet vederlägga
Med ordet sjelf.
Så här: »o kommen, barn, till mig!» och åter
»Förr går kamelen genom nålens öga

»Än I till mig uti mitt rike kommen.»
De ärelystna tankar smida hop
Omöjliga förslag, som till exempel,
Hur dessa naglar kunna vägen öppna
Igenom klipporna uti min verld,
Det är: igenom tornets hårda murar;
Men då de ej förmå det, dö af harm.
De tröstefulla tankar smickra sig,
Att de ej ödets första slafvar äro,
Och ej de sista bli: som tjufven mildrar
Sin skam dermed, då han i halsjern står,
Att många stått och många skola stå der.
I denna visshet de en lindring finna,
Och kasta sina smärtors svåra tyngd
På deras skuldror, som det samma lidit.

Jag spelar mycket folk, i en person,
Och ingen nöjd. Jag stundom är en konung:
Då önskar jag en tiggare mig vara,
Som jag ock är. Men nöden öfvertalar
Mig snart att tro, att jag var mer som kung.
Då kröntes jag igen . . . men småningom
Af Bolingbroke jag ser mig afsatt vara,
Och blifver intet strax. Hvad helst jag är,
Jag sjelf och hvar och en, som dödlig är,
Af ingenting förnöjs förrän han blifver
Ett ingen ting.

(Musik höres utanför.)

Hvad? hör jag ej musik?
Allt i sin tid. Hvad ljuf musik är bitter
Då tiden, då förhållandet är stördt.
Så är det ock med menniskolifvets toner.

— — — — — — — — — —

— — — — — — — — — —

Nu har mitt öra finhet nog att märka
Hvart tidens slag uppå en rubbad sträng;
Men då min tid var enlig med mitt tillstånd,
Mitt öra ej dess brytningar förnam.
Jag tid förnött: nu tiden mig förnöter;
Ty nu har tiden gjort mig till sitt ur.
Minuter äro alla mina tankar:
Med suckar sina vaktrop de förkunna.
Mitt vakna öga är ett yttre ur,
Hvarpå som visare mitt finger pekar,
Och rensar det från tårar. O, det ljud,
Som mig förkunnar huru tiden skrider,
Är hammaren, som slår med tusen marter
Uppå mitt hjerta, som är klockan sjelf.
Ja! suckar, tårar, klagorop och marter
Mig tälja timmar, qvarter och minuter.
Min tid för Bolingbroke af fröjder mätes,
Och jag — tyst, tyst! — Musiken gör mig galen.
O låt den icke ljuda mer: jag ber;
Ty om åt vanvett förr den återgifvit
Förståndets ljus — den nu gör kloka galna.
Men frid, välsignelse med honom vare
Som skänkt mig den: ty den betyder kärlek.
Och kärleken till Richard är ett under,
En rar klenod i hatets dystra verld.

Macbeths monolog.

(Ur Shakespeares Macbeth. Akt. II, scèn 1.)

Macbeth, en engelsk härförare, har mottagit sin konung *Duncan* såsom gäst i sitt hus. Om natten, då konungen sofver, är han nu på vägen till dess rum, för att mörda honom, emedan häxorna spått, att han skulle bli konung, och hans vilda gemål upphettat hans inbillning med förföriska planer och på ett rysligt sätt väckt hans slumrande ärelystnad.)

Är det en dolk, som jag framför mig ser,
Med fästet mot min hand? Kom låt mig ta dig.
Jag får dig ej, men jag dig ser likväl.
Kan du ej fattas, hemska syn! af känseln
Liksom af synen? eller är du blott
En själens dolk? en skapelse, som ljuger,
En dunst allenast från min heta hjerna?
Du synes mig dock så handgriplig vara,
Som den jag drager här.
Du visar mig den väg, som jag skall gå.
Och just ett sådant verktyg skall jag bruka.
Nu blifva mina ögon, eljest ypperst,
För mina andra sinnen narrar blott.
Jag ser dig än: uppå ditt blad och fäste
Blodsdroppar hänga. Nyss det var ej så.
Nej! det är icke blod; min plan är blodig,
Och derför narras ögat.

Halfva verlden
Nu synes död och fasansfulla drömmar
Våldföra sömnen. Nu med trolldom firar
Den bleka Hecate sin offerfest,

Och mordet, väckt utaf sin utpost, vargen,
Hvars tjutning är hans vaktrop, sakta smyger,
Liksom Tarquinius, med långa steg
Till sin förrättning, lik en afgrundsande.
Du, fasta jord! hör icke mina steg,
Och ej hvad väg de gå, att sjelfva sanden
Ej ropa må om det jag förehafver;
Men tag förskräckelsen från tiden bort,
Hvari han svept sig nu.

Än lefver han —
Fort! ty min plan af orden svalkas kan.

(Det ringer i en klocka.)

Jag går — så sagdt och gjordt, mig klockan manar.
O Duncan! hör de toner ej, som klinga;
De dig till himmel eller afgrund bringa.

(Han störtar ut.)

Romeos och Julias sonett.

(Ur Shakespeares Romeo och Julia. Akt. I, scen 4.)

Romeo (sedan han tagit Julia i handen).

Om med en oren hand, af kärlek dragen,
Jag denna helgedom ohelgat nyss,
Två rodnande pilgrimer, så är lagen,
Två läppar bjuda såsom bot en kyss.

Julia.

Förtal imot din hand du ej må föra:
Hon öfvade en loflig andakt nyss.

Ett helgons hand pilgrimens hand må röra,
Och hand i hand är ju pilgrimers kyss.

Romeo.

Men ha de inga läppar då? låt höra.

Julia.

Jo visst, pilgrim! dem nyttja de till bön.

Romeo.

Du heliga! låt våra läppar göra
Hvad handen gjort. Gif dem sin andakts lön.

Julia.

Ett helgon röres ej; du dig bedrager.

Romeo.

Rör dig då ej! bönhörelsen jag tager.

(Han kysser henne.)

Poesie italiane.

(Roma, 1828—1829.)

Tavola Votiva.

(All' Illustrissimo Signor Professore, S:r Niccola Byström.)

Quando nei tempi antichi un pellegrino
Vate, la cetra in man, l'alma giuliva,
D'Arcadia visitava il suol divino,
Cantava un inno allora a voce viva:
E poi partendo, sovra un lauro o un pino
Sospese la sua Tavola votiva,
Dove era scritto in semplice favella:
»Un giorno anch' io fui nell' Arcadia bella.»

Il freddo sole e lo steril terreno
Del Settentrion lasciai, già moribondo.
Sol del tesor della Speranza pieno,
Scesi dall' Alpi pel terribil Gondo.
Venni e viddi d'Italia il ciel sereno:
La sanità trovai nel nuovo mondo.

Del sacro suol la diva Poesia
Risuscitò l'ardor dell' alma mia.

Anch' io vissi nell' alma Roma un giorno:
Di Vi Malta licto anch' io godea.
La maestà della montagne intorno,
Sotto di me li sette colli avea,
Allor chè nel giardin, di fiori adorno,
Solo col mio pensier, spesso io sedea,
Del rosignuol gli accenti or ascoltando,
Or lo splendor del puro ciel mirando.

Ma come passa nell' estiva sera
L'alato zeffiretto, ora è passata
Di quel dolce piacer la primavera:
Da Te la bella Villa è abbandonata.
Ma la mia mente, tacita e sincera,
Sempre rinchiuderà memoria grata
Dell' ospitalità Romana antica,
Che mi mostrasti nella Villa amica.

E perchè resti a Te, Sodale! un segno
De sentimenti del mio grato cuore,
Ti prego d'accettar quel lieve pegno
Di vero affetto e di fraterno amore.
Se ne vorresti uno di Te più degno,
Un vivo pegno, il qual meco non muore,
Leggi nel fondo del mio cuore allora:
Là dentro troverai Te stesso ognora.

Evviva la Memoria! E poi, se mai
Mi scorderò di quei dolci momenti,
Che allegro in Roma, accanto a Te, passai:
Se viene un dì, che più nom mi rammenti

Di Te, di Roma e de' celesti rai
Di queste stelle, splendide, ridenti:
Odiarmi allora puoi, perchè io mentiva,
E franger questa Tavola votiva!

Sonetti.

1. Il primo Sonetto.

*(Alla Signora ******).*

Nasci, Sonetto lieve, il mio primiero,
Un fior di primavera entra nel mondo!
Forse t'opprimerà d'un piede il pondo.
O ti dispergerà vento leggiero.
Forse t'immergerà — o crudel pensier o —
L'obblio nel suo mare atro e profondo. —
Nò, nò, tu avrai soggiorno più giocondo,
Vivrai tre giorni o quattro almeno, io spero.
E perchè più sicuro il tuo perdono,
E la tua vita sia più avventurosa,
Io ti consacro or delle Grazie al trono.
Povera, timida e immatura Rosa!
Alla più amabil Donna or or ti dono,
Alla più buona ed alla più graziosa.

---

2. A Lelia,

quando voleva, che l'autore scrivesse il suo Epitaffio.

Lelia, che vuoi? Quell' ora, che pavento,
Io canterò: della tua morte l'ora.
Sebben morrò (lo sento) io stesso allora,
Al tuo piacere e al mio dolor consento.
Di tanta gloria e di tanto tormento
Non degno son. Pensar non posso ancora
La vita estinta, che il mio cuore adora,
E quel divino sguardo oscuro e spento.
Ebbene, il tuo valor mi desta ardire:
Voglio cantare un Genio ardito e forte,
Sublime e dolce e lieto nel soffrire:
Un Genio, invitto dall' umana sorte,
Che al ciel s'innalzerà senza morire,
Il vincitor dei cuori e della morte.

---

3. Alla Villa Borghese.

Villa superba nella valle ombrosa,
Coi sempre verdi pini e eterni allori,
Dove de rosignuoli ameni cori
La primavera cantano e la rosa.
Dimmi, perchè l'anima mia non osa
Qui celebrar la nascita de fiori;
Ma nel suo sen celando i sacri ardori
Trema di gioja e tace vergognosa? —
Non voglio far del mio difetto un vanto,
Nè coi miei suoni tremoli e meschini
Turbar della natura il dolce canto.
Se quanto amo i tuoi fiori, allori e pini,
Le Ninfe d'Elicon mi amasser tanto,
Nell' ombre tue farei carmi divini.

4. Luigi Vestri.

Natura liberale ed arte ardita,
Vestri, ti fece attore. Il mobil viso
Dove confondi e unisci il pianto e il riso,
Pare uno specchio dell' umana vita.
La Vita già, credendosi tradita,
Ti osserva austera con un guardo fiso,
E vuol riprenderti, ma d'improvviso
Vinta si trova e geme e loda invita.
Nel tuo poter sai colger ogni affetto,
Gioja ed amore insieme, odio e dolore;
Tu sai domarli come un vero Alcide.
Lo spettator, nel cui commosso petto
Si desta gioja, odio, dolore ed amore,
Ti ascolta e ammira e gode — e piange e ride.

---

5. Alla Signora Luigia Boccabadati.

Si dolce in vista e si soave in voce.
Petrarca.

Quando veggio Zelmira arditamente
Esporsi, per salvare il padre e il figlio;
Ezilda con un raggio del suo ciglio
Illuminar di Clodomir la mente;
Desdemona, serena ed innocente
Amar cosi, nel suo mortal periglio,
Che Otello già, cangiando il vil consiglio,
Tornando in se, del suo furor si pente —
Io veggio Te. Dal roseo labbro espressa
Della natura la favella spira,
Perchè sei sempre la natura stessa.
Lo spirito d'Ezilda in Te s'ammira,
La grazia e l'innocenza dell' oppressa
Desdemona, e la forza di Zelmira.

6.

Credeva un giorno, che nessun soggetto
Fosse troppo alto per la Poesia.
Tutto cantai, che nel mio sen fiorìa;
Ogni difficoltà mi fù un diletto.
Ma poi chè il canto tuo toccò mio petto,
L'ardir mancar mi sento e l'alma mia
Non vuol, non può, non osa come prìa
Svelare il suo pensiero e il dolce affetto.
Facondo e illustre come Apollo fammi:
Lo spirito d'Omero e d'Orfeo il cuore
E un suono ancor della tua voce dammi!
Voglio cantarti allor, e il gran fervore
Del canto mostrerà, che Tu m'infiammi,
Quanto egli stesso cede al Tuo valore.

7.

Come dal ciel discesa l'aura estiva
Sul prato verde tepida s'avanza,
E spirando amenissima fragranza,
Muove l'onde alla fioreggiante riva:
La voce tua così, bella, espressiva,
Dal cuore uscìta, ogni arte e studio avanza,
Penetra il cuor e l'empie di speranza,
D'effetto eterna, sebben fuggitiva.
Passa il momento: il suon si tace e muore,
Come l'aura nella tranquilla sera,
Quando del sol s'estingue lo splendore.
Del canto tuo la rimembranza intera
Divinamente allor scende nel cuore,
Là resta — e accende eterna primavera.

8.

Quando tremando e sespirando, un giorno,
  Roma abbandono e poi l'Italia bella.
  Col ciel sereno e la pura favella,
  E il suol, d'eterni fiori e allori adorno:
Quando alle patrie arene alfin ritorno,
  L'Italia ancor, la patria mia novella,
  Come una chiara, ma lontana stella
  Mi spargerà celesti raggi intorno:
E nella primavera almen verranno
  I cigni a rallegrarmi e i soavi venti,
  All' alma mia fingendo un caro inganno.
E in quei felici e teneri momenti
  Nel fondo del mio cuore echeggeranno
  Di tua Romanza i deliziosi accenti.

9.

Del plauso popolar Tu sei l'oggetto;
  Ma questo è somigliante alla favilla,
  Ch'oggi incantando alletta ed arde e brilla.
  Domani estinta, cangia il bello aspetto:
Quando il sospiro d'un sensibil petto,
  Di sparse lagrime una sola stilla,
  Sebben non fa romor e non scintilla,
  E' un più gran segno del verace affetto.
A Te l'omaggio mai non sarà tolto,
  E della gloria i risplendenti rai
  Vivranno e sempre T'orneranno il volto:
Tu ascolti i plausi, che non cessan mai;
  Ma quando canti ed io Tuo canto ascolto,
  Quanto mi fai felice allor, non sai.

10.

Ad un Amico Pittore.

Vuoi, che nel nuovo e splendido libretto
  Una parola di memoria io segni.
  Di Rimenbranza più sicuri pegni
  Ognun di noi trova nel proprio petto.
A gara loderem. con mutuo affetto,
  Il bel soggiorno negli Itali regni,
  Per renderci più memori e più degni
  Del mutuo, ricco e placido diletto.
Quando Tu vai con fervido pennello
  Le vaghe scene .Italiche imitando,
  E di ciascuna formi un quadro bello:
Io voglio allor, la sorte ringraziando,
  Come nel laureo bosco un lieto augello,
  La bella Italia celebrar cantando.

La Morte di Tasso.

Tranquillo alfin mé sento, e la Speranza
Mi scende come un angelo nel cuore:
Ed io m'innalzo: quando il sol s'avanza,
Cosi s'innalza l'inchinato fiore.
Si smorza la terrestre rimembranza:
S'infiamma il petto d'un celeste ardore.
Sacrificando quì del Giorno al trono
La Notte oscura e perfida perdono.

Come una notte, tenebrosa ognora
Fù la mia vita: dello Stige all'onda
L'arpa suonai con lagrime, ed allora
L'eco rispose dell'ignuda sponda.
Che fù per me la bella Eleonora
In quella mia caligine profonda?
Un sogno lusinghiero, un lampo ameno,
Che un sol momento fece il ciel sereno.

Non porse a me la florida Natura
Il premio del mio amore e del mio canto.
Il Genio mio moriva infra le mura;
Avviluppato dell' obblio nel manto.
Di ben soffrir la sorte acerba e dura
Era la mia vittoria ed il mio vanto.
Col lauro nò, con fama di pazzia
Il mondo incoronò la fronte mia.

La notte fugge ed il Demonio è vinto:
Fuggon la gloria finta e il vero affanno.
Ogni dolore è con la vita estinto:
Gli spettri spaventosi se ne vanno.
Presto sarò d'un puro lauro cinto,
Beato e sciolto dal mondano inganno.
Lieto ritorno dalla terra ingrata
Alla Gerusalemme liberata.

Ma prima del partire, Italia bella!
A Te consacro l'ultimo sospiro.
Sebben la morte il guardo mio cancella,
Muorendo ancor la tua bellezza ammiro.
Lo giuro alla tua angelica favella:
Fedele io vissi a Te, fedele io spiro.
Meglio ti avrei cantato, Incantatrice
Se avessi fatto il tuo cantor felice.

erna Roma! splendida rovina
Dell' antica virtù: Tomba pomposa,
Scaduta e rotta e ancora al ciel vicina,
Rubata della gloria e ancor gloriosa;
Rifuggio ancor dell' arte pellegrina,
Chi ha nel tuo sen piantata la sua rosa!
Rinnuovando i trionfi degli Eroi,
Vuoi coronarmi degli allori tuoi.

La forza della vita m'abbandona,
E della morte s'avvicina il segno.
L'ingiuria sfuggo e temo la corona;
Non son dell' una nè dell'altra degno,
Più dolce premio or ora il genio sprona,
E già m'attende nel celeste regno.
Quando al fuoco d'invidia manca l'esca,
La fama del cantore si rinfresca.

Addio, Terra natale, addio, Sorrento!
Col maestoso tuo ceruleo mare,
Le melarancie d'or, l'onde d'argento,
Mormoreggianti sempre e fresche e chiàre!
La tua memoria a me sia il monumento,
Più caro d'ogni incenso e d'ogni altare.
Consola, Patria! di Cornelia il duolo:
Scrivi in un lauro: »E morto il rosignuolo.»

Così, sul fresco e lusinghier mattino,
Cantar s'udì Torquato Tasso, quando
Sedeva a Sant' Onofrio nel giardino,
La sua passata vita riguardando.
Tremola era la mano, e il capo chino,
Ma un raggio ancor di maestà serbando.
Sul volto suo, fra i giglj del dolore,
Spuntò la rosa del divino amore.

Sedea il Cantor, già sulla terra divo,
Dal morbo lento, ma mortale, oppresso:
Non morto ancor, sebben di vita privo,
Tranquillo e cheto e al suo destin sommesso.
Per l'altra vita solamente vivo,
Un dolce sogno sembra di se stesso;
Ma, come in vita, or ora in braccio a morte,
Sempre più grande dell' infida sorte.

A Virginia.

Sonetti.

"Tristo, tristo è il destin del viaggiatore,
Che viene e passa ognora e ognor s'affretta
Per arrivar, dove nessun l'aspetta,
Dove per lui nessun sentiva amore.
Misero lui, se il suo sensibil cuore
Non fugge a tempo ciò, che più il diletta;
Se il dolce fior del bel momento accetta,
Lo pagherà con anni di dolore.
La rimenbranza delle cose amene,
Allorchè il lor piacer più non si sente,
Penosa e amara ed orrida diviene:
Dunque non viaggiate:» Cosi la gente
Dice e redice ancora — e dice bene,
Ma (mi perdoni) io non ne credo niente.

Credo, che il viaggiator sia assai felice,
O il più felice almen de' sventurati.
Se fuggon tutti li momenti grati,
Il bel piacer, la gioja incantatrice,
Alla invidiosa sorte almen non lice
Di togliergli dar cor gli oggetti amati,
Tanto più cari, quanto allontanati:
E la memoria sarà vincitrice.
Non giova a me del cor la fredda pace:
Più tosto che ghiacciar, voglio soffrire
Del sol meridional l'ardente face.
Vidi l'Italia; anch'io: posso partire:
Un tal dolore — benchè crudel, mi piace
Vidi Virginia ancor — posso morire.

Ai Venerandi Padri Armeni

nell' Isola di S. Lazaro.

La Luce eterna un dì nell' Orïente
Come la mattutina stella, pura
Spuntò: vivificando la natura
Illuminò degli uomini la mente.
Ma venne alfin rozza, straniera gente,
Venne con mezza luna e notte oscura
Violando i tempj con sua mano impura:
E allor fuggì la Fede all' Occidente.
Nell' Isola vicina all' Adrio lido,
Tranquilla, o Padri! fra di Voi soggiorna,
Protetta ancor dal vostro zelo fido.
Ecco! di nuovi ed aurei raggj adorna
Da questo placido e beato nido
All Orïente or or per Voi ritorna.

Stanze.

Era la notte. Il sonno soave e lento
Già liberò dalla pesante soma
Delle cure l'umana mente: il vento
Non più del lauro accarezzò la chioma.
Le pure stille di liquido argento
Sopra la placida e superba Roma
Spargeva intorno la brillante luna,
Che ne suoi rai la notte e il giorno aduna.

E la natura nel dolce sopore
Bramava il tardo sol, come una rosa
Non spunta, ma pienissima d'odore,
Che nascer vuol, tremante e vergognosa;
O come in sonno ancor, spirando amore
Suo sposo aspetta l'innocente sposa:
Cosi, di fiori adorna e fresca e pura,
Stava aspettando il sole la natura.

Oh! quell' ora del fervido pensiero,
Quell' ora del tacer quanto mi piace!
Quando l'alma tanto più trova il vero,
E pensa e parla, quanto più si tace:
E libera d'ogni crudele impero
Nel seno alberga dell' eterna pace,
E voluttuosamente gira ed erra
Nel silenzio del cielo e della terra.

Quando la notte imbruna, allor la bella
Diana al suo Endimion suo amore indica;

All'occhio dell' Astrologo la stella
Disvela i suoi secreti, alma ed amica:
E con divina forza al cor favella
La Speme nuova e la Memoria antica:
E ciò, ch'il giorno a rivelarci nega,
La notte eloquentissima lo spiega.

Upplysningar och Anmärkningar.

Runor

af Norna Gest.

sid. 156—182.

Urdarbrunnen.

Sid. 156.

Vid Urds brunn eller tidens källa hade nornorna sin sal, och tvänne svanor summo i dess vågor.

Oscar.

Sid. 159.

Af runan Os.

Ryssgraf.

Sid. 160.

På Aspön i Mälaren bär en lång udde namn af Ryssgraf. Viken på ena sidan är så djup, att ett linieskepp der kan ligga för ankar.

Kungshatt.

Sid. 161.

En annan Mälaretafla. Klippan, som ligger vid segelleden mellan Stockholm och Strengnäs, på en mils afstånd från den förra staden, prydes ännu i dag af en kopparhatt, uppsatt på en stång. Den mundtliga sagan, bland folket gängse, tillskrifver detta äfventyr Erik Väderhatt, och en sed råder bland de sjöfarande, att den, som första gången seglar klippan förbi, skall göra det med blottadt hufvud.

Hjalmars brud.

Sid. 163.

Se: Hervara-Sagan. Hjalmar, en af sagornas härligaste hjeltar, var en kämpe vid Upsala-konungen Eriks hof, och hans dotters Ingeborg trolofvade brudgum. Då Hjalmar på Samsö fallit jemte sin motståndare Angantyr, lemnade han sin ring och sin helsning till Ingeborg åt vapenbrodern Orvar Odd, som hemförde dem jemte den unge hjeltens lik till Upsala. Ingeborg dog af sorg, säger Orvar Odds saga.

Norna Gest som yngling.

Sid. 165.

Norna Gest föddes på Gräninge gård. Vid hans vagga brunno tvänne ljus. Då inträde trenne nornor och spådde om den nyfödda. De två äldsta sade allt godt och lofvade honom mycken ära och fröjd. Men den yngsta nornan, stött öfver de närvarandes förakt, blef vred. Hon må kallas Skuld; ty framtidens norna är ömtålig. Hon sade: "Barnet skall ej längre lefva, än "det ljuset brinner, som nu står vid vaggan." Då tog den äldsta nornan ljuset, släckte det och gaf det åt modern att förvaras.

När norna Gest som yngling tågade ut för att se verlden och öfva sin skaldekonst, lade han ljuset i sin harpa, och bar det med sig, på det att ingen skulle i otid tända det upp och komma ondt åstad. Så vandrade han genom många länder, stred och sjöng bland Sigurd Fofnisbanes kämpar, och var älskad och aktad hvart han kom för sin sång, sin styrka och sin fromhet.

Sist kom han till Olof Trygwason i Norge. Der förtäljde han sina underbara öden, slog Gunnars slag, sjöng om Sigurd och Brynhilda, tog kristendom och var konungen kär.

En afton sade konungen till Norna Gest: "Hvad månde det lida med dig, om du tänder ditt ljus?" Då tog den gamla skalden, ljuset ur harpan, och lät det brinna, och när ljuset var utbrunnit, afsomnade ock han. (Se: Norna Gests saga.)

Liljulag är ett isländskt sångslag.

Islands minne.

Sid. 166.

Af runan Is.

Olof Trätäljå, Ingiald Illrådas son, var den siste Ynglingakonung i Sverige, och stamfader för norska konungahuset af samma ätt.

Arnliot Gellina.

Sid. 168.

Se Sturleson, Olof Haraldsons saga, kap. 227.

Bjarkamal.

Sid. 174.

Sångens ämne är hemtadt ur Sorles saga (kap. 25), som finnes införd i Björners kämpadater. Under striden hade den norske kämpen fallit i en grop. Den svenske var utan svärd, ty han hade redan förut bortkastat sitt, för att armbrottas med Sorle.

Lögarens lugn.

Sid. 176.

Mälaren kallades i fordna tider "Lögaren".
Runan heter "Laugur".

Carl Bernhard Wadström.

Sid. 308.

Lefnadsteckning.

Carl Bernhard Wadström var född i Stockholm år 1746 den 19 april. Han är nu mera litet känd och sällan nämd; men har likväl för fosterland och mensklighet gjort mer än mången, som fått ärestoder. Som yngling bevistade

han universitetet i Upsala, och inträdde, vid läroårens slut, såsom ämbetsman i Bergs-kollegium och Landtmäteriet. Snart väcktes uppmärksamheten på hans kunskaper och utmärkta anlag för mekaniken. Han blef Rinmans medarbetare i dess arbeten och forskningar i bergs-vetenskapen; upptog flere grufvor; hemförde under utomordentliga mödor och lifsfaror ett antal skickliga vapensmeder från Solingen och blef grundläggare af Eskilstuna fristad. Flera fabriker och mekaniska inrättningar hafva honom att tacka för sitt ursprung och sin framgång. 1768 och 1769 hade han en del af öfverinseendet vid Trollhätte kanalbyggnad. Såsom öfver-direktör vid kontroll-verket, antogs han tillika till ledamot i Kammar-kollegium: i alla sina verk och befattningar outtröttlig, rådig, uppfinningsrik och kraftfull.

En man, som gjort detta, och icke mer, kan dö och förtjena efterverldens minne. Men nu begynner den ärofullaste tidepunkten af Wadströms lefnad. Konung Gustaf III, hvars örnblick upptäckte förtjensten, äfven om den doldes i mörkret, anbefalde honom att i sällskap med Sparrman och Arrhenius besöka Afrika, för att taga kännedom om dess vestra kustländer, så väl i naturhistoriskt som merkantilt afseende. Han anlände dit, och såg vid Senegals och Gambias stränder slafhandeln drifvas i all sin ryslighet, besökte de talrika portugisiska slaf-faktorierna, gjorde resor inåt landet, studerade dess yppiga natur samt menniskans grymhet och elände, aftecknade med säker hand afrikanska taflor ur naturen och menniskolifvet, af hvilka flera utkommit i England, och från den tiden var banan för hans verksamhet oryggligen bestämd.

Sedan början af sextonde århundradet drefs i Amerika negerhandeln, ett blodigt minne af Las Casas ädelmodiga grymhet. Det förtryck, som vinningslystne hvite europeer med svarta själar utöfvade mot de oskyldiga negrerna, det misstroende, det hat och det nedriga svek, som söndersleto negerslägtena inbördes, låta ej beskrifva sig. Under en tidrymd af trenne sekler rycktes på detta sätt 40 millioner menniskor från sina fäders land. Vanligen lastades ett skepp af 240 tons, och 40 mans besättning, med 520 slafvar. De nedtyngdes af kedjor: de inpackades på och bredvid hvar andra under de få stunder, som kallades hvilotimmar. Ej en gång natten löste deras fjettrar. Många svälte sig af förtviflan till döds. En mängd dog under jernpiskan. Några nedsväljde sin tunga och dogo så: ett

sätt att befria sig ur eländet, som slafhandlarens finhet eller makt ej kunde förekomma.

Qväkarne voro de första, som inom sitt område afskaffade slafhandeln. Det skedde år 1751. På 1780-talet väcktes derom en liflig fråga i England. Den ädle, högsinte Wilberforce tolkade i underhusét i beundransvärda tal de olyckliga negrernas böner, och utförde deras sak i kraftfull handling.

Ungefär vid samma tid ankom Wadström från Afrika till London. Han uppeldade Wilberforce med friska, lefvande målningar af tillståndet i kolonierna: han knöt med honom ett förtroligt vänskapsband, och hade ofta sammanträden med William Pitt, hvars politik ej endast utgick från hjernan, utan äfven ur hjertat. Ministern vanns för den stora saken. Nu utgaf Wadström sitt märkvärdiga arbete "Essay on Colonization". Mången torde kalla det trögläst, ty det utgör två stora qvartband, och innehåller grundliga undersökningar, talrika fakta och öfvertygande bevis. Det gjorde imellertid stort uppseende i Europa och hade vigtiga följder. Nyss förut och straxt efter sin återkomst från Afrika 1788 utgaf han en liten skrift, men som verkat mera stort än stora folianter: "Observations on the Slave Trade". I underhuset, der han offentligen hördes, talade han med värma mot slafhandeln; likaledes i "konungens hemliga råd". Nu fördubblade Wilberforce sina bemödanden, dem Fox understödde: The African Institution inrättades. Wadström blef en af dess utmärktaste ledamöter. Först den 5 och 6 febr. 1807 stadfästades den märkvärdiga "Abolition Act of Slavery", då den utmärkte historieskrifvaren Roscoe äfven talade för dess framgång.

Då lefde Wadström icke mer. Han hade år 1795 begifvit sig till Frankrike, hvars konung, Ludvig XVI, med penningebidrag befordrat hans afrikanska resa. Der utgaf han en på sin tid märkvärdig skrift: "Quelques Idées sur la Nature du Numeraire et sur la necessité de combiner l'interêt du Cultivateur avec celui du Negociant, au moment où l'on établit un nouveau plan de Finances". Kort derefter utkom hans bekanta "Adress till lagstiftande Corpsen och Verkställande Directorium", angående slafhandeln. Han bidrog kraftigt till upplifvandet af "Societé d'abolition de la traité des Noirs", som under namn af "Réunion des Amis des Noirs et des Colons" år 1797 verkligen pånyttföddes. Flera gånger var han ordförande i detta sam-

fund och afled i Versailles den 5 april 1799 såsom fransk medborgare, älskad och aktad i sitt nya fäderneslаnd och snart glömd i det land, som sett honom födas *).

Att hans minne förtjenar upplifvas, torde denna korta och osminkade teckning af hans lefnad och handlingar bevisa. Författaren känner föga af hans enskilda lefnad. Så mycket har han dock erfarit, att den ej varit ovärdig hans offentliga. Hans religiösa åsigter, dem mången tadlar, må man låta hvila utan tadel och pris. Med dem gjorde han ingen något för när: hans skrifter förråda ingen Svedenborgianism, ehuru stundom ett ädelt hjertas svärmeri, uttaladt i åsigter och planer, som den torra verkligheten så sällan vill eller kan fullborda. Men att hans skrifter ej innehöllo tomma ord utan mening eller möjlighet att verkställas, bevisade han ofta med sina handlingar, och så länge grundliga insigter, outtröttlig kraft och ett brinnande nit för allt ädelt och rätt, räknas bland svenska medborgsmannadygder, må vårt fosterland icke förgäta, att i dess sköte föddes en man, som hette Carl Bernhard Wadström.

K. A. N.

Vid slutet af romansen Beatrice Cenci sid. 471—483 har Nicander sjelf skrifvit följande anmärkning.

Så långt hade författaren hunnit i utförandet af denna romans, då han anlände till Rom. Ämnet, som redan förut, då han endast ofullständigt kände det af en eller annan resebeskrifvares både torftiga och oriktiga underrättelser, på honom gjort ett djupt intryck, skulle naturligtvis vinna i intresse, så snart han befann sig på sjelfva skådeplatsen för den tragiska händelsen. I palatset Barberini såg han tvänne sköna bilder, hvilka anses föreställa Lucrezia och Beatrice Cenci, och är den förra målad af S. Gaetano och

*) Lady Williams har öfver Wadström författat ett minne. Hans porträtt, måladt af professor von Breda, är i koppar stucket af W. Pyott i stor qvart, och föreställer honom lärande den unga prinsen af Mezurado, Peter Pahna, den han friköpt af en slafhandlare i Afrika och öfverfört till England. I detta land är öfver honom en skådepenning slagen, hvars ena sida visar hans bröstbild, med omskrift "Wadström, Sueco",

den senare, efter uppgift, af Guido Reni. Lucrezia har en eldig och stolt blick i de svarta ögonen: svart hår, viradt öfver pannan, som ett diadem. Hon är klädd i svart sammet och bär en hvit slöja. Af Beatrices porträtt finnas i Sverige tvänne goda kopior: och bland de många gravurer deraf, som utkommit, eger förf. den af Salandri i Rom år 1828 stuckna och utgifna, hvilken bäst af dem alla återgifver originalets obeskrifliga fägring. I palatset Spada finnes ett annat porträtt af Beatrice, men som hvarken uppbinner det barberinska i skönhet, ej heller öfverensstämmer med den beskrifning af den unga, olyckliga romarinnans utseende, som hennes samtid förvarat åt efterverlden.

Under förnyade besök och forskningar i Roms förnämsta, så väl offentliga som enskilda bibliothek, lyckades det slutligen förf. att ur både tryckta och handskrifna källor hopsamla en fullständig och tillförlitlig tafla af cenciska slägtens förfärliga öden. Då planen för fortsättningen af detta poetiska fragment, hvilket här ofvan blifvit meddeladt, såsom grundad på oriktiga uppgifter, naturligtvis måste alldeles förkastas, har förf., under förhoppning att framdeles kunna öfverlemna romansen fulländad i allmänhetens händer, dock velat meddela hvad han redan utfört, såsom en inledning till den rent historiska skildring, som följer här nedanför. Hufvudkällorna för denna berättelse äro: 1:o Ett gammalt romerskt manuscript, under titel: Vita, Processo e Morte della Famiglia Cenci, seguita in Roma, l'anno 1599, hvaraf förf. under sitt vistande i Rom, erhöll tillåtelse att taga en afskrift: 2:o En annan, vida mindre utförlig handskrift, hvilken, ehuru i stympadt skick, blifvit af då varande bibliothekarien vid vaticanska bibliotheket, monsignor Angelo Mai, af trycket utgifven: 3:o Advocaten Prospero Farinaccis på latin utgifna afhandlingar och försvarstal.

Öfvertygad att saken här talar af sig sjelf, och snarare skulle vanställas än prydas af konstgjorda blomster, har förf. hållit sig vid den enkla, historiska sanningen och, på flera ställen ordagrant, följt endera af de båda handskrifterna, men ordnat vissa mera oredigt framstälda händelser, och här och der tillagt på andra håll inhämtade historiska facta eller de lokala upplysningar, som för mängden af svenska läsare ansetts nödvändiga, och beklagar blott, att hans afresa från Rom icke tillät honom att taga en grundligare kännedom af det dyrbara manuskript, som

eges och till afskrift eller granskning erbjöds af en gammal anförvandt till cenciska huset, och som innehåller alla handlingar, hörande till den olyckliga slägtens märkvärdiga rättegång.“

Härefter följer en utförlig historisk monografi angående romerska slägten Cencis öden och undergång, hvilken finnes intagen i “Hesperider“ sid. 161.

Till »Färden kring Nemi-sjön,»
sid. 483—495.

med hvars utarbetande skalden vid sitt frånfälle var sysselsatt, har han uppgjort följande

“Skelett“:

Den 26 April tågade vi: Byström, Franz och Johan Riepenhausen, skottske bildhuggaren Thomas Campbell och jag ut genom Porta San Giovanni i en beqväm vagn, och i det skönaste, varmaste väder.

Vår tarfliga middagsmåltid förtärdes på locanda con letti (der inga letti funnos) utanför Porta Giovanni.

Romerska Campagnan beskrifves. Acqua Claudia. Ännu en locanda. Byström sof i vagnen så godt i solskenet. Väcktes af ett godt glas Orvieto. Inne på gården satt en gosse uti en korg och hade ett mindre barn i knät. Ankomst till Albano. — En flygtig skildring af staden, behagligare, renligare än Tivoli. Vandring till

Aricia, en vänlig stad, af målande skönhet med sitt hvita slott, tillhörande prins Chigi. Kyrkans kupol bredvid på den branta höjden. Slottet och kyrkan hafva ett romantiskt, förtjusande läge bland de i den friskaste sammetsgrönska glänsande träden. Man anar så mycket. Hela den branta höjden yppigt trädbeväxt. — Näktergalar och trastar i träden. Vägen slingrar sig i skuggan uppför liksom genom den rikaste löfsal. Vid porten sutto vi på den låga muren, blickade ned i Ariciadalen öfver de odlade fälten och oliveplantagerna. Platsen vid kyrkan i Aricia, Deiparæ in Cælum assumtæ, uppbygd af kardinal Chigi (Sigismund) 1764. Parken. Återvandring i månskenet. Obeskrifligt skön låg då Aricia på sitt berg. Glansen på slottet och kupolen. — Då vi gingo till Aricia, skedde ett fåfängt försök att klifva upp på ruinen af Horatiernas och Curiatiernas graf, den man sannolikare utgifver för Pompeji graf, med 5 pyramider, en för hvarje af hans stora

I Albano åts aftonmåltid. En hertig, Gud vet hvilken med sin magerlagda gemål, åt vid ett annat bord. En man satt och läste Dante på altanen och rökte ur en lång pipa med bernstensmunstycke, lika tjockt som piphufvudet.

Jag sof godt i dålig säng, en procrustes-bädd för den, som är van att ligga rak. Vid musik från gatan insomnade jag, och drömde — bara månsken.

Den 27 april. Klockan 5 vaknade jag, stod upp, ropade efter kaffe, drack det i hast. Åsnorna väntade. Sällskapet var aftonen förut förökadt af gravören Ruschwey och wienska baron Adolf Pereyra (Arnstein). Sju herrar till häst! Ruschweys åsna blef vildsint Han steg af och gick till fots; men vi voro ej hunna höjden uppför, förrän ciceronen kom efter med en annan. Härlig utsigt, från kapucinerklostret öfver Albano-sjön. Vägen pittoresk. Aricia till höger i morgonglansen. Vergissmein-nicht i gräset. Yppig växtlighet. En fontana vid vägen.

En stor härlig platan, i hvars skugga vi hvilade, och njöto en paradisisk utsigt öfver Nemi-sjön: Nemi på klippan med slottet Braschi. Ankomst till Nemi. Intåget i staden. Arnstein rider på åsnan in i hökarboden. Vin serveras och skinka och bröd i fönsternichen utanför. En donna med präktigt hufvud blickade ned från andra våningen. En ännu skönare från tredje våningen i ett annat hus. Grupper af invånare. Blommor i hattarna: dels friska, dels artificiella. Andra buro små kolorerade kopparstick på hatten. Svärm af pojkar, som täflade om utkastade bajocchi.

Derefter det ödsliga, öfvergifna palazzo Braschi. Kejsarinnan Catharina II:s porträtt. Besynnerligt konstruerade rum. Den sköna trädgården på branten af klippan. Utsigt åt sjön, åt Genzano på motsatta stranden. Cypresserna i dalen. Pittoresk kyrka till venster. Afsked från Nemi.

Historiska upplysningar till Konung Enzio

Sid. 506—609.

Första sången.

Den store romerske kejsaren Fredrik II, konung af Neapel och Sicilien, af Hohenstaufernas ärofulla ätt, blef, vid slutet af en segerrik lefnad, som varit en oafbruten kamp mot tidens mörker, oordningar och villfarelser, hemsökt af tryckande husliga sorger och inveckIad i en hård

strid med den mera hårdnackade än store påfven Innocentius IV, och de lombardiska städer, som slutit sig till guelfiska partiet. Ännu oförkrossad, och efter att hafva undgått ett mordanslag, hvarför hans gunstling, den store statsmannen Peter af Vinea, misstänkt och fängslad, straffade sig sjelf med döden, afled kejsar Fredrik den 13 dec. 1250 i Firenzuola, på återvägen från Lombardiet till Apulien, sedan han öfverlemnat härens befäl åt sin tjuguåriga son, Enzio, konung af Sardinien och Italiens vice-konung, redan utmärkt af krigsbragder och om hvilken hans fiender vitnat, att han var den ypperste af sin tids ynglingar, och lika tapper som snillrik och skön.

Slaget vid Fossalta, som stod den 26 maj 1249, afgjorde Enzios öde. Conrad IV blef Tysklands samt Neapels och Siciliens konung efter sin faders, kejsar Fredrik död, men dog redan år 1254. Hans yngre broder, Manfred, hertig af Tarento, en yngling af glänsande egenskaper, eröfrade för sin minderåriga brorson Conradin, i trots af påfven Alexander IV och sina många fiender, Neapel och Sicilien; men gaf slutligen vika för folkets enhälliga önskningar och lät kröna sig till konung i Palermo 1258. Han bibehöll med glans och ära sina fäders tron till 1266, då han stupade i slaget vid Benevento mot Karl af Anjou.

Conrad IV:s unge son, Conradin, tågade år 1267 om hösten öfver Alperna, för att rycka sin ärfda spira ur den tyranniske inkräktarens händer. Han blef slagen och fången i en strid mellan Scurcola och Alba den 22 aug. 1268, och halshuggen den 29 oktober samma år.

Då ännu lefde konung Enzio i sina bojor. Han dog först den 14 mars 1272 efter nära 23 års fångenskap i Bologna, såsom den siste af Hohenstauferna, en af de största och olyckligaste historien skildrat.

Enzios sista sånger.

Konung Enzios och Lydia Viadagolas son blef, efter en af historieskrifvaren Ghirardacci anförd tradition, stamfader för ätten Bentivoglio, som i sjelfva sitt namn (Jag vill dig väl) förvarar minnet af Enzios och Lydias kärlek.

Elfte sången.

Konung Manfred, skön att skåda,
Kunglig eld i blåa ögat har.

När Manfred, ännu blott prins af Tarento, under en stormig och regnig natt, med några trogna vänner och

saracener, flydde från Venosa till Luceria, lät han i en skog upptända eld. Under det han värmde sig dervid, sade han till sina följeslagare: "Detta är min kungliga eld." Han lät snart sina fiender känna den kungliga eld, som lågade i hans eget bröst.

— guldkonungen af norden,
Gustaf Adolf. —

En italiensk historieskrifvare berättar, att konung Gustaf Adolf, för sitt sköna guldgula hår, under trettioåriga kriget kallades Guldkonungen (Il Re d'Ora).

Lejonet i öknen,
sid. 609—641.

4. Isola Bella, sid. 618.

Detta stycke utgör en del — med delvis förändrade stanzer — af det sjelfständiga poemet "Isola Bella", som finnes intaget sid. 441—444.

Innehåll.

UNIVERSITY OF MICHIGAN
3 9015 05867 6852